

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

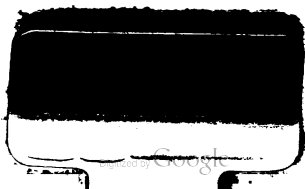
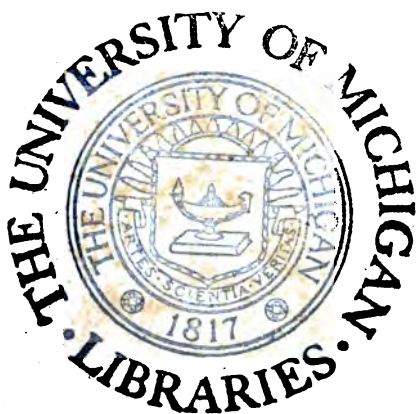
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

A 1,058,861

DB b u

18 75

Very

Source

BUILDING
USE ONLY

Judson, Adoniram.

BURMESE
POCKET DICTIONARY

COMPILED FROM

Dr. JUDSON'S DICTIONARIES.

ENGLISH AND BURMESE,

By F. D. PHINNEY, M. A.

BURMESE AND ENGLISH,

By Rev. F. H. EVELETH.

WITH AN ABRIDGEMENT OF DR. JUDSON'S
BURMESE GRAMMAR.

RANGOON :

AMERICAN BAPTIST MISSION PRESS,
F. D. PHINNEY, SUPT.

1887.

PL
3957
.J935
1887

ABBREVIATIONS.

IN addition to the usual abbreviations used for grammatical terms, the following will be found: —

<i>Leg.</i>	words used in a legal			sense.
<i>Mech.</i>	“	“	“	mechanical “
<i>Med.</i>	“	“	“	medical “
<i>Merc.</i>	“	“	“	mercantile “
<i>Mil.</i>	“	“	“	military “
<i>Mus.</i>	“	“	“	musical “
<i>Nav.</i>	“	“	“	naval “
<i>Rel.</i>	“	“	“	religious “
<i>Roy.</i>	“	“	of royalty or in a honorific sense.	

Copyright. All rights reserved.

1092690-234

PREFACE.

ENGLISH AND BURMESE.

THE first edition of Dr. Judson's English and Burmese Dictionary was published in 1849, and was soon followed by two editions of an abridgement by G. H. Hough, called "An English and Burmese Vocabulary," and giving an Anglicized pronunciation with the Burmese definitions. This was in turn followed in 1858 by "The Pocket Companion," by T. S. Ranney,—the vocabulary being enlarged about two-fifths, with the Anglicized pronunciation altered to a different system. In 1876 appeared "A Practical Method with the Burmese Language," by Rev. W. H. Sloan, M.A., in which, as the compiler says in his preface, the vocabulary portion is "substantially Mr. Ranney's." The Anglicized spellings are, however, again entirely altered.

It is considered that this selection of English words, having passed through four successive editions, may well serve as the basis of the present work. The words removed for various reasons about equal the new words added.

The Burmese definitions have been compiled afresh, with special reference to the purpose of this work, and will be found to conform strictly to the last edition of Dr. Judson's Burmese and English Dictionary. The Anglicized spelling has been omitted as of questionable utility.

The accuracy of this portion is due largely to the assistance rendered in the proof-reading by Rev. F. H. Eveleth, the compiler of the following portion.

It is to be remembered that every abridgement must at some time be found wanting. This book will be no exception; but if a word sought for be not found, some synonym may be found which will give the desired information.

BURMESE AND ENGLISH.

This work is the first attempt thus far made to reduce the size of Dr Judson's Burmese Dictionary, and thus make a book which can be carried in the pocket, and which, while it may not be used in the study of the Burmese classics, shall contain all the words in everyday use, with their leading definitions.

It is to be regretted that the compiler was obliged to leave the country when the printing of this portion was but just begun, and the proof reading had to be done by less experienced eyes.

REFERENCE GRAMMAR.

It would be a hopeless task to attempt to abridge Dr. Judson's work, and still leave a book from which the Burmese grammar might be learned; but it is hoped that those who are familiar with the larger work will find this useful for reference.

Days of the week and months will be found on page 146, numerals on page 382.

For tables of weights and measures, see the Appendix to the Grammar.

F. D. P.

Jan: 1887.

POCKET DICTIONARY

ENGLISH AND BURMESE.

- abaft, *adv.* ပဲ့ဆီမှာ။ ပဲ့ဆီသို့။
- abandon, *v. t.* စွန့်သည်။ ပြစ်ထားသည်။
- abase, *v. t.* နှိမ့်ချသည်။ ရှုတ်ချသည်။
- abate, *v. t.* လျော့သည်။ *v. i.* လျော့သည်။
- abbreviate, *v. t.* တိုစေသည်။ ကျဉ်းစေသည်။
- abdicate, *v. t.* အရာကိုစွန့်ပြစ်သည်။
- abdomen, *n.* ဝမ်း။
- abed, *adv.* အိပ်ရာပေါ်မှာ။ [ခြင်းအကြောင်း။
- abeyance, *n.* အခွင့်မရှိသေးမျှော်ထင်လျက်နေရ
- abhor, *v. t.* မုန်းထားသည်။ ရှိရှာသည်။
- abide, *v. i.* နေသည်။
- ability, *n.* အားအင်။ အစွမ်းသတ္တိ။ တန်ဖိုး။
- abject, *a.* ယုတ်ညံ့သော။
- able, *v. i.* နိုင်သည်။ တတ်သည်။
- ablution, *n.* ရေနဲ့ဆေးကြောခြင်း။
- abode, *n.* နေရာ။ နေခြင်း။
- abolish, *v. t.* ဖျက်သည်။ ဖျက်ဆီးသည်။
- abominable, *a.* စက်ဆုပ်ဖွယ်ဖြစ်သော။
- above, *prep. adv.* အပေါ်မှာ။ အထက်မှာ။
- abound, *v. i.* ပေါများသည်။
- about, *prep.* ပတ်သည်။ as much, အထောက်။
- absent, *a.* မရှိသော။ မပါသော။
- absorb, *v. t.* စုပ်သည်။ မျှိုသည်။
- abstract, *v. t.* ခွဲ၍နှုတ်သည်။ ကဲ့ဝှက်သည်။
- abuse, *v. t.* ဆဲသည်။ ဆဲရေးသည်။ ညှဉ်းဆဲသည်။
- accede, *v. t.* ဝန်ခံသည်။
- accept, *v. t.* ခံယူသည်။
- access, *n.* အဝင်။ အထံသို့ဝင်ခြင်း။

- accessory, *n.* ထက်ခံသောသူ။ *a.* ကူညီသော။
 accompany, *v. t.* အတူလိုက်သည်။ ပါသည်။
 accord, *v. i.* ညီညွတ်သည်။ *v. t.* ညီညာစေသည်။
 according, *prep.* အညီ။ အတိုင်း။ အလျောက်။
 account, *n.* စာရင်း။ အကြောင်းအရာ။ အမြစ်အ
     ပျက်။ *v. aff.* ကြောင့်။ book, ငွေစာရင်း
     စာအုပ်။
 accountant, *n.* ရေတွက်တတ်သောသူ။
 accurate, *a.* သေချာသော။ —ly, သေသေချာချာ။
 accusation, *n. leg.* တရားစွဲဆိုသောစာ။
 accuse, *v. t.* အပြစ်တင်သည်။ *leg.* တရားစွဲဆိုသည်။
 ache, *v. i.* ကိုက်သည်။
 acid, *n.* အချဉ်။ —ify, *v. t.* ချဉ်စေသည်။
 acquaintance, *n.* အသိအကျွမ်း။
 acquainted, *a.* အကျွမ်းဝင်သည်။
 acquiesce, *v. i.* ဝန်ခံသည်။ သဘောတူသည်။
 acquit, *v. t.* လွတ်သည်။ လွတ်စေသည်။
 acquittal, *n.* အပြစ်လွတ်ခြင်း။ ပြေစာ။
 across, *prep.* တဖက်မှတဖက်သို့။
 add, *v. t.* ပေါင်းသည်။ ထပ်သည်။ ဆက်သည်။
 address, *v. t.* နှုတ်ဆက်သည်။ *n.* letter, မှာစာ
 adhere, *v. i.* ကပ်သည်။ စွဲကပ်သည်။ [လိပ်။
 adjacent, *a.* ခိုသော။ အနီးအစပ်ဖြစ်သော။
 adjust, *v. t.* သေချာသည်။ နေရာချသည်။
 admiral, *n.* ရေကြောင်းဗိုလ်ချုပ်ကြီး။
 admonish, *v. t.* သတိပေးသည်။ ဆုမ္မသည်။
 adore, *v. t.* ဂြိုဓိုသည်။ ကိုးကွယ်သည်။
 adorn, *v. t.* တန်ဆာဆင်သည်။
 adulterer, *n.* သုမယားကိုပြစ်မှားသောသူ။
 adulteress, *n.* မျောက်မထားသောမိမ္မ။
 advance, *v. i.* တိုးသွားသည်။ *v. t.* ပေးနှံ့သည်။
 advantage, *n.* အကျိုး။ အစီးအပွား။
 advocate, *n.* ရွှေ့ဆောင်။ ရွှေ့နေ။

- adze, *n.* တံစည်း။
 affair, *n.* အပြစ်အရာ။ အမှု။ အခင်း။
 affection, *n.* မေတ္တာ။ ချစ်ခြင်း။
 affix, *v. t.* ဆက်သည်။ အဆုံး၌တပ်သည်။
 affront, *v. t.* ရန်ရှာ၍မရိုမသေပြသည်။
 after, *prep.* နောက်က။—wards, *adv.* နောက်မှ။
 afternoon, *n.* နံနက်လွဲအချိန်။
 again, *adv.* နောက်တဖန်။
 against, *prep.* တဖက်၌။ ဆန့်ကျင်ဘက်။
 age, *n.* အသက် အရွယ်။
 aged, *a.* အိုသော။ အသက်ကြီးသော။
 agent, *n.* ပြုသောသူ။ ကိုယ်စားလှယ်။
 ago, *adv.* လွန်ခဲ့ပြီးသော(ကာလ)အထက်။
 agree, *v. i.* စိတ်တူသည်။ သဘောတူသည်။
 agreement, *n.* တူခြင်း။ *leg.* စာချုပ်။
 aid, *v. t.* မစသည်။ ကူညီသည်။
 aim, *v. t.* ရွယ်သည်။ မှန်းထားသည်။
 air, *n.* လေ။
 alabaster, *n.* ကျောက်ဖြူ။
 alike, *adv.* အတူတူ။ (be) တူသည်။
 all, *a.* အားလုံး။ အလုံးစုံ။ ခပ်သိမ်း။
 alligator, *n.* မိကျောင်း။
 allure, *v. t.* မြှူသည်။ သွေးဆောင်သည်။
 almanac, *n.* ပြက္ခဒိန်။
 almirah, *n.* မတ်တတ်သစ်တာ။
 almost, *adv.* လုပြီ။ လုနီးပြီ။
 alone, *a.* တယောက်တည်း။ တခုတည်း။ အထီး။
 along, *adv.* ရှောက်လျက်။ all—တရှောက်လုံး။
 also, *adv.* လည်းကောင်း။ ၎င်း။ လည်း။
 alternately, *adv.* အလှည့်လှည့်။ ဆူလယ်။
 although, *adv.* သို့သော်လည်း။ သို့ရာတွင်။
 altogether, *adv.* အကုန်။ အကြွင်းမဲ့။
 alum, *n.* ကျောက်ချဉ်။

always, *adv.* အစဉ်မပြတ်။ အခါခါသိမ်း။

am, *v. i.* ရှိသည်။ ဖြစ်သည်။

ambassador, *n.* သံတမန်။

amber, *n.* ပယင်း။

ammunition, *n.* ခဲ။ ယမ်း။ မီးကျောက်။

amount, *n.* အပေါင်း။ အစု။

amuse, *v. t.* ဖျော်သည်။

ancestor, *n.* ရှေးအမျိုး။ ဘိုးဘေးအဆက်။

anchor, *n.* ကျောက်ဆူး။

ancient, *a.* ရှေးကာလနှင့်ဆိုင်သော။

and, *conj.* နှင့်။ ခြံ။

angel, *n.* ကောင်းကင်တမန်။

anger, *n.* အမုက်။ ဒေါသ။

angle, *n.* ထောင့်။ *v. i.* ငါးဖျားသည်။

angry, *a.* မိတ်ဆိုးသည်။

animal, *n.* အကောင်။ တိရိစ္ဆာန်။

ankle, *n.* ဗမုက်။ ခြေမုက်မိ။

annoy, *v. t.* နှောင့်ရှက်သည်။

answer, *v. t.* ပြန်ပြောသည်။ ထူးသည်။ *n.* ပြန်စာ။

ant, ပရွက်ဆိတ်။ white ant, ချ။

anus, *n.* စင်္ဒို။

anvil, *n.* ပေ။

anxious, *a.* မိတ်ပူသည်။ စိုးရိမ်သည်။

any, *a.* တခုခု။

apparent, *a.* ထင်ရှားသော။

appease, *v. t.* မိတ်ဖြေသည်။ *v. i.* မိတ်ပြေသည်။

appoint, *v. t.* ခန့်ထားသည်။ time, ချိန်းချက်သည်။

approach, *v. t.* ချဉ်းသည်။ ချဉ်းကပ်သည်။

approve, *v. t.* နှစ်သက်သည်။ ကြိုက်သည်။

aqua fortis, *n.* ငရဲမီးရည်။ သေလောဒက။

aqueduct, *n.* ပြန်။

arch, *n.* ပေါင်းကူး။

arise, *v. i.* ထသည်။

arm, *n.* လက်မောင်း။ လက်ရိုး။ -pit, လက်ကတီး။

army, *n.* စစ်ဗိုလ်ပါ။ စစ်မက်။ van, တပ်ဦး။

main, တပ်မ။ rear, နောက်တပ်။

around, *prep. adv.* ပတ်လည်။

arrange, *v. t.* နေရာချသည်။ အသင့်ထားသည်။

arrive, *v. i.* ရောက်သည်။ လာသည်။

arrogant, *a.* ထောင်လွှားသော။

arrow, *n.* မြှား။

arsenal, *n.* လက်နက်တိုက်။

arsenic, *n.* မိန့်။

art, *n.* အတတ်။—ful, *a.* လှည့်ပတ်တတ်သော။

artery, *n.* သွေးကြော။

artifice, *n.* ပရိယာယ်။

as, like as, ကဲ့သို့။ လို။ အတိုင်း။ အညီ။ *aff.*

ascend, *v. t.* တက်သည်။ a river, ဆန်သည်။

ascertain, *v. t.* သေချာအောင်စီရင်သည်။

ashamed, *a.* ရှက်သော။

ashes, *n.* ပြာ။

ask, *v. t.* မေးသည်။ တောင်းသည်။

ass, *n.* မြဲ။

assault, *v. t.* တိုက်ခိုက်သည်။

assemble, *v. i.* စုဝေးသည်။ *v. t.* စုသည်။

assent, *v. i.* သဘောတူ၍ ဝန်ခံသည်။

assess, *v. t.* ငွေခွဲသည်။

associate, *v. i.* ပေါင်းဖော်သည်။ *n.* အပေါင်းအဖော်။

assume, *v. t.* ယူဆောင်သည်။

asthma *n.* ပန်းနာ။

astringent, *a.* ဖန်သော။

atone, *v. t.* အပြစ်ဖြေသည်။

attach, *v. t.* စွဲကပ်သည်။

attack, *v. t.* တိုက်သည်။

attain, *v. t.* ခြံသည်။ ရသည်။

attend, *v. t.* အတူလိုက်သည်။ -to နားထောင်သည်။

- attendants, *n.* အခြံအရံ။
 attract, *v. t.* ကိုယ်ဆီသို့ဆွဲသည်။
 auction, *n.* လေယံ။
 audible, *a.* ကြားရသော။
 audience, *n.* ညီလာ။ ပရိသတ်။
 audit, *n.* စာရင်းကိုတွက်စစ်သည်။
 auger, *n.* လွန်ပူကြီး။
 austere, *a.* ကြမ်းတမ်းသော။
 aunt, *n.* အမိုး။ မိကြီး။ မိထွေး။
 authentic, *a.* မူလမှန်သော။
 authority, *n.* အာဏာ။ ဩဇာ။
 authorize, *v. t.* အခွင့်ပေးသည်။
 avoid, *v. t.* ရှောင်သွားသည်။
 awake, *v. t.* နိုးသည်။ *v. i.* နိုးသည်။
 awful, *a.* ကြောက်မက်ဖွယ်ဖြစ်သော။
 awl, *n.* ချွန်။
 awning *n.* မိုးစိုးကာ။
 ax, *n.* ပုဆိန်။
 axis, axle, ဝင်ရိုး။

B.

- baby, *n.* နို့စို့ကလေး။ နို့စို့သူငယ်။
 back, *n.* ကြော။ ခါး။—wards, *adv.* နောက်ဆုတ်။
 bad, *a.* ဆိုးသော။ မကောင်းသော။
 bag, *n.* ဇိတ်။
 bake, *v. t.* ပေါင်းသည်။ baker, မုန့်သည်။
 balance, *n.* ချိန်ခွင်။ ကပ်ပယ်။ *v. t.* ချိန်စက်သည်။
 ball, *n.* အလုံး။ အမြောက်ဆန်။ (for gun) သေနတ်
 bamboo, *n.* ဝါး။ ဝါးပင်။ [ဆန်။
 band, *n.* အစည်း။ *v. t.* စည်းနှောင်သည်။
 banish, *v. t.* နှင်ထုတ်သည်။
 bank, *n.* ကမ်း။ ကမ်းပါးစောက်။ ငွေတိုက်။
 banyan-tree, *n.* ညောင်ပင်။
 baptism, *n.* နှစ်ခြင်းမင်္ဂလာ။

- bar, *n.* သစ်ချောင်း။ သံချောင်း။ ကန့်ထန်ကျင်း။
 barbarous, *a.* မိုင်းသော။ ရက်စက်သော။
 barber, *n.* ဆတ္တာသည်။
 bark, *n.* သစ်ခေါက်။ အခွံ။ *v. t.* တောင်သည်။
 barrel, *n.* စည်။ သေနတ်ပြောင်း။
 barren, *a.* မြို့သော။
 base, *n.* အမြစ်။ အခြေ။ *a.* ယုတ်သော။
 basket, *n.* တောင်း။ တင်း။ မြင်း။
 bat, *n.* ထင်းခွံ။ ထင်းဆွဲ။ (wooden) ဗလိတံ။
 bathe, *v. i.* ရေချိုးသည်။
 battalion, *n.* စစ်သူရဲတပ်။
 battle, *n.* စစ်တိုက်ခြင်း။ စစ်ခံခြင်း။
 bay, *n.* ပင်လယ်ကွေ့။ a color, မိုင်လျော်သော။
 bayonet, *n.* လှံစွပ်။
 bazar, *n.* ဈေး။
 be, *v. t.* ဖြစ်သည်။ ရှိသည်။
 bead, *n.* ပုတီး။
 beak, *n.* နှုတ်သီး။
 bean, *n.* ပဲ။
 bear, *n.* ဝက်ဝံ။ *v. t.* ထမ်းသည်။ ဆောင်သည်။
     v. i. ခံသည်။—er, *n.* ထမ်းသမား။
 beard, *n.* မုဆိတ်။ (*pron.* မုတ်ဆိတ်။)
 beast, *n.* တိရိစ္ဆာန်။
 beat, *v. t.* ရိုက်သည်။ ရိုက်ပုတ်သည်။ တီးသည်။
 beautiful, *a.* လှသော။
 because, *conj.* သေ့ကြောင့်။
 beckon, *v. i.* ထက်ယပ်သည်။
 become, *v. i.* ဖြစ်သည်။
 bed, *n.* အိပ်ရာ။ —stead, ခုတင်။ ဖုတ်ငါး။
 bee, *n.* ပျား။ —hive, ပျားအိမ်။
 beef, *n.* နွားသား။
 beer, *n.* ဂျုံရည်။
 beetle, *n.* နောက်ချေးပိုး။

- before, *prep. adv.* ခြေ။ time, အရင်က။
 beg, *v. t.* တောင်းစားသည်။—*giar*, သူတောင်းစား။
 beginning, *n.* အစ။ အစဦး။
 behead, *v. t.* ထည်ပင်းကိုဖြတ်သည်။
 behind, *prep. adv.* နောက်။ နောက်မှာ။
 behold, *v. t.* ကြည့်သည်။ ကြည့်ရှုသည်။
 being, *n.* ဖြစ်ခြင်း။ ဖြစ်သောသူ။
 believe, *v. t.* ယုံသည်။ ယုံကြည်သည်။
 bell, *n.* ခေါင်းထောင်း။ ဆဉ်းလင်း (*pron.* ဆွဲယွဲ)။
 bellow, *v. i.* (နှား) တွန်သည်။
 bellows, *n.* ဖို။
 belly, *n.* ဝမ်း။ —ache, *v.* ဝမ်းကိုက်ခြင်း။
 belong, *v. i.* ဆိုင်သည်။ စပ်ဆိုင်သည်။
 below, beneath, *prep. adv.* အောက်။ အောက်မှာ။
 bend, *v. t.* ကွေးသင့်။ နှိမ့်ချသင့်။ *v. i.* ကောက်သင့်။
 benefactor, *n.* ကျေးဇူးရှင်။
 benefit, *n.* အကျိုး။ ကျေးဇူး။
 benumbed, *a.* ထုံသော။
 besides, *adv.* မှတပါး။ အပြင်။
 bet, *v. t.* ထောင်းသည်။ ထောင်းစားသည်။
 betel-nut, ကွမ်းသီး။—leaf, ကွမ်းရွက်။—box, [ကွမ်းအစ်။
 betray, *v. t.* အပ်နှံသည်။ [ကွမ်းအစ်။
 betroth, *v. t.* ထိမ်းမှန်းသည်။
 between, *prep.* စပ်ကြားမှာ။ အချင်းချင်း။
 beware, *v. t.* သတိပြုသည်။
 bewitch, *v. t.* ဖမ်းစားသည်။ ပြုစားသည်။
 beyond, *prep. adv.* တဖက်မှာ။ သာ၍။ မက။ အ
 bid, *v. t.* ဖိတ်သည်။ မိန့်သည်။ [လွန်။
 bile, *n.* သည်းခြေ။ အသည်းရည်။
 bind, *v. t.* ချည်သည်။ ချည်နှောင်သည်။ ထုပ်သည်။
 bird, *n.* ငှက်။ —cage, ငှက်အိမ်။
 birth, *n.* အဖွား။ to give, ဖွားသည်။ မြင်သည်။
 bishop, *n.* ဂိုဏ်းအုပ်။ [မွေးသည်။

- bit, *n.* အစအန။ အစကလေး။ of bridle, ဇက်။
 bite, *v. t.* ကိုက်သည်။ *n.* အကိုက်။ ကိုက်ရာ။
 bitter, *a.* ခါးသည်။ —ness, အခါး။
 black, *a.* နက်သည်။ မည်းသည်။ —ing, *n.* သုတ်ရန်။
 blacksmith, *n.* ပန်းပဲ။ (*pron.* ပဘဲ။) [ဆေးနက်။
 bladder, *n.* ကျင်ငယ်အိမ်။ စည်ဖောင်း။
 blade, *n.* ထားရွက်။ လှံရွက်။ မြက်ရွက်။
 blame, *v. t.* အပြစ်တင်သည်။ *n.* အပြစ်။
 blameworthy, *a.* အပြစ်ခံထိုက်သော။
 blanket, *n.* သက္ကလတ်စောင်။
 blaze, *v. i.* မီးတောက်သည်။ *n.* မီးတောက်။
 bleed, *v. i.* သွေးယိုသည်။ *v. t.* သွေးဖောက်သည်။
 bless, *v. t.* မင်္ဂလာဆုပေးသည်။ —ing, *n.* မင်္ဂလာ။
 blister, *n.* အဖောင်း။ *v. t.* ဖောင်းစေသည်။
 blood, *n.* သွေး။ အသွေး။
 blossom, *n.* ပန်း။ အပွင့်။ *v. i.* အပွင့်ပွင့်သည်။
 blow, *n.* ရိုက်ခြင်း။ *v. t.* မှုတ်သည်။ *v. i.* လေ
 လာသည်။ nose, နှပ်လွှပ်သည်။
 blue, *a.* ပြာသော။ —ness, *n.* အပြာရောင်။
 blunt, *a.* မထက်။ တုံးသော။
 blush, *v. i.* မျက်နှာပျက်သည်။
 board, *n.* ပျဉ်။ ပျဉ်ပြား။
 boast, *v. i.* ဝါကြွားသည်။
 boat, *n.* လွှေ။ သံဘန်—man, လွှေသား။
 body, *n.* ကိုယ်။ ကိုယ်ခန္ဓာ။ —guard, ကိုယ်ရံ။
 boil, *v. t.* ပြုတ်သည်။ *v. i.* ဆူသည်။ *n.* အနာမိမ်း။
 bold, *a.* ရဲသော။ ရဲရင့်သော။ ဝံ့သော။
 bolt, သေခွကျင်း။ တံခါးကျင်း။
 bomb, *n.* ဗုံးဆန်။
 bone, *n.* အရိုး။
 book, *n.* စာအုပ်။
 boot, *n.* ခြေစွပ်။
 booth, *n.* တဲ။ ရုံ။ သစ်ခက်တပ်။

borax, *n.* ထက်ခြား။

border, *n.* အစွန်း။ နယ်စပ်။ အနားရစ်။

bore, *v. t.* လိမ်၍ဖောက်သည်။

born, *v. i.* ဖွားမြင်သည်။

borrow, *v. t.* ငှါးသည်။ ချေးသည်။ ငွေချေးသည်။

bosom, *n.* ရင်ခွင်။ ရင်ပတ်။

both, *pron.* နှစ်—စလုံး။ (as, နှစ်ယောက်စလုံး။)

bottle, *n.* ပယင်း။ ဘူး။

bottom, *n.* အရင်း။ အခြေ အရင်း။

boundary, *n.* နယ်စပ်။ အပိုင်းအခြား။ ရပ်စွန်း။

boundless, *a.* အဆုံးအမမရှိသော။

bow, *n.* လေး။ လင်းလေး။—string, လေးညှို့ကြိုး။

bow, *v. i.* ဦးညွတ်သည်။ ဦးချသည်။

bowels, *n.* အူ။

bowl, *n.* ပုကန်လုံး။ [ထိုးသည်။

box, *n.* သစ်တာ။ အစ်။ အုပ်။ *v. i.* လက်သီးနှံနှင့်

boy, *n.* လူကလေး။ ယောက်ျားကလေး။

bracelet, *n.* လက်ကောက်။

braid, *v. t.* ဝက်အူကျစ်သည်။ *n.* ရက်သောအရာ။

brain, *n.* ဦးနှောက်။

bran, *n.* ဖွဲနု။

branch, *n.* အခက်။ အကိုင်း။

brass, *n.* ကြေးဝါ။

brave, *v. i.* ခံသည်။ ခံရင့်သည်။—ery, *n.* သူ

bread, *n.* မုန့်။ [ခဲဘော။

breadth, *n.* အနံ။ အနံအကျယ်။ မြက်။

break, *v. t.* ချိုးသည်။ ခွဲသည်။ ချိုးဖဲ့သည်။

breakfast, *n.* နံနက်စာ။

breast, *n.* ရင်ပတ်။ *fem.* နို့အုံ။ သားမြတ်။

breath, *n.* ထွက်သက်ဝင်သက်။

breathe, *v. i.* အသက်ရှူသည်။

breeze, *n.* လေပြေ။

bribe, *n.* တံစိုး။ *v. t.* တံစိုးထိုးသည်။

- brick, *n.* အုတ်။ —kiln, အုတ်မိုး။ —maker, အုတ်လုပ်သမား။
- bride, *n.* မင်္ဂလာသောသမီး။ —groom, မင်္ဂလာ
- bridge, *n.* တံတား။ [ဆောင်လှလင်း။
- bridle, *n.* ဇက်ကြိုး။
- bright, *a.* ပြောင်သော။ ထွန်းလင်းသော။ —ness,
- brim, *n.* အနား။ နှုတ်ခမ်း။ [အရောင်အဝါ။
- brimstone, *n.* ကန့်။
- brine, *n.* ဆားရည်။
- bring, ယူခဲ့သည်။ ဆောင်ခဲ့သည်။
- brinjals, *n.* ခရမ်းသီး။
- bristle, *n.* အမွှင်။ ဝက်မွှင်။
- brittle, *a.* ဆတ်သော။
- broad, *a.* ကျယ်သော။
- broil, *v. t.* ကင်သည်။ *v. i.* အကင်ခံသည်။
- brook, *n.* ရေချောင်း။
- brother, *n.*(elder) အစ်ကို။ (younger) ညီ။
- bruise, *v. t.* အသားကိုကြေးစေသည်။ [သည်။
- brush, *n.* ဝက်မွှင်ဘီး။ *v. t.* ဝက်မွှင်ဘီးနှင့်ဖိ။
- bubble, *n.* ဗလုံး။ *v. i.* ဆူသည်။ ပွက်သည်။
- bucket, *n.* ရေပုံး။
- buckle, *n.* ထိကပေါက်။
- bud, *n.* အငို။ အဖူး။
- buffalo, *n.* ကျွဲ။
- bug, *n.* ပိုးကောင်။ bed-bug, ကြမ်းပိုး။
- build, *v. t.* ဆောက်သည်။ တည်သည်။
- bull, *n.* နွားသိုး။ bullock, နွားပိုက်။
- bullet, *n.* ကျည်စေ့။
- bump, *v. t.* ဆောင့်သည်။ *n.* အဖု။
- bund, *n.* မြေကတုပ်။
- bundle, *n.* အထုပ်။ *v. t.* ထုပ်သည်။
- burden, *n.* ဝန်။
- burn, *v. i.* မီးလောင်သည်။ *v. t.* မီးရှို့သည်။

burst, *v. i.* ပေါက်ကွဲသည်။ *v. t.* ဖောက်ခွဲသည်။

bury, *v. t.* မြုပ်သည်။ သင်းမြှိုက်သည်။

burying-ground, *n.* သင်းချိုင်း။

business, *n.* အမှု။ အခင်း။ ကိစ္စ။

busy, *a.* မအားသော။ *v. i.* လုတ္တမြည်သည်။

butter, *n.* ထောပတ်။ —fly, လိပ်ပြာ။

buttock, *n.* တင်ပါး။ ဇရုံဆွဲ။

buy, *v. t.* ဝယ်သည်။

by, *prep.* အနားမှာ။ —means of, အားဖြင့်။—

and by, *adv.* မှားမကြာ။

C,

cable, *n.* ကျောက်ဆူးကြိုး။

cackle, *v. i.* ကတော်သည်။

cage, *n.* ငှက်လှောင်အိမ်။ ခြံ။ တန်း။

cake, *n.* မုန့်။ မုန့်ပြား။

calamity, *n.* အမင်္ဂလာ။ ဘေး။ ဘေးရန်။

calculate, *v. t.* တွက်သည်။ မြင့်တွက်သည်။

calf, *n.* နွားကလေး။

call, *v. t.* ခေါ်သည်။ ဖိတ်သည်။ သမုတ်သည်။

calm, *a.* ငြိမ်သော။ *v. t.* ငြိမ်စေသည်။

camel, *n.* ကုလားအုတ်။

camp, *n.* တပ်ချရာအရပ်။

camphor, *n.* ပရုတ်။

can, (*verb. aff.*) နှိုင်း။ *n.* သံမြွေခွက်။

canal, *n.* တူးမြောင်း။

cancer, *n.* ထည်ကြော။

candle, *n.* မီးတိုင်။ ဗယောင်းတိုင်။—stick, မီးတိုင်ခုံ။

cane, *n.* တောင်ဝေး။

canoe, *n.* လှေလောင်း။

cannon, *n.* အမြောက်။ —shot, အမြောက်စေ့။

canopy, *n.* မှက်နှာကြက်။

canter, *v. i.* ခါးဆုံချသွားသည်။

cap, *n.* အုပ်ထုပ်။

- capable, *a.* တတ်သည်။ တတ်နိုင်သည်။
 capacity, *n.* အဆုံး။ ဆုံးနိုင်ခြင်း။ တတ်နိုင်ခြင်း။
 cape, *n.* အငူ။
 capital, *n.* (city) မြို့တော်။ (stock) ငွေရင်း။
 captain, (*mil.*) တပ်မှူး။ (*nav.*) သင်္ဘောသူကြီး။
 captive, *n.* ထက်ရသူ။
 caraway, *n.* စမ္မတ်။
 carcass, *n.* အသေကောင်။
 card, *n.* ဖဲ။ to play cards, ဖဲကစားသည်။
 cardamom, *n.* ဖာလာပင်။ ဖာထာစွေ။
 care, *n.* သတိ။ သောက။—ful, *a.* သတိပြုသည်။
     —less, *a.* သတိလစ်သော။
 carpenter, *n.* လက်သမား။
 carpet, (woolen) *n.* ကော်ဇော။
 carriage, coach, etc. *n.* ရထား။
 carry, *v. t.* ထူသည်။ ရွက်သည်။ ထမ်းသည်။ [တင်။
 cart, *n.* လှည်း။ —body, လှည်းအိမ်။—load, လှည်း
 carve, *v. t.* stone, ဆစ်သည်။ wood, ထုသည်။
 carver, *n.* ပန်းပု။ [meat, လှီးဖြတ်သည်။
 cashew-nut, *n.* သီဟိုဠ်သရက်သီး။
 case, *n.* အအိမ်။ *leg.* တရားမှု။ ရာဇဝတ်မှု။
 cask, *n.* စည်။
 cassia, *n.* ရှမ်းသစ်ကြံပိုး။
 cast, *v. t.* ပြစ်သည်။ ခွသည်။ into, သွင်းထား
     သင့်။ away, စွန့်ပြစ်သည်။ *mech.* သွန်းသည်။
 castor-oil, *n.* ကြက်ဆူဆီ။
 cat, *n.* ကြောင်။ cat's eye stone, ကြောင်ဝင်။
 cataract, *n.* ရေတံခွန်။ in the eye, မှက်စိတ်မိ။
 catch, *v. t.* ဖမ်းသည်။ ဖမ်းဆီးသည်။ as a cat,
     ခုတ်သည်။ as by a nail, ညှိသည်။ *n.* ချိတ်။
 cause, *n.* အကြောင်းရင်း။ *v. aff.* စေသည်။
 canterize, *v. t.* သံပူအပ်သည်။
 cautious, *a.* သတိရှိသော။ သတိရှိတတ်သော။

- cavalry, *n.* မြင်းစီးသူရဲ၊ မြင်းတပ်။
 cave, *n.* ဥမှင်း၊ လှိုင်း၊ cavern, ထူးခေါင်း။
 cease, *v. i.* စဲသည်။ ရပ်စဲသည်။—less, မစဲသော။
 cement, *n.* ဂဟေ။ *v. t.* စေ့စပ်သည်။
 cemetery, *n.* သင်းချိုင်း။ သုဿနိ။
 censor, *n.* မီးကလပ်။
 censure, *v. t.* အပြစ်တင်သည်။ ရှုတ်ချသည်။
 center, အထယ်ချက်။ အထယ်။ အချုပ်အချာ။
 centipede *n.* ကင်းခြေများ။
 century, *n.* အနှစ်တရာ။
 certain, *a.* မှန်သော။ ယုတ်သော။
 certainly, *adv.* မှန်ကန်စွာ။ ကေန်အမှန်။ ဆက်
 certificate, *n.* သက်သေခံလက်မှတ်။ [ဆက်။
 chafe, *v. i.* ပွန်းသည်။ *v. t.* ပွန်းအောင်ပွတ်သည်။
 chaff, *n.* ဖွဲကြမ်း။
 chain, သံကြိုး။ *v. t.* သံခြေချင်းထားသည်။
 chair, *n.* ကုလားထိုင်။
 chalk, *n.* မြေဖြူ။
 chameleon, *n.* ပုတ်သင်။
 champion, *n.* သူရဲကောင်း။
 change, *v. t.* လဲသည်။ ပြောင်းစေသည်။ *v. i.*
 chapter, *n.* ခဏ်း။ ပုဒ်။ [ပြောင်းလဲသည်။
 character, *n.* ဂုဏ်အသရေ။ letter, အက္ခရာ။
 charcoal, *n.* မီးသွေး။
 charge, *v. t. leg.* ယိုးစွပ်သည်။ as a gun, ယမ်း
 ယိုးသည်။ instruct, မှာထားသည်။ *n.*
 onset, တိုက်ခြင်း။
 charity, *n.* စွန့်ကြဲပေးကမ်းခြင်း။ ကြင်နာခြင်း။
 charin, *n.* မန္တရား။ *v. t.* ညှို့သည်။
 chart, *n.* ပင်လယ်ပုံ။
 chase, *v. t.* လိုက်ပြေးသည်။ ခမ်း၍လိုက်သည်။
 cheap, *a.* အဘိုးနည်းသော။
 cheat, *v. t.* လှည့်စားသည်။ လိမ်လည်သည်။

- cheek, *n.* ပါး။ —bone, ပါးမိုး။
 cheerful, *a.* မြူးထူးသော။ စိတ်သာသော။
 cheese, *n.* ဒိန်ခဲ။
 cheroot, cigar, *n.* ဆေးလိပ်။
 cherish, *v. t.* ကျွေးမွေးပြုစုသည်။
 chess, to play, စစ်တုရင်ထိုးသည်။ board, စစ်
 chest, *n.* သစ်တာ။ [တုရင်ခုံ။
 chew, *v. t.* ဝါးသည်။
 chicken, *n.* ကြက်ကလေး။
 chide, *v. t.* ဆုမွဲသည်။ အပြစ်တင်သည်။
 chief, *a.* အကြီးဆုံးသော။ *n.* အကြီးအကဲ။
 child, *n.* သူငယ်။ အကလေး။ လူကလေး။
 chin, *n.* မေး။ extremity of, မေးစွေ။
 chintz, *n.* သရက်ထည်။
 chisel, *n.* ဆောက်။ *v. t.* ဆောက်နှင့်ထုတ်သည်။
 choke, *v. i.* နှင်သည်။ *v. t.* ထည်ကိုအပ်သည်။
 choose, *v. t.* ရွေးသည်။ ရွေးကောက်သည်။
 chop, *v. i.* ခုတ်သည်။ *n.* အမဲသားတစ်။
 church, *n.* သုခမ္မာဇာရပ်။ အသင်းတော်။
 cinnamon, *n.* သစ်ကြံပိုး။
 circle, *n.* အဝိုင်း။ *en—v. t.* ပတ်သည်။ ဝိုင်းသည်။
 circumstance, *n.* အဖြစ်အပျက်။ ကြောင်းချာ။
 circumvent, *v. t.* သွယ်ဝိုက်၍လိမ်လည်သည်။
 citizen, *n.* မြို့သား။ နိုင်ငံသူနိုင်ငံသား။
 citron, *n.* ရှောက်ချိုသီး။
 city, *n.* မြို့။
 civil, *a.* မင်းစီရင်ခြင်းနှင့်ဆိုင်သော။
 clamorous, *a.* အုတ်ကျက်သော။
 clamorously, *adv.* အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်။ အုန်း
 အုန်း အင်းအင်း။
 clap, *v. t.* hands, ထက်ခုတ်တီးသည်။
 clay, *n.* သရက်။ ရွှံ့။
 clean, *a.* စင်သော။ *v. t.* စင်ကြယ်စေသည်။

- clear, *a.* စစ်သော။ ဖြူစင်သော။ ထင်ရှားသော။
 cleat, *n.* ဖားဝပ်။ [ကြည်သော။
 cleave, *v. t.* ခွဲသည်။ *to v. i.* ခွဲကပ်သည်။
 clergyman, *n.* ဓမ္မဆရာ။
 clerk, *n.* စာရေး။
 climb, *v. t.* ဆွဲငင်၍တက်သည်။
 clinch, *v. t.* ခြိစေသည်။ hand, ထက်ဆုပ်သည်။
 cloak, *n.* အပေါ်ရုံ။ ဝတ်လုံ။
 close, *a.* နီးသော။ ထူသော။ ပိတ်သော။ *v. t.* ပိတ်
 cloth, *n.* အထည်။ clothes, *n.* အဝတ်။ [သည်။
 cloud, *n.* မိုဃ်းတိမ်။
 clove, *n.* လေးညှင်းပွင့်။
 club, *n.* လက်စွဲဒုတ်ကြီး။ association, အပေါင်း
 cluster, *n.* အပြွတ်။ အရုံ။ [အသင်း။
 coal, ကျောက်မီးသွေး။ မီးခဲ။
 coast, *n.* ပင်လယ်ကမ်း။
 coat, *n.* အင်္ကျီ။ တိရိစ္ဆာန်၏အမွေး။
 coax, *v. t.* ချော့သည်။ ချော့မော့သည်။
 cobweb, *n.* ပင့်ကူမျှေး။ ပင့်ကူအိမ်။ [ပိုးဟပ်။
 cock, *n.* ကြက်ဖ။—'s comb, အမောက်။—roach,
 cocoa-nut, အုန်းသီး။ milk, အုန်းရည်။ oil, အုန်း
 code, of laws, *n.* ဓမ္မသတ်။ [ဆီ။
 coffee, *n.* ကာဖီ။
 coffin, *n.* တလား။ ခေါင်း။
 coin, *n.* ဒင်္ဂါး။
 coir, *n.* အုန်းဆံ။
 cold, *a.* ချမ်းသော။ ဖုသော။
 collar, *n.* ထည်ကွင်း။—bone, *n.* ညှပ်ရိုး။
 collect, *v. i.* စုဝေးသည်။ *v. t.* စုထားသည်။ သိမ်း
 collection, *n.* ။ အစု။ အပေါင်းအစု။ [သည်။
 collector, *n.* revenue, အခွန်ဝန်။ customs, အ
 color, *n.* အရောင်။ အဆင်း။ [ကောက်ဝန်။
 comb, *n.* ဘီး။ *v. t.* ဘီးနှင့်ဖီးသည်။

- come, *v. i.* ထာသည်။
 comely, *a.* တင့်တယ်သော။ လှသော။
 comfortable, *a.* သက်သာသော။ သာယာသော။
 command, *v.t.* မှာသည်။ မှာထားသည်။ အမိန့်ပေး
 commandment, *n.* ပညတ်။ [သည်။
 commend, *v. t.* ချီးမွမ်းသည်။
 commerce, *n.* ကုန်သွယ်ခြင်း။
 commission, *v.t.* ခန့်ထားသည်။ *n.* ခန့်ထားခြင်း။
 commit, *v. t.* အပ်သည်။ ပေးနှံသည်။
 common, *a.* ဖြစ်တတ်သော။
 compact, *a.* ကျစ်ထစ်သော။ *n.* သဘောတူဝန်ခံ
 companion, *n.* အပေါင်းအဖော်။ [ချက်။
 company, *n.* အစုအဝေး။ အပေါင်းအသင်း။ ဧည့်
 compare, *v.t.* ပြိုင်သည်။ ပြိုင်နှိုင်းသည်။ [သည်စု။
 comparison, *n.* ဥပမာ။ ပုံ။ [ပါ။
 compass, *n. mar.* အိမ်မျှောင်အိမ်။ *mech.* ကွန်
 compassion, *n.* ကရုဏာ။ သနားခြင်း။
 compassionate, *a.* သနားတတ်သော။
 compel, *v. t.* အနိုင်အထက်ပြုသည်။
 complain, *v. t.* မြည်တမ်းသည်။ *leg.* တရားစွဲဆို
 complete, *a.* ပြည့်စုံသော။ [သည်။
 complexion, *n.* အသွေး။ အရည်။ အဆင်း။
 compliment, *v. t.* ချီးမွမ်းသည်။ *n.* မြှောက်သော
 compose, *v. t.* စာစီသည်။ စီစဉ်သည်။ [စကား။
 computation, *n.* အခန့်အတွက်။
 compute, *v. t.* ခန့်တွက်သည်။
 concave, *a.* ခွက်သော။
 conceal, *v. t.* ဖုံးထားသည်။ ထိမ်ငှက်သည်။
 concealed, *a.* ပုံးနေသော။ ကွယ်နေသော။
 concerning, *prep.* ဆိုင်လျက်။ စပ်ဆိုင်လျက်။
 concord, *n.* ညီညာခြင်း။ သင့်တင့်ခြင်း။
 condemn, *v. i.* အရှုံးခံသည်။ *v. t.* အပြစ်တင်
 condition, *n.* အခြေအနေ။ [သည်။

- conduct, *v. t.* ပို့ဆောင်သည်။ *n.* အကျင့်။
 confess, *v. t.* ဝန်ချသည်။ ဝန်ခံသည်။
 confide, *v. t.* ယုံသည်။ မှီခိုသည်။
 confidence, *n.* ယုံကြည်ခြင်း။ ကိုးစားခြင်း။
 confine, *v. t.* ချုပ်သည်။ ချုပ်ထားသည်။
 confiscate, *v. t.* သိမ်းယူသည်။
 conflict, *n.* တိုက်လွန်ခြင်း။ *v. t.* တိုက်ခိုက်သည်။
 confused, *a.* ရှုပ်သော။ မိတ်ပွေသော။
 confusedly, *adv.* ဗရုန်းဗရင်း။
 congee, *n.* ထမင်းရည်။
 congenial, *a.* သဘောချင်းတူသော။
 congregation, *n.* အသင်း။ အစုအဝေး။ ပရိသတ်။
 conjurer, *n.* စုန်း။ နတ်ဝင်။ မှော်ဆရာ။
 connect, *v. t.* စပ်သည်။ ဆက်သည်။ စည်းသည်။
 connection, *n.* အစည်းအဆက်။ ပေါင်းဖက်ခြင်း။
 conquer, *v. t.* ရှိုင်းသည်။ အောင်သည်။
 conqueror, *n.* အောင်သူ။
 consent, *v. i.* ဝန်ခံသည်။ ညီညွတ်သည်။
 consequence, *n.* အကျိုး။ အတွက်။ အမှုကြီးခြင်း။
 consider, *v. t.* စဉ်းစားသည်။ ဆင်ခြင်သည်။
 considerable, *a.* အတော်အတန်ရှိသော။
 consistent, *a.* ဆီလျော်သော။
 consolation, *n.* နှစ်သိမ့်ခြင်း။
 console, *v. t.* နှစ်သိမ့်စေသည်။
 consolidate, *v. t.* တွေ့အောင်ပြုသည်။
 consort, *n.* ခင်ပွန်း။ *v. i.* ပေါင်းဖက်သည်။
 conspicuous, ထင်ရှားသည်။ —*ly, adv.* ထင်ထင်။
 constant, *a.* မြဲမြံသော။ —*ly, adv.* အစဉ်။
 consult, *v. i.* တိုင်ပင်သည်။
 consume, *v. t.* စားသည်။ ကျွမ်းစေသည်။
 consumption, *n. med.* ခြောင်းခြောက်ရောဂါ။
 contact, *n.* ထိခြင်း။
 contain, *n.* ငိုသည်။ ဆံ့သည်။

- contemplate, *v. t.* မျှော်ထင်သည်။
 contempt, *n. leg.* အာဏာကိုလွန်ခြင်း။
 content, *a.* ရေငုံ့ရဲသော။ contents, *n.* အပါအ
 continue, *v. i.* နေသည်။ တည်သည်။ [ဝင်း
 contract, *n.* သဘောတူချက်။ ဝန်ခံချက်။
 contradict, *v. t.* ငြင်းခုံသည်။ နှိုက်လှန်ထိုးသည်။
 contrary, *a.* ဆန့်သော။
 contrive, *v. t.* စိတ်ကူးသည်။
 convene, *v. i.* စည်းဝေးသည်။
 convenient, *a.* အခန့်သင့်သော။ တော်လျော်သည်။
 converse, *v. i.* စကားအတူပြောသည်။
 convert, *v. t.* ပြောင်းသည်။ ပြောင်းလဲသည်။
 convex, *a.* မောက်သော။ ခုံးသော။
 convey, *v. t.* ဆောင်သည်။
 convict, *n.* ရာဇဝတ်သင့်သောသူ။
 convince, *v. t.* သဘောကျစေသည်။
 cook, *v. t.* ချက်သည်။ *n.* အိုးသူကြီး။ house, စား
 cool, *a.* ဇေယျာ။ ချမ်းသော။ [ဖိုအိမ်။
 copper, *n.* ကြေးနီ။ copperas, *n.* သင်းတွဲမိမ်း။
 copulation, *n.* သံဝါသ။ မေထုန်။
 copy, *v. t.* ရေးကူးသည်။ *n.* လက္ခံ။
 coral, *n.* သန္တာ။
 cord, *n.* ကြိုး။
 cordial, *a.* သဘောဖြောင့်သော။
 coriander, *n.* နံနံစေ့။
 cork, *n.* ဘူးဆို့။
 corner, *n.* အထောင့်။ of road, လမ်းခွ။
 corps, *n.* စစ်သည်တပ်။
 corpse, *n.* အလောင်းကောင်။
 correct, *a.* မှန်သော။ *v. t.* ပြင်သည်။ ဆုမွန်သည်။
 corrupt, *a.* ပုပ်သော။ ယိုယွင်းသော။
 cost, *v. t.* အဘိုးထိုက်သည်။ စရိတ်ရှိသည်။
 costive, *a.* ဝမ်းခိုင်သော။ ဝမ်းချုပ်သော။

- eot, *n.* ခုတင်။
 cotton, *n.* ဂွမ်း။ ဝါ။ cloth, ဖျင်။ ပိတ်။
 couch, *n.* လျောင်းရာခုတင်။ အိပ်ရာ။
 cough, *v. i.* ခြောင်းဆိုးသည်။ *n.* ခြောင်းဆိုးနာ။
 council, *n.* တိုင်ပင်သောလူစု။
 counsellor, *n.* တိုင်ပင်မှုမတ်။ အကြံပေးသောသူ။
 count, *v. t.* ရေတွက်သည်။ တွက်သည်။
 countenance, *n.* မျက်နှာ။ *v. t.* မျက်နှာပေးသည်။
 counterfeit, *a.* ပဝတ္ထိဖြစ်သော။
 counterpane, *n.* အိပ်ရာခင်း။
 counterpart, *n.* အဖက်။
 country, *n.* ပြည်။ —man, အမျိုးသား။
 courage, *n.* သူရဲဘော။ ရဲရင့်သောစိတ်။
 courageous, *a.* ရဲသော။ ရဲရင့်သော။
 course, *n.* သွားခြင်း။ သွားရာလမ်း။ အစီအစဉ်။
 court, *n.* ရုံးတော်။
 courtesy, *n.* လောကဝတ်။ ယဉ်ကျေးခြင်း။
 cover, *v. t.* အုပ်သည်။ ဖုံးသည်။ လွှမ်းသည်။ မိုးသည်။ *n.* အအုပ်။ အဖုံး။ dish, —စလောင်း။
 coverlet, *n.* အိပ်ရာခင်း။ [သည်။
 covet, *v. t.* တပ်မက်သည်။ —ous, *a.* လောဘကြီး
 covetousness, *n.* ဝတ္တုကာမ။ လောဘစိတ်။
 cow, *n.* နွားမ။
 coward, *n.* ရဲမဲ့သောသူ။ ကြောက်တတ်သောသူ။
 cowry, *n.* ကြွေ။
 crab, *n.* ဂနန်း။
 crabbed, *a.* ခဲဆတ်သော။ ဝန်တိုသော။
 crack, *v. i.* အက်သည်။ ကွဲသည်။ *n.* အအက်။
 cradle, *n.* လှုပ်ပုခက်။ [ပပ်ကြား။
 crafty, *a.* ပလီသော။ လိမ္မာသော။
 cram, *v. t.* သိပ်သွင်းသည်။
 crane, *n.* bird, ကြီးကြာ။
 cravat, *n.* လည်စည်း။

- crave, *v. t.* တောင့်တသည်။ တောင်းပန်သည်။
 crawl, *v. i.* တွားသည်။ တလုတ်လုတ်သွားသည်။
 crazy, *a.* ခူးသော။ အခူးဖြစ်သော။
 cream, *n.* နို့ဆီ။
 create, *v. t.* ဖြစ်စေသည်။ ဖန်ဆင်းသည်။
 credit, *n.* အကျွေး။ creditor, *n.* ကျေးရှင်။ မြီရှင်။
 creed, *n.* ယုံချက်။
 creep, *v. t.* တွားသည်။ creeper, *n.* နွယ်ပင်။
 cress, *n.* စပုန်နီ။
 cricket, *n.* ပရစ်။ play, ဗသီကစားခြင်း။
 crime, *n.* အပြစ်။ ပြစ်မှားခြင်း။
 criminal, *a.* အပြစ်ရှိသော။ *n.* ရာဇဝတ်သင့်သူ။
 criminate, *v. t.* အပြစ်တင်သည်။
 crimson, *n.* ကြက်သွေးရောင်။
 crocodile, *n.* မိကျောင်း။
 crooked, *a.* ကောက်သော။
 crop, *n.* အသီးအနှံ။ စပါးရိတ်ခြင်း။ စာလုပ်။
 cross, *v. i.* ကူးကျော်သည်။ *a.* စိတ်တိုသော။ —
     eyed, *a.* မျက်စိစောင်းသော။ wooden, *n.*
     လက်ဝါးကပ်တိုင်။ —how, ထူးလေး။
 crotch, *n.* အခွ။
 crow, *n.* ကျီး။ ကျီးကန်း။ *v. i.* တွန်သည်။
 crowd, *v. t.* ဝန်းရံသည်။ *n.* ထူထပ်သောအစု။
 crowded, *a.* ထူထပ်များသော။
 crown, *n.* သရဖူ။ ဦးရစ်။
 crucible, *n.* မိုက်။ မိုက်လုံး။
 crucify, *v. t.* လက်ဝါးကပ်တိုင်၌ရိုက်ထားသည်။
 crude, *a.* ရှင်းသော။ စိမ်းသော။
 cruel, *a.* ရက်စက်သော။ ရက်ရောသော။
 cruet, *n.* ပုံးရည်ဘူးကလေး။
 crumb, *n.* စားနွပ်စားပေါက်။ မုန့်အစအနု။
 crupper, *n.* မြီးသိုင်းကြိုး။
 crush, *v. t.* ကြိတ်သည်။ ကြိတ်နယ်သည်။

- crust, *n.* အခွံ။ ပေါင်မုန့်အကာ။
 cry, *v. i.* ငိုသည်။ အော်သည်။
 cubit, *n.* အတောင်။
 cuckoo, *n.* ဥဩ။ ဝါဒလေး။
 cucumber, *n.* သခွားသီး။
 cud, *n.* စားမြုံ့။ chew—*v. t.* စားမြုံ့ပြန်သည်။
 cudgel, *n.* လက်စွဲချက်။
 cull, *v. t.* ရွေးကောက်သည်။
 cultivate, *v. t.* ထယ်လုပ်သည်။
 cumin, *n.* ဖီယာ။
 cunning, *a.* လိမ္မာသော။ *n.* ပရိယာယ်။
 cup, *n.* ခွက်။ အင်ခွက်။ silver, ဖလား။ glass, ဖန်
 curb, of bit, *n.* မေးသိုင်းကြိုး။ [ခွက်။
 curd, *n.* နို့ခဲ။ နို့စိုင်း။
 cure, *v. t.* အနာပျောက်စေသည်။ ကျက်စေသည်။
 curious, *a.* စစ်ဆေးမေးမြန်းတတ်သော။
 curl, *v.* ခွေသည်။ လိပ်သည်။
 curry, *n.* တင်း။ *v. t.* သံဘီးနှင့်ဖိးသည်။
 curse, *v. t.* ကျိန်ဆဲသည်။ ကျိန်သည်။
 curtain, *n.* ကုလားကာ။
 curve, *v. t.* ကွေးသည်။ *v. i.* ကွေ့သည်။ ကိုင်းသည်။
 cushion, *n.* ဖုံ။ ခိုအုန်း။
 custard, *n.* ကြက်ဥမုန့်။—apple, ဩဇာသီး။
 custom, *n.* ထုံးစံ။ customs, အကောက်။ အခွန်။
 —house, အကောက်တိုက်။
 cut, ဂှသည်။ ညှင်းသည်။ ခုတ်သည်။ ဖြတ်သည်။
 လှီးသည်။

D.

- dacoit, *n.* ထားမြိ။
 dagger, *n.* ထားမျှောင်။
 daily, *adv.* နေ့တိုင်း။ တနေ့ထက်တနေ့။
 dam, *n.* ဆည်။ *fem.* အမိ။
 damage, *v. i.* ဖျက်သည်။ *n. leg.* လျှော်ပြစ်။

- damp, *a.* မိုမိုနေသော။ ထိုင်းသော။
 dance, *v.* ကသည်။ *n.* ကခြေပွဲ။—er, ကသမား။
 danger, *n.* ဘေးရန်စရာအကြောင်း။
 dare, (*verb. aff.*) ဝံသည်။
 dark, *a.* မိုက်သည်။ မှောင်မိုက်သည်။ မှိုင်းသည်။
 date, *n.* အချိန်ကာလ။ tree, စွန်ပလွံပင်။
 daub, *v. t.* လိမ်းကျံသည်။ လူးသည်။
 daughter, *n.* သမီး။ —in law, မြေးမ။
 daunt, *v. t.* ကြောက်စေသည်။ [သည်။
 dawn, *n.* မိုဃ်းထင်းစ။ အာရုဏ်။ *v. i.* မိုဃ်းထင်း
 day, 24 hrs. *n.* အရက်။ 12 hrs. နေ့။
 dazzle, *v. t.* တောက်သည်။ *v. i.* မှက်မိနေသည်။
 dead, *a.* သေသော။ အသက်မရှိသော။
 deaf, *a.* နားပင်းသော။
 dealer, *n.* အသည်။ ကုန်သည်။
 dear, *a.* in price, အသီးကြီးသည်။
 death, *n.* သေခြင်း။ အသေ။ အနိစ္စ။
 debilitate, *v. t.* ချွေ့စေသည်။
 debility, *n.* အားမဲ့ခြင်း။ ချွေ့ခြင်း။
 debt, *n.* ကြေး။ မြီ။ debtor, အကြေးခံသောသူ။
 decay, *v. i.* ဆွေးမြေ့သည်။
 deceive, *v. t.* လှည့်စားသည်။ လှည့်ဖြားသည်။
 decide, *v. i.* သဘောကျသည်။ *v. t.* ဆုံးဖြတ်သည်။
 decided, *a.* စိတ်ခိုင်သော။ နှောင့်နှေးခြင်းမရှိသော။
 deck, *n. nav.* ကုန်းပတ်။ *v. t.* ကုန်းပတ်ထိုးသည်။
 declare, *v. t.* ဖော်ပြသည်။ ကျော်ညာစေသည်။
 declaration, *n.* ကျော်ညာစေခြင်း။
 declivity, *n.* ဆင်ခြေလျှော။
 decoction, *n.* အပြုတ်။ ပြုတ်ဆေး။
 decoy, *v. t.* သွေးဆောင်သည်။ ဖမ်းအောင်မြူသည်။
 decree, *n.* စီရင်ချက်။ အမိန့်တော်။ ဥပဒေ။
 deduct, *v. t.* လျှော့သည်။ နှုတ်ယူသည်။
 deed, *n.* အမှု။ အမှုအပြု။ အမှုအကျင့်။

deep, *a.* နက်သော။

deer, *n.* ခရယ်။ သမင်။ ဆတ်။ ဂျီ။

defeat, *v. t.* ရှုံးစေသည်။ အကြိုကိုဖျက်သည်။

defective, *a.* မစုံမယင်သော။ ရှို့တဲ့သော။

defend, *v. t.* ကွယ်ကာသည်။ ခုခံသည်။

defendant, *n. leg.* တရားခံ။

degrade, *v. t.* အရာချသည်။

dejected, *a.* ညှိုးသော။ ညှိုးငယ်သော။

delay, *v. i.* ဆိုင်းသည်။ *v. t.* ဆိုင်းထားသည်။

deliberate, *v. i.* စဉ်းစားသည်။ တွေးတောသည်။

delicate, *a.* နှုနယ်သော။ ချောသော။ မှတ်သော။

delight, *v. i.* နှစ်သက်သည်။ ဝမ်းသာသည်။

ရွှေ့လျော်သည်။—ful, *a.* သာယာသော။

deliver, *v. t.* ထွတ်သည်။ ကယ်မသည်။ ကယ်

delude, *v. t.* လိမ်လည်သည်။ [တင်သည်။

demand, *v. t.* အစိုးပိုင်သကဲ့သို့တောင်းသည်။

denominate, *v. t.* မှည့်သည်။ သမုတ်သည်။

denote, *v. t.* ပြည့်နိသည်။ မှတ်သည်။ ဆိုလိုသည်။

dense, *a.* မကြည်းသော။ ပျစ်သော။ သိပ်သော။

dent, *v. t.* ပိတ်အောင်နှိပ်သည်။ *n.* အပိတ်။

deny, *v. t.* ငြင်းသည်။ ဝန်မခံသည်။ ငြင်းခုံသည်။

depart, *v. i.* ထွက်သည်။ ထွက်သွားသည်။

depend, *v. i.* မှီခိုသည်။ တွဲ၍နေသည်။

deposit, *v. t.* ချထားသည်။

deprive, *v. t.* ခွဲစေသည်။

depth, *n.* အနက်။

deputy, *n.* ကိုယ်စား။

descend, *v. i.* ဆင်းသည်။ ဆင်းသက်သည်။

descendants, *n.* အမျိုးအနွယ်။

deserve, *v. t.* ခံထိုက်သည်။

design, *v. t.* ကြံရွယ်သည်။ *n.* အကြံအစည်။

desire, *v. t.* လိုသည်။ လိုချင်သည်။

desolate, *v. t.* ဖျက်ဆီးပယ်ရှင်းသည်။

despair, *v. i.* ဖျော်လင့်ခြင်းမရှိ၊ မိတ်ဖျက်သည်။

despise, *v. t.* မခန့်ညားသည်။

destiny, *n.* ကံ။

destitute, *a.* ခဲသော၊ ဆင်းရဲသော။

destroy, *v. t.* ဖျက်ဆီးသည်။

detain, *v. t.* ချုပ်ထားသည်။ မပေးဘဲနေသည်။

detect, *v. t.* တွေ့မြင်သည်။ ဖော်ပြသည်။

determine, *v. t.* သဘောကျသည်။

deviate, *v. i.* လွဲသည်။

devil, *n.* နတ်ဆိုး၊ မာရ်နတ်။

devote, *v. t.* သစ္စာနှင့်ဆက်သည်။ စွန့်ပြစ်သည်။

dew, *n.* နှင်း။

dhall, *n.* ပဲစဦးကုံ။

diamond, *n.* မီနီကျောက်။

diagonal, *a.* ထောင့်တန်းဖြစ်သော။

dictionary, *n.* စာဘိဓာန်။

die, *v. i.* သေသည်။ ကံဖြစ်သည်။ အနိစ္စရောက်သည်။ *n.* dice, အန်စာ။

different, *a.* အခြား၊ မတူသော၊ ခြားနားသော။

difficult, *a.* ခက်သော၊ ခဲသော၊ ခက်ခဲသော။

difficulty, *n.* အခက်အခဲ၊ ခက်ခြင်း။

diffuse, *v. i.* နှံ့ပြားသည်။ *v. t.* ဖြူးသည်။

dig, *v. t.* တူးသည်။ ထိုးသည်။ တူးဆွသည်။

digest, *v. t.* အစာကြေသည်။

dignity, *n.* ဇာတိဂုဏ်၊ မြင့်မြတ်ခြင်း။

dike, *n.* ကန်ဆည်းရိုး၊ ကန်ပေါင်ရိုး။

diligence, *n.* လှူထွက်၊ ဝီရိယ။

diligent, *a.* လှူထွက်ပြုတတ်သော။

dill, *n.* စပွတ်။

dim, *a.* မှုန်သော။ [ဆုတ်ယုတ်သည်။

diminish, *v. t.* လျော့နည်းသည်။ *v. i.* လျော့နည်းသည်။

dinner, *n.* နွန့်တည့်စာ၊ နေ့လယ်စာ။

dip, *v. t.* နှစ်သည်။ —out, ခပ်သည်။

- dipper, *n.* ရေခွက်၊ ဖုန်းမှုတ်။
 direct, *v. t.* စီရင်ပဲ့ပျင်သည်။ မှာထားသည်။
 dirt, *n.* အညစ်၊ အညစ်အကြေး။
 dirty, *a.* ညစ်သော၊ နောက်သော။
 disagree, *v. i.* ခြားနားသည်။ မတူ၊ မသင့်မတင့်။
 disappear, *v. i.* ပျောက်သွားသည်။ ကွယ်သည်။
 disappoint, *v. t.* မျှော်လင့်ခြင်းကိုဖျက်သည်။
 disapprove, *v. t.* မကြိုက်၊ ငြင်းပယ်သည်။
 disarm, *v. t.* လက်နက်သိမ်းရုံးသည်။
 disband, *v. t.* တပ်ဖွဲ့ခြင်းကိုဖျက်သည်။
 discern, *v. t.* ကြည့်မြင်သည်။
 discharge, *v. t.* ထွတ်သည်။ *n.* ခြေစာ။
 disciple, *n.* တပည့်၊ တပည့်တော်။
 discipline, *n.* အဆုံးအမ၊ *v. t.* ဆုမွန်သည်။
 discordant, *a.* မညီမညွှာသော။
 discover, *v. t.* တွေ့မြင်သည်။ ဖော်ပြသည်။
 discretion, *n.* ပညာသတိ။
 discuss, *v. t.* နှီးနှောသည်။ ဆွေးနွေးသည်။
 disease, *n.* အနာ၊ အနာရောဂါ။ [ပျက်ခြင်း။
 disgrace, *v. t.* အသရေဖျက်သည်။ *n.* အသရေ
 disguise, *n.* အရောင်၊ *v. t.* အရောင်ဆောင်သည်။
 disgusted, *be, v. i.* စက်ဆုပ်သည်။ ရှိရှာသည်။
 dish, *n.* ပုကန်။
 dishonest, *a.* သစ္စာမရှိသော၊ လိမ်လည်သော။
 dismiss, *v. t.* ထွတ်သည်။ အရာချသည်။
 disobey, *v. t.* နားမထောင်၊ အာဏာကိုဆန်သည်။
 disorder, *v. t.* ရှုပ်ထွေးစေသည်။ *n.* ရှုပ်ထွေး
 disown, *v. t.* ငြင်းပယ်သည်။ [ခြင်း။
 dispense, *v. t.* ဝေငှသည်။—with, ထွဲပယ်သည်။
 disperse, *v. i.* ကွဲပြားသည်။ *v. t.* ဖြန့်ကြဲသည်။
 display, *v. t.* ဖွင့်ပြသည်။ ကျင်းပသည်။
 displeased, *a.* ဝမ်းနည်းသော၊ မိတ်ဆိုးသော။
 disposed, *a.* မိတ်ညွတ်သော၊ သဘောရောက်သော။

- disposition, *n.* စိတ်သဘော။ ဇေတနာ။
 dispute, *v. t.* ငြင်းခုံသည်။ ဖြန်ပြန်ပြောသည်။
 dissect, *v. t.* ဖိုင်းဖြတ်သည်။
 dissimulation, *n.* လျှို့ဝှက်ခြင်း။
 dissolve, *v. t.* အရည်ကြိုသည်။
 distance, *n.* အကွာ။ အဝေး။
 distant, *a.* ဝေးသော။ in time, ကြာမြင့်သော။
 distill, *v. t.* ပေါင်းခံ၍ချက်သည်။—pot, ပေါင်း
 distinguish, *v. t.* ဖိုင်းခြားသည်။ [ချောင်။
 distracted, *a.* ခူးမူးသော။
 distraint, *v. t.* တောင်းထုတ်သည်။
 distressed, *a.* စိတ်ပူပန်သော။ စိတ်ကြင်နာသော။
 distribute, *v. t.* ဝေငှသည်။ ခွဲခန့်သည်။
 district, *n.* နယ်။ ခရိုင်။
 distrust, *v. t.* မယုံ။
 disturb, *v. t.* ရွှေ့နှောက်သည်။ နှောင့်ရှက်သည်။
 ditch, *n.* မြောင်း။ ကျုံး။
 dive, *v.* ငုပ်သည်။ လုံးလုံးဝင်သည်။
 divert, *v. t.* ထွေသည်။
 divide, *v. t.* ခွဲထားသည်။ ခွဲသည်။ ခွဲပြားသည်။
 divine, *a.* ဘုရားနှင့်ဆိုင်သော။
 division, *n.* ကွဲခြင်း။ ခွဲခြင်း။ စားခြင်း။ ခဏ်း။
 divorce, *v. t.* ကွာစေသည်။ ကွာသည်။
 dizzy, *a.* မူးသော။
 do, *v. t.* ပြုသည်။ မူသည်။ ကျင့်သည်။
 dock, *n.* —yard, *n.* သင်္ဘောကျင်း။
 doctor, *n.* ဆေးသမား။
 doctrine, *n.* အယူဝါဒ။
 dog, *n.* ခွေး။ —trot, ခွေးပြေး။
 doll, *n.* အရုပ်ကလေး။ ရည်မင်း။
 domineer, *v. t.* အမိုးတရပြုသည်။
 dominion, *n.* အာဏာ။ အမိုးရခြင်း။
 done, *v. t.* ပြီးပြီ။

door, *n.* တံခါး။ တံခါးခွက်။ တံခါးဝ။

doorian, *n.* ဖူးရည်းသီး။ ဖူးရည်းပင်။

dose, *v. t.* ဆေးကိုတိုက်သည်။ *n.* တခါတည်း။

dot, *n.* မိန့်၊ အပြောက်။ [သောက်သောဆေး။

double, *a.* နှစ်ဆဖြစ်သော။ နှစ်ဖက်ရှိသော။

doubt, *n.* ဖခင်ဖခင်။ *v. t.* ယုံမှားသည်။ မယုံ။

dove, *n.* ခြူး။—tail, *v. t.* ထက်ရှက်စပ်သည်။

down, *prep.* အောက်မှာ။ အောက်သို့။ *n.* ရွေးနှံ။

dowry, *n.* ထက်ညွှဲဥစ္စာ။

drain, *n.* မြောင်း။

draw, *v. t.* ဆွဲသည်။ ငင်သည်။ water, ရေခပ်သည်။

lines, etc., ပုံရေးသည်။

drawer, *n.* ဆွဲခံ။

dreadful, *a.* ကြောက်မက်စွယ်ဖြစ်သော။

dream, *n.* အိပ်မက်။ *v. t.* အိပ်မက်သည်။

dregs, *n.* အနှစ်။

dress, *n.* အဝတ်။ *v. t.* အဝတ်ဝတ်သည်။

drill, *n.* ထက်ပွတ်စူး။ *v. t. mil.* စစ်ရေးသင်သည်။

drink, *v. t.* သောက်သည်။ *n.* သောက်စရာ။

drive, *v. t.* နှင်သည်။ မောင်းသည်။ see ride.

drop, *n.* အစက်။ အပေါက်။ *v. i.* ကျသည်။ *v. t.* ချ

dropsy, *n.* ရေဖျဉ်းနာ။ [သည်။

dross, *n.* ချော်။ အချေး။

drown, *v. t.* ရေ၌မြုပ်သည်။ *v. i.* မြုပ်သေသည်။

drowsy, *a.* အိပ်ချင်သော။ [မား။

drug, *n.* ဆေး။ druggist, ဘယဆေးရောင်းသ

drum, *n.* ဂျော။ စည်။ ဘုံ။ *v. t.* တီးသည်။—mer,

n. ဂျောတီးသမား။—stick, ထက်ခတ်။

drunk, *a.* ယစ်မှုးသော။

dry, *a.* သွေ့သော။ ခြောက်သော။

duck, *v. t.* ရေငုပ်သည်။ *n.* ဝမ်းဘဲ။

due, *a.* ကြွေးဆပ်စရာရှိသော။

dull, *a.* တုံးသော။ မချွန်သော။ မထက်သော။

dumb, *a.* အသော။
 dunce, *n.* လူမိုက်။
 dung, *n.* ချေး။ မစင်။
 duplicate, *n.* အဖက်။ လက်။
 durable, *a.* ခိုင်ခံ့သော။ ခြံ့ကြံ့သော။
 during, *prep.* ပတ်လုံး။ စဉ်တွင်။
 dusk, *a.* မှုန်သော။ *n.* မိုဗ်းချုပ်ခြင်း။ ဆည်းဆာ။
 dust, *n.* အမှုန့်။ မြူ။ ဖုံး။ မြေမှုန့်။
 duty, *n.* ဝတ်။ ဓမ္မဝတ်။ သီလ။
 dwarf, *n.* လူပု။ လူကွ။—*ish, a.* ပုသော။ ကွသော။
 dwell, *v. i.* နေသည်။ တည်နေသည်။
 dwelling, *n.* နေရာ။ နေရာအရပ်။
 dye, *v. t.* ဆေးဆိုးသည်။ *v. i.* စွန်းသည်။
 dyer, *n.* ပန်းဆိုးသမား။
 dysentery, ပိတ်ကိုက်နာ။ သွေးပါဝမ်းကျနာ။

E.

each, *a.* ကိုယ်စီကိုယ်စီ။ တစ်စီတစ်စီ။ တစ်တစ်။
 eagerly, *adv.* ကြိုးကြိုးကြွကြွ။ စိတ်မြန်စွာ။
 eagle, *n.* ဝံလို။ ထင်းယုန်။
 ear, *n.* နား။ နားရွက်။—*wax, နားဗာချေး။—ring, နားသံကွင်း။ —of grain, အနှံ့။*
 early, *a.* စောသော။ *adv.* စောစော။ မိုဗ်းထင်းမှ။
 earn, *v. t.* လုပ်၍ခံထိုက်သည်။
 earnest, *a.* စိတ်အားကြီးသော။
 earth, *n.* မြေ။ မြေကြီး။ ကမ္ဘာလုံး။
 ease, *v. t.* လျော့သည်။ *n.* ငြိမ်ခြင်း။
 east, *n.* အရှေ့။ *a.* အရှေ့မှာရှိသော။
 easy, *a.* လွယ်သော။
 eat, *v. t.* စားသည်။
 eatables, *n.* စားဖွယ်။ စားစရာ။ စားဖို့။
 eaves, *n.* အမိုးစွန်း။ တံစက်။
 ebony, *n.* ယင်းတိုက်။
 echo, *n.* ဝဲ့တင်။ *v. i.* ဝဲ့တင်ထပ်သည်။

- eclipse, *n.* နေကြတ်ခြင်း။ ထကြတ်ခြင်း။
 economical, *a.* ရွှေတာသော။ စစ်စည်သော။
 eddy, *n.* ဝဲ။ ဝဲဆန်။
 edict, *n.* အမိန့်တော်။
 edge, *n.* အသွား။ အစွန်း။ အစွန်းအနား။
 education, *n.* သင်ခြင်း။ ပညာ။
 effect, *n.* အကျိုး။ *v. t.* ဖြစ်စေသည်။
 effort, *n.* ကြိုးစားခြင်း။
 eel, *n.* ငါးရှဉ့်။
 egg, *ဥ*။
 either, *pron.* တခုခု။ တယောက်ယောက်။
 eject, *v. t.* နှင်ထုတ်သည်။
 elbow, *n.* တံတောင်ဆစ်။ အထောင့်။
 elect, *v. t.* ရွေးကောက်သည်။
 element, *n.* ဓာတ်။ မူလ။ အင်္ဂါ။
 elephant, *n.* ဆင်။ —driver, ဆင်ဦးစီး။
 else, *a.* အခြားတပါး။ *adv.* သို့မဟုတ်။ ထိုမှတပါး။
 elsewhere, *adv.* တခြားမှာ။ အခြားတပါးမှာ။
 emancipate, *v. t.* ကျွန်အဖြစ်မှလွတ်သည်။
 embark, *v. i.* သင်္ဘောပေါ်သို့တက်သည်။
 embellish, *v. t.* လှပအောင်တန်ဆာဆင်သည်။
 embrace, *v. t.* ဖက်သည်။ ဖက်ယမ်းသည်။
 embroider, *v. t.* ပန်းပြောက်ထိုးသည်။
 emerald, *n.* မြဲ။
 emetic, *n.* အန်ဆေး။
 eminent, *a.* မြင့်မြတ်သော။
 employ, *v. t.* သုံးသော။ စေခိုင်းသော။
 empty, *a.* လွတ်လပ်သော။ *v.* သွန်သည်။
 emulate, *v. t.* အားကျသည်။ ပြိုင်သည်။
 enact, *v. t. leg.* ဥပဒေထားသည်။
 encamp, *v. i.* တပ်ချသည်။ စားခန်းချသည်။
 enchant, *v. t.* ပြုစားသည်။ [သည်။
 encircle, *v. t.* ရံသည်။ ပတ်သည်။ ဝန်းသည်။ ဝိုင်း

- encounter, *v. t.* တိုက်သည်။ ဆိုင်တွေသည်။
 end, *n.* အဆုံး။ *v. i.* ခံသည်။
 endeavor, *v. t.* အားထုတ်သည်။ ကြိုးစားသည်။
 endure, *v. i.* ခံသည်။ တည်သည်။
 enemy, *n.* ရန်သူ။ ရန်ဖက်။
 engagement, *n.* ဂတိစကား။ စာချုပ်။
 engrave, *v. t.* ထုသည်။ ထုထွင်းသည်။
 enjoy, ခံစားသည်။ ခံစားသည်။ ပျော်ရွှေသည်။
 enlarge, *v. i.* တိုးပွားသည်။ ကြီးပွားသည်။
 enlighten, *v. i.* အထင်းရသည်။ *v. t.* ထင်းစေသည်။
 enough, *a.* ထောက်သော။ *n.* အထောက်။
 enslave, *v. t.* တွန့်ခံစေသည်။
 enter, *v. i.* ဝင်သည်။ *v. t.* သွင်းသည်။ သွတ်သည်။
 entertainment, *n.* ပွဲ။ ဧည့်သည်ဝတ်ကိုပြုခြင်း။
 entitle, *v. t.* ချီးပေးသည်။ သမုတ်သည်။
 entrails, *n.* အဆု။
 entrance, *n.* အဝ။ အဝင်။
 entreat, *v. t.* တောင်းပန်သည်။ တောင်းသည်။
 enumerate, *v. t.* ရေတွက်သည်။
 envious, *a.* ငြူစူသော။
 environ, *v. t.* ဝန်းရံသည်။ *n. plur.* ဆင်ခြေဖုံး။
 envoy, *n.* သံတမန်။
 envy, *v. t.* ငြူစူသည်။ *n.* ငြူစူခြင်း။
 epaulet, *n.* ပခုံးစွန်းပန်းပွား။
 epidemic, *a.* ကာလလိုက်သော။ *n.* ကာလနာ။
 epoch, *n.* သက္ကရာဇ်။ ကောဇာ။
 equal, *v. t.* တန်းတူသည်။ *a.* ညီမျှသော။
 equity, *n.* ဖြောင့်မတ်ခြင်းတရား။
 erase, *v. t.* ချေသည်။ ချေဖျက်သည်။
 erect, *v. t.* ထူသည်။ ထောင်သည်။ *a.* မတ်သော။
 err, *v. i.* မှားသည်။ လွဲသည်။
 escape, *v. i.* ထွက်ပြေးသည်။ လွတ်သည်။
 espouse, *v. t.* လက်ထပ်သည်။ ထိမ်းမြားသည်။

- essay, *v. t.* စမ်းထုတ်သည်။ စမ်းသည်။
 establish, *v. t.* တည်ထောင်သည်။ တည်ထားသည်။
 estate, *n.* ဗိုင်းနက်။ အမြင့်။
 esteem, *v. t.* မြတ်နိုးသည်။ ထင်မှတ်သည်။
 estimate, *v. t.* တွက်သည်။ ပမာဏပြုသည်။
 estrange, *v. t.* မေတ္တာကိုဖျက်သည်။
 eternal, *a.* အစအဆုံးမရှိ။ နိစ္စသာဝရ။
 evade, *v. t.* လွှတ်အောင်ရှောင်သည်။
 evacuate, *v. t.* လွတ်ထပ်စေသည်။
 even, *a.* ညီသော။ ခုံသော။ *adv.* ဖျာ။ ပင်။
 evening, *n.* ညညှိုး။ မိုးစက်ချုပ်အချိန်။
 event, *n.* အထူးပစ္စုပ္ပန်။ အဖြစ်အပျက်။
 ever, *adv.* အခါခါသိမ်း။ အစဉ်။
 every, *a.* တိုင်း။ (*n. aff.*)
 evidence, *n.* သက်သေ။
 evil, *a.* ဆိုးသော။ *n.* ဘေးရန်။ ဘေးဥပုတိ။
 exact, *a.* သေချာသော။ စေ့စပ်သော။
 exactly, *adv.* အသေအချာ။ သေသေချာချာ။
 exalt, *v. t.* ချီးမြှင့်သည်။ မြှောက်သည်။
 examination, *n.* အစစ်အကြော။
 examine, *v. t.* စစ်သည်။ စစ်ကြောသည်။
 example, *n.* ပုံ။ ဥပမာ။
 exasperate, *v. t.* ဒေါသစိတ်ပြင်းထန်စေသည်။
 excavate, *v. t.* ခုလိုက်သည်။ ခေါင်၍တူးသည်။
 exceed, *v. t.* သာသည်။ လွန်သည်။ မကသော။
 exceedingly, *adv.* အင်မတန်။ အလွန်။
 excellent, *a.* မြတ်သော။ မြင့်မြတ်သော။
 except, *prep. conj.* မ—လျှင်။ မှတပါး။ ပြင်။
 exchange, *v. t.* ထပ်သည်။ လဲသည်။ ပြောင်းလဲသည်။
 excite, *v. t.* ရှိုးဆော်သည်။ တိုက်တွန်းသည်။
 exclaim, *v. i.* ကျွေးကြော်သည်။ ဟစ်ကြော်သည်။
 excrement, *n.* ချေး။ မစင်။
 exculpate, *v. t.* အပြစ်ထွတ်သည်။

- excuse, *v. t.* ယိုးမယ်ဖွဲသည်။ အပြစ်လွှတ်စေသည်။
 executioner, *n.* အာဏာသား။ chief—, အဂ္ဂနိုး။
 exercise, *v. t.* လှုပ်ရှားသည်။ *n.* တာဝန်။
 exert, *v. t.* အားထုတ်သည်။ ကြိုးစားသည်။
 exhalation, *n.* အငွေ့။
 exhaust, *v. t.* အကုန်ထုတ်သည်။ အားကုန်စေသည်။
 exhibit, *v. t.* ပြသည်။ ဖော်ပြသည်။
 exhibition, *n.* ဖော်ပြခြင်း။
 exhort, *v. t.* နှိုးဆော်သည်။
 exist, *v. i.* ရှင်သည်။ ဖြစ်သည်။ အသက်ရှိသည်။
 expand, *v. t.* ဖြန့်သည်။ ဖွင့်သည်။ *v. i.* ပွင့်သည်။
 expanse, *n.* ပြန့်ပျံ့သောအရာ။
 expatiate, *v. i.* ကျယ်ကျယ်ပြောဆိုသည်။
 expect, *v. t.* မျှော်သည်။ မျှော်ထင်သည်။
 expedient, *n.* ပရိယာယ်။ ဥပဿိတမျှည်။
 expedite, *v. t.* ဖြန်စေသည်။
 expel, *v. t.* နှင်ထုတ်သည်။
 expense, *n.* စရိတ်။ အဘိုး။
 experiment, *v. t.* ပြုစမ်းသည်။ *n.* စုံစမ်းခြင်း။
 expiate, *v. t.* အပြစ်ကိုဖြေသည်။
 explain, *v. t.* ဖော်ပြသည်။ ရှင်းလင်းစေသည်။
 explicit, *a.* ရှင်းထင်းသော။
 explode, *v. t.* ခွဲဖောက်သည်။
 exports, *n.* အထွက်ကုန်။ ထုတ်ကုန်။
 expose, *v. t.* လှန်၍ပြသည်။
 expound, *v. t.* အဓိပ္ပာယ်ပြသည်။
 expunge, *v. t.* ချေသည်။
 extend, *v. t.* တန်းသည်။ ဖြန့်သည်။ *v. i.* ခြံသည်။
 extensive, *a.* ကျယ်သော။ ပြန့်ကျယ်သော။
 extent, *n.* အတိုင်းအတွာ။ အကျယ်အဝန်း။
 external, *a.* အပြင်မှာရှိသော။
 extinct, *a.* ငြိမ်းပြီးသော။ ဖေသော။ ဆုံးသော။
 extinguish, *v. t.* သတ်သည်။ ဖေသည်။ ငြိမ်းသည်။

extort, *v. t.* အနိုင်အထက်ညှစ်၍ယူသည်။

extra, *a.* အပိုအမိမြစ်သော။

extract, *v. t.* ထုတ်သည်။ နှုတ်သည်။

extraordinarily, *adv.* အထူးသဖြင့်။ [သော။

extraordinary, *a.* ထူးဆန်းသော။ သာမညမထုတ်

extreme, *a.* အစွန်းဆုံးသော။ နောက်ဆုံးသော။

extremity, *n.* အဆုံး။ အစွန်းအထက်။ အဖျား။

exult, *v. i.* မြူးထူးသည်။ ရှင်မြူးသည်။

eye, *n.* မျက်စိ။ ball, မျက်လုံး။ socket, မျက်အိမ်။

pupil, မျက်ဆန်။ corner, မျက်ထောင့်။

iris, မျက်နက်။ white, မျက်ဖြူ။ brow, မျက်

ခုံးမွေး။ lid, မျက်ခွံ။ lash, မျက်တောင်။

F.

fable, *n.* ဒဏ္ဍာရီ။

fabric, *n.* ဆောက်လုပ်သောအရာ။

face, *n.* မျက်နှာ။ *v. t.* မျက်နှာပြုသည်။

facilitate, *v. t.* လွယ်စေသည်။

fact, *n.* အဖြစ်အပျက်။ အဖြစ်အရာ။

faculty, *n.* ညာဏ်သတ္တိ။ အစွမ်းသတ္တိ။

fade, *v. i.* မှိန်သည်။ ပြယ်သည်။ ညှိုးနွမ်းသည်။

fail, *v. i.* လျော့သည်။ မမှီဘဲနေသည်။

faint, *a.* နွမ်းနယ်သော။ အားနည်းသော။ *v. i.* သေ

fair, *a.* ဖြူသော။ သင့်သော။ [ငယ်သေသည်။

faith, *n.* ယုံကြည်ခြင်း။ အယူဝါဒ။ သစ္စာ။

fall, *v. i.* ကျသည်။ ကြွေသည်။ လဲသည်။ ပြုလဲ

သည်။ ဖောက်ပြန်သည်။

false, *a.* မမှန်သော။ လှည့်စားတတ်သော။

falsehood, *n.* ကလိကမာ။ မုသာစကား။

fame, *n.* ကျော်စော။ ကိတ္တိ။ ဂုဏ်အသရေ။

familiar, *a.* အကျွမ်းဝင်သော။

family, တအိမ်ထောင်။ အိမ်သူအိမ်သားအစု။

famine, *n.* အစားခေါင်းပါးခြင်း။

famous, *a.* ကျော်စောသော။

fan, *n.* ယပ်တောင်။ for grain, စံကော။ *v. t.* ယပ်
ခတ်သည်။

fancy, *v. t.* မိတ်ထင်သည်။ ကြိုက်သည်။

far, *a.* ဝေးသော။

fare, *n.* ကုတိုခ။ စားဘွယ် သောက်ဘွယ်။

farm, *n.* ထယ်တော။ *v. t.* ထယ်လုပ်သည်။

fashion, *v. t.* ပုံလုပ်သည်။ *n.* ပုံသဏ္ဌာန်။ ထုံးစံ။

fashionable, *a.* ထုံးစံအတိုင်းဖြစ်သော။

fast, *v. i.* အစာရှောင်သည်။ *a.* မြန်သော။ *adv.*

fasten, *v. t.* အမြဲစွဲစေသည်။ [မြန်မြန်]

fat, *n.* အဆီ။ ဆီဥ။ *a.* ဝသော။ ဆူသော။

fate, *n.* ကံ။ နဖူးစာ။

fatigued, *a.* မောသော။ ပင်ပန်းသော။

father, *n.* အထ။ ခမည်း။ —in-law, ယောက္ခမ။

fault, *n.* အပြစ်။ မကောင်းသောထက္ခဏာ။

faultless, *a.* အပြစ်ကင်းသော။

favor, *n.* ကျေးဇူး။ ကြည်ညိုခြင်း။

fawn, *n.* ဒရယ်သငယ်။ *v. i.* ပါးလူးသည်။

fear, *n.* ကြောက်ခြင်း။ *v. t.* ကြောက်သည်။

fearful, *a.* ကြောက်ဖွယ်သော။

feast, *n.* ပွဲ။ ပွဲသတင်။

feather, *n.* အတောင်။

fee, *n.* ဆု။ အအောင်။ ကွမ်းထိုး။

feed, *v. i.* စားသည်။ *v. t.* ကျွေးသည်။

feel, *v. t.* တွေ့သည်။ စမ်းသည်။

feeling, *n.* ခံစားခြင်း။ ကြင်နာခြင်း။

fellow, *n.* အပေါင်းအဖော်။ သာမညသူ။

fellowship, *n.* ခေတနာ။ ပေါင်းဖော်ခြင်း။

female, *n.* အမ။ *a.* အမနှင့်ဆိုင်သော။

feminine, *a.* အမဖြစ်သော။ —gender, ဣတ္ထိလိင်။

fence, *n.* မြီအဝိုင်း။ *v. t.* မြီကာသည်။

ferry, *n.* ကုတိုဆိပ်။ —boat, ကုတိုလှေ။

fertile, *a.* များစွာတိုးပွားစေတတ်သော။

- fetch, *v. t.* ယူခဲ့သည်။ ဆောင်ခဲ့သည်။
 fetter, *n.* သံမြေချင်း။ ထူး။ *v. t.* မြေချင်းခတ်သည်။
 fever, *n.* အဖျားနာ။ ague, တုန်ဖျား။
 few, *a.* မများ။ နည်းသော။
 fib, *n.* ကလိကမာ။
 fiction, *n.* ဒဏ္ဍာရီ။
 fiddle, *n.* တယော။ bow, တယောထိုးတံ။
 field, *n.* ယာ။ ထယ်ယာ။ ယာခင်း။
 fierce, *a.* ကြမ်းကြုတ်သော။ အမှိုက်ကြီးသော။ ခဲ
 fig, *n.* တည်ပင်။ တည်သီး။ [သော။
 fight, *v. t.* စစ်တိုက်သည်။ လက်သီးနှံထိုးသည်။
 figure, *n.* ဂဏန်း။ ပုံ။ ဥပမာ။
 file, *n.* တံစင်း။ *v. t.* တံစင်းတိုက်သင့်။ သိထားသင့်။
 fill, *v. i.* ပြည့်သည်။ *v. t.* ပြည့်စေသည်။
 filth, *n.* အညစ်အကြေး။
 filthy, *a.* ညစ်သော။ ဆိုးညစ်သော။
 filter, *v. t.* စစ်သည်။ *n.* ရေစစ်ရန်တန်ဆာ။
 fin, *n.* ငါးဆူး။
 final, *a.* အဆုံးဖြစ်သော။
 find, *v. t.* တွေ့သည်။
 fine, *a.* ချောသော။ နှုသော။ လှသော။ *n.* အလျှော်။
 finger, *n.* လက်ချောင်း။ fore, လက်ညှိုး။ second,
 ထက်ထယ်။ third, ထက်သူကြွယ်။ fourth,
 လက်သန်း။
 finish, *v. t.* ပြီးစေသည်။ လက်စသတ်သည်။
 fire, *n.* မီး။ place, မီးဖို။ brand, မီးစ။ fly, ပိုး
 စုန်းကြွေး။ engine, မီးသတ်ရန်ပုံပိုင်။ *v. t.*
 မီးရှို့သည်။ to make, မီးငွေ့သည်။ a gun,
 သေနတ်ပြစ်သည်။
 firm, *a.* ခိုင်သော။ မြဲမြံသော။ *n.* ကုန်ဗက်စု။
 first, *a.* ပဌမ။ အဦးဆုံး။ *n.* အစ။ အဦး။
 fish, *n.* ငါး။ dried, ငါးခြောက်။ salt, ငါးပိ။ hook,
 ငါးမျှား။ rod, ငါးမျှားတံ။ trap, မြို့။

- fissure, *n.* အခက်။
 fist, *n.* လက်သီး။ [တက်နာ။
 fit, *a.* သင့်သော။ လျှောက်ပတ်သော။ *n. med.*
 fix, *v. t.* တည်မြဲစေသည်။ စွဲစေသည်။
 flag, *n.* အလံ။ —staff, အလံတိုင်။
 flame, *n.* မီးတောက်။ *v. i.* မီးတောက်သည်။
 flank, *n.* တိရိစ္ဆာန်နံဖေး။ *mil. v.* တပ်ထက်ရှာစောင်း။
 flannel, *n.* သက္ကလတ်။ [လက်ဝဲစောင်း။
 flash, *v. i.* အရောင်လျှပ်သည်။
 flat, *a.* ပြားသော။ ပြန့်သော။ ညီညာသော။
 flatter, *v. t.* မြှောက်ပြောသည်။
 flax, *n.* ပိုက်ဆန်။
 flavor, *n.* အရသာ။
 flea, *n.* ခွေးလွှေး။
 flee, *v. i.* ပြေးသည်။ ထွက်ပြေးသည်။
 fleece, *n.* သိုးခွေး။
 fleet, *n.* သင်္ဘောစု။ *a.* အပြေးမြန်ဆန်သော။
 flesh, *n.* အသား။ အမဲသား။
 flicker, *v. i.* သွက်သွက်လှုပ်သည်။
 fling, *v. t.* ပြစ်သည်။ up, (အရာကို)စွန့်ပြစ်သည်။
 flint, *n.* လိပ်သည်းကျောက်။
 float, *v. i.* ပေါ်လွှာနေသည်။
 flock, *n.* သိုးစု။ ဆိတ်စု။ ငှက်စု။
 flood, *v. t.* ရေလွှမ်းမိုးသည်။ *n.* လွှမ်းမိုးသောရေ။
 floor, *n.* ကြမ်း။ *v. t.* ကြမ်းခင်းသည်။
 flour, *n.* မုန့်ညက်။
 flow, *v. i.* စီးသည်။ tide, ရေတက်သည်။
 flower, *n.* ပန်း။ အပွင့်။ bud, အငုံ။
 flute, *n.* ပူလွှေ။ မြွေ။
 fly, *n.* ယင်။ မှက်။ *v. i.* ပျံသည်။ ထွက်ပြေးသည်။
 foam, *n.* အမြှုတ်။
 foe, *n.* ရန်သူ။
 foetus, *n.* ကိုယ်ဝန်။ animal, မီး။

fog, *n.* ဆီးနှင်း၊ နှင်း။

fold, *v. t.* ခေါက်သည်။

follow, *v. t.* လိုက်သည်။ လိုက်သွားသည်။

foment, *v. t.* ကြပ်ထုပ်ထိုးသည်။

fond, *a.* ချစ်သော။ ကြိုက်သော။

fondle, *v. t.* ပါးလူးပါးလဲပြုသည်။

food, *n.* စားစရာ။ အစာ။

fool, *n.* သူမိုက်။ လူမိုက်။ လူဇူး။

foolish, *a.* မိုက်သော။

foot, *n.* ခြေ။ upper part, ခြေဖမိုး။ sole, ခြေဖဝါး။ 12 inches, ပေ။

for, *prep.* မှီ။ အဖို့။ as, ကြောင့်။ (*aff.*)

forbear, *v. i.* သည်းခံသည်။ စည်းရပ်သည်။

forbid, *v. t.* ခြစ်တားသည်။ ဆီးတားသည်။

force, *n.* အား။ အစွမ်းသတ္တိ။ *pl.* ဗိုလ်ပါး၊ ရဲမက်။

forcibly, *adv.* အနိုင်အထက်။

forehead, *n.* နဖူး။

foreigner, *n.* တနိုင်ငံသား။ ကုသား။

foreknow, *v. t.* မဖြစ်မှီသိနှင့်သည်။

forenoon, *n.* နံနက်၊ မတည့်ခင်အချိန်။

forepart, *n.* အစီး။ ဦး။

foretell, *v. t.* ရှေးကပြောသည်။

forget, *v. t.* ခေ့သည်။ ခေ့လျော့သည်။

forgive, *v. t.* အပြစ်လွှတ်သည်။ ချမ်းသာပေးသည်။

fork, *n.* ခက်ရင်း။ —ed, *a.* ခွသော။

form, *n.* ပုံသဏ္ဌာန်။

former, *a.* ရှေးသော။ အထက်ဖြစ်သော။

formerly, *adv.* ရှေးက။ အထက်က။

forsake, *v. t.* စွန့်ပြစ်သည်။

fort, *n.* မြို့ရိုး။ တပ်။

fortify, *v. t.* မြို့ရိုးတည်သည်။ တပ်တည်သည်။

fortunate, *a.* ကံကောင်းသော။ မင်္ဂလာရှိသော။

fortune, *n.* ဥစ္စာစည်းစိမ်။ ကံ။

- forward, *adv.* ရှေ့သို့။ straight—, ရှေ့။ ရှေ့ရမ်း။
 foul, *a.* ညစ်သော။ နောက်သော။ ဆိုးညစ်သော။
 found, *v. t.* တည်ထောင်သည်။ တည်စမြဲသည်။
 foundation, *n.* အရင်း။ ခြေရင်း။
 founder, *n.* ပန်းသွန်း။ တည်သောသူ။ *v. i.* နစ်
 fowl, *n.* ကြက်။ [မြိပ်သည်။
 fox, *n.* မြဲခွေး။
 fracture, *v. t.* ကျိုးသည်။ ခွဲသည်။ *n.* ကွဲရာ။
 fragrant, *a.* ငွေ့သော။
 frame, *n.* ခုံ။
 fraudulent, *a.* လှည့်ပတ်သော။ လိမ်လည်သော။
 freckled, *a.* ယင်ချေးရှိသော။
 free, *a.* အားသော။ လွတ်သော။
 freight, *n.* သင်္ဘောဝန်စည်။
 frequently, *adv.* အခါခါ။ ခဏခဏ။
 fresh, *a.* ချိုသော။ ထတ်သော။ ထန်းသော။
 fret, *v. i.* စိတ်ညစ်သည်။
 friction, *n.* ပွတ်ခြင်း။
 Friday, *n.* သောက်ကြာနေ့။
 friend, *n.* မိတ်ဆွေ။ အဆွေခင်ပွန်း။
 friendship, *n.* မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်း။
 frighten, *v. t.* ခြောက်လှန့်သည်။
 fringe, *n.* အမြိတ်။ ဘဲရံ။
 frog, *n.* ဖါး။
 from, *prep.* က။ မှ။ ကြောင့်။ (*aff.*)
 front, *n.* အင်္ဂါ။
 frost, *n.* ဆီးခဲ။
 froth, *n.* အမြှိတ်။
 frown, *v. i.* မျက်မှောင်ကုပ်၍ကြည့်သည်။
 fruit, *n.* အသီး။—ful, *a.* အသီးသီးများသော။
 fry, *v. i.* ကျော်သည်။
 fuddled, *a.* ယစ်မှု့သော။
 fudge, *int.* အလကား။

glorify, *v. t.* ချီးမွမ်းသည်။ ချီးမြှောက်သည်။

glory, *n.* အရောင်အဝါ။ ဘုန်း။ ဂုဏ်အသရေ။

glossy, *a.* လွင်သော။

glove, *n.* ထက်ဖုံးဖြစ်သောထက်စွပ်။

glow, *v. i.* မီးအရှိန်ပူ၍ရဲရဲနီသည်။

glue, *n.* ကွဲကော်။ *v. t.* ကွဲကော်နှင့်ကပ်သည်။

glutinous, *a.* စေးသော။ စေးကပ်တတ်သော။

glutton, *n.* အစားကြွေးသောသူ။

gnash, *v. t.* အံသွားခဲကြိတ်သည်။

gnat, *n.* ခြင်။

gnaw, *v. t.* ကိုက်သည်။ ချစ်၍ကိုက်သည်။

go, *v. i.* သွားသည်။ ကြွသွားသည်။

goat, *n.* ဆိတ်။ —herd, ဆိတ်ထိန်း။

God, *n.* ဘုရား။ ဘုရားသခင်။

goglet, (gurglet) *n.* ရေတကောင်း။

gold, *n.* အှူ။ leaf, အှူချပ်။ smith, ပန်းတိမ်သမား။

gong, *n.* မောင်း။ ကြွေးစည်။ ကြွေးနင်း။

good, *a.* ကောင်းသော။ ခိုင်ခံ့သော။ natured, မိတ်ကောင်းသော။ —man, အိမ်ရှင်။

goods, *n.* ကုန်စည်။ ဥစ္စာပစ္စည်း။

goose, *n.* ငန်း။

gossip, *v. i.* ပလေပလွင့်စကားကိုပြောသည်။

gouge, *n.* ဆောက်ခုံး။

gourd, *n.* ဘူးသီး။ ဘူးပင်။ calabash, ရေဘူး။

govern, *v. t.* အစိုးရသည်။ အုပ်စိုးသည်။ စီရင်

government, *n.* အစိုးရခြင်း။ [သည်။

governor, *n.* အုပ်စိုးသောမင်း။

grace, *n.* ကျေးဇူး။ —fulness, တင့်တယ်ခြင်း။

grain, *n.* စပါး။ စပါးစေ့။

gram, *n.* ကုလားပဲ။

grammar, *n.* သဒ္ဒါရေး။ သဒ္ဒါကျမ်း။

granary, *n.* စပါးကျို။

grand, *a.* ကြီးကျယ်သော။ child, *m.* မြေးသား။ *f.*

မြေးသွီး၊ father, သိုးအေ၊ mother, ဖွားအေ၊
 grant, *v. t.* ပေးကမ်းသည်။ ဝန်ခံသည်။
 grape, *n.* စပျစ်သီး၊ vine, စပျစ်ခွံ၊ shot,
 အမြောက်စရိတ်။

grasp, *v. t.* ထက်နှင့်ဆုပ်ကိုင်သည်။
 grass, *n.* မြက်။ မြက်ပင်း—hopper, နှံကောင်။
 grateful, *a.* ကျေးဇူးကိုသိသော။
 gratify, *v. t.* အားရစေသည်။ ဆုချသည်။
 grave, *n.* သင်းချိုင်းတွင်း။ yard, သင်းချိုင်း။
 gravel, *n.* ကျောက်စရစ်။
 gravy, *n.* ဟင်းလျာ။ အသားဆီရည်။ [သော။
 gray, *a.* တွင်းချင်းသေးလိုက်သော။ ဖေါင်းဝတ်
 graze, *v. t.* ရှပ်သည်။ မြက်ကိုကျွေးသည်။
 grease, *n.* ဆီဥ။ *v. t.* ဆီဥနှင့်လူးသည်။
 great, *a.* ကြီးသော။ မြတ်သော။ မဟာ။
 great-grand-father, *n.* ထေး၊ mother, ထေးမ။
 green, *a.* မိမ်းသော။ *pl. n.* ဟင်းရွက်။
 greet, *v. t.* နှုတ်ဆက်သည်။
 gridiron, *n.* သံကင်ပြစ်။
 grievance, *n.* နှောင့်ရှက်စရာ။ *
 grieve, *v. i.* ဝမ်းနည်းသည်။ *v. t.* ဝမ်းနည်းစေ
 grill, *v. t.* ကင်သည်။ [သည်။
 grin, *v. i.* နှုတ်ခမ်းဖြသည်။
 grind, *v. t.* ကြိတ်သည်။ သွေးသည်။
 gripes, *n.* ဝမ်းကိုက်နာ။
 gristle, *n.* အရိုးခွံ။
 groan, *v. i.* ညည်းတွားသည်။
 groin, *n.* ပေါင်ချွန်။
 groom, *n.* မြင်းထိန်း။
 groove, *n.* လျှာထိုးရန်အကြောင်း။
 ground, *n.* မြေကြီး။ အကြောင်း။ [သော။
 groundless, *a.* အမြစ်မရှိသော။ အကြောင်းမဲ့
 group, *v. t.* စုရုံးသည်။ *n.* အစုအရုံး။

- grow, *v. i.* ကြီးပွားသည်။ တိုးပွားသည်။
 growl, *v. i.* ဟိန်းသည်။
 grudge, *v. t.* နှစ်ခြောသည်။ *n.* မနာလိုခြင်း။
 grumble, *v. i.* မြည်တွန်သည်။
 guard, *v. i.* စောင့်နေသည်။ *v. t.* လုံချုံအောင်
 စောင့်သည်။ *n.* အစောင့်။ အခြံအရံ။
 guava, *n.* မာလကာပင်။ မာလကာသီး။
 guess, *v. t.* ယမ်းဆသည်။ တော်ဆသည်။
 guest, *n.* ဧည့်သည်။ chamber, ဧည့်ခံရာအခန်း။
 guide, *v. t.* ထမ်းပြသည်။ ဖွဲ့ပွင်သည်။
 guile, *n.* လိမ်လည်ခြင်း။ ပလီခြင်း။
 guilt, *n.* အပြစ်။ —less, *a.* အပြစ်ကင်းသော။
 guilty, *a.* အပြစ်ရှိသော။
 gull, *v. t.* လိမ်လည်သည်။
 gulp, *v. t.* ကျိုက်သည်။ *n.* အကျိုက်။
 gum, *n.* သစ်စေး။ lac, မြိပ်။ gums, သွားဖုံး။
 gun, *n.* သေနတ်။ barrel, သေနတ်ပြောင်း။ lock,
 သေနတ်မီး။ hammer, သေနတ်မောင်း။ trig-
 ger, ထက်လှုပ်။ stock, သေနတ်ဖိမိ။ pow-
 der, ယမ်း။ to fire, *v. t.* သေနတ်ပြစ်သည်။
 gurgle, *v. i.* သွင်သွင်မြည်သည်။
 gush, *v. t.* ပန်း၍ထွက်သည်။
 gutter, *n.* ရေသွန်သောမြောင်း။
 guzzle, *v. t.* ခွတ်မိုသောက်သည်။

H.

- habit, *n.* အကျင့်အထွေ။ ထုံးစံ။ အဝတ်။
 habitation, *n.* နေရာ။
 hack, *v. t.* ခုတ်သည်။ *n.* ငှားသောရထား။
 hail, *n.* မိုဏ်းသီး။ *v. t.* လွှမ်း၍ခေါ်သည်။
 hair, *n.* ဆံပင်။ အမွေး။ knot, ဆံထုံး။
 half, *n.* တဝက်။ တခြမ်း။ —cast, ကပြား။
 halloo, *v. t.* ဟစ်ခေါ်သည်။ *int.* ယေး။
 halt, *v. i.* ရပ်တန့်သည်။ ထောင့်သွားသည်။

- halve, *v.* *v.* ထက်ဝက်ခွဲသည်။
 ham, *n.* တံကောက်ကွေး။ ဝက်ပေါင်သား။
 hammer, *n.* သံတူ။ *v. t.* သံတူနှင့်ရိုက်သည်။
 hand, *n.* လက်။ right, လက်ညာလက်။ left, လက်
     ဝဲလက်။ palm, လက်ဖဝါး။ *v. t.* ကမ်းသည်။
     -full, လက်တဆုပ်။ -bill, သိတင်းစာလွှာ။
 handle, *n.* အကိုင်။ အမိုး။ *v. t.* ထက်နှင့်ကိုင်သုံး
     သည်။ ထက်နှင့်စမ်းသည်။
 handsome, *a.* လှသော။ [လက်မခွံ။
 hang, *v. t.* ဆွဲထားသည်။ *v. i.* တွဲထွဲနေသည်။ man,
 happen, *v. i.* အမှတ်တမဲ့ဖြစ်သည်။
 happiness, *n.* ချမ်းသာ။ သုခ။
 happy, *a.* ချမ်းသာသော။ စိတ်သာယာသော။
 harbor, *n.* သင်္ဘောဆိပ်။ မိုလှုံသောအရပ်။ *v. t.*
     လက်ခံ၍နေရာပေးသည်။
 hard, *a.* မာသော။ ခက်ခဲသော။ —ly, *adv.* ခက်
     ခဲစွာ။ မမှီတမှီ။ —ness, *n.* မာခြင်း။ အမာ။
 hare, *n.* ယုန်။ —lip, နှုတ်ခမ်းပြတ်။
 hark, *v. i.* နားထောင်သည်။
 harm, *n.* အကျိုးပျက်ခြင်း။ *v. t.* အကျိုးပျက်
     သည်။ —less, *a.* အပြစ်မပြုတတ်သော။
 harmonious, *a.* ညီညွတ်သော။ အသံညီသော။
 harness, *n.* ဖွဲ့ကြိုးတန်ဆာစုံ။
 harp, *n.* စောင်းကောက်။ —er, စောင်းတီးသမား။
 harrow, *n.* ထွန်။ *v. t.* ထွန်သည်။
 harsh, *a.* ကြမ်းသော။ ကြမ်းတမ်းသော။
 harvest, *n.* စပါးရိပ်ခြင်းအချိန်ကာလ။
 hasten, *v. t.* လျင်မြန်အောင်နှိုးဆော်သည်။
 hat, *n.* သိုး။ ခမောက်။ box, သိုးအစ်။
 hatch, *v. t.* ဥကပေါက်စေသည်။ *n.* ကုန်းပတ်အံ့ဖုံး။
 hate, *v. t.* မုန်းသည်။ —ful, *a.* မုန်းစရာရှိသော။
 haughty, *a.* မာနထောင်လွှားသော။ မော်ကား
 haul, *v. t.* ဆွဲငင်သည်။ [သော။

have, *v. t.* ပိုင်သည်။ (သူ၌) ရှိသည်။

hawk, *n.* သိမ်းငှက်။

hay, *n.* မြက်ခြောက်။ [သူကိုယ်တိုင်။

he, *pron.* သူ။ his, သူ၏။ him, သူကို။ —self,

head, *n.* ဥက္ကဋ္ဌာင်း။ ခေါင်း။

heal, *v. i.* အနာပျောက်သည်။ *v. t.* ပျောက်စေသည်။

health, *n.* ကျန်းမာခြင်း။—*y, a.* မာသော။

heap, *n.* အပုံ။ *v. t.* ပုံသည်။

hear, *v. t.* ကြားသည်။

hearing, *n.* သောတာယတန။ နားကြားခြင်း။ [နာ။

heart, *n.* နှစ်လုံး။ စိတ်နှစ်လုံး။—burn, လေပူတက်

heat, *n.* အပူ။ ပူခြင်း။ *v. i.* ပူလာသည်။ *v. t.* ပူစေသည်။

heave, *v. i.* ပုံပွဲကြသည်။ ဟိုက်သည်။ *v. t.* ရှိသည်။

heaven, *n.* ကောင်းကင်ဘုံ။ မိုဃ်းကောင်းကင်။

heavy, *a.* လေးသော။ လေးထိသော။

hedge, *n.* စည်းရိုး။ စည်းတန်း။

heed, *v. t.* သတိပြုသည်။ သတိထားသည်။

heedless, *a.* သတိလစ်သော။

heel, *n.* ဖနောင့်။

heir, *n.* အမွေစား။ —apparent, အိမ်ရှေ့မင်း။

hell, *n.* ငရဲ။

helm, *n.* တက်မ။—sman, တက်မကိုင်း။ ဝဲနင်း။

helmet, *n.* သိခမောက်လုံး။

help, *v. t.* ကူသည်။ ထောက်သည်။ မသည်။

hem, *n.* အနားလုံး။ *v. t.* အနားလုံးသည်။

hemp, *n.* တင်း။

hen, *n.* ကြက်မ။ —coop, ကြက်လှောင်အိမ်။

hence, *adv.* သည်အရပ်မှ။ ယခုအခါမှ။ သည်

အကြောင်းကြောင့်။—forth, ယခုမှစ၍။

herd, *n.* ကျွဲ၊ နွားတို့အစု။—sman, နွားကျောင်း။

here, *adv.* သည်မှာ။ —after, နောက်တခါ။

—and there, အရပ်ရပ်။—in, သည်တွင်။

heresy, *n.* မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ။

heritage, *n.* အမွေဥစ္စာ။

hero, *n.* အောင်သူ။—ism, သူရဲသောရှိခြင်း။—

hesitate, *v. i.* နှောင့်နှေးသည်။ [*ic, a.* ရဲသော။

hew, *v. t.* ရွှေသည်။ ခုတ်သည်။

hiccough, *n.* ကြို့။ *v. t.* ကြို့ထိုးသည်။ [*ရေ။*

hide, *v. i.* ပုန်း၍နေသည်။ *v. t.* ကွယ်သည်။ *n.* သား

high, *a.* မြင့်သော။ မြင့်မြတ်သော။ priced, အသိုး

hill, *n.* ကုန်း။ တောင်ပူဆာ။ [*ကြီးသော။*

hilt, *n.* ထားလွယ်ရိုး။

hinder, *v. t.* ဆီးတားသည်။ *a.* နောက်မှာရှိသော။

hinge, *n.* ပတ္တာ။ *v. t.* ခြိတ်လိုက်သည်။

hint, *v. t.* အရိပ်အမြွက်ပေးသည်။ *n.* အရိပ်။

hip, *n.* တင်ပါးရိုး။

hire, *v. t.* ငှားသည်။ *n.* အခ။

hiss, *v. i.* ရှိထိုးသည်။ မှုတ်သည်။

history, *n.* ရာဇဝင်ကျမ်း။ အထုပ္ပတ္တိ။ သမိုင်း။

hit, *v. t.* ထိသည်။ ထိခိုက်သည်။ မှန်သည်။

hither, *adv.* သည်ကို။ —to, ယခုတိုင်အောင်။

hoarse, *a.* အသံပြာသော။

hoe, *n.* ပေါက်တူး။ *v. t.* ပေါက်တူးနှင့်ပေါက်

hog, *n.* ဝက်။ —pen, ဝက်ခြံ။ [*ဆွသည်။*

hoist, *v. t.* အားထုတ်၍ရှိကြသည်။

hold, *v. t.* ကိုင်သည်။ ဆုပ်သည်။ ပိုင်သည်။

ဆံ့သည်။ *n.* သဘောဝမ်း။

hole, *n.* တွင်း။ အပေါက်။

holiday, *n.* ဝါ့နေ့။

hollow, *a.* ထွိုက်သော။ ခေါင်းသော။ *n.* အခေါင်း။

holy, *a.* ဘုရားနှင့်ဆိုင်သော။ အပြစ်မဲ့သော။

homage, *n.* ခြံခိုးခြင်း။ ကိုးကွယ်ခြင်း။

home, *n.* ကိုယ်နေရာအိမ်။

homely, *a.* မချောမယညီသော။ ရိုးသော။

honest, *a.* သဘောပြောင့်သော။ ရိုးသားသော။

honey, *n.* ပွားရည်။—comb, ပွားလှံ။

- honor, *n.* ဂုဏ်အသရေ၊ ဘုန်း။ *v. t.* ရိုသေသည်။
- hoof, *n.* ခွာ။ sole of, ခွာခွက်။
- hook, *n.* ချိတ်၊ ငါးမျှား။ *v. t.* ချိတ်သည်။ မျှားသည်။
- hoop, *n.* ခွေပတ်။ စည်ပတ်။ *v. t.* ခွေပတ်ထိုး
- hop, *v. i.* ရန်သည်။ [သည်။
- hope, *v. t.* မျှော်လင့်သည်။ စိတ်ထင်သည်။
- horn, *n.* ဦးမြို။ *mus.* မှုတ်သောခရာ။
- hornet, *n.* ပွားတူ။
- horrible, *a.* ကြောက်ဖွယ်ဖြစ်သော။
- horror, *n.* အထွန်ကြောက်စိန်၊ ရှိရှာခြင်း။
- horse, *n.* မြင်း။ stallion, မြင်းထား။ mare, မြင်းမ။
- hospital, *n.* လူနာအိမ်။
- hospitality, ဧည့်သည်ဝတ်ပြုခြင်း။
- host, *n.* ဧည့်သည်ခံသောသူ။ မိုက်ခြေ။
- hot, *a.* ပူသော။ စပ်သော။
- hotel, *n.* ထမင်းဆိုင်ကြီး။
- hour, *n.* နာရီ။ —glass, သဲနာရီ။
- house *n.* အိမ်။ --hold, အိပ်သူအိမ်သားအစု။
- how, *adv.* ဆွဲနှယ်။ အဘယ်သို့။ အဘယ်သို့သော
- howdah, *n.* မြင်းပေါင်းကား။ [အားဖြင့်။
- howl, *v. i.* ဣသည်။ ဟိန်းသည်။
- hub, *n.* ပုံတောင်းအိမ်။
- hug, *n.* ခိုက်ဖက်၍ညှစ်သည်။
- human, *a.* လူမျိုးနှင့်ဆိုင်သော။ —kind, *n.* လူမျိုး။
- humanity, *n.* လူဇာတိ။ ကြင်နာတတ်သောသဘော။
- humble, *a.* နိမ့်သော။ စိတ်နှိမ့်ချသော။ ယုတ်သော။
- humbug, *v. t.* လိမ်လည်သည်။
- humility, *n.* စိတ်နှိမ့်ချခြင်း။
- humorous, *a.* ရယ်ရွှင်ဖွယ်ဖြစ်သော။
- hump, *n.* ကြောရိုး၏အနီး။ ထမ့်။
- hungry, *a.* အစာငတ်သော။ မွတ်သိပ်သော။
- hunt, *v. t.* မုဆိုးလုပ်သည်။ ကွေ့အောင်ရှာသည်။
- hurl, *v. t.* ပြင်းစွာပြစ်သည်။

hurry, *v. i.* အလျင်အမြန်ပြုသည်။

hurt, *v. t.* နာစေသည်။ ညှိစေသည်။ *n.* အနာ။

husband, *n.* လင်။ *leg.* ကာမပိုင်။ —man, လယ်
လုပ်သောသူ။ —dry, လယ်လုပ်ခြင်း။

hush, *int.* တိတ်တိတ်နေ။ *v. t.* တိတ်စေသည်။

husk, *n.* အခွံ။ *v. t.* အခွံခွာသည်။

hut, *n.* အိမ်ဖုတ်။ အိမ်ပိစပ်။

hypocrite, *n.* လျှို့ဝှက်သောသူ။

I.

I, *pron.* to inferiors, ငါ။ to equals, ကျွန်ုပ်။
to superiors, ကျွန်တော်။ *fem.* ကျွန်မ။
my, mine, ကျွန်ုပ်၏။ ငါ၏။ me, ကျွန်ုပ်ကို။
ငါ့ကို။ myself, ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင်။

ice, *n.* ရေခဲ။

idea, *n.* စိတ်အထင်အမှတ်။

idle, *a.* ပွန်းသော။ ပွန်းချိသော။

idol, *n.* ရုပ်တု။ ဆင်းတု။

if, *conj.* လျှင်။ (*verb aff.*)

ignorant, *a.* မိုက်မဲသော။ မသိသော။ မတတ်သော။

ill, *a.* နာသော။ မတော်မသင့်သော။ ဆိုးသော။

illegal, *a.* မတရားသော။

illegible, *a.* မထင်ရှားသော။

illness, *n.* အနာရောဂါ။

illuminate, *v. t.* လင်းစေသည်။

illustrate, *v. t.* အနက်အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းစေသည်။

image, *n.* ရုပ်တု။ ဆင်းတု။ အရုပ်ပုံ။ [သည်။

imagine, *v. t.* ထင်မှတ်သည်။ စိတ်ကွန့်မြူး၍ပြုဖွင်

imitate, *v. t.* အတုလုပ်သည်။ နည်းကိုလိုက်သည်။

immeasurable, *a.* အတိုင်းမသိနိုင်သော။

immediate, *a.* အခြားမဲ့ဖြစ်သော။ —ly, *adv.*

အခြားမဲ့။ ချက်ချင်း။

immerse, *v. t.* နှစ်သည်။ နှစ်မြုပ်သည်။

impaired, *a.* ယုတ်ညံ့သော။ ယိုယွင်းသော။

- impart, *v. t.* ပေးကမ်းသည်။ ကြားပြောသည်။
 impede, *v. t.* ဆီးတားသည်။
 impel, *v. t.* ရှေ့သို့တွန်းသည်။ တိုက်တွန်းသည်။
 impertinent, *a.* မဆိုင်သော။ စွက်ပက်သော။
 implead, *v. t.* တရားစွဲဆိုသည်။
 implicate, *v. t.* ပါဝင်သည်ကိုပြသည်။ ပါဝင်စေ
 implore, *v. t.* တောင်းပန်သည်။ [သည်။
 imports, *n.* သွင်းကုန်။
 important, *a.* အမှုကြီးသော။ ထူးဆန်းသော။
 importune, *v. t.* ကြပ်ကြပ်တောင်းပန်သည်။
 impose, *v. t.* တင်ထားသည်။ tax, ငွေခွဲသည်။
 impossible, *a.* မဖြစ်နိုင်သော။ မပြုနိုင်သော။
 impost, *n.* အကောက်တော်။ [သည်။
 improve, *v. t.* တိုး၍ကောင်းစေသည်။ *v. i.* တိုးပွား
 impudent, *a.* အရှက်မရှိသော။ ရဲရင့်သော။
 impugn, *v. t.* ဖြင်းခုံသည်။
 impute, *v. t.* ဆိုင်သည်ကိုပြောထားသည်။
 in, *prep.* မှာ။ တွင်။ ဌ်။ ဝယ်။ (*aff.*)
 incessant, *a.* အစဉ်မပြတ်သော။
 incident, *n.* အကြောင်းအရာ။
 inclination, *n.* တိမ်းခြင်း။ ဝါသနာ။
 incline, *v. i.* စောင်းသည်။ တိမ်းသည်။
 inclose, *v. t.* ဝန်းရံ၍ပိတ်ထားသည်။ ခြံကာသည်။
 include, *v. t.* ပါဝင်စေသည်။ ငုံသည်။
 income, *n.* ဝင်ငွေ။
 incommode, *v. t.* အနေခက်အောင်ပြုသည်။
 increase, *v. t.* တိုးပွားသည်။ *n.* အစီးအပွား။
 indeed, *adv.* အကယ်စင်စစ်။ ဧကန်။ အမှန်။
 indent, *v. t. merc.* စာချုပ်၍ထားသည်။
 indicate, *v. t.* ပြညွှန်သည်။
 indigent, *a.* ဆင်းရဲသော။
 indigestion, *n.* အစာမကြေနိုင်ခြင်း။
 indignant, *a.* အမှက်ထွက်သော။

- indigo, *n.* ခဲ၊ ခဲနယ်၊
 indite, *v. t.* စာစီသည်၊
 individual, *n.* တဦးသောသူ၊ *a.* တခုတည်း၊
 indolent, *a.* ဖျင်းမိသော၊
 indorse, *v. t.* တဖက်၌ထပ်၍ထက်မှတ်ထိုးသည်၊
 induce, *v. t.* သွေးဆောင်၍ရသည်၊ ဖြစ်စေသည်၊
 indulge, *v. t.* အခွင့်ပေးသည်၊—in, ပျော်မွေ့သည်၊
 indurate, *v. t.* မာအောင်ပြုသည်၊ *v. i.* ခဲဆဲဖြစ်သည်၊
 industrious, *a.* လုပ်ထူပြုသော၊ ဝိရိယထုတ်သော၊
 inevitable, *a.* မလွှဲမရှောင်နိုင်အောင်ဖြစ်သော၊
 infallible, *a.* မမှားနိုင်သော၊ မချွတ်မယွင်းနိုင်
 infant, *n.* ခွံ့မို့၊ [သော၊
 infantry, *n.* ခြေသည်သူရဲ၊ ခြေသည်တပ်၊
 infectious, *a.* အနာကဲ့သို့ကူးတတ်သော၊
 inferior, *a.* ယုတ်သော၊ *n.* လူယုတ်၊ ယုတ်သောသူ၊
 infest, *v. t.* နှောင့်ရှက်သည်၊
 infinite, *adj.* အနန္တ၊ အဆုံးမရှိသော၊
 infirm, *a.* ခွန့်နဲ့သော၊ မခိုင်သော၊ အားမရှိသော၊
 inflame, *v. t.* မီးရှို့သည်၊ ညှိသည်၊ မိတ်ဆိုးစေသည်၊
 inflamed, *a.* ပူစပ်ပူထောင်သော၊
 inflict, *v. t.* (ဒါဏ်) ပေးသည်၊
 inform, *v. t.* ကြားမှသည်၊ ကြားပြောသည်၊
 informal, *a.* ထုံးဥပဒေအတိုင်းမဟုတ်သော၊
 infuse, *v. t.* ရေ၌မိမိထားသည်၊ နှစ်လုံးသွင်းသည်၊
 ingenious, *a.* လိမ္မာသော၊ ညာဏ်ထက်မြက်သော၊
 inhabit, *v. t.* နေခြင်းသည်၊
 inhabitant, *n.* နေခြင်းသောသူ၊ ပြည်သူပြည်သား၊
 inhale, *v. t.* ဝင်သက်ကိုရှူသည်၊
 inherit, *v. t.* အမွေခံသည်၊—ance, *n.* အမွေဥစ္စာ၊
 injure, *v. t.* ညှိစေသည်၊ နာစေသည်၊
 ink, *n.* မှင်၊—stand, မှင်ဆိုး၊
 inn, *n.* ထမင်းဆိုင်၊
 innocent, *a.* အပြစ်ကင်းသော၊ အပြစ်မဲ့သော၊

inquire, *v. t.* မေးမြန်းသည်။ စစ်ဆေးသည်။

insane, *a.* ရှင်သေဝံ။

inscribe, *v. t.* အက္ခရာတင်သည်။ လိပ်စာထိုးသည်။

inscription, *n.* ကမ္ဘည်း၊ လိပ်စာ။

insect, *n.* မိုးကောင်။

insert, *v. t.* သွင်းသည်။ သွတ်သည်။

inside, ၇. အထဲ။ အတွင်း။

insinuate, *v. t.* အရိပ်အမြှောက်ပေးသည်။

insolent, *a.* စော်ကားသော၊ ရမ်းကားသော။

inspect, *v. t.* ကြည့်ရှုသည်။

instant, *n.* ခဏ၊ ခေတ္တ။ -ly, *adv.* ခုတ်ချင်း၊ ရုပ်ခနဲ။

instead, *adv.* အစား၊ ကိုယ်စား။

instigate, *v. t.* နှိုးဆော်တိုက်တွန်းသည်။

institute, *v. t.* တည်သည်။ စီရင်သည်။ က. တရား
ဥပဒေ။ [ပြောသည်။

instruct, *v. t.* သင်ချသည်။ မှာထားသည်။ ကြား

instrument, *n.* တန်ဆာ။ *leg.* စာချုပ်။

insult, v. t. မရှိမသေပြုသည်။

insurrection, *n.* ဝန်ကန်ခြင်း။

integrity, *n.* ခြောင့်မတ်ခြင်း၊ စုံလင်ခြင်း။

intellect, *n.* ညွှန်ဏ်။

intelligible, *a.* နားထည်နိုင်ဖွယ်ဖြစ်သော။

intend, v.i. ကြံသည်။ အကြံရှိသည်။ ကြံ ရှယ်သည်။

intent, *a.* မိန့်မိန့်နေသော။ —*ly, adv.* မိန့်မိန့်။

intercede, *v. t.* စပ်ကြားပြုသည်၊ သူအဖို့တောင်း

intercept, *v. t.* ကြိုဆို၍ဖမ်းဆီးသည်။ [ပန်သည်။

interchange, *v. t.* အပြောင်းအလဲဖယ်သည်။

intercourse, *n.* ပေါင်းဖော်ခြင်း။

interest, *n.* အတိုး; *v.* ခံ. ပါဝင်သည်။

interfere, *v. i.* ထိခိုက်သည်။ သူ့အမှုကို ဝင်၍ ပြုသည်။

interior, *n.* အတွင်း၊ အထဲ။

interject, *v. t.* စပ်ကြားမှသွင်းသည်။

interlace, ရောနှောသည့်။

- intermit, *v. i.* စဲသည်။ ရပ်တန့်သည်။ —tent
fever, ကျတတ်သောအဖျား။
- interpret, *v. t.* စကားပြန်သည်။ အနက်ပြန်သည်။
- interpreter, *n.* စကားပြန်။
- intervene, *v. i.* စပ်ကြားသို့ဝင်သည်။
- interrogate, *v. i.* မေးစစ်သည်။
- interrupt, *v. t.* ဖြတ်သည်။ ဆီးတားသည်။
- intersect, *v. t.* ကန့်လန့်ဖြတ်သည်။
- intestines, *n.* အဇူ။ အူ။ [သည်။
- intimate, *a.* မိတ်ကျွမ်းဝင်သော။ *v. t.* အချိပ်ပေး
- intimidate, *v. t.* ကြောက်အောင်ပြုသည်။
- into, *prep.* အထဲသို့။ အတွင်းသို့။ (*aff.*)
- intoxicated, *a.* ယစ်သော။ မူးသော။ [ဖြစ်သော။
- intractable, *a.* စိတ်မာသော။ ဆုမွန်မရနိုင်ဖွယ်
- introduce, *a.* သွင်းသည်။ သွင်းပေးသည်။
- introduction, *n.* သွင်းပေးခြင်း။ စကားစဉ်း။
- intrude, *v. i.* အခွင့်မရှိဘဲဝင်သည်။ လူရာဝင်သည်။
- intwine, *v. t.* ပူးလိမ်သည်။
- inundate, *v. t.* ထွမ်းမိုးသည်။
- invade, *v. t.* ပြည်နယ်ကိုဝင်၍ဟိုက်သည်။
- invaluable, *a.* မပြတ်နိုင်အောင်အသိုးထိုက်သည်။
- invent, *v. t.* ထိုးထွင်း၍အစအဦးလုပ်သည်။
- inventory, *n.* ဥစ္စာပစ္စည်းစာရင်း။
- invert, *v. t.* ပြောင်းပြန်ထားသည်။
- invest, *v. t.* အဝတ်ဝတ်သည်။ *merc.* ရင်းနှီးသည်။
- investigate, *v. t.* စစ်ကြာမေးမြန်းသည်။
- investigation, *n.* အစစ်အကြာ။ မေးမြန်းခြင်း။
- invigorate, *v. t.* သန်မာစေသည်။ [သော။
- invisible, *a.* မြင်နိုင်ဖွယ်မဖြစ်သော။ မထင်ရှား
- invite, *v. t.* ပင့်သည်။ ဖိတ်သည်။ ခေါ်သည်။
- invoke, *v. t.* ဆုတောင်းသည်။
- involve, *v. t.* လိမ်ပတ်သည်။ ထွေးထုံးရပ်ပတ်သည်။
- inwards, *adv.* အထဲသို့။ အတွင်းသို့။

irascible, *a.* မိတ်ဆိုးတတ်သော။

iron, *n.* သံ။ သံတန်ဆာ။ wood, ပျင်းကတိုး။ *a.* သံ။

irregular, *a.* နည်းဥပဒေမညီသော။ မဖြောင့်သော။

irritable, *a.* မိတ်တိုသော။ ဆတ်သော။

irritate, *v. t.* မိတ်ထွက်အောင်ပြုသည်။

is, *v. i.* ရှိသည်။ ဖြစ်သည်။

island, *n.* ကျွန်း။

issue, *v. i.* ထွက်သည်။ ထွက်စီးသည်။ *v. t.* ထုတ်သည်။ *n.* ထုတ်ပေးခြင်း။

isthmus, *n.* ကျွန်းဆက်ကုန်းရိုး။

it, *pron.* ထိုထာ။ ထိုအရာ။ သူ။ self ထိုအရာပင်။

itch, *v. t.* ယားသည်။ *n.* ယားနာ။

ivory, *n.* ဆင်စွယ်။

J.

jackal, *n.* ခွေးသမ။

jacket, *n.* အင်္ကျီခါးတို။ ထိုင်မသိမ်းအင်္ကျီ။

jack-tree, *n.* ပိန်းနဲပင်။ fruit, ပိန်းနဲသီး။

jade, *n.* ကျောက်မိမ်း။

jaggery, *n.* ထန်းလျက်။

jail, *n.* ထောင်။ လွှောင်အိမ်။ —er, ထောင်မှူး။

jam, *v. t.* သိပ်သည်။ *n.* ယိုတမျိုး။

jar, *v. t.* ထိခိုက်၍တုန်စေသည်။ *n.* ခဲညှိဆိုး။

jaw, *n.* upper, ပါးရိုး။ lower, ပါးရိတ်ရိုး။

jay, *n.* ငှက်ခါး။

jeer *v. i.* သရော်သည်။ *n.* သရော်ခြင်း။

jerk, *v. t.* တုတ်သည်။ တုတ်၍ဖြစ်သည်။

jest, *v. i.* ပျက်ရယ်ပြုသည်။ —er, *n.* လူပျက်။

jewel, *n.* ကျောက်မျက်။ ကျောက်မြတ်။

jingle, *v. i.* ချင်ချင်မြည်သည်။

jinjal, *n.* မိန့်ပြောင်း။ [စေ့စပ်သည်။

join, *v. t.* စပ်သည်။ ဆက်သည်။ ချိတ်သည်။ *v. i.*

joint, *n.* အဆစ်။ *a.* အတူပိုင်သော။

joist, *n.* ဆင့်။

- joke, *v. i.* ဖျတ်ရယ်ပြုသည်။
 journey, *v. i.* ခရီးသွားသည်။ [ပိတိ။
 joy, *v. i.* ဝမ်းမြောက်သည်။ ရှင်ထန်းသည်။ *n.*
 judge, *v. i.* ဆုံးဖြတ်စီရင်သည်။ သံတောကျသည်။
leg. စစ်ကြောစီရင်သည်။ *n.* တရားသူကြီး။
 judgment, *n.* *leg.* စီရင်ချက်။—seat, တရား
 jug, *n.* ဆိုးဝကျည်း။ [ပတ္တင်။
 juggler, *n.* မျက်လှည့်သမား။
 juice, *n.* အစေးအရည်။ အဆိ။
 jumble, *v. i.* ရှုပ်ထွေးအောင်ရောနှောသည်။
 jump, *v. i.* ခုန်သည်။
 junction, *n.* ဆက်ချက်။ စပ်ချက်။
 jurisdiction, *n.* အာဏာ။ စီရင်စု။
 just, *a.* ဖြောင့်မတ်သော။ မှန်သော။ *adv.* သေ
 justice, *n.* တရား။ တရားသူကြီး။ [သေချာချာ။
 justify, *v. t.* မှန်ကြောင်းကိုပြသည်။
 jute, *n.* လျော်။

K.

- Karen, *n.* ကရင်လူ။ ကရင်အမျိုးသား။
 keel, *n.* ဇရာ။
 keen, *a.* ထက်မြက်သော။ မိတ်အားကြီးသော။
 keep, *v. t.* သိမ်းထားသည်။ မွေးသည်။ မအပ်ဘဲ
 နေသည်။ —er, *n.* လူစောင့်။
 kerchief, *n.* ပဝါ။ hand, ထက်ပဝါ။ head, ခေါင်း
 kernel, *n.* အဆန်။ [ပေါင်း။
 kettle, *n.* ရေနွေးအိုး။ tea—, ထက်ဖက်ရည်ကရား။
 key, *n.* သေခွ။—hole, သေခွပေါက်။ [တချက်။
 kick *v. t.* ကန်သည်။ ကျောက်သည်။ *n.* အကန်
 kill, *v. t.* သတ်သည်။ အသက်ကိုသတ်သည်။
 kiln, *n.* အိုးဖို။ အုတ်ဖို။ [ချင်သော။
 kind, *n.* အမျိုး။ အတည်။ အဝ။ *a.* ကျေးဇူးပြု
 kindle, *v. t.* မီးညှိသည်။ *v. i.* တောက်သည်။
 kindness, *n.* ကျေးဇူး။ ကျေးဇူးပြုချင်သောသဘော။

- king, *n.* ရှင်ဘုရင်—dom, နိုင်ငံ။ တိုင်းနိုင်ငံ။
 kiss, *v. t.* နမ်းသည်။ စုတ်သည်။ နမ်းစုတ်သည်။
 kite, *n.* စွန်။ စွန်ထေတံစွန်။
 knave, *n.* လှည့်စားသောသူ။ ဆိုးညစ်လိမ်လည်
 knead, *v. t.* နယ်သည်။ [သောသူ။
 knee, *n.* ပုဆစ်။ ခူး။ joint, ခူးဆစ်။ pan, ခုန်ညှင်း။
 kneel, *v. i.* ခူးထောက်သည်။
 knife, *n.* ထား။ large ထားမ။ (*pron.* ဒါး)။
 knob, *n.* အဖု။—by, *a.* အဖုများသော။
 knock, *v. t.* ခေါက်သည်။ ထိခိုက်သည်။ down,
 ရိုက်လှဲသည်။ *n.* ခေါက်ချက်။
 knot, *n.* အထုံး။ in wood, အမှတ်။
 know, *v. t.* သိသည်။ သိကျွမ်းသည်။
 knowledge, *n.* သိပ္ပံအတတ်။
 knuckle, *n.* ထက်ခေါက်။ *v. i.* အရှုံးခံသည်။

L.

- label, *n.* လိပ်စာ။ *v. i.* လိပ်စာထိုးသည်။
 labor, *v.* လုပ်သည်။ *n.* အလုပ်။—er, အလုပ်လုပ်
 laborious, *a.* ပင်ပန်းစေတတ်သော။ [သောသူ။
 labyrinth, *n.* ဝင်္ဂါ။
 lac, *n.* ခြိပ်။ 100,000, တသိန်း။
 lace, *n.* ပေါက်ကြိုး။ ဈာန။
 lack, *v. t.* လိုသည်။ လိုသေးသည်။
 ladder, *n.* လှေကားရှင်။
 ladle, *n.* ယောက်ချို။ ဟင်းချို။ ခါးနွဲ့။
 lady, *n.* ကတော်။ သခင်မ။
 lake, *n.* အိုင်။ အင်း။ ကန်။
 lame, *a.* အနာဖြစ်၍မစွမ်းသော။ ခြေမစွမ်းသော။
 lament, *v. i.* မြည်တမ်းသည်။
 lamp, မီးခွက်။ ဆီမီးခုံ။—black, ဆီမုင်။
 land, *n.* ကုန်း။ ခြေ။—ing place, ဆိပ်။ ဆိပ်ကမ်း။
 —mark, ခြေမှတ်တိုင်။ lord, ခြေရှင်။ *v. i.*
 ကုန်းတက်သည်။ *v. t.* ကုန်းပေါ်သို့တင်သည်။

- lane, *n.* လမ်းကြား။
 language, *n.* ဘာသာစကား။ စကား။
 lantern, *n.* မီးအိမ်။
 lap, *n.* ပေါင်ခွင်။ *v. i.* နားပေထပ်၍နေသည်။
 lapidary, *n.* ကျောက်သွေးသမား။
 lard, *n.* ဝက်ဆီ။
 large, *a.* ကြီးသော။ ကြီးကျယ်သော။
 lascar, *n.* ခလ္လသီ။
 last, *a.* နောက်ဆုံးသော။ *v. i.* တည်သည်။
 late, *a.* နောက်ကျသော။ အချိန်လွန်မှဖြစ်သော။
 lathe, *n.* ပွတ်။ ပွတ်ခုံ။
 latter, *a.* နောက်ဖြစ်သော။ နောက်ဆိုသော။
 laudanum, *n.* ဘိန်းရည်။
 laugh, *v. i.* ရယ်သည်။ —at, *v. t.* ပျက်ရယ်ပြု။
 launch, *v. t.* သင်္ဘောချသည်။ [သည်။
 lavish, *a.* အသုံးစွမ်းသော။ *v. t.* အသုံးစွမ်းသည်။
 law, *n.* တရား။ ဓမ္မသတ်။ ဥပဒေ။ —ful, *a.* တရား
 အတိုင်းဖြစ်သော။ —yer, *n.* ရွှေနေ။
 lay, *v. t.* ထားသည်။ ချထားသည်။
 lazy, *a.* ပျင်းရိသော။ နှော့သော။
 lead, *v. t.* ပို့ဆောင်သည်။ *n.* ခဲ။ ခဲမဂ္ဂ။
 leaf, *n.* အရွက်။ အလွှပ်။ of book, etc. အချပ်။
 leak, *v. i.* ယိုသည်။ စီးယိုသည်။ *n.* ယိုပေါက်။
 lean, *a.* ဒိန်သော။ *v. i.* စောင်းတိမ်းသည်။
 leap, *v. i.* ခုန်သည်။ —over, *v. t.* ခုန်ကျော်သည်။
 learn, *v. t.* သင်သည်။
 lease, *v. t.* အခနှံငှားသည်။ *n.* အငှားစာချုပ်။
 leather, *n.* သားရေနယ်။ ဗိုဝိုင်းသားရေ။
 leave, *v. i.* ထွက်သွားသည်။ *v. t.* စွန့်သည်။ *n.* အခွင့်။
 ledger, *n.* ကုန်သည်စာရင်းချုပ်။
 leech, *n.* မျှော့။
 left, *a.* ထက်ဝဲ။ hand, *n.* ထက်ဝဲထက်။
 leg, *n.* ခြေထောက်။

- legal, *a.* ဓမ္မသတ်အတိုင်းဖြစ်သော။
 legislate, *v.i.* စီရင်ထုံးစံသည်။ ဥပဒေထားသည်။
 legitimate, *a.* ယုတ်မှန်သော။ ထက်ထပ်၍စွား
 leisure, *n.* အားလပ်ခြင်း။ [မြင်သော။
 lemon, *a.* ရှောက်ချဉ်သီး။ grass, စပါးလင်း။
 lend, *v. t.* ငှါးသည်။ ချေးသည်။ [အတိုင်း။
 length, *n.* အရှည်။ အလျား။—wise, *adv.* အလျား
 lengthen, *v. i.* ရှည်လာသည်။ *v. t.* သာ၍ရှည်
 lens, *n.* မှန်ခုံး။ မှန်ခွက်။ [အောင်မြင်သည်။
 leopard, *n.* ကျားသစ်။
 leper, *n.* နှုနာစွဲသောသူ။ leprous, *a.* နှုသော။
 lessen, *v.t.* လျော့သည်။ နည်းစေသည်။ *v.i.* နည်း
 lesson, *n.* သင်ရန်အခဏ်း။ [ထားသည်။
 lest, *conj.* စိုး၍။ စိုးသောကြောင့်။
 let, *v. t.* ငှါးသည်။ အခွင့်ပေးသည်။ အတိုးချသည်။
 letter, *n.* စာ။ လက်မှတ်စာ။ အက္ခရာ။ စာလုံး။
 levee, *n.* ညီလာခံခြင်း။
 lever, *n.* ကုတ်။ မောင်းတုံး။
 levy, *v. t.* ငွေခွဲသည်။ လူခွဲသည်။
 liar, *n.* မုသာစကားသုံးသောသူ။
 liberty, *n.* အလွတ်နေခြင်း။
 lick, *v. t.* လျှက်သည်။ ရိုက်သည်။
 lie, *v. i.* တုံးလုံးနေသည်။ (fib) *n.* မုသာ။ ကလီ
 lieutenant, *n.* တပ်မှူးငယ်။ [ကမာ။
 life, *n.* အသက်။ ဘဝ။—less, *a.* အသက်မရှိသော။
 lift, *v. t.* ချိသည်။ ကြွသည်။ ပင့်သည်။
 light, *n.* အလင်း။ ထွန်းသောမီးခွက်။ *a.* လင်း
     သော။ *v. t.* ထွန်းသည်။ လင်းစေသည်။
     ညှိသည်။ (weight) *a.* ပေါ့သော။
 lightning, *n.* လျှပ်စစ်။ လျှပ်စစ်နွယ်။
 like, *v. t.* ကြိုက်သည်။ *a.* တူသော။ *adv.* နည်း
     တူ။—wise, ထိုမှတပါး။ ကဲ့သို့။ လို။ ၎င်းပြင်။
 likely, *adv.* ဖြစ်ကောင်းဖြစ်သည်နှင့်။

- liken, *v. t.* ပုံခိုင်းသည်။ ပုံနှိုင်းသည်။
 likeness, *n.* အရုပ်ပုံ။ အသွင်။ တူခြင်း။
 lily, *n.* နှင်းပွင့်။ —water, ကြာပွင့်။
 limb, *n.* of body, အင်္ဂါ။ of tree, အခက်။ အ
 limber, *a.* ပျောင်းသော။ ပျော့သော။ [ကိုင်း
 lime, *n.* ထုံး။ —kiln, ထုံးဖို။ fruit, သံပုရာသီး။
 limit, *n.* အပိုင်းအခြား။ *v. t.* သတ်မှတ်သည်။
 limp, *v. i.* ထောင့်နဲ့သွားသည်။
 line, *n.* အတန်း။ အကြောင်း။
 lineage, *n.* အမျိုးအစဉ်အဆက်။ အမျိုးအနွယ်။
 linen, *n.* ပိုက်ဆန်။ —cloth, ပိုက်ဆန်အထည်။
 linger, *v. i.* ဖင့်နွဲ့သည်။
 lining, *n.* အထဲခံ။ အတွင်းခံ။
 link, *n.* ကြိုးကွင်းတကွင်း။ *v. t.* ကွင်းနှင့်ဆက်တွဲ
 lion, *n.* ချင်သွေး။ [သည်။
 lip, *n.* နှုတ်ခမ်း။ of vessel, အစွန်းအနား။
 liquefy, *v. t.* အရည်ပြုသည်။
 liquid, *n.* အရည်။ *a.* အရည်ဖြစ်သော။
 liquor, *n.* အရက်။
 liquorice, *n.* နွယ်ချို။
 list, *n.* အစဉ်အတိုင်းမှတ်သောစာရင်း။
 listen, *v. i.* နားထောင်သည်။
 lithe, *a.* ပျောင်းသော။ ပျော့သော။
 little, *a.* ငယ်သော။ နည်းသော။ *n.* အနည်းငယ်။
 တစ်စိတ်တစ်ပိုက်။
 live, *v. i.* အသက်ရှင်သည်။ ရှင်သည်။ *a.* အသက်
 livelihood, အသက်မွေးရာအကြောင်း။ [ရှိသော။
 lively, *a.* ပေါ့ပါးသော။ လျင်မြန်သော။
 liver, *n.* အသည်း။
 lizard, *n.* အိမ်မျှောင်။ သင်းချော။ တောက်တဲ့။
 load, *n.* ဝန်။ *v. t.* ဝန်တင်သည်။ —stone, သံ
 loaf, *n.* မုန့်လုံး။ [လိုက်ကျောက်။
 loathe, *v. t.* စက်ဆုပ်သည်။ ရှိရှာသည်။

- lobe, *n.* အချပ်။ of the ear, နားပျဉ်း။
 locate, *v. t.* နေရာအရပ်ကိုရွေး၍ ချထားသည်။
 lock, *n.* သေခွံမိပ်။ *v. t.* သေခွံခတ်သည်။
 locust, *n.* ကျွင်း။ နှံကောင်။
 lodge, *n.* တဲ။ *v. i.* နေသည်။ တည်းခိုသည်။ *v. t.*
 loft, *n.* အပေါ်ဆင့်။ [leg. စာစွဲသည်။
 log, *n.* သစ်တုံး။
 loins, *n.* ခါး။ [တောင့်တသည်။
 long, *a.* ရှည်သော။ —time, ကြာသော။ *v. i.*
 look, *v. i.* ကြည့်သည်။ ထင်သည်။ —ing-glass,
 loom, *n.* ရက်ကန်းစင်။ [*n.* မှန်။
 loose, *v. t.* ဖြေသည်။ လျှော့သည်။ ထွတ်သည်။
a. လျော့သော။ နှံ့သော။
 loquacious, *a.* စကားများသော။
 lord, *n.* အရှင်။ သခင်။ မှူးမတ်။ Lord, ထာဝရဘုရား။
 lose, *v. t.* ဖျောက်သည်။ ရှုံးသည်။
 loss, *n.* ပျောက်ခြင်း။ ဆုံးခြင်း။ ရှုံးခြင်း။ ပျက်စီးခြင်း။
 lot, *n.* ခဲ။ စာရေးတံ။ ဝေပုံ။ ခြေကွက်။
 lotus, *n.* ကြာပဒုံမာ။
 loud, *a.* အသံကျယ်သော။
 louse, *n.* သန်း။ သန်းချေး။
 love, *v. t.* ချစ်သည်။ မြတ်နိုးသည်။ နှစ်သက်သည်။
n. မေတ္တာ။ —ly, *a.* ချစ်ဖွယ်ဖြစ်သော။
 —er, *n.* ချစ်သောသူ။ ရည်းစား။
 low, *a.* နိမ့်သော။ ယုတ်ညံ့သော။ အဘိုးနည်းသော။
v. t. တွန့်သည်။
 lucid, *a.* ကြည်လင်သော။ ရှင်းလင်းသော။
 lucky, *a.* ကံကောင်းသော။ အခန့်သင့်၍ရသော။
 lucrative, *a.* အကျိုးဖွံ့ဖြိုးသော။
 lull, *v. i.* ဖြိမ်သွားသည်။ *v. t.* ဖြိမ်စေသည်။
 lumbago, *n.* ခါးကိုက်နာ။
 lump, *n.* အခဲ။ အမိုင်အခဲ။ အတုံး။
 lungs, *n.* အဆုတ်။

lure, *v. t.* မြှုသည်။ *n.* မြှုတတ်သောအရာ။
 lust, *n.* ကိလေသာ။ *v. i.* ကိလေသာစိတ်ရှိသည်။
 luxuriant, *a.* ရွမ်းသော၊ သန့်သော၊ သန့်စွမ်းသော။
 luxury, *n.* ဆိမ့်သောအစာ။
 lye, *n.* ပြာစစ်ရည်။

M.

machine, *n.* စက်တန်ဆာ။ ယန္တရားစက်။
 mad, *a.* ရူးသော၊ အလွန်ပြင်းထန်သော၊ စိတ်ဆိုး
 madam, *n.* မမ။ မယ်ရှင်။ [သော။
 madden, *v. i.* ရူးသွားသည်။ *v. t.* ရူးစေသည်။
 magazine, *n.* တက္ကသိုလ်။
 maggot, *n.* လောက်။
 magic, *n.* မှော်။ magical, *a.* မှော်နှင့်ဆိုင်သော။
 magician, *n.* မှော်ဝင်။
 magnet, *n.* သံလိုက်ကျောက်။ သံလိုက်သံမဏိ။
 magnificence, *n.* ဘုန်းအာနူထော်။ [အရပ်။
 magnitude, *n.* အကြီးအငယ်ပမာဏ။ အလုံး
 maid, *n.* အပျို။ မိမ္မပျို။ old, အပျိုကြီး။
 mail, *n.* စာများ။ [အားဖြင့်။
 main, *a.* အမ။ အကြီးဖြစ်သော။ —ly, *adv.* အများ
 maintain, *v. t.* ကျွေးမွေးသည်။ ထောက်ပံ့သည်။
 maize, *n.* ပြောင်းဖူး။ [စရိတ်ခံသည်။
 majestic, *a.* ဘုန်းကြီးသော။ [ရာ။
 majesty, *n.* မြင့်မြတ်ခြင်း။ Your — ကိုယ်တော်ဘု
 majority, *n.* တစုကိုနှစ်စုခွဲရာတွင်များသောအစု။
 make, *v. t.* လုပ်သည်။ ဖြစ်စေသည်။
 male, *n.* အထီး။ အဖို။ *a.* အထီးဖြစ်သော။
 malevolent, *a.* ငြူသော။ မနာလိုသော။
 malicious, *a.* ရန်ငြိုးဖွဲ့သော။
 mallet, *n.* ဆောက်ပုတ်။ လက်ရိုက်။
 man, *n.* လူ။ လူယောက်ျား။ လူကြီး။ —kind, လူမျိုး။
 manage, *v. t.* စီရင်သည်။ ကြည့်ဆောင်သည်။
 mane, *n.* ထည်ဆံမွေး။

mange, *n.* ခဲနာ။

mango, *n.* သရက်ပင်၊ သရက်သီး။ —steen, မင်း

maniac, *n.* လူရူး။ [ကွတ်။

manifest, *a.* ထင်ရှားသော။ *v. t.* ထင်ရှားစေသည်။

manifold, *a.* များပြားသော။

manner, *n.* နည်း။ နှယ်။ ထုံးစံ။ အမျိုး။ အတည်း။

manners, *n.* လောကဝတ်။

many, *a.* များသော။ how—, ထယ်နှစ်။

map, *n.* မြေပုံ။ တိုင်းပြည်ပုံ။ အရပ်ပုံ။

marble, *n.* ကျောက်ဖြူ။

march, *v. i.* ချီသွားသည်။

margin, *n.* အစွန်း။ အနား။

marine, *a.* ပင်လယ်နှင့်ဆိုင်သော။

mark, *v. t.* မှတ်သည်။ *n.* အမှတ်။ တံဆိပ်။

market, *n.* ဈေး။ —price, ဈေးပေါက်။

marriage, *n.* လက်ထပ်ခြင်း။ လက်ထပ်မင်္ဂလာ။

marrow, *n.* ခြင်ဆီ။ —bone, ခြင်ဆီပါသောအရိုး။

marry, *v. i.* လက်ထပ်သည်။ *v. t.* ထိမ်းမြားသည်။

marsh, *n.* စိမ့်။ ရေလွှမ်းရာအရပ်။

marvel, *v. i.* အံ့သြသည်။

mask, *n.* ပဲလဝါ။ မျက်နှာဖုံး။

mason, *n.* ပန်းရန်သမား။

mass, *n.* အခဲ။ အခိုင်အခဲ။ အတုံး။ အပုံ။ အများ။

massacre, *n.* ရက်စက်စွာသတ်ခြင်း။

mast, *n.* ရွက်တိုင်။

master, *n.* အစိုးရသောသူ။ သခင်။ အရှင်။

mat, *n.* ဖျာ။ *v. t.* ဖျာခင်းသည်။

match, *v. i.* ဖက်သည်။ *n.* ထိကတောက်။ မီးခြစ်။

mate, *n.* အဖက်။ *nav.* မာလိန်။ *v. t.* ပြိုင်နှိုင်း

သည်။ စုံဖက်သည်။

material *n.* လုပ်ဆောင်သော။ *a.* ရုပ်ဖြစ်သော။

materially, *adv.* အများအားဖြင့်။ ရုပ်ဖြစ်သည်

matron, *n.* မိမ္မကြီး။ [နှင်း။

matress, *n.* မွေရာ။

matter, *n.* ရုပ်။ အထဉ်ကိုယ်။ အတွက်။ အမှု။ အရေး။

mature, *a.* မှည့်သော။ ရင့်သော။ *v. i.* မှည့်၍လာ

maxim, *n.* ကေဂုဏ်စကား။ [သည်း

may, *v. i.* ဖြစ်နိုင်သည်။ အခွင့်ရှိသည်။ *precative*

meal, *n.* အနပ်။ —time, စားချိန်။ [*aff.* စေသော။

mean, *a.* စိတ်သဘောနိမ့်သော။ ယုတ်ညံ့သော။ *v. t.*

အကြံရှိသည်။ ဆိုလိုသည်။ *n.* အလတ်။ *pl.*

by all—, စင်စစ်။ မချွတ်။ by any —,

တစုံတခုသောအားဖြင့်။ by no—, အလျှင်း

မယုတ်ဘဲ။ by—of, အားဖြင့်။

meaning, *n.* အနက်။ အဓိပ္ပာယ်။ အကြံအရွယ်။

measles, *n.* ဝက်သက်။

measure, *v. i.* အတိုင်းအထွာရှိသည်။ *v. t.*

တိုင်းထွာသည်။ ဖြင်သည်။ *n.* အတာ။ အ

ဝန်။ အငန်း။ —ment, တိုင်းထွာခြင်း။

အတိုင်းအထွာ။ ပမာဏ။

meat, *n.* စားရန်အသား။

mechanic, *n.* လက်မှုပညာတတ်သောသူ။

meddle, *v. i.* စွက်ပက်သည်။ *v. t.* ဆော့၍ကိုင်သည်။

meddlesome, *a.* ဆော့တတ်သော။ စွက်ပက်တတ်

mediate, *v. t.* စပ်ကြားမှာပြုသည်။ [သော။

mediator, *n.* အကြားမှာပြောသောသူ။

medicine, *a.* ဆေး။ give—, *v.* ဆေးကုသည်။

meditate *v. t.* ကြံစည်သည်။ *v. i.* ဆင်ခြင်သည်။

meek, စိတ်နှူးညံ့သိမ်မွေ့သော။ [စည်းစားသည်။

meet, *v. t.* တွေ့သည်။ တွေ့မြင်သည်။ ဆုံသည်။

meeting, *n.* တွေ့မြင်ခြင်း။ အစုအဝေး။

mellow, *a.* မှည့်၍ပျော့သော။ နူးပျိုသော။

melt, *v. t.* အရည်ကြိုသည်။ အရည်ဖြစ်စေသည်။

member, *n.* အင်္ဂါ။ သင်းဝင်သူ။

membrane, *n.* အမျှေး။

memento, *n.* သတိပေးချက်။

- memorandum, *n.* မှတ်သောအချက်။ မှတ်စာ။
 memorial *n.* အထိမ်းအမှတ်။ အောင်းမေ့ဖို့ရာ။
 memory, *n.* မှတ်ညာဏ်။ မှတ်မိခြင်း။
 menace, *v. t.* ခြိမ်းခြောက်သည်။
 mend, *v. t.* ပြင်သည်။ ဖာသည်။ ချုပ်စပ်သည်။
 menses, *n.* မီးရပ်။ ဥတု။
 mensuration, *n.* တိုင်းထွာခြင်း။ အတိုင်းအထွာ
 mention, *v. t.* သွင်း၍ပြောသည်။ [အတတ်။
 merchandize, ကုန်စည်။ ကုန်စလယ်။
 merchant, *n.* ကုန်သည်။
 merciful, *a.* သနားတတ်သော။ ကရုဏာသက်တတ်
 mercury, *n.* ပြတား။ [သော။
 mercy, *n.* သနားခြင်း။ ကရုဏာ။
 merely, *adv.* ကာမျှ။ သာ။ ချည်း။
 merit, *v. t.* ခံထိုက်သည်။ *n.* ကုသိုလ်။ ကောင်းမှု။
 meritorious, *a.* ကောင်းသောအကျိုးကိုခံထိုက်
 merry, *a.* ရယ်နှင်ပျော်မြူးသော။ [သော။
 mess, *v. i.* စားသောက်သည်။ *n.* စားသောက်
 တတ်သောလူစု။—room, စားပွဲရုံ။
 messenger, *n.* တမန်။ သံတမန်။ စေလွှတ်သူ။
 metal, *n.* သတ္တု။
 meteor, *n.* ဥက္ကာ။ ဥဘာ။ ကြယ်ပျံ။
 method, *n.* အစီအစဉ်နည်း။
 middle, *n.* အလယ်။ အလယ်ချက်။ *a.* အလယ်
 mid-wife, *n.* ဝမ်းဆွဲ။ [ဖြစ်သော။
 might, *n.* အစွမ်းသတ္တိ။ ခွန်အား။
 mild, *a.* သိမ်မွေ့သော။ စိတ်ကောင်းသော။ သာ
 mildew, *n.* မြို့။ [ယာသော။
 military, *a.* စစ်မှုနှင့်ဆိုင်သော။ *n.* စစ်သူရဲများ။
 milk, *n.* မြို့။ *v. t.* မြို့ညှစ်သည်။—y-way, နဂါးငွေ့။
 mill, *n.* ကြိတ်ဆုံ။ ကြိတ်ရန်စက်။ *v. t.* ကြိတ်သည်။
 mimic, *v. t.* အတုပြုသည်။ အတုလုပ်သည်။
 mina, *n.* သာလိကာ။ ဇရက်။

- mince, *v. i.* စဉ်းကောသည်။
 mind, *n.* စိတ်။ *v. t.* မှတ်သည်။ နားထောင်သည်။
 mine, *pron.* ကျွန်ုပ်၏။ *n.* ခတ်တွင်း။ *v. t.* တွင်းတူး
 mineral, ခတ်ကျောက်။ [သည်။
 mingle, *v. t.* ရောနှောသည်။
 minister, *n.* ဝန်။ foreign, ပြင်ဝန်။ internal, အတွင်းဝန်။ clergyman, ဓမ္မဆရာ။
 mint, *n.* ပင်စိမ်းပင်။ ဒင်္ဂါးခတ်သည်တိုက်။
 minute, *n.* ခဏ။
 minutely, *adv.* ဧဇဇေ။ သေသေချာချာ။
 mire, *n.* ရွှံ့ရည်။ နွန်း။ ညွှန်ပျောင်း။
 mirror, *n.* ကြေးရံ။ မှန်။
 miser, *n.* လူစေးနှဲ။ အလွန်စေးနှဲသောသူ။
 miserable, *a.* အလွန်ဆင်းရဲသော။
 miserly, *a.* အလွန်စေးနှဲသော။
 misery, *n.* အလွန်ဆင်းရဲခြင်း။
 misfortune, *n.* အမင်္ဂလာ။ ကံမကောင်းဖြစ်ခြင်း။
 misinterpret, *v. t.* မထုတ်မမှန်ဘဲအနက်ပြန်သည်။
 mislead, *v. t.* လမ်းလွဲစေသည်။
 mismanage, *v. t.* မကောင်းအောင်စီရင်သည်။
 misplace, *v. t.* အလွဲထားသည်။
 miss, *v. t.* လွဲသည်။ မှားသည်။ *n.* မိမ္မကလေး။
 missionary, *n.* သာသနာပြုဆရာ။ [မိ။ရှင်။မ။
 mist, *n.* နှိုင်း။ ဆိုးနှိုင်း။
 mister, (Mr.) မောင်။ ကို။ ဦး။ သခင်။ ခင်ဘွား။
 mistake, *v. i.* မှားသည်။ *v. t.* အလွဲယူသည်။
 mistress, *n.* (Mrs.) သခင်မ။ မ။ ကတော်။
 misunderstand, *v. t.* အလွဲယူသည်။
 mix, *v. t.* ရောနှောသည်။
 moan, *v. i.* ညည်းတွားသည်။
 moat, *n.* ကျုံး။
 mob, *n.* ရုန်းရင်းခတ်မျှပြုသောအစုအဝေး။
 mock, *v. t.* သရော်သည်။ ကရော်ကမည်ပြုသည်။

model, *n.* ပုံ။ ပုံပန်း။

moderate, *v. i.* လျော့သွားသည်။ *v. t.* လျော့စေသည်။ *a.* မထွန်ကျူးသော၊ ဖြည်းညှင်းသော။

modest, *a.* ရှက်တတ်သော။ အရှက်ဇဲသော။

modify, *v. t.* ပြုပြင်သည်။

moist, *a.* ရေစွတ်သော။

molasses, *n.* တင်လဲ။

mole, *n.* မွှ။ ရေကတုပ်။ ပွေးမျိုး။ —hill, ပွေး

molest, *v. t.* နှောင့်ရှက်သည်။ [ကျစ်စာပုံ။

moment, *n.* ခဏ။

monarch, *n.* ရှင်ဘုရင်။ မင်းဧကရာဇ်။

monastery, *n.* ရဟန်းနေရာကျောင်း။

Monday, *n.* တနင်္လာနေ့။

money, *n.* ကြေးငွေ။ ငွေ။ ရွှေငွေ။ ဒင်္ဂါး။

monk, *n.* ရဟန်း။

monkey, *n.* မျောက်။

month, *n.* လ။ —ly, *a.* လထိုင်းဖြစ်သော။

monument, *n.* အုတ်ပုံ။ ကျောက်ပုံ။

mood, *n.* စိတ်သဘော။

moon, *n.* လ။ new, လကူး။ waxing, လဆန်း။

full, လပြည့်။ past full, လပြည့်ကျော်။

waning, လဆုတ်။ change, လကွယ်။

light, လရောင်။ eclipse, လကြိတ်။

moor, *v. t.* ဆိုက်သည်။ *n.* ကွင်းပြင်။

mope, *v. i.* မှိုင့်၍နေသည်။

moral, *a.* ကျင့်ဝတ်တရားနှင့်ညီသော။

morality, *n.* ကျင့်ဝတ်တရား။ တရားနှင့်ညီခြင်း။

more, *a.* သာ၍များသော။ —than, *adv.* မက။

moreover, *adv.* သည်ပြင်။ ၎င်းပြင်။ ထိုမှတပါး။

morning, *n.* နံနက်။ မနက်။

mortal, *n.* လူသတ္တဝါ။ *a.* သေတတ်သော။

mortality, *n.* အနိစ္စ။ သေခြင်း။

mortar, *n.* ဆုံ။ ဗုံး။ (cement), သဂွတ်။

- mortgage, *v. t.* ပေါင်သဉ်၊ ပေါင်နှံသဉ်။—*ee*, အ
 ပေါင်ခံသောသူ။—*er*, အပေါင်ထားသောသူ။
 mortify, *v. t.* ရှက်ကြောက်စေသဉ်။ *v. i.* ဂုဏ်သဉ်။
 mortise, *n.* စရွေးပေါက်။
 mosquito, *n.* မြင်း—*net*, မြင်းထောင်။
 most, *a.* အများဆုံးသော။ *n.* အားလုံးကုန်မတတ်။
 —*ly*, *adv.* အများအားဖြင့်။
 moth, *n.* ပိုးရွှေ။ လိပ်ပြာ။ ဖယ်။
 mother, *n.* အမိ။ အမေ။—*in-law*, ယောက္ခမ
 motherly, *adv.* အမိကဲ့သို့။ [မိမ္မသူ။
 motion, *n.* လှုပ်ရှားခြင်း။ ရွေ့ခြင်း။ of bowels,
 motive, *n.* ပြုသောအကြောင်း။ [ဝမ်းသွားခြင်း။
 mould, *n.* မှို၊ မြေနှု။ *v. i.* မှိုတက်သည်။ *v. t.*
 ပုံထုတ်သည်။ *n.* သွန်းရန်ပုံ။
 mound, *n.* မြေကတုပ်၊ မြေရိုး၊ အုတ်ရိုး၊ ကျောက်ရိုး။
 mountain, *n.* တောင်။—*chain*, တောင်တန်း။
 mourn, *v. i.* ညည်းတွားခြည်တမ်းသည်။—*ful*,
a. ဝမ်းနည်းသော။ စိတ်မသာရှိသော။
 mouse, *n.* ကြက်ဝမ်းဖြူ။ ကြက်ကယ်ထောင်း။
 mouth, *n.* ပခပ်။ နှုတ်။ အဝ။—*ful*, တလုပ်စာ။
 move, *v. i.* လှုပ်သည်။ ရွေ့သည်။ *v. t.* ရွေ့သည်။
 much, *a.* များသော။ how—, တယ်မျှထောက်။
 so—, ဤမျှထောက်။ *adv.* များများ။ များစွာ။
 mud, *n.* ရွှံ့။ [စေသည်။
 muddle, *v. t.* နှောက်သည်။ (with drink), မူး
 muddy, *a.* နောက်သော။ ရွှံ့ရှိသော။ ရွှံ့နှင့်လူးသော။
 muffle, *v. t.* ချုံရုံသည်။ ဖုံးလွှမ်းသည်။
 mug, *n.* ခွက်။
 mulberry, *n.* ပိုးစာပင်။
 mulet, *v. t.* အလျော်စီရင်သည်။
 mule, *n.* မြင်းယား။ ထား။
 multifarious, *a.* အထူးထူးအပြားပြားဖြစ်သော။
 multiply, *v. t.* မြှောက်သည်။ *v. i.* တိုးပွားသည်။

- multitude, *n.* အများ။ လူအစုအရုံး။
 mumps, *n.* ပါးစေ့ရောင်နာ။ ပါးခြိတ်နာ။
 murder, *v. t.* လူအသက်ကိုသတ်သည်။
 murky, *a.* မှိုင်းဝေသော။
 murmur, *v. t.* တအေးအေးမြည်သည်။မြည်တွန်
 muscle, *n.* လေကြော။ [သည်။
 muse, *v. i.* ဆင်ခြင်စောင်းမေ့သည်။မှိုင်းတွေသည်။
 mushroom, *n.* မှို။
 music, *n.* တီးမှုတ်ခြင်း။ သီခြင်းဆိုခြင်း။
 musk, *n.* ကတိုး။ —melon, သခွားမ။
 musket, *n.* သေနတ်။ —ry, သေနတ်စု။
 muslin, *n.* ခါသာ၊ မာဒရတ်ဖက်၊ လေလူချာ။
 must, *qual. aff.* ရသည်။ ရမည်။
 mustache, *n.* နှုတ်ခမ်းမွေး။
 mustard, *n.* မုံညင်းပင်။ မုံညင်းစေ့။
 muster, *n.* တန်း။ *v.* စုရုံးသည်။ စုရုံးစေသည်။
 musty, *a.* အောက်သော။
 mute, *a.* အသော။တိတ်ဆိတ်သော။ *n.* လူအ။
 mutilate, *v. t.* အင်္ဂါကိုဖြတ်သည်။ချွဲတဲ့စေသည်။
 mutiny, *v. t.* ပုန်ကန်သည်။ *n.* ပုန်ကန်ခြင်း။
 mutter, *v. i.* တိုးတိုးမြည်တွန်သည်။
 mutton, *n.* သိုးသား။
 mutual, *a.* အချင်းချင်း ဖြစ်သော။ —ly, *adv.*
 muzzle, *n.* အဝ။ နှုတ်စွပ်ကွင်း။ [အချင်းချင်း။
 myriad, *n.* အသောင်း။ တသောင်း။
 mysterious, ခက်ခဲနက်နဲသော။

N.

- nab, *v. t.* ရုပ်ခနဲဖမ်းသည်။
 nail, *n.* ထက်သည်း။မြေသည်း။iron, သံချွန်။သံမှို။
 naked, *a.* အချဉ်းစဉ်းသော။အဝတ်မဝတ်ဘဲရှိသော။
 name, *n.* အမည်။နာမည်။နာမ။ *v. t.* မှည့်သည်။
 သမုတ်သည်။
 namely, *adv.* ဟူ။ဟူ၍။ဟူသော။ဟူသည်ကား။

- nap, *v. i.* ခဏကလေးအိပ်ပျော်သည်။
 napkin, *n.* ထက်သုတ်ပဝါ။
 narrow, *a.* ကျဉ်းသော။ *v. t.* ချဉ်းသည်။
 nasty, *a.* ညစ်ပတ်သော။
 nation, *n.* လူအမျိုး။ လူမျိုးတမျိုး။
 native *a.* ဤမည်သောပြည်၌မွေးဖွားသောသူ။
 nature, *n.* ကမ္ဘာတန်ဆာစု။ ပကတိ။ သဘော။
 naughty, *a.* ဆိုးသော။
 naval, *a.* သင်္ဘောနှင့်ဆိုင်သော။
 navigable, *a.* သင်္ဘောကူးနိုင်ဖွယ်ဖြစ်သော။
 navel, *n.* ချက်။ ချက်မ။—string, ချက်ကြိုး။
 navy, *n.* သင်္ဘောစု။ [လူနီးပြီ။
 near, *a.* နီးသော။ *adv.* အနားမှာ။ —ly, လူပြီ။
 neat, *a.* စင်ကြယ်သော။ [သော။
 necessary, *a.* မဖြစ်ဘဲမနေရသော။ မချွတ်မထွဲဖြစ်
 necessity, မပြုဘဲမနေနိုင်ခြင်း။ အလွန်ဆင်းရဲခြင်း။
 neck, *n.* ထည်ပင်း။ cloth, လည်ပင်းစည်း။ လည်ခွေ။
 need, *v. t.* လိုသည်။ အသုံးလိုသည်။ *n.* အလို။
 needle *n.* အပ်။ eye, နဖူး။ [ဆင်းရဲခြင်း။
 neglect, *v. t.* မပြုဘဲလွှတ်ထားသည်။ အမှုမထား။
 negro, *n.* ကပ္ပလီ။
 neigh, *v. i.* ဟိသည်။
 neighbor, *n.* အိမ်နီးချင်း။ နီးစပ်သောသူ။
 neither, *a.* နှစ်ခုတွင်တခုမျှမဟုတ်သော။ *conj.*
 nephew, *n.* တူ။ သားဖျား။ [ထိုမျှမက။
 nerve, *n.* အာရုံကြော။ ခိုင်ခံ့မြဲမြံသောသဘော။
 nest, *n.* အသိုက်။ [အဖတ်တင်သော။
 net, *n.* ပိုက်။ ကွန်။ to cast, ပိုက်ကွန်ချသည်။ *a.*
 neuter, neutral, *a.* အဘယ်ဘက်ကိုမဆိုင်သော။
 nevertheless, *adv.* သို့သော်လည်း။ [တင်းစာ။
 new, *a.* သစ်သော။ news, သိတင်း။—paper, သိ
 next, *a.* နီးစပ်သော။ အနီးဆုံးဖြစ်သော။
 nice, *a.* ချောသော။ နှုသော။ ကောင်းသော။

- niche, *n.* ယိုင်ခေါင်း။
 niece, *n.* တူမ။ သွီးဖျား။
 night, *n.* ညည့်။ ည။ mid—, သန်းခေါင်။ to —, ယနေ့ည။ --ly, *adv.* ညတိုင်း။
 minny, *n.* လူမိုက်ကလေး။
 nip, *v. t.* ဆိတ်သင့်။—pers, *n.* ညှပ်။ -ple, နှိပ်။
 nit, *n.* သန်းဥ။
 nitre, *n.* ယမ်းစိမ်း။
 no, *adv.* မဟုတ်။ *a.* တယ်မျှမဟုတ်သော။
 noble, *a.* မြင့်မြတ်သော။ အမျိုးမြတ်သော။
 nobleman, *n.* မှူးမတ်။
 nobody, *n.* အဘယ်သူမျှမ(ရှိ)။
 nod, *v. t.* ခေါင်းညှိတ်သည်။ ငိုက်သည်။
 noise, *n.* အသံ။ အသံမြည်ခြင်း။ ဟစ်ကြော်ခြင်း။
 noisy, *a.* အသံကြီးသော။ အသံများသော။
 none, *a.* တစ်ခုမျှမရှိသော။ အလျှင်းမရှိသော။
 nonsense, *n.* အဖျင်းစကား။ အလကားစကား။
 nook, *n.* ထောင့်ကြား။
 noon, *n.* ဇွန်းတည့်။—day, ဇွန်းတည့်အချိန်။
 noose, *n.* ကျော့ကွင်း။ *v. t.* ကျော့မိသည်။
 nor, *adv.* လည်း --မ။ လည်း။
 north, *n.* မြောက်။—east. အရှေ့မြောက်။—west, အနောက်မြောက်။
 nose, *n.* နှာ။ နှာခေါင်း။ nostril, နှာခေါင်းပေါက်။
 notch, *v. t.* ထစ်သည်။ *n.* အထစ်။
 not, *adv.* မ။ မ—ဘူး။
 note, *v. t.* မှတ်သည်။ *n.* မှာစာ။ *leg.* စာချုပ်။
 noted, *a.* ကျော်စောသော။
 nothing, *n.* ဘာမျှ(မရှိ)။ *adv.* အလျှင်းမဟုတ်ဘဲ။
 notice, *n.* မှတ်စာ။ *v. t.* မှတ်သင့်။ အမှုထားသည်။
 notification, *n.* သိစေခေါ်ပြောခြင်း။ သိတင်း
 ကျော်ညာစာ။
 notify, *v. t.* ကြားပြောသည်။ သိစေခေါ်ပြောသည်။

- notoriety, *n.* ကျော်စော။
 notorious, *a.* ထင်ရှားကျော်ညာသော။
 notwithstanding, *adv.* သို့သော်လည်း။
 nourish, *v. t.* ကျွေးမွေးသည်။—ment, *n.* အစာ
 novel, *n.* ဒဏ္ဍာရီစာ။ *a.* သစ်သော။ [အာဟာရ။
 novice, *n.* လူစိမ်း။ ရှင်လောင်းသာမဏေ။
 now, *adv.* ယခု။—a-days, ယခုကာလတွင်။—
 nozzle, *n.* နှုတ်သီး။ [and then, တခါတလေ။
 nudge, *v. t.* ထို့သည်။
 nullify, *v. t.* ပယ်ဖျက်သည်။
 numb, *a.* ထုံသော။ ထုံကျဉ်သော။
 number, *n.* နံပါတ်။ အရေအတွက်။ *v. t.* ရေတွက်
 numerous, *a.* များပြားသော။ [သည်။
 nun, *n.* မယ်သီလရှင်။
 nurse, *v. t.* ထိန်းသည်။ နို့တိုက်သည်။ စောင့်ထိန်း
 သည်။ *n.* အထိန်း။ နို့ထိန်း။
 nut, *n.* အခွံမာသောအသီးမျိုး။ of screw, ဝက်
 အူအိမ်။ —meg, ဇာဒီပွိုလ်။

O.

- O! Oh! *int.* အို။
 oak, *n.* ဝက်သစ်ချပင်။
 oakum, *n.* ကျပ်ဆံနီထွေး။
 oar, *n.* တက်။ ခတ်တက်။ [ကျိန်ဆိုသည်။
 oath, *n.* သစ္စာပြုခြင်း။ ကျိန်ဆိုခြင်း။ to take,
 obeisance, *n.* ရှိခိုးခြင်း။ to make, ရှိခိုးသည်။ လက်
 obey, *v. t.* နားထောင်သည်။ [အုပ်စိုသည်။
 object, *n.* အရာ။ အာရုံ။ *v. t.* ငြင်းခုံသည်။
 objection, *n.* ငြင်းသောအချက်။
 obligation, *n.* ဝတ်တရား။ ကျေးဇူးရှိခြင်း။
 oblique, *a.* ရွေ့သော။ စောင်းသော။ လွဲသော။
 obliterate, *v. t.* ချေသည်။
 obscene, *a.* ကိလေသာညစ်ညမ်းခြင်းနှင့်ရှည်သော။
 obscure, *a.* မှိုင်းသော။ မိုက်သော။

obsequious, *a.* မျက်နှာရအောင်လိုက်လျှောသော။

observe, *v. t.* မှတ်သည်။ စောင့်သည်။

obstacle, *n.* အဆီးအတား။

obstinate, *a.* ခိုင်မာသော။ မိတ်ထားသော။

obstruct, *v. t.* ဆီးတားသည်။ ကန့်သန့်ထားသည်။

obtain, *v. t.* ရသည်။ *v. i.* တည်လျက်ရှိသည်။

obvious, *a.* ထင်ရှားသော။ [စေသည်။

occasion, *n.* အကြောင်း။ အဆင်သင့်ခြင်း။ *v. t.* ဖြစ်

occasionally, *adv.* တခါတလေ။ တရံတခါ။

occult, *a.* မထင်ရှားသော။ ကွယ်လျက်ရှိသော။

occupant, *n.* သိမ်း၍နေသောသူ။

occupation, *n.* သိမ်းယူခြင်း။ သုံးဆောင်၍နေခြင်း။

အလုပ်အကိုင်။

occupy, *v. t.* သိမ်းယူသည်။ သုံးဆောင်၍နေသည်။

ပြည့်အောင်နေသည်။

occur, *v. i.* ဖြစ်လှသည်။ မိတ်ထင်မှတ်သည်။

ocean, *n.* ပင်လယ်။ သမုဒ္ဒရာ။

odd, *a.* မစုံသော။ ကြွင်းသော။ ထူးခြားသော။

odious, *a.* မုန်းစရာရှိသော။

odor, *n.* အနံ့။ odorous, *a.* မွှေးသော။

of, *prep.* possessive, ၏။ among, တွင်။ out of,

off, *adv.* အဝေးမှာ။ အပေါ်က။ [ထဲက။

offend, *v. t.* မိတ်ဆိုးစေသည်။ နှောင့်ရှက်သည်။

offended, *a.* မိတ်ဆိုးသော။ [ပြစ်မှားသည်။

offensive, *a.* စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ်ဖြစ်သော။

offer, *v. t.* ပေးသည်။ လှူသည်။ ပူဇော်သည်။

offering, *n.* အလှူ။ ပူဇော်သကား။

office, *n.* အရာ။ ရာထူး။ အမှုဆောင်ရာအခန်း။ တိုက်။

officer, *n.* အရာရှိ။ အရာခံ။ အရာထမ်း။

officious, *a.* စွက်ပက်သော။ ကျေးဇူးပြုလွန်းသော။

offspring, *n.* သားသမီး။ သားစဉ်မြေးဆက်။ [စွာ။

often, *adv.* ခဏခဏ။ အကြိမ်ကြိမ်။ ကြိမ်ဖန်များ

oil, *n.* ဆီ။ *v. t.* ဆီလူးသည်။ ဆီထည့်သည်။

- ointment, *n.* ဖယောင်းဆီ။ ဖယောင်းချက်။
 old, *a.* အိုသော။ အသက်ကြီးသော။ ဟောင်းသော။
 olive, *n.* သံလွင်။
 omen, *n.* နိမိတ်။ တိတ်။
 ominous, *a.* တိတ်နိမိတ်ဖြစ်သော။
 omit, *v. t.* မပြုဘဲလွပ်ထားသည်။ စာရေးကူးရာ၌ရှု
 omnipotent, *a.* အနန္တတန်ခိုးရှိသော။ [ခွဲသည်။
 on, *pron.* အပေါ်မှာ။ *v. con. aff.* ဦးအုံး—*to*,
     အပေါ်သို့—*ward, adv.* ရှေ့သို့။
 once, *adv.* တခါ။ တခါတည်း။ တခေါက်။
 onion, *n.* ကြက်သွန်။
 only, *adv.* တ(ခု)တည်း။ သက်သက်။ သာ။
 ooze, *v. i.* စိမ့်သည်။ *n.* နို့နစ်။ ညှန်ပြောင်း။
 open, *v.* ဖွင့်သည်။ ဖြန့်သည်။ လွှပ်သည်။ *a.* ဖွင့်
 opening, *n.* အဝ။ အပေါက်။ [လျက်ရှိသော။
 openly, *adv.* ထင်ရှားစွာ။ ဖွင့်ထင်းစွာ။
 operate, *v. i.* ပြုသည်။ ပြုလုပ်သည်။
 opinion, *n.* မိတ်ထင်ခြင်း။ ထင်မှတ်ခြင်း။ အယူ။
 opium, *n.* ဘိန်း။
 opportunity, *n.* အဆင်သင့်သောအချိန်။
 oppose, *v. t.* ဆီးတားသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက်ပြုသည်။
 opposite, *a.* မျက်နှာချင်းဆိုင်လျက် တဖက်၌ ရှိ
     သော။ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော။
 oppress, *v. t.* နှိပ်စက်သည်။ ညှဉ်းဆဲသည်။
 opulent, *a.* ကြွယ်ဝသော။ ဥစ္စာရတတ်သော။
 or, *conj.* သို့မဟုတ်။
 orange, *n.* လိမ္မော်သီး။
 ordain, *v. t.* စီရင်သည်။ တည်သည်။
 order, *v. t.* အမိန့်ပေးသည်။ စီရင်သည်။ *n.* အမိန့်။
     မှတ်ချက်။ regular—, အစီအစဉ်။ in—to,
     ငှါ။ အလိုငှါ။ (*n. aff.*) အောင်။ (*v. aff.*)
 ordinance, *n.* ဥပဒေထားချက်။ စီရင်ထုံးစံသောမင်
 ordinary, *a.* လူများပြုတတ်သော။ သာမည။ [ထာ။

- ordination, *n.* ခန့်ထား၍နေရာကျခြင်း။
- ore, *n.* သတ္တု ကျောက်။
- organ, *n.* ကိုယ်ကာယ၏ကိရိယာ။ *mus.* စောင်း။
- origin, *n.* အစ။ အစဦး။ အရင်း။ အမြစ်။ မူလ။
- ornament, *n.* တန်ဆာ။ *v. t.* တန်ဆာဆင်သည်။
- orphan, *n.* ဆာသက်ဆိုး။ မိသက်ဆိုး။
- ostentatious, *a.* ဝါကြွားသော။ ပလွှားသော။
- other, *a.* အခြား။ တခြား။ တပါး။ —wise, *conj.*
- ought, *v. aff.* ရမည်။ [သို့မဟုတ်။
- out, *adv.* ပြင်မှာ။ အပြင်။ အထဲက။
- out-house, *n.* အခြံအရံအိမ်။
- outlaw, *v. t.* ရုံးပယ်သည်။ *n.* ရုံးပယ်သောသူ။
- out-post, *n.* ကင်းတပ်။
- outrage, *v. t.* ကြမ်းတမ်းစွာညှဉ်းဆဲသည်။
- outside, *n.* အပြင်။ *adv.* အပြင်မှာ။
- oven, *n.* ပေါင်းမိုး။
- over, *prep. adv.* အပေါ်။ အထက်။ သာလျက်။
 ကျော်။ အစိုးရလျက်။—and over, အထပ်
 ထပ်။ *a.*—past, လွန်ပြီးသော။
- overbear, *v. t.* ဖိစီးသည်။ [မြောက်သည်။
- overcome, *v. t.* ရှိသည်။ အောင်သည်။ အကြိတ်
- overdo, *v. t.* ပြုလွန်းသည်။ အချက်အပြုတ်လွန်
- overeate, *v. t.* စားကြွေးသည်။ [သည်။
- overflow, *v. t.* လွှမ်းသည်။ လျှံသည်။ လွှမ်းမိုးသည်။
- overhear, *v. t.* အမှတ်တမဲ့ကြားသည်။
- overland, *n.* ကုန်းကြောင်း။
- overlay, *v. t.* ခွမ်းမံသည်။
- overlook, *v. t.* အပြစ်ကိုမမှတ်။ သတိထား၍မမှတ်
- overreach, *v. t.* လိမ်လည်သည်။ [ဘဲနေသည်။
- overrule, *v. t.* ပယ်သည်။ အချုပ်အချာဖြစ်၍
 စီရင်ပြုလုပ်သည်။
- oversee, *v. t.* စောင့်ကြပ်သည်။ ကြည့်ရှုကြပ်မသည်။
- overstep, *v. t.* ကျော်သွားသည်။

oversight, *n.* ကြည့်ရှုကြပ်မခြင်း။ သတိလစ်၍
 oversleep, *v. i.* အိပ်ကြွေးသည်။ [မှားခြင်း။
 overtake, *v. t.* ထိုက်၍မှီသည်။
 overthrow, *v. t.* မှောက်လွန်သည်။ လွှတ်သည်။
 ရှုံးအောင်တိုက်သည်။
 overwhelm, *v. t.* လွှမ်းမိုးသည်။
 owe, *v. t.* ကြွေးရှိသည်။ ကျေးဇူးတင်လျှက်ရှိသည်။
 owl, *n.* ဇီးကွက်။ ခင်ပုလ်။ တိတုတ်။ ငှက်ဆိုး။
 own, *v. t.* ပိုင်သည်။ ဝန်ခံသည်။ —er, *n.* အရှင်။
 ox, *n.* ခွေးပြီး။ ခွေးသင်း။ [ပိုင်သောသူ။
 oyster, ကနူကမာ။ pearl —, ပုလဲမအေး။

P.

pace, *v. i.* လှမ်းသွားသည်။ ဆင်ရဲသွားသည်။
 pacify, *v. t.* ဖျော်ဖြေသည်။ ငြိမ်းစေသည်။
 pack, *v. t.* ထုပ်သည်။ သိပ်သိပ်ထည့်သည်။
 package, *n.* အထုပ်။ packet, အထုပ်ကလေး။
 paddle, *v. t.* လှော်သည်။ *n.* လှော်တက်။
 paddy, *n.* စပါး။ —bird, ဗျိုင်းငှက်။ —mill,
 padlock, *n.* သေခွေသေခွေ။ [ကြိတ်ဆုံ။
 page, *n.* စာမျက်နှာ။
 pagoda, *n.* ဓေတီ။ ဓေတီဘုရား။
 pain, *n.* အကိုက်အနာ။ နာခြင်းဝေဒနာ။
 paint, *n.* ဆေး။ *v. t.* ဆေးသုတ်သည်။
 painter, *n.* ဆေးသုတ်သောသူ။ ပန်းချီ။
 pair, *n.* အစုံ။ အရံ။ *v. i.* စုံဖက်သည်။
 palace, *n.* အိမ်တော်။ royal, နန်းတော်။
 palate, *n.* အာခေါင်း။
 pale, *a.* ဖျော့သော။ ဖြူသော။ [တိုင်။
 palisade, *v. t.* သစ်တပ်တည်သည်။ *n.* သစ်တပ်။
 pall, *v. i.* အရသာပေါ့သွားသည်။ အိစေသည်။ *n.*
 တထားကိုဖုံးလွှမ်းသောအဝတ်။
 palliate, *v. t.* အပြစ်ပေါ့အောင်ပြောသည်။ လျော့
 စေသည်။

palm, *n.* အုန်းပင်၊ ကွမ်းပင်၊ ခနီပင်၊ ထန်းပင်။ *of*
hand, ထက်ဖဝါး။

palpitate, *v. i.* နှစ်လုံးခုန်သည်။ နှစ်လုံးတုန်သည်။

palsy, *n.* ထေကြောသေနှာ။

paltry, *a.* ယုတ်ညံ့သော။

pan, *n.* ထင်ပန်း။ frying—, သံဆိုးကင်း။

pane, *n.* မှန်တချပ်။

panel, *n.* မှန်အိမ်ကွက်။

pang, *n.* ပြင်းစွာသောဝေခနာ။

panic, *n.* ကြောက်စိတ်ခြင်း။

pant, *v. i.* ဟိုက်သည်။

papaya, *n.* သင်္ဘောသီး။

paper, *n.* စက္ကူ။ newspaper, သိတင်းစာ။

par, *n.* အညီအမျှ။

parable, *n.* ပုံဥပမာ။

parade, *v. t.* ကျင်းပ၍ပြသည်။ တပ်ပြသည်။

paragraph, *n.* ပုဒ်ကြီး။ ပုဒ်မ။

parallel, *a.* တညီတည်းပြိုင်၍နေသော။

parcel, *n.* အထုပ်ကလေး။

parch, *v. t.* လှောင်သည်။

pardon, *v. t.* အပြစ်လွှတ်သည်။ ချမ်းသာပေးသည်။

beg—, တောင်းပန်သည်။ *n.* အပြစ်လွှတ်ခြင်း။

pare, *v. t.* နှာသည်။ နှင်သည်။ ဖြီးဖျား၍ ခွာသည်။

parent, *n. m.* အဘ။ *fem.* အမိ။ *pl.* မိဘ။

parley, *v. i.* ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သည်။

parrot, *n.* ကျက်တူငွေ့။ ကျေးသား။

parry, *v. t.* ဖယ်ရှားသည်။

parsimonious, *a.* ခြေတာလွန်းသော။

part, *n.* အပိုင်း။ အစုံ။ *v. t.* ခွဲသည်။ ပိုင်းသည်။

ခွဲခွာသည်။ ခွဲဝေသည်။ ပိုင်းခြားသည်။ *v. i.*

ကွာသည်။ ကွဲကွာသည်။ —from, ကွာသွား

partake, *v. i.* ဆက်ဆံ၍ယူသည်။ [သည်။

partiality, *n.* မျက်နှာကိုထောက်ခြင်း။

partial, *a.* ခွဲကွက်သော၊ သာ၍ ကြိုက်သော၊ တပိုင်း
နှင့်သာ ဆိုင်သော။

particle, *n.* အစအန၊ အနည်းငယ်မျှ။ [သော။

particular, *a.* တ(ခု)တည်းနှင့်ဆိုင်သော။ စေ့စပ်

particularly, *adv.* စေ့စပ်စွာ၊ ထူးခြားစွာ။ [နိဂုံး

partition, *n.* အကော၊ ခန်းဆီးပျဉ်းထောင်၊ ခန်းဆီး

partner, *n.* ဆက်ဆံသောသူ၊ ကုန်ဖက်၊ စုံဖက်။

partridge, *n.* ခါ။

parturition, *n.* မွေးဖွားခြင်း။ [တရားစက်။

party, *n.* ပွဲဝင်သောလူစု။ *leg.* တရားထွေဖက်။

pass, *v. i.* သွားသည်၊ လွန်သွားသည်။ length of,

ရှောက်သည်။ through, ဖောက်သွားသည်။

over, ကူးသွားသည်။ *v. t.* ထွေအပ်သည်၊ ချန်

ထားသည်။ approve, အခွင့်ပေးသည်။

passion, *n.* anger, ဒေါသအမျက်။ love, ချစ်ကြိုက်

past, *a.* လွန်ပြီးသော။ *prep.* အလွန်။ [မြင်း။

paste, *n.* ကော်။ *v. t.* ကော်နှင့်ကပ်သည်။—board,

pastor, *n.* သင်းအုပ်ဆရာ။ [ဓနာ၊ ထူး

pat, *v. t.* ပေါ့ပေါ့ပုတ်သည်။

patch, *v. t.* ဖာသည်။ *n.* အဖာ။

path, *n.* ထမ်း။ ထမ်းကြား။ ထမ်းကလေး။

patience, *n.* ခန္တိ။ သည်းခံခြင်း။

patient, *a.* စိတ်ရှည်သော၊ သည်းခံသော။ *n.* လူနာ။

patriot, *n.* ကိုယ်ပြည်ကို အထွန်နှစ်သက်သောသူ။

patronize, *v. t.* ချီးပင့်မခံသည်။

pattern, *n.* ပုံ။ ပုံပန်း။ ပုံသက်သေ။ တန်း။

pause, *v. i.* တန့်ရပ်သည်။ တန့်သည်။ *n.* တန့်ရပ်

ခြင်း။ ပုဒ်မ။

pave, *v. t.* အုတ်နှင့်ခင်းသည်။ ကျောက်နှင့်ခင်းသည်။

paw, *n.* တိရိစ္ဆာန်ထက်။ *v. t.* ယက်သည်။

pawn, *v. t.* ပေါင်သည်။ ပေါင်နှံသည်။ *n.* အပေါင်အနှံ။

pay, *v. t.* အဘိုးချေသည်။ ဆပ်သည်။ ဆပ်ပေး

သည်။ ကြွေးဆပ်သည်။

- pea, *n.* ဝဲ။ —cock, ဥဒေါင်း။ [မြင်း။
 peace, *n.* အငြိမ်အသက်။ စစ်ငြိမ်းခြင်း။ ငြိမ်သက်
 peaceful, *a.* ငြိမ်သက်သော။ စစ်တိုက်ခြင်းနှင့်
 pearl, *n.* ပုလဲ။ [လွတ်သော။
 peck, *v. t.* ဆိတ်ပေါက်သည်။
 peculiar, *a.* တဦးတည်းနှင့်သာဆိုင်သော။ ထူးခြား
 peel, *n.* အခွံ။ *v. t.* အခွံကို နှင်သည်။ [သော။
 peep, *v. i.* ချောင်း၍ကြည့်သည်။ စ၍ပေါ်သည်။
 peevish, *a.* စိတ်ညစ်တတ်သော။ စိတ်ဆိုးတတ်
 peg, *n.* မြွေ။ [သော။
 pelican, *n.* ဝံဇို။
 pen, *n.* မှင်တံ။ ခြိကလေး။
 penalty, *n.* ဒဏ်။ အပြစ်ဒဏ်။
 pencil, *n.* ခဲတံ။ စုတ်တံ။ ကျောက်တံ။ ကညစ်။
 penetrate, *v. t.* ဖောက်၍ဝင်သည်။ အထဲသို့ဝင်
 penitent, *a.* နောင်တရသော။ [သည်။
 pension, *n.* အမှုထမ်းမှလွတ်၍ ခံရသောအငြိမ်း
 peon, *n.* ပြာတာ။ [စားစရိတ်။
 people, *n.* ပြည်သူပြည်သား။ ဆင်းရဲသားများ။
 pepper, *n.* ငရုတ်။ ငရုတ်ကောင်း။
 perceive, *v. t.* သိမြင်သည်။ မိမိသည်။ သိရသည်။
 perch, *v. i.* နားနေသည်။ *n.* ကြက်အိပ်တန်း။
 perfect, *a.* ပြည့်စုံသော။ စုံထင်သော။
 perforate, *v. t.* ဖောက်သည်။
 perform, *v. i.* ကျင့်သည်။ ပြုသည်။ လုပ်သည်။
 perfume, *v. t.* ထုံသည်။ *n.* အမွှေး။
 peril, *n.* ထေးရောက်စရာအကြောင်း။
 period, *n.* အပိုင်း of time, ကာလအပိုင်းအခြား။
 perish, *v. i.* ပျက်သည်။ သေသည်။ [ကပ်။
 perishable, *a.* ပျက်တတ်သော။
 perjure, *v. t.* မထုတ်မမှန်ဘဲကျိန်ဆိုသည်။
 permanent, *a.* ခြံသော။ တည်သော။
 permission, *n.* အခွင့်။

- permit, *v. t.* အခွင့်ပေးသည်။
 perpetual, *a.* အစဉ်မပြတ်သော။—*ly, adv.* အ
 perplexed, *a.* မိတ်ရှုပ်သော။ [စဉ်မပြတ်။
 persecute, *v. t.* ညှဉ်းဆဲသည်။
 persevere, *v. i.* ကြံ့ခိုင်သည်။ စွဲမြဲသည်။
 person, *n.* သူ။ လူ။ လူသတ္တဝါ။
 personate, *v. t.* အရောင်ဆောင်သည်။
 perspire, *v. i.* ရွေးထွက်သည်။
 persuade, *v. t.* ဖြားယောင်းသင့်။ သွေးဆောင်သင့်။
 peruse, *v. t.* (စာ)ကြည့်သည်။
 perverse, *a.* ကတ်သတ်သော။ ဆုခွခက်သော။
 pester, *v. t.* နှောင့်ရှက်သည်။
 pestle, *n.* ကျည်ပွေ့။
 petition, *n.* လျှောက်စာ။ *v. t.* တောင်းသည်။
 petrify, *v. i.* ကျောက်ဖြစ်၍လာသည်။
 petticoat, *n.* ထမိန်။ လုံချည်။
 pheasant, *n.* ရမ်။ ဗုတ်။
 phial, *n.* ဖန်ဘူးငယ်။
 phlegm, *n.* သလိပ်။ ရွှဲခန်း။
 physic, *n.* ဝမ်းနှုတ်ဆေး။
 physician, *n.* ဆေးသမား။
 pick, *v. t.* ဆွတ်သည်။ ရွေးကောက်သည်။ ဖန်သည်။
 pick-ax, *n.* ပေါက်တူးလုံး။
 picket, *n.* ဝင်းခတ်သောပျဉ်ချွန်။ *mil.* ကင်းတပ်။
 pickle, *n.* သနပ်။ ချဉ်ဖတ်။
 picture, *n.* ပုံ။ ရုပ်ပုံ။—*frame,* ကားပေါင်း။
 pie, *n.* မုန့်ဌာပနာ။ coin, မတ်ပြား။ ဖိုင်။
 piece, *n.* အစ။ အတစ်။ အပိုင်း။ of cloth, အထည်။
 pierce, *v. t.* ထိုး၍ဖောက်သည်။ ခူးသည်။
 pig, *n.* ဝက်ကလေး။ of metal, သံတုံး။
 pigeon, *n.* ခိုး။ ငှက်။
 pile, *n.* အပုံ။ *v. t.* ပုံထားသည်။ *n. pl.* မြင်းသမိုက်။
 pill, *n.* ဆေးလုံး။

pillar, *n.* တိုင်၊ အဒိတကဲ။

pillow, *n.* ခေါင်းအုံး။

pilot, *n.* ရေကြောင်းမာလိန်။

pimple, *n.* အဖု။

pin, *n.* တွယ်အပ်။ တည်းအပ်။ ခွံ။

pinafore, *n.* အပေါ်ရင်ဖုံး။

pincers, *n.* ညှပ်။ ဇာဂဏာ။

pinch, *v. t.* ဆိတ်သည်၊ ညှပ်သည်။ *n.* အဆိတ်။

pine, *n.* ထင်းရှူး။—apple, နာနတ်သီး။ [သော။

pious, *a.* ဘုရားကိုရိုသေသော၊ ဘုရားဝတ်ကိုပြုတတ်

pipe, *n.* ပြန်၊ ဆေးတံ၊ ပြွေ။ *v. i.* မှုတ်သည်။

pistol, *n.* မြင်းသေနတ်။

pit, *n.* တွင်း။ အပိမ့်။—saw, သစ်ကိုတိုက်သောလွှာ။

pitch, *n.* ထင်းရှူးစေး။ *v.* ပြစ်သည်။ စောက်ထိုးချ

pitcher, *n.* ကရား၊ ရေကရား။ [သည်။

pith, *n.* အူ။

pity, *v. t.* သနားသည်။ *n.* သနားခြင်း။ ကရုဏာ။

place, *n.* အရပ်၊ အရာ၊ အစား။ *v. t.* ထားသည်။ ထည့်

သည်။ နေရာချသည်။ ခန့်ထားသည်။

plague, *v. t.* နှောင့်ရှက်သည်။ *n.* နှောင့်ရှက်

သောအရာ။ ဘေးဥပဇာတ်။ ကာလနာမိုး။

plain, *a.* ညီညာသော။ ရိုးသော။ ထင်ရှားသော။ *n.*

plaintiff, *n.* တရားလို။ [လွှဲပြင်။

plan, *n.* ဝံ့။ *v. t.* ပုံထုတ်သည်။ စိတ်ကူး၍ကြံစည်

plane, *n.* ရွှေပေါ်။ *v. t.* ရွှေပေါ်ထိုးသည်။ [သည်။

plank, *n.* ထူသောပျဉ်ပြား။

plant, *n.* အပင်။ *v. t.* မိုက်သည်။ ထောင်သည်။

plantain, *n.* ငှက်ပျောသီး။

plaster, *n.* အင်္ဂတေ။ သရွတ်။ *med.* ဖယောင်းချက်။

plate, *n.* ဝှက်ပြား။ wall —, လျှောက်။

platform, *n.* တထင်း။ ကြမ်း။ စင်။

play, *v. i.* ကစားသည်။ *mus.* တီးမှုတ်သည်။

on stage, ဇာတ်ပြသည်။

- plea, *n.* ရုံး၌တရားပြောဆိုသောစကား။ ရှေ့နေ
 plead, *v. t. leg.* ရှေ့နေပြောသည်။ [စကား။
 pleader, *n.* ရှေ့နေ။
 pleasant, *a.* သာယာသော။ ဖျော်ပါးစေတတ်သော။
 pleased, *a.* —with, နှစ်သက်သော။ အားရသော။
 pleasure, *n.* ဖျော်ရွှင်ခြင်း။ နှစ်သက်ခြင်း။
 pledge, *n.* စာရန်။ အပေါင်အနှံ့။ အာမခံအရာ။
 plentiful, *a.* ပေါများသော။ များပြားသော။
 pleurisy, *n.* လေတံကျင့်နာ။ [ပုံ။
 plot, *v. t.* မိတ်ကူးသည်။ *n.* မြေအကွက်။ မြေအကွက်
 plow, *n.* ထယ်။ *v. t.* ထယ်နှင့်ထွန်သည်။
 pluck, *v. t.* ဆွတ်သည်။ ဆတ်ခနဲနှုတ်သည်။
 plug, *n.* ဆို့။ *v. t.* ဆို့သည်။ ဆို့ဝိတ်သည်။
 plumb, *n.* မျိန်သီး။ line, မျိန်ကြိုး။ *v. t.* မျိန်သည်။
 plump, *a.* ဝသော။ ဝဗျိုးသော။
 plunder, *v. t.* လုယူသည်။ *n.* လုယူသောဥစ္စာ။
 plunge, *v. i.* ရုပ်ခနဲဝင်သည်။ *v. t.* နှစ်သည်။
 pocket, *n.* အင်္ကျီအိတ်။ ပေါင်းဘိအိတ်။
 pod, *n.* ပဲတောင့်။
 poet, *n.* ထင်္ကာဆရာ။ —ry, ထင်္ကာ။ ကဗျာ။ ပျို့။
 point, *n.* အချွန်။ *v. t.* ချွန်သည်။
 poison, *n.* အဆိပ်။ *v. t.* အဆိပ်ခတ်၍ပေးသည်။
 pole, *n.* ဒုတ်ချောင်းရှည်။ ဈော။
 police, *n.* man, အမှုထမ်းသား။ ပြာတာ။ —court,
 ရာဇဝတ်ရုံး။ —judge, ရာဇဝတ်ဝန်ထောက်။
 polish, *v. t.* အရောင်တင်သည်။ ဆေးကြောသည်။
 polite, *a.* ယဉ်ကျေးသော။ လောကဝတ်ပြုတတ်
 polygamy, *n.* မယားအများရှိခြင်း။ [သော။
 pond, *n.* အင်း။ အိုင်။ ရေကန်။
 poor, *a.* ဆင်းရဲသော။ ယုတ်ညံ့သော။
 population, *n.* ပြည်သူပြည်သားပေါင်း။
 porch, *n.* အိမ်ဦး။ အမိုးရှိသောခွေးကထက်။
 porcupine, *n.* ပြူကောင်း။ —quill, ပြူစူး။

pore, *n.* ရွှေးပေါက်။

pork, *n.* ဝက်သား။

port, *n.* သင်္ဘောဆိပ်။

porter, *n.* အထမ်းသမား။ တံခါးစောင့်။

portion, *n.* အပိုင်း။ အမျှ။ အဖို့။ *v. t.* ခွဲဝေသည်။

position, *n.* တည်ရာ။ တည်နေရာ။ အနေအထိုင်။

positive, *a.* မူကွဲဖြစ်သော။ တည့်တည့်ပြောထားသော။ ယုံမှားခြင်းမရှိသော။

possess, *v. t.* ဝိုင်သည်။ သုံးဆောင်၍နေသည်။

post, *n.* သစ်တိုင်။ အုတ်တိုင်။ တိုင်။ —man, စာပို့သောသူ။ —master, စာပို့တိုက်သူကြီး။ —office, စာပို့တိုက်။

postage, *n.* စာချောပို့ခ။ —stamp, တံဆိပ်ခေါင်း။

posterity, *n.* အမျိုးအနွယ်။ သားစဉ်မြေးဆက်။

postpone, *v. t.* ဆိုင်းစေသည်။ ရွှေ့ထားသည်။

pot, *n.* အိုး။ ကရား။ potter, အိုးထိန်း။

potato, *n.* သင်္ဘောမြောက်ဥ။ ကစွန်းခြစ်။

pound, *v. t.* ထောင်းသည်။

pour, *v. t.* ထောင်းသည်။ သွန်းထောင်းသည်။

pout, *v. i.* နှုတ်ခမ်းစူသည်။ မာန်မူသည်။

poverty, *n.* ဆင်းရဲခြင်း။ [ကာမူန့်။

powder, *n.* ယမ်း။ dust, အမှုန့်။ face —သေနပ်

power, *n.* အား။ အစွမ်းသတ္တိ။ တန်ခိုး။ ဂုဏ်သတ္တိ။

powerful, *a.* စွမ်းအားကြီးသော။ ဩဇာရှိသော။

practicable, *a.* ပြု၍ဖြစ်နိုင်သော။ လုပ်နိုင်ဖွယ်ဖြစ်သော။

practice, *n.* ပြုမူပြုခြင်း။ အထပ်ထပ်ပြုခြင်း။ *v.* ပြုမူပြုသည်။ လုပ်ဆောင်၍နေသည်။

praise, *v. t.* ချီးမွမ်းသည်။ *n.* ချီးမွမ်းခြင်း။

prawn, *n.* ပုစွန်တုပ်။

pray, *v. t.* ဆုတောင်းသည်။ ပဋ္ဌနာပြုသည်။

prayer, *n.* ပဋ္ဌနာ။ ဆုတောင်းခြင်း။ [ဆရာ။

preach, *v. t.* တရားဟောသင့်။ —er, *n.* တရားဟော

- precede, *v. t.* ရှေ့ကသွားသည်။ အရင်ဖြစ်သည်။
 precedent, *n. leg.* ဖြတ်ထုံး။
 precept, *n.* နည်းဥပဒေ။ *leg.* မှတ်ချက်။
 precious, *a.* အလွန်နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သော။
 precipice, *n.* တောင်စောက်။ ကမ်းပါးစောက်။
 predict, *v. t.* ဖြစ်ထတုံသောအမှုကိုပြောနှင့်သည်။
 prefer, *v. t.* သာ၍ချစ်သည်။ သာ၍ကြိုက်နှစ်သက်
 pregnant, *a.* နှုတ်ဝိုက်ရှိသော။ ဇီးရှိသော။ [သည်။
 prepare, *v. t.* ပျင်ဆင်သည်။ အသင့်ထားသည်။
 presence, *n.* အထံ။ ရှေ့။ ရှေ့မှောက်။ ပါရှိခြင်း။
 present, *a.* ပါရှိသော။ ယခုရှိသော။ အသင့်ရှိသော။
 present, *v. t.* ဆက်သည်။ လက်ဆောင်ပေးသည်။
 ဆုချသည်။ *n.* လက်ဆောင်။ ပဏ္ဏာ။
 preserve, *v. t.* ကယ်မသည်။ သိမ်းထားသည်။ ယိုကြွ
 preside, *v. t.* အုပ်သည်။ ကြီးကြပ်သည်။ [သည်။
 press, *v. t.* နှိပ်သည်။ ဖိသည်။ ညှစ်သည်။
 pretend, *v. t.* အဟန်ပြုသည်။ အရောင်ဆောင်သည်။
 pretext, *n.* ဥပါယ်ခိုခြင်း။
 pretty, *a.* လှသော။ တင့်တယ်သော။
 prevent, *v. t.* ဖြစ်တားသည်။ ဆီးတားသည်။
 prey, *v. t.* လုယူသည်။ ဖမ်းစားသည်။
 price, *n.* အဘိုး။
 prick, *v. t.* ခူးအောင်ထိုးသည်။ *n.* ခူး။ ခူးရာ။
 pride, *n.* မာန။ မာန်။ စိတ်မြင့်ခြင်း။
 priest, *n.* ဖုန်းကြီး။ ဓမ္မဆရာ။
 prince, *n.* မင်းသား။ princess, မင်းသမီး။
 principal, *a.* အရာကြီးသော။ *n.* အကြီးအကဲ။
 ခေါင်း။ ငွေရင်း။ အတိုးချသောငွေ။
 principally, *adv.* အထူးသဖြင့်။ အများအားဖြင့်။
 principle, *n.* ဓာတ်။ မူလအကြောင်း။ တရားရင်း။
 ပကတိသဘော။ အယူဝါဒ။
 print, *v. t.* ပုံနှိပ်သည်။—er, ပုံနှိပ်သမား။
 prison, *n.* ထောင်။ နှောင်အိမ်။

prisoner, *n.* ထောင်သား။ အကျဉ်းသမား။

private, *a.* ကိုယ်နှင့်ဆိုင်သော။ မိတ်ကွယ်သော။
n. တပ်သား။ လက်နက်ကိုင်။

privately, *adv.* မထင်မရှား။ *n.* ရုပ်ဖောက်။

privilege, *n.* အခွင့်။

privy, *n.* ရေဖိမ်။ ရေသွန်။

prize, *n.* လက်ရဥစ္စာ။ ဆု။ ဆုလုပ်။ ပြိုင်၍ရသောဆု။
v. t. စုံမက်သည်။ နှစ်မြောသည်။

probable, *a.* ဖြစ်မည်လက္ခဏာရှိသော။

proboscis, *n.* နှာမောင်း။ [သည်။

proceed, *v. i.* သွားသည်။ တိုးတက်သည်။ ထွက်

proclaim, *v. t.* ကျေးဇူးကြော်သည်။ ကျော်ညာစေ

procrastinate, *v. i.* ဖင့်နှဲသည်။ [သည်။

procure, *v. t.* ရသည်။ ဖြစ်အောင်ပြုသည်။

prodigious, *a.* အလွန်ကြီးမားသော။

produce, *v. t.* ထုတ်ဖော်သည်။ ဖော်ပြသည်။ ဖြစ်
 စေသည်။ *n.* အသီးအနှံ။ စီးပွား။

profane, *v. i.* မရိုမသေပြုသည်။ *a.* ဘုရားကိုမရိုသေ

profess, *v. t.* အတည်အထင်းပြောသည်။ [သော။

profession, *n.* မြဲ၍လုပ်သောအတတ်။

profit, *v. i.* အကျိုးရှိသည်။ အမြတ်ရသည်။ *n.*
 အကျိုး။ အမြတ်။ အတိုးအပွား။ စီးပွား။

profound, *a.* နက်နဲသည်။ အလွန်နက်သော။

progress, *v. i.* တိုးတက်သည်။ *n.* တိုးတက်ခြင်း။

progressively, *adv.* အဆန်းဆန်း။

prohibit, *v. t.* မြစ်တားသည်။

project, *v. i.* အစွန်းထွက်သည်။ ပြုသည်။ *v. t.*
 ရှေ့သို့ပြန်သည်။ *n.* အကြံအစွယ်။

projection, *n.* ထွက်သောအစွန်း။

prolong, *v. t.* ကြာမြင့်စေသည်။ ဖင့်နှဲသည်။

promiscuous, *a.* ရောနှောစပ်ထွေးသော။

promise, *n.* ဂတိ။ *v. t.* ဂတိထားသည်။ [သည်။

promote, *v. t.* ချီးမြှောက်သည်။ တိုးတက်အောင်ပြု

- prompt, *v. t.* အကြံပေးသည်။ *a.* ချက်ချင်းပြုတတ်
- prong, *n.* ခက်ရင်းသွား။ [သော။
- pronounce, *v. t.* မြွတ်ဆိုသည်။ ပြောထားသည်။
- proof, *n.* ခိုင်ခံ့စွာသက်သေဖြစ်သောအရာ။
- prop, *n.* အရံ။ အထောက်။ *v. t.* ခုသည်။ ထောက်သည်။
- propagate, *v. t.* မျိုးပြန့်ပွားစေသည်။ စက်၍ကူး
- propel, *v. t.* ရှေ့သို့တွန်းသည်။ [သည်။
- proper, *a.* တော်သော။ တော်လျော်သော။ သင့်
လျော်သော။ လျှောက်ပတ်သော။
- property, *n.* ပိုင်နက်။ ဥစ္စာပစ္စည်း။ ဂုဏ်။ သတ္တိ။
- prophecy, *n.* အနာဂတ္တိစကား။ [သည်။
- prophecy, *v. t.* ဖြစ်ထတုံသောအမှုကို ပြောနှင့်
- propitiate, *v. t.* ကြေညှမ်းအောင်ပြုသည်။
- proportion, *n.* အမျိုးအစား။ အမျိုးအစားရခြင်း။
- propose, *v. t.* ဆင်ခြင်ရန်တင်ကူး၍ပြောထားသည်။
- proprietor, *n.* ပိုင်သောသူ။ အရှင်။ [တားသည်။
- proscribe, *v. t.* ရာဇဝတ်ပေးသည်။ မသုံးရဟုမြစ်
- prosecute, *v. t. leg.* တရားစွဲဆိုသည်။
- proselyte, *n.* ထာသာဝင်သူ။
- prospect, *n.* မျှော်ခင်း။ ထင်စားခြင်း။
- prosper, *v. i.* စီးပွားတိုးသည်။ အကြံထမြောက်သည်။
- prosperity, *n.* စည်းမိမိရှိခြင်း။
- prostitute, *n.* မိမ္မရှင်။ ပြည်တန်ဆာ။
- prostrate, *v. t.* မှောက်လှန်သည်။ *v. i.* ဝပ်ကွား
၍နေသည်။ *a.* အလျှားမှောက်၍ နေသော။
- protect, *v. t.* ကွယ်ကာစောင့်မသည်။
- protection, *n.* ကွယ်ကာစောင့်မသောအရာ။ ကွယ်
ကာစောင့်ခြင်း။
- protest, *v. t.* ကြပ်တည်းစွာပြောထားသည်။
- proud, *a.* မာနထောင်လွှားသော။ စိတ်မြင့်သော။
- prove, *v. t.* သက်သေပြသည်။ စုံစမ်းသည်။
- provide, *v. t.* တင်ကူး၍ထားသည်။ အသုံးခံသည်။
- province, *n.* ခရိုင်။ ဒေသအရပ်။

provision, *n.* သိုထားသောအရာ။ အစာ။ အရင်း
ပြော၍ထားသောအရာ။

provoke, *v. t.* နှိုးဆော်သည်။ စိတ်ဆိုးအောင်ပြုသည်။

prow, *n.* လှေဦးချွန်။ သင်္ဘောဦးချွန်။

proxy, *n.* ကိုယ်စားလှယ်။

prudence, *n.* ပညာသတိ။

prudent, *a.* ပညာသတိနှင့်ပြုတတ်သော။

public, *a.* လူများသိရသော။ ပွင့်လင်းသော။ လူ
များသုံးရသော။ in—, လူများရွှေ့မှာ။

publish, *v. t.* ကျော်ညာစေသည်။ လူများကြည့်ဆိုပုံ

puckered, *a.* ရှုံ့သော။ [ရိုက်သည်။

pudding, *n.* ခုန့်ပျော့။

puddle, *n.* ရှုံ့ပွက်။

puff, *v.* ယုတ်ခနဲမှုတ်သည်။ ဟိုက်သည်။

pull, *v. t.* ဆွဲသည်။ ငင်သည်။ ရုန်းသည်။ —off,
ချွတ်သည်။ up, out, နှုတ်သည်။ *n.* ဆွဲငင်ခြင်း။

pulley, *n.* နားဆန်။ —block, နားသီးစက်။

pulp, *n.* ရေကြောင့်ပျော့သောအရာ။

pulpit, *n.* တရားဟောပတ္တင်။

pulse, *n.* သွေးတိုးခြင်း။ သွေးခုန်ခြင်း။

pulverize, *v. t.* အမှုန့်ဖြစ်အောင်ပြုသည်။

pump, *n.* ဗုံပိုင်။ *v. t.* ဗုံပိုင်ထိုးသည်။

pumpkin, *n.* ဖရုံသီး။

punch, *n.* စူး။ ဖောက်စူး။ *v. t.* စူးနှင့်ဖောက်သည်။

punctual, *a.* အချိန်မလွဲ၊ မှန်မှန်ပြုတတ်သော။

puncture, *v. t.* စူးအောင်ထိုးသည်။ *n.* စူးရာ။

pungent, *a.* အရသာစူးသော။ အနံ့စူးသော။

punish, *v. t.* ဒါဏ်ပေးသည်။ အပြစ်ပေးသည်။

punishment, *n.* ဒါဏ်။

pupil, *n.* တပည့်။ —of the eye, မျက်ဆန်။

puppet, *n.* ရုပ်သေး။ —show, ရုပ်သေးပွဲ။

purchase, *v. t.* ဝယ်သည်။

pure, *a.* ကြည်သော။ စင်ကြယ်သော။ သန့်ရှင်း

- သော။ ရှင်းလင်းသော။ သန့်ပြန့်သော။
 purge, *v. t.* ဝမ်းနှုတ်သည်။ *v. i.* ဝမ်းကျသည်။
 purgative, *a.* ဝမ်းနှုတ်တတ်သော။
 purloin, *v. t.* ကဲ့ဝှက်သည်။ ကဲ့ဝှက်၍ယူသည်။
 purple, *a.* နီမောင်းသော။ *n.* နီမောင်းသောအဆင်း။
 purport, *v. t.* ဆိုလိုသည်။ ပြည့်နိသည်။
 purpose, *v. t.* ကြံရွယ်သည်။ *n.* အကြံအစည်။
 purse, *n.* ငွေဖိတ်။
 pursue, *v. t.* လိုက်သည်။ မှီအောင်လိုက်သည်။
 purvey, *v. t.* အသုံးခံသည်။
 pus, *n.* ပြည်။ [သည်။
 push, *v. t.* ထိုးသည်။ တွန်းသည်။—off a boat, ကန်
 put, *v. t.* ထားသည်။ ထည့်သည်။ နေရာချသည်။
 —on clothes, ဝတ်သည်။ —off clothes,
 ချွတ်သည်။ —up with, သည်းခံသည်။
 putrefy, *v. i.* ပုပ်သည်။
 putrid, *a.* ပုပ်စပ်သော။ ပုပ်သော။
 puzzle, *v. i.* မှိုင်းတွေးသည်။ *v. t.* ရှုပ်တွေးစေသည်။
 ခု.
 quail, *n.* ငုံ့။ *v. i.* ရွံသည်။
 quake, *v. i.* တုန်လှုပ်သည်။
 qualify, *v. t.* ပြုပြင်သည်။ တတ်နိုင်အောင်ပြုသည်။
 quality, *n.* ဂုဏ်။ သတ္တိ။ ဆိုင်သောအရာ။ လက္ခဏာ။
 သဘော။ အခြေအနေ။ အမျိုး။
 quantity, *n.* အစုအပေါင်း။ ပေါင်း။
 quarrel, *v. t.* ရန်တွေ့သည်။ *n.* ခိုက်ရန်။
 quarter, *n.* အစိတ်။ လေးပွဲတပွဲ။ *pl.* တည်းရာအ
 ရပ်။ *v. t.* လေးစိတ်စိတ်သည်။
 queen, *n.* မိဖုရား။ နန်းမတော်။ ဘုရင်မ။
 quell, *v. t.* နှိပ်နင်းသည်။ ခြိမ်းစေသည်။
 quench, *v. t.* (မီးကို)သတ်သည်။ —thirst, ရေ
 ငတ်ပြေအောင်ပြုသည်။
 question, *n.* အမေးပုစ္ဆာ။ မေးမြန်းခြင်း။ *v. t.* မေး

မြန်သည်။ မေးခပ်သည်။ ထုံမှားသည်။
 quick, *a.* လျင်မြန်သော။
 quickly, *adv.* မြန်မြန်။ အသော့။
 quiet, *a.* ငြိမ်သော။ တိတ်ဆိတ်သော။ ငြိမ်သက်
 quill, *n.* အတောင်း။ [သော။
 quinine, *n.* ကွီနိုင်း။ အဖျားဖြတ်ဆေး။
 quit, *v. i.* ထွက်သွားသည်။ စွန့်သည်။
 quite, *adv.* အကုန်အစင်။ လုံးလုံး။ အကြွင်းမဲ့။
 quiver, *v. i.* တုန်ထူပ်သည်။ *n.* မြှားကျည်တောက်။
 quota, *n.* အငန်းအတာ။

R.

rabbit, *n.* ယုန်။ သင်္ဘောယုန်။
 rabid, *a.* ပြင်းထန်သောစိတ်ရှိသော။ ရူးသော။
 race, *n.* အမျိုး။ အမျိုးအနွယ်။ *v. i.* ပြေးပြိုင်သည်။
 radish, *n.* ရန်လာ။
 raffle, *v.* ထည်ကစားသည်။ ထည်ကောက်သည်။
 raft, *n.* ဖေါင်။ fire-raft, မီးဖေါင်။
 rafter, *n.* အခြင်။ ရနယ်။ ကြားမေ့။
 rag, *n.* အဝတ်စုတ်။ [သည်။
 rage, *n.* အမျက်။ ဒေါသ။ *v. i.* ပြင်းစွာအမျက်ထွက်
 ragged, *a.* စုတ်လျက်ရှိသော။ အဝတ်စုတ်သော။
 rail, *v. t.* ဆဲသည်။ ဆဲရေးသည်။ *n.* ရက်မဏ္ဍိုင်
 မြင်းတား။—road, မီးရထားလမ်း။ —car,
 မီးရထား။ —station, မီးရထားရုံ။
 rain, *n.* မိုး။ မိုးရွာခြင်း။ *v. i.* မိုးရွာသည်။
 —drop, မိုးစိတ်ပေါက်။ —bow, သက်တုံး။
 raise, *v. t.* ရှိကြသည်။ ပင့်သည်။ မြှောက်သည်။
 rake, *n.* ထွန်ခြစ်။ *v. t.* ဖြစ်သည်။
 rally, *v. t.* ကျီစားသည်။ *v. i.* ရှုံးပြီးမှ တဖန်တက်
 ပြန်သည်။ အားဖြည့်၍ ထာသည်။
 rammer, *n.* ထိုးတံ။ ramrod, သေနတ်ထိုးတံ။
 rampart, *n.* မြေတပ်။ မြေကတပ်။
 rancid, *a.* တောင်စပ်စပ်ရှိသော။

- rank, *n.* အရာ။ *a.* အားကြီးသော။ သန့်သော။
ransom, *v. t.* ရွေးသည်။ *n.* ရွေးနှုတ်ခြင်း။ ရွေး
rap, *v. t.* ခေါက်သည်။ ပုတ်သည်။ [ပေးသောငွေ။
rape, *v. t.* မုဒိမ်းကျင့်သည်။ *n.* မုဒိမ်းကျင့်ခြင်း။
rapid, *a.* မြန်သော။—*ly, adv.* မြန်မြန်။
rapids, *n.* ရေမော်။
rare, *a.* တခါတလေသာဖြစ်သော။ ထူးဆန်းသော။
rascal, *n.* လူဆိုး။
rash, *a.* မဆင်ခြင်ဘဲပြုတတ်သော။
rat, *n.* ကြွက်။
ratan, *n.* ကြိမ်။ [သောအသိုး။
rate, *v. t.* အသိုးပြတ်သည်။ *n.* အသိုး။ ပြတ်
rather, *v. pref.* သာ။ *a. pref.* ခပ်။
rational, *a.* လူညာဏ်ရှိသော။ သတိပညာနှင့်ညီ
rattle, *v. i.* မြိပ်မြိပ်မြည်သည်။ [လျှော်သော။
ravage, *v. t.* လုယူဖျက်ဆီးသည်။
rave, *v. i.* စိတ်ကတောင်ကရင်ဖြစ်သည်။
ravel, *v. t.* အရှုပ်အထွေးကိုဖျင်သည်။
ravenous, *a.* အားကြီးစွာစားတတ်သော။
raw, *a.* စိမ်းသော။ မချက်သော။
ray, *n.* ရောင်ခြည်။
razor, *n.* သင်တုန်း။
reach, *v. t.* မှီသည်။ ထက်လွှမ်းသည်။ ရောက်
သည်။ ကမ်းသည်။
read, *v. t.* ဖတ်သည်။ စာကြည့်သည်။ ဖတ် ရွတ်
သည်။ အံသည်။
ready, *a.* အသင့်ရှိသော။ စေတနာရှိသော။ (ဖြစ်)
လှသော။ ပျင်ဆင်သော။
real, *a.* စင်စစ်ဖြစ်သော။ ဧကန်အမှန်ဖြစ်သော။
realize, *v. t.* မျက်မှောက်ပြုသည်။ ဖြစ်စေသည်။
reanimate, *v. t.* တဖန်အသက်ရှင်စေသည်။
reap, *v. t.* မိတ်သည်။ —ing hook, တံစည်း။
rear, *a.* နောက်ဖေး။ နောက်တပ်။ *v. t.* ကြွသည်။

reason, *n.* စိတ်ညာဏ်။ အကြောင်း။ *v.* ဆင်ခြင်သည်။
 ဆွေးနွေးနှိုးနှောသည်။

rebel, *v. i.* ပုန်ကန်သည်။ ပုန်စားသည်။ *n.* သူပုန်။

rebuke, *v. t.* ဆူမွသည်။ အပြစ်တင်သည်။

rebut, *v. t.* ထုခြေသည်။ [ရသည်။

recall, *v. t.* ပြန်ထားအောင်ခေါ်ပြန်သည်။ သတိ

recede, *v. i.* ဆုတ်သည်။

receipt, *n.* ခံယူခြင်း။ ခံယူသောငွေ။ ခံယူကြောင်း
 ကိုထားသောစာချုပ်။ ထက်မှတ်။

receive, *v. t.* ခံယူသည်။ ခံရသည်။ လက်ခံသည်။

receiver, *n.* ခံယူသောသူ။

recent, *a.* မကြာမမြင့်ဖြစ်သော။ အသစ်ဖြစ်သော။

recipe, *n.* ဆေးဖော်နည်း။

recite, *v. t.* ရွတ်သည်။ စာပြန်သည်။

reckon, *v. t.* တွက်သည်။ ရေတွက်သည်။ ထင်မှတ်သည်။

recline, *v. i.* လျောင်းသည်။ ထည်လျောင်းသည်။

recoil, *v. i.* ထိ၍ပြန်လာသည်။ ဆုတ်သည်။

recollect, *v. t.* သတိရသည်။ အောင်းမှေသည်။

recommend, *v. t.* မျက်နှာရစေအောင်စိုးစွမ်းသည်။

recommit, *v. t.* တဖန်အပ်ပြန်သည်။

recompence, *v. t.* ဆုချသည်။ တရားစားပေးသည်။

reconcile, *v. t.* ကြေချမ်းအောင် ပြုသည်။ သင့်
 သင့်တင့်တင့်ဖြစ်စေသည်။

reconnoitre, *v. t. mil.* ကင်းထိုးသည်။

record, *n.* မှတ်စု။ မှတ်ပုံ။ *v. t.* မှတ်ပုံတင်သည်။

—keeper, မှတ်ပုံထိန်း။

recover, *v. t.* ရပြန်သည်။ *v. i.* —health, သက်
 သာသည်။ ထမြောက်သည်။

recruit, *v. i.* အားဖြည့်သည်။ *v. t. mil.* ထက်
 နက်ကိုင့်အသစ်ထပ်၍ခွဲခန့်သည်။

rectify, *v. t.* ဖြောင့်အောင်ပျင်သည်။

recur, *v. i.* စိတ်ထင်မှတ်ပြန်သည်။ အသုံးပြုသည်။

red, *a.* နီသော။ reddish, ခပ်နီနီ။

- redeem, *v. t.* ရွေးသည်။ ရွေးနှုတ်သည်။
 redress, *v. t.* အစားပေးသည်။ ပြုပြင်သည်။
 redoubt, *n.* တပ်ပြင်၌ရှိသောအမြောက်စင်။
 reduce, *v. t.* လျှော့သည်။ အောင်သည်။
 reed, *n.* ကျူပင်။ ဖေါင်းပင်။
 re-enforce, *v. t.* ထောက်မသည်။
 re-enter, *v. i.* ဝင်ပြန်သည်။
 re-establish, *v. t.* တည်ထောင်ပြန်သည်။
 refer, *v. i.* ဆိုင်သည်။ ရည်စောင်သည်။ *v. t.*
     ထွဲအပ်သည်။ သိအောင်စေလွှတ်သည်။
 refine, *v. i.* ကြည်၍လာသည်။ *v. t.* ချွတ်သည်။
 reflect, *v. i.* ဆင်ခြင်အောင်းမေ့သည်။ *v. t.* ထွန်
     သည်။ အရောင်ပြန်သည်။
 reform, *v. i.* ကောင်းရာသို့ပြောင်းလဲသည်။ *v. t.*
     ပြုပြင်သည်။ အသစ်ပြုပြင်သည်။
 refrain, *v. i.* မပြုဘဲနေသည်။
 refresh, *v. t.* အေးစေသည်။ အားဖြည့်အောင်ပြု
     သည်။ ယိုယွင်းသည်ကိုပြုပြင်သည်။
 refuge, *n.* ခိုခိုရာ။ ခိုယုံရာ။ take—, ခိုခိုသည်။
 refund, *v. t.* ပြန်၍ပေးသည်။ [ခိုယုံသည်။
 refuse, *v. t.* ငြင်းပယ်သည်။ *n.* စွန့်ပြစ်သောအရာ။
 refute, *v. t.* ချေပသည်။ ထုခြေသည်။
 regain, *v. t.* ရပြန်သည်။
 regard, *v. t.* ကြည့်ရှုသည်။ ထင်မှတ်သည်။ ထောက်
     ထားသည်။ အမှုထားသည်။ စောင့်သည်။
 regiment, *n.* လူတထောင်ရှိသောတပ်။
 region, *n.* အရပ်ဒေသ။ ရှိရာအရပ်။
 register, *n.* စာရင်းမှတ်ပုံ။ *v. t.* မှတ်ပုံတင်သည့်။
 regret, *n.* နောင်တရခြင်း။ *v. t.* နောင်တရသည်။
     နှစ်ခြောသည်။ လွမ်းဆွတ်သည်။
 regular, *a.* ညီမျှသော။ စီစဉ်သော။ ဥပဒေအတိုင်း
 regulate, *v. t.* စီရင်ပြုပြင်သည်။ [ဖြစ်သော။
 reign, *n.* ထက်ထက်။ *v. i.* စိုးစံသည်။ အစိုးရသည်။

rein, ဇက်ကြိုး၊ နွားကန်ကြိုး။

reject, *v. t.* ငြင်းပယ်သည်။ ပြစ်ထားသည်။

rejoice, *v. i.* ဝမ်းမြောက်သည်။ ရွှင်လန်းသည်။

rejoin, *v. t.* ဆက်ပြန်သည်။ *leg.* ထုခြေပြောဆိုသည်။

relate, *v. t.* ရေခွတ်၍ပြန်ပြောသည်။ *v. i.* ဆိုင်သည်။

relation, *n.* ဆွေမျိုး၊ ပေါက်ဖော်။

relative, *a.* စပ်သော၊ စပ်ဆိုင်သော။

relax, *v. i.* လျော့သည်။ *v. t.* လျော့သည်။ နဲ့

အောင်ပြုသည်။ *med.* ဝမ်းပျော့စေသည်။

release, *v. t.* လွှတ်သည်။ ရွတ်သည်။

relent, *v. i.* ကြင်နာသောစိတ်ဝင်သည်။

relief, *n.* ချမ်းသာပေးခြင်း၊ ချမ်းသာပေးသောအရာ။

relieve, *v. t.* သက်သာစေသည်။ ချမ်းသာပေးသည်။

religion, *n.* တာသာ၊ သာသနာ။ [သည်။

relinquish, *n.* လက်လွှတ်၍ထားသည်။ စွန့်ပြစ်

relish, *v. i.* ဆီမ့်သည်။ *v. t.* မြိန်သည်။ *n.* အရသာ။

reluctant, *a.* စိတ်မပါသော။

rely, *v. t.* အမှီပြုသည်။ ကိုးစားသည်။ [သည်။

remain, *v. i.* နေသည်။ နေရပ်သည်။ ကျန်သည်။ ကြွင်း

remainder, *n.* အကျန်။ *math.* နှုတ်ကြွင်း။ သေသ။

remark, *v. t.* ကြည့်၍မှတ်သည်။ မှတ်၍ပြော

သည်။ *n.* ပြောသောအချက်။

remarkable, *a.* မှတ်ဖွယ်ဖြစ်သော။ ထူးခြားသော။

remedy, *n.* အနာပျောက်စေသောဆေး။ *v. t.*

အနာပျောက်စေသည်။ ပပျောက်စေသည်။

remember, *v. t.* မှတ်မိသည်။ သတိရသည်။ အောင်း

remind, *v. t.* သတိပေးသည်။ [မေ့သည်။

remit, *v. t.* လျော့သည်။ အပြစ်လွှတ်သည်။ *v. i.*

လျော့သည်။ *merc. v. t.* ပေးလိုက်သည်။

remonstrate, *v. t.* တားမြစ်အောင်ပြောသည်။

remote, *a.* ဝေးသော။ သီးသန့်သော။

remove, *v. i.* နေရာပြောင်းသည်။ *v. t.* ရှေ့သည်။

အရာမှရှုသည်။ ထူသွားသည်။

- rend, *v. t.* ဆုတ်သည်။ ဆုတ်ဖဲ့သည်။ ခွဲဖျက်သည်။
 render, *v. t.* ပြန်ပေးသည်။ အထူချေသည်။ ဖြစ်
 rendezvous, *n.* စုဝေးရာအရပ်။ [အသည်း
 renew, *v. t.* အသစ်တဖန်ပြုဖွင့်သည်။
 renounce, *v. i.* ငြင်းပယ်သည်။ ပယ်သည်။
 renowned, *a.* ကျော်စောသော။
 rent, *n.* အစုတ်အပွဲ။ *v. t.* အခပေး၍ငှားသည်။
 အခယူ၍ငှားသည်။—money, ငှားခ။
 repair, *v. t.* ပျင်သည်။ ပျင်ဆင်သည်။ ပြုပြင်သည်။
 repay, *v. t.* ဆပ်သည်။ ပြန်၍ပေးသည်။
 repeal, *v. t.* (အမိန့်တော်ကို) နှုတ်သိမ်းသည်။
 repeat, *v. t.* ထပ်၍ပြုသည်။ ထပ်၍ပြောသည်။
 တဖန်ပြုပြန်သည်။ ခြွတ်သည်။
 repeatedly, *adv.* အခါခါ။ အခန့်ဖန်။ အထပ်ထပ်။
 repent, *v. t.* နောင်တရသည်။
 repentance, *n.* နောင်တရခြင်း။ နောင်တ။
 reply, *v. t.* ထူးသည်။ ပြန်၍ပြောသည်။ ဖြေသည်။
n. ထူးချက်။ ပြန်၍ပြောချက်။ အဖြေ။ ဖြေ
 စာ။ *leg.* ထုချေချက်။ ချေပချက်။
 report, *v. t.* ကြားပြောသည်။ အကြောင်းကြား
 သည်။ *n.* မှတ်စုစာရင်း။ အနှံ့အပြားပြော
 ခြင်း။ ခြည်သောအသံ။
 represent, *v. t.* ပုံသဏ္ဌာန်အားဖြင့်ပြသည်။ အ
 ကြောင်းကို ကြားပြောသည်။ ကိုယ်စားလှုပ်
 representative, *n.* ကိုယ်စားလှယ်။ [သည်။
 repress, *v. t.* နှိပ်နင်းသည်။ ချုပ်တည်းသည်။
 reprimand, reprove, *v. t.* အပြစ်တင်၍ဆုခွသည်။
 request, *v. t.* တောင်းသည်။ တောင်းပန်သည်။ *n.*
 တောင်းခြင်း။ တောင်းသောအရာ။
 rescue, *v. t.* ကယ်ထွတ်သည်။ ကယ်ဆယ်သည်။
 resemble, *v. i.* တူသည်။ resemblance, *n.* တူခြင်း။
 resent, *v. t.* အမှတ်ထွက်သည်။ မိတ်ဆိုးသည်။
 reserve, *v. t.* ချန်ခြင်း၍ထားသည်။ *n.* ချန်ခြင်း၍

- ထားသောစရာ *mil.* အသင့်ထားသောတပ်။
 reside, *v. i.* နေသည်။ တည်နေသည်။ နေရာကျသည်။
 residence, *n.* နေရာ။ နေရာစာရပ်။
 resign, *v. t.* (စေရာကို) ထက်လွှတ်သည်။ စွန့်၍
 resin, *n.* အဆီပါသောသစ်စေး။ [အပ်သည်။
 resist, *v. t.* မြစ်တားသည်။ ခုခံသည်။
 resolute, *a.* စိတ်ခိုင်ခံ့သော။
 resolve, *v. t.* သဘောချသည်။
 resound, *v. i.* အသံနှင့်မြည်၍နေသည်။
 respect, *v. t.* ထေးမြတ်သည်။ ရိုသေသည်။ ထောက်
 ထားသည်။ *n.* ထောက်ထားခြင်း။
 respectful, *a.* ရိုသေသော။ ထေးမြတ်သော။
 respire, *v. i.* အသက်ရှူသည်။
 respond, *v. t.* ထူးသည်။ ပြန်၍ပြောသည်။
 rest, *v. i.* နားသည်။ ရပ်သည်။ ငြိမ်သက်သည်။
 အိပ်သည်။ ခိုသည်။ တင်နေသည်။ တည်နေ
 သည်။ *n.* အိပ်ခြင်း။ etc. အကြွင်း။
 restless, *a.* မငြိမ်သော။ မအိပ်ဘဲနေသော။
 restore, *v. t.* ပြန်ပေးသည်။ အစားပေးသည်။
 restrain, *v. t.* ချုပ်တည်းသည်။ အောင့်သည်။
 restraint, *n.* ချုပ်တည်းခြင်း။
 result, *v. i.* အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ *n.* အကျိုး။
 resume, *v. t.* ပြန်ယူသည်။ ယူပြန်သည်။ စ၍ပြုပြန်
 retail, *v. t.* ထက်လီရောင်းသည်။ [သည်။
 retain, *v. t.* ထိန်းသည်။ ဆွဲထားသည်။ ငှါး၍ထား
 retaliate, *v. t.* ရန်တုံ့ပြုသည်။ [သည်။
 retard, *v. t.* နှေးစေသည်။ ကြန့်ကြာအောင်ပြုသည်။
 retch, *v. i.* ရှို့သည်။
 retire, *v. i.* ဆုတ်သည်။ ဆုတ်ထွက်သည်။
 retort, *v. t.* လှန်ပြန်၍ပြောသည်။
 retract, *v. t.* စကားကိုနှုတ်ပြန်သည်။
 retreat, *v. t.* ဆုတ်သွားသည်။ နောက်ဆုတ်သွားသည်။
 return, *v. i.* ပြန်လာသည်။ ပြန်သွားသည်။ *v. t.*

- ပြန်၍ ဆောင်သွားသည်။ ပြန်ပေးသည်။
 reveal, *v. t.* ဖော်ပြသည်။
 revelation, *n.* ဖော်ပြခြင်း။ ဈာဒိတ်။
 revenge, *v. t.* ရန်တုံ့ပြန်၍ပြုသည်။
 revenue, *n.* အခွန်။ အကောက်။ ငွေတော်။
 reverse, *v. t.* လှည့်၍မိုက်သည်။ ပြောင်းပြန်ထားသည်။ လှန်ပြန်သည်။ ပစေသည်။
 review, *v. t.* လှည့်၍ကြည့်သည်။ ကြည့်ရှုသည်။
 revile, *v. t.* ကဲ့ရဲ့သည်။ ဆဲသည်။ ဆဲရေးသည်။
 revive, *v. i.* အသက်ရှင်ပြန်သည်။ *v. t.* အသက်ရှင်ပြန်စေသည်။ *v. i.* အားဖြည့်သည်။
 revoke, *v. t.* နှုတ်သိမ်းပြန်သည်။
 revolt, *v. t.* ရန်သူဘက်သို့ ပြောင်းလဲသည်။
 revolve, *v.* လည်သည်။ လှည့်သည်။ လှည့်ပတ်သည်။
 reward, *n.* ဆု။ အကျိုး။ အခ။ *v. t.* ဆုပေးသည်။
 rheumatism, *n.* တူလာနာ။ [ဆုခုသည်။
 rhinoceros, *n.* ကြွီကောင်။
 rib, *n.* နံရိုး။ *mech.* တံကူ။
 rice, *n.* ဆန်။ ဆန်ရင်း။ boiled, ထမင်း။ paddy, စပါး။ ကောက်စပါး။ [သော။
 rich, *a.* ဥစ္စာရတတ်သော။ ကြွယ်ဝသော။ ဝပြော
 rid, *v. t.* လွှတ်သည်။ ကင်းလွတ်အောင်ပြုသည်။
 riddle, *n.* စကားထာ။
 ride, *v. i.* စီးသည်။ စီးနင်းသည်။
 ridge, *n.* of hills, တောင်ရိုး။ of earth, မြေရိုး။
 ကန်စင်းရိုး။ of a roof, အိမ်ခေါင်း။
 ridicule, *v. t.* ဖျတ်ရယ်ဖျက်ပြယ်ပြုသည်။
 rifle, *n.* အမျှောင့်ချိုးပါသောသေနတ်။ သေနတ်။
 rig, *v. t.* အဝတ်တန်ဆာ ဆင်သည်။ *nav.* ရွက်ကြိုးတန်ဆာဖွင့်ဆင်သည်။
 right, *a.* မှန်သော။ ယုတ်သော။ ခြောင့်မတ်သော။
 —hand, ငှက်ခွာလက်။ *n.* တရား။ ဆိုင်ခြင်း။
 ပိုင်ခြင်း။ *int.* ယုတ်ကဲ့။ မှန်ပြီ။

- righteous, *a.* ခြောင့်မတ်သော။—ness, တရား။
 rightful, *a.* ပိုင်ထိုက်သော။ တရားနှင့်ညီသော။
 rigid, *a.* တောင့်သော။ ကြပ်တည်းသော။
 rigor, *n.* တင်းမာခြင်း။ ကြပ်တည်းခြင်း။
 rind, *n.* ပင်ပပ်။ သစ်ခေါက်။ သီးခွံ။
 ring, *n.* ငွေ။ အကွင်း။ စက်ပိုင်း။ finger—, ထက်
     စွပ်ကွင်း။ *v. i.* as a bell, ခေါင်းလောင်းသံ
     ပြည်သည်။ *v. t.* ခေါင်းလောင်းထိုးသည်။
 ring-worm, *n.* ငွေ့။
 rinse, *v. t.* ကျင်းသည်။
 riot, *n.* ရုန်းရင်းခတ်ပြုခြင်း။ *v. i.* ရုန်းရင်းခတ်မှု
     ပြုသည်။ ပေါက်လွှတ်ပြုသည်။
 rip, *v. t.* ဆုတ်ဖြတ်သည်။ *n.* ဆုတ်ဖြတ်ရာ။
 ripe, *a.* မှည့်သော။ ရင့်သော။
 rise, *v. i.* ထသည်။ တက်သည်။ as sun, ထွက်
     သည်။ *n.* ထခြင်း။ တက်ခြင်း။ အမြင့်။ မူထ။
 risk, *v. t.* စွန့်စားသည်။ [အရင်း။
 rival, *n.* ပြိုင်သူ။ ပြိုင်ဖက်။ *v. t.* ပြိုင်သည်။ *a.*
 river, *n.* မြစ်။ [ပြိုင်လျှက်ရှိသော။
 road, *n.* ထမ်း။ [သည်။
 roar, *v. i.* ဟောက်သည်။ ဟုန်းသည်။ အော်ဟစ်
 roast, *v. t.* မီးနားမှာကင်သည်။ ဖုတ်သည်။
 rob, *v. t.* လုယူသည်။ ထားမြဲတိုက်သည်။
 robber, *n.* ထားမြဲ။
 robe, *n.* ဝတ်လုံ။ *v. t.* ဝတ်လုံဝတ်သည်။
 rock, *n.* ကျောက်။ ကျောက်ခဲ။ *v. t.* လှုပ်သည်။
 rocket, *n.* မီးပျံ။ မီးပုစည်း။ မီးလင်းမြွေ။
 rod, *n.* တံဗျာ။ နှင်တံ။ လှံတံ။
 roe, *n.* ငါးဥ။
 rogue, *n.* လိမ်လည်တတ်သောလူဆိုး။
 roll, *v. i.* လိမ့်သည်။ *v. t.* လှိမ့်သည်။ လိပ်သည်။
     n. အလိပ်။ အတောင့်။
 roof, *n.* အမိုး။ အိမ်မိုး။ of month, အခေါင်း။

- room, *n.* အခန်း။ နေရာ။ အခန်း။
- root, *n.* အမြစ်။ root up, *v. t.* အမြစ်ပါ နှုတ်သည်။ take root, အမြစ်စွဲသည်။
- rope, *n.* ကြိုးကြိုး။ —maker, ကြိုးကုန်သောသူ။
- rose, *n.* နှင်းဆီ။ —water, နှင်းရည်။
- rot, *v. i.* ဆွေးမြေ့သည်။ ဖုတ်သည်။
- rough, *a.* ကြမ်းသော။ ကြမ်းတမ်းသော။ ရိုင်းသော။
- round, *a.* ဝိုင်းသော။ ဝန်းသော။ လုံးသော။ *n.* အဝိုင်း။ စက်ဝိုင်း။ ဖြည့်ပတ်ရာ။ *v. i.* become —, ဝိုင်း၍လာသည်။ go —, ဖြည့်လည်သည်။ *v. t.* ဝိုင်းအောင်ပြုသည်။ *adv. prep.* ပတ်သည်။ ပတ်ဝန်းကျင်။
- rouse, *v. t.* နှိုးဆော်သည်။ နှိုးသည်။
- route, *n.* ခရီးသွားရာလမ်း။
- row, *n.* အတန်း။ *v. t.* တက်ခတ်သည်။ *n.* (see riot)
- royal, *a.* ရှင်ဘုရင်နှင့်ဆိုင်သော။ တော်။ (*aff.*)
- rub, *v. t.* ပွတ်သည်။ တိုက်သည်။ —out, ချေသည်။
- rubbish, *n.* အမှိုက်သမိုက်။
- ruby, *n.* ပတ္တမြား။ ကျောက်နီ။
- rudder, *n.* တက်မ။
- rude, *a.* ရိုင်းသော။ မသေချာသော။ ကြမ်းတမ်းသော။
- rue, *v. t.* အလွန်နောင်တရသည်။ ဝမ်းနည်းသည်။
- ruffian, *n.* ရက်စက်သောသူ။
- ruin, *v. t.* ဖျက်သည်။ ဖျက်ဆီးသည်။ *n.* ဖျက်ဆီးခြင်း။ ဖျက်စီးခြင်း။ *pl.* ပြိုဖျက်သောအကျိုးအပဲ့။
- rule, *v.* အစိုးရသည်။ အုပ်ချုပ်သည်။ စီရင်သည်။ *n.* အစိုးရခြင်း။ အုပ်စိုးခြင်း။ နည်းစဉ်ပဒေ။ *mech.* မှည့်တံ။ တန်သား။
- ruler, *n.* မင်း။ အုပ်စိုးသောသူ။ *mech.* မှည့်တံ။
- rumble, *v. i.* ကြီးကြီးမြည်သည်။
- ruminate, *v. i.* စားမြုံ့ပြန်သည်။
- rumor, *v. t.* အနှံ့အပြားပြောသည်။ *n.* အနှံ့အပြားပြောသောသိတင်းစကား။

rump, *n.* မြီးထူး။ တင်သား။

run, *v. i.* ပြေးသည်။ စီးသည်။ ထွက်စီးသည်။—
after, လိုက်ပြေးသည်။—against, တိုက်
သွားသည်။—away, ထွက်ပြေးသည်။

rupee, *n.* ရူပီ။ ငွေဒင်္ဂါးတကျပ်။

rupture, *v. t.* ဖောက်ခွဲသည်။ *n.* ဖောက်ခွဲခြင်း။
ပေါက်ကွဲခြင်း။ *med.* ခုတ္တာ။

rush, *v. i.* ဟုန်ခနဲပြေးသည်။ *n.* ကိုင်းပင်မျိုး။

rust, *n.* အချေး။ အချေးအညွှန်း။ *v. i.* ချေးတက်သည်။

rut, *n.* လှည်းကြောင်း။

S.

sabbath, *n.* (worship day,) ဥပုသ်နေ့။

sack, *n.* အိတ်ကြီး။ ဂုန့်အိတ်။

sacred, *a.* ဘုရားနှင့်ဆိုင်သော။ မပျက်ရသော။

sacrifice, *v. t.* ယဇ်ပူဇော်သည်။ စွန့်ပြစ်ရသည်။
n. ယဇ်ပူဇော်ခြင်း။ ယဇ်ပူဇော်သော အ
ရာ။ စွန့်ပြစ်သောအရာ။

sad, *a.* ဝမ်းနည်းသော။ စိတ်မသာသော။

saddle, *n.* က။ ခုန်းနှီး။ —girth, ထိကပေါက်
ကြိုး။ —cloth, တင်ရန်။

safe, *a.* ဘေးနှင့်လွတ်သော။ လုံချုံသော။

saffron, *n.* ကိုဝပ်။

sag, *v. i.* လျော့၍တွဲကျသည်။

sagacious, *a.* လိမ္မာသော။ ညာဏ်ထက်သော။

sago, *n.* သာဂူ။ ပင်ပွား။

sail, *n.* ရွက်။ *v. t.* ထွင့်သွားသည်။ သင်္ဘောစီးသည်။

sailor, *n.* သင်္ဘောသား။

saint, *n.* သူတော်ကောင်း။ သန့်ရှင်းသောသူ။

sake (of,) *n. aff.* ဌာ။ *v. aff.* အောင်း။ အလိုဌာ။

sal-ammoniac, *n.* အဝက်သာ။

salary, *n.* လခ။ အခ။

sale, *n.* ရောင်းခြင်း။ ရောင်းရသောအခွင့်။

saliva, *n.* တံထွေး။

- salt, *n.* ဆား။ *a.* ငန့်သော။ — petre, *n.* ယမ်းမိမ်း။
 salts, *n.* ဝမ်းနှုတ်ဆား။
 salvation, *n.* ကယ်မခြင်း။ ကယ်တင်ခြင်း။
 salute, *v. i.* နှုတ်ဆက်သည်။ နှုတ်ခွန်းဆက်သည်။
 salve, *n.* ဝေယောင်းချက်။
 salver, *n.* ကလပ်။
 same, *a.* တူသော။ အတူတူဖြစ်သော။
 sample, *n.* ဘန်း။ ပုံသက်သေ။
 sanctify, *v. t.* သန့်ရှင်းစေသည်။
 sanctuary, *n.* သန့်ရှင်းရာဌာန။ ဘုရားဝတ်ပြုရာ
 သုဓမ္မာဇရပ်။ လုံချုံသောနေရာ။
 sand, *n.* သဲ။ sand bank, သောင်။
 sandal, *n.* ဘိနပ်။ — wood, စန္ဒကူး။
 sane, *a.* မိတ်မပေါ့သွတ်။ အကောင်းသာရှိသော။
 sanguine, *a.* မိတ်အေးကြီးသော။ မိတ်ထက်မြက်
 sap, *n.* သစ်ပင်ရည်။ သစ်ရည်။ [သော။
 sapphire, *n.* နီယာ။
 sarcastic, *a.* သရော်သော။ ကရော်ကမည်ပြုသော။
 sash, *n.* ခါးစည်း။ ခါးပတ်။ ခါးပန်း။
 satin, *n.* ဖဲ။ [စေခြင်း။
 satisfaction, *n.* အလိုပြည့်စုံခြင်း။ အလိုပြည့်စုံ
 satisfied, *a.* မိတ်အတိုင်း ကျသော။ အားရသော။
 အလိုပြည့်စုံသော။ ဝမ်းဝသော။
 satisfy, *v. t.* ဝအောင်ကျွေးသည်။ အားရအောင်
 ပြုသည်။ သဘောချသည်။ မိတ်ကျေနပ်အောင်
 sauce, *n.* ဟင်းလျာ။ စမဲ။ [ပြုသည်။
 saucer, *n.* ထက်ပက်ရည်ပုကန်ပြား။
 saucy, *a.* စော်ကားသော။ မထီလေးစားပြောတတ်
 sausage, *n.* ဝက်အူကျော်။ [သော။
 savage, *n.* ရိုင်းသော။ ရက်စက်သော။ *n.* လူရိုင်း။
 save, *v. t.* ကယ်မသည်။ ကယ်ချွတ်သည်။ ကယ်
 တင်သည်။ မကုန်အောင်ပြုသည်။ မသုံးဘဲသို
 ထားသည်။

saving, *a.* စောင့်သော။ ရွှေတာသော။ *n.* မကုန်
အောင်ထားသောအရာ။

Saviour, *n.* ကယ်တင်သောအရှင်။

savory, *a.* ဆိမ့်သော။ မွှေးသော။

saw, *n.* ထွ။ *v.* ထွတိုက်သည်။ —yer, ထွသမား။

say, *v. t.* ဆိုသည်။ ပြောသည်။ မြှက်သည်။

scab, *n.* အဖေး။ ဝဲနာ။

scabbard, *n.* ထားအိမ်။

scaffold, *n.* စင်။ ထင့်စင်။ ငြမ်း။

scald, *v. t.* ရေပူလောင်သည်။

scale, *n.* အထပ်။ အထွာ။ ငါးကြေး။ *v. t.* အ
ကြေးထိုးသည်။ လှေကားဖြင့်တက်သည်။

scales, *n.* မြန်ခွင်။ ကပ္ပယ်။ ရာဇ။

scalp, *n.* ဥက္ခောင်းရေ။ *v. t.* ဥက္ခောင်းရေကိုခွာ

scan, *v. t.* စစ်ဆေးသည်။ စိစစ်သည်။ [သည်။

scandal, *n.* သူအသရေပျက်အောင်ကဲ့ရဲ့ခြင်း။ အ
သရေပျက်ခြင်း။

scanty, *a.* ကျဉ်းသော။ မလောက်သော။

scar, *n.* အနာ ရွတ်။ အမာ ရွတ်။ [သည်နှင့်။

scarce, *a.* ဂှားသော။ —ly, *adv.* မမှီတမှီ၊ ဖြစ်ခဲ

scare, *v. t.* မောင်းမဲသည်။ ခြောက်သည်။

scarf, *n.* တပက်။

scarify, *v. t.* သွေးခုတ်သည်။

scatter, *v. t.* ကြံ့မြဲသည်။ ကွဲပြားစေသည်။ *v. i.*
ဖရိုဖရဲကွဲသည်။

scene, *n.* မျက်မြင်တလွှာ။ ဇာတ်တခဏ်း။

scenery, *n.* မျှော်မြင်ခင်း။ ဇာတ်ပြရန်အခမ်းအနား။

scent, *n.* အနံ့။ အနံ့အသက်။ ဂန္ဓာရုံ။

schedule, *n.* စာရင်း။

scheme, *n.* အကြံအစွယ်။ စီစဉ်၍ထားသောအရာ။
v. t. စိတ်ကူးသည်။

school, *n.* စာသင်ကျောင်း။ —master, စာသင်

science, *n.* အတတ်ပညာ။ သိပ္ပံအတတ်။ [ဆရာ။

scissors, *n.* ကတ်ကြေး။

scoff, *v. i.* မရှိမသေကဲ့ရဲ့သည်။

scold, *v. t.* ငေါက်သည်။ တောက်တီးမြည်တွန်သည်။

scorch, *v. t.* ချိုက်သည်။

score, *v. t.* ထစ်သည်။ မှတ်သားသည်။ *n.* အထစ်။
မြွင်းရာ။ အကြောင်း။ 20, နှစ်ဆယ်။

scorn, *v. t.* မထီခဲမြင်ပြုသည်။

scorpion, *n.* ကင်းခြီးကောက်။

scoundrel, *n.* ဆိုးညစ်သောသူ။

scour, *v. t.* အကြမ်းတိုက် ပွတ်သည်။

scourge, *v. t.* အစည်ကြိုးတပ်၍ ရိုက်သည်။ *n.*
အစည်ကြိုး။ သေးငယ်သောအကြောင်း။

scowl, *v. i.* မျက်မှောင်ကုပ်၍ ကြည့်သည်။

scrape, *v. t.* ခြစ်သည်။ *n.* နှောင့်ရှက်သောအမှု။

scratch, *v. t.* ခြစ်သည်။ ဖျောက်သည်။ ကုပ်
သည်။ ရှသည်။ —out ချေသည်။ † ခြစ်ရာ။
ရှာနာ။

scream, *v. i.* အော်ဟစ်သည်။ *n.* အော်ဟစ်သံ။

screen, *v. t.* ကွယ်ကာသည်။ ဆန်ခါနှင့်ချသည်။
n. အကွယ်အကာ။ ဆန်ခါ။

screw, *n.* ဝက်ဆူ။ fasten with, ဝက်ဆူနှင့်တပ်

scripture, *n.* ကျမ်းစာ။ [သည်။

scrofula, *n.* ကျပ်နာ။

scroll, *n.* စာလိပ်။

scruple, *v. i.* ယုံမှားသည်။ ဝိစိကိန္နာရှိသည်။

scrupulous, *a.* ဩတ္တပ္ပရှိ၍ ဆုတ်ဆိုင်းလျက်နေ

scrutinize, *v. t.* စိစစ်သည်။ စစ်ကြောသည်။ [သော။

scum, *n.* အမြှုတ်။

sea, *n.* ပင်လယ်။ သရဋ္ဌရာ။ —shore, ပင်လယ်
ကမ်း။ —port, သင်္ဘောဆိပ်။

seal, *n.* တံဆိပ်။ တံဆိပ်ပုံ။ *v. t.* တံဆိပ်ခတ်သည်။
တည်စေသည်။ —ing wax, သင်္ဘောခြိပ်။

seam, *n.* ချပ်ရိုး။ အစပ်။

sear, *v. t.* သိပ္ပူအပ်သည်။

search, *v. t.* ရှာသည်။ ရှာဖွေသည်။ စစ်ဆေးသည်။

season, *n.* ဥတု။ rainy, မိုးဇာတု။ cold, ဆောင်းဇာတု။ နွေဇာတု။—food, *v. t.* အရသာကောင်းအောင်ပြုသည်။

seat, *n.* ထိုင်ရာ။ ထိုင်ခုံ။ တည်နေရာအရပ်။ *v. t.*

seclude, *v. t.* ထောင်ကွယ်သည်။ [ထိုင်စေသည်။

second, *a.* ဒုတိယ။ *n.* စက္ကံ။ ခဏကလေး။ *v. t.* ထောက်မသည်။—er, ထောက်သောသူ။

secret, *a.* ဝှက်ထားသော။ ဆိတ်ကွယ်သော။

secretary, *n.* စာရေး။ to gov't, ဝန်။ ဝန်ကြီး။

secrete, *v. t.* ဝှက်ထားသည်။

secretly, *adv.* မထင်မရှား။

section, *n.* ပိုင်းခြတ်သောအရာ။ အခက်။ အပိုင်း။

secular, *a.* လောကီ။ လောကီအရာဖြစ်သော။

secure, *a.* လုံချုံသော။ မစိုးရိမ်သော။ *v. t.* ကြပ်စည်းသည်။ ချပ်ထားသည်။

security, *n.* လုံချုံခြင်း။ အာမခံ။ အပေါင်အနှံ။

sediment, *n.* အနှစ်။ အနည်။

sedition, *n.* ပုန်ကန်ခြင်း။

seduce, *v. t.* မှားအောင်သွေးဆောင်သည်။

see, *v. t.* မြင်သည်။ ကြည့်သည်။

seed, *n.* အစေ့။

seek, *v. t.* ရှာသည်။ ရှာဖွေသည်။

seem, *v. i.* ဖြစ်ဟန်ရှိသည်။ အရောင်ဆောင်သည်။

seize, *v. t.* ကိုင်သည်။ ဖမ်းမိသည်။ ဖမ်းဆီးသည်။
leg. သိမ်းထားသည်။

seldom, *adv.* တခါတလေသာ။

select, *v. t.* ရွေးကောက်သည်။ *a.* ထူးမြတ်သော။

self, *pron.* ကိုယ်။ ကိုက်တိုင်။ မိမိ။

selfish, *a.* ကိုယ်အကျိုးကိုသာမှတ်တတ်သော။

sell, *v. t.* ရောင်းသည်။ seller, *n.* ရောင်းသမား။

semblance, *n.* တူခြင်း။ အဟန်ရှိခြင်း။ အသွင်အပြင်။

- semi-circular, *a.* စက်ဝိုင်းတစ်ဝိုင်းဖြစ်သော။
- send, *v. t.* စေလွှတ်သည်။ ပေးလိုက်သည်။ —
 away, လွှတ်လိုက်သည်။ ထွက်စေသည်။
- senna, *n.* ပွေးကိုင်း။ [ခြင်း။
- sensation, *n.* ဝေဒနာခံစားခြင်း။ အမှတ်သညာရှိ
- sense, *n.* မနာယတန။ ညာဏ်။ သိနားထည်ခြင်း။
 စိတ်ထင်မှတ်ခြင်း။ အနက်အဓိပ္ပာယ်။
- senseless, *a.* မိုက်သော။ အမှတ်သညာမရှိသော။
- sensible, *a.* ညာဏ်ကောင်းသော။ သတိပြုနိုင်သော။
- sensitive, *a.* ဝေဒနာခံစားလွယ်သော။ အလွယ်
 တကူခံတတ်သော။ — plant, *n.* ထိကရုံးပင်။
- sensual, *a.* ကာမဂုဏ်နှင့်ဆိုင်သော။ ကာမဂုဏ်
 ဦးစွာထားသော။
- sentence, *n.* အပိုက်။ အပုဒ်။ *leg.* စီရင်ချက်။ *v. t.*
 စီရင်ဆုံးဖြတ်သည်။
- sentiment, *n.* အယူ။ စိတ်ထင်။
- sentinel, *n.* ကင်းစောင့်။
- separate, *a.* ကွာသော။ *v. t.* ခွဲခွာသည်။ ခွဲထား
 သည်။ ပိုင်းသည်။ ပိုင်းခြားသည်။ *v. i.* ကွာ
 သည်။ ကွဲကွာသည်။ အကွဲကွဲသည်။
- sepoy, *n.* စစ်ပိုင်။ ကုလားနက်လက်နက်ကိုင်။
- sepulchre, *n.* သင်္ချိုင်းတွင်း။
- sequel, *n.* နောက်ပိုင်း။ အကျိုး။
- serf, *n.* မိုးစဉ်ကျွန်။
- sergeant, *n.* အကြပ်ကြီး။
- series, *n.* အစီအစဉ်။
- serious, *a.* သမ္မာသတိရှိသော။ အမှုကြီးသော။
- servant, *n.* အစေခံ။ အစေအပါ။ အခစား။
- serve, *v. t.* အစေခံသည်။ အမှုကို ဆောင်သည်။
 အသုံးရှိသည်။ *rel.* ဝတ်ပြုသည်။
- service, *n.* သူတပါး၏အမှုဆောင်ခြင်း။ အသုံးရှိ
 ခြင်း။ အမှုထမ်းခြင်း။ ဝတ်ပြုခြင်း။
- sesamum, *n.* နှမ်းပင်။ — oil, နှမ်းဆီ။

set, *v. t.* တည့်တည့်ထားသည်။ ထောင်၍ ထားသည်။ ထည့်ထားသည်။ a plant, စိုက်သည်။ a price, အသီးထားသည်။ a gem, တင်သည်။ a trap, ထောင်သည်။ a time, ရှိန်းချက်သည်။—on, တင်ထားသည်။ as sun, *v. i.* ဝင်သည်။ *a.* တင်၍နေသော။ in mind, မိတ်မိုင်မာသော။ *n.* စုံထင်သောအရာစု။

settle, *v. t.* အတည်ချသည်။ နေရာချသည်။ တည်စေသည်။ in mind, မိတ်စွဲထမ်းစေသည်။ accounts, etc. စာရင်းကို ရှင်းစေသည်။ ပြေသည်။ *v. i.* အတည်ကျသည်။ as sediment, အနှစ်ကျသည်။ residence, နေရာကျသည်။ အိမ်ထောင်သည်။

sever, *v. t.* ဖြတ်သည်။ ခွဲခွာသည်။

several, *a.* မနည်းမများသော။ ခြားနားသော။

severally, *adv.* အသီးသီး။ အခြားခြား။

severe, *a.* ခက်ထန်သော။ ကြမ်းတမ်းသော။ အထွန်ကြပ်တည်းသော။ ပြင်းပြသော။

severely, *adv.* ကြပ်ကြပ်။

sew, *v. t.* ချုပ်သည်။ —up, ပိတ်၍ချုပ်သည်။

sex, *n.* လိင်။ *m.* ယောက်ျားမျိုး။ *fem.* မိမ္မုမျိုး။

sextant, *n.* နေတိုင်း။

shabby, *a.* ညစ်စုတ်သော။ ညစ်ညံ့သော။

shackle, *v. t.* ချည်နှောင်သည်။ *n. pl.* ခြေချင်း။ သံကွင်း။ ထက်ထိတ်။

shade, shadow, *n.* အရိပ်။ အကွယ်အကာ။ *v. t.* အရိပ်နှင့်လွှမ်းမိုးသည်။

shaft, *n.* ခြောင့်တန်းသော အရာ။ အတံ။ column, တိုင်။ of a spear, လှံရိုး။

shake, *v. i.* တုန်လှုပ်သည်။ လှုပ်သည်။ *v. t.* လှုပ်သည်။—off, ခါသည်။—hands, ထက်ဆွဲ၍နှုတ်ဆက်သည်။

shall, *v. aff.* မည်။ ရမည်။ အံ့။ ထတံ့။

- shallow, *a.* တိမ်သော၊ မနက်သော၊
 sham, *v.* ဟန်ဆောင်သည်။
 shame, *n.* အရှက်၊ ရှက်ခြင်း၊ ရှက်ကြောက်ခြင်း။
     v. t. အရှက်ခွဲသည်။ ရှက်စေသည်။ —ful,
     a. ရှက်ဖွယ်သော။ —less, အရှက်မရှိသော။
 shampoo, *v. t.* နှိပ်သည်။ နှိပ်နယ်သည်။ [သည်။
 shape, *n.* ပုံ၊ ပုံပန်း၊ အရုပ်၊ သဏ္ဌာန်။ *v. t.* ပုံထုတ်
 share, *v. t.* ခွဲဝေသည်။ ဆက်ဆံ၍ ယူသည်။ *n.*
     အစုသင့်၊ ဝေခွ၊ ဝေပုံ၊ တပိုင်း၊ တပုံ၊ အငန်း
 shark, *n.* ငါးမန်းဟိုင်း။ [အတာ။
 sharp, *a.* ထက်သော၊ ချွန်သော၊ ညှာဏ်ထက်မြက်
     သော။ —en, *v. t.* ထက်စေသည်။
 shave, *v. t.* ခိုတ်သည်။ လှီးလွှာ၍ ခွာသည်။
 shawl, *n.* တပက်။
 she, *pron.* သူ၊ her, hers, သူ၏။ her, သူကို။
 sheaf, *n.* ထိုင်း၊ ကောက်ထိုင်း။
 shears, *n.* ကတ်ကြေးကြီး၊ ညှပ်။
 sheath, *n.* အအိမ်၊ ထားအိမ်။
 shed, *n.* တင်းကုပ်။ *v. t.* ကြွေသည်။ စွန့်သည်။
     သွန်သည်။ tears, မှက်ရည်ယိုသည်။
 sheep, *n.* သိုး။ *m.* သိုးထီး။ *f.* သိုးမ။
 sheer, *v. i.* ဖယ်သွားသည်။ ဖယ်ရှောင်သည်။
 sheet, *n.* အိပ်ရာခင်း၊ အချပ်၊ အပြား။
 shelf, *n.* ခန်းဆီး။
 shell, အခွံ၊ ကြွေ။ *v. t.* အခွံကို ခွာသည်။ ချွေယူသည်။
 shelter, *v. t.* မိုးကာသည်။ *v. i.* take —ခိုသည်။
     မှီခိုသည်။ ခိုလှုံသည်။ *n.* အမိုး၊ အမိုးအကာ။
 shepherd, *n.* သိုးထိန်း။
 sheriff, *n.* မြို့သူကြီး။
 shield, *n.* ခိုင်း၊ လွှား။ *v. t.* ကွယ်ကာသည်။
 shift, *v.* ပြောင်းသည်။ ပြောင်းထဲသည်။
 shin, *n.* မြင်းခေါင်း၊ ညှိကျည်း။
 shine, *v. i.* ထွန်းသည်။ အရောင်ထွက်သည်။

- ship, *n.* သင်္ဘော။ *v. t.* သင်္ဘောပေါ်မှာတင်သည်။
 shirk, *v. t.* တိမ်းရှောင်သည်။
 shirt, *n.* ကမ်ဘီအား။ ခြွေးခံ။
 shiver, *v. i.* တုန်ယှုပ်သည်။—ingly, *adv.* ခိုက်ခိုက်။
 shoal, *n.* သောင်တိမ်။ စည်းတိမ်။ *v. i.* တိမ်သွားသည်။ *a.* တိမ်သော။ [သမား။
 shoe, *n.* ခြေနင်း။ ဘိနပ်။ —maker, ခြေနင်းထိုး
 shoot, *v. t.* ပြစ်သည်။ သေနတ်ပြစ်သည်။
 shop, *n.* ဆိုင်။ —keeper, ဆိုင်ရှင်။ ဆိုင်စောင့်။
 shore, *n.* ကမ်း။ *mech.* ဗိုင်း။ ကြား။
 short, *a.* နိမ့်သော။ တိုသော။ in time, မကြာမမြင့်သော။ in quantity, မမှီထောက်သော။
 shorten, *v. i.* တိုသွားသည်။ *v. t.* တိုအောင်ပြုသည်။ တိုအောင်ဖြတ်သည်။ တိုစေသည်။ နည်း
 shortened, *a.* ဆုတ်ယုတ်သော။ [စေသည်။
 shortly, *adv.* မကြာမမြင့်မှီ။ [ဆန်။
 shot, *n.* စရိတ်။ ကျည်စွဲ။ cannon—, အမြောက်
 shoulder, *n.* ပခုံး။—blade, ထက်ပြင်ရိုး။ *v. t.* ပခုံးစောင်းထိုးသည်။ ပခုံးပေါ်မှာတင်သည်။
 shout, *v. i.* ကျွေးကြော်သည်။ ဟစ်ကြော်သည်။
 shove, *v. t.* တွန်းသည်။ ထိုးသည်။ ရှေ့သည်။
 —off (a boat) ကန်သည်။
 shovel, *n.* တူးရွင်းပြား။
 show, *v. t.* ပြသည်။ ညွှန်သည်။ ဖော်ပြသည်။
n. ကြည့်ရှုစေဖို့ရာထုတ်ပြသောအရာ။ ဇာတ်ပွဲပြခြင်း။ [မိန်းရွာသည်။
 shower, *n.* ခဏမိုဃ်းရွာခြင်း။ *v. t.* မိုစွတ်အောင်
 shrewd, *a.* လိမ္မာသော။ ညာဏ်ထက်သော။
 shriek, *v. i.* ငယ်သံပါအောင်အော်ဟစ်သည်။
 shrimp, *n.* ပုစွန်ဆိတ်။
 shrine, *n.* ဌာပနာတိုက်။
 shrink, *v. i.* ကျုံ့သည်။ ကျုံ့ယှုပ်သည်။
 shroud, *v. t.* ဖုံးလွှမ်းသည်။ *n.* ဖုံးလွှမ်းတတ်သော

- အရာ။ အလောင်းကောင်ကိုဝတ်ချုံသောအ
 shrub, *n.* အပင်ငယ်။ [ဝတ်။
 shrug, *v. t.* ပခုံးတွန့်သည်။
 shuffle, *v. t.* ရှုပ်ထွေးစောင်းရောနှောသည်။ ဖဲဖန်
 သည်။ *v. i.* ရှုပ်တိုက်၍သွားသည်။
 shun, *v. t.* ရှောင်သည်။ ကြည့်ရှောင်သည်။
 shut, *v. t.* ပိတ်သည်။ ပိတ်ထားသည်။ —eyes,
 မျက်စိမှိတ်သည်။ —hand, လက်ဆုပ်သည်။
 stop up, ပိတ်ဆို့သင့်။ -up, ချုပ်ထားသင့်။
 shutter, *n.* ပြတင်းပိတ်။ ပြတင်းရွက်။
 shuttle, *n.* ထွန်း။
 sick, *a.* နာသော။ အနာရှိသော။
 sicken, *v. i.* နာလာသည်။ အားလျော့သည်။
 sickle, *n.* တံစဉ်း။
 sickly, *a.* နာတတ်သောသဘောရှိသော။
 sickness, *n.* အနာရောဂါ။
 side, *n.* နံဖေး။ အဖက်။ နံစောင်း။ နံပါး။ *v. i.*
 တဖက်၌ပါဝင်သည်။ —of hill, ခါးပန်း။
 sidewise, *adv.* စောင်းသည်နှင့်။
 sieve, *n.* ဆန်ခါ။
 sift, *v. t.* ဆန်ခါနှင့်ချသည်။
 sigh, *v. i.* ပင့်သက်ရှု၍ညည်းသည်။
 sight, *n.* စက္ခာယတနု။ မြင်ခြင်း။ ကြည့်၍မြင်နိုင်
 သောအက္ခရာအဝေး။ take—, *v. i.* တည့်
 အောင်ကြည့်ရှုသည်။
 sightless, *a.* မျက်စိကန်းသော။
 sign, *n.* နိမိတ်။ လက္ခဏာ။ အမှတ်။ *v. t.* လက်
 မှတ်ထိုးသည်။ မှတ်သားသည်။ give —,
 အမှတ်ပေးသည်။ —board, ကမ္ပည်းစာ။
 signal, *n.* အထိမ်းအမှတ်။ *a.* ထူးဆန်းသော။
 signature, *n.* လက်မှတ်။ mark, ကြက်ခြေခတ်။
 signify, *v. i.* ဆိုလိုသည်။
 signification, *n.* အနက်။ အဓိပ္ပာယ်။

silence, *n.* အသံမရှိခြင်း။ တိတ်ဆိတ်နေခြင်း။ *v. t.*

နှုတ်ကိုပိတ်၍ထားသည်။ *int.* တိတ်တိတ်။

silent, *a.* တိတ်ဆိတ်သော။ အသံမပြုဘဲဖြစ်သော။

silently, *adv.* တိတ်ဆိတ်စွာ။

silk, *n.* thread, ဖိုးခြည်။ —cloth, ဖိုးထည်။

silly, *a.* နှနဲသော။ စိတ်ပေါ့သော။

silver, *n.* ငွေ။ pure, ဘော်—smith, ပန်းတိမ်

similar, *a.* တူသော။ [သမား။

simile, *n.* ဥပမာ။ ပုံပမာ။

simple, *a.* မူထစစ်သော။ ရိုးသော။ တည့်ထင်းသော။

simply, *adv.* ကာယူနှင့်။ သာ။ ချည်း။

sin *n.* အပြစ်။ ဒုစရိုက်။ ပြစ်မှားခြင်း။ *v. t.* ပြစ်မှားသည်။ *v. i.* ဒုစရိုက်ပြုသည်။

since, *adv.* နောက်ကြောင့်။ (in time) နောက်မှ။

sincere, *a.* စစ်။ သက်သက်။ သဘောဖြောင့်သော။

sinew, *n.* ထေကြော။ အကြောမ။

sing, *v.* သီခြင်းဆိုသည်။ singing, *n.* သီခြင်း

sing, *v. t.* မျှိုက်သည်။ [အသံ။

single, *a.* တဦးတဦးဖြစ်သော။ တခုတည်းဖြစ်သော။

singular, *a.* တခုတည်းဖြစ်သော။ ထူးဆန်းသော။ ထူးခြားသော။

sink, *v. i.* နစ်သည်။ နိမ့်သွားသည်။ *v. t.* နှစ်သည်။

sinner, *n.* အပြစ်ရှိသောသူ။

sip, *v. t.* ရှုပ်သည်။ စုတ်သည်။

sir, *n.* ခင်ဘွား။ ရှင်။ အရှင်။

sirloin, *n.* ခါးဆစ်သား။ [woman's, ညီမ။

sister, *n.* elder, အစ်မ။ man's younger, နှစ်မ။

sit, *v. i.* ထိုင်သည်။ ဖိစီးသည်။ as birds, ဝပ်သည်။

site, *n.* အရာ။

situation, *n.* တည်ရာ။ တည်နေရာ။ အရာ။

size, *n.* အလုံးအရပ်။ အတိုင်းအထွာ။ ပမာဏ။ ကော်ရည်။ *v. t.* ကော်ရည်နှင့်သုတ်သည်။

skein, *n.* ခြည်ခင်။

- skeleton, *n.* ကိုယ်ခန္ဓာရိုးစု။
 skill, *n.* အတတ်အစွမ်း။ —ful, တတ်သော။
 skim, *v. t.* သဲ့ထူသည်။ သိသွားသည်။
 skin, *n.* အရေ။ သားရေ။ *v. t.* သားရေဆုတ်သည်။
 skip, *v. t.* ခုန်သည်။ ခုန်သွားသည်။ မ (ပြု) တဲထွပ်
 skirt, *n.* လုံချည်။ [ထားသည်။
 skull, *n.* ဥက္ကောင်းခွံ။
 sky, *n.* မိုဗ်းကောင်းကင်။
 slab, *n.* ပိုးကာစောင်း။ of stone, ကျောက်ပျဉ်။
 slack, *a.* လျော့သော။ ပေါ့လျော့သော။
 slacken, *v. i.* လျော့သွားသည်။ နှေးသွားသည်။
                   v. t. လျော့သြ်။ နှေးစေသည်။ ပေါ့စေသည်။
 slake, *v. t.* —thirst, ဖြေအောင်သောက်သည်။
                   —lime, ဖောက်သည်။ —fire, သတ်သည်။
 slander, *v. t.* အတင်းပြောသည်။ —er, အတင်း
 slang, *n.* ဘန်းစကား။ [ပြောတတ်သောသူ။
 slant, slanting, *a.* စောင်းသော။ တိမ်းဖိမ်းသော။
 slap, *v. t.* ထက်ဝါးနှင့်ပုတ်သည်။ ရိုက်သည်။
 slash, *v. t.* ခုတ်သည်။ *n.* ခုတ်ရာ။
 slate, *n.* ကျောက်သင်ပုံး။
 slaughter, *v. t.* သတ်ဖြတ်သည်။ *n.* သတ်ဖြတ်
 slave, *n.* ကြေးကျွန်။ owner, ကျွန်ရှင်။ [ခြင်း။
 slay, *v. t.* သတ်ဖြတ်သည်။
 sleek, *a.* ချောလွင်သော။
 sleep, *v. i.* အိပ်ပျော်သည်။ as kings, စက်တော်
                   ခေါ်သည်။ as priests, ကျိန်းသည်။
 sleepy, *a.* အိပ်ချင်သော။ အိပ်မိုက်သော။
 sleeve, *n.* အင်္ကျီထက်။
 slender, slim, *a.* သေးသော။
 slice, *v. t.* ထွာသည်။ ဖြီးသည်။ *n.* အထွာ။
 slide, *v. i.* ချောသည်။ ချော်သည်။
 slight, *a.* အနည်းငယ်ဖြစ်သော။
 slime, *n.* ရေညို။ အရွှေ့။

- sling, *n.* ဆိုင်း။ ထက်ထွဲ။ *v. t.* ဆိုင်းနှင့်ဆွဲထားသည်။ ထက်ထွဲနှင့်မြစ်သည်။
- slip, *v. i.* ချော်သည်။ *n.* ချော်ခြင်း။ မှားခြင်း။
- slit, *v. t.* ဆုတ်ဖြတ်သည်။ ညှင်းသည်။
- slop, *v. t.* ရေစရေနတင်အောင်လုပ်သည်။
- sloping, *a.* လျှောလျှောမြစ်သော။
- slow, *a.* နှေးသော။ ဖြည်းသော။ လေးလံသော။
- slowly, *adv.* ဖြည်းဖြည်း။ [ကြီး။
- small, *a.* ငယ်သော။ ကလေး။ —pox, *n.* ကျောက်
- smart, *a.* စပ်စေသော။ ပူစေသော။ *v. i.* စပ်သည်။
- smash, *v. t.* ချိုးဖဲ့ဖျက်ဆီးသည်။ [ပူသည်။
- smear, *v. t.* လူးသည်။ လိမ်းသည်။
- smell, *v. t.* အနံ့ရသည်။ နှမ်းသည်။ *v. i.* အနံ့ရှိသည်။ *n.* အနံ့။ စာနာယတန။ ဂန္ဓာရုံ။
- smile, *v. i.* ပြုံးသည်။
- smoke, *n.* မီးခိုး။ — *v. i.* မီးခိုးထွက်သည်။ *v. t.* မီးခိုးတိုက်သည်။ —tobacco, ဆေးသောက်သည်။ —opium, ဘိန်းရှည်သည်။
- smooth, *a.* ချောသော။ ချောမောသော။ ပြေပြစ်သော။
- smoothly, *adv.* ချောစွာ။ အလွယ်တကူ။
- smother, *v. t.* အသက်မရှူနိုင်အောင်ဖုံးအုပ်သည်။
- snag, *n.* တံစုန်းသစ်ငုတ်။ အခက်ငုတ်စွန်း။ ငုတ်စူး။
- snake, *n.* မြွေ။ [ဟပ်သည်။
- snap, *v. t.* ဆတ်ခနဲ ချိုးဖြတ်သည်။ လက်မြစ်သည်။
- snare, *n.* ကျော့ကွင်း။ ညွတ်။ *v. t.* ကျော့မိသည်။
- snarl, *v. i.* ဟိန်းသည်။ *v. t.* ရှုပ်ထွေးစေသည်။
- snatch, *v. t.* ဆတ်ခနဲယူသည်။
- sneeze, *v. i.* ချေသည်။ ချေဆတ်သည်။
- snicker, *v. i.* တမိမိရယ်သည်။
- snipe, *n.* ဇင်ရော်။
- snore, *v. i.* ဟောက်သည်။
- snuff, *v. t.* မီးစာကိုညှပ်သည်။ *v. i.* ရှည်သည်။ ရှုပ်သည်။ *n.* နှာခေါင်းဆေး။

snuffers, *n.* မီးညှပ်။

so, *adv.* thus, ထိုသို့။ ထိုနည်းတူ။ —*conj.* ထိုကြောင့်။ သို့ဖြစ်၍။ that, သို့သောကြောင့်။ —so, တော်တော်ကလေး။ —then, သို့ဖြစ်လျှင်။ —much, ဤမျှထောက်။ —as to, ငှါ။ အလိုငှါ။ (*n. aff.*) အောင်။ (*v. aff.*)

soak, *v. t.* စိမ်သည်။ *v. i.* စိမ်ထားလျက်နေ

soap, *n.* ဆပ်ပြာ။ [သည်။

soar, *v. i.* ဝဲပျံသည်။ အထက်သို့ပျံတက်သည်။

sob, *v. i.* ရှိုက်သည်။

sober, *a.* မယစ်မမူးသော။ ဣန္ဒြေစောင့်သော။

society, *n.* အပေါင်းအသင်း။ အသင်း။ ရပ်နေလူစု။

soft, *a.* ပျော့သော။ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော။ —*en, v. t.*

ပျော့စေသည်။ —*ly, adv.* တိုးတိုး။

soil, *v. t.* ညစ်စေသည်။ စွန်းစေသည်။ *n.* မြေ။

solace, *v. t.* သက်သာစေသည်။ နှစ်သိမ့်စေသည်။

n. သက်သာခြင်း။ နှစ်သိမ့်စေသော အရာ။

solder, *v. t.* ဂဟေနှင့်ဆော်သည်။ စေ့ဆော်သည်။

n. ဂဟေ။ [ဂေါ်ရာ။

soldier, *n.* စစ်သည်။ စစ်သူရဲ။ လက်နက်ကိုင်။

sole, *n.* of foot, မြေဝါး။ of shoe, မြေနင်းခုံခံ။

solid, *a.* အခေါင်းမရှိသော။ *n.* မာသောအရာ။

solitary, *a.* အထီး။ ကိုယ်ထီး။ ဆိတ်ညံ့လျက်ရှိသော။

soluble, *a.* အရည်ဖြစ်နိုင်သော။

solve, *v. t.* ရှင်းလင်းစေသည်။

solvent, *a. merc.* ကြေးကိုဆပ်နိုင်သော။

some, *pron. a.* အချို့။ တချို့။ —one တစ်ခု။ *n.*

အချို့။ တချို့။ —body, တစ်ခုတယောက်။ —

thing, တစ်ခုတခုသောအရာ။ —times, *adv.*

တခါတလေ။

son, *n.* သား။ son-in-law, သမက်။

song, *n.* သီခြင်း။

soon, *adv.* ခဏမှ။ မကြာမမြင့်မှီ။

soot, *n.* ကြပ်မီး။

soothe, *v. t.* ခြေသည်။ စိတ်ခြေသည်။ ချော့မော့

soothsayer, *n.* နိမိတ်ဖတ်ဆရာ။ [သည်။

sore, *a.* နာသော။ *n.* အနာ။

sorrow, *v. i.* ဝမ်းနည်းသည်။ *n.* ဝမ်းနည်းခြင်း။

sorrowful, *a.* ဝမ်းနည်းသော။ ဝမ်းနည်းစေတတ်

sort, *n.* အမျိုး။ *v. t.* ရွေးကောက်သည်။ [သော။

sot, *n.* ယစ်ထုပ်ကြီး။

soul, *n.* မိညဉ်း။ စိတ်မိညဉ်း။

sound, အသံ။ *v. t.* အသံထွက်အောင်ပြုသည်။

(water,) ရေစမ်းချသည်။ *a.* အနာကင်းသော။

soup, *n.* အသားပြုတ်ရည်။—ladle, ယောက်ချို။

sour, *a.* ချဉ်သော။ *v. i.* ချဉ်ပေါက်၍လာသည်။

source, *n.* မူထ။ အရင်း။ အမြစ်။ အဖျား။

south, *n.* တောင်။—east, အရှေ့တောင်။—west,

အနောက်တောင်။

sovereign, *n.* ဧကရာဇ်မင်း။ ရှင်ဘုရင်။

sow, *v. t.* (မျိုးစေ့) ကြသည်။ *n.* ဝက်မ။

space, *n.* အကာသ။ ထဟာ။ အကွာအဝေး။ စပ်

ကြား။ in time, ကာလ။ အကြာအမြင့်။

spade, *n.* တူးရွင်း။

span, *n.* အထွာ။ of horses, အရှည်။ *v. t.* ထွာ

spank, *v. t.* တင်သားကိုပုတ်သည်။ [သည်။

spar, *v. i.* ထက်ပန်းပြသည်။

spare, *v. i.* ခြွေတာသည်။ သနားသည်။ *a.* မိန့်ကြံ

spark, *n.* မီးပေါက်။ မီးပွား။ [သော။

sparkle, *v. i.* အရောင်လျှပ်သည်။

sparrow, *n.* စာငှက်။

spawn, *n.* ငါးဥ။ *v. i.* (ငါး)ဥသည်။

spasm, *n.* အကြောဆွဲခြင်း။ တွန့်ခြင်း။ တက်ခြင်း။

spatter, *v. t.* ဖြန့်သည်။ *n.* —dashes, | သား

ရေခြေစွပ်။

speak, *v.* ပြောသည်။ ဆိုသည်။ မြှက်သည်။

- spear, *n.* လှံ။ spearman, လှံကိုင်သူရဲ။
 special, *a.* ထူးခြားသော။ — *ly adv.* အထူးသဖြင့်။
 specie, *n.* ကြေးငွေ။
 specimen, *n.* ဘဏ်း။
 speck, *n.* အပေါက်အစက်ကလေး။ အစအန။
 spectacles, *n.* မျက်မှန်။
 spectre, *n.* စန္ဒေ။ တန္ဒေ။
 speculate, *v. i.* အမြတ်ရအောင်ဝယ်ထားသည်။
 speech, *n.* စကားပြောခြင်း။ စကား။ ပြောချက်။
 speed, *v. i.* လျင်မြန်အောင်ကြိုးစားသည်။ *v. t.* လျင်
     မြန်အောင်နှိုးဆော်သည်။ *n.* လျင်မြန်ခြင်း။
 spell, *n.* မန္တရား။ *v. t.* စာဖတ်သည်။ ပေါင်းသည်။
 spelter, *n.* သွပ်ရိုင်း။
 spend, *v. t.* သုံး၍ကုန်သည်။ — *time*, လွန်စေ
 spew, အန်သည်။ [သည်။
 spice, *n.* မွှေးစပ်သောအသီးအပွင့်။
 spider, *n.* ပင့်ကူ။
 spike, *n.* သံချွန်ကြိုး။ မယ်န။ of grain, အနှံ။
 spill, *v. t.* ဖိတ်သည်။ သွန်သည်။
 spin, *v. t.* ဝင့်သည်။ ငင်သည်။ မွှေသည်။ *v. i.* ချာ
 spindle, *n.* ဝင့်ရိုး။ ခြည်ဝင်။ [ချာလည်သည်။
 spine, *n.* ကြောရိုး။ a thorn, ဆူး။
 spiral, *a.* ကြောင်လိမ်။ ဝက်အူရစ်ကဲ့သို့ဖြစ်သော။
 spire, *n.* ပြဿင်။
 spirit, *n.* နိမိညဉ်။ evil—, နတ်ဆိုး။
 spirits, *n.* သေရည်သေရက်။ အရက်။ သေ။
 spit, *n.* တံခွံ။ တံကျင်။ *v. t.* ထွေးသည်။ တံထွေး
     ထွေးသည်။ တံကျင်လျှိုသည်။
 spite, *v. t.* ဖြိုးသည်။ အဖြိုးထားသည်။ အဖြိုးမွှေသည်။
     n. အဖြိုး။ in — of, ဆီးတားသော်လည်း။
 spittle, *n.* စထွေး။ တံထွေး။ spittoon, ထွေးအင်။
 spleen, *n.* သရက်ရွက်။ [မြတ်သော။
 splendid, *a.* ထွန်းတောက်သော။ ကြီးကျယ်မြင့်

- splendor, *n.* အဝှန်းအဝှါ။ ထွန်းတောက်ခြင်း။
- split, *v. i.* ကွဲသည်။ *v. t.* ခွဲသည်။
- spoil, *v. t.* ဖျက်သည်။ လုရက်သည်။ *v. i.* ဖျက်
- spoke, *n.* လှည်းဘီးကန့်။ [သည်။
- sponge, *n.* ရေမှို။
- spontaneous, *a.* အလိုလိုဖြစ်သော။
- spool, *n.* တညင်းလုံး။
- spoon, *n.* ငွန်း။ —ful, တစွန်းစာ။ [မည်ပြုခြင်း။
- sport, *v.* ကစားသည်။ *n.* ကစားခြင်း။ ကရော်က
- spot, *n.* အစွန်းအကွက်။ မြေကွက်။ အပေါက်အစက်။
- spotted, *a.* စွန်းကွက်သော။
- spouse, *n.* ခင်ပွန်း။ အိမ်ထောင်ဖက်။
- spout, *n.* ပြန်။ ချွတ်သီး။ *v. t.* မှုတ်သည်။
- spread, *v. t.* ခင်းသည်။ ဖြန့်သည်။ မိုးသည်။ *v. i.*
ကျယ်သွားသည်။ ဖွံ့သည်။ အရပ်ရပ်နှံ့ပြား
သည်။
- spring, *v. i.* ရုပ်ခနဲထသည်။ ခုန်သည်။ ကန်၍
ပြန်သည်။ (မောင်း) ကျသည်။ ပေါက်သည်။
n. မောင်း။ ကုန်တတ်သောသတ္တိ။ ကန်၍ပြန်
ခြင်း။ of water, စမ်းရေပေါက်။
- sprinkle, *v. t.* ဖြန်းသည်။ ရေဖြန်းသည်။ ဖျူးသည်။
v. i. တစိတ်စိတ် ရွာသည်။ [သည်။
- sprout, *n.* အညှန့်။ အညှောက်။ *v.* အညှောက်ထိုး
- spur, *n.* ထွက်သောအစွန်း။ ခြေဖနောင့်သံစက်။
- spurn, *v. t.* ပယ်သည်။ ပယ်ရှားသည်။
- spy, *n.* တံလျှို။ သူလျှို။ *v. t.* ကြည့်၍မြင်သည်။ *mil.*
သူလျှိုလုပ်၍ကြည့်ရှုသည်။
- squad, *n.* စစ်သည်စု။ squadron, လွှတ်တပ်။ သင်္ဘော
- square, *n.* စတုရန်း။ *mech.* ကျင်တွယ်။ [တပ်။
- squat, *v. i.* ဆောင့်ခြောင့်ထိုင်သည်။
- squeeze, *v. t.* ညှစ်သည်။ နယ်သည်။ ဆုပ်နယ်သည်။
- squint, *v. i.* မျက်စိစောင်းသည်။
- squirm, *v. i.* တွန့်လိမ်သည်။

- squirrel, *n.* ရှဉ်း။ ရှဉ်းပုံ။
 squirt, *v. t.* ပြွတ်နှင့်ထိုးသည်။ *n.* ပြွတ်။
 stab, *v. t.* ထိုး၍ဖောက်သည်။
 stable, *a.* ခိုင်ခံ့မြဲမြံသော။ မြဲမြံတည်ကြည်သော။
     n. မြင်းစောင်း။ *v. t.* စောင်းသွင်းသည်။
 staff, *n.* တောင်ဝေး။ *mil.* ဗိုလ်ချုပ်မင်း၏အခြံအရံ။
 stage, *n.* လင့်စင်။ ဇာတ်ပွဲစင်။ အဆင့်။ အတန်း။
 stagger, *v. i.* ကတိမ်းကပါးသွားသည်။
 stagnate, *v. i.* မစီးဘဲအိုင်သည်။
 stain, *v. t.* စွန်းကွက်အောင်ပြုသည်။ *n.* အစွန်း။
 stairs, *n.* လျှောက်။ [အကွက်။
 stake, *n.* နှက်၍စိုက်ရန်ချွန်သောတိုင်။ မှတ်တိုင်။
     v. t. တိုင်စိုက်သည်။ ပနက်ရိုက်သည်။
 stale, *a.* အရသာပြယ်သော။ ဟောင်းသော။
 stallion, *n.* မြင်းလား။ မြင်းသိုး။ [ဟောင်းသော။
 stammer, *v. i.* စကားထစ်သည်။
 stamp, *n.* တံဆိပ်။ တံဆိပ်ခတ်ရာ။ *v. t.* တံဆိပ်
     ခတ်သည်။ ခြေနှင့်ဆောင့်သည်။
 stand, *v. i.* ရပ်သည်။ ရပ်နေသည်။ မတ်တတ်နေ
     သည်။ ရပ်ခံသည်။ endure, *v. t.* ခံသည်။
 standard, *n.* စံ။ အလံ။ — bearer, *n.* အလံကိုင်။
 standing, *n.* ရပ်နေရာ။ အနေအစား။ အရာ။
 star, *n.* ကြယ်။ နက္ခတ်။ north star, ဂူဝံ။
 starlight, *n.* ကြယ်ရောင်။
 starboard, *n.* သင်္ဘောလက်ျာ။
 starch, *n.* ကစီ။ *v. t.* ကစီတင်သည်။
 stare, *v. i.* မိန်းမိန်းကြည့်သည်။
 start, *v. i.* ဆတ်ခနဲလှုပ်သည်။ သွားစပြုသည်။
 startle, *v. i.* ထန်သည်။ ထိတ်ထန်သည်။
 starve, *v. i.* ငတ်မွတ်သည်။ ငတ်မွတ်၍သေသည်။
 state, *v. i.* အဖြစ်။ အနေအစား။ *v. t.* ပြောထား
     သည်။ in writing, ရေးထားသည်။
 statement, *n.* ပြောထားချက်။ ရေးထားချက်။

- statue, *n.* ရုပ်တု။
- stature, *n.* အရပ်၊ အမြင့်အရပ်၊ အထောက်အရပ်။
- stay, *v. i.* နေသည်။ ဆိုင်းသည်။ *n.* နေခြင်း၊ တန့်ရပ်ခြင်း။ *v. t.* နေစေသည်။ ထောက်သည်။
- steadily, *adv.* တရေးရေး။ ခိုင်ခံ့စွာ။
- steady, *a.* ခိုင်ခံ့သော။ *v. t.* ခိုင်ခံ့အောင်ပြုသည်။
- steadfast, *a.* တည်ကြည်သော။
- steal, *v. t.* ခိုးသည်။ [မီးသင်္ဘော။
- steam, *n.* အငွေ့။ —engine, မီးစက်။ —ship,
- steel, *n.* သံမဏိ။ —yard, စည်းရိုးရံ။
- steep, *v. t.* စိမ်သည်။ *a.* စောက်သော။
- steeple, *n.* ပြဿင်။
- steer, *v. t.* ဝဲသည်။ *n.* နွားပိုက်။
- stem, *n.* အညွှာ။ of tree, ပင်စည်။ *v. t.* (tide) ဆန်၍သွားသည်။
- stench, *n.* အနံ့အစော်။
- step, *v.* ခြေထမ်းသည်။ *n.* ခြေထမ်း။ အဆင့်။ လှေကားတစ်ခု။ —father တထွေး။ —mother မိထွေး။
- stern, *n.* ဝဲ။ မျက်နှာထားသော။ ကြပ်တည်းသော။
- stew, *v. t.* တနွေးနွေးပြုတ်ထားသည်။
- steward, *n.* စားပွဲထိန်း။ [အောင်ပြုသည်။
- stick, *n.* ဒုတ်။ *v. i.* စေ့ကပ်သည်။ *v. t.* စေ့ကပ်
- stiff, *a.* တောင့်သော။ တင်းသော။ တင်းမာသော။
- stiffen, *v. i.* တောင့်သွားသည်။ [တည်းသည်။
- stifle, *v. t.* မှန်အောင်ပြုသည်။ ငြိမ်းသည်။ ချုပ်
- still, *a.* တိတ်ဆိတ်သော။ ငြိမ်သက်သော။ *adv.* သေး။ သို့သော်လည်း။ *n.* ပေါင်းခံ။
- stimulate, *n.* နှိုးဆော်သည်။ အားကြံစေသည်။
- sting, *n.* အမြီးဆူး။ *v. t.* ထုတ်သည်။
- stingy, *a.* စေ့နဲ့သော။
- stink, *v. i.* နံ့သည်။ နံ့စော်သည်။
- stipend, *n.* အခ။

- stipendiary, *n.* အခစားသောသူ။
 stipulate, *v. i.* ဝန်ခံ၍ ဂတိထားသည်။
 stir, *v. i.* ထူပ်သည်။ *v. t.* ရွှေ့သည်။ နှောက်သည်။
 stirrup, *n.* နင်းခွက်။ [ထွေသည်။
 stitch, *v. t.* အပ်ချုပ်သည်။ *n.* အပ်တချက်ချုပ်။
 stock, *n.* of tree, ပင်စည်။ family, အမျိုး။
merc. အရင်းအနှီး။ ဥစ္စာများ။ *pl.* ထိပ်ထုံး။
 stocking, *n.* ခြေစွပ်။ [ship's—အိုးတုံး။
 stolid, *a.* ညာဏ်တုံးသော။
 stoker, *n.* မီးကိုစောင့်ထိန်းရသောသူ။
 stomach, *n.* အစာအိမ်။
 stone, *n.* ကျောက်။ ကျောက်ခဲ။
 stool, *n.* ထိုင်ခုံ။ [သည်။ ဖျပ်ဝပ်သည်။
 stoop, *v. i.* ငုံသည်။ ကုပ်သည်။ ညွှတ်သည်။ ကုန်း။
 stop, *v. i.* ရပ်သည်။ တန့်သည်။ နေသည်။ ခဲသည်။
 နားနေသည်။ *v. t.* ဆီးတားသည်။ ဆို့ပိတ်
 သည်။ *n.* အဆီး။ အတား။ အပိုက်။ ဝှန်။
 store, *v. t.* သိုထားသည်။ *n.* သိုထားသောဥစ္စာ။
 — house, တိုက်။ —keeper, တိုက်စောင့်။
 storm, *n.* မုန်တိုင်း။ မိုဗ်းသက်မုန်တိုင်း။
 story, *n.* အဖြစ်အပြက်စာ။ ဒဏ္ဍာရီ။ of house,
 အိမ်ဆင့်။ [သော။
 stout, *a.* သန်မာသော။ အားကြီးသော။ ထုတ်ဝ
 straddle, *v. i.* ခြေကိုကားသည်။ *v. t.* ခွ၍စီးသည်။
 straggle, *v. i.* လမ်းမှထွေ၍ အရပ်ရပ်လွှဲလင့်သည်။
 straight, *a.* ဖြောင့်သော။ *adv.* ချက်ချင်း။ —for-
 ward ခြေရှူ။ ရူးရူး။ တူရူ။
 strain, *v. t.* တင်းအောင်ဆွဲသည်။ အားထုတ်
 သည်။ filter, စစ်သည်။
 strainer, *n.* ရေစစ်ပင်။
 strait, *n.* ကျွန်းထက်ကြား။ ခက်ခဲသောအမှု။
 strand, *n.* ကြိုးလွန်။ ကမ်းခြေသောင်ပြင်။
 strange, *a.* ထူးဆန်းသော။ ထူးခြားသော။

- stranger, *n.* ကုလား။ ဧည့်သည်။
- strangle, *v. t.* နင်သည်။ လည်ကိုအစ်သည်။
- strap, *n.* ကြိုးပြား။ *v. t.* ကြိုးပြားနှင့်နှိပ်သည်။
ကြိုးပြားနှင့်ချည်သည်။ —a razor, ကျင်း
- stratagem, *n.* မာယာ။ ပရိယာယ်။ [သည်။
- straw, *n.* ကောက်မိုး။
- stray, *v. i.* ထွေသွားသည်။ ထမ်းမှထွေသည်။
- streak, *n.* အကြောင်း။ ကြိုး။
- stream, *n.* ချောင်း။ မြစ်။ ရေစီး။ *v. i.* ရေစီးသည်။
- streamer, *n.* အထိရှည်။ တံခွန်။ [စီးသွားသည်။
- street, *n.* လမ်း။ အိမ်တမ်းလမ်း။
- strength, *n.* အား။ ခွန်အား။ သတ္တိ။ အရှိန်။
- strengthen, *v. t.* အားတိုးသည်။ အားပေးသည်။
- stretch, *v. t.* ဆန့်သည်။ ကန့်သည်။ တင်အောင်ဆွဲသည်။ ဖြန့်အပ်သည်။ *v. i.* ပျဉ်းသည်။ မှီသည်။
- strict, *a.* ကြပ်တည်းသော။ တင်းသော။
- strictly, *adv.* ကြပ်ကြပ်။
- strike, *v. t.* ရိုက်သည်။ ဝုတ်သည်။ တီးသည်။ ထိုးသည်။ —a flag, အထိကိုချသည်။
- string, *n.* ကြိုးသေး။ *v. t.* အစဉ်စီစည်းသည်။ သီသည်။
- stringy, *a.* အမျှင်များသော။
- strip, *v. t.* ချွတ်သည်။ *n.* အလျားရှည်သောအဝတ်စ။
- stripe, *n.* အစင်း။ ရိုက်ချက်။
- striped, *a.* အစင်းပါသော။ အတန်းအတန်းပါသော။
- strive, *v. i.* အားထုတ်သည်။ ကြိုးစားသည်။
- stroke, *v. t.* သုံးသပ်သည်။ *n.* ရိုက်ဝုတ်သည့်အချက်။
- strong, *a.* စွမ်းသော။ သန်သော။ အားကြီးသော။
- stubborn, *a.* ပြောင်သော။ ဆံ့မွဲခက်သော။
- student, *n.* စာသင်တပည့်။ [ခန်း။
- study, *v.* စာသင်သည်။ *n.* စာသင်အချက်။ စာကြည့်
- stuff, *v. t.* သိပ်သွင်းသည်။ *n.* အထည်ကိုယ်။ အထည်
- stumble, *v. i.* ထိ၍လည်းသည်။ [အလိပ်။
- stump, *n.* အငုတ်။ သစ်ငုတ်။

stunned, *a.* မေ့သော။

stupefy, *v. t.* ထုံအောင်ပြုသည်။

stupid, *a.* ထိုင်းသော။ ညာဏ်တုံးသော။

stutter, *v. i.* စကားထစ်သည်။

style, *n.* အခြေအနေပြုသောနည်း။ pen, ကညစ်။

subdue, *v. t.* အောင်၍နှိမ့်ထားသည်။ နိုင်သည်။

sublime, *a.* မြင့်မြတ်သော။ ကြီးမြင့်သော။

subject, *n.* အကြောင်းအရာ။ ကျွန်၊ အမျိုးသား။

ကျွန်တော်မျိုး။ *a.* အောက်မှာရှိသော။ အုပ်

စိုးခြင်းကိုခံလျက်ရှိသော။ *v. t.* အုပ်စိုးခြင်း

ကိုခံစေသည်။ အစစ်ခံရအောင်အပ်သည်။

subjoin, *v. t.* အောက်မှာဆက်သည်။ ဆက်၍ထည့်

submissive, *a.* နှိမ့်ချသော။ ဝန်ချသော။ [သည်။

submit, *v. i.* ဝန်ချသည်။ အုပ်စိုးခြင်းကိုဝန်ခံသည်။

v. t. တင်သည်။ ထွဲအပ်သည်။

subpoena, *n.* သက်သေချခေါ်သောလက်မှတ်စာ။

subscribe, *v. t.* ထက်မှတ်ထိုးသည်။ *v. i.* ဝန်ခံ

subscription, *n.* လက်မှတ်ထိုးသောစာ။ [သည်။

subside, *v. i.* (အနှစ်)ကျသည်။ နိမ့်သွားသည်။

subsist, *v. i.* အသက်မွေးရန်ရှိသည်။ ထည်သည်။

subsistence, *n.* အသက်မွေးရန်အကြောင်း။

substance, *n.* အရာ။ ဟာ။ ဥစ္စာ။ ဂူပက္ခန္ဓာ။

substantial, *a.* ခိုင်သော။ မြဲသော။

substitute, *n.* ကိုယ်စား။ *v. t.* အစားထိုးသည်။

subtract, *v. t.* နှုတ်သည်။

subvert, *v. t.* မှောက်လှန်ဖျက်ဆီးသည်။

succeed, *v. i.* အစဉ်အထိုင်းလိုက်သည်။ အရာ၌

ဝင်သည်။ ဆက်ခံသည်။ အကြံထမြောက်သည်။

success, *n.* အကြံထမြောက်ခြင်း။

successively, *adv.* အတန်တန်။

successor, *n.* ဆက်ခံရသောသူ။

such, *pron. a.* ဤသို့။ ဤမည်သော။ ကဲ့သို့။

suck, *v. t.* ရှိသည်။ စုတ်သည်။

suckle, *v. t.* နို့တိုက်သည်။

sudden, *a.* ရုပ်ခနဲဖြစ်သော။—*ly, adv.* ရုပ်ခနဲ။

sue, *v. i.* လျှောက်တောင်းသည်။ *leg.* တရားစွဲဆိုသည်။

suffer, *v. t.* ခံသည်။ မဆီးမတားဘဲနေသည်။ နာသည်။ ယိုယွင်းသည်။

suffering, *n.* ဒုက္ခဝေဒနာ။ နာခြင်း။

suffice, *v. i.* လောက်သည်။

sufficient, *a.* လောက်သော။ တန်သော။ နိုင်သော။

suffocate, *v. t.* ခွန်းအောင်ပြုသည်။ ခွန်းစေသည်။

sugar, *n.* သကြား။ ထန်းလျက်။—*cane*, ကြံ။

suggest, *v. t.* အကြံပေးသည်။ အချိပ်ပေးသည်။

suggestion, *n.* အကြံပေးချက်။ အကြံ။

suicide *n.* ကိုယ်အသက်ကိုသတ်ခြင်း။ [ရားမှု။

suit, *v. i.* တော်သည်။ လျော်သည်။ *n. leg.* တ

suitable, *a.* တော်သော။ တန်သော။ လျော်သော။

sullen, *a.* သုန်မှုန်၍နေသော။ မိတ်မြို့သော။

sulphur, *n.* ကန်မှုန့်။

sum, *v. t.* ပေါင်းသည်။ *n.* အပေါင်း။ အချုပ်အချာ။

summit, *n.* ထိပ်။ အဖျား။

summon, *v. t.* ချခေါ်သည်။ အာဏာနှင့်ခေါ်သည်။

summons, *n.* သမ္မန်စာ။ ချခေါ်သောထက်မှတ်စာ။

sun, *n.* နေ။—*rise*, နေထွက်ခြင်း။—*set*, နေဝင်ခြင်း။

Sunday, *n.* တနင်္ဂနွေနေ့။ worship day, ဥပုသ်

sundry, *a.* အမျိုးမျိုးသော။ [နေ့။

supercilious, *a.* ထောင်လွှားစော်ကားသော။

superficial, *a.* အပေါ်ယံရှိသော။

superintend *v. t.* စောင့်ကြပ်သည်။

superior, *a.* သာ၍မြတ်သော။ သာ၍မြင့်သော။ *n.*

သာ၍မြတ်သောသူ။

supervise, *v. t.* ပွင့်ဆင်အောင်ကြည့်ရှုသည်။

supine, *a.* ပက်ထက်နေသော။—*ly, adv.* ပက်

supper, *n.* ညစာ။ [ထက်။

supple, *a.* ပျော့သော။ ပြောင်းသော။

- supplement, *n.* ဖြည့်စွက်၍ထည့်သောအရာ၊ ဆက်သောစာ၊ စကားဆက်၊
- supplicate, *v. t.* တောင်းပန်သည်။
- supply, *v. t.* အသုံးခံသည်။ ဖြည့်စွက်သည်။
- support, *v. t.* ငွေသည်။ ထောက်သည်။ ခံသည်။ ကူညီသည်။ စရိတ်ခံသည်။ သည်းခံသည်။
- suppose, *v. t.* ထင်မှတ်သည်။
- suppress, *v. t.* ချုပ်တည်းသည်။ ထိခိုက်သည်။
- suppurate, *v. i.* ပြည်မှည့်သည်။ [နှိပ်သည်။
- supreme, *a.* အမြင့်ဆုံးသော။ အမြတ်ဆုံးသော။
- sure, *a.* အမှန်သိသော။ မချွတ်မထွဲဖြစ်သော။
- surety, *n.* အာမခံ။ အာမခံခြင်း။
- surface, *n.* မျက်နှာပြင်။ အပြင်။
- surpass, *v. t.* လွန်သည်။ လွန်သည်။ ထူးချွန်သည်။
- surprise, *v. t.* ရှောင်တခင်တိုက်ယူသည်။ အံ့သြစေသည်။ *n.* ရုပ်ခနဲအံ့သြခြင်း။
- surrender, *v. t.* ဝန်ချ၍အပ်သည်။
- surround, *v. t.* ပတ်ဝိုင်းသည်။ ဝန်းရံသည်။
- survey, *v. t.* မြေတိုင်းသည်။ အနှံ့အပြားကြည့်ရှု
- survive, *v. i.* အသက်ရှင်သေးသည်။ [သည်။
- suspect, *v. t.* သက်သေမရှိဘဲထင်မှတ်သည်။ ယုံမှားသည်။ ယုတ်ပတ်သည်။
- suspend, *v. t.* ဆွဲသည်။ လွှတ်သည်။ စဲစေသည်။
- suspense, *n.* နှောင့်နှေးခြင်း။ စဲခြင်း။
- sustain, *v. t.* ခံသည်။ ရပ်ခံသည်။
- swallow, *v. t.* မျိုသည်။ *n.* တကွိုက်။ bird,
- swamp, *n.* မိမ့်မြေ။ [မိုင်းစွေငှက်။
- swan, *n.* ရွှေငန်း။ [တမ။
- swarm, *n.* အစုအဝေး။ အစုအရုံး။ of bees, ပျား
- sway, *v. i.* တိမ်းသည်။ ထိမ်းသည်။ *v. t.* rule, အုပ်စိုးသည်။ *n.* အုပ်စိုးခြင်း။
- swear, *v. i. leg.* ကျမ်းကိုင်သည်။ ကျိန်ဆိုသည်။ *v. t.* သစ္စာတိုက်သည်။

sweat, *n.* ရွေး။ *v. i.* ရွေးထွက်သည်။

sweep, *v. t.* လှည်းသည်။

sweet, *a.* ရှိသော။ မွှေးသော။ သာယာသော။
ဆိမ့်သော။—ness, *n.* ရှိခြင်း။

swell, *v. i.* ဖောင်းသည်။ ရောင်သည်။ မိုသည်။
မောက်သည်။ waves, လှိုင်းဖိတ်သည်။

swelling, *n.* အရောင်။ အဖူ။ ရောင်သောအနာ။

swerve, *v. i.* ထွဲသွားသည်။

swift, *a.* မြန်သော။ လျင်သော။

swim, *v. i.* ရေကူးသည်။

swing *n.* ခန်း။ *v. i.* ခန်းစီးသည်။ *v. t.* တောက်
တက်ခတ်လှုပ်သည်။ ထွဲသည်။ ခန်းထွဲသည်။

swivel, *n.* (gun) မိန်ပြောင်း။

sword, *n.* ထားလွယ်။ သန်လျက်။ point, ထားဦး။

swoon, *v. i.* သေငယ်သေသည်။ မျောသည်။

sympathize, *v. i.* ကြင်နာသည်။ ကိုယ်ချင်းစာနာ

sympathy, *n.* စာနာခြင်း။ ကြင်နာခြင်း။ [သည်။

symptom, *n.* လက္ခဏာ။

syringe, *n.* မြွတ်။

syrup, *n.* တင်လဲ။

system, *n.* အစီအစဉ်။

T.

table စားပွဲ။—cloth, စားပွဲခင်း။ of figures, etc.,

tack, *n.* သံချွန်ကလေး။ [ပုံ။

tackle, *n.* ရွက်ကြိုးတန်ဆာ။

tail, *n.* အမြီး။ root of, အမြီးရင်း။

tailor, *n.* အချုပ်သမား။

tainted, *a.* ပုပ်စသော။

take, *v. t.* ယူသည်။ ခံယူသည်။ ဖမ်းမိသည်။

away, ယူသွားသည်။ out, နှုတ်သည်။ off,

ခွတ်သည်။ လျှော့သည်။ up, မှီသည်။ ကြွသည်။

ကောက်သည်။ from, နှုတ်ယူသည်။ care,

သတိပြုသည်။ သတိထားသည်။ hold, ကိုင်

ယူသည်။ possession of, သိမ်းယူသည်။
root, အမြစ်စွဲသည်။

tale, *n.* လချေး။

tale, *n.* ဒဏ္ဍာရီ။ အရေအတွက်။

talent, *n.* အခွမ်းသတ္တိ။

talk, *v. i.* စကားပြောသည်။

tall, *a.* အရပ်မြင့်သော။

tallow, *n.* အဆီခဲ။—candle, အဆီတိုင်။

tally, *n.* ဂန္ထီ။ *v. t.* ဂန္ထီတဖက်စီမှတ်သည်။

tamarind, *n.* မန်းကျည်းပင်။ မန်းကျည်းသီး။

tame, *a.* ယဉ်သော။ *v. t.* အောင်သည်။ ယဉ်
အောင်ဆုမွန်သည်။ [သည်။

tan, *v. t.* သားရေကိုသစ်ခေါက်ရည်၌ စိမ့်၍နယ်

tangle, *v. t.* ချုပ်ထွေးအောင်ပြုသည်။ ကျော့မိသည်။

tank, *n.* ရေနံ။

tanner, *n.* သားရေလုပ်သမား။

tap, *n.* မြွန်။ *v. t.* ဖောက်သည်။ အသာပုတ်သည်။
အသာခေါက်သည်။ [ကောင်။

tape, *n.* ကျပ်ကြိုးပြား။—worm, ပြားသောသံ

taper, *n.* ဗလောင်းတိုင်ကလေး။ *v. i.* သွယ်သည်။

tapering, *a.* ချွန်းသော။ သွယ်သော။

tar, *n.* ကတ္တရာဆီ။ ထင်းခူးဆီ။

tardy, *a.* နှေးသော။ အချိန်လွန်မှဖြစ်သော။

target, *n.* ပြစ်ရန်စက်။

tarnish, *v. i.* မှေးသည်။ မှိန်သည်။ *v. t.* မှိန်
အောင်ပြုသည်။ [ဖင့်နွဲ့သည်။

tarry, *v. i.* နေသည်။ စောင့်နေသည်။ နေရစ်သည်။

tart, *a.* ချဉ်သော။ ခါးသော။

task, *n.* အငန်းအတာ။ လုပ်ငန်းလုပ်တာ။

tassel, *n.* ပန်းပွား။

taste, *n.* ဖိဂျါယတန။ အရသာခံခြင်း။ ရသာရှိ။ အ
ရသာ။ *v. t.* အရသာခံသည်။ မြည်းစမ်း
သည်။ *v. i.* အရသာရှိသည်။

- tasteless, *a.* ပေါ့သော။ အရသာမရှိသော။
- tattoo, *v. t.* ထိုးကွင်းထိုးသည်။
- taunt, *v. t.* စိတ်နာအောင်ကဲ့ရဲ့သည်။
- tax, *n.* အခွန်။ အကောက်။ ခွဲပုံကျငွေ။ *v. t.* ငွေ
ခွဲသည်။ အပြစ်တင်သည်။
- tea, *n.* ထက်ဖက်ခြောက်။ ထက်ဖက်ရည်။
- teach, *v. t.* သင်သည်။ သွန်သင်သည်။ စာပို့သည်။
- teacher, *n.* ဆရာ။
- teak-tree, *n.* ကျွန်းပင်။ teak-wood, ကျွန်းသား။
- tear, *n.* မျက်ရည်။ *v. t.* ဆုတ်သည်။ ဆုတ်ဖဲ့သည်။
- tease, *v. t.* ကျီစားသည်။ နှောင့်ရှက်သည်။
- telegraph, *n.* ကြေးနန်း။ —office, ကြေးနန်းရုံ။
—message, ကြေးနန်းစာ။
- telescope, *n.* မှန်ပြောင်း။
- tell, *v. t.* ပြောသည်။ ဆိုသည်။ ကြားပြောသည်။
သိတင်းပြောသည်။ ဖော်ပြသည်။
- temerity, *n.* အရဲကိုးခြင်း။
- temper, *n.* စိတ်သဘော။ *v. t.* ဆေးသည်။
- temperament, *n.* စိတ်သဘော။
- temperate, *a.* မလွန်မကျူးဖြစ်သော။ [အနေး။
- temperature, *n.* အပူအအေးရောက်ဖြစ်သောအခြေ
- tempest, *n.* မုန်တိုင်း။ မိုဃ်းသက်မုန်တိုင်း။
- temple, *n.* ဗိတ်မှန်။ of the head, နားထင်း။
- temporary, *a.* ခဏသာတည်သော။
- tempt, *v. t.* တိုက်တွန်းသည်။ သွေးဆောင်သည်။
အပြစ်သို့သွေးဆောင်သည်။ စုံစမ်းသည်။
- tenacious, *a.* ကပ်သော။ စွဲထမ်းသော။
- tenant, *n.* ငှား၍နေသောသူ။ နေသောသူ။
- tend, *v. t.* ထိန်းသည်။ စောင့်ထိန်းသည်။
- tender, *a.* နူးသော။ *v. t.* ပေးလိုပြုသည်။
- tendon, *n.* အကြော။
- tenet, *n.* အယူဝါဒ။
- tenon, *n.* ခရောင်း။

tent, *n.* ကုယားထဲ။

tenure, *n.* ပစ္စည်းဥစ္စာကိုပိုင်သောနည်း။

term, *n.* အပိုင်းအခြား။ ခိုင်းခြားသောကာလ။

terminate, *v. i.* ဆုံးသည်။ ကုန်သည်။ ပြီးသည်။

terrace, *n.* ကမ်းထစ်။ ဆင်ကပ်။

terrible, *a.* ကြောက်မက်ဖွယ်ဖြစ်သော။

territory, *n.* နယ်။

test, *v. t.* စုံစမ်းသည်။

testify, *v. t.* သက်သေခံသည်။

text, *n.* မူ။ တရားဟောရန်ရေးသောအချက်။

than, *adv.* ထက်။

thank, *v. t.* ကျေးဇူးရှိသည်ဟုပြောသည်။ “thank you,” ကျေးဇူးတင်ပါ၏။

that, *pron.* ထို။ ထိုဟာ။ ဟို။ ဟိုဟာ။

thatch, *n.* (အိမ်မိုးရန်) ခနီ။ သက်ကယ်။ သစ် ရွက်။

theatre, *n.* ဇာတ်ရုံ။

theft, *v.* မိုးခြင်း။ မိုးမှု။

then, *adv.* ထိုအခါ။ ထိုနောက်။ ထိုကြောင့်။ in that case, ထိုသို့ဖြစ်လျှင်။

thence, *adv.* ထိုအရပ်မှ။ ထိုအခါမှ။

there, *adv.* ဟိုမှာ။ ထိုအရပ်မှာ။ —after, ထိုနောက်။ ထိုအတိုင်း။ —by, ထိုအကြောင်းအားဖြင့်။ —for, ထိုကြောင့်။ ထိုအကြောင်းကြောင့်။ ထိုအတွက်ကြောင့်။

thermometer, *n.* အပူတိုင်း။ ပြတားတိုင်း။

they, *pron.* သူတို့။ their, theirs, သူတို့၏။ them, သူတို့ကို။ themselves, သူတို့ကိုယ်တိုင်။

thick, *a.* ထူသော။ ထူထပ်သော။ မိတ်သော။ ပျစ်သော။ —ness, *n.* အထူ။

thicken, *v. i.* ပျစ်သွားသည်။ *v. t.* ထူထပ်အောင်

thief *n.* သူမိုး။

[ပြသည်။

thigh *n.* ပေါင်း။

thimble, *n.* အချပ်ထက်စွပ်။

thin, *a.* ဖိန်သော၊ ပါးသော၊ ကြည်းသော။

thing, *n.* အရာ၊ ဟာ၊ ဥစ္စာ၊ ပစ္စည်း။

think, *v.* ထင်သည်၊ ထင်မှတ်သည်၊ စိတ်ထင်သည်။
ကြံသည်။ ဆင်ခြင်သည်။

thirst, *v. i.* ရေငတ်သည်။ *n.* ရေငတ်ခြင်း။

this, *pron.* ဤ၊ သည်။ *pl.* ဤ—တို့၊ သည်—တို့။

thither, *adv.* ဟိုကို၊ ထိုအရပ်သို့။

thong, *n.* သားရေကြိုး။

thorn, *n.* ဆူး—tree, ဆူးပင်။ [စင်

thorough, *a.* စုံထင်သော—ly, *adv.* အကုန်အ

thrash, *v. t.* စပါးပုတ်သည်။ တံပျားနှင့်မိုက်သည်။

—ing floor, *n.* ကောက်တယ်။

though, *conj.* သော်လည်း။ (*aff.*) သို့သော်လည်း။

thought, *n.* စိတ်ထင်ခြင်း၊ ထင်မှတ်ခြင်း၊ စိတ်အ
ထင်အမှတ်—less, *a.* သတိမရှိသော။

thread, *n.* ခြည်၊ အပ်ခြည်။

threaten, *v. t.* ခြိမ်းခြောက်သည်။ မောင်းခဲသည်။

threshold, *n.* တံခါးခုံ။

thrifty, *a.* ခြွေတာသော၊ စီးပွားတက်သော။

thrive, *v. i.* အမြတ်ရသည်။ သန်စွမ်း၍ကြီးပွား

throat, *n.* ထည်ချောင်း။ [သည်။

throb, *v. i.* ခုန်သည်။ လှုပ်သည်။

throne, *n.* ရာဇပထ္တင်။

throng, *n.* များစွာသောလူအစုအဝေး။

throttle, *v. t.* ထည်ကိုအစ်သည်။

through, *prep.* ထုတ်ချင်း၊ တရှောက်လုံး။

throw, *v. t.* ပြစ်သည်။ —up, မြှောက်သည်။
အရာကိုချထားသည်။ အန်သည်။ —down,
ချသည်။ —aside, ပြစ်ထားသည်။ —away,
စွန့်ပြစ်သည်။ ပယ်သည်။ —off, ကင်းလွတ်
အောင်ပြုသည်။

thrust, *v. t.* ထိုးသည်။ တွန်းသည်။

thumb, *n.* ထက်မ။

thump, *v. t.* ထုသည်။

thunder, *v. i.* မိုဗ်းမြိုဗ်းသည်။ မိုဗ်းမြည်သည်။
n. မိုဗ်းမြိုဗ်းသံ။

Thursday, *n.* ကြာသပတေးနေ့။

thus, *adv.* ဤသို့။ ထိုသို့။ သည်နှုတ်ထိုနည်းတူ။
 ဤကဲ့သို့။—much, ဤမျှထောက်။

thwart, *v. t.* အကြိုကိုဗှက်သည်။ *n.* ကန့်။

tick, *n.* insect, မှွားကောင်။ *v. i.* ဂျက်ဂျက်မြည်
 tickal, *n.* အကျပ်။ သည်။

tickle, *v. t.* ကလိထိုးသည်။

tide, *n.* မီးဒီရေ။ to flow, ရေတက်သည်။ to ebb,

tidy, *a.* ကျစ်လစ်သော။ [ရေကျသည်။

tie, *v. t.* ချည်သည်။ နှောင်သည်။ *n.* အထုံး။—
 up, *v. t.* ချည်ထားသည်။ ထုပ်သည်။

tiffin, *n.* မွန်းတည့်စာ။

tiger, *n.* ကျား။ tigress, ကျားမ။

tight, *a.* ကျပ်သော။ တင်းသော။ လုံသော။

tighten, *v. t.* တင်းစောင်ဆွဲသည်။

tile, *n.* အုတ်ကြွပ်။

till, *v. t.* လယ်လုပ်သည်။ *prep.*, တိုင်အောင်။

tiller, *n.* လယ်လုပ်သမား။ တက်မကျင်း။

timber, *n.* သစ်သား။—yard, သစ်ထားသောဝင်း။

time, *n.* ကာလ။ အခါ။ အချိန်။ အခိုက်။

timid, *a.* ကြောက်တတ်သော။

tin, *n.* ခဲမဖြူ။ သံဖြူ။

tinder, *n.* ထောင်စာ။—box, မီးခတ်အစ်။

tingle, *v. i.* ကျညီသည်။ မိုးမိုးစစ်စစ်ရှိသည်။

tinsel, *n.* ကုလားရွှေ။

tip, *n.* အဖျား။

tipsy, *a.* ဝေဝေရှိသော။

tired, *a.* မောသော။ ပင်ပန်းသော။ ညောင်းသော။

tiresome, *a.* မောစေသော။ ပင်ပန်းစေသော။

tithe, *n.* ဆယ်မြို့တမြို့။

- title, *n.* လိပ်စာ။ အမည်။ နာမ။ ဆွဲ။ ဆိုင်ခြင်း။
 ဖိုင်ခြင်း။—deed, ဖိုင်ထိုက်သောစာချုပ်။
- titter, *v. i.* တကျိကျိရယ်သည်။
- to, *prep.* အား။ သို့။ ကို။ အဖို့အလိုငှါ။ တိုင်အောင်။
- toad, *n.* ဇားမြုပ်။—stool, မှို။ [ရအောင်။ *aff.*
- toast, *v. t.* ကင်သည်။ *n.* မုန့်ကင်။
- tobacco, *n.* ဆေးရွက်။—pipe, ဆေးတန်။
- to-day, *n.* ယနေ့။
- toddy, *n.* ထန်းရည်။ ဒန်ရည်။
- toe, *n.* ခြေချောင်း။ great, ခြေမ။ second, ခြေ
 ညှိုး။ middle, ခြေလယ်။ fourth, ခြေသု
 ကြယ်။ little, ခြေသန်း။
- together, *adv.* အချင်းချင်း။ အတူ။ နှင့်အတူ။ အ
 တူတကွ။ နှင့်တကွ။ အပေါင်းအဖက်။
- toil, *v. i.* ပင်ပန်းစွာလုပ်ဆောင်သည်။
- token, *n.* အမှတ်။ လက္ခဏာ။ အထိမ်းအမှတ်။
- tolerable, *a.* ခံနိုင်ဖွယ်ဖြစ်သော။
- tolerate, *v. t.* မဆီးတား။ အခွင့်ပေးသည်။
- toll, *v. t.* ခေါင်းလောင်းလေးလေးထိုးသည်။ *n.*
 ဝင်၊ ထွက်၊ သွား၊ လာရသောအခ။
- tomato, *n.* ခရမ်းသီး။ ခရမ်းကျည်။
- tomb, *n.* သင်းချိုင်းတွင်း။
- to-morrow, *n.* နက်ဖန်နေ့။ day after, သန့်ဖက်ခါ။
- tone, *n.* အသံ။ အသံ၏အခြေအနေ။
- tongs, *n.* မီးညှပ်။
- tongue, *n.* လျှာ။ of land, ကြက်လျှာစွန်း။
- tonsil, *n.* ပါးစေ့။
- too, *adv.* လွန်း။ *v. aff.* also, ထည်း။
- tool, *n.* တန်ဆာ။ လုပ်ကိုင်ရန်တန်ဆာ။
- tooth, *n.* သွား။ double, အံသွား။ eye—, အစွယ်။
 : saw—, လှူစွယ်။—ache, သွားကိုက်နာ။
 pick, သွားကြားထိုး။—brush, သွားတိုက်
- top, *n.* အထွဋ်။ ထိပ်။ ဂျင်။ [တံပွတ်။

- topic, *n.* အကြောင်းအရာ။
 topsy-turvy, *adv.* ပြောင်းပြန်။
 torch, *n.* မီးစည်း။ မီးတိုင်။ စွယ်ပေါင်တိုင်။
 torment, *v. t.* ပင်ပန်းအောင်နှောင့်ရှက်သည်။
 torn, *a.* စုတ်သော။
 torpid, *a.* ထုံသော။ ထုံကျဉ်သော။
 torrent, *n.* ရေပြင်းချောင်း။
 tortoise, *n.* လိပ်။ —shell, လိပ်ခွံ။
 torture, *v. t.* ပြင်းထန်စွာညည်းဆဲသည်။ အပူ
     အပြင်းစစ်သည်။
 toss, *v. t.* မြှောက်သည်။ ထက်နှင့်ပြစ်သည်။
 total, *n.* ပေါင်း။ *a.* စုံလင်သော။
 totally, *adv.* အကုန်အစင်။ အကြွင်းမဲ့။
 totter, *v. i.* ထဲထုမတတ်တုန်လှုပ်သည်။
 totteringly, *adv.* ခနော့ခနဲ့။
 touch, *v. t.* ထိုသည်။ ထိသည်။
 tough, *a.* ပျဉ်းသော။
 toward, *prep.* သို့။ ကို။
 towel, *n.* ထက်သုတ်ပင်။
 tower, *n.* တန်ဆောင်း။ ချီတိုက်။
 town, *n.* မြို့။ ရွာ။ townsman, မြို့သား။
 trace, *v. t.* ရေးသားသည်။ *n.* ခြေရာ။ မြင်းကမ္ဘာ
     ဆွဲသောကြိုး။ [လိုက်သည်။
 track, *n.* ခြေရာ။ လမ်းကြောင်း။ *v. t.* ခြေရာသို့
 trade, *v. i.* ကုန်သွယ်သည်။ ရောင်းဝယ်သည်။
     n. ရောင်းဝယ်မှု။ လက်မှုပညာအတတ်။
 trader, *n.* ကုန်သည်။ tradesman, ဆိုင်ရှင်။
 tradition, *n.* မိမိုးဘလားစကား။ နည်းဥပဒေ။
 traduce, *v. t.* မထုတ်မမှန်အပြစ်တင်သည်။
 trail, *v. t.* ဖုတ်သိဆွဲသည်။ *n.* ခြေရာ။
 train, *v. t.* စစ်ရေးသင်သည်။ ကျင့်သည်။ ဆုမွန်
     သွန်သင်သည်။ *n.* နောက်ပါ အခြေအရံ။
     စနက်။ အစီအစဉ်။

trait, *n.* ပုံပန်း၊ လက္ခဏာ၊ အခြေအနေ၊

traitor, *n.* ဖောက်ပြန်သောသူ၊

trample, *v. t.* ကျော်နင်းသည်၊ နှိပ်နင်းသည်၊

trance, *n.* ထဝင်ဖြစ်ခြင်း၊

tranquil, *a.* ငြိမ်သော၊ သက်သာသော၊

transact, *v. t.* သယ်ပိုးသည်၊ ရွက်ဆောင်သည်၊

transaction, *n.* အပြုအမူ၊

transfer, *v. t.* နေရာပြောင်းစေသည်၊ ထွဲပေးသည်၊

transform, *v. t.* ပုံပြောင်းစေသည်၊

transgress, *v. t.* လွန်ကျူးသည်၊ မှားယွင်းသည်၊

translate, *v. t.* စကားပြန်သည်၊ အနက်ပြန်သည်၊

transmigrate, *v. i.* ထွက်ပြောင်းသည်၊ တပြည်

မှတပြည်သို့ပြောင်းသည်၊

transmit, *v. t.* ပေးလိုက်သည်၊ ရှောက်သွားစေ

transparent, *a.* အထင်းဖောက်နိုင်သော၊ [သည်၊

transpire, *v. i.* ဖြစ်လွှာသည်၊

transport, *v. t.* သယ်ပိုးကြည့်ဆောင်၍သွား

သည်၊ *n.* ချောသင်္ဘော၊

transpose, *v. t.* နေရာချင်းလဲသည်၊

transverse, *a.* ကန့်ထန်ဖြစ်သော၊

trap, *n.* ထောင်ချောက်၊ ဂျမ်း၊ *v. t.* ထောင်မိသည်၊

trash, *n.* အမှိုက်၊

travail, *v. i.* ပွားမြင်ခြင်းဝေဒနာကိုခံသည်၊

travel, *v. i.* ခရီးသွားသည်၊ —ler, *n.* ခရီးသွား

tray, *n.* ဗွပ်၊ [သောသူ၊

treachery, *n.* သစ္စာဖျက်၍ကျင့်ပြုမှုခြင်း၊

tread, *v. i.* နင်းသည်၊ နင်းနယ်သည်၊ နှိပ်နင်းသည်၊

treadle, *n.* နင်းခွက်၊

treason, *n.* ပုန်ကန်ခြင်း၊

treasure, *n.* အလွှာ၊ ဆည်းပူးသိုထားသောဥစ္စာ၊

treasurer, *n.* အလွှာစိုး၊ အှုထိုက်စိုး၊ ငွေထိန်း၊

treasury, *n.* အလွှာကျို၊ အလွှာထိုက်၊

treaty, *n.* မင်းချင်းဖွဲ့သောစာချုပ်၊

- tree, *n.* အပင်။ သစ်ပင်။
- tremble, *v. i.* တုန်လှုပ်သည်။
- trench, *n.* မြောင်း။ ကျုံး။
- trespass, *n.* ပြစ်မှားသည်။ ထွန်ကျူးသည်။
- trial, *n.* စုံစမ်းခြင်း။ *leg.* စစ်ကြောမှု။
- triangle, *n.* သုံးထောင့်ပုံ။
- tribe, *n.* အမျိုး။
- tribute, *n.* ဆက်သောအခွန်။
- trick, *v. t.* လိမ့်ထည်သည်။ *n.* လိမ်ထည်ရအောင်
ပရိယာယ်ပြုခြင်း။
- trifle, *n.* အတွက်မရှိသောအရာ။ *v. i.* ပေါ့လျော့
စွာပြု၍နေသည်။ ဖျက်ရယ်ပြုသည်။
- trigger, *n.* လက်လှုပ်။
- trim, *a.* ကျစ်ထစ်သော။ *v. t.* ပျင်ဆင်သည်။
ခုတ်ထွင်သည်။ တန်ဆာဆင်သည်။
- trip, *v. i.* ချွတ်ယွင်းသည်။ ထိမိ၍လည်းသည်။
v. t. ခြေကိုထိမိက်၍လည်းသည်။
- tripe, *v. i.* ဆူအိမ်။
- triumph, *v. i.* အောင်မြင်သည်။ အောင်ပွဲလုပ်
သည်။ *n.* အောင်ခြင်း။
- troop, *n.* လူစု။ ရဲမက်ဗိုလ်ခြေ။ မြင်းတပ်။
- trot, *v. i.* သုံးချောင်းထောက်သွားသည်။
- trouble, *v. t.* ရွှေသည်။ ရွှေနှောက်သည်။ နှောင့်
ရှက်သည်။
- trough, *n.* ခေါင်း။ ကျင်း။ eaves—, ရေတရောက်။
- trowsers, *n.* ပေါင်းဘီ။ [သော။
- true, *a.* မှန်သော။ ယုတ်သော။ စစ်သော။ ဇာတိမြစ်
- truly, *adv.* ဖကန်းအမှန်။ အကယ်စင်စစ်။ မှန်
- trumpet, *n.* တံပိုး။ [ကန်စွာ။
- trunk, *n.* သစ်တာ။ of tree, ပင်စည်။
- trust, *v. t.* ယုံသည်။ ယုံကြည်သည်။ ကိုးစားသည်။
အမှီပြုသည်။ အကြွေးရောင်းသည်။ *n.* ယုံခြင်း။
ကိုးစားသောအရာ။ ယုံ၍အပ်သောအရာ။

trusty, *a.* ယုံလောက်သော၊ မချွတ်ယွင်းနှိုင်းသော၊

truth, *n.* သမ္မာ၊ သစ္စာ၊ ယုတ်မှန်ခြင်း။

try, *v. i.* အားထုတ်သည်။ *v. t.* စုံစမ်းသည်။
ပြုစမ်းသည်။ *leg.* စစ်မေးသည်။

tube, *n.* ပြောင်း၊ ပြွန်။

Tuesday, *n.* အင်္ဂါနေ့။

tug, *v.* အားထုတ်၍ ဆွဲငင်သည်။ မီးသင်္ဘောကလေး။

tumble, *v. i.* ထည်း၍ ကျသည်။ လိမ့်၍ ကျသည်။

tumbler, *n.* ဗန်ခွက်။

tumor, *n.* အကျိတ်အခဲ။

tumultuous, *a.* ရုန်းရင်းခတ်မျှပြုသော၊ အုတ်
ကျက်သော။ —ly, *adv.* အုတ်အုတ်ကျက်
ကျက်၊ အုတ်အုတ်သဲသဲ၊ မိမိကျက်ကျက်။

tune, *n.* သီခြင်းဆိုသံ၊ တီးမှုတ်သံ။

tunnel, *n.* ကတော့၊ ထုတ်ချင်းခပ်ဖောက်သောဥမင်

turban, *n.* ခေါင်းပေါင်း၊ ပေါင်းထုပ်။ [ထမ်း။

turbulent, *a.* လှုပ်ရှားလျက်ရှိသော၊ ထချင်သော

turkey, *n.* ကြက်ဆင်း။ [သဘောရှိသော။

turmeric, *n.* သနွင်း၊ နံနွင်း။

turn, *v. i.* လှည့်သည်။ ထည်သည်။ ပြောင်းသည်။

• လှန်သည်။ *v. t.* လှည့်သည်။ လှန်၍ထား
သည်။ aside, ထွဲသည်။ in a lathe, ပွတ်
ခံသည်။ by turns, *adv.* အလှည့်နှင့်။

turner, *n.* ပွတ်သမား။

turpentine, *n.* ထင်းရှူးငှက်။

tusk, *n.* အစွယ်။

tweezers, *n.* ရွေးညှပ်။

twig, *n.* အညွန့်။

twilight, *n.* ဆည်းသာ။

twin, *n.* အမွှာမွှားဖက်၊ အမွှာ။

twine, *v. t.* လိမ်ပတ်သည်။ ရစ်ပတ်သည်။ *n.*
လွန်းပေါင်းတင်သောကြိုး။

twinge, *n.* ထိုး၍ကိုက်ခြင်း။

twinkle, *v. i.* မှိတ်တုတ်မှိတ်သည်။ မှိတ်နေသည်။
 twist, *v. t.* လွန်းသည်။ ကျစ်သည်။ လွန်းပေါင်း
 twitter, *v. i.* စစ်စစ်မြည်သည်။ [တင်သည်။
 type, စာလုံးပုံ။ to set —, ပုံစီသည်။

U.

udder, *n.* နို့တိုက်။
 ugly, *a.* အရုပ်ဆိုးသော။ အဆင်းတန်သော။
 ulcer, *n.* အနာစိမ်း။ —ate, *v. i.* အနာစိမ်းဖြစ်
 ultimate, *a.* အဆုံးဖြစ်သော။ [လွှာသည်။
 umbrella, *n.* ထီး။
 umpire, *n.* စပ်ကြားမှာစီရင်သောသူ။ ခိုင်။
 unanimous, *a.* စိတ်သဘောတူကြသော။
 unaccountably, *adv.* အကြောင်းမတန်။
 unaccustomed, *a.* အကျင့်မပါသော။
 unalterable, *a.* မပြောင်းလဲနိုင်သော။
 unaspirated, *a.* တထိုးသံမပါသော။
 unaware, *adv.* အမှတ်တမဲ့။
 unbecoming, *a.* မလျှောက်ပတ်သော။
 unbend, *v. i.* လွန်၍ဖြောင့်သည်။ —a bow,
     လေးညှိသည်။
 unbind, *v. t.* ဖြည်သည်။
 unbound, *a.* မချည်နှောင်သော။
 unbuckle, *v. t.* ထိကပေါက်ဖြုတ်သည်။
 unburden, *v. t.* ဝန်ကိုချသည်။
 unbutton, *v. t.* အင်္ကျီသီးကိုဖြုတ်သည်။
 unchain, *v. t.* သံကြိုးကိုချွတ်သည်။
 unclasp, *v. t.* ရှိတ်ကိုဖြုတ်သည်။
 uncle, *n.* a father's elder brother, တကြီး။
     younger, တငွေ့။ a mother's elder
     brother, ဦးမိုး။ younger, ဦးမင်း။
 unclot, *v. t.* အဝတ်ကိုချွတ်သည်။ [ဖြစ်သော။
 uncommon, *a.* ထူးခြားသော။ တခါတစေ့သာ
 uncontrollable, *a.* မဆီးတားနိုင်ပွယ်ဖြစ်သော။

uncork, *v. t.* အဆို့ကိုနှုတ်သည်။

uncurl, *v. t.* အလိပ်ကိုဖြည်သည်။

under, *prep. adv.* အောက်။ လျော့လျက်။ —neath, အောက်မှာ။

undermine, *v. t.* အောက်သို့ထွင်းဖောက်သည်။
ခလိုင်၍စားသည်။

understand, *v. t.* နားလည်သည်။ [စမ်းသည်။

undertake, *v. t.* လုပ်စပြုသည်။ အစပြုသည်။ ပြု

undertaker, *n.* သုတရဇာ။ သင်းပြုတ်ခြင်းနှင့်
ဆိုင်သောအမှုများကိုစီရင်သောဆရာ။

undertaking, *n.* ဆောင်ရွက်ရန်အမှု။

undervalue, *v. t.* တန်ဖိုးကလျော့၍ပြတ်သည်။

undeserving, *a.* မခံထိုက်သော။

undetermined, *a.* သဘောမချသေးသော။ မသတ်

undo, *v. t.* ဖြေဖျက်သည်။ ဖြည်သည်။ [မှတ်သော။

undress, *v. t.* အဝတ်ကိုချွတ်သည်။

uneasy, *a.* မငြိမ်သက်သော။

unequal, *a.* မညီမမျှသော။ မတန်မလောက်သော။

uneven, *a.* မညီသော။ ကြမ်းသော။

unfeeling, *a.* မကြင်နာတတ်သော။

ungird, *v. t.* အစည်းကိုဖြည်သည်။

uniform, *a.* ညီညာသော။ *n. mil.* စစ်ဝတ်စစ်

unimportant, *a.* အတွက်မရှိသော။ [တန်ဆာ။

unite, *v. i.* ဧခုစပ်သည်။ ဧခုသည်။ ပေါင်းသည်။

ရောသည်။ ရောနှောသည်။ ပေါင်းဖော်သည်။

v. t. ဆက်စပ်သည်။ ပူးသည်။ ကပ်သည်။

ပေါင်းသည်။ ဖက်သည်။ ရှည်သည်။ တွဲသည်။

universe, *n.* ဖြစ်ထေသမျှသောစကြဝဠာ။

unjust, *a.* မတရားသော။

unless, *conj.* မ—လျှင်။

unmentionable, *a.* မပြောမဆိုသင့်သော။

unmoor, *v. t.* ထိပ်ဆံကြိုးကိုရုတ်သိမ်းသည်။

unnatural, *a.* ပကတိအတိုင်းမဟုတ်သော။

- unnecessary, *a.* မရှိလျှင်အတွက်မရှိသော။
 unpopular, *a.* လူများမကြိုက်သော။ [မရှိသော။
 unprofitable, *a.* အကျိုးမဲ့သော။ အကျိုးကျေးဇူး
 unreasonable, *a.* မတော်မတန်သော။ အကြောင်း
     မတန်သော။ လူညာက်မညီလျော်သော။
 unroll, *v. t.* ဖြေသည်။ (အလိပ်ကို) ဖြန့်သည်။
 unscrew, *v. t.* ဝက်စကူကိုချွတ်သည်။
 unseal, *v. t.* တံဆိပ်ကိုခွာသည်။
 untangle, *v. t.* အရှုပ်အထွေးကိုဖျင်သည်။
 untie, *v. t.* ဖြေသည်။
 until, *prep. (aff.)* တိုင်အောင်။
 unveil, *v. t.* မှက်နှာခုံးကိုဖွင့်လှစ်သည်။
 unwittingly, *adv.* အမှတ်တမဲ့။
 up, *prep.* အပေါ်သို့။ အပေါ်ကို။ အထက်၌။ *int.*
 upbraid, *v. t.* ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်သည်။ [ထတော့။
 upon, *prep.* အပေါ်မှ။ [သော။
 upper, *a.* အထက်ကျသော။—most အထက်ဆုံး
 upright, *a.* မတ်တတ်သော။ ဖြောင့်မတ်သော။
 uprightly, *adv.* မတ်တတ်စွာ။ ဖြောင့်မတ်စွာ။
 uproar, *n.* ရုန်းရင်းခတ်မျှဖြစ်ခြင်း။
 urge, *v. t.* တွန်းသည်။ တိုက်တွန်းသည်။ ကြပ်
     ကြပ်တောင်းပန်သည်။ နှိုးဆော်သည်။
 urgent, *a.* မလွှဲနှိုင်းသော။
 urine, *n.* ကျင်ငယ်။ သေး။ ရေဟောင်း။ to pass—
     ကျင်ငယ်စွန့်သည်။
 urn, *n.* ရေဆိုး။ ဗျက်ဆိုး။ တာဆိုး။ ညောင်ရေဆိုး
 use, *v. i.* အသွေ့ရှိသည်။ *v. t.* သုံးသည်။ သုံးဆောင်
     သည်။ *n.* အသုံး။ သုံးဆောင်ခြင်း။
 useful, *a.* အသုံးဝင်သော။ အကျိုးရှိသော။
 useless, *a.* အသုံးမဝင်သော။ အသုံးမရသော။
 usual, *a.* ဖြစ်ထွေရှိသော။ အဖြစ်များတတ်သော။
 usurp, *v. t.* မပိုင်မဆိုင်ဘဲလုယူသည်။
 usury, *n.* မတရားသောအတိုး။

utensil, *n.* အသုံးအဆောင်၊ သုံးဆောင်ရန်တန်ဆာ၊
 utmost, *a.* အစွန်ဆုံးသော၊ အကြီးဆုံးသော၊
 utter, *v. t.* မြက်သည်၊ ပြောသည်၊ *a.* အပြင်း
 uvula, *n.* လျှာခင်း [ဆုံးသော]

V.

vacant, *a.* ထပ်သော၊ လွတ်ထပ်သော၊ ပထာ
 ဖြစ်သော၊
 vacate, *v. t.* လွတ်ထပ်စေသည်၊ ပပျောက်စေသည်၊
 vacillate, *v. i.* ဖလှယ်နေသည်၊ မိတ်ဝေသည်၊
 vaccinate, *v. t.* နွားကျောက်ထိုးသည်၊
 vacuum, *n.* လဟာသက်သက်၊
 vail, *n.* ကုလားကာ၊ မျက်နှာဖုံး၊ အကွယ်အကာ၊
v. t. မျက်နှာကိုဖုံးအုပ်သည်၊
 vain, *a.* ပလွှားသော၊ ဟန်ချိသော၊ မတတ်နိုင်
 သော၊ *in—, adv.* အကျိုးမဲ့၊ အလကား၊
 valid, *a.* ခိုင်ခံ့သော၊
 valley, *n.* ချိုင့်၊ တောင်ကြား၊
 valor, *n.* သူရဲတော၊
 valuable, *a.* အသုံးထိုက်သော၊ အသုံးတန်သော၊
 value, *n.* တန်ဖိုး၊ ထိုက်သောအသုံး၊ *v. t.* အသုံး
 ဖြတ်သည်၊ နှစ်ခြောစုံမက်သည်၊
 valve, *n.* အခင်း၊
 vampire, *n.* သွေးစုတ်လင်းဆွဲ၊
 van, *n.* တပ်ဦး၊ အတောင်၊
 vane, *n.* ငှက်မနား၊
 vanish, *v. i.* ကွယ်ပျောက်သည်၊
 vanity, *n.* ပလွှားခြင်း၊ အနတ္တ၊
 vanquish, *v. t.* နိုင်သည်၊ အောင်သည်၊
 vapor, *n.* အငွေ့၊ အခိုးအငွေ့၊
 variable, *a.* ထွေကတ်သော၊ တနည်းတခြားဖြစ်
 variegate, *v. t.* ချယ်လှယ်သည်၊ [တတ်သော၊
 variety, *n.* အထူးထူးအထွေထွေ ဖြစ်ခြင်း၊ ထူး
 သောအမျိုး၊ ခြားနားခြင်း၊

- various, *a.* ထူးပြားသော၊ အထူးထူးအထွေထွေ
 varnish, *n.* အရောင်တင်ဆေး။ [ဖြစ်သော။
 vary, *v. i.* ခြားနားသည်။ ထူးထွေသည်။ *v. t.*
 ထူးထွေစေသည်။ ထူးထွေအောင်ပြုသည်။
 vast, *a.* ကြီးကျယ်သော။ အလွန်များစွာသော။
 vastly, *adv.* အလွန်။ အထူးသဖြင့်။
 vault, *n.* ပေါင်းကူးမြေတိုက်။ *v. i.* ခုန်ထွားသည်။
 vaunt, *v. i.* ဝါကြွားသည်။
 vegetable, *n.* ဟင်းသီးဟင်းရွက်ပင်။ အပင်မျိုး။
 vehement, *a.* ပြင်းထန်သော။ စိတ်အားကြီးသော။
 vein, *n.* သွေးကြော။ အရည်ကြော။ ကြိုး။
 velocity, *n.* လျင်မြန်ခြင်း။
 velvet, *n.* ကတ္တီပါ။
 venerate, *v. t.* အလွန်ရိုသေသည်။
 venetian-blind, *n.* တရုပ်ကပ်။
 vengeance, *n.* ရန်ထုံပြုခြင်း။
 venom, *n.* အဆိပ်။
 vent, *n.* ထွက်ပေါက်။ *v. t.* ဖောက်၍လွှတ်သည်။
 ventilate, *v. t.* လေဝင်အောင်သွင်းသည်။
 venture, *v. t.* စွန့်သည်။ စွန့်စားသည်။ ဝံ့သည်။
 veranda, *n.* ခြံကြီး။ ထက်ခံခန်းဝရံတံ။
 verdict *n.* ဆုံးဖြတ်ချက်။
 verdigris, *n.* သင်းလွဲ။
 verify, *v. t.* မှန်ကြောင်းကိုပြသည်။ တည်စေသည်။
 verse, *n.* အပိုက်။ အပုဒ်။ ထက်။ ဖတ်စာ။
 very, *adv.* အလွန်။ လှ။ တယ်။ အင်မတန်။
 vertical, *a.* မတ်တတ်ရှိသော။ [သည်။
 vex, *v. t.* နှောင့်ရှက်သည်။ စိတ်ထွက်အောင်ပြု
 vibrate, *v. i.* တောက်တက်ခတ်လှုပ်၍နေသည်။
 vice, *n.* ဆိုးညစ်သောအကျင့်အထွေ။ *mech.* ပြုတ္တ။
 viceroy, *n.* ရှင်ဘုရင်ကိုယ်စားပြု၍ အုပ်စိုးသော
 မင်း။ ဘုရင်ခံမင်း။
 vice versa, *adv.* အပြန်အလှန်။

vicinity, *n.* နီးခြင်း။ ပတ်ဝန်းကျင်။ နီးစပ်သောအရပ်။

victim, *n.* ယဇ် ပူဇော်သော အကောင်။ ဖျတ်စီး

victor, *n.* နိုင်သောသူ။ [သောသူ။

victuals, *n.* အစာ။ စားနပ်။

view, *v. t.* ခေ့ခေ့ကြည့်ရှုသည်။

vigorous, *a.* ခွန်းအားရှိသော။ သန်မာသော။

vile, *a.* ဆိုးညစ်သော။ ယုတ်ညံ့သော။

village, *n.* ရွာ။ ဇနပုင်။ villager, *n.* ရွာသူ ရွာသား။

villain, *n.* ဆိုးသွမ်းသောသူ။ လူဆိုးလူသွမ်း။

vindicate, *v. t.* မှန်ကြောင်းကိုပြသည်။ ထောက်ပံ့သည်။

vine, *n.* အနွယ်။ နွယ်ပင်။—yard, စပျစ်ခြံ။ စပျစ်

vinegar, *n.* ပုံးရည်။ [ဥယဉ်။

violate, *v. t.* သစ္စာဖျက်သည်။ လွန်ကျူးသည်။

ဖျက်ဆီးသည်။ မုဒိမ်းကျင့်သည်။

violent, *a.* ပြင်းသော။ ပြင်းထန်သော။

virtue, *n.* ပါရမီ။ အား။ အစွမ်း။

virus, *n.* small pox, ကျောက်ရည်။ vaccine,

visible, *a.* ထင်ရှားသော။ [နွားကျောက်ရည်။

visit, *v. t.* အကြည့်အရှုသွားသည်။ အကြည့်အ

viss, *n.* ဝိဿာ။ [ရှုထားသည်။

vitriol, *n.* blue, ဒုတ္တုပြာ။ white, ဒုတ္တုဖြူ။

green, ဒုတ္တုစိမ်း။

voice, *n.* နှုတ်ကထွက်သောအသံ။ [သော။

volatile, *a.* ပျံ့လွင့်တတ်သော။ စိတ်ကစားတတ်

volcano, *n.* မီးထွက်သောတောင်။ မီးတောင်။

volume, *n.* အလိပ်။ စာလိပ်။ စာအုပ်။ လုံးပတ်။

voluntary, *a.* အလိုလိုပြုသော။—ily, *adv.* အလို

vomit, *v.* အန်သည်။ အေ့သည်။ [အလျှောက်။

vote, *v.* သဘောတူ၍ ဆုံးဖြတ်သည်။

vouch, *v.* တိုင်တည်သည်။ သက်သေခံသည်။

voucher, *n.* သက်သေခံသောစာ။ ထက်မှတ်စာ။

vow, *v. t.* သစ္စာပြုသည်။ ဂတိထားသည်။

voyage, *v. i.* ပင်ထယ်ခရီးသွားသည်။

vulgar, *a.* မလည်ကွေးသော။

vulture, *n.* ထင်းတ။

W.

wabble, *v.i.* စောင်းဘိစောင်းဘင်းလိမ့်သည်။

wad, *n.* သေနတ်ပြစ်ရန်ထိုးသောအခါ။

wade, *v.t.* (ရေထဲသို့)ဆင်း၍သွားသည်။

wafer, *n.* မုန့်ပြားကလေး။ ကော်ပြား။

wag, *v. t.* နှိပ်သည်။ လှုပ်သည်။ *n.* လှုပ်ရှား။

wager, *v. t.* ထောင်းသည်။ ထောင်းစားသည်။

wages, *n.* အခ။ ထက်ခ။ ကံကျွေးထက်ခ။

wagon, *n.* ထွည်းခင်တိတ်။

wail, *v. i.* ငိုကျွေးမြည်တမ်းသည်။

waist, *n.* ခါး။ waist-band, ခါးစည်း။

wait, *v. i.* စောင့်နေသည်။ ဆိုင်းသည်။ ငံ့လင့်သည်။

waiter, *n.* ထက်ပါးစေ့၊ အစေ့အပါ။ [ကြောင်း။

wake, *v. i.* နိုးသည်။ *v. t.* နှိုးသည်။ *n.* ရက်

walk, *v.i.* ခြေထမ်း၍သွားသည်။ လည်သွားသည်။

ရှောက်သွားသည်။

wall, *n.* အုတ်ရိုး။ ကျောက်ရိုး။ နံရံ။

wallow, *v. i.* ပြောင်းဆန်၍နေသည်။

walnut, *n.* သစ်ကျားသီး။

wand, *n.* တံပွား။ လှံတံ။

wander, *v. i.* ထွဲသွားသည်။ —in delirium,

စိတ်ကထောင်ကရင်ဖြစ်သည်။

want, *n.* အလိုလိုခြင်း။ *v.t.* လိုရှင်သည်။ *v. i.*

လိုသည်။ ချို့တဲ့သည်။

wanton, *a.* ကလက်သော။ ထွန်ကျူးတတ်သော။

war, *n.* စစ်။ စစ်မှု။ စစ်မက်။ *v.i.* စစ်တိုက်သည်။

warble, *v. i.* ကျူးရင့်သည်။ မြည်ထွန်သည်။

ward, *off, v.t.* ကာဆီးသည်။ [စို့။

ward-robe, *n.* အဝတ်စုံထားသောအခန်း။ အဝတ်

warm, *a.* နွေးသော။ အိုက်သော။ *v. i.* နွေးထ-

သည်။ *v. t.* နွေးစေသည်။

warn, *v. t.* သတိပေးသည်။ ဆင့်ဆို၍ထားသည်။

warp, *v. i.* ကေ့သည်။ *n.* အံတိုင်။

warrant, *v. t.* အခွင့်ပေးသည်။ *n. leg.* ဝါရန်းစာ။

ဖမ်းဆီးရသောလက်မှတ်စာ။

wart, *n.* ကြွက်နှို့။

wash, *v. t.* ဆေးသည်။ clothes, ဖွတ်သည်။ လျှော်

သည်။ the face, သစ်သည်။ the body, ရေ

washer-man, *n.* ခဝါသည်။ [ရှိုးသည်။

wasp, *n.* နုကြည်။

waste, *v. i.* တဖြည်းဖြည်းလျော့ပါးသည်။ *v. t.* အ

ရှည်းနှိုးသုံး၍ကုန်စေသည်။ *a.* ဆိတ်ညံ့သော။

—land, *n.* မြေလပ်။ မြေရိုင်း။

watch, *v. i.* စောင့်သည်။ *n.* အစောင့်။ အလှည့်

စောင့်။ time piece, နာရီခွက်။

water, *n.* ရေ။ —fall, ရေတံခွန်။ —pot, အင်

တုံ။ စည့်ဆိုး။ —spout, ရေဘွေ။ —melon,

ဖရဲသီး။ —tight, *a.* ရေလုံသော။ *v. t.*

ရေလောင်းသည်။ ရေတိုက်သည်။

wave, *n.* လှိုင်း။ တံပိုး။ *v. i.* လှိုင်းအိတ်သည်။

v. t. ရှိထွေသည်။

waver, *v. i.* စိတ်ဝေသည်။ *a.* ဖဝေဖဝက်ရှိသော။

wax, *n.* ဖယောင်း။ ear-wax, နားဖာချေး။ seal-

ing, သင်္ဘောခြပ်။ *v. i.* ဆန်းသည်။ တိုးပွား

သည်။ ဖယောင်းတိုက်သည်။

way, *n.* ခရီး။ လမ်း။ manner, နည်း။ ထုံးတမ်း။

ထုံးစံ။ by the—, *adv.* ပြောစဉ်တွင်။

we, *pron.* ငါတို့။ ကျွန်ုပ်တို့။ our, ours, ကျွန်ုပ်တို့

၏။ us, ကျွန်ုပ်တို့ကို။ ourselves, ကျွန်ုပ်တို့

ကိုယ်တိုင်။

weak, *a.* အားနည်းသော။ ချွန့်သော။ အားမဲ့သော။

wealth, *n.* ဗျားစွာသောဥစ္စာ။ ကြွယ်ဝခြင်း။ ဥစ္စာ

ရတတ်ခြင်း။ စည်းစိမ်။

- wealthy, *a.* ဥစ္စာရတတ်သော။ ကြွယ်ဝသော။
- wean, *v. i.* နို့ကွာသည်။ အထွေပြတ်သည်။
- weapon, *n.* ထက်နက်။
- wear, *v. t.* ပွန်းအောင်ပြုသည်။ စားသည်။ *as* clothes, ဝတ်သည်။ *as a cap*, ဆောင်းသည်။ *as shoes*, စီးသည်။ *as stockings*, စွပ်သည်။—*out*, ဟောင်းနွမ်းပျက်စီးသင့်။
- weary, *a.* မောသော။ ပင်ပန်းသော။ ညောင်းသော။
- weather, *n.* မိုး၊ ခင်း၊ လေ၊ အခြေအနေ။ [သည်။
- weave, *v. t.* ရက်သည်။ weaver, *n.* ရက်ကန်း
- web, *n.* ရက်ကန်းသား။ spiders—ပင့်ကူမျှေး။
- wed, *v.* ထက်ထပ်၍စုံဖက်သည်။
- wedge. *n.* သပ်။
- Wednesday, *n.* ဗုဒ္ဓဟူးနေ့။
- weed, *n.* ပေါင်းပင်ကလေး။ *v.* ပေါင်းသင်သည်။
- week, *n.* ခုနစ်ရက်။ one week, တသိတင်း။
- weep, *v. i.* မျက်ရည်ကျသည်။ ငိုသည်။
- weigh, *v. t.* ချိန်သည်။ ချိန်တွယ်သည်။—*anchor*, နှုတ်သည်။ အချိန်ရှိသည်။
- weight, *n.* အလေး။ အချိန်။ လေးခြင်း။
- welcome, *a.* လိုချင်ဖွယ်ရှိသော။ *v. t.* လောကဝတ်ပြု၍ခေါ်ဖိတ်သည်။ *int.* အဆွေဝင်
- weld, *v. t.* မီးနှင့်စေ့ဆော်သည်။ [ပါတော့။
- well, *n.* ရေတွင်း။ *a.* မာသော။ ကျန်းမာသော။ *very*—, *int.* ကောင်းပြီ။ ကောင်းလှပြီ။
- west, *n.* အနောက်။
- wet, *a.* မိုသော။ စွတ်သော။ *v. t.* ဆွတ်သည်။
- wharf, သင်္ဘောဆိပ်။ တန်တားဦးတိုး။
- what, *pron. a.* သော(အရာ)။ *inter.* အဘယ်၊ တာ။—*thing*, တာဟာ၊ ဘယ်အရာ၊ ဘယ်ဟာ။
- whatever, *pron. a.* ဘယ်အရာမဆို၊ မည်သည်အရာမဆို၊ ရှိသမျှ၊ ရှိထေရာရာ။
- wheat, *n.* ဂျုံစပါး။

wheel, *n.* ဘိန်း၊ ဘီး၊ စက်။ [ခါ။

when, *adv.*—သောအခါ။ *inter.* ဘယ်သောအ

where, *adv.*—သောအရပ်မှာ။ *inter.* တယ်ဆီ
မှာ။ အဘယ်အရပ်မှာ။ ဘယ်မှာ။ —to,
တယ်ဆီသို့။ တယ်ကို။ တယ်သို့။

wherever, *adv.* (ရှိ) ထေရာရာ။

wherefore, *conj.*—သောအကြောင်းကြောင့်။
inter. အဘယ်အကြောင်းကြောင့်။

whet, *v.t.* ထက်အောင်သွေးသည်။ [ကို—။

whether, or, *adv.* မ—ကို။ (သွားမည်) မ(သွားမည်)

which, *pron. a.* သော။ *inter.* တယ်သင်း။

while, *n. adv.* အစဉ်။ အခိုက်။ တုန်းခါ။ မှီစဉ်
ကာလ။ စဉ်တွင်။

whine, *v. i.* ညည်းသည်။ မြည်သည်။

whip, *n.* ရိုက်စရာတံဗွား။ *v.t.* တံဗွားနှင့်ရိုက်သည်။

whirl, *v. t.* မွှေသည်။ *v. i.* ချာချာလည်သည်။

pool, ဝဲ။—wind ထေဘွေ။

whiskers, *n.* ပါးမျိုင်း။ *n.* ပါးပုန်း။

whisper, *n.* စကားတိုး။ *v. i.* တိုးတိုးပြောသည်။

whistle, *v.* ထေချွန်သည်။ ပြေမှုတ်သည်။ *n.*
ပြေကထေး။ ပုလွေ။

white, *a.* ဖြူသော။ wash, *n.* ထုံးဖြူရည်။

whiz, *v. i.* ရှိခနဲမြည်သည်။

who, *pron.* သော။ *inter.* အဘယ်သူ။ မည်သူ။

whoever, *pron.* ဘယ်သူမဆို။

whole, *n.* အပေါင်း။ အကုန်။ အားလုံး။

wholly, *adv.* အကြွင်းမဲ့။ အကုန်အစင်။

why, *adv.*—သောအကြောင်းကြောင့်။ *inter.*
အဘယ်ကြောင့်။ အဘယ်ကြောင့်။ အဘယ်ကြောင့်။

wick, *n.* မီးစာ။

wicked, *a.* ဆိုးသော။

wide, *a.* ကျယ်သော။ ကျယ်ဝန်းသော။ [သင့်။

widen, *v.t.* ကျယ်အောင်လုပ်သည်။ *v.i.* ကျယ်သွား

- widow, *n.* မုဆိုးမ။ widower, *n.* မုဆိုးမိ။
width, *n.* အနံ။ ဗျက်။
wife, *n.* မယား။ ခင်ပွန်း။
wig, *n.* ဆံပင်ဦးထုပ်။
wild, *a.* မိုင်းသော။ beast, *n.* သားရဲ။
wilderness, *n.* တောကန္တာရ။ တော။
will, *n.* အလို။ အလိုရှိခြင်း။ သေတန်းစာ။ *v. aff.*
လတံ့မည်။ လိမ့်မည်။ အံ့။
willful, *a.* စိတ်ခိုင်မာသော။
willing, *a.* စိတ်ပါသော။ —ly, *adv.* အလိုလို။
အလိုအလျောက်။
wilt, *v. i.* ညှိုးသည်။ နွမ်းသည်။
win, *v. t.* နိုင်၍ရသည်။
wince, *v. i.* တွန့်သည်။
wind, *n.* ဝေ။ —ward, *adv.* ဝေတင်သို့။ *v. t.*
ပတ်ထားသည်။ ရစ်သည်။ ခွေသည်။ *v. i.*
ကွေ့ကောက်သည်။
window, ပြတင်းပေါက်။ —sash, ပြတင်းမှန်အိမ်
windlass, *n.* တုံးလုံးစက်။ [ကွက်။
wine, *n.* ဓပုန်ရည်။ —glass, ဗန်ကတုံး။
wing, *n.* အတောင်။ *mil.* တပ်စွယ်။
wink *v. i.* မျက်တောင်ခတ်သည်။ မှိတ်သည်။
wipe, *v. t.* သုတ်သည်။
wire, *n.* နန်းခြည်။ နန်းကြိုး။
wisdom, *n.* ပညာ။
wise, *a.* ပညာရှိသော။ တတ်သော။
wish, *v.* လိုချင်သည်။ အလိုရှိသည်။ —well to,
မေတ္တာရှိသည်။ —ill to, ကျိန်ဆဲသည်။
wit, *v. t.* ညာဏ်။ ရယ်ရွှင်စွယ်သောစကား။
witch, *n.* ရွာသွီး။ စုံမ။
with, *prep.* နှင့်တကွ။ နှင့်။ နှင့်အတူ။
withdraw, *v. t.* ခွတ်သည်။ *v. i.* ထွက်သွားသည်။
withered, *a.* ရွှေ့ပြောက်သော။ ညှိုးနွမ်းသော။

within, *prep.* အထဲမှာ။ အတွင်းတွင်း။

without, *prep.* အပြင်မှာ။ မ-ဘဲ။ မ-လျှင်။

withstand, *v. i.* ရပ်ခံသည်။ ခုခံသည်။

witness, *v. t.* ကိုယ်တိုင်သိမြင်သည်။ သက်သေခံသည်။ *n.* သက်သေ။ သက်သေခံသောသူ။

woe, *n.* ဘေးဥပါတ်။ အမက်သာ။

woman, *n.* မိမ္မ။ လူမိမ္မ။

womb, *n.* သားဒိမ်။

wonder, *v. i.* အံ့သြသည်။ *n.* အံ့သြခြင်း။ အံ့ဖွယ်သရဲ။ အံ့သြဖွယ်။

wonderful, *a.* အံ့သြဖွယ်သော။

woo, *v. t.* (မိမ္မ)ကိုလှည့်သည်။

wood, *n.* သစ်သား။ forest, တော။ သစ်တော။
—oil, ကညင်ဆီ။ fire—, ထင်း။

woof, *n.* ရက်ကန်းဗောက်။ အဗောက်။

wool, *n.* သိုးမွေး။ woollen cloth, ကမ္ဘလာ။

word, *n.* စကား။ သဒ္ဒါ။

work, *n.* အလုပ်။ *v. i.* အလုပ်လုပ်သည်။ ပြုသည်။ ပြုလုပ်သည်။ *pl. mil.* တန်ဆောင်း။ မြို့ရိုး။

world, *n.* ကမ္ဘာ။ ထောကဓာတ်။ ပထဝီမြေကြီး။

worm, *n.* ပိုး။ တိ။ သံ။

worry, *v. t.* နှောင့်ရှက်သည်။ *n.* ပင်ပန်းခြင်း။

worship, *v. i.* ကိုးကွယ်သည်။ ရိုသေကျိုးနွံသည်။

worth, *n.* အဘိုးထိုက်ခြင်း။ (အကျိုးကို) ခံထိုက်ခြင်း။ *a.* အဘိုးတန်သော။ ရတတ်သော။

worthless, *a.* အဘိုးမထိုက်သော။ [ဖြစ်သော။

worthy, *a.* ထိုက်သော။ တန်သော။ နှစ်သက်ဖွယ်

wound, *v. i.* ထိခိုက်သည်။ *n.* အနာအဆာ။

wrap, *v. i.* လိပ်သည်။ ထုပ်ရစ်သည်။

wrath, *n.* ပြင်းစွာသောအမျက်ဒေါသ။

wreath, *n.* ပန်းကုံး။ wreath, *v. t.* ပူးလိပ်သည်။

wreck, *n.* သင်္ဘောဌက်။ *v. t.* ဖျက်ဆီးသည်။

wrestle, *v. i.* နှပန်းထိုးထွေးသည်။

- wretch, *n.* အလွန်ယုတ်ညံ့သောသူ။
 wretched, *a.* အလွန်ဆင်းရဲသော၊ ဖြိုငြင်သော။
 wring, *v. t.* လိမ်ဖက်သည်။ လိမ်၍ ညှစ်သည်။
 wrinkle, *n.* အတွန့်။ *v. t.* တွန့်သည်။
 wrist, *n.* ထက်ကောက်ဝတ်။
 write, *v. t.* ရေးသည်။ စာရေးသည်။ စာစီကုံးသည်။
 writer, *n.* စာရေး။
 wrong, *a.* မှားသော။ မမှန်သော။ *v. t.* ပြစ်မှားသည်။

Y.

- yam, *n.* မျောက်ခေါင်း။ မျောက်ဥကြီး။
 yard, *n.* ဝင်းအတွင်းမြေ။ ခြံ။ 3 ft., နှစ်တောင်၊
     ဂိုက်။ sail— ရွက်ထက်။
 yarn, *n.* သိုးမွေးခြည်။ ကြမ်းသောခြည်။
 yawn, *v. i.* သမ်းသည်။ ဟသည်။
 year, *n.* အနှစ်။ နှစ်။ *ly, adv.* နှစ်တိုင်း။
 yearn, *v. i.* ကြင်နာသည်။
 yeast, *n.* တဆေး။
 yell, *v. i.* အော်ဟစ်သည်။ ဟစ်ကြော်သည်။
 yellow, *a.* ဝါသော။ *n.* ဝါသောအဆင်း။
 yelp, *v. i.* တိုးတိုးဟောင့်သည်။
 yes, *adv.* အေး။ ယုတ်ပါ။ ယုတ်ကဲ့။
 yesterday, *n.* မနေ့။ day before—, တမူန်နေ့။
 yet, *adv.* သေး။ *conj.* သို့သော်လည်း။
 yield, *v. t.* စီးပွားဖြစ်အောင်ပြုသည်။ သီးသည်။
     v. i. ဝန်ခံသည်။ ဝန်ခံသည်။
 yoke, *n.* ထမ်းသိုး။ *v. t.* ထမ်းသိုးကသည်။
 yolk, *n.* ဥအနှစ်။
 yonder, *adv.* ဟိုမှာ။ ဟိုကို။ [ထို့။
 you, *pro. sing.* မင်း။ သင်။ မောင်မင်း။ *pl.* add
 young, *a.* ပျိုသော။ ငယ် ရွယ်သော။ *n.* အကလေး။
 youth, *n.* လူပျို။ ပျိုသောအရွယ်။

Z.

zayat, *n.* ဇရပ်zeal, *n.* စိတ်အားကြီးခြင်း။zephyr, *n.* လေညှင်း။ ရောပြေ။

zero, သုည။ သုည။ ၀။

zeal, *n.* ဩဇာ။ အရသာ။zink, *n.* သွပ်။zodiac, *n.* ရာသီစက်။ sign of—, ရာသီ။

Days of the Week.

Sunday,	တနင်္ဂနွေနေ့။
Monday,	တနင်္လာနေ့။
Tuesday,	အင်္ဂါနေ့။
Wednesday,	ဗုဒ္ဓဟူးနေ့။
Thursday,	ကြာသပတေးနေ့။
Friday,	သောကြာနေ့။
Saturday,	စနေနေ့။

Months.

English.		Burmese.
January,	ဇန်နဝါရီလ။	10 ပြာသို။
February,	ဖေဖော်ဝါရီလ။	11 တပို့တွဲ။
March,	မတ်လ။	12 တပေါင်း။
April,	ဧပြီလ။	1 တံကူး။
May,	မေလ။	2 ကဆုန်။
June,	ဇွန်လ။	3 နယုန်။
July,	ဇူလိုင်လ။	4 ဝါဆို။
August,	ဩဂုတ်လ။	5 ဝါခေါင်။
September,	စက်တင်ဘာလ။	6 တော်သလင်း။
October,	အောက်တိုဘာလ။	7 သတင်းကျွတ်။
November,	နိုဝင်ဘာလ။	8 ဟန်ဆောင်မုန်း။
December,	ဒီဇင်ဘာလ။	9 နတ်တော်။

POCKET DICTIONARY

BURMESE AND ENGLISH.

၁၁

- အ ၁, *privative prefix*, as in အနိစ္စ, imper-
manence, from နိစ္စ permanence.
- အ ၂, *n. prefix*, as in အလင်း, light, from
လင်း to be light.
- အ ၃, *v. to be speechless*, စကားအသည်း။
- အ ၄, an *infin. prefix*, as အကြည့်အရှုလာ
သည်, he came to see.
- အအိပ်,—ကြီး, *v. to sleep much*, sleep sound.
- အအေး, *n. cold*,—ခံမိ, *v. to take cold*.
- အစိုး, *n. beginning*,—ဆုံး, *adv. at the very*
အက်, *v. to crack open*. [first.
- အက္ခရာ, *n. letter of the alphabet*.
- သင်္ချာအတတ်, *n. algebra*.
- အကန့်, *n. a compartment*.
- အကယ်, *adv. indeed, certainly*, အမှန်၊ ဧကန်။
- အကလေး, *n. a child, infant*, သူငယ်။
- အကသမား, *n. a dancer*, ကချေသည်။
- အကာ, *n. side of building, room; a barrier*.
- အကုန်, *n., a. all, the whole; adv. wholly*.
- အစင်, *adv. same as အကုန်, adv.*
- အကဲ, *n. a chief*, အကြီးအကဲ။
- အကောက်, *n. duties, customs*.
- တိုက်, *n. a custom house*.
- ဝန်, *n. a head collector of duties*.
- အကောင်, *n. a dead body*, အသေကောင်။
- အကိုင်, *n. a handle*.

အကိုင်း, *n.* a large branch of a tree.

အကျင့်, *n.* a habit acquired by practice.

—အလေ့, ခလေ့,—*n.* same.

—ကျင့်, *v.* to perform duties.

—ပါ, *v.* to acquire a habit of.

—ပြု, *v.* to practice.

အကျဉ်း, *n.* brevity, as in အကျဉ်းအားဖြင့်;
an abridgment, compilation.

—ထား, *v.* to put in confinement.

—သမား, *n.* one confined in fetters.

အကျန်, *n.* a remainder, residue.

အကျယ်အဝန်း, *n.* superficial extent.

အကျိအရွှဲ, *n.* any slimy matter.

အကျိတ်, *n.* an induration, tumor.

အကျိန်ရဲ, *v.* to be profane.

အကျိုး, *n.* a consequence,—opposed to
အကြောင်း, a cause; profit, ကျေးဇူး.

အကြင်, *pron. a.* whatever,—သူ, whoso.

—သို့, *pron. a.* of whatever kind.

အကြပ်, *n.* a subordinate officer.

အကြံ, *n.* a thought, intention, design.

—အစည်,—အရွယ်, *n.* an intention.

—ထမြောက်, *v.* to gain one's purpose.

—ပေး, *v.* to suggest an idea, plan, &c.

—ရ, *v.* to conceive an idea.

အကြား, *n.* a crack, opening.

အကြိမ်, *n.* a time, turn, as တကြိမ်.

—ကြိမ်, *adv.* again and again.

အကြီး, *n.* a chief.

အကြေး, *n.* the scales of fish, &c.

—ထိုး, *v.* to strip off the scales.

အကြော, *n.* a muscle, sinew, tendon, ထေး
ကြော; a vein, or artery, သွေးကြော;

a nerve, အာရုံကြော; a stream (of water,) ရေကြော။

—တင်, *v.* to have a muscle displaced.

—တုတ်, *v.* to be slightly sprained.

—ထုံး, *v.* to be cramped.

အကြောင်း, *n.* a line, (စာကြောင်း); an antecedent, or cause; what pertains to.

—အရာ, *n.* a circumstance, event.

—စကား, *n.* an account, narrative.

—ပြု, *v.* to speak with reference to.

—မတန်, *adv.* exceedingly.

အကြိမ်ကြား, *n.* an intermediate space.

အကွ, *n.* a being with.

အကွက်, *n.* a round spot, a spot.

—အကန့်, *n.* a compartment.

အကွင်း, *n.* a circle, ring.

အကွပ်, *n.* the binding of a border.

အကွယ်,—အကာ, *n.* what protects by inter-

အကွေ့, *n.* a curve, corner. [posing.

အကျွတ်,—တရား, *n.* deliverance, salvation.

အကျွန်ုပ်, *pron.* see ကျွန်ုပ်။

အကျွမ်း, *n.* an acquaintance.

—ဖွဲ့, *v.* to make acquaintance.

—ဝင်, *v.* to be well acquainted with.

အကြွင်း, *n.* a remainder.

—မဲ့, *adv.* without a remainder, wholly.

အကြွေး, *adv.* on credit.

—ရောင်း, *v.* to sell on credit.

—ဝယ်, *v.* to buy on credit.

အခ, *n.* pay for service,—*comp.* လက်ခ။

—စား, *n.* one who lives on wages.

အခက်, *n.* a branch of a tree, အထက်။

အခင်း, *n.* a valve.

အခင်း, *n.* a business, affair.

အခင်း, *n.* a section, division.

အခန်း, *n.* an apartment, room.

အခင်း, *n.* a suitable appendage.

—အနား, *n.* same, most common.

အခါ, *n.* time,—ခါ, *adv.* repeatedly.

—မဲ့, *v.* to be out of season.

—လည်, *v.* to turn a day, or year.

အခု 1, *n.* see လခု, the present time.

အခု 2, —အခံ, *n.* a short prop, fulcrum.

အခဲ, *n.* a hard mass.

အခေါက်, *n.* a fold; the bark of a tree; a time, turn, as တခေါက်, once.

အခေါင်, *n.* the top, ထိပ်, အထွဋ်, အဖျား။

အခေါင်း, *n.* a cavity, hollow place.

အခိုက်, *n.* a hit; time being. [flowers].

အခိုင်, *n.* a stock or branch, (of fruit or

အခိုး, *n.* effluvium, exhalation; smoke.

—အငွေ့, *n.* vapor, fume,—အထုံ, *n.* perfume.

အချက်, *n.* subject, matter, object; an article, item: a stroke, blow.

—အရာ, *n.* a mark, impression; a subject.

—ကျ, *v.* to fall in place, be in point.

အချင်း 1, *n.* one who belongs to, or is connected with another, as in အမျိုးသားချင်း, a fellow countryman; and used vocatively, as အချင်းမင်းသား, O prince.

—ချင်း, *adv.* one another, mutually.

အချင်း 2, *n.* the diameter of a circle.

အချဉ်း, *adv.* without any thing else.

—စည်း, *adv.* nakedly, without clothes.

—စည်းရှိ, *v.* to be naked, အဝတ်မရှိ။

—နှီး, *adv.* in vain, uselessly.

အချပ်, *n.* what is flat and thin.

အချာ, *n.* a point of union.

အချိန် 1, *n.* a time, period, season.

အချိန် 2, *n.* weight [the balance,

—ကိုက်, *v.* to have a sensible weight in

—ထွက်, *v.* to amount to in weight.

အချို, —အထိန်း, *n.* a nurse, bearer.

အချုပ်, *n.* a chief, အအုပ်။

အချုပ်သမား, *n.* a tailor, ချုပ်သမား။

အချေး, *n.* dirt, filth, rust, excrement.

အချောင်း, *n.* a bar, long piece, as သစ်ချောင်း။

အချို့, *pron. a.* some, တချို့။

အမြင်, *n.* a bamboo rafter—*comp.* ရနယ်။

အမြင်အတွယ်, *n.* quantity measured.

အမြင့်အတွက်, *n.* quantity estimated.

အမြင်း *n.* an act, deed,— used in forming

—ရှား, *v.* to quarrel. [verbal nouns.

အခြံအရံ, *n.* attendants, guards.

အခြား, *pron. a.* other, တခြားတပါး။

—မဲ့, *adv.* without an interval.

အခြေ, *n.* a foundation, bottom, root, အမြစ်။

—အနေ, *n.* state, condition.

အခွ, *n.* crotch, the place of branching off.

အခွက် 1, *n.* a concavity.

အခွက် 2, *n.* a weight equal to a viss.

အခွင့်, *n.* a business; privilege, opportunity.

—အရာ, —အရေး, *n.* same, 1st def.

—လေး, *v.* to permit; to authorize.

အခွန်, *n.* revenue, အတုတ်။

—ခံ, *n.* collector of revenue.

—ဝန်, *n.* controller of revenue.

အခွံ, *n.* bark, rind, shell, husk.

အရွှဲ, *n.* any slimy matter.

အခြွေအရံ, *n.* attendants, people in waiting.

အဂ္ဂိရတ်, *n.* alchymy.

အင် 1,—တုံ, *n.* a deep earthen pan.

အင် 2, *n.* strength, force of any kind.

—အား, *n.* same, military force.

—တန်, *adv.* in a considerable degree.

—မတန်, *adv.* exceedingly, too much.

အငန်း, *n.* an allotment, a quota.

အငုတ်, *n.* the remains of a thing.

အငုံ, *n.* a flower-bud.

အငူ, *n.* a promontory, cape, headland.

အင်္ကျီ, (*pron.* အင်းကျီ,) *n.* a coat, or jacket.

—ကိုယ်ကျပ်, *n.* a tight body jacket.

—ခါးတို, *n.* a short coat, jacket.

—လည်ခွံ, *n.* the collar of a coat or jacket.

—လည်စွပ်, *n.* a frock, shirt.

အဂ္ဂိတေ, *n.* plaster,—ကိုင်, *v.* to plaster.

အဂ္ဂိလိတ်, (*Eng.*), *n.* an Englishman.

အင်္ဂါ 1, *n.* planet Mars; Tuesday.

အင်္ဂါ 2, *n.* limb, member of the body.

—ဇာတ်, *n.* organs of generation.

အင်္ဂါ, *n.* a degree of a circle.

အင်း 1, *n.* a pond.

အင်း 2, *n.* a table divided into columns.

—ကိုက်, *v.* to accord, as two accounts.

—ကွက်, *n.* a square in a table.

အပြုမ်း,—စား, *v.* to live on a pension; *n.*
a pensioner.

—စားခရိတ်, *n.* a pension.

အပြိုး,—ခံ, *v.* to bear the ill-will (of another).

—ထား, *v.* to harbor resentment.

အငွေ့, *n.* a glimpse; vapor, steam.

အပ် 1, *n.* a cylindrical box of any size.

- အစ် 2, *n.* to squeeze, throttle.
 အစ, *n.* a beginning; bit, piece.
 —အစဦး, *n.* a beginning.
 —အနု, *n.* a small bit,—စွာ, *adv.* at first.
 —တင်,—ပြု, *v.* to begin, be first.
 —သတ်, *v.* to finish.
 အစက်, *n.* a drop, အပေါက်။
 အစစ်ကောင်း, *v.* to be skilled in examining.
 အစည်းအဝေး, *n.* an assembly of people.
 အစဉ်, *n.* a succession; method; *adv.* always.
 —တစိုက်, *adv.* in continued succession.
 —မပြတ်, *v.* to be perpetual, everlasting.
 အစပ်, *n.* a joint, seam.
 အစာ, *n.* food, aliment.
 —ဇိမ်, *n.* the stomach, maw.
 —ရှောင်, *v.* to refrain from food, to fast.
 —သတ်သား, *v.* to famish.
 —သတ်နေ, *v.* to starve one's self.
 အစား 1, *n.* stead, place, room.
 အစား 2, *n.* eating; that which is eaten, food.
 —အသောက်, *n.* what is eaten and drunken.
 —မှား, *v.* to eat what is hurtful.
 အစား 3, *n.* a division,—စား, *n.* various sorts.
 အစိတ်, *n.* a quarter; a part.
 အစိမ်း, to be green, fresh, &c'.
 —စား, *v.* to eat without cooking.
 —ဖမ်း, *v.* to possess, as an evil spirit.
 —သေ, *v.* to die fresh, *i. e.* by violence.
 အစီအစဉ်, *n.* order, arrangement.
 အစီရင်ခံ, *v.* to address by word or writing.
 အစီးအပွား, *n.* increase, profit, advantage.
 အစု, *n.* a collection, body.
 —အပေါင်း,—အရုံး, *n.* a collection.

- အဝေး, *n.* a collection (of people).
 အရုတ်, *n.* a rent, (in cloth).
 အစုံ, *n.* an even number, a pair.
 --အဖက်, *n.* a pair,—applied to horses.
 —အဖက်တော်,—သင့်, *v.* to be well matched.
 —အထင်, *adv.* completely, perfectly.
 အစေ, *n.* service,—အပါ, *n.* a servant.
 —ခံ, *v.* to serve.
 အစေ့ ၁, *n.* a seed.
 အစော,—ကြီး, *adv.* very early.
 အစောင့်, *n.* a watchman, guard, keeper.
 အစောင်း, *n.* an edge, sharp side.
 အစိုင်, *n.* a cohesive mass, a lump, အဝဲ
 အစွဲ, *n.* a peg or wooden nail.
 အစိုး,—တရ, *adv.* authoritatively, arbitrarily.
 —ပိုင်,—ရ, *v.* to have authority over.
 အစ်ကို, *n.* a man's elder brother, နှာင်း
 အစ်မ, *n.* a woman's elder sister.
 အစွန်,—အနား, *n.* a side, border.
 အစွန်း ၁, *n.* a point, end, extremity.
 —အစ, *n.* same; ability.
 အစွန်း ၂,—အကွက်, *n.* a stain.
 အစွမ်း, *n.* ability to accomplish.
 အစွယ်, *n.* an eye-tooth, tusk, fang.
 အစွဲ, *n.* a clinging to, adherence.
 အဆ, *n.* fold,—as သုံးဆ, three-fold.
 အဆက်, *n.* a junction, joint.
 —ဆက်, *adv.* connectively, successively.
 အဆင်, *n.* disposition, appearance.
 —တန်, *v.* to have a bad appearance.
 —တော်,—သင့်, *v.* to be opportune.
 အဆင့်, *n.* one thing placed above another,
 a step, a degree; a loft, story.

- အဆင်း, *n.* appearance.
 အဆစ်, *n.* a joint. — အဖု, *n.* a joint.
 — ပြုတ်, *v.* to be loosened in a joint.
 — ခြက်, *v.* to be sprained.
 — ထွေ, *v.* to be dislocated.
 အဆာပြေ, *v.* to have the hunger appeased.
 အဆိပ်, *n.* poison, venom, — အတောက်.
 အဆီ, *n.* fat, unctuous matter.
 အဆီး, *n.* a hinderance, obstruction.
 — အကာ, *n.* a barrier, fence of any kind.
 — အတား, *n.* same as အဆီး, (most common).
 အဆုတ်, *n.* the lungs, lights.
 — ညွန့်, *n.* a lobe of the lungs.
 အဆုတ်, *n.* a cluster, bunch of flowers.
 အဆုံး, *n.* an end, termination.
 — သတ်, *v.* to finish, အသတ်သည်။
 အဆုံးအမ, *n.* instruction, doctrine.
 အဆို့, *n.* a stopper, spigot, plug.
 အဆွေ, *n.* a relative or friend.
 — အမျိုး, *n.* a relative, kinsman.
 — ခင်ပွန်း, *n.* a friend, မိတ်ဆွေ။
 — ခင်ပွန်းဖွဲ့, *v.* to make acquaintance.
 အညှိဟင်, *int.* — expressive of sensure.
 အညှိ, *int.* eh, — expressive of pain.
 အညစ်, *n.* dirt, filth, အကြေး။
 — အကြေး, — အပတ်, *n.* same.
 အညွှာ, *n.* a higher part (of a river, &c.).
 — သား, *n.* a native of an upper province.
 အညွန့်, *n.* a short, young twig.
 — ထွက်, *v.* to shoot, as a young branch.
 အညွှောက်, *n.* a germ, sprout from a seed.
 အညွှန်, *n.* an offensive smell.
 — ခံ, *v.* to receive the said smell.

အဌမ, *a.* the eighth, ရှစ်ခုမြောက်သော။

အတူမြို့, *n.* a particle visible to the eye.

အတက်, *n.* a shoot from a stump or root;
a tiller; the spur of a cock; the
branch of a deer's horn.

အတင်း, *adv.* obstinately, stubbornly.

—အကြပ်, *adv.* forcibly, violently.

အတင်းပြော, *v.* to slander, defame.

အတစ်, *n.* a piece, bit.

အတတ်, *n.* science, skill, သိပ္ပံ။

အတန် 1, *n.* an interval, intervening space.

—ငယ်, a little while, ခဏ။

—တန်, *adv.* at intervals, repeatedly.

အတန် 2, —အရာ, *n.* just enough.

အတန်း, *n.* a mark drawn across.

—တန်း, *adv.* one after another, successively.

အတန်း, *n.* a line, pale, row of things.

အတပ်, *adv.* certainly, အမှန်, ကေန်။

အတမ်း, *n.* a way, manner, custom, ထုံး။

အတာ, *n.* allotment, portion of work.

—ကျ, *v.* to fall to one's share of work.

အတိ, *adv.* only, nothing but, ချည်း။

အတိတ်, *n.* the past.

အတု, *n.* what is a match for.

—ပြု, —လုပ်, *v.* to imitate; to mimic.

—သင်, *v.* to mimic, mock.

အထို့, *n.* any thing in return.

—ချေ, *v.* to return good for good, or evil

—ဆပ်, *v.* to return good for good. [for evil.

အတုံး, *n.* a log, block, lump.

အတူ, *n.* a being with, together with.

—အကွ, —တကွ, *n.* same.

—တူ, *a.* or *adv.* similar; same.

- အတောင် 1, *n.* a quill; a wing.
 အတောင် 2, *n.* a cubit.
 အတိုင် *n.* a taing, about two miles.
 အတိုင်း, *n.* measure, extent.
 —အထွာ, *n.* measurement, dimension.
 အတိုး, *n.* interest on money.
 —ချ, *v.* to put at interest.
 —စား, *v.* to live on interest.
 အတွက်, *n.* an account; sake, behalf.
 အတွင်း, *n.* the inside, inner part.
 —ခံ, *n.* the lining of a petticoat.
 —ဝန်, *n.* private minister of state.
 အထက်, *n.* the upper part, space above;
     prior time, အရင်, ယခင်; ago; *a term*
     of comparison, than.
 အထင်,—အမှတ်, *n.* a thought, စိတ်ထင်။
 အထပ်, *n.* a notch.
 —ထစ်အရစ်ရစ်, *adv.* roughly, unevenly.
 အထည် 1, *n.* substance, matter, stuff.
 —ကိုယ်, *n.* same, (most common).
 အထည် 2, *n.* cloth, a piece of cloth.
 —အလိပ်, *n.* same.
 အထပ်,—အထွာ, *n.* a layer.
 —ထပ်, *adv.* repeatedly.
 အထမ်းသမား, *n.* a porter.
 အထံ, *n.* the presence, (of a person of res-
     pectability,) —*comp.* ဆီ။
 အထိန်း, *n.* a keeper, guardian, nurse; &c.
 အထိမ်းအမှတ်, *n.* a token, memorial; signal.
 အထီး, *adv.* alone, ကိုယ်တည်း; masculine.
 အထုပ်, *n.* a bundle, package, bale.
 အထူပွတ္တိ, *n.* circumstances, events.
 အထုံး, *n.* a knot in a string.

- အဖွဲ့, *n.* a rule, precept.
 အထူးထူး,—အပြားပြား, *a.* diverse.
 အထူးသဖြင့်, *adv.* exceedingly; especially.
 အထဲ, *n.* the inside, inner part.
 အထောင်, *n.* a thousand.
 အထောင့်, *n.* a corner, bend, angle.
 အထွဋ်, *n.* a top, summit, pinnacle.
 အထွာ, *n.* a span, or half a cubit.
 အထွေး 1, *n.* a mass, a number all together.
 အထွေး 2, *a.* the youngest.
 အဓမ္မ,—ပြု, *v.* to commit violence.
 အဓိပ္ပာယ်, *n.* meaning.
 အနီ 1,—စာ, *n.* a die.
 —စာကြွတ်, *n.* a dice-box.
 —စာထိုး, *v.* to throw dice.
 အနီ 2, *v.* to vomit, throw up.
 —ဆေး, *n.* an emetic.
 အနက် 1, *n.* the interpretation of a word.
 —ပြန်, *v.* to translate, စကားပြန်သည်။
 အနက် 2, *n.* a collection, mass.
 အနစ်, *n.* sediment, dregs.
 အနည်း,—ကလေး,—ငယ်, *n.* small quantity.
 အနည်းနည်း, *adv.* of various kinds, အမျိုးမျိုး။
 အနတ္တ, *n.* unsubstantiality.
 အန္တရာယ်, *n.* a calamity, evil, ဘေး။
 အနန္တ, *a.* infinite, boundless.
 အနံ 1, *n.* breadth, width,—*comp.* မြက်။
 အနံ 2, *n.* an unpleasant scent.
 အနံ့, *n.* scent, pleasant or unpleasant.
 —ခံ, *v.* to receive scent.
 —ရ, *v.* to perceive by the nose.
 အနာ, *n.* a pain, disease, a sore; a flaw.
 —အဆာ, *n.* a sore; a flaw, defect.

- မိမ်း, *n.* a boil, ulcer.
- ယဉ်, *n.* the venereal disease.
- ရင်း, *v.* to break out afresh.
- ရွတ်, *n.* a scar,—*comp.* အမာရွတ်။
- အနာဂတ်, *n.* the future, futurity.
- အနာဂတ္တိ,—ကျမ်း, *n.* a prophetic writing.
- အနား, *n.* a border, side; the space near.
- ကွပ်, *v.* to bind the edge, *n.* binding.
- လုံး, *v.* to hem; *n.* a hem.
- အနိစ္စ, *n.* impermanence, transitoriness.
- ရောက်, *v.* to die.
- အနီတောင်, *n.* a die colored red, on certain
- အနီး, *n.* the space near (a thing). [sides.
- အနုသာသနာ, *n.* gentle instruction.
- အနေ, *n.* state, condition, circumstances.
- အခြေ, *n.* same, အခြေအနေ။
- အထိုင်, *n.* manners, carriage.
- ကျ, *n.* continuance, uniformity.
- ခံ, *v.* to be stately, dignified in deport-
- အနောက်, *n.* the west. [ment.
- တောင်, *n.* the south-west.
- မြောက်, *n.* the north-west.
- အနိုင်,—အထက်, *adv.* forcibly.
- နိုင်, *adv.* with great difficulty.
- ပေး, *v.* to decide in favor of.
- ပြု, *v.* to use violence, to force, compel.
- အနီး,—ငွေ, *n.* change, money paid back.
- အနှစ်, *n.* solid substance (as of a tree).
- အနှံ, *n.* an ear or spike of grain.
- အနှိပ်သည်,—သမား, *n.* one who shampoos.
- အနှုန်း, *n.* the current or market price.
- အနှောင့်, *n.* the back of a knife, &c.
- အနွယ်, *n.* a race, lineage.

အဝီ 1, *n.* a needle,—ကျည်, *n.* needle case.

—မြည်, *n.* sewing thread.

—နံ့, *n.* the eye of a needle.

အဝီ 2, *v.* commit, deliver, hand over.

—နှံ, *v.* to commit, deliver.

အဝီ 3, *v.* to be right, proper.

အဝ, *n.* the outside, outer part.

အဝင်, *n.* a plant or tree.

အဝတ်, *n.* a round, a circuit.

—ဆိုက်, *v.* to complete a round or circuit.

—ပြေ, *v.* to be unravelled, explained.

အဝန်း,—ကြီး, *v.* to be greatly fatigued.

—ဆိုက်, *v.* to breathe with difficulty.

—တကြီး, *adv.* with great effort.

အပံ့, *n.* aid, assistance.

အပါယ်, *n.* a state of punishment.

အပါး, *n.* the space near (a thing).

အဝုဒ်, *n.* a line of verse; a sentence in
prose, or a small paragraph.

အဝုပ္ကောဉ်, *n.* a rotten carcass.

အပုံ, *n.* a heap; a great deal.

—ကြီး, *adv.* very much.

အပူ, *n.* heat.

—ငွေ, *n.* money extracted by oppression.

—ငွေ, *n.* vapor arising from heat.

—တိုင်း, *n.* a thermometer.

အပေ, *n.* a foot, measure of length.

အပေါက်, *n.* a hole.

အပေါင်, *n.* property pawned or mortgaged.

အပေါင်း, *a.* the many, all, အားလုံး။

—အဖက်,—အဖေ, *n.* a companion.

—အသင်း, *n.* a company, a society.

အပေါ်, *n.* the upper part, space above.

- ချော, *a.* smooth, specious, plausible.
- ယံ, *n.* the outside, surface, superficiality.
- အပို,—အမို, *n.* excess, surplus.
- အပိုက်, *n.* a mark or stop in writing.
- အပိုင်း, *n.* a division, part, portion.
- အခြား, *n.* a dividing line, boundary.
- အပျဉ်း, *n.* any flabby, pendulous substance.
- အပျို, *n.* a young unmarried woman.
- ကညာ, *n.* same.
- ကြီး,—ဟိုင်း, *n.* an old maid.
- အပြင်, *n.* the surface, outside of a thing;
what is beside, in addition.
- အပြစ်, *n.* an evil result or consequence;
- ခံ, *v.* to suffer punishment. [sin.]
- ဇရဲ, *n.* the punishment of hell.
- တင်, *v.* to blame, censure.
- ပေး, *v.* to punish, ခြာဏ်ပေးသည်။
- ပြု, *v.* to do wrong, commit sin.
- ပြေ, *v.* to be expiated.
- ဖြေ, *v.* to expiate guilt.
- ရောက်, *v.* to incur a penalty.
- ရှိ, *v.* to be guilty,—လွှတ်, *v.* to forgive.
- သင့်, *v.* to incur a penalty.
- အပြာ, *n.* a blue color.
- အပြား, *n.* what is flat.
- အပြောက်, *n.* painted, or carved work.
- အပွင့်, *n.* a blossom.
- အပွေ, *n.* an armful, အပွေအပိုက်။
- အပွတ်, *n.* a cluster, bunch (of fruit).
- အပွတ်, *adv.* in clusters.
- အဖ, *n.* a father; *a.* masculine.
- အဖက်, *n.* a match, one of a pair.
- အဖန်, *n.* a time, turn, အကြိမ်။

- တလဲလဲ,—ဖန်, *adv.* repeatedly.
- အဖာ, *n.* a patch.
- အဒိတ်နေ့, *n.* the day before worship-day.
- အဇု, *n.* a protuberance, bunch; a pimple.
- အဇုတ်, *n.* a tuft or clump (of grass, &c.).
- အခုံး, *n.* a cover of a vessel.
- အပူး, *n.* a bud of a leaf or flower.
- အဖေ, *n.* a father, အဘ, ဖအေ။
- အဖေး, *n.* a scab.
- အဖဲ့, *n.* a bit broken off.
- အဖော်, *n.* an associate, companion.
- အမိ, *n.* a wife who has not borne children.
- အဖွဲ့, *n.* a part, portion, share.
- အဖျင်း, *n.* chaff,—စကား, *n.* nonsense.
- အဖျား ၁, *n.* fever,—ကျ, *v.* to intermit.
- ဆုတ်, *v.* to abate (in fever).
- တက်, *v.* to have a paroxysm (of fever).
- အဖျား ၂, an end, extremity; summit.
- အဖြစ်, *n.* being, condition.
- အဆင်,—အပျက်, *n.* events (of a life).
- အဖြူ, *n.* whiteness, white color, *a.* white.
- အဖြေ, *n.* an answer to a question.
- အစွယ်, *n.* what is suitable, desirable.
- အစွား, *see* အဘွား, a grandmother.
- အဘယ်, *pron. a.* what,—interrogative အယ်။
- သူ, *pron. a.* what person? who?
- သို့, *pron. a.* of what sort? [Scriptures.
- အဘိဓမ္မ, *n.* a division of the Buddhist
- အဘိဓာန်, *n.* a vocabulary, dictionary.
- အသီး, *pron.* အဖိုး, *n.* price.
- ကြီး, *v.* to be high-priced.
- ချို, *v.* to be cheap.
- တန်, *v.* to be worth, of value.

—ပြတ်, *v.* to apprise.

အမ, *n.* a female: a brood, collection.

အမဂီလာ, *n.* what is unpropitious, an evil.

အမည်, *n.* a name, နာမ။

အမတ်, *n.* a person of rank, a nobleman.

အမယ်, *n.* a mother, *int.* mother!

အမိ, *n.* a mother, miss, madam.

အမိန့်, *n.* an order.

—တော်, *n.* a royal, or divine order.

—တော်ထုတ်, *v.* to promulgate an order.

အမုန်း, *n.* hatred,—ထား, *v.* to hate.

အမှု, *n.* a deed, action, အပြု။

—အကျင့်, *n.* conduct, behaviour.

အမေ, *n.* a mother, —ကြီး, *n.* a goody.

အမေး, *n.* a question, ပုစ္ဆာ။ [hunt.

အမဲ, *n.* the flesh (of beasts). —လိုက်, *v.* to

အမောက်, *n.* a cock's comb, ကြက်မောက်။

အမိုက် 1, *n.* a measure of length.

အမိုက် 2, *n.* darkness.

အမိုး, *n.* a roof; a chief, အကဲ။

—အကာ, *n.* a sheltering cover.

—စွန်း, *n.* the eaves and ends of a roof.

အမျက် 1, *n.* a knot in timber.

အမျက် 2, *n.* anger, ဒေါသ။

—ထွက်, *v.* to express anger.

—ပြေ, *v.* to be appeased.

အများ, *a.* many; *n.* the main part.

အမျိုး, *n.* race, lineage; a kind, sort.

—အဆွေ, *n.* a relative, kinsman.

—အနွယ်, *n.* a race, lineage.

—စစ်, *a.* born of parents of the same race.

—မစစ်, *a.* half-cast, ကပြား။

—သား, *n.* one of the same race.

- သားချင်း, *n.* same.
- အမြင့်, *n.* height, altitude.
- အမြစ်, *n.* a root, bottom, origin.
- အမြတ်, *n.* gain, profit.
- အမြီး, *n.* a tail.
- အမြောက်, *n.* a gun, cannon.
- စေ့,—ဆန်, *n.* a cannon ball.
- တပ်, *n.* a company of artillery.
- ဗိုလ်, *n.* an artillery officer.
- အမြှက်, *n.* amreeta, nectar.
- အမွေ, *n.* an inheritance, permanent estate.
- ခံ, *v.* to inherit; *n.* an heir.
- စား, *n.* an heir.
- အမွေး, *n.* the hair of the body.
- အတောင်, *n.* feathers, plumage.
- နှံ, *n.* a pin-feather.
- အမှင်, *n.* stiff hair, bristles.
- အမှတ်, *n.* a mark, sign.
- အသား, *n.* a mark, badge.
- ပေး, *v.* to give a sign, token, &c.
- မဲ့,—တမဲ့,—မထင်, *adv.* inadvertently.
- ရ, *v.* to become reminded of.
- အမှန်, *n.* truth, right.
- အကန်, *adv.* truly, certainly.
- ကျ, *v.* to hit right.
- အမှား, *n.* an error, falsehood.
- အမှီ, *n.* any thing to lean on.
- တကဲ, *n.* a person that affords support.
- ပြု, *v.* to adhere to, trust in, မှီဝဲ။
- အမှု, *n.* business; a process in law.
- အရာ, *n.* same, in the first sense.
- ဆောင်, *n.* one who conducts a business.
- ထမ်း, *n.* a person on service.

- ထား, *v.* to make account of.
- အမှုန့်, *n.* fine dust, larger than ခြံ့
- အမှုန့်, *n.* pulverized matter, powder.
- အမှိုက်, —သရိုက်, *n.* refuse, dust.
- အမျှေး, *n.* any membraneous matter.
- အမြှုတ်, *n.* froth, scum.
- အစွာ, *n.* a couplet, or triplet.
- အယိ, *n.* any slimy discharge.
- အယူ, *n.* an opinion, sentiment.
- ခံ, *v.* to appeal to the decision of another.
- အရ, *n.* meaning, purport (of words).
- အရက် 1, *n.* see ရက်, a natural day.
- အရက် 2, *n.* spirituous liquor.
- ပြန်, *n.* proof spirit or alcohol.
- ဖို, *n.* a distillery.
- အရင်, *n.* prior time, အထက်, ယခင်
- ဆုံး, *adv.* at the very first.
- အရင်း 1, *n.* a capital, stock in trade, အနှီး
- အရင်း 2, *n.* a bottom, foundation, origin.
- အရည်, *n.* liquor, a liquid.
- ကြဲ, *v.* to melt, —ရွမ်း, *v.* to be juicy.
- အရန် 1, *n.* a pair, —applied to inanimate
- အရန် 2, *n.* what is for. [things.
- အရပ်, *n.* stature; a place, situation.
- ခေါင်း, *n.* the head man of a district.
- စောင့်, *n.* a watchman of a district.
- မှု, *n.* business pertaining to a district.
- ထား, *n.* an inhabitant of a place.
- အရမနီ, *n.* an Armenian.
- အရသာ, *n.* flavor, taste.
- အရံ 1, *n.* a time.
- အရံ 2, *n.* a fence forming an enclosure.
- အရာ 1, *n.* a hundred, as တရာ

- အရာ ၂, *n.* a thing; a place, office.
 —ကျ, *v.* to lose a situation.
 —ခံ, *n.* one who has an office.
 —ချ, *v.* to cashier, remove from office.
 —ထမ်း, *n.* one who has a civil office.
 —ရှိ, *n.* one who has an office.
 အရိပ်, *n.* a shadow, shade, shelter.
 —အမှတ်, *n.* a hint, intimation.
 —လေး, *v.* to indicate, foreshow.
 အရိမတေယျ, *n.* the fifth Boodh.
 အမိုး, *n.* a paternal aunt, father's sister.
 အရုပ်, *n.* appearance; figure.
 —ဆိုး, —တန်, *v.* to be homely, ugly.
 အရုံ, *n.* a clump of trees, bushes.
 အရူပ, *n.* invisibility.
 အရူး, *n.* a fool, madman.
 အရေ, *n.* skin, —*comp.* သားရေ။
 အရေအတွက်, *n.* a reckoning, account.
 အရေး, *n.* business, affair, အခင်း, အမှု။
 —ကြီး, *v.* to be very busy.
 —ပိုင်, *n.* a commissioner.
 အရောင်, *n.* appearance; color; brightness.
 —အဝါ, *n.* same.
 —ဆောင်, *v.* to assume an appearance.
 —တင်, *v.* to polish; to paint.
 —ထိုး, *v.* to impinge, as rays of light.
 —ထွက်, *v.* to shine, ထွန်း။
 အရိုအသေ, *adv.* reverently.
 အရိုး, *n.* a bone; a stalk; a handle.
 —အရာ, *n.* hereditary place, situation.
 —နှံ, *n.* a cartilage, gristle.
 အရွက်, *n.* a leaf, the blade of an instrument.
 အရှက်, *n.* shame, —ကဲ့, *v.* be put to shame.

- ခွဲ, *v.* put to shame,—ရ, *v.* be ashamed.
 အရှင် 1, *n.* an owner, proprietor, lord.
 —ဘုရား, *n.* doctor, rabbi.
 —မ, *n.* a lady of rank.
 —မင်းကြီး,—မိဖုရား, *n.* term of compellation.
 အရှင် 2, *a.* alive; movable, not fixed.
 အရှည်,—အလျား, *n.* length.
 အရှည်, *n.* a pair, span.
 အရှိန်, *n.* heat; velocity; power.
 —ခံ, *v.* to acquire influence.
 အရှုံး, *n.* loss, defeat.
 —ကြီး,—နာ, *v.* suffer severe loss.
 —ခံ, *v.* to take a loss, defeat, &c.
 အရှေ့, *n.* east.—တောင်, *n.* south-east.
 —မြောက်, *n.* north-east.
 အထက်, *n.* an arm or hand.
 အထကား, *a.* or *adv.* in vain, to no purpose.
 —မဲ့, same; *int.* fudge!
 အထင်း, *n.* light.
 အထတ်, *a.* middle.
 အထယ် 1, —ခေါင်, *n.* a middle, midst.
 —ချက်,—ချက်မ, *n.* same, ဗဟိုရ်။
 အထယ် 2, *int.* ho! —expressive of pain.
 အထံ 1, *n.* a flag, ensign, colors.
 အထံ 2, *n.* a fathom.
 အထား, *n.* progress,—တူ, *v.* to be equal.
 အထိ, *n.* a time, turn, အကြိမ်။
 —ထိ, *adv.* repeatedly.
 အထုပ်,—အကိုင်, *n.* work, employment.
 အလုံး 1, *n.* an orb, globe.
 —အဝဲ, *n.* a round lump, mass.
 —အရင်း, *n.* a multitude, an army.
 —အရပ်, *n.* size, including bulk and height

- အထုံး 2, —စုံ, *pron. a.* all, the whole.
 အထွေ, *n.* habit, acquired by use.
 —ပြု, *v.* to practise, acquire a habit.
 —ဖြတ်, *v.* to discontinue a practice.
 အထေး, *n.* a weight used in weighing.
 အထဲ, or—ထဲ, *int.* expressive of ridicule.
 အလောင်း 1, one who is to be a deity.
 အလောင်း 2, —ကောင်, *n.* a corpse.
 အလို 1, *n.* desire, will; need; purpose.
 —လို, *adv.* of one's own accord.
 အလို 2, —ထေး, *int.* expressive of pain.
 အလို့လို့, *adv.* in suspense, doubt.
 အလိုး, *int.* expressive of sudden fright.
 အလိုက်, *n.* affix, according to.
 အလျှာ, or အလျှာ, *n.* what is for (any purpose).
 အလျား, *n.* length.
 အလျောက်, *n.* accordance, agreement.
 —လျှော်, *n.* a forfeit, fine.
 အလွတ်စွဲ, *adv.* without any consequence.
 အလွန်း, *n.* one strand of a rope.
 အလှည့်, *n.* a turn, change.
 —အလှည့်, *adv.* by turns.
 —ကျ, *v.* to come to one's turn.
 —သင့်, *v.* to come one's turn.
 အလှမ်း, *n.* a reach of the hand etc.
 အလှူ, *n.* a religious offering.
 အလှိုင်းကြီး, *v.* to make great efforts.
 အလျှင်း, *adv.* wholly.
 အလျှပ်, *n.* a thin substance.
 အလျှံ, *n.* the coruscation of flame.
 —ထွက်, *v.* to flash.
 အလွန်, —တရား *adv.* very, exceedingly,
 အလွမ်း, *n.* a covering.

- အဝ, *n.* the opening (of a door, etc.).
 အဝက်, *n.* a half, တဝက်.
 အဝင်, *n.* a spindleful of thread.
 —အပါ, *n.* a person concerned.
 အဝင်း, *n.* yellow color, as of a ripe fruit.
 အဝတ်, *n.* a garment.
 အဝန်, *n.* an allotment of business.
 အဝန်း, *n.* a circumference.
 —အတာ, *n.* measurement, size.
 အဝါ, *n.* appearance; color, brightness.
 —နီ, *n.* a light yellow.
 —ရင့်, *n.* deep yellow, orange.
 အဝိညာဏက, *n.* an inanimate substance.
 အဝိမ္မိ, *n.* the lowest hell.
 အဝေး, *n.* distance; *adv.* far.
 အဝိုင်း, *n.* a circle, any thing round.
 အဝှန်းအဝှါ, *n.* splendor, magnificence.
 အသက်, *n.* breath; life; age.
 —ကြီး, *n.* an aged man, an elder.
 —ကျမ်း, *v.* to be very old, worn out.
 —ငင်, *v.* to gasp.
 —ငွေ, *v.* to support life, get a living.
 —ရှူ, *v.* to breathe, (intrans.), respire.
 အသင့်, *a.* ready.
 —ထား, *v.* to place in readiness.
 —နေ, —ရှိ, *v.* to be ready.
 အသင်း, *n.* a society.
 —ဝင်, *v.* to enter a society.
 အသစ် 1, *n.* a finger's breadth.
 အသစ် 2, *a.* new, —စက်စက်, *a.* brand-new.
 —တဖန်, *adv.* anew, afresh.
 အသည်း 1, *n.* a nail of the fingers or toes.
 အသည်း 2, *n.* the liver, *see* သည်း။

- ကောင်း, *v.* capable of enduring.
- ငယ်, *v.* to be easily discouraged.
- စသန်း, *n.* the number of a million.
- စသရေ, *n.* character, reputation.
- စသံ, *n.* sound.
- ကျဉ်း, *v.* to be low, not loud.
- ကွယ်, *v.* to be loud.
- ချို, *r.* to be sweet, soft in voice.
- မြိန်, *v.* to accent.
- စူး, *v.* to be shrill, and piercing.
- ဗယ်, *n.* a loud noise.
- ပြု, *v.* to make a noise; to give notice.
- ပျိုး, *v.* to harmonize, make harmony.
- မောင်း, *v.* to be grum, of heavy sound.
- ဝင်, *v.* to fail in utterance.
- စသာ, *adv.* gently.
- စသာ, *adv.* gently, softly.
- စသား, *n.* flesh,—ဆိုး, *n.* proud flesh.
- လပ်, *v.* to be of a brown complexion.
- စသိ, *n.* one known to another.
- အကျွမ်း, *n.* an acquaintance.
- အကြား, *n.* an ear-witness.
- အမြင်, *n.* an eye-witness.
- စသန်း, *n.* a hundred thousand.
- စသီး ၁, *n.* fruit.
- စနံ, *n.* an ear or head of grain.
- စသီး ၂, *adv.* separately, distinctly.
- အခြား, *adv.* same.
- သီးအခြားခြား, *adv.* variously.
- စသုံး, *n.* use, usefulness.
- အဆောင်, *n.* a utensil, article of use.
- ကျ, *v.* to be of use, useful.
- စရိတ်, *n.* expense.

- ပြု, *v.* to apply to a certain use.
- စွား, *v.* profuse in the use of money.
- ရ, *v.* to be of use, useful.
- ရှိ, *v.* to be for use, in use, useful.
- လို, *v.* to need, be in want of.
- ဝင်, *v.* to be of use, useful.
- စသု, *pron. a* a contraction of စသယ်သူ၊
- စသေ, *a.* dead; fixed, not movable.
- ကောင်, *n.* a dead body, စကောင်း၊
- စသော့, *adv.* quickly, စသောတလျှင်၊
- စသောင်း, *n.* the number of ten thousand.
- စသိုက်, *n.* a nest, of a bird, or beast.
- စသို, *pron. a.* a contraction of စသယ်သို၊
- စသိုး, *n.* virility; the testicles.
- ထုတ်, *v.* to castrate, ငွေးစေ့ငြိး၊
- စသွယ်, *n.* what is long and slender.
- စသွား 1, *n.* edge of an instrument.
- စသွား 2, *n.* going; gait. as of a horse.
- စသော, *n.* walk, carriage, deportment.
- စသွေး, *n.* blood, *s.e.* သွေး၊
- စဟန်, *n.* appearance, semblance.
- ဆောင်, *v.* to assume an appearance.
- ပြု, —ထုတ်, *v.* to make a feint.
- စထုန်, *n.* velocity, vehemence.
- စဟောင်း, *a.* old.
- စံ 1, *n.* a drawer, ဆွဲစံ၊
- ထိုးသန်တာ, *n.* a chest of drawers.
- စံ 2, a double tooth, grinder, စံသွား၊
- ဆိုး, *n.* a wisdom-tooth.
- စံ 3, *v.* to read aloud, as a scholar, စာစံ၊
- စုံ 1, *v.* —အော, or ခြော, to wonder.
- စွယ်, —အောစွယ် *n.* a wonderful thing.
- စွယ်သရဲ, *n.* a wonderful prodigy.

အံ့ 2, *verb. aff.* shall, will.

အာ 1, *n.* the inside of the mouth.

—ခံ, *v.* to be hard mouthed, as a horse.

အာ 2, *v.* to crack open, gape, widen.

အာ 3, *v.* to caw, as a raven or crow.

အာကာသ, *n.* the expanse of heaven.

အာဂန္တု, *n.* a sojourner, pilgrim.

အာဏာ,—စက်, *n.* authority.

—ထား, *v.* to exercise authority.

—သား, *n.* a public executioner.

အာနန္ဒာ, *n.* a whale, ငါးကြီးအာနန္ဒာ။

—ဆီ, *n.* spermaceti oil.

အာနုထောဋ်, *n.* energy, power, တန်ခိုး။

အာပတ်, *n.* a fault, crime, sin.

အာပေါ, *n.* water, ရေ။

အာမ, *n.* a yes, assent, acquiescence.

—ခံ, *v.* to assent;—*n.* a security.

—ခံပေး, *v.* to give security.

အာရုံ, *n.* object of actual sense or thought.

—ကြော, *n.* a nerve.

—ထင်, *v.* to conceive in the mind.

—ပြု, *v.* to dwell upon in the mind.

—ပြေ, *v.* to lose regard for, desire of.

အာဟာရ, *n.* nourishment, food, အစာ။

အား 1, *n.* strength, force; means.

—ကြီး,—နည်း, *v.* to be strong, or weak.

—စိုက်,—ထုတ်, *v.* to put forth strength.

—နာ, *v.* to be deterred by feelings of respect, or fear of offending.

—ဖြည့်, *v.* to be refreshed.

—ယူ, *v.* take fresh strength.

—ရ, *v.* to be gratified,—လျှော့, *v.* give out.

—သန်, *v.* to be strong in purpose.

အား 2, *v.* to be vacant, ထပ်; at leisure.

အား 3, *n. aff. dative*, to, for.

အားလုံး, *pron. a.* all, အလုံးစုံ, ခပ်သိမ်း။

အိတ် 1, *n.* a bag.

အိတ် 2, *v.* to become dry, as paint.

အိပ်, *v.* to lie down.

—ကျူး, *v.* to sleep too much.

—ပျော်, *v.* to sleep.

—ရွှေဆေး, *n.* a soporific medicine.

—ရာ, *n.* a bed, place to sleep on.

—ရာခင်း, *n.* any cloth spread on a bed.

အိမ်, *n.* a house, dwelling place.

—ခေါင်, *n.* the ridge of the roof.

—ထောင်, *v.* to begin a family; *n.* a family.

—နီးချင်း, *n.* a neighbour.

—ပေါက်ကျွန်, *n.* the child of a slave.

—မိုး, *n.* the roof of a house.

—မြေရာ, *n.* a site for building.

—မျှောင်, *n.* the common house lizard.

—ရှေ့မင်း, *n.* an heir apparent.

အိ, *v.* to creak as a cart wheel.

အုတ်, *n.* a brick, — ကြွပ်, *n.* a tile.

—ကြွပ်တန်း, *n.* a lath.

—ခဲ, *n.* a bit of brick, a brick-bat.

—မိုး, *n.* a brick kiln.

အုတ်အုတ်သဲသဲ, *adv.* noisily.

အုန်း 1, *n.* the cocoa-nut.

—ဆန်, *n.* the cocoa-nut meat.

—ဆံ, *n.* fibrous bark of a cocoa-nut.

—ဆီ, *n.* cocoa-nut oil, — ရည်, *n.* the milk.

အုန်းအုန်းဆင်းဆင်း, *adv.* noisily.

အုပ်, *v.* to cover, to preside over.

—ချုပ်, *v.* to have charge of, manage.

- စိုး, *v.* to rule, have authority over.
 —ထိန်း, *v.* to take care of.
 တူ ၁, *n.* a box with a conical cover.
 တူရှင်, *n.* the Bengal quince.
 တုံ ၁, *n.* a bulge, protuberance.
 —ဖွဲ့, *v.* to form a cluster, as bees &c.
 တုံ ၂, *v.* to plaster, cover over, ပံ
 တုံ, *v.* to be overcast.
 တုံ့၍, *adv.* under a disguise.
 တုံး ၁, *v.* to roast in embers.
 တုံး ၂, *n.* a pillow, pack, —ကွဲ, *n.* pack saddle.
 တူ ၁, *n.* the intestines; pith of (plants).
 —အိမ်, *n.* the pannich.
 —အိုင်း, *n.* the core of fruit.
 တူ ၂, *v.* to howl, as a jackal.
 တော့ထ, *int.* aa haa! aha!—contemptuous.
 တေး ၁, *see* ၆, to be cool.
 တေး ၂, *int.* yes, အိမ်, ထက်ကဲ့
 တဲ့, *int.* expressive of disgust.
 တဲ ၃, *int.* very well, that's right, ထက်ကဲ့
 —ဆဲ, *int.* same.
 တော, *int.* O!—of various applications.
 တောက် ၁, *n.* the under part, space under.
 —ခံ, *n.* the bottom (of a box).
 —ခြေ.—ခြေခံ, *n.* bottom (of a well, etc.).
 —ခြံ, *n.* the light accent, ဆခြံ
 တောက် ၂, *v.* to bring in, to catch.
 —မ, *n.* a female elephant, employed to
     bring in wild elephants.
 တောက် ၃, *v.* to be musty; to be dark, gruff.
 —တောက်သက်သက်, *adv.* gloomily.
 —တောက်တောက်, *adv.* gloomily.
 တောက်ချင်း, *n.* the small hornbill.

ဆောင် 1, *v.* to beat, conquer.

—မြင်, *v.* to conquer; to be full.

—သည်, *n.* a go-between in love affairs.

—သူ, *n.* a conqueror.

ဆောင် 2, *verb aff. continuative*, so that.

ဆောင်လှိုင်, *n.* a sinus, deep narrow bay.

ဆောင်မယ်, *int.* expressive of wonder.

ဆောင်. *v.* to restrain one's self.

—တောင်, *v.* refractory, wayward.

ဆောင်. *r.* to rest awhile from travel.

ဆောင်မေ့, *v.* remember, regret loss of.

ဆော့, *v.* to vomit, ဆန့်။

—နာဝမ်းကျ. *n.* the cholera.

ဆော် 1.—ဟစ်, *v.* to cry out, hawl, scream.

ဆော် 2, *int.* Ah! Eh!

ဆို 1, *v.* to be old, aged, အသက်ကြီး။

—မင်း, *v.* to be very old.

ဆို 2, *int.* vocative, or indicative of pain.

ဆိုက်, *v.* to feel warm,—*comp.* နွေး, and ပူ။

ဆိုင်း, *r.* to be stagnant; —*n.* a pond.

—နာ, *n.* an abscess.

ဆိုသို့, *a.* uncommon, extraordinary.

ဆို, *n.* a pot.

—ကင်း, *n.* an earthen, or iron pot.

—ကင်းပက်, *n.* a shallow frying-pan.

—စည်, *n.* a kettle-drum.

—စရည်, *n.* a large earthen pot.

—ထိန်း, or, —ထန်းသည်, *n.* a potter.

—ဖို, *n.* a pot-kiln,—မြေ, *n.* potter's earth.

—သူကြီး, *n.* a cook, စားဖိုသည်။

ဆို

အက္ခရာဗိမ္ဗူ, *n.* the feminine gender.

- ဣန္ဒြိယ, *n.* sense, freedom from passion.
 —ချုပ်, *v.* to be reserved.
 —စောင့်, *v.* to behave with circumspection.
 —ဆောင်, *v.* to be sedate, grave.
 —ရ, —ရှိ, *v.* to conduct with propriety.

ဤ

- ဤ 1, *pron. a.* this, သည်။
 —သို့, *pron. a.* such, of this sort.
 —မည်, —မည်သို့, *pron. a.* such.

ဥ

- ဥ, *v.* to lay an egg; —*n.* an egg.
 ဥက္ကဋ္ဌ, *n.* a chief, ဆက်ီးဆက်ီး။
 ဥက္ခေသန္တ, *n.* the head, —ခွံ, *n.* the skull.
 —ခွံဆက်, *n.* the suture of the skull.
 —ရေ, *n.* the scalp.
 ဥစ္စာ, *n.* a thing; property, goods.
 —ရပ်, *n.* property, goods, collectively.
 ဥတု, *n.* a season of four months.
 ဥပဓိန်း, *n.* joyful utterance.
 ဥပဒေ, *n.* a peacock, ဒေ။
 ဥပဇာ, *n.* a kind of evil spirit.
 ဥပဇာတ်, *n.* a superior teacher.
 ဥပဒေ, or ဥပဒေဆ, *n.* a rule.
 —ထား, —ပေး, *v.* to enact, make a rule.
 ဥပမာ, *n.* antitype.
 ဥပမာ, *n.* a comparison, figure, type.
 ဥပမေယျ, *n.* the subject of a comparison.
 ဥပဇာတ်, *n.* a calamity, evil.
 ဥပသ, *n.* performance of religious duties.
 —စောင့်, *v.* to keep the duty-day.
 —နေ, *n.* a duty-day.

ဥဖောင်း, *n.* a bubble, soap-bubble.

—တက်,—ထ, *v.* to rise in bubbles.

—မှုတ်, *v.* to blow a bubble.

ဥရုင်း, *n.* a heron, ရှုင်း

ဥမှင်, *pron.* အုပ်မှင်, or အုံမှင်, *n.* a cave.

ဥယျဉ်, or ဥယဉ်, *n.* an orchard, a garden.

—ပန်းမှန်, *n.* same.

ဥသယရော, *n.* yellow tourmaline

ဦး

ဦးတည်ဘွား, *n.* an emperor of China.

ဦး 1, *n.* uncle.

ဦး 2, *v.* to begin, be first.

ဦး 3, *n.* the beginning, fore-end, fore-part.

—ကိုင်း, *n.* a chief.

—ခက်, *pron.* အုပ်ခက်, *n.* a head-stall.

—ချ, *v.* to bow the head.

—ခေါင်း, ဥက္ကောင်း, *n.* the head.

—မြ, *n.* a horn,—စား, *v.* to follow.

—စွန်း, *n.* a tuft of hair left on the head.

—စွန်းထွန်း, *v.* to be predominant.

—ဆံ, *n.* hair of the head.

—ညွတ်, *v.* to bow down, stoop.

—တင်, acquiesce in; to take leave.

—တည်, *v.* take the lead,—ထုပ်, *n.* cap.

—နှောက်, *pron.* အုန်းနှောက်, *n.* the brain.

—ဖြည်း, *a.* shaven, or bald.

—ရစ်, *n.* a chaplet, tiara.

—ရေ, *n.* a list of individuals.

—ဆွှာင်, *n.* knot of hair worn by men.

ဦး 4, *pron.* အုံး, *v. aff.* more, again.

ဦးမင်း, *n.* a maternal uncle, mothers' brother.

ဦးရီး, *n.* a maternal uncle, mothers' brother.

၆

၆, *v.* to be cool, cold.—less than ခုတ်း။

၆၆, *v.* same; to be very cold.

ကေ 1. *a.* one.—နိ, *a.* of ore width.

—ရာဇ်, *n.* an independent sovereign.

—ဝုဇ်, *n.* the singular number.

—ဝုဇ်ကော, *n.* an axiom.

ကေ 2, (Eng) *n.* an acre.

—တိုင်း, *v.* to measure by the acre.

ကေနိ, *adv.* certainly, verily.

ကေဒသမ, *a.* the eleventh.

ကျေး, *v.* to repeat musically, sing.

ညွှတ်,—ခံ, *v.* to receive as a visitor.

—သည့်, *n.* a traveller, stranger.

—သည့်ဝတ်ပြု, *v.* to entertain company.

ယေညီ, *n.* a cradle song.

ရာ 1, *a.* great, large. ဆကြီး။

ရာ 2, *n.* the keel of a vessel.

၇

ဩဃ, *n.* a stream, or current.

ဩဇာ 1, *n.* relish, richness, zest.

—ယေနက်, *v.* to be savory.

ဩဇာ 2, *n.* the custard apple tree.

ဩဗ္ဗ, *n.* fear of sinning.

ဩဝါဒ, *n.* instruction, ဆုမွန်သွန်သင်ခြင်း။

၈

က 1, *v.* to dance,—ချေသည်, *n.* dancer.

က 2, *v.* to harness to a carriage.

က 3, *n.* a saddle, ကုန်းနီး။

—ဦး, *n.* the pommel of a saddle. [ture.

—ကြီးဘန်ဆာ, *n.* trappings of horse furni-

- တောင်, *n* the flap of a saddle.
က ၄, *n. aff. ablative*, from. out of, မှ
—တည်းက. *v. aff.* from the beginning.
တချင်း, *n.* a Kachin.
ကချော့ကရွတ်, *a/v.* in a bungling manner.
ကင်, *v.* to broil, roast, toast.
ကင်း ၁, *n.* a centipede scorpion, etc.
—ခြေများ. *n* centipede.—ရန်, *n.* ear-wig.
—နားသန်. *n.* the coiling centipede.
—ပုစွန်. *n* the crab scorpion.
—သက်မည်း, *n.* the large black scorpion.
—မြီးကောက်, *n* the brown scorpion.
ကင်း ၂, *n.* a watch house, sentry-post.
—အုပ်, *n.* the chief of a chokey station.
—ကိုင်, *n.* officer under a ကင်းအုပ်
—ခိုး, *v.* pass a chokey station secretly.
—စောင့်, *v.* to stand sentry; *n* a sentry.
—တပ်. *n.* an outpost, advanced guard.
—ထား, *v.* to establish a sentry post.
—ထောက်,—ထိုး. *v.* to reconnoitre.
ကင်း ၃, *v.* to be free from.
ကင်းရုပ်, *n.* plumbago. [lowing letter.
ကင်းစီး, *n.* letter င, ငး, placed over the fol-
ကစား, *v.* to play. amuse one's self.
ကမိန်းကဝါး. *a/v.* in a wild, crazy manner.
ကပ်, *n.* starch,—တင်. *v* to starch.
ကစန်း,—ဥ, *n.* a kind of sweet potato.
ကဆုန်, *n.* the 2nd month in the year.
ကည. *v* to beg a favor, တောင်းပန်
ကညင်, *n.* wood oil tree,—စီး, *n.* the oil.
ကညစ်, *n.* an iron style.
ကညာ, *n.* a virgin.
ကတ် ၁,—သတ်, *v.* to be hard, difficult.

—ဖဲ့, *adv.* contrarily.

ကတ် 2, *v.* to press with a lever.

ကတည်းက, *con. affix.* from the first of.

ကတန်းကယမ်း, *adv.* in a rambling manner.

ကတိမ်းကပါး, *adv.* reelingly.

ကတုတ်, *n.* a breastwork of earth,—မြေကတုတ်။

ကတုံး, *n.* a small funnel-shaped vessel.

ကတူ, *n.* a covering of leaf, to shed rain.

ကတောက်, *v.* to cackle as a hen.

ကတောက်ကတက်, *adv.* confusedly.

ကတော့, *n.* a funnel, a tunnel. •

ကတော်, *n.* lady, affix to denote wives of

ကတိုက်ကမိုက်, *adv.* headlong. [officers:

ကတိုး, *n.* the musk-cat ; musk.

ကတ်ကြေး, *n.* scissors,—စာ. *n.* clippings.

ကတ္တ, *n.* the nominative case.

ကတ္တရာဆီ, *n.* tar, ထင်းရူးဆီ။

ကတ္တီပါ, *n.* velvet.

ကတ္တု, *n.* a kind of large boat.

ကန် 1, *n.* an artificial pool, tank of water.

—စင်း, *n.* a ridge of earth in rice fields.

—စင်းမရှိ, *v.* to be reckless, wanton.

—ပေါင်ရိုး, *n.* a mound, bank of earth.

ကန် 2, *v.* to kick ; to push off (a boat).

ကနား,—မြင်, *n.* a porch, or platform.

—မြင်း, *n.* an awning, booth.

ကနဲကမာ, *n.* an oyster.

ကနဲကရ, *n.* a desert of wood, or sand etc.

ကနဲတော့, *v.* to beg pardon.

ကန့် 1, *n.* brimstone, sulphur.

ကန့် 2, *v.* to mark across.

—ကွက်, *v.* to hinder, prohibit.

—ထန်, *adv.* right across.

- ထန်ကျင်, *pron.* ကထန်ကျင်, *n.* a bolt.
 —ထန်ပြု, *v.* to thwart, act contrary to.
 ကန်ကူ, *pron.* ကင်ဂူ, *n.* a variety of soapstone.
 —ဆန်, *n.* a soapstone pencil.
 ကန်း, *v.* to be blind, ငှက်မိကန်းသည်။
 ကနွဲကလှ, *adv.* wheedlingly, coaxingly.
 ကပ် 1, *n.* a period of time, an era.
 —လေးပါး, the four periods of a grand cycle.
 —သုံးပါး, the three evil periods.
 ကပ် 2, *n.* a texture made of bamboos.
 ကပ် 3, *v.* to join, flatwise; adhere to.
 —ခို, to adhere to, take refuge in.
 ကပ် 4, *v.* to offer respectfully (to a priest).
 ကပက်ကစက်, *adv.* carelessly, neglectfully.
 ကပ်ပယ်, *n.* small scales.
 —အိတ်, *n.* the scrotum (polite).
 ကဂွလီ, (from Caffre), *n.* a Negro.
 ကပ္ပိတန်, (Eng.) *n.* a captain.
 ကပြစ်ကညစ်, *adv.* slatternly.
 ကဏ္ဍာကယာ, *adv.* in a disorderly hurry.
 ကပြား, *n.* a half-cast.
 ကဗျာ, *n.* poetry, ထင်္ကာ။
 ကမာခါး, *n.* pride of India.
 ကမ္ဘည်း, *n.* a permanent inscription.
 ကမ္ဘယာ, *n.* a kind of Chinese carpeting.
 ကမ္ဘာ, *n.* a grand cycle.
 ကမ္မ, *n.* a deed, အမှု; the accusative case.
 ကမ္မဋ္ဌာန်း, *n.* a short sentence for repetition.
 —ရှု, *v.* to meditate on such sentences.
 ကမ်း 1, *n.* the bank of a river, lake or sea.
 —ခြေ, *n.* the foot or bottom of a bank.
 —ခြေသောင်ခုံ, *n.* a sandy beach.
 —ငူ, *n.* a projecting bank.

—ဇောက်, *n.* steep bank, —ထပ်, *n.* a terrace.

—နူး, *n.* the front of the top of a bank.

—ပါး, *n.* a steep bank.

ကမြင်း, *v.* to be immodest.

—ထီး, *n.* a shameless, impudent fellow.

—မ, *n.* an immodest, wanton woman.

ကမြော, *v.* to be light, vain, wanton.

ကယ် 1. *v.* to deliver from some evil.

ကယ် 2, *v.* to be distended, puffed, swollen.

ကထကထ, *adv.* with tender care.

ကသောင်ကယင်, *adv.* disorderly in mind.

ကရ. *adv.* equivalent to သမျှ, as much as.

ကရင်. *n.* a Karen.

ကရက, *n.* the instrumentive case.

ကနား. *n.* a pitcher or pot with a spout.

—ခွံ. *n.* the spout of a pitcher.

ကရိသ, *n.* a deed; a verb; appendages.

ကရုဏာ, *n.* pity, compassion.

ကရေ့ကရည်, *adv.* in a careless manner.

ကချော်ကမည်. *adv.* in a contemptuous man-

ကရွတ်, *n.* a stand for pots or jars. [ner.

ကလနား, *n.* a selvedge.

ကသိပ်, *n.* a salver.

ကထယ်, *n.* a Hindoo, ဟိန္ဒူ.

ကလိ. *v.* to tickle, as the ear; to tease.

—ထိုး, *v.* to tickle.

ကသိကမာ, *n.* falsehood, deceit, fraud.

ကလှ. *v.* to divert, amuse (as a child).

—စား, *v.* to amuse one's self.

ကလေး, *a.* young; small, little.

—ကလေး, *adv.* childishly.

ကလျာဏ, *n.* goodness.

—ဝုထုဇာ, *n.* a good, virtuous person.

ကမိ, *n.* a wise man.

ကဝေ, *n.* a kind of wizard, စိုးတမျိုး။

ကသညး, *n.* a Cassay. [ously.

ကသောက်ကရောက်, *adv.* rudely, outrage-

ကံ, *n.* a deed, action,—ကုန်, *v.* to die.

—ကောင်း, *v.* to be lucky, fortunate.

—ဆိုး, *v.* to be unlucky, unfortunate.

—မြဲ, *v.* to die.

ကာ 1, *n.* a shield, of any kind.

ကာ 2, *v.* to make a barrier.

—မြန်, *v.* to act ungratefully.

ကာမ, *n.* sensual desire, passion.

—ဂုဏ်, *n.* sensual enjoyment.

—ပိုင်, *n.* a husband (in law language).

—ရည်,—သုတ်, *n.* semen.

ကာယ, *n.* the body, ကိုယ်။

—ကံ, *n.* a deed, performed by the body.

ကာရက, *n.* a cause, reason, အကြောင်း။

ကာလ,—အခါ, *n.* time.

—နာ, *n.* an epidemic disease.

ကာ 1, *v.* to divaricate, be stretched apart.

—ဆုံး, *v.* to bestride.

ကာ 2, *n.* breadth, width.

—ပေါင်, *n.* the frame of a picture.

—ရုပ်, *n.* a picture in a frame.

ကာ 3, *n.* *affix*, denoting the agent; as to.

ကိစ္စ, *n.* business, any work to be done.

ကိတ္တိ, *n.* fame, ကျော်စောခြင်း။

ကိန်း, *n.* an arithmetical number.

ကိသေသာ, *n.* heat, passion.

ကု,—စား,—သ, *v.* to give medicine.

ကုသု, *n.* the number of ten million.

ကုတ် 1, *n.* a lever used to prize with.

ကုတ် 2, to copulate, as a male bird.

ကုတ် 3, *v.* to stick the nails in.

ကုထို, *n.* ferry,—ကူး, *v.* to cross a ferry.

—စီး, *n.* one who is ferried across.

—ဆိပ်, *n.* the landing-place of a ferry.

—ခွီ, *v.* to ferry (one) across.

ကုန် 1, *n.* merchandise, goods for sale.

—ဖက်, *n.* a partner in trade.

—သွယ်, *v.* to traffic, trade, buy and sell.

ကုန် 2, *v.* to come to an end, be done.

—ဖက်စု, *n.* a company of merchants.

—သည်, *n.* a merchant.

ကုန် 3, *affix.* denoting the plural.

ကုန်း, *v.* to bulge upwards, be hump-backed.

ကုန်း, *n.* rising ground, land.

—ကြောင်း, *adv.* by land,—နှီး, *n.* a saddle.

—ဖတ်, *n.* the deck of a boat or ship.

—ဖတ်ကြိုး, *n.* a surcingle.

ကုပ် 1, *n.* the back part of the neck.

—ဆက်, *n.* the nape of the neck.

ကုပ် 2, *v.* to be curved, bowed down.

—ကုပ်, *adv.* from above.

ကုမ္ပဏီ, (Eng.) *n.* a company.

ကုသား, *n.* a race, ဘရမ္မဗိုလ်

—ဆုတ်, *n.* a camel or dromedary.

—ကာ, *n.* curtain, screen,—တဲ, *n.* a cloth tent.

—ထိုင်, *n.* a chair,—မမြေထောက်, *n.* stilts.

—ရွှေ, *n.* tinsel.

ကုသထ, ကုသိုလ်, *n.* merit.

—ပိတက်, *n.* the reward of merit.

ကုံး, *v.* to string, as beads; to compose.

—စီ, *v.* same, last def, စီကုံးသည်။

ကူ,—ညီ,—မ, *v.* to help, aid, assist.

ကူး, *v.* to cross over.

ကဲ့ 1, *v.* to remove gradually, တကဲ့တကဲ့.

ကဲ့ 2, *see* နဲ့, *verb. affix.*

ကဲ့ရဲ့, *v.* to dispraise, revile.

ကဲ့သို့, *adv.* as, like as, လို, သဖွယ်.

ကဲ, *v.* to exceed, surpass; to be superior.

—လွန်, *v.* same. 1st def.

ကဲယား, *n.* a door which swings from the top.

ကော, *v.* to swell up, as a bank; to bulge.

ကောက် 1, *n.* the rice plant; one kind of စပါး.

—ကြီး, *n.* rice that is long in growth.

—ညှင်း, *n.* a kind of glutinous rice.

—တထင်း, *n.* a threshing-floor.

—မိုး, *n.* straw, —ထိုင်, *n.* sheaf of rice.

—သင်းကောက်စကား, *n.* rambling remarks.

ကောက် 2, *v.* to be crooked, not straight.

—ကျပ်, *v.* to be deceitful.

ကောက် 3, *v.* to pick up; to attach to a

—ခံ, *v.* to take duties. [draught animal.

—ချက်, *n.* a judicial decision.

ကောင်း, —မွန်, *v.* to be good.

—ကျိုး, *n.* reward of merit, —ကြီးပေး, *v.* to

—စား, *v.* to be well off. [bless.

ကောင်းကင်, *n.* the expanse of heaven.

—ဘုံ, *n.* heaven, the heavenly world.

ကော့, *v.* to turn up at the sides, to warp.

ကော် 1, *n.* paste, glue, etc.

—ကျွေး, —တင်, *v.* to size.

—ပြား, *n.* a wafer, —ရည်, *n.* size.

ကော် 2, *v.* to lift out of place, prize up.

—ဆဲ, *v.* to reproach, —ပြား, *n.* a shovel.

ကော်ဇော, *n.* a carpet.

ကို 1, *n.* Brother, —prefixed to names of me

ကို 2, *pron.* *ဝိ*, *noun affix, objective.*

ကိုက် 1, *n.* a yard (long measure).

ကိုက် 2, *n.* a carpenter's shave.

ကိုက် 3, *v.* to bite; to ache; to shear.

—ခဲ, *v.* to ache, —ဆုတ်, *v.* to bite and tear.

ကိုင်း, *v.* to hold, lay hold, take hold of.

ကိုင်း 1, *n.* a species of rush.

ကိုင်း 2, *v.* to hang over in a curve.

—ညွတ်, *v.* to bow down respectfully.

ကိုယ် 1, *n.* an animal body.

—ကျပ်ဆင်္ကီ. *n.* a tight jacket.

—ရံ, *n.* a body-guard.

—ဝန်, *n.* the foetus in the womb.

—ဝန်ဆောင်, —ဝန်ရှိ, *v.* to be *enciente*.

—ဝန်ဗျက်, —ဝန်လျှော, *v.* to miscarry.

—ဝန်ရင့်, *v.* to be near delivery.

ကိုယ် 2, *pron.* one's self, *mas.* or *fem.* *i. e.* myself, yourself, himself or herself.

—စား. —စားလွယ်, *n.* a substitute, agent.

—စီ—စီ, *adv.* each, each one.

—တော်, *pron.* royal self; thou. *mas.* or *fem.*

—ထီး, *a.* or *a/v.* by one's self, alone.

ကိုး 1. *a.* nine, ၉

—ကြောင်း, *n.* the multiplication table.

ကိုး 2, *v.* to trust in, —ကွယ်, *v.* to worship.

—စား, *v.* to trust in, rely on.

ကျ, *v.* to fall; to fall in place.

ကျက်, *v.* to be cooked; to be healed.

—စား, *v.* to go out to feed.

ကျက်တူရေ, ကျက်တူခွေး, *n.* a parrot.

ကျက်သရေ. *n.* character, reputation, credit.

ကျင် 1, *n.* excrement, —ကြီး *n.* *faeces*, ordure

—ကြီးစွန့်, *v.* to evacuate the intestines.

- ချုပ်, *v.* to have a stoppage of urine.
- ငယ်, *n.* urine, —ငယ်အိမ်, *n.* the bladder.
- ငယ်ချောင်း, *n.* the urethra, ဆီး
- ငယ်စွန့်, *v.* to pass urine (polite).
- ပြော, *v.* to be subject to diabetes.
- ကျင် 2, *v.* to sift for gold, or silver.
- ကျင် 3, *v.* to be acquainted with.
- ကျွမ်း, *v.* to be versed in, skilled.
- ထည်, *n.* to be experienced in.
- ကျင်ထွယ်, *n.* a carpenter's square.
- ထောင့်, *n.* a right angle.
- ကျင့်, *v.* to do, perform, practise.
- စောင့်, *v.* to practise constantly.
- ဝတ်ဘုရား, *n.* a duty, moral requirement.
- ကျင်း, *v.* to spread out; to array.
- ကျစ် 1, *v.* to twist tight, to braid.
- စာတွင်း, *n.* a burrow.
- ကျစ် 2, *v.* to be diminutive.
- ထင်, *v.* to be neat, in dress, manners.
- ကျစ်ဆံနီ, (*Beng.*) *n.* oakum.
- ကျည် 1, *n.* a tube closed at one end.
- ဇွဲ, *n.* a bullet or cannon ball.
- ကျဉ်း, *v.* to have a pricking numbness.
- ကျဉ်းရွှေ, *pron.* ကျရွှေ, *n.* a pestle.
- ကျဉ်း, *v.* to be narrow, confined, crowded.
- ကျန်, —ကြွင်း, *v.* to remain, be left.
- ကျန်း, —မာ, *v.* to be well, healthy.
- ကျပ် 1, *n.* a kyat or tical.
- ကျပ် 2, *v.* to be tight; to be crowded.
- ကျပ်ချိန်, *n.* weight estimated in ticals.
- ကျမ်း 1, —ဂန်, *n.* a religious writing or book.
- ကိုင်, —ဆို, *v.* to take an oath.
- ထိုက်, *v.* to administer an oath.

ကျယ်, *v.* to be wide, broad.

—ဝန်း, *v.* to be spacious, extensive.

ကျံ, *v.* to daub, plaster over.

ကျား, *n.* a tiger.

—ကွက်, *n.* compartment on a play-board.

—ထိုး, *v.* to play checkers or the like.

—မင်း, *n.* a small species of tiger.

—သစ်, *n.* a leopard.

ကျိ, *v.* to be slimy, ropy, mucilaginous.

ကျိတ်, *v.* to be hard, indurated, ခဲသည့်။

—လိပ်, *v.* to be well done.

ကျိန်, *v.* to swear; to curse.

—ဆဲ, *v.* to curse in anger.

—ဆို, *v.* to take an oath.

ကျိန်း, *v.* to sleep, (respectful).

—စက်, *v.* to sleep, (applied to deity).

—ဝပ်, *v.* to remain in a state of repose.

ကျိပ်, *n.* a ten, the number of ten.

ကျီ, *n.* a granary.

ကျီစား, *v.* to joke, banter.

ကျီး, *n.* a crow or raven, —သ, *n.* a raven.

—ကန်း, *n.* a crow (most common).

—ခြေ, a staple, commonly of iron.

ကျုံ, *v.* to be contracted, shrunk.

—ယုံ, *v.* same, applied to the limbs and body.

ကျုံး 1, *n.* a moat, trench.

ကျုံး 2, *n.* an inclosure into which wild elephants are decoyed, ဆင်ကျုံး။

ကျူ, *n.* a species of reed.

ကျူး 1, *v.* to go beyond; to transgress.

ကျူး 2, *v.* to produce a melodious sound.

—ဇ, —ရင့်, *v.* same.

ကျော, *v.* to be rubbed out, erased, cancelled.

ကျေး, *n.* a province, district.

—ကျွန်, *n.* a subject (of government).

—တောသား, *n.* a peasant, rustic, clown.

—လက်, *n.* the suburbs, of a town.

ကျေးဇူး, *n.* advantage, profit, သက်ရှိ။

—တင်, *v.* to be under obligation.

—ပြု, *v.* to do a favor, —ခဲ, *v.* to be unthankful.

—ရှင်, *n.* one who confers a favor.

—ရှိ, *v.* to obtain profit; be under obligation.

—သိ, *v.* to be sensible of a favor.

ကျောက် 1, *n.* stone, rock; an anchor.

—ကိုက်, *v.* to hold, as an anchor.

—ကြိတ်ဆုံ, *n.* a millstone.

—ခဲ, *n.* a stone, —ချဉ်, *n.* alum.

—စရစ်, *n.* a small stone, pebble, gravel.

—စိမ်း, *n.* a jasper, —ချုံး, *n.* an anchor.

—ဆောင်, *n.* a large rock or ledge.

—တည်, *v.* to have the gravel or stone.

—တန်း, *n.* a ledge of rocks in water.

—ထရံ, *n.* a steep rock, precipice.

—ထွန်, *v.* to drag, as an anchor.

—နက်, *n.* jet, a black fossil.

—နီ, *n.* a ruby or carbuncle, ပတ္တမြား။

—မြို့ခွဲ, *n.* alabaster, —မီးသွေး, *n.* fossil coal.

—မျက်, —မြတ်, *n.* a precious stone.

—ထင်ပိုး, *n.* a slate.

ကျောက် 2, *n.* the small-pox or chicken-pox.

—ကြီး, *n.* the small-pox.

—ထိုး, *v.* to inoculate for the small-pox.

—ပေါက်, *v.* to break out with the small-pox.

—ပေါက်မာ, *n.* a pit made by the small-pox.

—မြို့, *n.* chicken-pox, —ထေး, —လွင့်, *n.* varioloid.

ကျောက် 3, *n.* the back of an animal.

—ကပ်, *n.* a kidney.

ကျောက် 4, *v.* to kick, to push off (a boat).

ကျောင်း 1, *n.* a monastery.

—တကာ, *n.* one who builds a kyoung.

ကျောင်း 2, *v.* to feed, tend (as creatures).

ကျော့ 1, *v.* to catch in a noose or slip-knot.

—ကွင်း, *n.* a noose, held by the hand.

ကျော့ 2, *v.* to be fine, executed with taste.

ကျော် 1, *v.* to be talked about.

—ဇော, *v.* to acquire notoriety.

—ညာ, *v.* to spread as news.

ကျော် 2, *v.* to step or pass over.

ကျော် 3, *v.* to fry.

ကျိုက်, *v.* gulp down, swallow at once.

ကျိုး, *v.* to be broken crosswise.

—ဝဲ, *v.* to be broken to pieces.

ကျိုးနင်းကျိုးနင်း, *adv.* hobblingly.

ကြ, *verb. affix.* denoting the plural.

ကြက်, *n.* a cock or hen.

—ဆိပ်တန်း, *n.* hen-roost, —ကွ, *n.* bantam fowl.

—ခြေ, *n.* the mark of a cross.

—ခြေခတ်, *v.* to make such a mark.

—ဆင်, *n.* a turkey.

—ညာ, *n.* the croup or hooping-cough.

—တက်, *n.* a cock's spur, မေတက်။

—တောင်း, *n.* a fowl's quill or wing.

—တောင်းပြန်, *n.* fowl with feathers reversed.

—တိုက်, *v.* to set game cocks to fight.

—ခောက်, *n.* a cock's comb, မေခောက်။

—ရက်, *n.* prince's feather.

—ရိုးသို, *v.* to divine by fowls, bones.

—လျှာ, *n.* fowl's tongue; acute angle.

—လျှာတံခွန်, *n.* paper streamer.

- လျှာထိုး, *v.* to match (boards).
- လျှာထံ, *n.* a triangular shaped flag.
- ပိုင်း, *n.* a cock-pit.
- သီးထ, *v.* to experience horripilation.
- သီးနွေးနွေး, *a.* lukewarm, —သွေး, *n.* deep red.
- ကြက်ဆူ, *n.* castor-oil plant, —ဆီ, *n.* the oil.
- ကြက်သွန်, *n.* the onion plant or root.
- ခွံ, *n.* garlic, —ဗြိတ်, *n.* tops of onions.
- ကြခတ်ဝါး, *n.* the thorny bamboo.
- ကြင်, *v.* to love, ခင်သည်, ချစ်သည်
- နာ, *v.* same; to feel for, pity.
- ကြည်, *v.* to be clear, as water or color.
- ညှိ, *v.* to feel complacence.
- သင်, *v.* to be clear, pure, bright.
- ကြည့်, *v.* to look, look at, behold.
- ရှု, *v.* to look attentively.
- ကြည်း 1, dry land, ground, ကုန်း
- ကြောင်း, *adv.* by land. ကုန်းကြောင်း
- တပ်, *n.* a land force.
- ကြည်း 2. *pron.* ကြိ, *v.* to be thin, as liquid.
- ကြည့် —ဒဲ.—ရှောင် *v.* to avoid, shun,
- ကြတ်, *v.* to darken, be eclipsed.
- ကြပ် 1, —မိုး, *n.* soot.
- ကြပ် 2, *v.* to make tight by binding.
- ကြပ်, *adv.* tightly; earnestly, intently.
- စည်း, *v.* to bind tight, make secure.
- တည်း, *v.* to be strict, stringent.
- ကြပ် 3, —မ, *v.* to superintend, watch over.
- ကြမ်း 1, *n.* floor, —ပိုး, *n.* bed-bug.
- ကြမ်း 2, *v.* to be rough; to be coarse.
- ကြုတ်, —တမ်း, *v.* to be harsh, violent.
- ကြယ်, *n.* a star, —တံခွန်, *n.* a comet.
- နီ, *n.* morning star —ပျံ, *n.* falling star.

—သီး, *n.* a button for the clothes.

ကြံ 1, *n.* sugar-cane, —သကာ, *n.* unrefined sugar.

ကြံ 2, *v.* to think; to intend, design.

—ခိုး, *v.* to design clandestinely.

—ရွယ်, *v.* to design, aim at.

ကြံ, *n.* a rhinoceros.

ကြာ 1, *n.* the water lily.

ကြာ 2, *v.* to be long in doing, long in time.

—တင်, —မြင့်, —ရှည်, *v.* same.

ကြာသပတေး, *n.* planet Jupiter; Thursday.

ကြား, *v.* to hear with the ear; to inform.

—ပြော, *v.* same, 2d def.

—မှာ, *v.* to give information at a distance.

—ရောက်, *v.* send information by writing;
to address a letter to an equal.

—လိုက်, *v.* same, —to an equal or inferior.

—သိ, *v.* see the parts; to know by report.

ကြိတ်' *v.* to crush down, bruise, rub, grind.

—ဆုံ, *n.* mill used to husk or grin grain.

ကြိန်း, *v.* to smart, as the eyes.

ကြိမ် 1, *n.* the ratan vine.

ကြိမ် 2, *v.* to meet with, find.

ကြိမ်း, —ဝ, —မောင်း, —ဝါး, *v.* to defy.

ကြီး, *v.* to be great, large, big.

—ကျယ်, *v.* to be extensive.

—စိုး, *v.* to rule, have dominion over.

—တော်, *n.* a mother's elder sister.

—ပွား, *v.* to grow up.

—မား, *v.* come to mature age; be large.

—မြင့်, *v.* to be large and high.

—ရင့်, *v.* to be advanced in age.

ကြုံ 1, *v.* to meet with, find.

ကြုံ 2, *v.* to be lean, thin, to pine away.

—စား, *v.* to wear away.

ကြွေး, *v.* to exceed in indulgence of appetite.

ကြေ, *v.* to be reduced to small particles:
to be bruised.

—ချမ်း, *v.* to be settled; to be satisfied.

—ခွ, *v.* to be crushed, contrite.

ကြေး 1, *n.* copper; cash, specie.

—ကျွန်, *n.* a slave. —ငွေ, *n.* cash, specie.

—စည်, *n.* a flat gong.

—စား, —စားမ, *n.* common harlot. [taxes.

—ထမ်း, *v.* to pay taxes; *n.* one who pays

—ထမ်းကြီး, *n.* chief man in district or village.

—နီ, *n.* copper. —နောင်, *n.* small brass gong.

—ခုံ, *n.* mirror, —ဝါ, *n.* brass.

ကြေး 2, *v.* to be dirty, filthy, ~~သကြေး~~

ကြွ 1, —စဲ, *v.* to be wide apart.

ကြွ 2, *v.* to scatter, to sow, as seed.

—ဖြန့်, *v.* to scatter, spread abroad.

ကြော 1, —ကုန်း, *n.* the back.

—ခိုင်း, *v.* to turn the back in contempt.

ကြော 2, *n.* nerve, sinew, vein, etc.

—ဆွေး, *n.* a gland.

ကြောက်, —ရွံ့, *v.* to fear, be afraid.

—ဖွယ်, *a.* frightful; *adv.* wonderfully.

ကြောင် 1, *n.* a cat; the cat's eye (stone).

—ကတိ, *n.* the spotted civet.

—စက်ခွန်, *n.* a species of lynx.

—မြန်, *n.* a small species of weasel.

—မြီးကောက်, *n.* the monkey-tiger.

—လိမ်, *n.* anything spiral.

—ဝင်သစ်, *n.* hollow timber.

ကြောင် 2, —ကျား, *v.* to be of various colors.

ကြောင်ကြောင်, *adv.* staringly.

ကြောင့်, *n. aff. causative*, because of, on account of; by means of, **ဘေးကြောင့်**

ကြောင့်ကြ, *v.* to be concerned, anxious.

ကြောင်း, *n.* cause, reason; circumstance.

ကြော့ကြမ်း, *v.* to be rough, rude.

ကြော်, *v.* to shout, call out, **ဟစ်ကြော်**

ကြို 1, *v.* to boil to a pulp; to melt, as ore.

ကြို 2,—ဆို, *v.* to go to meet.

—ဆီး, *v.* to go to meet, in order to stop.

ကြိုက်, *v.* to like, to be pleased with.

ကြိုင်, *v.* to diffuse a pleasant odor.

ကြို, *n.* a hiccough. —ထိုး, *v.* to hiccough.

ကြိုး 1, *n.* a thread, string, cord, rope; streak.

—ကွင်း, *n.* a loop.

—လိမ်, *v.* to cheat in a certain game.

—လွန်း, *n.* one strand of a rope.

ကြိုး 2,—စား, *v.* to endeavor, make exertion.

—ကုတ်, *v.* to work with painful efforts.

ကြိုးကြာ, *n.* a crane.

ကြိုးကြား, *adv.* at intervals, occasionally.

ကွ, *v.* to be short and bandy-legged.

ကွက်, *v.* to make a circle or round spot.

—ကန့်, *v.* to divide into compartments.

ကွင်း 1, —ပြင်, *n.* a level spot of ground.

ကွင်း 2, *v.* to bend into a ring; to go round.

—လျှော, *n.* a slip-knot, noose.

ကွန်, *n.* a casting net, —*comp.* ဒိုက်

—စွန့်, —ပြစ်, *v.* to cast a net.

ကွန်ပါ, *n.* a compass, pair of compasses.

—ကောက်, *n.* callipers.

ကွပ်, *v.* to bind the edge; to punish.

—မှတ်, *v.* to execute, put to death.

ကွမ်း, *n.* the betel plant or leaf.

- ဆပ်, *n.* a betel-box.
- ညှပ်, *n.* shears to cut betel-nut.
- ရွက်, *n.* betel leaf. —သီး, *n.* betel-nut.
- ကွယ်, 1, *pron.* you, *mas.* or *fem.*
- ကွယ် 2, *v.* to conceal; to disappear.
- ကာ, *v.* to protect by interposing.
- ပျောက်, *v.* to disappear. — ငှက်, *v.* conceal.
- ကွာ, *v.* to become separate; to divorce.
- ရှင်း, *v.* to divorce, as above.
- ထမ်း, —ဝေး, *v.* to be distant.
- ကွေ့, *v.* to bend round, be circuitous.
- ကောက်, *v.* to be serpentine, sinuous.
- ကျေး, *v.* to curve, draw together at the ends.
- ကွဲ, *v.* to be divided, be split.
- ပြား, *v.* to be scattered.
- ထမ်း, *v.* to differ in sentiment.
- ကျွတ်, *v.* be loosed from, be released.
- ကျွန်, *n.* a subject, servant or slave.
- ခံ, *v.* to be in a state of slavery.
- တော်, *n.* a king's subject; *pron.* I, *mas.*
- တော်မ, *pron.* I, *fem.*
- မ, *n.* female servant; *pron.* I, *fem.*
- သီးတော်, *n.* a pagoda slave.
- ကျွန်ခုပ်, (*commonly written ကျွန်ုပ်*), *pron.* I.
- ကျွန်း 1, *n.* an island, —ဆွယ်, *n.* a peninsula.
- ကျွန်း 2, *n.* the teak tree.
- ကျွမ်း 1, —ထောင် *v.* to be consumed by fire.
- ကျွမ်း 2, *v.* to be acquainted, to be versed in.
- ကျင်, *v.* to be versed in.
- ဝင်, *v.* to be acquainted with.
- ကျုံ့, *v.* to sink, as into mud, or through a floor.
- ကျွေး 1, —ကြွေ, *v.* to call out.
- ကျွေး 2, *v.* to give a meal, to feed; to size.

—ခွေး, *v.* to feed.

ကျွဲ, *n.* a buffalo.

—ကော်, *n.* a glue made from buffalo skin.

ကျွဲကော, *n.* the pumelow, shaddock.

ကြွ, *v.* to rise, swell up; lift up; to proceed.

ကြွက်, *n.* rat or mouse,—ကတိုး, musk-rat.

—တက်, *v.* to be affected with cramp.

—နှီ, *n.* a wart. —ဝမ်းမြူ, *n.* species of

ကြွင်း, *v.* to remain, be left, ကျန်. [mouse.

ကြွတ်, *n.* a species of land-leech.

ကြွယ် ၁,—ဝ, *v.* to have in abundance.

ကြွယ်ကြီးစပါး, *n.* rice of a reddish color.

ကြွားဝါ, *v.* to be vain, boastful.

ကြွေ ၁, *n.* species of shell-fish, a cowry.

—ဆန်, *n.* same, when used in play.

—ကစား, *v.* to play cowries. [dish.

—တိုက်, *v.* to calender.—ပုကန်, *n.* a glazed

ကြွေ ၂,—ကျ, *v.* to fall off, as leaves or fruit.

ကြွေး, *n.* a debt, ငြိ။

—ချ, *v.* to lend or let money.—စား, *n.* a debtor. [creditor.

—တင်, *v.* to incur a debt.—ရှင်, *n.* a

၁၇

၁, —စား, *v.* to pay respect, wait upon.

—နဲ့, *v.* to praise, flatter ironically.

၁က် ၁, —ခဲ, to be hard, difficult; to be harsh; to be hard to deal with.

၁က် ၂, *v.* to cover with net-work of rattan, etc.

၁က်ရင်း, (*pron.* ခရင်း,) *n.* a fork.

၁၁, *a.* slightly bitter, bitterish.

၁၆, *v.* affix denoting the prior past or prior future.

- ခင်ကြီး, *n.* a priest of Boodh.
 ခင်ပွန်း, *n.* a correlate in marriage.
 —ပြစ်, *n.* a traitor to friendship.
 ခင်ဘွား, *n.* Sir, or Madam.
 ခင်း, *v.* to spread open; to array.
 —ကျင်း, *v.* to arrange, array.
 ခဏ, *n.* a moment; *adv.* for a moment.
 —ခဏ, *adv.* frequently.
 ခဏ်း, *n.* a division of a writing or discourse.
 ခတ် 1, *v.* to strike by a side or back blow;
     to row (a boat); to stamp, impress.
 —တက်, *n.* an oar, —*comp.* လှော်တက်။
 ခတ် 2, *v.* to put into.
 ခနဲ, *adv. form.* indicative of suddenness.
 ခနောက်, *n.* three stones under a cooking pot.
 ခနောက်မိမ်း, *n.* antimony.
 ခန္တီ, *n.* patience, forbearance.
 ခန္ဓာ, *n.* a living animal body.
 ခန့် 1, *v.* to estimate; to be about so much.
 —တွက်, *v.* to estimate, etc. as above.
 ခန့် 2, —ညှား, *v.* to fear; to respect.
 ခန့် 3, —ထား, *v.* to appoint to a work or office.
 ခန်း, —ခြောက်, *v.* to be dried up.
 ခနွေ, *n.* a scoop with a long handle.
 ခပ် 1, *v.* to dip up, draw as water.
 ခပ် 2, *adv.* rather, as ခပ်ဆိုးဆိုး, rather bad.
 ခပ်ဗျာ, *n.* pinchbeck, တေး။
 ခပ်သိမ်း, —စုံ, *a.* all, the whole,
 ခမည်း, *n.* a father, (honorific), အဘ။
 ခမောက်, *n.* a large hat.
 —ပုံတို, *n.* a hat with a narrow brim.
 ခယ်မ, *n.* wife's younger sister, or man's
     younger brother's wife.

ခရင်း, *n.* a barnacle.

ခရပ်, (Greek,) *n.* an anointed one, Christ,
a name of the Saviour, ယေရှုခရစ်.

—တေ, *n.* the Anointed one, the Messiah.

—ယာနီ, *n.* a Christian, —*a.* Christian.

ခရမ်း, *n.* the egg-plant. —ကျွံ, *n.* the tomato.

ခရာ, *n.* a bugle, French horn.

—ဝသေ့နတ်, *n.* a blunderbuss.

ခရီး, *n.* the way or distance between two

—ဦးကြိုဆို, *v.* to go forth to meet. [places.

—ဆပ်, *v.* to be dangerous in passing.

—ထောက်, *n.* stopping place in a journey.

—ထောက်ချ, *v.* to stop for rest.

—သည့်, *n.* a traveller.

—ထွား, *v.* to travel; *n.* a traveller.

ခရု, *n.* univalvular shell-fish. —ကွက်, *n.* snail.

—ပတ်, *n.* the purest kind of silver.

ခမိုင်, *n.* a central point or part, on which
several other parts depend; a priest's
water dipper; a country or state.

ခထောက် *n.* a bell of wood or metal.

—ဆန်, *n.* the tongue of such a bell; a
mischief making busy body.

—ဆွဲ, *n.* the porch of a Burman house.

ခလိုင်း, *v.* to excavate; *n.* an excavation.

ခဝါ, —စွပ်; *v.* to wash clothes by beating.

—သည့်, *n.* a washerman.

ခံ, *v.* to take, accept; to bear, endure.

—ခံ, *v.* to enjoy, take delight in.

—စား, *v.* to bear, implying pleasure.

—တပ်, *n.* a fortification.

—တောင်း, *n.* shallow basket, for marketing.

—ရပ်, *v.* to hold out, ရပ်ခံသည်.

- ခံတွင်း, *n.* the mouth, ဝဇ္ဇိ
 —ဌက်, *v.* to lose one's appetite.
 ခံ, —ခိုင်, *v.* to be firm, strong, durable.
 ခါ 1, *n.* a partridge.
 ခါ 2, *v.* to shake, shake off; to refuse.
 ခါး 1, *n.* the loins, small of the back.
 —ချိုး, *a.* breech-loading.
 —စည်း, *n.* a girdle, waistband, belt.
 —စည်းရွှေစုံ, *n.* apron. —ဆစ်သား, *n.* sirloin.
 —ဆုံ, —ဆုံချ, *adv.* gallopingly.
 —ဆုံစီးသွား, *v.* to canter.
 —ဆုံမိုင်း, *v.* to ride at full speed.
 —ဆုံပြေး, *v.* to gallop.
 —တောင်းကျိုက်, *v.* to gird up the loins.
 —ထစ်ချီ, *v.* to carry (a child) on the hip.
 —ခွေ, *n.* a ladle for bailing a boat.
 —ပတ်, *n.* a belt.
 —ပန်း, *n.* belt; board band round a house.
 —ပန်းသတ်, *v.* to put on a board band.
 —ပိုက်, *n.* a fold in the waist-cloth.
 —ပိုက်ဆောင်နာရီ, *n.* a watch.
 ခါး 2, *v.* to be bitter.
 ခု, *v.* prop by a short, prop, —ခံ, *v.* to resist.
 ခုတ်, *v.* to strike with the edge of, to gash.
 —ချိုင်, *v.* to lop off. —မြတ်, *v.* to cut off.
 —လှုပ်, *v.* to hew into shape. —လှည်း, *v.* to fell.
 ခုတင်, *n.* a couch, cot, bedstead.
 ခုန်, *v.* to jump, leap.
 ခုနစ်, *a.* seven, —စဉ်, *n.* the seven stars.
 ခုတ်, *v.* to strike with the paw.
 ခုံ 1, *n.* a block, bench, stool, table.
 ခုံ 2, *n.* a justice of peace, petty magistrate.
 ခုံး, *v.* to be convex.

ရူ 1, *n.* a whitlow or felon, ရူနာ။

ရူ 2, *n.* the sun-fish or sea jelly.

ရူး, *v.* to take up, as food; to pluck, as leaves.

ခေတ်, *n.* a field of labor, state, world.

ခေတ္တ, *n.* an instant, moment of time.

ခဲ့ 1, *v.* to bring,—used in composition only.

ခဲ့ 2, *v. qual. verb. affix.* see Grammar.

ခဲ 1, *n.* lead or tin.—ဆား, *n.* sugar of lead.

—တံ, *n.* a lead pencil,—နတ်, *n.* plumbago.

—မုတ်, *n.* lead,—မရို, *n.* tin.

ခဲ 2, *v.* to be coagulated, to be difficult.

ခဲ 3, *v.* to bite and hold fast; be painful.

—စွယ်စားစွယ်, *n.* eatables, ကောဇာဉ်။

ခဲထိ, *n.* glutinous rice.

ခေါ, *v.* to stick up, from being uneven.

ခေါက် 1, *v.* to fold, double, turn back.

—ထုံကွင်း, *n.* a bow-knot.

—ထုံခေါက်မြန်, *adv.* to and fro.

—ဗွာ, *n.* a fine kind of mat.

ခေါက် 2, *v.* to knock, rap.

ခေါက်ရှာ, *n.* a wood-pecker.

ခေါင် 1, *n.* intoxicating liquor made of rice.

—တိုင်, *n.* post supporting the ridge of a roof.

—သျှောက်, *n.* the ridge-beam of a roof.

ခေါင်တိုင်, *n.* a funnel.

ခေါင်ရမ်း, *n.* the shoe-flower. [chief.

ခေါင်း, 1, *n.* the head; principal part; a

—အုံး, *n.* a pillow, *v.* to pillow the head.

—ဗျပ်, *n.* a chief of other chiefs.

—စဉ်, *n.* letters or figures marking pages.

—တည်, *v.* to take the lead.

—တုံး, *v.* to be shaven or bald.

—ပေါင်း, *n.* a turban.

- ပေါင်းပေါင်း, *v.* to put on a turban.
- မာ, *v.* to be head-strong, obstinate.
- ရင်း, *n.* the place for the head.
- ခေါင်း ၂,—ဆိုး, *v.* to dye a brown color.
- ပိတ်, *a.* solid,—ပွ, —ပွာ, *a.* hollow.
- ထောင်း, *n.* a large bell.
- ခေါင်းပါး, *v.* to be deficient, few, scarce.
- ခေါမ, *n.* flax.
- ခေါ်, —ဝေါ်, *v.* to call, invite; give a name.
- ချ, *v.* to summon authoritatively.
- ခို ၁, *n.* a pigeon,—*comp.* မြီး။
- ခို ၂, *v.* to take shelter; to take refuge in.
- လှုံ, *v.* take refuge in power of another.
- ခိုက်, *v.* to hit,—ရန်, *n.* a quarrel.
- ခိုင်, *v.* to be firm, —ခံ့, *v.* to be valid.
- မာ, *v.* to be firm in mind, obstinate.
- ခိုင်း ၁, *v.* to employ, commission, order.
- လိုက်, *v.* to employ at a distance.
- ခိုင်း ၂,—နှိုင်း, *v.* to liken.
- ခိုင်း ၃, *v.* to put the helm to starboard.
- ခိုး, *v.* to steal. Der. သူခိုး။
- ကြောင်ခိုးဝှက်, *adv.* thievingly.
- ပြစ်, *n.* crime or punishment of theft.
- မှု, *n.* theft.
- ချ, *v.* throw down; assign a place; teach.
- ခေါ်, *v.* to summon authoritatively.
- ထား, *v.* to set down and leave.
- ချက် ၁, *n.* the navel, —ကြိုး *n.* navel string.
- ချက် ၂, *v.* to cook, prepare by fire.
- ချက်ချင်း, *adv.* instantly, immediately.
- ချင်, *v.* to wish, desire, *qual. affix.*
- ချင်သော, *n.* a lion.
- ချင်း ၁, *n.* ginger root,—စိမ်း, green ginger.

ချင်း 2, *n.* a Chin.

ချင်း 3, *adv.* one another, mutually.

ချစ် 1,—ခင်, *v.* to love, esteem.

—ကြိုက်, *v.* love, as lovers of opposite sexes.

—သနား, *v.* love an object of compassion.

ချစ် 2, *v.* to be burnt, as food in cooking.

ချည်,—နှောင်, *v.* to tie, bind.

ချည်း, *adv.* only, nothing but, **တတိ**.

ချဉ်း, *v.* to be sour, acid.

—ပေါက်, *v.* to turn sour.

ချဉ်း ပေါင်, *n.* the roselle plant.

ချဉ်း 1, —ကပ်, *v.* to approach.

ချဉ်း 2, *v.* to make narrow.

ချန်, —ခြင်း, *v.* to leave.

ချမ်း, *v.* to be cool, cold,—more than **ခ**.

—မြေ, *v.* to be easy, comfortable.

—သာ, *v.* same; *n.* ease, rest, happiness.

ချယ်, —လှယ်, *v.* to variegate.

ချာ, *v.* to be a point of union.

ချား, *n.* a machine to wind thread from.

ချိတ်, *v.* to hook; *n.* a hook, catch.

ချိန်, *v.* to weigh; plumb; level, as a gun.

—ကြိုး, *n.* a plumb-line.

—ခွင်, *n.* a balance or pair of scales.

—တန်ဆာ, *n.* a level. —သီး, *n.* a plummet.

ချိန်း, —ချက် *v.* to set (a time.)

ချီ, —ကြွ, —ပင့်, *v.* to lift, take up; to march,
as troops; to begin.

—ပိုး, *v.* to bear on the back.

ချီး, —ပင့်, *v.* to assist, promote.

—မွမ်း, *v.* to praise, applaud.

—မြှင့်,—မြှောက်, *v.* to promote, exalt.

ချုပ်, *v.* to sew; to confine; to govern.

- တည်း, *v.* to restrain.
- ထား, *v.* to place in confinement.
- ရိုး, *n.* a seam,—သမား, *n.* a tailor.
- ချံ, *v.* to cover,—ထည်, *n.* a sheet.
- ချိ, *v.* to contract; to close up, as troops.
- ချိး, *v.* to pine away.
- ချာ 1, *n.* a jingle, a small round bell.
- ချာ 2, *v.* to twist off; to extract (urine or
- ချေ 1, *v.* rub out; to reply to. [fæces).
- ချေ 2, —ဆတ်, *v.* to sneeze.
- ချေ 3, *verb affix, euphonic.*
- ချေး 1, *n.* excrement of animals, fæces.
- ချေး 2, —ငှါး, *v.* to borrow or lend.
- ချေးသစ်, *n.* the leopard cat.
- ချွဲ 1, —ထွင်, *v.* to widen.
- ချွဲ 2, —နဲ့, *v.* to be weak, infirm.
- ချော 1, *n.* conveyance by stages.
- ပို့, *v.* to conduct, convey by stages.
- ချော 2, *v.* to be smooth, fine, handsome.
- ညက်, *v.* smooth and fine in substance.
- လွင်, *v.* to be sleek.
- ချော 3, *v.* to be slippery; to slip along.
- ချော 4, —တိုက် *v.* to excite a quarrel.
- ချောက်, (*pron.* ဂျောက်,) *n.* a chasm, gulf.
- ချောင်, *v.* to be loose; to be lean.
- ချောင်း 1, *n.* a large brook, rivulet.
- ဦးတို, *n.* a creek.
- ချောင်း 2. —မြောင်း, *v.* to peep, pry into.
- ချော့, —မော့, *v.* to coax, wheedle.
- ချော် 1, *n.* dross of metal, —မြိတ်, *n.* lava.
- ချော် 2, *v.* to slip; to err.
- ချို, *v.* to be sweet; fresh; pleasant; cool.
- ချိုင့်, *v.* to be concave; *n.* a valley.

—၎င်း, *v.* to be joyful, happy in mind.

ရှင်း ၂, (*pron.* ရှင်း,) *n.* the armpit.

—ထောက်ခွ, *n.* a crutch.

ရှို, —ထဲ, *v.* to be defective.

ရှိရှိ, *a.* slightly sweet, sweetish.

ရှိုး ၁, *v.* to break crosswise.

ရှိုး ၂, *v.* to wash, bathe.

ဖြူ, *n.* a white ant, —အုံ, white ants' nest.

ဖြင် ၁, *n.* a musquito.

—ထောင်, *n.* musquito curtains.

ဖြင် ၂, *v.* to measure.

ဖြင်ဆီ, *n.* the marrow of bones.

ဖြင့်, *v.* to compute, form a judgment of.

ဖြင်း ၁, *n.* a light open basket.

—လုံး, *n.* a foot-ball, made of ratan.

ဖြင်း ၂, *verb. affix*, as သွားဖြင်း, a going.

ဖြစ်, *v.* to scrape; to rake.

ဖြည်, *n.* thread, —ခင်, *n.* skein of thread.

—လုံး, *n.* a ball of thread.

ဖြမ်း, *v.* to divide into two equal parts.

ခြံ, *n.* a fence; an inclosure.

—ကာ, *v.* to surround with a fence.

ခြား, *v.* to be between, make separate.

—နား, *v.* to be different.

မြိတ်, *n.* lac, gum-lac, cochineal.

—ပန်ဆိုး, *v.* to dye dark-red or purple.

—ရောင်, *n.* dark red color, purple.

မြိမ်းခြောက်, *v.* to threaten.

မြိုင်း, *v.* to roar, as thunder.

မြိတ်မြိတ်, *v.* to be particular; to vex.

မြို, *n.* clump of bushes, a jungle.

—စေးပွတ်, *n.* a brake, thick jungle, ticket.

—ဖုတ်, *n.* a small cluster of bushes.

- ခြေ 1, *n.* a foot and leg,—**ထူင်**, *adv.* afoot.
 —**ကြွ**, *n.* a retaining fee.
 —**ချင်း**, *n.* an anklet; fetters.
 —**ချင်းခတ်**, *v.* to fether.
 —**ချောင်း**, *n.* a toe,—**စွပ်**, a stocking.
 —**တင်ခုံ**, *n.* a footstool,—**ထောက်**, *see* ခြေ။
 —**နင်း**, *n.* a shoe.
 —**ဖခိုး**, *n.* the upper part of the foot.
 —**ဖယ်**, *v.* to be splay-footed.
 —**ဖဝါး**, *n.* the sole of the foot.
 —**ဖျက်မိ**, *n.* an ankle, **ဖျက်**။
 —**ရင်း**, *n.* the place for the feet.
 —**ရာ**, *n.* a footstep,—**လုံး** a foot-ball.
 —**သည်**, *n.* a foot-soldier,—**သည်း**, toe nail.
 —**သလုံး**, *n.* leg from knee to ankle.
 ခြေ 2, *v.* to reduce to small particles; digest.
 —**စွ**, *v.* to pulverize.
 ခြေခြောင်း, *n.* a jews-harp.
 ခြံ, *v.* to make wide apart.
 ခြောက် 1, *a.* six, ၆။
 ခြောက် 2, *v.* to be dry, **ဆွေသည်**။
 —**ကပ်**, *v.* to be dry, as flesh or fruit.
 —**ခန်း**, *v.* to be dried up.
 ခြောက် 3, *v.* to frighten,—**ထွန်** to terrify.
 ခြောင်း—ခြောက်, *n.* pulmonary consumption.
 —**ဆိုး**, *v.* to cough.
 မြွေ, (*pron.* မြွေ) *n.* a horn.
 မြွေ, (*pron.* မြွေ) *n.* a dove.
 —**ထင်းပြာ**, *n.* the ring dove.
 —**ထည်ပြောက်**, *n.* the turtle-dove.
 —**သိမ်း**, *n.* a small hawk.
 မြွေခြံ, *v.* to practise self-denial.
 စွ, *v.* to be forked.

ခွက်, *v.* to be concave; *n.* a cup, bowl.

ခွင်း, *v.* to strike at; to pierce.

ခွန်အား, *n.* bodily strength, force.

ခွံ, *v.* put into the mouth, as food, bits, etc.

ခွာ, *n.* a hoof;—*v.* to separate.

ခွေ ၁, —လိပ်, *v.* to curve, coil, —ဝတ်, *n.* a hoop,

ခွေ ၂, *v.* to gather (fuel).

ခွေ, *v.* to push with the head as an ox.

ခွေး, *n.* a dog, —ဆ, a jackal. *

—မြေ, *n.* a wooden horse.

—တူဝက်တူ, *n.* the Indian badger.

—ရူးမြန်, *v.* to have hydrophobia.

—သွား, *n.* a jag.

ခွဲ, *v.* to split; to levy, as money.

—ခန့်, *v.* see ခွဲ, to levy, assess.

—ချင်း, *v.* to divide into two equal parts.

—ခွာ, *v.* to separate, sever, disjoin.

—စိတ်, *v.* to split into several parts.

—ဝေ, *v.* to divide and distribute.

ခွတ်, *v.* to take out; to release; to refine.

ခွန်, *v.* to point; to be sharp.

ခွန်း, *v.* to be naturally pointed.

ခွဲ, —ခန်း, *n.* phlegm, သလိပ်

ခွင်း, —ချန်, *v.* to let remain.

ခွေ့ရံ, *v.* to surround, attend.

ခွေး, *n.* sweat, —ဆောင်း, *v.* take a sweat.

—ခံ, *n.* an inner shirt.

—ငုတ်, *v.* to have perspiration checked.

—ရုတ်, *v.* to cease perspiring.

ခွေးမ, *n.* a daughter-in-law, a son's wife.

ဂဏ

ဂဏန်း, *n.* a numeral figure.

—သင်္ချာ, *n.* arithmetic.

- ဝတိ, *n.* promise, word pledged.
 —စောင့်, *v.* to keep one's word.
 —တည်, *v.* to be faithful.
 —ထား, *v.* to make a promise.
 —ပျက်, to break a promise.
 ဝနန်း, *n.* a crab.
 ဝရိတ်, *n.* a Greek, *a.* Grecian.
 ဝရ, *a.* weighty, important.
 —ပြု, *v.* to regard as weighty.
 ဝရံ, *n.* a tally, tally-stick.
 —ချိုး, *v.* to keep count with a tally.
 ဝယံ, *n.* *see* ကန့်ထန်ကျင်, a bolt, bar.
 ဝဟေ, *n.* solder, metallic cement.
 ဝဠုန်, *n.* a kind of fabulous bird.
 —တောင်, *n.* a double sail.
 ဝါထာ, *n.* stanza of Pali verse, of four lines
     of eight syllables each.
 ဝုဏ်, *n.* a good or bad quality.
 —ပြိုင်, *v.* to vie with,—မာန်, *n.* pride.
 ဝုဏ်တန်, *n.* a spurious precious stone.
 ဝုနီဒိတ်, *n.* gunny bag.
 ဝိုး,—စကား, *n.* language to excite quarrel.
 —မ, *n.* a mischief-making woman.
 —သည်, *n.* a mischief-maker.
 ဂေါတမ, *n.* Gautama.
 ဂေါတံ, *n.* common quartz.
 ဂိုဏ်း, *n.* a collection,—အုပ်, a bishop.
 —ဗျုပ်, *n.* archbishop,—ထောက်, a dean.
 ဂွင်, *n.* a top, playtop.
 ဂျမ်း, *n.* a trap.
 ဂျီ, *n.* the barking deer.
 ဂျံ, *n.* wheat,—ရည်, *n.* ale, beer.
 ရှင်း, *n.* a locust; the armpit.

ဂြိုဟ်, *n.* a planet.

ခွမ်း, *n.* dressed cotton,—*comp.* ဝါ။

—ခံ, *a.* padded with cotton.

မြိမ်း,—ထိုး, *v.* to perform a summerset.

—ထိုးငှက်, the red rump lorikeet.

—ထိုးသမား, *n.* a tumbler, rope-dancer.

C

c, *pron. possessive and objective* of ငါ, *a title*, prefixed to proper names of men.

ငကျောက်, *n.* a hardy kind of rice.

ငမြိတ်, *n.* a black kind of rice.

ငင်, *v.* to pull; draw a line, spin.

ငတ်, *v.* to thirst; to be hungry.

—ခွတ်, *v.* to be in a famishing state.

ငန့်, *v.* to be salt.

ငန်း 1, *n.* a goose; hence ရွှေငန်း, a swan.

ငန်း 2, *n.* a kind of serpent.

—ကွက်, *n.* the spotted fever.

—စောင်း, *n.* brown-green rat snake.

—ပုတ်, *n.* the dusky hamadryad.

—ဝါ, *n.* the yellow fever.

ငန်းပြား, *n.* a spade or shovel.

ငန်းဖွဲ့, *v.* to parcel out a work.

ငပုတ်မီး, *v.* to occasion an eclipse.

ငမ်းငေါက်, *v.* to use loud, violent language.

ငယ်, *v.* to be small, little.

—ကျွမ်း, *n.* a companion from childhood.

—ရူး, *n.* a natural fool.

—ရွယ်, *v.* to be young,—သား, *n.* servant.

ငရုတ်, *n.* the red pepper plant; chilli.

—ကောင်း, *n.* the black pepper plant.

ငရဲ, *n.* a state of punishment; hell.

—မီး, *n.* hell fire; a percussion cap.

- မီးရည်, *n.* sulphuric or nitric acid.
 —သား, *n.* an inhabitant of hell.
 ငလျှင်, *n.* a fabulous monster.
 ငလျှင်ထွပ်, *v.* to be an earthquake.
 ငံ, *v.* to be enough, sufficient.
 ငွံ *v.* to wait for, စောင့်နေသည်။
 ငါ, *pron.* I *mas.* or *fem.*
 ငါး ၁, *a.* five,—ရာတွင်း, *n.* about one mile.
 ငါး ၂, *n.* a fish.
 —ကျောက်ဖား, *n.* the fishing frog.
 —ကြေး, *n.* scales of fish,—ရူး, *n.* the torpedo.
 —ဆင်, *n.* sword-fish,—ဆူး, *n.* a fin.
 —ဆူးတောင်, *n.* the back-fin.
 —နောက်သွား, *n.* the topsy-turvy fish.
 —မိ, *n.* fish salted and pressed. [fish.
 —မိန်းနဲစေ့, *n.* sardine,—ပုက္ကား, *n.* mango-
 —ပျံ, *n.* flying-fish.
 —ပြေမ, *n.* climbing perch.
 —မန်း, *n.* saw-fish,—မန်းဟိုင်း, *n.* shark.
 —မန်းသန္ဓေ, *n.* the hammer-headed shark.
 —မြင်း, *n.* the short-headed cat-fish.
 —မျှား,—မျှားချိတ်, *n.* a fish-hook.
 —မျှားစာ, *n.* bait.—မျှားတံ, *n.* a fishing rod.
 —မျှားထစ်, *n.* the barb of a fish-hook.
 —ရွေး, *n.* the large cat-fish.—ရှဉ့်, *n.* an eel.
 —ထင်ပန်း, *n.* the common eel.
 —ဝန်, *n.* the whale,—ဟစ်, *n.* the heron.
 ငုပ်, *v.* to dive; to disappear.
 ငုံ, *v.* to inclose as in the mouth.
 ငွံ, *v.* to hold the head down.
 ငိုး, *n.* a quail.
 ငူ ၁, *n.* the green pigeon.
 ငူ ၂, *v.* project convexly, as a promontory

ငဲ့, *v.* to lean; be partial.

—ကွက်, *v.* to be partial.

ငေါ, *v.* to project, stick up or out.

ငေါက်, *v.* to use violent language.

ငေါ်, *v.* to stick up obliquely.

ငို, *v.* to cry, —ကျွေး, *v.* to cry loud.

—ဖြင်း, *n.* a funeral song.

ငိုက်, *v.* to nod, through drowsiness.

—ဆိုက်, *adv.* hanging down the head.

ငြင်း, *v.* to contradict, deny; to refuse to do.

—ခုံ, *v.* to contradict, deny.

—ဆန့်, *v.* to refuse to obey.

—ဝယ်, *v.* to reject; to disown, disavow.

ငြင်း, *n.* a scaffold.

ငြား, *verbal affix, euphonic.*

ငြိ, *v.* to catch, as by a nail or by passion.

ငြိပ်, —ဆိပ်. —ဝပ်, —သက်, *v.* to be still, unmoved, composed.

ငြိပ်, *v.* to be soft, gentle, pleasant.

ငြိမ်း, *v.* to extinguish, quench, be appeased.

ငြါး, *v.* to be envious, malevolent.

ငြောင့်, *n.* a sharp thing sticking up or out.

ငြိ, *v.* to be dark in color.

—ငြိပ်, *v.* to be distressed, miserable.

ငြိမ်း, *v.* to feel ill-will towards.

ငွေ, *n.* silver.

—ခွီ, *n.* silver moderately alloyed.

—တော်ခွဲ, *n.* to levy a direct tax.

—ထိန်း, *n.* a treasurer, cash keeper.

—ရင်း, *n.* stock, capital.

—ရည်ခွတ်, *v.* to wash with silver.

ငှ, *v.* to distribute equally to all.

ငှက် ၁, *n.* a bird, —ကုသားကုတ်, *n.* an ostrich.

- ကျား, *n.* the pelican ibis.
- ကြီး, *n.* the adjutant bird, ခုံစပ်။
- ခါး, *n.* the blue or green jay.
- ခြောက်, *n.* a scare-crow.
- ငန္ဒာ, *n.* the imperial pigeon.
- ဆိုး, *n.* the screech-owl, မိန့်။
- တလိုင်း, *n.* the spur winged plover.
- မနား, *n.* any vane, —မွေး, *n.* a feather.
- သိုက်, *n.* a bird's nest.
- ငှက် 2, *n.* pestilential influence of miasma.
- ဖျား, *n.* a jungle fever.
- သင့်, *v.* to take a jungle fever.
- ငှက်ပျော, *n.* the plantain.
- ခိုင်, *n.* branch of plantain fruit.
- မီး, *n.* a single comb of plantains.
- မီးကြမ်း, *n.* plaintain, most common kind.
- ငှါ, *n.* *affix*, for, in order to.
- ငှါး, —ရမ်း, *v.* to borrow or lend, to hire or let,
the same article to be returned.
- ငှဲ, *v.* to incline, set on one side.

ဝ။

- စ, *v.* to begin, be first, ခြီးသည်။
- စခို, *n.* the anus, ဖင်း။
- စက် 1, *n.* a wheel; a thunderbolt; a target.
- ဆန့်, *n.* wheel of a block, —တညင်း,
- တော်ဖြန့်, *v.* to step, walk. [large reel.
- မီး, *n.* a wheel rocket.
- ရတတ်, *n.* any machine containing a wheel.
- သီး, *n.* a block, pulley.
- သွား, *n.* the cog of a wheel.
- စက်စက်, *adv.* droppingly.
- စက် 2, *v.* to sleep, take repose.
- တော်ခေါ်, *v.* equivalent to စက်တော်မှု။

- စကား, *n.* a word; language; a saying,
 —စစ်, *v.* catch in questioning. [speech.
 —ကား, *v.* to use exaggerated language.
 —ချပ်, *v.* make a parenthesis; *n.* parenthesis.
 —စို, *v.* to commence speaking.
 —စိုး, *n.* a preface or exordium.
 —စမည်, *v.* familiar conversation, chat.
 —ဆွံ, *v.* to be imperfect in utterance.
 —ထုံ, *v.* to reply; *n.* an answer, reply.
 —ထစ်, *v.* to stammer, —ထာ, *n.* an enigma.
 —ထာဝှက်, *v.* to make an enigma or riddle.
 —နှုတ်, *n.* an extract from writing.
 —ဖို, *n.* euphonic expletive.
 —ဖို့, *v.* to tattle, tell tales.
 —ဖျက်, *n.* burlesque.
 —ဖွယ်, *n.* prose, free from Pali and poetry.
 —ပြန်, *v.* to translate, *n.* a translator.
 —ရိပ်, *n.* a hint. .
 —ရှင်, *n.* indefinite language.
 —လိပ်, *n.* rebus made by transposition of
 —ဝှက်, *n.* a rebus. [letters.
 —သေ, *n.* definite, positive language.
 စကောက, *a.* or *adv.* not fit for either.
 စက္က, *n.* paper. —ချပ်, leaf of paper.
 စက္ခု, *n.* the eye, မှတ်စိ.
 —ကွယ်, *v.* to be blind (polite).
 စက်ဆုပ်, —စွဲရှာ *v.* to be disgusted with.
 စကြဝဠာ, *n.* a Sekyah world, the universe.
 စကြာ, *n.* any celestial weapon.
 စင် 1, *n.* a frame or stage.
 စင် 2, —ကြယ်, *v.* to be cleared from dirt,
 စကြ, *n.* a walk. [alloy, etc.
 —ခတ်, —သွား, *v.* to walk to and fro.

- စင်စစ်, *a.* true, real; *adv.* verily, truly.
 စင်း, *v.* to be extended in a straight line.
 စစ် 1, *n.* war, a battle.
 —ဆင်္ဂါယောဗါး, *n.* an army composed of four parts, viz., elephanteers, horsemen, charioteers, footmen.
 —အောင်, *v.* to conquer in battle.
 —ဇေ, *n.* a lieutenant general; magistrate.
 —ခင်း, *v.* to prepare for engagement.
 —ခံ, *v.* to receive battle,—ဗို, march to bat-
 —တောင်း, *n.* an esplanade, parade. [tle.
 —တန်ဆာ, *n.* military dress, weapons, etc.
 —တိုက်,—ထိုး, *v.* to fight, engage in battle.
 —ပျက်, *v.* to lose a battle.
 —မြင်, *v.* to engage in battle.
 —ဗိုလ်ပါ, *n.* forces, troops.
 —ဘုရင်, *n.* a generalissimo.
 —မြီးတို, *n.* a sudden skirmish.
 —မြေပြင်, *n.* a field of battle.
 —ရေးပြ, *v.* to practise on parade.
 —ရေးသင်, *v.* to drill. [enemy.
 —ရှည်ကစား, *v.* to rush out and attack an
 —ရှုံး, *v.* to lose a battle, be defeated.
 —သည်,—သူက်,—သူရဲ, *n.* a soldier.
 —သူကြီး, *n.* a general.
 စစ် 2, *v.* to filter, to examine; to be pure.
 —ကြော, *v.* to examine judicially.
 —ဆေး, *v.* to examine, investigate.
 စန္ဒေ, *n.* an apparition, spectre, ghost.
 စစ်တုရင်, *n.* chess,—ခုံ a chess-board.
 —ထိုး, *v.* to play chess.
 စည် 1, *n.* a drum; a cask.
 —ပတ်, *n.* the hoop of a cask.

- ပိုင်း, *n.* a tub.
- ထက်ခတ်, *n.* a drumstick.
- သမား, *n.* a drummer.
- စည် ၂, —ကား, —ထွန်း, *v.* to abound.
- ပင်, *v.* same, (most common.)
- စည်ဖောင်း, *n.* the air bladder of a fish.
- စည်း ၁, *n.* fence of any kind; rule of action.
- ကမ်း, *n.* a boundary line.
- ကမ်းထား, *v.* to limit; lay down rules.
- ကြောင်း, *n.* a mark not to be passed.
- စည်း ၂, *n.* a bar, sand-bank.
- စွန်း, —စွယ်, *n.* a spit of sand.
- စည်း ၃, *v.* to bind, tie together.
- ကြပ်, *v.* to keep tight, snug.
- ဝေး, *v.* to assemble, —ဝေးချုပ်, *n.* chairman.
- စည်းစိမ်, *n.* the possession of wealth.
- စဉ်, *v.* to place in a continuous row.
- စဉ်ဆိုး, *n.* a glazed pot or jar.
- စဉ်း ၁, —ချိန်, *n.* a steelyard.
- စဉ်း ၂, *v.* to chop, mince.
- စား, *v.* to consider, deliberate.
- ထဲ, *v.* to use artifice.
- စတုတ္ထ, *a.* the fourth. ငေးခုမြောက်သော
- စတုဒသမ, *a.* the fourteenth.
- စတုရန်း, *a.* square.
- စနက်, *n.* a fuse or train of gunpowder.
- သွယ်, *v.* to place a fuse or train.
- စနစ်, *n.* estimate of plan of a building.
- ပုံ, *n.* the plan drawn out.
- စနေ, *n.* the planet Saturn; Saturday.
- စန္ဒကူး, *n.* the sanders or sandal wood tree.
- စန္ဒင်း, *n.* the turmeric plant or root.
- စပ် ၁, *v.* to be hot, in the mouth, eyes, etc.

- စပ် 2, *v.* to join, unite, connect.
 —ကြား, *n.* an intervening space.
 —ကြားပြု, *v.* to act the part of a go-between.
 —ကြောင်း, *n.* a seam.
 —ဆိုင်, *v.* to concern, appertain to.
 —ရှက်, *v.* to be closely connected.
 —သမား, *n.* a cabinet-maker, joiner.
 စပါး, *n.* the rice plant or grain.
 —ကို, *n.* a granary,—ခွံ, *n.* a husk.
 —နှံ, *n.* an ear or spike of grain.
 —ဗွင်း, *n.* empty, unsubstantial grain.
 —မြီး, *n.* the beard of grain,—မိုင်း, wild rice.
 —လင်, *n.* lemon grass.
 စပွစ်, *n.* the grape,—ဆား, *n.* tartar.
 —ခွယ်, *n.* the vine,—ရည်, *n.* wine.
 —သီး, *n.* a grape,—သီးခြောက်, a raisin.
 စပူး, *verb affix*, as မသွားစပူး, he never went.
 စပုန်စပါး, *n.* anise plant,—နီ, *n.* cress.
 စမဲ, *n.* sauce, condiment of any kind.
 စမွတ်, *n.* the caraway plant; dill.
 စမ်းရေ, *n.* spring water.
 —ရေတွင်း, *n.* fountain filled from a spring.
 —ရေပေါက်, *n.* a spring.
 စမ်း, *v.* to feel, feel of; make trial.
 —သပ်, *v.* to feel of, stroke.
 စရာ, *verbal formative*, what is for.
 စရိတ် 1, —စက, *n.* expense.
 စရိတ် 2, *n.* shot.
 စရိယ,—စရိက် *n.* a deed, ထကျင့်
 စရွေး, *n.* tenon,—ပေါက်, mortise.
 စထယ်, *n.* measure equal one-fourth pyee.
 စထောင်း, *n.* cover of a cooking-pot.
 စွန့်, *n.* a gouge, ဆောက်ခိုးထိုး

ခံ 1, *n.* a test, standard,

—ကိုင်း, *n.* judge or apprizer of gold, etc.

—ချ, *v.* to test the quality of an article.

ခံ 2,—စား, *v.* to enjoy.

ခံကာ, (*pron.* စဂါး,) *n.* the champac.

ခံကော, (*pron.* စဂေါ်,) *n.* a shallow basket.

စာ 1, *n.* a writing.

—အုပ်, *n.* a book bound on the back.

—ထိုး, *v.* to compose writing.

—ကြည့်, *v.* to read to one's self.

—ချ, *v.* to teach to read.

—ချုပ်, *n.* a contract in writing.

—ချွန်, *n.* a government order.

—စောင်, *n.* a treatise or book.

—ဆို, *n.* a bard,—ဆိုတော်, poet laureate.

—တတ်, *v.* to be versed in literature.

—ပေ, *n.* writings, books, စာပေကျမ်းဂန်.

—ပို့,—ပို့သ, *v.* to teach literature.

—ပြန်, *v.* to repeat from memory.

—ဖော်, *v.* to spell, as a scholar.

—ဖွဲ့, *v.* to write, compose writing.

—ရင်း, *n.* a register, account, bill.

—ရင်းယူ, *v.* to take an account.

—ရင်းဝင်, *v.* to be entered in a register.

—ရေး, *n.* a writer.

—ရေးတံချ, *v.* to cast lots, ခဲချသည်.

—လိပ်, *n.* a roll of writing.

—လုံး, *n.* a letter of the alphabet.

စာ 2, *n.* a sparrow.

စာလုပ်, (*pron.* ဇလုပ်,) *n.* the crop of a bird.

စား, *v.* to eat; consume; to divide.

—ကျက်, *n.* a wonted feeding place.

—ခန်း, *n.* a stage, resting place.

- ခန်းချ, *v.* to stop for rest.
- ခြေ, *n.* a divisor.
- စရိတ်, *n.* expense of food.
- တော်ကဲ, *n.* a king's steward.
- တော်ဝန်, *n.* a king's purveyor.
- နပ်, *n.* provisions for a journey, မိက္ခာ။
- နပ်စားပေါက်, *n.* fragments, bits of food.
- စွဲ, *n.* a meal; a table.
- စွဲထိန်း, *n.* a butler, steward.
- စွဲထွမ်း, *n.* a table-cloth.
- မိုး, *n.* a cooking place,—မိုးထိပ်, cook-
- ပွယ်, *n.* eatables, ခဲပွယ်။ [house.
- မြိတ်,—မြိတ်, *v.* to chew the cud.
- ရန်, *n.* a pledge, earnest.
- စိစစ်, *v.* to examine, scrutinize.
- စိတ် 1, mind, နှစ်လုံး; soul, ဝိညာဉ်; spirit, နံ။
- ထားကြီး, *v.* to have strong feelings.
- ထားနည်း, *v.* to have weak feelings.
- အို, *v.* to be distressed in mind.
- ကုန်, *v.* to lose regard for.
- ကူး, *v.* to devise, contrive.
- ကောက်, *v.* to be put out of temper.
- ကောင်း, *v.* to have a good temper; be
- ကျ, *v.* to give up one's purpose. [sane.
- ကျေ, *v.* to be appeased.
- ကျိုးဝံ့, *v.* to be humbled in spirit.
- ကြမ်း, *v.* to be of a savage disposition.
- ကြီး, *v.* to be precociously manly.
- ခု,—ခုခံ, *v.* to harbor resentment.
- ခိုင်, *v.* to be firm in mind.
- ခိုင်မာ, *v.* to be hardened in mind.
- ချ, *v.* to be settled in purpose.
- ငယ်, *v.* to be dispirited.

- မြဲ, *v.* to be sullen, cross.
- ဆိုး, *v.* to be angry.
- ညှပ်, *v.* to be uneasy in mind.
- ထို, *v.* to be irritable.
- ထွန်, *v.* to draw back from a purpose.
- ထွေ, *v.* to like, be pleased with.
- ထ, —ထွက်, *v.* to be angry.
- နာ, *v.* to have the feelings wounded.
- နောက်, *v.* to be disturbed in mind.
- နှစ်လုံး, *n.* mind.
- ပါ, *v.* to become willing.
- ပါကိုယ်ရောက်, *v.* enter fully into a busi-
- ပူ, *v.* to be distressed in mind. [ness.
- ပေါ, *v.* to be daft, —ပေါက်, *v.* be angry.
- ပေါ့, *v.* to be slightly deranged.
- ပျက်, *v.* to give out.
- ပြေ, *v.* to be appeased.
- ပွေ, *v.* to be confused in mind.
- ဝင်, *v.* to be in a strait between two.
- မှက်, *v.* to be sullen, —မြင့်, *v.* be proud.
- ရှည်, *v.* to be not easily provoked.
- လုံချုံ, *v.* to feel safe, secure.
- ဝင်စား, *v.* enter warmly into a business.
- ဝေ, *v.* to be confused in mind.
- သန်, *v.* to be resolute.
- မိတ် ၂, *v.* to split into four parts.
- မိန့် ၁, *n.* diamond, —နီ, *n.* red tourmaline.
- ပထဝီ, *n.* crystallized quartz.
- မိန့် ၂, *n.* arsenic, —ငြောင်, *n.* a jinjal.
- မိန့်သစ္စါး, *n.* a species of gourd.
- မိန်းမိန်း, *adv.* intently, steadily.
- မိပ်, *v.* to count beads, —ပုတီး, *n.* a rosary.
- မိပ်, *v.* to steep in liquor.

မိမိမိပြေပြေ, *adv.* slowly.

မိ၌ 1, *v.* to ooze through, be thrilled *n.* a

မိ၌ 2, *verb. affix.* ခေ, ဘုံ [swamp.

မိမ်း, *v.* to be green, to be raw.

—ညို, *v.* to be of a dark green.

—ဆန်း, *v.* to be fresh and green.

—ထေ, *v.* to be of a light green.

မီ 1, *v.* place one after another, in a row.

—ကိုး, *v.* to compose (writing).

—စုတ်, *v.* to variegate.

—စဉ်, *r.* to place in order.

—ဝံ.—ရင်, *v.* to arrange in some order.

—ရင်စု, *n.* what comes within any juris-

မီး 1, *v.* to ride on, wear. [diction.

မီး 2, *v.* to flow, run in a stream. [crease.

မီး 3, *v.* to advance, increase,—ဌာ *n.* in-

—ဌာတတ်, *v.* to thrive, make profit.

မီးဖြန်း, *v.* to repeat certain prayers.

စု, *v.* to collect, gather together.

—ပေါင်း, *v.* to gather into one sum total.

—ခေ, *v.* to collect, assemble.

စုတ် 1, *n.* a hair pencil, a painting brush.

စုတ် 2, *v.* to be torn, rent; to be disordered.

—ဖြတ်, *v.* to be both torn and cut in two.

—ဌာ, *a.* or *adv.* shaggy, in a shaggy state.

—ဌာထေ, *v.* to be shaggy.

စုတ် 3, *v.* to suck with the mouth.

—ခေါ်, *v.* to cheer by chirruping.

စုတ်, *v.* to remove (to another state), to die.

စုတ္တမ, *a.* the fourteenth.

စုန်, *v.* to go down (a river).

စုန်း, *n.* a wizard,—မ, *n.* a witch.

စုံ, *v.* to be double, be even; to be full.

—ညီ, *v.* to be met together—all parties.

—ဇက်, *v.* to unite in marriage.

—ရာ, *n.* a place of arbitration.

ရာသက်သေ, *n.* a witness before a court.

—ရာသဉ္စာ, *n.* an arbitrator.

—လင်း, *v.* to be complete, entire, perfect.

စုံစမ်း, *v.* to try, make trial of.

စုံမက်, *v.* to like, to love, to esteem.

စူး, *v.* to protrude (the lips).

စူး, *v.* to prick, pierce. *n.* a piercer, awl.

စူးစမ်း, *v.* to try, make trial of, စုံစမ်းသည်။

စူးတိုက်, *v.* to set on (a dog).

စေ 1, *v.* to send, to send on business.

—ခန့်, *v.* to send with authority.

—ခိုင်း, —စား, *v.* to send on business.

—လိုက်, —လွှတ်, *v.* to send another place.

စေ 2, *verb. affix, causal*, —သော, *precatore*.

စေတနာ, *n.* good will.

—ရှိ, *v.* to be kindly affectioned.

စေတီ, *n.* a sacred depository, pagoda.

—ဝုထို, *n.* pagodas collectively.

စေ့, —စပ်, *v.* to join by a union of parts.

—စုံ, *v.* to be complete, —ဆော်, *n.* to solder.

—မြေ, *v.* to be nice, accurate.

စေး, *v.* to be sticky, —ကပ်, *v.* to stick.

—နဲ့, *v.* to be close, niggard.

စဲ, *v.* to cease, stop, intermit, leave off.

စော, *v.* to be early. —စော, *adv.* early.

—စောကြီး, *adv.* very early.

စောက် 1, *n.* female private parts, (vulgar).

စောက် 2, *v.* to be step, precipitous.

—ထိုး, *adv.* topsy turvy, —သိုးကျ, *v.* to fall

စောင်, *n.* a coverlet, mantle. [headlong.

စောင့်, *v.* to watch, wait for, to observe.

—ကြပ်, *v.* to superintend.

—ထိန်း, *v.* to watch over; to observe.

—မ, *v.* to take care of, aid, assist.

—ရှောက်, *v.* *see* စောင့်ထိန်း

စောင်း 1, *n.* a lute or harp.

စောင်း 2, *v.* to be not level.

—ဘီစောင်းပင်း, *adv.* wabblingly.

စောင်းတန်း, *n.* brick or stone steps to pagoda.

စောတနာ, *v.* to enquire, question.

စော်, *v.* to smell offensively.

စော်ကား, —မော်ကား, *v.* to be haughty.

စော်ကဲ, *n.* a Karen chief.

စော်ဘွား, *n.* an hereditary prince.

စို, —စွတ်, *v.* to be wet, moistened.

စိုက်, *v.* to erect, set upright.

—စိုက်, *adv.* direct, straight forwards.

—ပျိုး, *v.* to set, plant.

စိုင့်, *n.* a species of wild taurus.

စိုင့်လျှော, *a.* of a bay color, applied to horses.

စိုင်း, —နှင်း, *v.* to drive fast, in riding.

စို 1, *n.* a broken, rainbow.

စို 2, *verb affix, imperative 1st pers. plur.*

စိုး 1, *v.* to be chief, rule. —စံ, *v.* to reign.

စိုး 2, *v.* to be concerned, —မိုတ်, (most com-

mon), *verb affix*, slightly intensive. [mon].

စွတ်, —စို, *v.* to be wetted, moistened.

စွန် 1, *n.* a kite, (bird and toy).

စွန် 2, *v.* to have a sore on the eyelid.

စွန်ပလွံ, *n.* the date tree, the great palm.

စွန့်, *v.* to give up, to hazard.

—ကြံ, *v.* to give alms.

—စား, *v.* to risk, —မြှင့်, *v.* to forsake.

- လွန်းတမာ, *adv.* too adventurously.
- သွား, *v.* to leave, forsake, abandon.
- စွန်း 1, *v.* to be the end.
- စွန်း 2, —ကွက်, *v.* to be stained.
- စွပ် 1, *v.* to put into.
- စွပ် 2, *v.* to accuse falsely, —စွဲ (most com-
စွမ်း, *v.* to have ability. [mon.]
- ဆား, —ပကာ, *n.* ability and strength.
- စွယ်စုံ, *n.* a double tusked elephant.
- စွာ, *v.* to exceed, *qual. verb. affix*, very.
- စွဲ, *v.* to stick in fast, to hit, as a mark.
- ကပ်, *v.* to cleave.
- ကိုင်း, —ဆောင်, *v.* to use habitually.
- ဆို, *v.* to accuse in law.
- မြီ, *v.* to be persevering.
- ထမ်း, to cleave, cling, adhere.

ဆဲ

- ဆတက်, *v.* increase in geometrical progres-
- ဆက်, *v.* to connect, join, unite. [sion.
- ကပ်, *v.* to present as to a king.
- ကပ်, *pron.* ကပ်ကပ်, *n.* the arm-pit.
- ခံ, *v.* to receive from another.
- ဆံ, *v.* to be or have in common.
- နှယ်, *v.* to be connected, as a race.
- ထက်, *v.* to do in continuance.
- ဆက်ဆက်, *adv.* certainly, truly.
- ဆင် *n.* an elephant, —ဦးစီး, the driver.
- ဇဲ, *n.* a chief of elephanters.
- ကျိုး, *n.* inclosure for taming wild elephants.
- မြေ, *n.* the pleading in court.
- မြေလျှော, *n.* a side-hill, declivity, slope.
- စီးသူရဲ, *n.* an elephanter.

- ထိန်, *n.* an elephant keeper.
- ပေါက်, *n.* a young male elephant.
- ပြောင်, *n.* a full grown male elephant.
- ရံသွား, *v.* to amble, pace.
- ဆင်မြင်, *v.* to consider, reflect on.
- ဆင့် 1, *n.* a joist.
- ဆင့် 2, *v.* to place one upon another.
- ဆင်း, *v.* to descend,—သတ်, same.
- ဆင်းတု, *n.* an image, idol (of deity,) ရုပ်တု
- ဆင်းရဲ, *v.* to be destitute, to be miserable,
n. unhappiness, distress.
- သား, *n.* one of the common people.
- ဆစ် 2, *v.* to cheapen, chaffer.
- ဆစ် 3, *v.* to hew (stone).
- ဆည်, *v.* to dam up; *n.* a dam.
- ရိုး,—ပေါင်ရိုး, *n.* a bank, dam.
- ဆည်း,—ဖူး, *v.* to collect.
- ဆည်းကပ်, *v.* to adhere to.
- ဆည်းဆာ, *n.* dusk, twilight.
- ဆည်းလည်း, (*pron.* ဆွဲထွဲ) *n.* small bell.
- ဆဌမ, *n.* the sixth.
- ဆတ်, 1, *n.* a large species of deer.
- ဆတ် 2, *v.* to be brittle, to be irritable.
- ခနဲ, *adv.* suddenly.
- ဆတ္တာသည်, *n.* a barber.
- ဆငွေ, *n.* see တံငွေ, spittle.
- ဆန် 1, *n.* husked rice.
- ခတ်, *v.* to stamp the semblance of a
kernel of rice upon the circle, ဝဇ္ဇ.
- ခါ, *n.* a sieve.—ခွဲ, *n.* small broken rice.
- ဇေ, *n.* a grain of rice.
- ပုတ်မှုန့်, *n.* rice flour used as a cosmetic.
- ဈာ, *n.* the poorest sort of rice.

—ခွပ်, *v.* to clean rice by pounding.

—ရင်း, *n.* the best kind of rice.

—ထတ်, *n.* the middling sort of rice.

—လှော်, *n.* parched grain.

ဆန် 2, *v.* to go up (a river).

ဆန် 1, *v.* to stretch out straight.

ဆန် 2,—ကျင်, *v.* to be contrary.

—ကျင်ဆက်, *n.* an opposite; *adv.* against.

—ကျင်ဆက်ပြု, *v.* to oppose.

ဆန်း 2, *v.* to wax, as the new moon.

ဆန်း 3,—ကြွယ်, *v.* to exceed others.

—ပြား, *v.* to exceed, in a bad sense.

ဆပ်, *v.* to repay.

ဆပ်ပြာ, *n.* salt earth, soap of any kind.

—ရည်, *n.* lye.

ဆယ်, *v.* to take out of water; to deliver.

ဆရာ, *n.* a teacher of any art or science.

—ကတော်, *n.* the wife of a teacher.

ဆံ, *n.* the hair of the head.

—ကျစ်, *n.* braided hair.

—ချပ်,—ချပ်ဘီး, *n.* a hair comb.

—မြည်, *n.* hair (of the head).

—ထုံး, *n.* knot of hair on a woman's head.

—ပင်, *n.* the hair of the head.

—ပင်ဦးထုပ်, *n.* a periwig, peruke.

—ဝက်ဇူကျစ်, *n.* a cue.

ဆံ့, *v.* to be capable of containing, etc.

ဆာ,—ငတ်,—စွတ်, *v.* to be hungry for rice.

ထား, *n.* salt; hence, သစ်ပင်ထား, potash.

—စိပ်, *a.* salted, impregnated with salt.

မိတ် 1, *n.* a goat.

မိတ် 2, *v.* to be still, silent.

—ကွယ်, *v.* to be retired, private.

—ညံ့, *v.* to be still, solitary.

ဆိတ် ၃, *v.* to pinch, to peck.

ဆိပ်,—ဘမ်း, *n.* landing-place.

ဆိမ့်, *v.* to be pleasant to the taste.

ဆီ ၁, *n.* presence, nearness.

ဆီ ၂, *n.* oil,—ဥ, *n.* grease.

—ကျော်, *a.* fried,—ခဲ, *n.* tallow.

—မီးခုံ, *n.* a close lamp,—မီးခွက်, open lamp.

—မှင်, *n.* lamp-black,—ရည်, *n.* gravy.

ဆီး ၁, —ခဲ, *n.* hoar-frost.

ဆီး ၂, *n.* urine,—ဆောင့်, *v.* to have strangury.

—ချုပ်, *v.* to have a stoppage of urine.

ဆီး ၃, *v.* to put up a barrier.—တား, *v.* impede, etc.

ဆု, *n.* reward, favor conferred by a superior.

—ချ,—ပေး, *v.* to confer a favor by way of re-

—တောင်း, *v.* to pray, ဝဋ္ဌနာပြုသည်။ [ward.

—လုပ်, *n.* same as ဆု။

ဆုတ် ၁, *v.* to rend, sever—ခွာ, *v.* to tear apart.

—ခွဲ, *v.* to rend and break off piece-meal.

—ဖြတ်, *v.* to sever by cutting in two.

ဆုတ် ၂, *v.* to draw back,—ယုတ်, *v.* to de-

ဆုပ်, *v.* to clinch (the hand). [crease.

ဆုခွ, *v.* to instruct, discipline.

ဆုံ,—မိ, *v.* to meet, come together.

ဆုံး, *v.* to come to an end, be finished.

—ဖြတ်, *v.* to bring to a conclusion, decide.

—ဖြတ်ချက်, *n.* a judicial decision.

ဆုံးမ, *v.* to instruct, discipline, reprove; to geld, castrate (polite).

ဆူ ၁, *v.* to boil, (intrans.); to bubble.

ဆူ ၂,—ဖျိုး, *v.* to be fat.

ဆူး ၁, *n.* a thorn,—ထောက်ခွ, *n.* a pitch-fork.

ဆူး 2, *v.* to smart, as the eyes.

ဆေး 1, *n.* drug, medicine; tobacco; paint.

—ကု, *v.* to administer medicine.

—ခါးကြီး, *n.* chiretta.

—ချယ်, *v.* to paint, etc.

—တံ, *n.* a pipe for smoking.

—ဖော်, *v.* to make or prepare medicine.

—ဘူး, *v.* a hookah.

—ရေး, *v.* to paint with diversity of colors.

—လိပ်, *n.* a cigar,—တုံး, *n.* a pill.

—သင့်, *v.* to suit, take effect, as medicine.

—သမား, *n.* a physician.

—သုတ်, *v.* to paint.

ဆေး 2, —ကြော, *v.* to cleanse by water.

ဆဲ 1, *n.* in grammar, present time.

ဆဲ 2, *v.* to revile,—ရေး, *v.* same.

ဆော, *v.* to be quick.

ဆောက် 1, *n.* a chisel,—စုံ, a gouge.

—ပုတ်, *n.* a mallet,—ပြား, a flat chisel.

ဆောက် 2, *v.* to build, as a board house.

—တည်, *v.* to be staid, steady.

ဆောင် 1, *v.* to bear, carry.

—ယူ, *v.* to take, carry, bring.

—ခွက်, *v.* to carry on business.

ဆောင့်, *v.* to thrust, hump, stamp, etc.

ဆောင့်ခြောင့်, *adv.* in a squatting posture.

ဆောင်း 1,—ကာလ, *n.* the cold season.

ဆောင်း 2, *v.* cover with an umbrella or hat.

ဆောင်းပါးစာ, *n.* a letter or epistle.

ဆော့, *v.* to be restless, troublesome.

ဆော် 1, *v.* to rouse, urge on, stimulate.

ဆော် 2, *v.* to solder, join by metallic ce-

ဆို, *v.* to speak, tell. [ment.

- ထို, *v.* to mean, signify, import.
 ဆိုက်, —ရောက်, *v.* to arrive, as a boat; to hit.
 ဆိုင် 1, *n.* a shop, stall.
 ဆိုင် 2, *v.* to have a right to; have concern in.
 ဆိုင် 3, *v.* to meet face to face.
 ဆိုင်း, *v.* to delay (*intrans.*), tarry, wait.
 —ငံ, *v.* to wait for, —တား, to delay (*trans.*).
 —ဆင့်, *v.* same as ဆိုင်း။
 ဆို, —ဝိတ်, *v.* to stop up.
 ဆိုး 1, *v.* to be bad; to be vile, wicked.
 —ညစ်, *v.* to be vile, wicked.
 —ယုတ်, *v.* to be vile, base, abject.
 —သွမ်း, *v.* to be morally bad, vile, wicked.
 ဆိုး 2, *v.* to dye, ဆေးဆိုးသည်။
 ဆွ, *v.* to scratch up, stir up irritate.
 ဆွတ် 1, *v.* to pluck, as flowers or fruit.
 ဆွတ် 2, *v.* to wet, moisten.
 ဆွန့်, —ပါး, *v.* to be unusually scarce.
 ဆွမ်း, *n.* cooked rice, food for a priest.
 ဆွယ်, *v.* to attach to, make lean on.
 ဆွံ့, *v.* to be weak and tremulous.
 ဆွေဗြဲမျိုးဆက်, *n.* lineage.
 —မျိုးညာတကာ, *n.* relatives.
 ဆွေး, —မြေ, *v.* to be decayed, crumbling,
 ဆွေးနွေး, *v.* to investigate. [rotten.
 —နှီးနှော, *v.* to investigate and discuss.
 ဆွဲ, *v.* to pull, draw, to hang up.
 —ဆံ, *n.* a drawer, —မြန်စွင်, large scales.
 ဆွဲဆွဲ, or ဆွဲထဲ, *n.* a small bell.

- ဝက် 1, *n.* the nape of the neck.
 ဝက် 2, *n.* the bits of a bridle.
 —ကြီး, *n.* the reins of a bridle.

—ချုပ်, *v.* to draw in the reins.

—နှံ, *v.* to put in the bits, to bridle.

ခင်ရော်, *n.* a species of snipe.

ခန့် 1,—မြို့, (Eng.) *n.* gin.

ခန့် 2, (Eng.) *n.* jean.

အုပုတ်, *n.* small village, a hamlet.

အရက်, *n.* the small mina bird.

အရပ်, *n.* a building for public accommoda-

အလုံ, *n.* a large bowl, basin. [tion.

အဝက်သာ, *n.* sal ammoniac.

—ရေပြန်, *n.* volatile spirit of sal ammoniac.

အဝေအဝက်, *adv.* doubtfully, hesitatingly.

အာတ်, *n.* race, caste; biography; stage play.

—ဆွဲ, *adv.* without doors or windows.

—တိုက်, *v.* to rehearse a play.

—ပြ, *v.* to act on the stage.

—ရုံ, *n.* a theatre.—သမ, *n.* an actress.

အာတ်, *n.* being, existence, သာဝ.

—စင်, *n.* to be pure, unadulterated.

အာဒိဗိုလ်, *n.* the nutmeg tree; nutmeg.

—ပွင့်, *n.* mace.

အာဝီ, *n.* a wrench, spanner.

အိက္ခတ်, *n.* an owl.

အိဝ, *n.* life, အသက်။

အိယာ, *n.* cumin.

အိဝိဒါ, *n.* the edible nest maker.

အိ, *n.* the foetus (of animals).

—ရှိ, *v.* to be with young.

အေ, *n.* a sudden emotion of the mind.

—ကပ်, *v.* to have the mind intent on.

တောင်း 1, *n.* a stable; မြင်းတောင်း။

တောင်း 2, *n.* frame on which a corpse is laid.

တောင်းဂေါ, *n.* the glanders.

ဇော်ဂျီ, (Bengalee), *n.* a jogi or fakir.

ဇွန်း, *n.* a spoon.

ဈ

ဈာ, *n.* open work in cloth, etc.

ဈေး, *n.* a species of wild plum.

—မြဲကုန်း, *n.* a garnet.

ဈေး, *n.* a market, mart.

—ကြောင်းပေါက်, the market-price.

—ကြို, *n.* a fair or resting place.

—ထွက်, *v.* to go to market to sell.

—နှိပ်စု, *n.* small silver change.

—နှိပ်, —နှိပ်ပေါက်, *n.* the market-price.

ည

ည, *a contraction of* ညည့်, night.

—ဦး, *n.* the evening, ညဦးယံ

—ခင်း, *n.* the latter part of the afternoon.

—စာ, *n.* supper.

ညက်, *v.* to be fine, made fine, as dust.

ညစ်, *v.* to be dirty, to be vile, wicked.

—ညမ်း, *v.* to be vile, —ညူး, *v.* be impure.

—ပတ်, *v.* to be dirty in one's habits.

ညည်း, —ညူး, —တွား, *v.* to sigh, mean, groan.

ညည့်, *n.* night, —နက်, *v.* to be very late.

ညံ့, *v.* to be much and long continued.

ညံ့ 1, *v.* to be fine, soft, delicate.

ညံ့ 2, *v.* to be poor, mean.

ညာဏ်, *n.* intellect, reason.

—ထူး, *v.* to devise, contrive.

—ကောင်း, *v.* to have a good intellect.

—ထူး, *v.* to have a comprehensive intel-

—မိမိ, *v.* to be shallow in intellect. [lect.

—တုံး, *v.* to be dull in intellect.

—ထတ်, *v.* to be sharp in intellect.

—ထုံ,—ထိုင်း, *v.* to be stupid.

ဦ, *v.* to be caught, as by fire.

ဦတ်, *v.* to nod the head, lean a little.

ဦ 1, *n.* a man's younger brother.

—နောင်, *n.* an elder and a younger brother.

—မ, *n.* a woman's younger sister.

ဦ 2, *v.* to be equal, level; to accord, aid.

—ညာ,—ညွတ်, *v.* to be level; to accord.

—မျှ, *v.* to be equal.

—ထာဝံ, *v.* to hold a levee, (as a king.)

—လျှော်, *v.* to suit, fit, accord with.

ဦး,—ငွေ *v.* to be uneasy, feel *ennui*.

ညောင်, *n.* the banian tree, *ficus indica*.

—ဗောဓိ, *n.* the sacred banian *f. religiosa*.

—ရေခိုး, *n.* an urn for religious offerings.

ညောင်ခင်းဆို, *n.* cook-house guardian nat.

ညောင်း, *v.* to be tired, as with one position.

ဦးညံ့, *v.* to be noisy.

ညွတ်, *v.* to be bent down; to stoop.

—နှီး, *v.* to be cordial.

ညှန်,—ပျောင်း, *n.* alluvium.

ညင်း 1, *n.* French horn.

ညင်း 2, *v.* to be soft, quiet, pleasant.

—ညောင်း, *v.* to persuade gently.

ညှပ်, *v.* to squeeze out, express.

—လိပ်, *v.* to wring out. [press.

ညှဉ်း,—ဆဲ,—ပန်း, *v.* to hurt, injure, op-

ညှပ်, *v.* to pinch, *n.* a blacksmith's tongs.

ညှပ်မျိုး, *n.* the clavicle, collar bone.

ညှိ 1, *v.* to ignite, kindle, catch with fire.

ညှိ 2, *v.* to make even,—နှိုင်း, *v.* to consult.

ညှိ, *v.* to smell rank, as fish, flesh, etc.

ညွှတ်, *v.* to smell offensively.

ညှိ 1, *n.* a bow-string, ငွေညှိ။

ညှိ 2, *v.* to charm, lure, decoy, as a serpent.

ညှိ၊—ညှိမ်း, *v.* to be dull, wilted.

—ငယ်, *v.* to be sad in countenance or mind.

ညွတ် 1,—ကွင်း; *n.* a snare.

ညွတ် 2, *v.* to bend down, sink in middle.

ညွှန်, *v.* to show, point out, ပြသည်။

ညွှန်း,—ပြ, *v.* to make known disclose.

ဌ

ဌာန, *n.* a place, ဘရဟ္မဌာန။

ဌာပနာ, *v.* to enshrine; to inclose in a pie.

—တိုက်, *n.* a shrine.

—သွင်း, *v.* to inclose in a shrine.

ဌေး, *v.* to have in abundance, be rich.

တ

တ 1, *an abbreviation of တစ်*, one.

တ 2,—တ, *v.* to complain, တူတသည်။

တက် 1, *n.* an oar,—ခတ်, *v.* to row.

—မ, *n.* the helm or rudder.

—မကိုင်း, *n.* steersman,—မကျင်း, *n.* tiller.

—ထားချ, —ထားဆွဲ, to pull heavy and slow.

—သုတ်ချ, *v.* to pull quick and violently.

တက် 2, *v.* to go up; increase; be convulsed.

—နာ, *n.* a convulsion fit.

တက်ခေါက်, *v.* to make a clucking sound with the tongue, indicative of anger or re-

တကယ်, *adv.* indeed, certainly. [gret.

တကာ,—ဥပါ, *n.* a layman,—မ, lay woman.

တကာ, *a.* all, အားလုံး, အလုံးစုံ, ခပ်သိမ်း။

တကား, *verb. affix*, indicative of emotion.

တကောင်း, *n.* a long necked jug, a gog^l

တခါတည်း (*pron.* တကထဲ,) *adv.* all at once.

တခဲနက်, *adv.* all in one mass.

တချက်တည်း, *adv.* at once.

တချို့, *pron.* a. some, အချို့။

တခြား, *pron.* a. other, အခြား။

တင် 1, *n.* hamper, pannier.

တင် 2, *n.* the breech, posteriors. [other.

—ကလိလိပ်ချိတ်, *v.* to place one knee over the

—ပါး, *n.* the sides of the posteriors.

—ပါးခွက်, *n.* the *acetabulum*.

—ပါးရိုး, *n.* the hip.

—ပျဉ်ခွေ, *v.* to sit in a cross-legged posture.

တင် 3, *v.* to place upon; to put aground;

to stretch, as a bow; to anticipate.

—ကူး, *v.* to do beforehand, to anticipate.

တင်ကျီး, *n.* a cormorant, the darter.

တင်လဲ, *n.* sirup, molasses.

တင့်,—တယ်, *v.* to appear well, be comely.

တင်း 1, *a* measure, about one bushel.

တင်း 2, *v.* to become tense, as a rope,

—မာ, *v.* to be or make hard. [rigid.

—ထင်း, *adv.* tightly.

တင်းကုပ်, *n.* a shed, shelter for cattle.

တင်းပုတ်, *n.* a large wooden mallet.

တပ် 1, *a.* one, ဘဲ, အပ်။

တပ် 2, *v.* to call, as a tiger.

တဆွေ, or တဆေ, *n.* a ghost.

တပ်တီတူး, *n.* a small bird.

တဆေး, *n.* yeast.

တည် 1, *n.* the fig-tree.

တည် 2, *n.* an elephant with one tusk only.

တည် 3, *n.* a toll-booth or office. [ish.

တည် 4, *v.* to build brick house, etc., establ-

- ကိန်း, *n.* a number for arithmetic opera-
- ကြည်, *v.* to be steady in mind. [tion.
- တံ့, *v.* to be firm, constant.
- ထောင်, *v.* to build up, edify, establish.
- ထုတ်, *v.* to put up (an edifice).
- တညင်း, *n.* small variety of the domestic fowl.
- တညင်း, —ထုံး *n.* a spool.
- တည့် 1, *v.* to be straight forward.
- မတ်, *v.* to be erect; to be just.
- ထင်း, *v.* to be plain, open.
- တည့် 2, (*pron.* တဲ့,) *verb affix.*
- တည့် 1, *v.* to remain for a little while.
- ခို, *v.* to abide a brief time, to sojourn.
- တည့် 2, *a.* only, no more.
- တကျာ, *n.* appetite, passion.
- တတ် 1, *v.* to be skilled in; to be the custom
- တိုင်း, *adv.* according to one's skill; or
- နိုင်, *v.* to be able to do. [will.
- မြောက်, *v.* to have acquired perfect skill.
- တတိယ, *a.* the third, သုံးခုမြောက်။
- တထူး, *pron. a.* other, စာခြား, တခြား။
- တခဏ, *n.* a little while, တခဏ။
- တန့်, *v.* to accord, be suitable; to be worth.
- တနင်္ဂနွေ, (*pron.* တနင်္ဂနွေ,) *n.* Sunday.
- တနင်္လာ, (*pron.* တနင်္လာ,) *n.* Monday.
- တနင်္လာရီ, (*pron.* တနင်္လာရီ,) *n.* Tenasserim.
- တန့်ခိုး, (*pron.* တန့်ခိုး,) *n.* power, အာဇာနည်။
- တန့်ဆာ, (*pron.* တန့်ဆာ,) *n.* an ornament, tool.
- တန့်ဆောင်မုန့်, (*pron.* တန့်ဆောင်မုန့်,) *n.* eighth.
- တန့်တား, (*pron.* တန့်တား,) *n.* bridge. [month.
- ဦးတို, *n.* a wharf.
- ခင်း, —ထိုး, *v.* to bridge.
- ရှင်, *n.* a draw-bridge.

- တန်တိုင်း, (*pron.* တခိုင်း,) *n.* brick or stone wall.
 တန်မြက်ချေး, *n.* sweepings.
 —စည်း, (*pron.* တပြက်စည်း,) *n.* a broom.
 —ထည်း, *v.* to sweep with a broom.
 တန်သား, (*pron.* တသား,) *n.* carpenter's rule.
 တန့်, *v.* to stop, remain for a little while.
 တန်း 1, *n.* a place of detention.
 တန်း, 2, *v.* to extend in a line.
 တပ် 1, *n.* barrier for military defence, a
     a regiment or company of soldiers.
 —ဦး, *n.* the van of an army.
 —ဉ်, *v.* to encamp, go into quarters.
 —ခွယ်, *n.* the wing of an army.
 —ဝန်းဝပ်, *v.* to lie in ambush.
 —ပြ, *v.* to parade.
 —ပွဲ, *v.* to organize an army.
 —ပြတ်, *v.* to be completely destroyed.
 —မှူး, *n.* a captain.
 —မြတ်, *v.* lay in ambush, —ခိုင်း, *n.* camp.
 —သား, *n.* a soldier, a private.
 တပ် 2, *v.* to put in, fix in.
 တပ် 3, —မက်, *v.* to have an appetite.
 တပက်, *n.* a shawl.
 တပည့်, *n.* a scholar, disciple.
 —တော်, *n.* disciple of an eminent teacher;
     pron. I, *mas.*
 တပတ်ရပ်, *a.* second hand, half worn.
 တပါး, *num. a.* one, *pron. adj.* other.
 တပေါင်း, *n.* twelfth month.
 တပို့တွဲ, *n.* eleventh month.
 တပြေးကား, *verb. affix, see* မှုကား
 တပြိုင်နက်, *adv.* at once, all together.
 တခက်ကန်း, *a.* blind of one eye.

—စောင်းထမ်း, *v.* to carry on one shoulder.

—တဘက်, *adv.* on each side opposite.

တဖြုတ်ချင်း, *adv.* immediately, suddenly.

တမ်း, *n.* way, manner, custom.

တမင်တာ, *adv.* on purpose, purposely.

တမန်, *n.* messenger.

တမလွန်, *n.* the future.

တပ်, *n.* a dam,—ဆည်, *v.* make a dam.

တဗ္ဗန်နေ, *n.* the day before yesterday.

တဗ္ဗန်နှစ်, *n.* the year before last.

တယ် ၁, *v.* to be very (good, bad, etc.)

တယ် ၂, *v.* to decoy (a wild creature).

တယော, *n.* a violin, fiddle.

တရား, *n.* law; right, equity, justice.

—ခံ, *n.* a defendant.

—ခွင်, *n.* a place of judicature.

—စရိတ်, *n.* the costs of a lawsuit.

—စွဲဆို, *v.* to institute a suit.

—ထွေ, *v.* to engage in a lawsuit.

—ထွေဝင်, *n.* a party in a lawsuit.

—ထွေမှု, *n.* a lawsuit.

—ထောက်, *n.* a church clerk.

—နာ, *v.* to hear preaching.

—နိုင်, *v.* to gain a cause in law.

—မဉ္ဇူကြီး, *n.* a chief justice, supreme judge.

—မဲ့, *adv.* lawlessly.—မှု, *n.* a lawsuit.

—ရုံး, *n.* a civil court.

—ရှုံး, *v.* to lose a cause in law.

—လို, *n.* a plaintiff, *comp.* တရားခံ။

—ဝင်, *v.* to be of age in law.

—သူကြီး, *n.* judge. —ဟော, *v.* to preach.

—ဟောစာ, *n.* a sermon or homily.

တရုတ်, *n.* a native of China.

—ကပ်, *n.* a venetian blind.

—စံကား, *n.* the China champak.

တထင်း, *n.* a clear, level spot of ground.

တထား, *n.* a coffin,—တင်ခင်ထိတ် *n.* a hearse.

—ထမ်းခုံ, *n.* a bier.

တလိုင်း, *n.* a Peguan or Taluings, ခွန်

—ကရင်. *n.* a Pwo Karen.

တံကင်း, (*pron.* ထဝင်း,) *n.* boat's outrigger.

တံကူ, *n.* knee of a boat or ship.

တံကူး, *n.* first month in the year.

တံကဲ, (*pron.* တဝဲ,) *n.* support for the back.

တံကျင်, (*pron.* တကျင်,) *n.* an impaling stake.

တံခါး, (*pron.* တဝါး,) *n.* a door, gate.

—ကျင်, *n.* a bolt, bar,—ထုတ်, *n.* a lintel.

—မှုး, *n.* chief who has charge of a gate.

—ရွက်, *n.* the leaf or fold of a door.

တံချူ, *n.* a forked pole.

တံခွန်, (*pron.* တဂွန်,) *n.* streamer offered in

—တိုင်, *n.* a sacred flag-staff. [worship.

တံငါ, *n.* a fisherman.

—ကွန်တိုင်, *n.* the Southern Cross.

တံစက်, (*pron.* တဇက်,) *n.* the eaves of a roof.

တံစင်း, (*pron.* တဇင်း,) *n.* a file,—စာ, filings.

—စိတ်, *v.* to cut a file,—တိုက်, to file.

တံစည်း, (*pron.* တဇည်း,) *n.* an adz.

တံစည်, (*pron.* တဇည်,) *n.* a sickle.

တံစွဲ, (*pron.* တဇွဲ,) *n.* a spit.

—ကန့်ထန်ကျင်, *n.* a skewer.

တံစိုး, (*pron.* တဇိုး,) *n.* a bribe.

—စား, *v.* take a bribe.—ထိုး, *v.* to bribe.

တံဆိပ်, (*pron.* တဖိပ်,) *n.* a stamp, seal.

—ခတ်,—ရိုက်, *v.* to stamp.

တံတောင်, (*pron.* တခေါင်,) *n.* the elbow.

- ဆစ်, *n.* elbow,—ရိုးကြိုး, the radius.
 —ရိုးငယ်, *n.* the ulna.
 တံထွေး, (*pron.* တငွေ,) စထွေး, *n.* saliva,
 —ထွေး, *v.* to spit. [spittle.
 တံပူ, (*pron.* တပူ,) *n.* a tooth-stick.
 —စား, *v.* to use a tooth-stick.
 တံပိုး 1, (*pron.* တပိုး,) *n.* horn to blow with.
 တံပိုး, 2, (*pron.* တပိုး,) *n.* wave, billow, လှိုင်း
 တံဗျာ, (*pron.* တဗျာ,) *n.* a rod, to whip with.
 တံပွတ်, (*pron.* တပွတ်,) *n.* a paint brush,
 tooth-brush, mop, swab.
 တံလျှို, *pron.* တလျှို and တမြို, *n.* a spy.
 တံသင်, *n.* a sharp peg.
 တာ 1, *n.* a measure of length, equal to
 seven cubits; *v.* to measure (ground).
 —ကျ, *v.* to fall to one's share of work.
 —ချ, —လေး, *v.* to assign a portion of work.
 —တိုင်, *n.* post to mark the distance.
 —ထိုး, *n.* to measure with a ထောင့်
 တာတာဆို, *n.* a flattering, deceiving fellow.
 တာရာ, *n.* a constellation.
 တာလုဇာ, *a.* palatal, from the palate.
 တာဝတိသီ, *n.* second stage of world of nats.
 တား, *v.* to prevent in any way, hinder.
 တိတ် 1, *n.* an omen,—*comp.* နိမိတ်
 တိတ် 2,—ဆိတ်, *v.* to be still, silent, quiet.
 —ရိုးကြံ, *v.* to devise secretly.
 —တဆိတ်, *adv.* silently, quietly.
 တိန်ညှင်, *n.* a small species of hen.
 တိမ် 1, *n.* a cloud.
 တိမ် 2, *v.* to be shallow.
 —မြုပ်, *v.* to disappear, be lost.
 တိမ်း,—ငဲ့, *v.* to lean, be inclined.

- ပါး, *v.* to be on the decline.
 —ထိမ်း, *v.* to lean, be inclined.
 —ရှောင်, *v.* to keep out of the way.
 တိရိစ္ဆာန်, *n.* a brute animal.
 တိ, *n.* an earth worm.
 တိတိ, *int.* used in calling fowls.
 တီး, *v.* to strike; to beat (the breast).
 —မှုတ်, *v.* to produce a musical sound.
 တီးတုတ်, (*pron.* ဒီးဒုတ်,) *n.* large horned owl.
 တု, *v.* to try to make like; to imitate.
 တုတ် 1, *n.* *ascarides*; bots.
 တုတ် 2, *v.* to be chubbed, stout.
 တုန်, *v.* to tremble, shake; have a chill.
 —ဖျား, *n.* fever and ague.
 တုတ်, 1, *v.* to sting; jerk.
 —ခနဲ, *adv.* with sudden motion.
 တုတ် 2, *v.* to kneel.
 —ဝတ်, *v.* to kneel with the head down.
 တုတ်, 3, *v.* tie together, as hands and feet.
 —ကွေးနာ, *n.* the dengue fever.
 —နှောင်, *v.* same as တုတ်။
 ထွဲ, *v.* to turn back; to repeat.
 —ပယ်ထွဲပယ်, *adv.* backwards and for-
 တုံး 1, *v.* to be blunt or dull. [wards.
 တုံး 2, တုံးလုံးနေ, *v.* to lie at length.
 တုံး 3, *verb. affix, interrogative*, နည်း, ထဲ။
 တူ 1, *n.* the son of a man's sister.
 တူ 2, *n.* a hammer, သံတူ။
 —မကြီး, *n.* a sledge, sledge-hammer.
 တူ 3, *v.* to be like, similar.
 —စုံတူစုံ, *adv.* two together (persons).
 တူတူဝုန်းကစား, *v.* to play bo-peep.
 တူရိယ, *n.* any musical instrument.

- တူထာ, *n.* a class of diseases of men.
 တူး 1, *v.* to dig,—ဆွ, *v.* to dig about.
 —ပေါက်, *n.* dig down.
 —ရှင်း, *n.* a spade or shovel.
 —ရှင်းစောက်, *n.* a narrow spade.
 —ရှင်းပြား, *n.* a broad spade.
 တူးထား, *n.* a cross-bow.
 တေ 1, *n.* adulterated metal.
 —ခပ်ဖျာ, *n.* pinch-beck,—~~see~~ ခပ်ဖျား
 တေ 2, *v.* to beat, pound.
 တေတေ, *n.* fire, မီး; efficacy, power.
 တေး,—ခြင်း, *n.* a song. [booth.
 ထဲ,—အုံ,—ကုတ်, *n.* temporary abode, tent,
 —ရှင်, *n.* a movable tent, ကုထားထဲ၊
 —ထင့်, *n.* a watch-tower.
 တော 1, *n.* a wood, forest, wilderness.
 —အုပ် *n.* thick forest, a forester.
 —အုံ, *n.* a thicket.
 —ကစား, *v.* to go into the woods for plea-
 —ခြောက်, *v.* to beat the wood. [sure.
 —ဆိတ်, *n.* an antelope.
 —ထိ, *v.* to meet wild beasts.
 —ထုတ်, *a.* fresh from the jungle, unfinished.
 —ထွက်, *v.* to retire into the woods, as a
 —သား, *n.* a rustic, boor. [hermit.
 —သားတောငါး, *n.* wild animals in general.
 တောက် 1, *v.* to blaze; to shine.
 —စား, *v.* to corruscate, as a witch.
 တောက် 2, *v.* to be poisoned, inebriated.
 —အိတောက်အုံ, *adv.* disposed to vomit.
 တောက်ထုံ, *n.* the large crowing lizard.
 တောက်ရှာ, *n.* a wood-pecker.
 တောင် 1, *n.* a hill, mountain.

- စွန်းကျောက်, *n.* red sandstone.
- ခေါင်း, *n.* natural cave in a mountain.
- ခြေရင်း, *n.* the bottom of a mountain.
- ငူ, *n.* projecting declivity of a mountain.
- စောက်, *n.* a cliff, precipice.
- တန်း, *n.* a ridge of hills or mountains.
- ပုဆာ, *n.* a small hill.
- ပွဲ, *n.* hillock over a white ant's nest.
- ယာ, *n.* a cultivated spot of ground.
- ရိုး, *n.* a range of mountains or hills.
- ထမောင်း, *n.* sloping declivity of a hill.
- ဝှမ်း, *n.* valley lying between mountains.
- သူ 1, a Toungh-thoo.
- သူ 2, *n.* a husbandman, farmer.
- တောင် 2, *n.* the South.
- မြောက်, *adv.* hither and thither.
- တောင်ဘီးစူး, *n.* the hoopoe bird.
- တောင်ဝေး, *n.* a staff, walking-stick.
- တောက်ကွ, a tripodal staff.
- တောင့် 1, *n.* quiver, မြားကျည်တောက်.
- တောင့် 2, *v.* to be stiff; to make stiff.
- တောင့်တ, *v.* to hanker after, long for.
- တောင် 1, *n.* a basket.
- တောင်း 2, *v.* to ask for; to require, demand.
- ခံ, *v.* to collect, as dues, taxes, etc.
- စား, *v.* to beg, as a mendicant.
- ပန်, *v.* to intreat; to beg pardon.
- တော့, *verb affix*, denoting a slight necessity.
- တော့တိတော့တ, *adv.* totteringly.
- တော် 1, *n.* Sir or Madam.
- တော် 2, *n.* belonging to a deity, or king.
- တော် 3, *n.* a rumbling, thundering noise.
- လည်း, *v.* to rumble, roar, etc.

တော် 4, —တန်, —လျော်, —သင့်, *v.* to be meet, suitable, sufficient.

—တော်, *a.* pretty good, pretty well in health.

တော် 5, *v.* to be related by birth or marriage.

တော်ဆ, *v.* to guess, presume. [age.

တော်သလင်း, *n.* sixth month in the year.

တို, *v.* to be short.

တိုက် 1, *n.* brick or stone house; district.

—ဇုတ်, —စိုး, *n.* the chief of a taik.

တိုက် 2, *v.* to strike against; attack, provoke

—တွန်း, *v.* to instigate. [to quarrel.

—ရှုတ်, *v.* to rub, scour.

တိုက် 3, *v.* to give to drink.

တိုက်ရိုက်, *adv.* straight forward in speech.

တိုင် 1, *n.* a post, a column.

—ထိပ်, *n.* a capital, chapter.

တိုင် 2, *v.* to ask leave, to call on to bear

—ခံ, *v.* to be security. [witness.

—တည်, *v.* to appeal to for proof, swear by.

တိုင် 3, *v.* to arrive, reach, attain.

တိုင် 4, *v.* to set the tune, lead in singing.

တိုင်ပင်, *v.* to consult, deliberate together.

တိုင်း 1, *n.* a country.

တိုင်း 2, *v.* to compare together.

—ထွာ, *v.* to measure; to scold.

တိုင်း 3, without exception; *a.* every.

တို့, *v.* touch lightly, —တတ် *n.* powder-puff.

တို့, *n.* affix, denoting plurality.

တိုး 1, —တက်, —ရှား, *v.* to advance; to

တိုး 2, *v.* to push, butt. [increase.

—ဝင်, *v.* to press respectfully into presence

—ဝင်ချဦးကပ်, *v.* to approach a superior. [of.

တိုးတိုး, *adv.* softly, not loud.

ထွင်ထွင်, *adv.* clickingly. as a clock.

တွက်, *v.* to cipher, calculate.

တွင် 1, *n.* a cupping horn or glass.

—စုတ်,—ထူ, *v.* to cup.

တွင် 2, *v.* to call, call by name.

တွင် 3, *noun affix*, in, at, among.

တွင်း, *n.* a hole in the ground, a pit.

—ချေးထယ်, *v.* to clear out a well.

—တူး, *v.* to dig a hole or pit.

တွင်းချင်းသေး, *a.* gray,—applied to cloth.

တွန့်, *v.* to crouch; to bow, to sing, as a serpent.

တွန့်, *v.* to be wrinkled; to shrink; to twitch.

—တက်, *v.* to be drawn up and convulsed.

—နွံ, *v.* to shrink back through fear.

တွန်း, *v.* to shove, push, impel.

—ချ, *v.* to push down, throw down.

တွယ်, *v.* to cling to, to attach, to tack to.

—ဆတ်, *n.* a pin, တည်ဆတ်.

တွေး, *v.* to creep, crawl.

တွေ,—ငေ, *v.* to be confused in thought.

တွေ့, *v.* to feel; to find; to meet with.

—ကြုံ, *v.* same, last def.

—စား, *v.* to meet in order to quarrel.

တွေး, —ဆ, —တော, *v.* to consider.

တွဲ, *v.* to hang suspensively.

တွဲ 1, *v.* to connect as with a rope.

တွဲ 2, *v.* to be pendent.

—ထွေ, *adv.* in a pendulous manner.

ဝဝ

ဝ, *v.* to arise, get up; to grow up.

—ကြွ, *v.* to be active, quick in action.

—မြောက်, *v.* to rise, as from sickness.

- ထက်, — ခြက်, *v.* to be sharp.
ထက်ကြပ်, *adv.* close to, together with.
ထက်ခြမ်း, *adv.* in halves lengthwise.
ထက်ပိုင်း, *adv.* in halves crosswise.
ထက်ဝက်, *adv.* in halves.
ထက်ဝန်းကျင်, *n.* the environs or circuit.
ထင်, *v.* to be visible, appear; to think.
— ဖတ်, *v.* to appear, — ဖူး, be visible.
ထင်း *n.* fire-wood, — ခွေ, *v.* to gather fuel.
— ဖေါက်, *v.* to split wood with an axe.
ထင်းထင်း, — ထင်းထင်း, *adv.* clearly.
ထင်းစူး, *n.* the pine or fir.
— ဓေး, *n.* turpentine, pitch. — ဓိ, *n.* tar.
ထစ်, *v.* to notch.
ထည့်ကစား, ထည့်ကောက်, *v.* to raffle,
ထည့်, *v.* to put or place in.
ထန်း, *n.* the sugar-palm.
— ထက်, *n.* the stock of a tan leaf.
— ထူထင်, *n.* a young tan.
— ထွက်, *n.* jaggery.
ထပ် 1, *v.* place one on another: to repeat.
— ခါထပ်ခါ, *adv.* repeatedly.
— တူပြ, *v.* to make equal.
— တူရှိ, *v.* to be alike, equal, etc.
— ခံ, — ထောင်း, *v.* to add to.
ထပ် ၂, — ထဲ, *v.* to exchange.
ထမင်း, *n.* boiled rice or other grain.
— ဆိုင်, *n.* an eating-house, tavern.
— နယ်, *n.* rice gruel, — ရည်, *n.* congee.
ထမိန်, *n.* a Burmese petticoat.
ထမ်း, *v.* to bear on the shoulder; to work.
— ဘိုး, *n.* a yoke, a porter's yoke.
ထရ, *n.* the side of a house or high fence.

- ထာဝရ, *a.* permanent, *adv.* permanently.
 —ဘုရား, *n.* the Permanent, the Eternal, Jehovah, the Lord.
 ထား 1, (*pron.* ခေး,) *n.* a knife; a sword.
 —ထိပ်, *n.* the sheath of a sword.
 —ဦး, *n.* the point of a knife or sword.
 —ကလေး, *n.* a small knife, a penknife.
 —စူး, *n.* a stiletto.
 —ပိုင်, *v.* to have the power of life and death.
 —ပြ, *see* ထားပြ, —မ, *n.* a large knife.
 —မောက်, *n.* knife with a protuberant back.
 —မြ, *n.* a robber; —ရှောင်, *n.* short sword.
 —ရိုး, *n.* a knife-handle, a hilt.
 —လွယ်, *n.* a sword, hung from shoulder.
 ထား 2, *v.* to put, place; not to mention.
 —ခဲ့, *v.* to leave on going away.
 ထားဝယ်, *n.* a Tavoyan; town of Tavoy.
 ထိ, *v.* to touch, come in contact, hit.
 —ကတောက်, *n.* a match, —ကပေါက်, *n.* a
 —ကပေါက်ကြိုး, *n.* a saddle-girth. [buckle.
 —ကပေါက်ပေါက်, *v.* to buckle.
 —ကပေါက်လျှာ, *n.* tongue of a buckle.
 —ခိုက်, *v.* to strike against.
 ထိတ် 1, *n.* stocks for confinement.
 —ခတ်, *v.* to put in the stocks.
 ထိတ် 2, —လန့်, *v.* to startle, be frightened.
 ထိန်း *v.* to take care of.
 —ကျောင်း, *v.* to tend as a goat-herd.
 —ကြပ်, *v.* to oversee and direct.
 —ရှိ, *v.* to take care of as a nurse..
 —သိမ်း, *v.* to see to, put through.
 ထိန်းထိန်း, *adv.* loudly, thunderingly.
 ထိပ်, *n.* a top, head, summit.

—စု,—တင်,—ထား, *n.* titles politely given to females of the blood royal.

—ဆံ,—ဆံကြိုး, *n.* a mooring rope.

ထိမ်,—ငှက်, *v.* to keep back, conceal.

ထိမ်းမြန်း,—ထိမ်းမြား, *v.* to marry.

ထိမ်းမှန်း, *v.* to betroth.

ထိမ်းမှတ်, *v.* to designate; set up as a mark.

ထိ, *v.* to fear, reverence.

ထီး 1, *n.* an umbrella.

—ရိုးနန်းရိုး, *n.* a royal dynasty.

ထီး 2, *v.* to be single, alone, solitary.

ထူ 1, *v.* to pound, hammer, beat.

—ဖြေ, *v.* to disprove, refute.

ထူ 2, *v.* to carve, engrave.

ထုတ်, *v.* to take out, bring to light.

ထုတ်ချင်း, *adv.* straight through crosswise.

—ခပ်, *v.* to go straight through.

ထုတ် 1, *n.* a cross-beam.

—ပြန်, *n.* a short cross-beam.

ထုတ် 2, *v.* to wrap up, as in a bundle.

—ပိုး, *v.* to pack up for conveyance.

ထုံ 1, *v.* to perfume, make odorous.

ထုံ 2, *v.* to be numb.

—ကိုင်း,—ကျပ်, *v.* to be insensible.

ထုံး 1,—စံ,—တမ်း, *n.* a precedent, custom.

—ဟောင်း, *n.* common law.

ထုံး 2, *n.* lime, —ကျောက်, *n.* limestone.

—ရုံ, *n.* a limekiln.

ထုံး 3, *v.* to tie in a knot.

—ဖွဲ့, *v.* tie in a knot; make a rule.

ထူ 1, *v.* to raise into an erect posture.

ထူ 2, *v.* to be thick, not thin.

—ထပ်, *v.* to be thick, close together.

ထူး 1, *n.* a halter or fetter.

—ခတ်,—ထည့်, *v.* to put on a halter.

ထူး 2, —ခြား, *v.* to differ from others.

—ဆန်း, *v.* to be uncommon,

—ထွေ,—ပြား, *v.* to be diverse, various.

ထူး 3, *v.* to reply to a call.

ထေး, *v.* to calk with pitch, etc.

ထောက် 1, *v.* to prop up, *n.* a prop, brace.

—ခံ, *v.* to support with a prop.

—ခွ, *n.* a supporting crutch, a crutch.

ထောက် 2, *v.* to consider, to have regard to.

—မြင့်, *v.* to consider, weigh in the mind.

—စာ,—ထား, *v.* to have regard to.

—ရှု, *v.* to consider. တွင်း, *v.* to inquire into.

ထောင် 1, *n.* a prison, jail, —မှု, *n.* bailiff.

ထောင် 2, *v.* to set a trap.

—ချောက်, *n.* a trap, —မိ, *v.* to entrap.

ထောင် 3, *v.* to place upright; to be proud.

—တိုင်, *n.* a partitioning board.

—ထွား, *v.* to be proud, arrogant.

ထောင့်, *v.* to bend, to conceal, *n.* a bend, angle.

—ကြား, *n.* a corner, hole, cranny.

—ချွန်, *n.* acute angle, —တန်း, *adv.* diagonally.

—ပြေ, *n.* an obtuse angle.

ထောင်း, *v.* to pound, as with the elbow.

ထောပတ်, *n.* ghee; butter.

ထောမနာ, *v.* to laud, praise.

ထော့နဲ့, *adv.* lamely, limpingly.

ထို, *pron.* a. that, —သို့, *such*, *adv.* thus.

ထိုက်, *v.* to be worth; to merit.

ထိုင်, *v.* to sit.

—မသိမ်းတိုက်, *n.* a short tailed coat.

ထိုင်း, *v.* to be damp; to be stupid.

- ထိုး, *v.* to thrust at; to write, engrave.
 —ကြွင့်, *v.* to shoot, as pain.
 —ကြိုး, *n.* tape or bobbin made by hand.
 —ကွင်း, *n.* tattooed spot,—ကွင်းထိုး, *v.* to
 —တံ, *n.* a fiddlestick, ramrod. [tattoo.
 —ထွင်း, *v.* to penetrate into; to invent.
 ထွက်, *v.* to go or come out; to rise.
 —စီး, *v.* to issue,—ပြေး, *v.* to run away.
 ထွင်း, *v.* to make a hole into.
 ထွန်, *n.* a kind of harrow, *v.* to harrow.
 —ကြောင်း, *n.* a furrow made by a harrow.
 —ခြစ်, *n.* a rake,—တုံး, stock of a harrow.
 —သန်, *n.* the shaft of a harrow.
 ထွန်, *v.* to twitch (*intrans.*). [appear.
 ထွန်း, *v.* to shine, emit light; to kindle; to
 ထွာ *v.* to measure with a span.
 ထွား, *v.* to be stout, large.
 ထို့, *int.* expressive of disgust.
 ထွေ ၁, —ပြား, *v.* to be diverse.
 ထွေ ၂, *v.* to throw, as in pitching quoits.
 —ကစား, *v.* to pitch quoits.
 —ပြား, *n.* a quoit.
 ထွေး ၁, —ထုံး, to be mixed together.
 ထွေး ၂, *v.* to spit, တံထွေးထွေးသည်
 —စပ်,—ခံ, *n.* a spittoon.
 ထွေး ၃, *v.* to be the youngest.

ဒ

- ဒင်္ဂါး, *n.* a circular piece of metal.
 —ခတ်, *v.* to stamp a coin or medal.
 ဒဏ္ဍာရီ, *n.* a fiction, fable.
 ဒန့်, *n.* the toddy palm tree.
 —ရည်, *n.* toddy.
 ဒန့်ရင်ကောက်, *n.* the climbing fern.

ဒန်း ၁, *n.* a swing, —စီး, *v.* to swing.

ဒမင်း, *n.* a bamboo trap for fish.

—သောင်, *v.* to such a fish in said trap.

ဒရကြမ်း, *adv.* roughly, violently.

ဒရင့်, *adv.* trailing the ground and touching.

—ဆွဲ, *v.* to trail along the ground.

ဒရလေ, *adv.* lawlessly.

ဒရဟ်, *n.* the porcine deer.

ဒထတာ, *adv.* exposed; *n.* an open plain.

ဒထိင်းကြမ်းမှောက်ခုံ, *adv.* heels over head.

ဒသ, *a.* ten, တဆထိး ဒသမ, *a.* the tenth.

ဒါဏ်, *n.* a blow; chastisement.

—ခတ်, *n.* to visit with punishment.

—ခံ, *v.* to suffer punishment.

—ချက်, *n.* a mark from a blow.

—ငွေ, *n.* a fine, —ထား, *v.* impose a penalty.

—ထိုက်, *v.* to be deserving of punishment.

—လေး, *v.* to punish, inflict punishment.

—ရာ, *n.* a mark from a blow.

ဒါနိ, *n.* an evil, calamity.

ဒါန, *n.* giving, a religious giving.

—ဝတ္ထု, *n.* a gift.

ဒါရတာ, *n.* a layman, တကာ။

—မ, *n.* a female tributor, etc. တကာမ။

ဒါလီ, *n.* a certain golden neck ornament.

ဒိဉ္ဇ, *n.* opinion, doctrine, heresy, a heretic.

ဒိနိ, *n.* curd, —ခဲ *n.* cheese, —ရည်, *n.* whey.

ဒိ, *n.* the tide, —scarcely used singly.

—ကျ, *v.* to ebb, —တက်, *v.* to flow.

—ရေ, *n.* the tide, —လုံး, *n.* the bore.

ဒု, *n.* thickness, multitude.

ဒုက္ခ, *n.* unhappiness, misery, pain.

ဒုက္ခိတ, *n.* one who is unhappy.

- သူမရှိက်, *n.* a bad deed, a sin.
 သုတ်, *n.* a stick,—သွန်, *n.* a sharp stick.
 သုတိယ, *a.* the second.
 သုတ္တ, *n.* vitriol, —မိမိ, *n.* green vitriol.
 သုံး 1, *n.* a tube filled with gunpower.
 သုံး 2, *n.* a large canoe with raised sides.
 သုံးစပ်, *n.* the adjutant bird.
 သူး, *n.* a knee,—ခေါင်း, *n.* top of the knee.
 —ဆစ်, *n.* the knee-joint.
 —တုတ်,—ထောက်, *v.* to kneel.
 သူးရည်, *n.* the doorian tree and fruit.
 —ဩဇာ, *n.* the sour-sop.
 ဒေဝန်းတိုက်, *n.* the custom-house in Rangoon.
 ဒေသ, *n.* a place, country.
 —စာရိ, *adv.* itinerantly.
 ဒေသနာ, *n.* the act of preaching.
 —ကြား, *v.* to confess, (clerical).
 ဒေါင်း, *n.* a peacock.
 —ကုသား, *n.* the peacock pheasant.
 —ပေါင်အုပ်, *n.* round box with conical cover.
 ဒေါသ, *n.* anger.
 —စင်, *v.* to be free from impurities.
 —စွန်း, *v.* to be engaged in angry quarrel.
 —ထုတ်, *v.* to purify (minerals, drugs, etc.)
 —ထွက်, *v.* to express anger.
 မိုင်း, *n.* a petty chief.
 —အိမ်, *n.* a lincensed gambling house,
     opium or grog-shop.
 မိုင်း 1, *n.* a shield, round and embossed.
 —ဝန်, *n.* a certain minister of state.
 မိုင်း 2, *n.* a transverse stay, a prop.
 —ကန့်,—ထောက်, *v.* to apply such a prop.
 မိုး, *n.* a playing ball, a quoit.

ခြံပ်, *n.* a matter, substance: learning, etc.

ရွှိသံမ, *a.* the twelfth.

ရွှါရ, *n.* a hole, aperture.

—ကိုးပါး, *n.* nine apertures of the body.

ရွှိလိင်, *n.* common gender.

ရွှိတ, *n.* state of halting between two.

ရွှေ, *n.* the number two.

ဝ။

ဝေ့, *n.* law,—ကံ, *n.* a deed of law.

—ခန့်—ခန္ဓာ, *n.* section of Buddhist scrip-

—ခရိုင်, *n.* a priest's waterdipper. [tures.

—တာ, *n.* the established order of things.

—ဝတ်, *n.* religious duty.

—သတ်, *n.* a code of law, statute law.

ဝေ့, *n.* established manner, custom.

ဝတ်, *n.* one of the four grand elements.

—ကု, *v.* to prescribe diet with out medi-

—ကျောက်, *n.* a mineral. [cine.

—ကြိုက်, *v.* to agree with the constitution.

—ခိုက်, *v.* to be injurious to the constitu-

—ချုပ်, *v.* to be constipated. [tion.

—ငွေ, *n.* gas, —စား, *v.* to diet.

—တော်, —တော်ငွေတော်, *n.* relics of the body

—ရိုက်, *v.* to photograph. [of a Buddh.

မိဋ္ဌာနိ, —ပြု, *v.* to take an oath.

ရူဝံ, *n.* the north polar star.

န။

နက် 1, *v.* to be deep, not shallow.

—နဲ, *v.* to be intellectually deep.

နက် 2, *v.* to be dark, of a black color.

—ကျော, *v.* to be shining black.

နက်ဝန်, *n.* the morrow.

- နကြယ် (*pron.* နကြည်,) *n.* a wasp.
 နဂါး, *n.* a kind of sea-dragon.
 —ငွေ, *n.* the galaxy, milky way.
 နမောက်, *n.* a dragon's crest.
 —ဆွဲ, *n.* a species of jasper.
 နဂိုရ်, *n.* constitution, original character.
 နစ်, *v.* to choke, stop in the throat.
 နင့်, *v.* to be crammed; to be tight.
 နင်း, *v.* to tread on.
 —ခွက်, *n.* stirrup; treadle of a loom.
 —နတ်, *v.* to tread down, crush under foot.
 နစ်, *v.* to be immersed; to faint away.
 နည်း 1, *n.* a rule; way, custom, *adv.* again,
 —ဥပဒေ, *n.* a statute. [moreover.
 —ခိုး, *v.* to learn to imitate.
 —တူ, *adv.* in the same manner.
 နည်း 2, —ပါး, *v.* to be few.
 နည်း 3, *verbal affix*, interrogative.
 နတ်, *n.* a kind of god.
 —စင်, *n.* a small building erected to a nat.
 —တင်, *v.* to offer to a nat.
 —ပူး, *v.* to be possessed by a nat.
 —မိစ္ဆာ, *n.* an evil nat.
 —ဆရစင်, *n.* water offered to a nat.
 —ဝင်, *n.* a person possessed by a nat.
 —မိစ္ဆာ, *n.* knowledge or skill acquired
 by commerce with a spirit.
 နတ်တော်, *n.* the ninth month in the year.
 နန်း 1, *n.* a royal palace.
 —ကျ, *v.* to be dethroned, —ချ, *v.* to dethrone.
 —စံ, *v.* to enjoy royalty.
 —တက်, *v.* to begin to reign.
 —တင်, *v.* to place on a throne.

- ထိုင်, *v.* to occupy a throne.
 —မတော်, *n.* the chief queen.
 —ရိုး, *n.* a royal dynasty.
 —ထောင်း, *n.* the heir apparent of a crown.
 နန်း 2, *n.* a perforated plate of iron.
 —ကြိုး, —ကြည်, *n.* wire, —ကြိုးရိတ်, *v.* to tele-
 နပ်, *v.* to be done enough. [graph.
 နဝုတ္တိ, *n.* the neuter gender.
 နဝု, *n.* one who is neither male nor female,
 နာဗ, *n.* the eye of a needle.
 နဖူး, *n.* the forehead, —ဆံ, *n.* a forelock.
 နမ်း, *v.* to smell of; to kiss, (as the Burmese).
 —ရှုပ်, *v.* to snuff up the scent audibly.
 —ရှု, to snuff up, draw into the nose.
 နယ် 1, *n.* component parts of a territory.
 —စပ်, *n.* line between two territories.
 —နိမိတ်, *n.* outer limit of a territory.
 နယ် 2, *v.* to knead; trample to pieces.
 —ဆီ, *n.* liniment to be rubbed in.
 နယုန်, *n.* third month in the year.
 နရပတေ, *n.* a durable kind of mortar.
 နဝဒသမ, *a.* the nineteenth.
 နဝမ, *a.* the ninth. [matter.
 နံ 1, —ဝိညဉ်း, *n.* spirit, —opposed to ရုပ်,
 နံ 2, *n.* day of the week on which one is born.
 —ဂြိုဟ်, *n.* planet that presides at one's birth.
 နံ 3, *n.* the side of a body.
 —ကာ, *n.* a side raised as a partition.
 —ကြိန်ကြား, *n.* the interstices of the ribs.
 —ငယ်, *a* narrow, —applied to cloth.
 —စောင်, *n.* the side of an animal.
 —ပတ်, *n.* the flesh on the ribs.
 —ဗေဒ, (*pron.* ဘေဒ,) *n.* see နံ, spirit.

- ဝေးချင်းဆိုင်, *adv.* side by side.
- ဝေးစောင်း, *v.* to lie on one side.
- ဝေးထပ်, *v.* to rabbit.
- ရံ, *n.* raised side of a house, wall, etc.
- ရိုး, *n.* a rib.
- နံ 4,—ဇော်, *v.* to smell offensively.
- နံနက်, *by corruption* နေ့နက်, *n.* the morning.
- ခင်း, *n.* the morning, forenoon.
- ခြေ, *n.* the early part of the morning.
- စာ, *n.* breakfast; a tooth-brush, တံပူ
- နံနံ, *n.* the coriander plant.
- နံနွင်း, *n.* the turmeric plant or root.
- နံပါတ်, (*Eng.*) *n.* number.
- နံ့သာ, *n.* an odoriferous substance.
- ပေါင်း, *n.* a mixt fragrant incense.
- ပျောင်း, *n.* fragrant ointment.
- ပြောင်, *n.* a beauty spot.
- ရောင်, *n.* a light yellow, straw color.
- နာ 1, *v.* to hearken,—ခံ,—ထူ, *v.* to listen.
- နာ 2,—ကျည်း,—ကြင်, *v.* to be ill, feel pain.
- နာဗီ, (*Bengali,*) *n.* a bailiff.
- နာနတ်, *n.* the pine-apple plant.
- နာမ်, *n.* a noun,—စား, *n.* a pronoun.
- နာမ, *n.* a name, ဘမညိ
- နာမဝိသေသနာ, *n.* an adjective, နာမညိ, a name.
- နာရီ, *n.* an hour; a watch, clock, etc.
- ဖိပ်, *n.* watch or clock,—ခွက်, *n.* watch.
- ပြန်, *n.* afternoon or after midnight.
- နား 1, *n.* the ear.
- ကန်ကြိုး, *n.* a bowline,—ကျ, *v.* to accord
- ခံ, *v.* to listen, attend to. [with.
- ခါး, *v.* to be much annoyed by hearing.
- ချည်, *v.* to find unpleasant in the ear.

- ရှိ, *v.* to find sweet in the ear.
- မြိ, *v.* to listen with pleasure and delight.
- မိ, *r.* to listen with thrilling pleasure.
- စောင့်, *n.* a linchpin.
- ရွှေ, *v.* to have small ears.
- ဆန်, *n.* a pulley, the wheel of a block.
- ညှိ, *v.* to be tired of hearing.
- ညောင်း, *v.* to listen patiently.
- တောင်း, *n.* hollow cylinder worn in the
- ထင်, *n.* the temple (of the head.) [ear.
- ထူ, *v.* to be dull of hearing.
- ထောင်, *v.* to hearken, to mind, obey.
- ထိုင်, *v.* to be hard of hearing.
- ဝင်း, *v.* to be deaf.
- ဝင်းမိတ်, *a.* solid, not hollow.
- ဝန်း, *n.* trunnion of a gun; ear of a pail.
- ဝါး, *v.* to be quick in hearing.
- ဝုဒ်နာမေ, *int. imprecative*, may my ears perish (if I heard it.)
- ပေါက်, *n.* the touch hole of a gun.
- ပျဉ်, *n.* the lobe of the ear.
- ပာကော်, *n.* an ear-pick.
- ပာချေ *n.* ear-wax, —ရွက်, *n.* the ear.
- ထည်, (*pron.* ထတ်,) *v.* to understand.
- ထေး, *v.* to be rather hard of hearing.
- ဝင်, *v.* to be persuasive.
- သန်ကွင်း, *n.* an ear-ring, —သန်သီး, an ear-
- သာ, *v.* to be pleased in hearing. [drop,
- သီး, *n.* the block of a pulley.
- နား ၂. *v.* to light, perch, as a bird.
- နိဂ္ဂဟိတ်, *n.* the character (°) called သောသော
- နိစ္စ, *n.* permanence. [တင်
- နိဒါန်း, *n.* table of contents, preface.

နိဗ္ဗာန်, *n.* rest from all evil, annihilation.

—ကျောင်း, *n.* a building in which the body of a priest is laid in state.

—လှ, —ဝင်, *v.* to become annihilated.

နိမ့်, *v.* to be kept down.

နိမိတ်, *n.* a sign, mark, token.

နိဗ္ဗိက္ခသတ္တဝါ, *n.* a created being.

နိမ့်, *v.* to be low.

နိဿရည်း, *n.* a support, guide.

—ဆရာ, *n.* a superior teacher.

နီ, *v.* to be red, —ကျွန်းကျွန်း, *a.* violet.

—ဇောင်း, *v.* to be purple.

—ရဲရဲ, *a.* or *adv.* very red, —ဝါ, *v.* tawny.

နီလာ, *n.* a sapphire.

နီး, *n.* to be near, —စပ်, *v.* to be contiguous.

နူး, —ငယ်, *v.* to be young, tender, delicate.

နွန်း 1, *n.* deep mud or mire.

နွန်း 2, *v.* to be weak, exhausted.

နွတ်, *v.* to be small, fine.

နွဲ့, *v.* to be leprous, —နာ, *n.* the leprosy.

နွဲ့, *v.* to be made soft by some process.

—ညံ့, *v.* to be fine, nice, delicate.

—ညွတ်, *v.* to be well disposed towards.

နေ 1, *n.* the sun, —ကျ, *n.* afternoon.

—ကျော်, *v.* to pass the meridian.

—ကြာ, *n.* the sun-flower.

—ရှို, *v.* to be moderately warm.

—မြည်, *n.* a sunbeam, ray of the sun.

—စာရှို, *v.* to be the cool of the morning.

—စာထို, *v.* to bask in the morning sun.

—စွယ်ထိုး, *v.* strike powerfully, as the sun.

—တိုင်း, *n.* sextant, —ထွက်, *v.* to rise, as the

—ဝင်, *v.* to set, as the sun. [sun.

- နေ ၂, *v.* to stay, continual; to dwell.
 —ရာကျ, *v.* to become settled.
 နေ့, *n.* a day from sunrise to sunset.
 —ခင်း, *n.* the middle of the day.
 —ခင်းငှါ, *v.* to work for day wages.
 —ခင်းထုပ်, *v.* to work by the day.
 —ခင်းလိုက်, *v.* follow and serve for day
 —ဝပ်, *n.* a bad day. [wages.
 —ဝါ, *n.* day lessons.
 နှဲ, *v.* to be loose, unfirm.
 နောက် ၁, *n.* the space behind. [behind.
 —ကျ, *v.* to fall behind, —ခို, *v.* to keep
 —ခိုင်း, *v.* to turn the back in contempt.
 —ချေး, *n.* manure, —ချေးပိုး, *n.* a beetle.
 —ဆုံးပိတ်, *n.* the very last. —တဖန်, *adv.* again.
 —ထပ်, *adv.* immediately after.
 —နောင်, *n.* future time.
 —ပိုးကြိုက်, *v.* to love in secret. [wards.
 —ပြစ်, *n.* the mark (✓). —ပြန်, *adv.* back-
 —လွယ်, *n.* basket hung from the shoulders.
 နောက် ၂, *v.* to be foul (as water,) turbid.
 နောင်, *n.* future time.
 နောင်တ, *n.* regret, repentance. —ရ, *v.* to
 နောင်တော်, *n.* elder brother. [regret.
 နော်, *verbal affix, soliciting acquiescence.*
 နိုင်, *v.* to conquer; be able to (do).
 —နိုင်, *v.* to be master of, hold in subjection.
 နိုင်ငံ, *n.* a kingdom; authority, power.
 နို့ ၁, the *n.* breast of a female; milk.
 —ဖို့, *n.* the breast of a female, an udder.
 —ကွာ, *v.* to be weaned, —ခဲ, *n.* curd.
 —ခွဲ, *v.* to wean, —ဝဏာ, rice boiled in milk.
 —နို့, *v.* to suck milk; *n.* a suckling.

- ဆီ, *n.* cream.
- တိုက်, *v.* to nurse,—တိုင်, *n.* a beast's teat.
- ထိန်း, *n.* a wet-nurse. [milk.
- မြတ်, *v.* to be deprived of the mother's
- သည်, *n.* a wet-nurse: any vender of milk.
- သီး, *n.* a nipple, pap
- နိုး *v.* to awake,—ကြား, *v.* to wake easily.
- နှမ်း, *v.* to be dull, wilted, to be worn out.
- နှယ်, *v.* to stretch along, as a creeper.
- ရှို, *n.* liquorice.—ဝင်, *n.* any creeper.
- နှံ, *v.* to sink, as a spot of ground, or apost.
- နှား, *n.* any animal of the cow species.
- ကန်ကြိုး, *n.* reins to guide oxen.
- ကျောက်, *n.* the cow-pox.
- ကျောက်ထိုး, *v.* to vaccinate.
- ကျောင်း, *n.* a cow-herd,—ထီး, *n.* a bull, ox.
- ပေါက်, *n.* a bullock, steer,—ဖြိုး, *n.* an ox.
- မ, *n.* a cow. —မတန်း, *n.* a heifer.
- နွေကာလ, *n.* the hot season.
- နွေး, *v.* to be warm,—less than ပူ
- နွဲ့, *v.* to bend flexibly, pliantly.
- ဝါး, *v.* to be slender and supple.
- နှက်, *v.* to beat or ram down.
- နှင်, *v.* to drive, drive along; to drive away.
- ချ, *v.* to cast out,—တံ, *n.* a horsewhip.
- ထုတ်, *v.* to drive out, expel, banish.
- နှင့် 1, *noun affix*, with, by means of; on account of.
- နှင့် 2, *verb affix*, negative imperative.
- ရှင်း 1, *n.* dew, mist, —ခဲ, *n.* frost.
- မေ, *v.* to be misty.
- ရှင်း 2, *v.* to give, deliver over.
- ရှင်းသိ, *n.* a rose tree; the oil of roses.

နှစ် ၁, နှစ်ချိုက်, *v.* to relish.

—ခြေခံ, *v.* to grudge; to regret the loss of.

—သက်, *v.* to like; to love.

—သိပ်, *v.* to become composed.

—သိပ်စေ, *v.* to quiet, pacify, console.

နှစ်, *n.* a year.

—ကူး, *v.* to come in, as a new year.

—စဉ်ပွဲ, *n.* an anniversary festival.

—အနီးတရက်, *n.* a new year's day.

—လည်, *v.* to turn a year.

နှစ် ၂, *a.* two, ၂

နှစ် ၄, *v.* to make to sink, to immerse.

—နှင်းမဂ်လာ, *n.* the ordinance of baptism.

—နှင်းမဂ်လာပေး, *v.* to baptize.

နှစ်မ, (*pron.* နှစ်မ,) *n.* a man's younger sister.

နှစ်လုံး, (နှစ်လုံး,) *n.* the heart, the mind.

—ကြေကွဲ, *v.* to be broken down with grief.

—ခုန်, *v.* to palpitate, —ထုန်, *v.* palpitate

—ရှို, *v.* to retch. [from fear.

—မူ, *v.* to be attentive, heedful.

—သည်းပွတ်, *n.* heart and liver collectively.

—သန်, *v.* to have a strong stomach.

နှစ်နိုး, *v.* to be silly, foolish.

နှစ်, *n.* the mucus of the nose, snot.

—ညှပ်, —ညှိ, *v.* to blow the nose.

နှစ်, *n.* the sesamum plant.

—ဖတ်, *n.* refuse after the oil is expressed.

နှစ်, *n.* a kind, manner, as ဘုံနှစ်, how.

နှစ် ၁, *n.* a grasshopper, —ဗေဒင်, *n.* praying

နှစ် ၂, to commit for a time. [mantis.

နှစ်. —စပ်, —မှို, —ပြား, *v.* to pervade.

နှစ်, —ခေါင်း, *n.* (most common), the nose.

—ခေး, *v.* to have the nose full of mucus.

- ခေဏာ, *n.* a cold, cattarrh.
- တံ, *n.* the ridge of the nose.
- မောင်း, *n.* the proboscis of an elephant.
- မှုတ်, *v.* to snort,—သီး, *n.* end of the nose.
- နှိပ်, *v.* to press on or down; to crush.
- ကွပ်, *v.* to discipline. punish severely.
- ဓက်, *v.* to crush, put down, oppress.
- နှိပ်, *v.* to bring down, to oppress.
- နှိပ်, *v.* to make low,—ချ, *v.* to humble.
- နှီး, *n.* bamboo strip for tying, mats, etc.
- နှီးနှော, *v.* to discuss in conversation.
- နှုတ်, 1, *n.* the mouth, as organ of speech.
- ကပတ်, *n.* divine speech, the Word.
- ကျက်, *adv.* by heart.
- ကျက်ဆောင်, *v.* to retain in memory.
- ကြမ်း, *v.* to be rough, abusive in speech.
- ခမ်း, *n.* a lip, the brim of a vessel.
- ခမ်းစွေး, *n.* mustaches.
- ဆက်, *v.* to salute.—တိုက်, *adv.* orally.
- တိုက်ချ, *v.* to teach by verbal instruction.
- တိုက်ပြော, *v.* to dictate, as to amanuensis.
- တိုက်ရေး, *v.* to write from dictation.
- တွက်, *n.* computation without figures.
- တွက်, *n.* spoken words.
- ပိတ်တံမှီး, *n.* a bribe to suppress evidence.
- ငွား, *v.* to be loud and noisy in speech.
- မြက်, *v.* to speak,—လွတ်, *adv.* by mouth.
- လွန်မှု, *n.* an offence of speech.
- လွန်ထိုး, *v.* to contradict (a superior).
- သီး, *n.* a bird's bill; spout of a vessel.
- သီးကောင်း, *v.* be a scold.
- နှုတ် 2, *v.* to pull out, to take away. (office;)
to subtract, to repeal (an order.)

- ကိန်း, *n.* a subtrahend,—ကြွင်း, *n.* remain—
 —သိမ်း, *v.* to degrade from office. [der.
 နှေး, *v.* to be slow, not quick.
 နှော, *v.* to mix, mingle.
 နှောင်, *v.* to tie, bind,—အိပ်, *n.* a prison.
 နှောင့်,—ရှက်, *v.* to annoy, molest, thwart.
 နှောင့်နှေး, *v.* to be in suspense, to hesitate.
 နှောင်း, *v.* to be after in time.
 နှိုက် ၁, *v.* to dive into,—နှံ့, to search into.
 နှိုက် ၂, နှံ့, *noun affix*, in at, among.
 နှိုင့်, *qual. verb. affix potential*, can, able to.
 နှိုင်း, *v.* to compare,—မိုင်း, *v.* to liken.
 —မြိုင့်,—ရှည့်, *v.* to compare.
 နှိုး, *v.* to awake (trans.); to rouse, excite.
 —ဆော်, *v.* to rouse, excite, urge.
 နှိပ်, *v.* to skin, peel off.
 နှိယ်, *v.* to stretch along in connection.
 နှေး, *v.* to warm, as water, food, etc.
 နှဲ, —ဝင့်, *v.* to procrastinate.

ဝ

- ဝ ၁, ပက္ခာ, *v.* to flaunt, flourish.
 ဝ ၂, ပက္ခောက်, *v.* to disappear, be lost.
 —ဝပ်, *v.* to become null and void.
 —လိုက်, *v.* to quash, as an indictment.
 ဝက် ၁, *v.* to bail (water), to beat in as rain.
 —ကော်, *n.* a large wooden shovel.
 —ခွံ, *n.* a scoop for bailing a boat.
 ဝက် ၂, *v.* to be shallow, as a dish.
 —ဝက်, *adv.* placed on the bottom or back.
 ဝကတိ, *n.* nature, natural state.
 ဝကာ, *n.* an outside slab of timber.
 ဝက္ခ, *n.* a wing; a side (of the moon.)

ပခုံး, *n.* the shoulder.

ပင် ၁,—ပန်း, *v.* to be tired, fatigued, harassed.

ပင် ၂, *adv.* even,—slightly emphatic.

ပင်စိမ်း, *n.* a species of mint plant.

ပင်ထယ်, *n.* the sea, ocean, သရေရာ

—ကမ်းနား, *n.* the sea-coast.

—ပုံ, *n.* a chart.

—ပွဲထွား, *n.* the edible nest maker.

—ဘွေ, *n.* the midst of the sea.

ပင့် ၁, *v.* to raise; to exalt.

ပင့် ၂, *v.* to invite.

ပင့်ကူ, *n.* a spider.

—ထိပ်,—မျှေး, *n.* a spider's web.

ပင်း, *v.* to drive in (a wedge).

ပဝပ်, *n.* the mouth, ပံတွင်း,—*comp.* နှုတ်

—ပွာ, *v.* to be loquacious, garrulous.

ပစ္စည်း, *n.* a cause; a thing; goods.

ပစ္စုပ္ပန်, *n.* the present, present time.

ပဉ္စမ, *a.* the fifth,—ဘုတ်, *n.* space.

ပညတ်, *v.* to prohibit; to give a name; *n.*
a prohibition or command.

—ဥပဒေ, *n.* an ordinance.

ပညာ, *n.* wisdom,—ရှိ, *n.* a wise man.

—သတိ, *n.* prudence.

ပပိညဉ်, *n.* assent, engagement.

—ထား,—ပြု,—ဖွဲ့, *v.* to make a covenant.

ပပိသန္ဓေ, *n.* conception, pregnancy.

—စွဲ,—ဆောင်,—ရှိ, *v.* to conceive, be preg-

—တည်,—နေ,—ယူ, *v.* to be conceived. [nant.

—ရင့်, *v.* to be near delivery.

ပဌာနာ, *n.* the act of praying, a prayer.

—ပြု, *v.* to pray.

ပဌမ, *a.* the first.

ပတ္တာ, *n.* a gift, present.

ပတ်, *v.* to wind round ; to go round.

—စည်း, *v.* to bind about.

—ထည်, —ဝန်းကျင်, *n.* the environs.

—ထုံး, *n.* whole circuit or duration.

ပတတ်, *adv.* on the hind legs, rampant.

ပတူ, *n.* see ပွားတူ, a hornet.

ပတ္တမြား, *n.* a ruby or carbuncle.

—ပြောက်, *n.* a spotted ruby.

ပတ္တထား, *n.* a musical instrument.

ပတ္တာ ၁, *n.* a brass or iron hinge.

ပတ္တာ ၂, *n.* a permit.

ပထဝီ, *n.* the earth, မြေကြီး

ပဒါး, *n.* see ပြတား, quicksilver.

ပရံပာ, *n.* a kind of water lily.

ပစ္စေကျောက်, *n.* the common garnet.

ပန် ၁, —ဆင်, *v.* to adorn.

ပန် ၂, —ကြား, *v.* to ask leave respectfully.

ပနတ်, *n.* a short stake driven in the ground.

ပန်း ၁, *n.* a flower, blossom.

—ဦး, *n.* the state of maidenhood.

—ဦးခူး, *v.* to deprive of virginity.

—ဦးရင်, *n.* an honorary chaplet, bays.

—ကုံး, *n.* a garland, —စုံ, *n.* stand for flowers.

—ခိုင်, *n.* a bouquet, *v.* to make a bouquet.

—ချီ, (*pron.* ပံချီ,) *n.* a painter, limner.

—ခြံ, *n.* a flower garden.

—စုံ, *a.* variegated with flowers.

—ဆိုး, *v.* to dye red.

—ဆွဲ, *n.* an ornamental border to a roof.

—တညီး, (*pron.* ဟေညီး,) *n.* brazier, copper-smith.

—ထိပ်, (*pron.* ပဒိပ်,) *n.* gold or silver-smith.

- ထည်, *n.* red cloth.
- ထိုးသမား, *n.* an embroiderer.
- နီ ၁, *n.* pale red color.
- ပု, (*pron.* ပဗု,) *n.* a carver in wood.
- ဝဲ, (*pron.* ပဲ,) *n.* a blacksmith.
- ပြောင်, *n.* ornamental flower-work.
- ပွင့်, *n.* a flower.
- ပွတ်, (*pron.* ပွတ်,) *n.* a turner.
- ပွား, (*pron.* ပွား,) *n.* a tuft, tassel.
- ရင့်, *n.* a deep red color.
- ရင်း, *n.* khuskhus grass.
- ရန်, (*pron.* ပရန်,) *n.* a mason; ပရန်သမား
- ပန်း ၂, *v.* to be tired, fatigued.
- နာ, *n.* the asthma, —ဟိုက်, *v.* to pant.
- ပန်း ၃, *v.* to spurt, gush out.
- ပတ်, *v.* to chap, crack open.
- ကြား, *n.* a crack, crevice, cleft.
- ပမာဏ, *n.* measurement, size.
- ပြု, *v.* to make account of.
- ပယ်, *v.* to put aside to reject, *n.* tare or tret.
- ရှက်, *v.* to reject and destroy.
- ရှင်း, *v.* to clear away, —ရှား, to reject.
- ပယင်း, *n.* amber.
- ပရစ်, *n.* a cricket.
- ပရုတ်, *n.* caulking stuff, —သမား, a caulker.
- ပရမတ်, *n.* an excellent system of belief.
- သင်းပြုတ်, *n.* a system of metaphysics.
- ပရိက္ခရာ, *n.* implement, article of furniture,
- ပရိနိဗ္ဗာန်, *n.* annihilation. [etc.]
- ပရိသေဝ, *n.* see ပရိက္ခရာ
- ပရိယာယ်, *n.* a means, expedient, device.
- ပရိသတ်, *n.* an assembly.
- ပရုတ်, *n.* camphor, —ဆီ, *n.* camphorated oil

ပရုန်းပရင်း, *adv.* in a tumultuous manner.

ပဉ္စက်, *n.* an ant,—အုံ, an ant's nest.

—ဆိတ်, *n.* an ant,—ပုံ, *n.* a winged ant.

ပထင်း, *n.* a bottle.

ပထီ, *v.* to be false, deceitful.

—အိုး, *n.* a flattering, deceitful fellow.

ပလူ, *n.* a white ant in the winged state.

ပလိင်း, *n.* a large basket.

ပတ္တင်, (*pron.* ပထင်,) *n.* an elevated seat.

ပဝါ, *n.* a handkerchief, towel.

ပသီ, *n.* a Mahometan, Mussulman.

ပတ္တုး, *n.* a Malay.

ပံတတ်, *n.* sago, သာဂူ. တောက်တာ

ပုံ, *v.* to help, aid, assist.

ပါ, 1, to be with, accompany.

—ကျ, *v.* to lose property, influence.

—ထာ, *v.* to be comprised in a writing.

—ဝင်, *v.* to be contained in.

ပါ 2, *verb. affix, euphonic.*

ပါရမီ, *n.* an accomplishment or virtue.

ပါရသီ, *n.* a Parsee.

ပါထင်္ဂီ, (*Beng.*) *n.* a palanquin.

ပါထရတ္တာ, *n.* green vitriol, copperas.

ပါဠိ, *n.* original language, Magada language.

ဝါး 1, *n.* a cheek, side of the face.

—အုံ, *n.* the protuberance of the cheek.

—ကွက်, *v.* to tattoo a circle on the cheeks;
n. an outlawed executioner.

—ရိတ်ရိုး, *n.* the lower jaw.

—ခေ့ခေ့, *v.* to have the mumps.

—စောင်, *n.* the inside of the cheek.

—ဝုတ်, *v.* to hew the sides of timber.

—ပေါက်, *n.* a dimple.

- ဖျဉ်း, *n.* fish gills; hood of cobra capella.
- ရဲထိုး, *v.* to tattoo the face.
- ရိုး, *n.* the cheek-bone; the upper jaw.
- လိမ်း, *v.* to caress, fondle, ပါးလူးသည်။
- ဟက်, (*pron.* ဗဟက်,) *n.* the gills of fish.
- ပါး 2,—လိုက်, *v.* to send (by a person).
- ပါး 3, *v.* to be thin; wide apart; be sparse.
- ပါး 4, *v.* to go to leeward; to go aside.
- မိ, *v.* to be pressed, flattened, crushed.
- မိနုကတ်, *n.* the Boodhistic scriptures.
- မိတ် 1, *n.* cotton cloth. [jaconet.
- မိမ်း, *n.* unbleached cotton,—ရာဇာ, *n.*
- မိတ် 2, *v.* to shut; to close, stop up.
- ပင်း, *v.* to hinder, obstruct, prevent.
- သားထိုး, *v.* to darn.
- မိတောက်, *n.* the gum-kino tree.
- မိန့်, *v.* to be lean, thin, ကြိုသည်။
- ကပ်, *v.* to be very lean.
- ခြောက်, *v.* to become withered.
- သွား, *v.* to grow thin.
- မိန်း, *n.* a kind of potato plant.
- ဥ,—ခေါင်း, *n.* a kind of potato.
- မိန်းကော, *n.* a flat bottomed boat.
- မိန်းနဲ, or မိန့်, *n.* the jack tree.
- မိန့် 1, *v.* to be indented, slightly concave.
- မိန့် 2, *verb affix*, compounded of ခေ and သုံး
- မိလောမိန့်မျောက်, *n.* the tapioca plant.
- မိယာ, *n.* a viss.
- မီးမီး, *adv.* (not) at all, အလှင်း
- ပု. *v.* to be dwarfish.
- ပုကန်, *n.* a glazed earthen dish.
- ခွက်ယောက်, *n.* eating and cooking uten-
- ပြား, *n.* a glazed dish, plate. [sils.

- ထုံး, *n.* a glazed bowl, cup, etc.
- ထွား, *n.* a long or oval dish.
- ပုခက်, *n.* a swinging cradle.
- ပုဂ္ဂိုလ်, *n.* a rational being, သတ္တဝါ။
- ပုစဉ်းရင်ကွဲ, *n.* the cicada.
- ပုဆွဲ, *n.* a question, အမေး။
- ပုစွန် *n.* all fish of the *cancer* genus.
- ကျော, *n.* a large species of shrimp.
- ဆိတ်, *n.* a shrimp, common small kind.
- တုပ်, *n.* a prawn, lobster,—ငဏ်း, *n.* crab.
- ပုဆပ်ချ, —တုပ်, *v.* to kneel flat.
- ပုဆိန်, (*pron.* ပေါက်ဆိန်,) *n.* an axe.
- ပုဆိုး, *n.* a Burman long waistcloth.
- မြင်း, *n.* an old piece of cloth.
- ပုဏ္ဏား, *n.* a Brahmin.
- ပုတ် 1, *n.* a large wicker basket.
- ပုတ် 2, *v.* to slap, rap; to strike, beat.
- ခတ်, *v.* to oppose bitterly.
- ပုတ် 3, *n.* a bulbul.
- ပုတီး, *n.* a bead, a string of beads.
- ပုတ်ပြတ်, *adv.* by the job; in the lump.
- ပုတ်သင်, *n.* a kind of chameleon.
- ခြောက်, *n.* a diminutive species.
- ပျံ, *n.* the flying species.
- ပုဂံကြီး, —မ, *n.* a paragraph. —စုံ, a couplet.
- ပုန်ကန်, —စား, *v.* to rebel.
- ပုန်း, *v.* to conceal one's self, hide.
- ကြံ, *v.* to devise in secret.
- ကွယ်, *v.* to be completely concealed.
- ရှောင်, *v.* to avoid by keeping out of sight.
- တမ်းကစား, *v.* to play at hide and seek.
- တယုတ်ကစား, *v.* to play at blind man's buff.
- ပုဂံ 1, *v.* to be putrid, discreditable in report.

- စပ်, *v.* to be putrid.
- ဗြိ, *v.* to have a putrid, rank smell.
- ဝှက် ၂, *v.* to be dark, gloomy in appearance.
- ဝှက်, *n.* the past, —ကမ္မ, *n.* past deeds.
- နိမိတ်, *n.* an omen.
- ဝှက်ပိုက်, *n.* a flat thin substance to write on.
- ဝှက်, *n.* a pearl, —မုဆိုး, *n.* the pearl-oyster.
- ဝှက်, a pipe, fife, flute, —*see* ပြွေ
- ဝှက်, *n.* the male private parts.
- ပုံ ၁, *n.* form, a model; a similitude.
- ခိုင်း, *v.* to compare, —စကား, *n.* a proverb.
- စကားပြော, *v.* to tell stories.
- စံ, *n.* a pattern, —နှိပ်, *v.* to print.
- ပန်း, *n.* form; —ပြ, *v.* to show by figure.
- ပြ, *v.* to follow as an example.
- ဖမ်း, —ယူ, *v.* to take the form, shape.
- သက်သေ, *n.* a pattern, —သဏ္ဌာန်, shape.
- သေ, *v.* to be definite, —*a.* definite, set.
- သွင်, *n.* form, appearance. [tled.
- ပုံ ၂, *v.* to heap up, amass.
- တောင်း, *n.* the hub of a wheel.
- ခုံ, —ခုံကြွ, *v.* to plump up.
- ပိုးရည်, *n.* vinegar.
- ပူ ၁, *v.* to bulge in the middle.
- ပူ ၂, *v.* to be hot; to be distressed.
- စာ, *v.* to tease.
- ဆာ, *v.* to feel hot internally. [grief.
- ဆွေး, *v.* to be in distress from continued
- ပင်, —ပန်း, *v.* to be troubled, distressed.
- မြင်း, *v.* to be very hot.
- သောင်း, *v.* to be inflamed, as the pas-
- ပူဇော်, *v.* to make an offering. [sions.
- သကာ, —သကာရ, *n.* a religious offering

ပူပူ, *adv.* tootingly,—ပူတ်, *v.* to toot.

ပူး, *v.* to join, unite, put together.

—ကပ်, *v.* to join flatwise.

—စပ်, to join edgewise.

—တွဲ, *v.* to connect by lashing alongside.

—ပေါင်း, *v.* to unite.

ပေ 1, *n.* the palmyra tree or leaf.

—စာ, *n.* writing on palm-leaf.

ပေ 2, *n.* an anvil. ပေ 3, *verb affix, euphonic.*

ပေး,—ကမ်း, *v.* to give, to offer.

—စား, *v.* to give in marriage.

—လိုက်, *v.* to send (a thing).

ပဲ 1, *n.* stern of a boat,—ကိုင်း, *v.* to steer.

—စင်, *n.* a frame for the steersman.

—နင်း, *n.* the steersman.

—ပျင်, *v.* to direct, guide, instruct.

ပဲ 2, *v.* to be broken off; to crumble.

ပဲ့တင်,—ခတ်,—ထပ်, *v.* to echo,—သံ, *n.* echo.

ပဲ, *n.* a leguminous plant.

—စေ့,—ဆန်, *n.* the seed of pulse, etc.

—တောင့်, *n.* the pod of pulse, etc.

ပဲထဝါ, *n.* a mask, မျက်နှာဖုံး

ပေါ, *v.* to be plentiful.

ပေါက် 1, *v.* to pierce, be pierced; go off accidentally, as a gun; to come out; to

—ကွဲ, *v.* to burst. [sprout.

—ပေါက်,—ပေါက်ပွင့်, *n.* parched rice.

—ဇေ, *n.* a blood relation.

—ဖွား, *v.* to be born, brought forth.

—လွတ်, *adv.* of one's own will.

ပေါက် 2, *v.* to strike with the fore-feet, as a horse; to strike, as a serpent.

—တူး, *n.* a hoe,—တူးပြား, *n.* a broad hoe.

- တူးထုံး,—ထုံး, *n.* a pickaxe.
- ပေါက်ကရံ, *n.* a hod,—ပေါက်ဆိန်, *n.* an axe.
- ပေါင် 1, *n.* a thigh.
- ဥန်, *n.* the groin,—ခွင်, *n.* the lap.
- ရိုး, *n.* the femur, thigh-bone.
- ပေါင် 2, —နှံ, *v.* to pawn, mortgage.
- ပေါင်မုန့်, *n.* baked bread.
- ပေါင်း 1, *n.* an arched covering or roof.
- ကုတ်, *n.* a low arched roof.
- ကူး, *n.* an arch of brick or stone.
- ပေါင်း 2, *n.* useless grass, weeds, shrubs.
- သင်, *v.* to clear away weeds, etc.
- ပေါင်း 3, *v.* to unite in one, to add; *n.* a total.
- ဈာတ်, *n.* a grand total.
- ဖက်,—ဖော်, *v.* to keep company, associate.
- သင်း, *v.* to unite in forming a society.
- ပေါင်း 4, *v.* to bake; to extract vapor.
- ချောင်, *n.* a vessel used in baking by steam.
- ဖို, *n.* an oven.
- ပေါင်းဘီ, [*pron.* ဗောင်းဘီ,] *n.* pantaloons.
- သိုင်းကြိုး, *n.* braces, suspenders.
- ပေါ်ထော, *adv.* buoyantly,—နေ, *v.* to float.
- ပေါ်, *v.* to rise to the surface.
- ရှော, *v.* to float down with the current.
- ပေါ့ 1, *v.* to be light; to be insipid.
- ပါး, *v.* to be light, quick in motion.
- လျော့, *v.* to be remiss, slack.
- ပေါ့ 2, *verb affix*, (*colloquial*), of course.
- ပေါ်,—ထာ, *v.* to appear.
- လွင်, *v.* to be foolishly jovial, merry.
- မို,—မို, *v.* to be superabundant.
- ဒိုက် 1, *n.* a sweep-net.
- ကွက်, *n.* a mesh.

ပိုက် 2,—ပွေ,—ဇက်, *v.* to hold in the arms,

ပိုက် 3, *v.* to punctuate. [to hug.

ပိုက်ဆံ, *n.* flax.

ပိုက်ဆံ, (Beng.) *n.* a pice, quarter anna.

ပိုင် 1, *v.* to own, have a right to.

—ပိုးပိုင်နင်း, *adv.* assuming the right of using.

—နက်, *n.* property,—နိုင်, *v.* to have rule over.

ပိုင် 2, *n.* a pie, twelfth of an anna.

ပိုင်း, *v.* to divide,—ခြား, *v.* to distinguish.

—ခြေ, *n.* denominator,—ဝေ, *n.* numerator.

ပိုလိုက်သက်, *adv.* open and exposed.

ပို့ 1, *v.* to convey or conduct; to teach books; to offer, as a good wish.

—ဆောင်, *v.* convey,—သ, *v.* to carry and

ပို့ 2, *v.* to be thrown into or upon. [give.

ပိုး 1, *n.* an insect; silk.

—ကောင်, *n.* an insect; the silk-worm.

—ဘျ, *v.* to be infested with insects.

—စပ်, *n.* a small flying insect that infests

—စာ, *n.* the mulberry tree. [the eyes.

—စုန်းကြွေ, —စုန်းမြို့, *n.* fire-fly, glow worm.

—တုံးထုံး, *n.* a chrysalis.

—နားသန်, *n.* the coiling centipede.

—မင်းဘောင်ဘာ, *n.* green and gold beetle

—ရွာ, —ရွ, *n.* any insect,—သိုးကောင်, *n.*

—တပ်, *n.* a cockroach. [milleped.

ပိုး 2, *v.* to bear on the back.

ပျက် 1,—စီး,—ခြွာ, *v.* to be ruined.

ပျက် 2, *v.* to be witty; to jest, play the buffoon.

ပျင်, *v.* to prepare, put in order; to mend.

—ဆင်, *v.* to prepare put in order.

ပျင်း,—ရိ, *v.* to be lazy; to be loth to do.

ပျင်းကတိုး, *n.* iron-wood.

- ငှပ်, *v.* to be thick, dense, not rare.
 ငှပ်, *n.* a board, plank.
 —ခင်း, *v.* to lay with boards, as a floor.
 —ထောင်, *v.* to make a partition with boards.
 —ပြား, *n.* a board, plank.
 ငှပ်, *v.* to be tough; to be dull, stupid.
 ငှပ်, *v.* to fly, as a bird, as sparks of fire.
 ငှပ်, *v.* to be diffused, as odor, as news, etc.
 —နှံ, *v.* to be diffused throughout.
 —ပွား, *v.* to spread and increase.
 —လွင့်, *v.* to be scattered, dissipated.
 ငှပ်, *n.* a honey-bee, —အုံ, *n.* a nest of bees.
 —တူ, (*pron.* ဝေသာ) *n.* a hornet.
 —ငှပ်, *v.* to take honey from bees.
 —မှတ်, *n.* a drone, —ရည်, *n.* honey.
 —ထွေ, *n.* a honey-comb.
 —ထွေ, *n.* cells occupied by young bees.
 ငှပ်, —ငှပ်, —ရှု, *v.* to disappear; to be
 —လွင့်, *v.* to vanish from sight. [lost.
 ငှပ်, *v.* to be limber, pliant.
 ငှပ်, *v.* to be soft, yielding.
 ငှပ်, 1, —ငှပ်, *v.* to sleep. [one's self.
 ငှပ် 2, —ပါး, —မြီး, —ငှပ်, —ရှင်, *v.* to enjoy
 ငှပ်, *v.* to be young, in the prime of life.
 ငှပ် 1, *n.* sacred verse, in lines of four syllables.
 ငှပ်, 2, *v.* to retch, —အန်, to retch and vomit.
 —ထိုထို, *a.* disposed to vomit.
 ငှပ်, *v.* to plant, with the intention of trans-
 —ခင်း, *n.* a bed of plants. [planting.
 ငှပ် *v.* to show, —ညွှန်, *v.* to point out.
 —သ, *v.* to show, in the way of instruction.
 ငှပ်, *n.* the outside, what is beside.
 —ဝေသာ, *n.* an outside person.

- ဝန်, *n.* a public minister of state.
 မြင်း, —ထန်, —မြ, *v.* to be violent.
 မြစ် 1, *v.* to throw; throw away; throw at.
 —ခတ်, *v.* to shoot, —ထား, *v.* to forsake.
 —မှား, *v.* to sin against; to transgress.
 —လိုက်, to throw, throw away.
 မြစ် 2, *v.* to weave grass (for roofing.)
 မြည် 1, *n.* a country, —စိုး, hereditary chief.
 —ဆူးမြည်ငြောင့်, *n.* robbers, etc.
 —တန်ဆာ, *n.* a courtesan.
 —ထရေး, *n.* the internal affairs of a country.
 မြည် 2, *n.* a measure of capacity.
 မြည် 3, *n.* pus.
 —စုတ်ယောင်း, *n.* drawing ointment.
 မြည့်, *v.* to be full.
 —စုံ, *v.* to be replete with; to be fulfilled.
 —ဝ, *v.* to be full of, have an abundance of.
 မြှောက်, *v.* to decide, settle, establish.
 မြတ်, *v.* to be cut in two; to cease, break off.
 —ဆက်, *v.* to be discontinued.
 မြောင်း, (*pron.* ဟင်း,) *n.* a window.
 —ပိတ်, *n.* a window-shutter.
 —ပေါက်, *n.* the aperture of a window.
 —မှန်ပိတ်ကွက်, *n.* a window-sash.
 မြဘေး, *n.* quicksilver.
 —ဆေး, *n.* corrosive sublimate.
 မြန်, *v.* to return, to do again, to repeat (a lesson); translate, to die (clerical.)
 —ကြား, *v.* to communicate information.
 —စာ, *n.* a written reply.
 —ဆို, *v.* to interpret, translate.
 —တန်း, *n.* a royal edict.
 မြော, *v.* to relate.

—ထာ, *v.* to come back, —လှန်, *v.* to do in
—သွား, *v.* to go back. [return.

ပြန့်, *v.* to be expanded, as the open hand.

—ကျယ်, *v.* to be widely extended.

—မျှ, *v.* to be a level, agreeable surface.

ပြတ်, *v.* to be low, squat, flat and broad.

ပြင်း, *v.* to spread out.

—မျှ, *v.* to take an average.

ပြယ် 1, *v.* to become weak.

ပြယ် 2, *v.* to jest with, put to the blush.

ပြသင်, *n.* a graduated turret, a spire.

ပြသော, *n.* a question.

ပြာ 1, *n.* ashes.

—သား, *n.* potash, pearl-ash, saleratus.

—သားနီ, *n.* soda.

ပြာ 2, *v.* to be blue.

ပြာ 3, *v.* to be dim, as the eyes.

ပြာတာ, *n.* a peon, —ကြေး, municipal tax.

ပြာသို, *n.* the tenth month in the year.

ပြား 1, *v.* to be flat, level.

ပြား 2, *v.* to be divided into several parts.

ပြီ 1, *v.* to be accurate, exact.

ပြီ 2, *verb affix, denoting the past.*

ပြီပြီ, *adv.* at all.

ပြီး 1, *v.* to be done, to be proof against

—စီး *v.* to be done. [a. weapon.

ပြီး 2, *verb affix, denoting the past.*

ပြု, —ကျင့် 1, *v.* to do, perform.

—စား, *v.* to bewitch.

—စု, *v.* to take care of.

—ပြင်, *v.* to amend, correct, repair.

—လုပ်, *v.* to operate, act upon.

ပြုတ် 1, *v.* to boil.

မြတ် ၂, *v.* to be unloosed.

—မြတ်စင်, *v.* to be all dead.

မြတ္တ, *n.* a vise.

မြန်း, —တီး, *v.* to be worn away, spent.

မြီး, *v.* to smile.

မြီး, *v.* to be double-barrelled, as a gun.

မြေ, *v.* to be unloosed, to be appeased.

—စာ *n.* a certificate of settlement, a receipt.

—မြင်း, —ပျောက်, —ရှင်း, *v.* to be done away.

မြေ, *v.* to run, flee.

—ထွား, *v.* to run with a leaping motion.

မြ, *v.* to gape, expand.

မြော, —ဆို, —ပ, *v.* to say, speak, tell.

မြောက်, *v.* to be speckled.

မြောင် ၁, *n.* a kind of buffalo, a bison.

မြောင် ၂, —ထက်, *v.* to be bright.

မြောင် ၃, —စင်, *v.* to be clear, clean.

မြောင်း *n.* a species of millet, —စူး, maize.

—စူးပေါက်ပေါက်, *n.* parched corn.

—ထည်ကောက်, *n.* broom-corn.

မြောင်း ၂, *v.* to change, to change place.

—မြန်, *adv.* end for end, upside down.

—ရွှေ, *v.* to move, to change residence.

—ထဲ, *v.* to be converted.

မြဲ, —ထဲ, *v.* to break down; fall to pieces.

မြိုင်, *v.* to compare.

—မတ်, *v.* to match, —မြိုင်, *v.* to compare.

ပွ, *v.* to rise up soft, be puffy, swell.

ပွင့်, *v.* to expand; to blossom.

—ထင်း, —ထန်း, *v.* to be open, clear.

ပွတ် ၁, *n.* a lathe, —ခံ, *v.* to turn in a lathe.

စူး, *n.* a borer used for a gimlet.

—လုံးထက်ရမ်း, *n.* a balustrade.

- ဂွတ် 2, *v.* to rub; to grind in a mill.
 ဂွန်း,—တီး, *v.* to be rubbed off, abraded.
 ဂွား,—ချား, *v.* to grow, increase.
 ဂွေ, *v.* to be confused, ရှုပ်
 ဂွေ, *v.* to support on the arms,—ရှိ, *v.* to
 ဂွေ, *n.* ring-worm. [carry.
 ဂွေကိုင်း, *n.* senna.
 ဂွဲ 1, *n.* a place of eating, a table; a feast.
 —ခံ, *v.* to take part in or keep a festival.
 —စား, *n.* a broker.
 —ထမ်း, *n.* a festival, —ထုပ်, *v.* to make
 ဂွတ် 1, *n.* a squirt, syringe. [a festival.
 ဂွတ် 2, *v.* to grow in clusters. [syphon.
 ဂွန် *n.* a tube; conduit, —ကောက်, *n.* a
 ဂွမ်း,—နှော, *v.* to mix together, to be lost.
 ဂွေ, *n.* a pipe, fife, flute, —စုံ, *n.* an organ.

၁၇

- ဇက်, *v.* to embrace, hug; to match.
 —စပ်, *v.* to act in concert.
 —ထမ်း, *v.* to embrace, hug.
 ဇင်,—ဝ, *n.* the anus, ခံချိုး
 ဇင့်,—စား,—နှဲ, *v.* to procrastinate.
 ဇတ် 1, *v.* to read audibly,—စာ, *n.* poetry.
 —ရှုတ်, *v.* to read audibly.
 ဇတ် 2, *v.* to interpret (a dream, etc.)
 ဇန် 1, *n.* glass,—ကတီ, ကတုံး, *n.* a wineglass.
 —ကြာပွင့်, *n.* a glass candle shade.
 —ချက်, *v.* to manufacture glass.
 —ခွက်, *n.* a glass cup or vessel.
 —ပေါင်းချောင်, *n.* a globe lamp.
 —ထောင့်, *n.* a tumbler.
 ဇန် 2, —ထင်း, *v.* to make, create.

ဝန် 3, *v.* to be astringent; to be dazzled.

ဝန် 4, *v.* to shuffle (cards,) ဝဲဝန်.

ဝဲနှာင့်, *n.* the heel.

ဝဲမိုး, *n.* back of the hand, upper part of

ဝဲမွတ်, *n.* an ankle. [the foot.

ဝဲမီး, *v.* to try to catch.

—စား, *v.* to seize on, possess, as a spirit.

—ဆီး, *v.* to apprehend,—ဆွဲ, *v.* to catch at.

—မိ, *v.* to catch, seize hold of.

ဝယ် 1, *v.* to go aside; to put aside.

—ရှား, *v.* to put aside.

ဝဲယောင်း, *n.* wax;—ချက်, *n.* ointment.

—ထိုင်, *n.* a candle.

ဝဲရင်ဂျီ, *n.* a Portuguese; a Roman Catholic.

ဝဲရုံ, *n.* pumpkin, ဝဲရဲ, *n.* the water-melon.

ဝဲရဲဝဲရဲ, *adv.* broken, scattered, in disorder.

ဝဲယံ,—မြှူ, *n.* a winged moth.

ဝဲယား, *n.* a metal cup, glass tumbler.

ဝဲဝါး, *n.* palm of the hand, sole of the foot.

—ခြေထပ်, *adv.* treading in another's steps.

ဝဲ 1, *n.* a four-cornered basket with a cover.

—လှာ, *n.* an oblong covered basket.

ဝဲ 2, *v.* to mend a breach, close a hole.

ဝဲယာ, *n.* the cardamom plant.

ဝဲ, *n.* a frog. [toad.

—ညှောက်, *v.* to be mildewed,—မြှုပ်, *n.* a

—ယောင်း, *n.* a tadpole, or young frog.

—ဝပ်, *a.* squat, like a toad.

—ဝပ်ထည်, *n.* a door button.

မိ *v.* to press, crush, oppress.

မိတ် 1,—ပင့်, *v.* to invite—ကြား, *v.* send an

မိတ် 2, *v.* to spill over. [invitation.

မိထာ, *adv.* right across.

- မိ, *int.* expressive of dislike, disgust.
- မီး, *v.* to comb; to brush; to card wool.
- မု, *v.* to protuberate; to be knotty.
- မုတ် 1, *n.* a kind of evil spirit.
- မုတ် 2, *n.* dust lying on the ground.
- မုတ် 3, to roast,—ကြည်း, *v.* to cremate.
- မုန်းကြီး, *see* ဘုန်းကြီး။
- မုံ 1, *n.* a cushion.
- မုံ 2, *v.* to be fine, dusty as a street.
- ထူ, *v.* to be very dusty as a road.
- မုံး,—အုပ်, *v.* to cover, cover up.
- ထွမ်း, *v.* to overspread.
- မူး 1,—မြင်, *v.* to behold reverentially.
- မျှော်, *v.* to look up to with reverence.
- မူး 2, *v.* to bud.
- မေး 1, *v.* to scab over.
- မေး 2, *v.* to turn a boat or ship from shore.
- မဲ့, *v.* to break off; to crumble.
- မဲ 1, *n.* satin,—ခန့်, *n.* a strong satin.
- မဲ 2, *n.* a playing card.
- ကစား, *v.* to play cards.
- ဝန့်, *v.* to shuffle the cards.
- ရိုက်, *v.* to play cards.
- ဝိုင်း, *n.* a party playing at cards.
- မဲ 3, *v.* to get out of the way.
- မောက်, *v.* to perforate; to burst, (*trans.*)
make explode; to fire, as blank cartridge; slake, as lime; to break one's
- ပြန်, *v.* same, last def. [faith.
- ခွဲ, *v.* to break, as an earthen vessel.
- မောက်ကား, *v.* to exchange goods, trade.
- မောင်, *n.* a raft or float.
- မောင်း 1, *v.* to rise, as a blister; to be bloated.

လောင်းဝတ်, *a.* grey, applied to horses.

လေ့, *v.* to float by effort; *n.* a cork-tree;

—အူ, *n.* cork, the wood. [a buoy.

လော် 1, *v.* to produce, bring to light.

—ထုတ်,—ပြ, *v.* to disclose.

လော် 2, *v.* to associate, keep company.

မို, *n.* a bellows,—သူကြီး, *v.* a head black-

မို, *n.* a fire-place, furnace. [smith.

မို့, *v.* to throw into or upon.

မိုးခေါင်, *n.* the green barbet.

ဖျက်,—ဆီး, *v.* to destroy.

ဖျင်, *n.* cotton cloth, made by the Burmese.

ဖျင်ကူးကစား, *v.* to raffle, *see* ထည်ကစား.

ဖျင်း 1, *v.* to be unsubstantial, useless.

ဖျင်း 2, —ရွေ, *v.* to hew off.

ဖျဉ်း, *n.* enlargement of the abdomen.

ဖျံ, *n.* an otter,—ကတိုး *n.* a beaver.

ဖျာ, *n.* a mat.

ဖျား, *v.* to be in a fever, —နာ, *n.* a fever.

—နာစွဲ,—နာမိ, *v.* to catch a fever.

ဖျူး, *v.* to sprinkle, scatter in fine particles.

ဖျောက်,—ဖျက်, *v.* to make lost, destroy.

—ဖျ, *v.* to persuade.

ဖျော့, *v.* to be pale, faded.

ဖျော် 1, to coax, pacify; to divert.

ဖျော် 2, *v.* to dilute, make thin.

ဖျိုး, *v.* to be full in flesh, corpulent.

မြင်သင်, *n.* a Frenchman.

မြင့်, *n.* affix, by, by means of.

မြစ် 1, *v.* to be, have existence; to become.

—ရလေချင်း,—ထေချင်း, *int.* ah! alas!

မြစ် 2, *v.* to sputter, crackle, snap, crepitate.

မြည်း,—ညည်း, *v.* to be slow, gentle.

- ဖြည့်, *v.* to fill, make full, complete.
 ဖြတ် 1, *v.* to cut in two; to break off.
 —စာ, *n.* a decision in writing.
 —ဆောက်, *n.* a broad flat chisel.
 —တန်းဖြတ်စာ, *n.* a written decision in law.
 ထုံး, *n.* precedent in law, —ထမ်း, a short cut.
 ဖြန့်, *v.* to spread out; to walk.
 —ကြဲ, *v.* to scatter, spread abroad.
 ဖြန်း, *v.* to sprinkle, scatter (a liquid).
 ဖြာ, *v.* to divide into several parts.
 ဖြားယောင်း, *v.* to persuade; to entice, seduce.
 ဖြတ် 1, *n.* the sand-fly.
 ဖြတ် 2, *v.* to unloose, dislocate, derange.
 ဖြန်း, —တီး, *v.* to wear away, exhaust.
 ခြ 1, *n.* a porcupine, —ဆူး, a porcupine quill.
 ခြ 2, *v.* to be white; to be pleased with.
 —စင်, *v.* to be white, clean, pure. [sin.
 ဖြေ, *v.* to untie, unroll, answer, to cancel, as
 —ရှင်း, *v.* to pardon, —လွတ်, *v.* to forgive
 ဖြော, *v.* to parboil. [freely.
 ဖြောင့်, *v.* to be straight; to make straight.
 —စင်း, *v.* to be upright, —မတ်, be honest.
 ဖြို, *v.* to break down, (trans.), demolish,
 ဖွတ်, *v.* to hide, secrete, conceal. [destroy.
 ဖွင့်, *v.* to open, လှမ်း
 ဖွတ်, *n.* a species of guana.
 —မိကျောင်း, *n.* the monitor crocodile.
 ဖွပ်, *v.* to cleanse by pounding or beating.
 —ဆောင့်, *v.* to wash clothes by beating.
 —လျှော်, *v.* to wash clothes by scrubbing.
 ဖွယ်, —ရာ, *v.* to be meet, desirable.
 ဖွံ့, *v.* to be fat, plump.
 —မျိုး, *v.* to be fat, plump, abundant.

ရွား 1, *v.* to bear, bring forth, as animals.

—ဝက်, *n.* one born at the same time.

—မြင်, *v.* *see* ရွား။

ရွား 2, *v.* to be loose, not compact; profuse.

ရွားဆေး, *n.* a grandmother, ဆဘွား။

စွဲ, *int.* expressive of dislike, disgust, pish!

ရှေ့, *v.* to seek, search for, ရှာ။

မွှေ, *v.* to bind together; to weave together.

—ကြိုး, *n.* harness, —စည်း, *v.* to bind to-

မွှေ, *n.* the husks or chaff of grain. [gether.

—နှုတ်, *n.* the finer part; bran.

၁။

ဗရုန်းဗရင်း, *adv.* in disorder.

ဗထ, *n.* strength, ခွန်အား။

ဗလီ 1, *n.* a ball, —ကစား, *v.* to play at ball.

—တံ, *n.* a bat, —တောင်, *n.* a shuttlecock.

—ရိုက်ခွက်, *n.* a battledoor.

ဗလီ 2, *n.* mosque.

ဗလုံ, *n.* a bubble rising in water.

ဗဟန်း, —အူဝါ, *n.* pyrites.

ဗယု, *a.* many, —ဝုဒ်, *n.* the plural number.

—စည်, *n.* the great drum of the palace.

ဗာတန်, ဗာတံ, *n.* the almond.

ဗာလ, *n.* a fool, လူမိုက်။

ဗိတ်မှန်, *n.* a mansion; a temple.

ဗိန္န, *n.* the small circle, သေးသေးတင် (°)

ဗုတ်, *n.* the crow pheasant.

ဗုဒ္ဓ, *n.* a Boodh.

ဗုဒ္ဓဟူး, *n.* the planet Mercury; Wednesday.

ဗုံပိုင် 1, *n.* a pump.

ဗုံပိုင် 2, *n.* coarse woollen cloth.

ဗုံပိုင်သားရေ, *n.* leather.

မုံ, (Eng.) *n.* a mortar,—ဆန့်, a bomb-shell.

ဗေဒ, *n.* the Vedas, mathematics.

—တွက်. *v.* to make astrological calculations.

ဗောက်, *n.* dandruff. [tions.

မိုင်း, *n.* cotton made up in rolls for spinning.

မိုလ်, *n.* military force; a military officer.

—ကြီး,—ချုပ်,—မှု, *n.* a general.

—မြေ,—ဝါ, *n.* forces, troops.

မုတ်, *n.* a flat wooden dish.

မုဒိတ်, *n.* a divine communication.

—ထား, *v.* to utter a divine communication.

ဈော, *n.* a kind of drum. [tion.

ဈောက်ဆိုး, *n.* a cracker, squib, မီးဆိုး

ရှင်း. *see* ဥရှင်း, *n.* a heron.

—ဆောက်, *n.* the brown paddy bird.

မြတ်, *n.* breadth, width.

မြစ္ဆာ, *n.* a Brahmin, ဝုဇ္ဈာ

မြတ္တာ, a brahmah.

မြား, *adv.* flat wise.

မျှတ်ဆိုး, *n.* a wide-mouthed water jug.

ဝ

ဆ, an abbreviation of ဆာ, a father.

—အေ, (*pron.* ဖအေ) *n.* a father.

—ကြီး, *n.* a father's elder brother.

—ခင်, *n.* a father.

—ထွေး, *n.* a father's younger brother.

—ဆက်ဆိုး, *n.* orphan bereaved of its father.

ဆက်, *n.* a side, party.

ဆင်, *n.* ordure,—ဘုတ်, *n.* an inferior hell.

ဆင်နာ, (ဗင်နာ,) *n.* tumor in the groin, a bubo.

ဆင်္ဂါလီ, *n.* a Bengalee.

ဆင်း, *n.* hemp, ganja, ဆေးမြောက်

ဆဏ္ဍာ, *n.* treasure.

- စားစိုက်. *v.* to make compensation.
- စိုး, *n.* a treasurer.—တိုက်, *n.* a treasury.
- ဆန်း 1, *n.* shallow, flat-bottomed basket.
- ဆန်း 2, *n.* a sample, specimen, muster.
- ဆန်း 3, *n.* puzzling language. ဆန်းကောင်း
- ဆယ် 1, *n.* the left side, ထက်ဝဲ။
- ဖြင့်ညှပ်ဖြင့်. *adv.* on the right and left.
- ပြောင်းညှပ်ဖြင့်, *adv.* from side to side.
- ဆန်. *v.* to be left-handed.
- ဆယ် ၂, *pron. a.* abbreviation of အဆယ်။
- နှစ်, *pron. a.* how many?—သင်း, which?
- ဆယ့်ဆေး, *n.* a drug. [(thing)]
- ဆရက်, *n.* ornaments for the neck.
- ဆဝ, *n.* a state of existence,—ပြောင်း, *v.* to
- ရှင်, *n.* a king, monarch. [die.]
- ဆဝက်, *n.* summit of the universe.
- ဆဝင်, *v.* to be in a trance.
- ဆတာ, ဆာ, *pron. a.* what thing? what?
- ဆာဝနာ, *n.* short sentences for repetition.
- ဆာသာ, *n.* language; custom; system of
- ဘိ 1, *verb affix, euphonic.* [religion.]
- ဘိ 2, *n.* a trap,—ထောင်, *v.* to set a trap.
- ဘိက္ခု, *n.* priest,—နီ, priestesses of Boodh.
- ဘိနပ်, *n.* a sandal; pagoda base, pedestal.
- ထိုးသမား, *n.* a sandal maker.
- သည်း, *n.* the straps of a sandal.
- ဘိန်း 1, *n.* opium,—ဝင်, the poppy.
- ဘိန်း 2, *n.* see ဘီး, a wheel. [mins.]
- ဘိသိတ်, *n.* a blessing pronounced by Brah-
- ဘိလူး, *n.* a monster, which eats human flesh.
- ဘီး, *n.* wheel of a carriage; comb; brush.
- ကြံ, *n.* a coarse comb.
- ချပ်, *n.* a flat comb;—စိပ်, a fine comb.

- ဘုန်း, *n.* glory,—ကြီး, a priest of Boodh.
 ဘုရင်, *n.* a chief, sovereign. [pagoda.
 ဘုရား, (*pron.* ဗရား,) *n.* a god; lord, master;
 —ကျွန်, *n.* slave to a pagoda.
 —လောင်း, *n.* one destined to be deified.
 —သခင်, *n.* supreme object of worship; God.
 ဘုံ, *n.* a mansion, division of the universe.
 ဘူး 1, a gourd; a jug, bottle or vial.
 —ဆင်စွယ်, *n.* the bottle gourd.
 ဘူး 2, *verb affix, negative assertive.*
 ဘေး, *n.* an evil, calamity.
 —တွေ့, *v.* to meet with trouble.
 —ခါနီး,—ဘျင်း,—ရန်, *n.* same as ဘေး။
 ဘေး 2, *n.* a great-grandfather.
 —မ, *n.* a great-grandmother.
 ဘွဲ့, *adv.* in what manner? how?
 ဘဲ, *verb affix, before, without, မ—ဘဲ။*
 ဘဲရံ, *n.* the gilt border of a garment.
 ဘော 1, *n.* the private parts.
 ဘော 2, *an abbreviation of သဘော။*
 ဘောက်ခနဲ, *adv.* suddenly.
 ဘောင်, *n.* a company, society.
 ဘောဇ္ဈိ, *n.* food, eatables.
 ဘေ, *n.* pure silver.
 ဘိုး, *n.* a grandfather, —*see* အဘိုး။
 —စဉ်းဘောင်ဆက်, *a.* possessions inherited
     from one's ancestors.
 ဘျာ, *n.* Sir.
 ဘွယ်, *n.* what is suitable,—*see* အစွယ်။
 ဘွား, *n.* a grandmother,—*see* အဘွား။
 ဘွေ, *n.* circular flexure in the hair of ani-
 —ကြမ်း, *v.* to have a bad flexure. [mals.
 —ဆိုး, *v.* to have an unlucky flexure.

—**တိုင့်**, *v.* to curl spirally, as ascending
စွဲ, *n.* an honorary title. [smoke.

မ

မ 1, *n.* sister,—prefixed in names of women.

မ 2, *a.* the first, oldest, original, principal,
 as **ထင်းမ**, the main road.

မ 4, *v.* to support—**စ**, *v.* to assist, relieve.

မ 5, *adv.* not,—prefixed to verbs.

မတ် 1, *v.* to covet, wish to enjoy.

—**မော**, *v.* to be inordinately attached to.

မတ် 2, *v.* to put the helm to larboard.

—**ကွန်**, *n.* a large casting net.

မက, *v.* to be not even, *i. e.* to exceed.

မကောင်းကျိုး, *n.* the punishment of demerit.

မကောင်းတရောင်း, *adv.* not well.

မကောင်းမှု, *n.* demerit, **မကုသိုလ်**.

မကောမက, *adv.* not sufficiently, not enough.

မကို, *n.* a Mogul. [crown.

မကိုဋ်, *n.* a royal crest—**သရဗ္ဗ**, *n.* a royal

မရွတ်, —**မယွင်း**, *adv.* certainly, truly.

မင်္ဂလာ, *n.* a blessing; a religious rite.

—**ဆောင်**, *v.* to perform a religious ceremony.

—**ဆောင်သတို့သား**, *n.* a bridegroom.

—**ဆောင်သတို့သမီး**, *n.* a bride.

—**တိုင်း**, *n.* duties to government.

—**သုတ်**, *n.* rules of happiness.

မင်း 1, *n.* a ruler, governor.

—**ကြီး**, *n.* a king, a great minister of state.

—**တရား**, *n.* a monarch—**ပြု**, *v.* to rule.

—**ဘုရား**, *n.* a title of honor, your Honor.

—**မြောက်တန်ဆာ**, *n.* *regalia*. [nor.

—**လှထင်**, *n.* executor of orders of a gover-

—သွီး, *n.* a princess,—သိ, *n.* an ambassa-
—သား, *n.* a prince. [dor.

မင်း 2, *pron.* you, *mas.*

မင်းဦးမင်းလွင်, *a.* or *adv.* out of lawful wed-

မင်းကွတ်, *n.* the mangosteen. [lock.

မင်းထုပ်, *n.* a bolt.

မစင်,—တီးပြင်, *n.* *fæces*, ordure.

မည် 1, *v.* to have a name, be called.

မည် 2,—သည်, *pron.* *a.* what? whatever.

—သို့, *pron.* *a.* of what sort, (interrogative.)

မည် 3, *verb affix*, shall, will.

မည်သရီ, *n.* red velvet.

မည်း, *v.* to be dark, black, နက်

မဏ္ဍပ်, *n.* a large shed or booth.

မတ် 1, *n.* four annas,—ပြား, *n.* a pie.

မတ် 2, *v.* to be erect; to make erect.

—တတ်,—ထတ်, *adv.* in an upright posture.

မတန့်, (*pron.* မဒန့်,) *adv.* unseasonably.

မတော်တဆ, *adv.* happening unluckily.

မနက်, *a.* corruption of နံနက်, the morning.

မနီးမကမ်း, *adv.* rather distant.

မနေ့, *n.* yesterday,—ည, *n.* last night.

မနော, *n.* the mind, မိတ်

—ကံ, *n.* a deed performed by the mind.

မနိကျည်း, (*pron.* မဂျည်း,) *n.* the tamarind.

—ကြက်ဆူး, *n.* the tamarind fruit.

မန္တိ,—မန္တရား, *n.* a muntra, a charm, spell.

မန္တလီ, *n.* a counterfeit precious stone.

မန်း, *v.* to charm.

မနှစ်, *n.* last year.

မမ, *n.* a mistress, madam.

မယ်, *n.* mother,—ရှင်, respectable matron.

—သီယရှင်,—သူတော်, *n.* a vestal, nun.

- မယား, *n.* a wife,—ကြီး, the principal wife.
 —ငယ်, *n.* inferior wife.—နေ, *v.* to have wife.
 —ပါသား, *n.* wife's son by a former husband.
 မယ်နံ, *n.* a large iron nail.
 မရဏ, မရဏာ, *n.* death.
 —သန့်, *n.* the near approach of death.
 မရန်း, *n.* the marian tree,—ရောင်, *n.* yellow
 မရီး, *n.* a wife's elder sister. [color.
 မလိုင်း, *n.* cream, မှိုဆီ။
 မလိုတမ, *adv.* with ill-will, မနာလိုသည်နှင့်။
 မသကာ, *n.* fresh butter.
 မသာ, *n.* a funeral.
 —ခင်း, *n.* funeral preparations, ceremonies.
 —ချ, *v.* to convey a corpse to the place of
 မသူတော်, *n.* a bad man. [interment.
 မဟာ, *a.* great, excellent.
 မဟာဆီ, *n.* lymph,—ဆကြော, a lymphatic.
 မဟာဝင်, *n.* universal history.
 မထုတ်တရုတ်, *adv.* not right.
 မဟူရာ, *n.* agate, onyx, opal, etc.
 —ကြောင်ဝင်, *n.* onyx,—နီ, *n.* carnelian.
 မံ, *v.* to plaster, cover with a soft substance.
 မာ, *v.* to be hard; to be well, healthy.
 —ချာ, *v.* to be well, healthy.
 —ဆာ, *v.* to be hardy, vigorous.
 မာဂဓိ, *n.* a household nat.
 မာတိကာစဉ်း, *n.* an index.
 မာဒရုတ်, *n.* muslin, မာဒရုတ်ပိတ်။
 မာနီ,—စောင်,—စောင်း, *n.* pride.
 —ပြ, *v.* to pretend to be angry.
 —မူ, *v.* to be sullen.
 မာန, *n.* pride,—ထောင်လွှား, *v.* to be proud,
 မာယာ, *n.* artifice. [haughty.

- မာသကာ, *n.* the guava tree.
 မာဏိန်, *n.* a ship's officer; pilot.
 —တိုင်, *n.* a flag-staff.
 မိ ၁, မိကောင်းဖခင်, *n.* respectable parentage.
 —ကြီး, *n.* a mother's elder sister.
 —ငွေ, *n.* a mother's younger sister.
 —ထ, *n.* parents, father and mother.
 —ရိုးသဏ, *n.* traditional customs.
 —ရိတ်ဇရာ, *a.* hereditary. [mother.
 —သက်ဆိုး, *n.* an orphan bereaved of its
 မိ ၂, *n.* daughter, —prefixed to names of
 girls and young women.
 မိ ၃, *v.* to get hold of, catch after pursuing.
 မိ ၄, *verb affix*, implying carelessness or
 မိကျောင်း, *n.* an alligator. [fault.
 မိစ္ဆာ, *n.* falsehood, error.
 —မိဋ္ဌိ, *n.* falsehood, error; a heretic.
 —နတ်, *n.* an evil nat.
 မိတ် ၁, *n.* affection, friendship.
 —ကျွမ်းဝင်, *v.* to be intimate with.
 —ဆွေ, *n.* a friend, သဆွေဝင် ပွန်း
 —ဆွေဖွဲ့, —ဖွဲ့, *v.* to become friends.
 —ထင်စုံ, *n.* a married couple.
 —သဟာယ, မိသဟာယ, *n.* a union of friend-
 မိတ် ၂, *n.* the prickly heat, [ship.
 မိန့်, *v.* to speak authoritatively.
 မိန်း, —မော, *v.* to be faint; to be stupefied.
 မိန်းမ, —မိမ္မ, *n.* a woman.
 —ကလေး, မိန်းကလေး, *n.* a girl.
 —မိုး, *n.* a eunuch.
 —ရှင်, *n.* a harlot, ပြည်တန်ဆာ
 —လျှာ, *n.* a hermaphrodite.
 မိဖုရား, —မိဘုရား, *n.* a queen.

မိမိ, *pron.* one's self, yourself, himself, etc.

မီး, *n.* fire, — အိမ်, *n.* a lantern.

— အိမ်ကြော, *n.* a magic lantern.

— ဆိုး, *n.* a fire-cracker, နှောက်ဆိုး။

— ကျည်, *n.* a rocket, မီးပျံ။

— ကျီး, (*pron.* မီးချေး,) *n.* live coals.

— ခတ်, *v.* to strike fire, — ခုံ, *n.* candlestick.

— ခဲ, *n.* a live coal, — *comp.* မီးကျီး။

— ခေါင်း, *n.* tithing-man, chief of ten houses.

— ခိုး, *n.* smoke; *v.* to smoke annoyingly.

— ချိတ်, *n.* a fire-hook, — ခြင်, *n.* a lucifer

— ခွက်, *n.* a cup to burn oil in. [match.

— ခြိမ်းရေစက်, *n.* a fire-engine.

— စာ, *n.* a wick; — စာညှပ်, *n.* snuffers.

— ဆော်, *v.* to give warning against fire.

— ညှပ်, *n.* fire-tongs, — တောက်, *n.* a blaze.

— တောင်, *n.* a volcano, — တိုက်, *v.* to set

— တိုင်, *n.* a candle, torch. [fire to.

— ထုပ်, *n.* fire wrapped up for throwing.

— နေ, *v.* to be in childbed, — ပန်း, *n.* fire-

— ပါသေနတ်, *n.* a firelock. [works.

— ပိတုန်း, — ပူဇော်, *n.* kinds of rocket.

— ပူစွန်ဆိတ်, *n.* a kind of squib.

— ပုံး, *n.* a paper lantern.

— ပူ, *n.* a flat-iron, — ပူတိုက်, *v.* to iron clothes.

— ပေါက် *n.* a spark.

— ပေါက်ဆက်နက်, *n.* a matchlock.

— ပျံ, *n.* a rocket, — ပြတိုက်, *n.* light-house.

— ပြသံဆန်, *n.* a light-ship.

— ပြောင်း, *n.* a pipe to blow fire with.

— ပွား, *n.* spark, — ပွားထွက်, *v.* to sparkle.

— ဖောင်, *n.* a fire-ship, — ဖို, *n.* a fire-place.

— ဖိုနား, *n.* a fireside.

- စွား, *v.* to bring forth (a child).
- မောင်းခတ်, *v.* to give warning against fire.
- ငွေ, *v.* to make fire, —မှန်, *n.* lense.
- မှုန့်, *n.* embers, —ယန္တရားစက်, *n.* a steam
- ရထား, *n.* a locomotive. [engine.
- ရထားတွဲ, *n.* a rail-car.
- ရထားရုံ, *n.* a railway station.
- ရထားရုံပိုင်, *n.* railway station master.
- ရှို့, *v.* to set fire to.
- ထောင်မာ, *n.* the scar of a burn.
- လှို့, *v.* to warm one's self by fire.
- လျှံ, the flashing of flame.
- သင်္ဘော, *n.* a steam vessel.
- သင်္ဘောခေါင်တိုင်, *n.* a steamer's funnel.
- သတ်မိုပိုင်, *n.* a fire-engine.
- သား, *v.* to clear a path to check fire's ad-
- သွေး, *n.* dead coal, charcoal. [vance.
- မီးရပ်, *n.* the menses.
- ခြောက်, *n.* a stoppage of the courses.
- စို, *n.* excessive discharge of the menses.
- နာ, *n.* a disease of the menses.
- မြန်, *v.* to have a return of the menses.
- မှန်, *v.* to be regular in the menses.
- ရက္ခ. *adv.* certainly, verily, ကေနိအမှန်။
- ရခိတ်, (*pron.* မုတ်ခိတ်,) *n.* the beard.
- ကြိုး, *n.* a guy-rope.
- ရခိုး, (*pron.* မုတ်ခိုး,) *n.* a huntsman.
- ရခိုးမိ, *n.* a widower, —ရခိုးမ, *n.* a widow.
- ရတ် 1, *n.* aloes.
- ရတ်, *n.* an arch.
- ပေါင်းကူး, *n.* an arch; *v.* to make an arch.
- ရက္ခ, *n.* a rupture, hernia.
- ရက္ခမနာ, *n.* species of leprosy, တောင်ဂူနာ

- မုတ်ပုတီး, *n.* a kind of necklace.
 မုဒိမ်း, *n.* a ravisher,—ကျင့်, *v.* to ravish.
 မုန်ညင်း, *n.* the mustard plant; mustard.
 မုန်တိုင်း, *n.* a storm, tempest.
 မုန်လာ, *n.* the radish plant,—ဥ, *n.* a radish.
 —ဥချို, *n.* the parsnip,—ဥနီ, *n.* the beet.
 —ဥဝါ, *n.* the carrot,—ဥပိုင်း, the turnip.
 မုန့်, *n.* bread,—ကင်, *n.* rusk, toast.
 —ကျော်, *n.* fried cake,—ကြာဆံ, vermicelli.
 —ကြွပ်, *n.* a wafer,—စိင်း, *n.* dough.
 —ဆီကျော်, *n.* fried cake,—ညက်, *n.* flour.
 —ဌာပနာ, *n.* a pie,—တီ, *n.* vermicelli.
 —နပ်, *n.* porridge,—ပင်, *n.* the bread-fruit.
 —ပြစ်စထက်, *n.* a pancake,—ပြား, *n.* a cake.
 —မြူ, *n.* blanch mange.
 —လေဘွေ, *n.* a thin cake, light and brittle.
 —တင်းခါး, *n.* Burmese vermicelli.
 မုန်း, *v.* to dislike, hate, detest, မြင်စွန်း။
 —ဆားကြိုး, *v.* to be inveterately enraged.
 —ထား, *v.* to hate intensely.—မာန်, wrath.
 —မာန်ဖို, *v.* to show wrath.
 မုယော, *n.* barley.
 မုသာ, (*pron.* မူသာ,) *n.* falsehood.
 မုံ, *n.* any dye—ဆိုး, *v.* to dye.
 မူ 1, *n.* original writing.
 —ရင်း, *n.* an autograph.
 မူ 2, *v.* to do, perform; to act like.
 —ကား, sometimes မူ, *n.* affix, nominative.
 မူထ, *n.* an origin, foundation.
 —စပ်,—မှန်, *v.* to be uncompounded.
 မူး 1, *n.* a moo, a weight. two annas.
 မူးမတ် 2, မူးတော်မတ်တော်, *n.* the nobility.
 မူး 3, *n.* a small river, a rivulet.

- မူး ၁, —တူး, —မော်, —ဝေ, to be giddy; to be sea-sick: to be intoxicated.
- မေတ္တာ, *n.* affection, love; a blessing.
- စာ, *n.* a friendly letter, epistle.
- ခွီ, *v.* to wish well to, to bless, pray for.
- ပြု, *v.* to do a kindness.
- မေထုန်, မေရုန်, *n.* sexual intercourse.
- မေ့, —ကျန်, *v.* to forget, to be stunned.
- ဆေး, *n.* chloroform.
- လျော့, မေ့ရော့ *v.* to forget.
- မေး ၁, *n.* the lower jaw.
- ခိုက်ခိုက်တုန်, *v.* to chatter with the teeth.
- စေ့, *n.* the chin.—တွဲကြီး, a martingale.
- ရိုး, *n.* lower jaw-bone, —သိုင်းကြီး, a curb.
- မေး ၂, —စစ်, —မြန်း, *v.* to ask, inquire.
- မဲ့, *v.* to be wanting; not to be.
- မဲ ၁, *n.* anil, the indigo plant; indigo.
- မဲ ၂, *n.* a lot, —ချ, *v.* to cast lots.
- မဲ ၃, *see*, မည်း, *v.* to be dark, black.
- မော, —ပန်း, *v.* to be tired, fatigued.
- မောက်, *v.* to be rounded.
- မောင်, *n.* the brother of a woman, prefixed to names of men.
- နှံ, *n.* a husband, လင်
- မင်း, —မင်း, *pron.* you, *mas.*
- ရှင်, (*pron.* မောင်ယင်) *n.* a probationer for the priesthood.
- မောင်း ၁, *n.* the arm; a lever; a well-pole.
- ဆိုး, *n.* the socket of the shoulder.
- ကျောက်, *n.* a kind of pestle.
- ချိယား, *n.* a clasp-knife, —စွပ်, *n.* a sleeve.
- တင်, *v.* to set a spring.
- တုံး, *n.* the lever of a rice pounder.

- ရင်း, *n.* the upper part of the arm.
- မောင်း 2, *n.* a Burmese gong.
- ကြော်, *v.* to expose by beat of drum.
- လှည့်, *v.* to go about as crier, bell-man.
- မောင်း 3, *v.* to drive, drive away (an animal).
- မောင်း 4, *v.* to be dark red or purple.
- မောင်းမ,—မိတ်သံ, *n.* concubine of a king.
- မောဟ, *n.* darkness, ignorance, folly.
- မော့,—ကြည့်, *v.* to look up. [upward.
- မော်, *v.* to be ascending; look forward and
- မို, *v.* to be raised in the center.
- မိုက် 1, *n.* a crucible, cupel.
- မိုက် 2,—မဲ, *v.* to be dark; ignorant, wicked.
- မိုးလင်း, *n.* the sky, the clouds; rain.
- စုံ,—စုံ, *v.* to be covered with clouds.
- ကာ, *n.* an awning.
- ကာသ, *n.* the rains,—ကုတ်, *n.* horizon.
- ကောင်း, *v.* to rain abundantly.
- ကောင်းကင်, *n.* the sky.
- ကြိုး 1, *n.* a thunderbolt, မိုးလင်းကြိုးစက်
- ကြိုး 2, *n.* an alloy of copper and gold.
- ကြိုးစက်, *n.* a galvanic battery.
- ကြိုးသစ်, *v.* to thunder in short claps.
- ကြိုးပြစ်, *v.* to strike (as lightning).
- ကြိုးသွား, *n.* a thunderbolt,—ခေါင်, *v.* to be
- ခို, *v.* to take shelter from the rain. [dry.
- ချုပ်, *v.* to shut in, as evening.
- မြုန်း, *v.* to thunder,—ရွှေ, *v.* to rain in-
- တိမ်, *n.* a cloud. [cessantly.
- နှင်း, *n.* snow,—ပေါက်, *n.* a drop of rain.
- ပွင့်, *n.* snow,—ဖွဲ, *n.* fine rain.
- ဖွဲကျ,—ဖွဲဖွဲကျ, *v.* to drizzle.
- မာ, *n.* the willow.

- မြည်, *v.* to rumble in the sky.
- ရွာ, *v.* to rain,—လင်း, *v.* to dawn.
- သက်မုန်တိုင်း, *n.* a storm, tempest.
- သီး, *n.* hail,—သီးကျ, *v.* to hail.
- သောတ်, *v.* to be early in the morning.
- မို့ *n.* affix causative, because of.
- မို့တုံး, *a contraction of မဟုတ်တုံး။*
- မို့သား, *a contraction of မဟုတ်သား။*
- မိုး, *v.* to cover without touching, to be
- မှတ် 1, *n.* a gem, precious stone. [chief.
- ဝါး, *n.* gold or silver leaf.
- မှတ် 2, *n.* the eye,—ကွယ်, *adv.* out of sight.
- ခမ်း, *n.* the edge of an eyelid.
- ခုံး, *n.* the arch over the eye.
- ခုံးမွေး, *n.* the eyebrow.
- ချစ်, *n.* a charm to excite love.
- ချို, *adv* with a sweet smiling face.
- ချိုကျွေး, *v.* to allure with a smiling face.
- မြေပြတ်, *v.* to lose sight of.
- ခွံ, *n.* an eyelid,—စဉ်း, *n.* eye medicine.
- မိ, *n.* the eye,—မိစောင်း, *v.* to be squint-
- မိရှင်, *v.* to be quick-sighted. [eyed.
- ဓနု, *n.* the pupil of the eye, မှတ်ဆန်။
- စောင်းထိုး, *v.* to cast a side glance.
- တောင်, *n.* the eyelashes.
- တောင်ခတ်, *v.* to wink.
- တွင်း, *n.* socket of the eye, မှတ်လုံးအိမ်။
- ရန်းကြီး, *v.* to resent, feel ill-will.
- မှန်, *n.* spectacles.
- မှောက်, *n.* presence; present time.
- မှောင်ကျက်, *v.* to scowl, look stern, angry.
- ရစ်, *n.* the iris,—ရည်, *n.* a tear.
- ရည်ကျ,—ရည်ယို, *v.* to weep.

- ရည်ဝဲ, *v.* to have the eye filled with
- ရိပ်, *n.* a hint given with the eye. [tears.
- ရိပ်ကောင်း, *v.* to be quick-sighted.
- ထုံး, *n.* the eyeball.
- ထုံးအိမ်, *n.* the socket of the eye.
- လှည့်ပြ, *v.* to practise legerdemain.
- လှည့်သမား, *n.* a juggler.
- မျက်နှာ, *n.* the face, the countenance, a surface, a cardinal point. [aspect.
- အထား, *n.* the looks,—အနေ, *n.* natural
- ကြက်, *n.* a canopy,—ကြီး, *v.* to be dis-
- ရှင်းဆိုင်, *adv.* face to face. [tinguished.
- မြို, *v.* to be dark in countenance.
- ထား, *v.* to look stern, *n.* a stern aspect.
- ထားကောင်း, *v.* to be sober, grave.
- ထူ, *v.* to be gruff in countenance.
- ပွက်, *v.* to blush; to lose favor.
- ပြ, *v.* to show the face,—ပြင်, *n.* surface.
- ပြု, *v.* to look toward,—ဂွံ, *n.* charm
- ဖုံး, *n.* a veil. [to excite love.
- မြင်, *v.* to bring forth (a child).
- ရ, *v.* to gain countenance, obtain favor.
- ထွေ, *v.* to turn away the face.
- မျက်ပါးခတ်, *v.* to beat out gold-leaf.
- မျဉ်း, *n.* a ruler, ruling line, a ruled line.
- ကြောင်း, *n.* a ruled line,—ကြီး, *n.* a ruling line. [ruler.
- ချ, *v.* to rule with a rule,—တံ, *n.* a
- များ, *v.* to be many,—ပြား, *v.* to be abun-
- မျော 1, *n.* a pole, slender post. [dant.
- မျော 2, *v.* to float down.
- မျော 3, *v.* to faint away.
- တိ, *n.* a monkey,—ကျား, monkey-tiger.

- တံငါ, *n.* the fisher-monkey.
- ထိုင်ခုံ, *n.* a steersman's seat.
- မောင်းမ, *n.* the slow loris.
- ထက်, *n.* a hasp, long hinge; a clamp.
- မှောက် 2, *n.* the potato or yam plant.
- ဥ, *n.* a potato, ဥကြီး, —ခေါင်း, a yam.
- မှောက်မထား, *v.* to commit adultery (as woman.)
- မှောက်သား, *n.* a correlate in marriage.
- မျို, *v.* to swallow; restrain one's feelings.
- မျိုက်, *v.* to be singed.
- မျိုး, —စေ့, *n.* seed, seed-grain, —ဝဲ, seed-
မြ, *n.* an emerald. [pulse.
- မြက် 1, —ပင်, *n. n.* grass.
- ခင်း, green sward, a meadow.
- ဖုတ်, *n.* a clump of grass.
- ရွက်, *n.* a blade of grass.
- မြက် 2, *v.* to stick (in the throat).
- မြက် 3, *v.* to cut sharp, as a knife; to be
မြင်, *v.* to see. [pungent, as flavor.
- ပွင်း, *v.* to dislike, hate, မုန်း။
- မက်, *v.* to dream, —သာ, *v.* to see easily.
- မြင်တထင်းသား, *n.* a bastard child.
- မြင့်, *v.* to be high; exalted, distant in time.
- မြတ်, *v.* to be surpassingly eminent.
- မြင်း 1, *n.* a horse, —ကြောင်မျိုး, *n.* a zebra.
- ခံ, *n.* a horse-breaker, —ခိုး, horse-stealer.
- စာ, *n.* horses food, —စီး, a horse's rider.
- စီးသူရဲ, *n.* a trooper, —စု, mounted militia.
- စောင်း, *n.* a stable, —တပ်, *n.* cavalry.
- တား, *n.* a fence of cross-bars.
- ထိန်း, a groom. —မြိုင်, *v.* to race with horses.
- မြီး, *n.* a gelding, —မြေ, *n.* a race-horse

- ပွဲ,—မြိုင်ပွဲ, *n.* a horse-race,
 —ဇောင်, *n.* a Burmese bier. [horses.
 —လာ, *n.* a stallion,—သည်, *v.* a dealer in
 —သည်ကြော်, *n.* a courier,—သေနတ်, a pistol.
 မြင်း ၂,—ခွ. *n.* a wen.
 မြင်းခေါင်း, *n.* the shin, ညိုကြည်း။
 မြင်းမိုရ်, *n.* the Myenmo mount.
 —ပိတ်, *n.* the gable end of a house.
 မြင်းသမိုက်, *n.* the piles.
 မြစ် ၁, *n.* a river.
 —ကြော,—ကြောင်း, *n.* the channel of a river.
 —စည်, *n.* the course of a river.
 —ဆုံ, *n.* a confluence of rivers.
 —ဖျား, *n.* the head or source of a river.
 မြစ် ၂, *n.* a great-grandchild.
 မြစ် ၃,—တား, *v.* to impede, prohibit.
 မြည် ၁,—တွန်, *v.* to sound, produce sound.
 မြည်, ၂. *v.* to find fault,—ဘမ်း, *v.* to lament.
 မြည်း,—စမ်း, *v.* to taste of.
 မြတ်, *v.* to be excellent; to be a gain.
 မြတ်နိုး, *v.* to love, like, (honorific).
 မြန်,—ဆန်,—သက်, *v.* to be quick, swift.
 မြန်း, *v.* to ask, inquire.
 မြွေ, (*pron.* ဗမာ,) *n.* a Burmese.
 မြသပူ, *n.* a swivel.
 မြိန်,—ရှက်, *v.* to relish, enjoy.
 မြီ, *n.* a debt, ကြွေး,—ချ, *v.* to lend money.
 —ချေး, *v.* to borrow money,—စား, a debtor.
 —ဆပ်, *v.* to pay a debt,—တက်, to increase
 —တိုင်, *n.* a security for debt. [by interest.
 —တိုး,—ပွား, *n.* the interest of a debt.
 —ရင်း, *n.* the principal,—ရှင်, *n.* a creditor.
 မြီးထူး, *n.* the root of the tail, the rump.

မြီးထိုင်း, *n.* a crupper.

မြိပ်, *v.* to be submerged ; buried; disappear.

မြီ 1, *v.* to be barren, applied to females.

မြီ 2, *v.* to conceal one's self, keep still.

မြီ, *v.* to chew with the gums.

မြိ, *n.* minute particles of floating dust.

မြီး,—စာဒ,—ထူး,—ရွှင်, *v.* to feel pleasure.

မြေ, *n.* earth, ground,—ဆင်, an earthen cup.

—သြဇာ, *n.* richness of earth.

—ကတုတ်, *n.* a rampart, or mound of earth.

—ကောင်း, *v.* to be fertile.

—ကြမ်း, *v.* to be rough, barren.

—ကြိ, *v.* to smear with clay, dung, etc.

—ကြီး, *n.* the earth,—ကွတ်, aspot of earth.

—ခွေး, *n.* a fox; a kind of cricket.

—ခုန်း, *n.* an *ignis fatuus*,—စေး, *n.* clay.

—ခိုင်, *n.* a clod, [ground.

—ဆိမြေခွန်, *n.* revenue paid on produce of

—ထိုက်, *n.* a cellar, vault, [land.

—ထိုင်း, *n.* a measurer and distributor of

—နီ, *n.* red ochre,—နွဲ့, *n.* alluvial soil.

—ဝဲ, *n.* Manila root, ground-nut.

—ပြင်, *n.* the earth's surface,—ဖြူ, *n.* chalk.

—မြို့, *n.* a fortification of earth,—ရိုင်း, *n.*

—ရိုး, *n.* a ridge of earth. [wild land.

—လွန်, *v.* to destroy utterly, to desolate.

မြေ, *v.* to be decayed.

မြေး, *n.* a grand-child.

မြီ 1, *n.* an ass.

မြီ 2,—စွဲ,—မြီ, *v.* to be stable, firm.

မြောက် 1, *n.* the North.

မြောက် 2, *v.* to be raised, to accomplish.

မြောက် 3, *ordinal numeral auxiliary.*

- မြောင်း,—ကြား, *n.* a long, narrow, winding
 —ရိုး, *n.* ravine, gully. [valley.
 မြောင်း, *n.* an artificial water-course.
 မြိုင်, *n.* a pleasant grove.
 —စိန်, *n.* crystallized quartz.
 မြို့, *n.* a fortified place; a city, chief town.
 —တော်, *n.* the chief of a city.
 —ကိုင်း, *n.* a subordinate ruler of a city.
 —ကျေးထက်, *n.* suburbs, —စာရေး, *n.* a bailiff.
 —စား, *n.* one who receives the revenue of
 —ပြ, *n.* a fortification. [a city.
 —ပြစွာပြည်, *n.* the whole country.
 —ရိုး,—ရိုးမြို့တာ, *n.* a wall, a fortress.
 —ဝန်, *n.* governor of a city, a viceroy.
 —သူကြီး, *n.* the chief of a city, a sheriff.
 ဖွ, *v.* to be friable easily coumbled.
 ဖွတ်,—သိပ်, *v.* to be hungry or thirsty.
 ဖွန်, *v.* to be good, excellent.
 ဖွန်း, *v.* to be overwhelmed; to faint away.
 —တည့်, *v.* to be noon.
 —တိမ်း,—လွဲ, *v.* to be afternoon.
 —ထပ်, *n.* time between 9 and 12 o'clock.
 ဖွမ်း,—ပံ, *v.* to plaster, overlay.
 နွေ 1, *v.* to sleep,—ရာ, *n.* a mattress.
 နွေ 2,—မြူး,—လျှော်, *v.* to enjoy, delight in.
 ငွေ 1, *see* အငွေ, *n.* the hair of the body.
 —ညှင်းထ, *v.* to experience horripilation.
 ငွေ 2, to bear, bring forth, ဖွား။
 —သမ္ဘင်, *n.* a father,—သမိခင်, *n.* a mother.
 ငွေ 3,—စား, *v.* to feed, nourish,
 —စားသား, *n.* an adopted son.
 —မြ, *v.* to tend carefully, tenderly.
 ဇွဲ, *v.* to be gray, to be dim, as the eye.

- မြတ်, *v.* to utter, speak.
မြေ, *n.* a serpent, snake.
—ကောင်း, *n.* a harmless snake.
—မိမ်း, *n.* the common green serpent.
—မိမ်းမြီးရှည်, *n.* the ribbon snake.
—ဆိုး, *n.* a poisonous serpent.
—ဝါ, *n.* an ichneumon, —ဗွေး, *n.* a viper.
—ဟောက်, *n.* the cobra.
မှ *n.* affix, from, out of, besides.
မှ 2, *verb affix, continuative.*
မှတ်, *n.* a gad-fly.
မှင်, *n.* ink, —ဆိုး, *n.* an inkstand.
—ကြောင်ထိုး, *v.* to tattoo in figures.
—စေ့ထိုး, *v.* to tattoo in fine specks.
—တံ, *n.* a pen, —တုံး, *n.* a printer's roller.
—တောင့်, *n.* India ink, —ထင်, *v.* to be dis-
မှည့် 1, *v.* to name, give a name. [tinct.
မှည့် 2, *v.* to be ripe, —ပြေ, *v.* be overripe.
မှတ် 1, *n.* a touchstone, —ခံ, *v.* to burnish.
—ဖျ, *v.* to rub on a touchstone.
မှတ် 2, *v.* to note down, observe; be of
—ကျိုး, *v.* to lay up in mind. [opinion.
—ချက်, *n.* a written official notice.
—စု, —စုစာ, *n.* a journal of events.
—တိုင်, *n.* a post set up for a mark. [ter.
—ထား, *v.* to observe, —ပုံ, *n.* a record, regis-
—ပုံတင်, *v.* to enter among official records.
—မိ, *v.* to remember, retain in memory.
—သား, *v.* to mark, note down.
မှန် 1, *n.* window-glass; a looking-glass.
—အိမ်, *n.* a lantern, မီးအိမ်
—မိ, *v.* to overlay with glass.
—ပြောင်း, *n.* a telescope or microscope.

- ဖြတ်မိန်, *n.* a diamond to cut glass with.
 — ဘီလူး, *n.* a magnifying glass or mirror.
 မှန် 2, to hit (a mark,) ထိ; to be right.
 — ကန်, *v.* to be right.
 မှန်ကူ 1, *n.* a rhomb, — ကွက်, *n.* a rhomb.
 မှန်း 1, *v.* to aim, intend.
 — မိ, *v.* to have an indistinct recollection.
 မှန်း 2, *verb formative.* [struction.
 မှာ 1, *v.* to instruct, — ခဲ့, *v.* to leave in-
 — စာ, *n.* letter of advice, or instruction.
 — ထား, *v.* to give instruction to be acted
 — လိုက်, *v.* to instruct. [on hereafter.
 မှာ 2, *n.* *affix*, at, among, concerning.
 မှား, *v.* to miss (a mark,) to err.
 — ယွင်း, *v.* to sin; be guilty of illicit sexual
 မှိတ်, *v.* to shut (the eye). [intercourse.
 — ကြည့်, *v.* to blink, — နေ, *v.* to twinkle.
 မှိန်, *v.* to be faded, as color or brightness.
 မှိန်း 1, *n.* a harpoon. [catch.
 မှီ 1, *v.* to reach, attain to, come up with,
 မှီ 2, — ခို, to adhere to, take refuge in.
 — စုံ, *n.* a large cushion to lean on.
 — ဝဲ, *v.* to cleave to, adhere to.
 မှီ 3, *verb affix*, before, — မှီ
 မှုတ်, *v.* to blow; to hiss as a snake.
 မှုန်, *v.* to be dim, as the eyes.
 — တုန်တုန်, *adv.* dimly, obscurely.
 မှူး, *v.* to be chief of, rule over, govern.
 — တော်မတ်တော်, *n.* chiefs and nobility.
 မှဲ့, *n.* a mole, dark spot on the body.
 မှောက်, *v.* to place in a prone position.
 — မီးမှောက်ခုံ, *adv.* over and over.
 — ခုံ, *adv.* pronely, — လှန်, *v.* to overthrow.

မှောင်, *v.* to be very dark,—*n.* darkness.

—ကျ, *v.* to grow dark as from a squall.

မှော် ၁, *n.* certain magical influence.

—ဝင်, *n.* a magician.

မှော် ၂, *n.* duckweed.

မှို, *n.* a fungus; mould, mildew; a nail.

—တက်, *v.* to be mouldy.

မှိုင်း, *v.* to be lost in thought; to be dull.

—ထိုင်ထိုင်, *adv.* rather downcast.

မှိုင်း ၁, *n.* fume, vapor.

—ခံ, *v.* to receive fumigation.

မှိုင်း ၂,—ဝေ, *v.* to be dark.

မျှ ၁, *v.* to divide and distribute equally.

—လိုက်, *v.* to give away.

မျှ ၂, *v.* to be equal, as much as, *adv.* even.

—တ, *v.* same; to be proportionate.

မျှစ်, *n.* a bamboo sprout.

မျှား, *v.* to catch with a bait.

မျှေး, *v.* to overspread,—ရှက်, to be overspread.

မျှော, *v.* to set afloat.

မျှော့, *n.* a leech; an iron clamp.

—ကုတ်, *v.* to clamp; *n.* an iron clamp.

—ထိုက်, *v.* to apply a leech.

မျှော်,—ကြည့်, *v.* to look forward; to expect;

—ခင်း, *n.* a prospect. [anticipate.

—ခေါ်, *v.* to look forward; have foresight.

—ငံ့, *v.* to look for, wait in expectation.

—စင်, *n.* a look-out,—တင်း,—လင့်, *v.* to hope.

—တွေး, *v.* to conjecture.

—ရှု, *v.* to look forward to.

မျှိုက်, *v.* to singe, scorch.

မြင့်, *v.* to make high, exalt.

မြား, *n.* an arrow.

—ကျည်တောက်, —တောင့်, *n.* a quiver.

—ခွက်, *n.* feathers of an arrow.

မြုပ်, *v.* to submerge; bury; cause to disappear.

မြီး, *n.* a fish-trap, ငါးမြီး။ [pear.

မြှီ, *v.* to please, delight; to allure, decoy.

မြှောက်, *v.* to toss; to raise; exalt; to flatter:
to multiply arithmetically.

—ကိန်း, —မြေ, *n.* a multiplier.

—စား, *v.* to promote.

—ရက်ိန်း, *n.* a product, (in arithmetic.)

မွှ, *v.* to pulverize.

မွတ်, *v.* to be fine; to be very smooth.

မွှာ, *v.* to gash obliquely, မွှား, *n.* a tick.

မွှေ, —နှောက်, *v.* to agitate; to annoy, vex.

မွှေ, *v.* to twirl. [the head.

—နှောက်, *v.* to whirl round by the hair of

မွှေး, *v.* to smell sweet, be fragrant.

ဝ။

ယက်, *v.* to scaratch or paw the earth.

ယက်မန်း, *n.* rice porridge.

ယက်သဲ့, *n.* a scoop for catching fish.

ယခင်, *n.* past time.

ယခု, *n.* the present time, —နေ့, *n.* to-day.

—မှ, *adv.* only just now, —မှာ, *adv.* now.

ယင်, *n.* the common fly; any flying insect.

—ခိုး, *n.* the jumping spider, —ချွေး, *n.* a

—မြောက်, *n.* a fly-flap. [freckle.

ယင်း 1, *pron. a.* that, —သို့, *pron. a.* such.

ယင်း, 2, *n.* bamboo fish trap.

ယင်းတိုက်, *n.* Maulmain ebony.

ယစ်, —မူး, *v.* to be drunk, —ထုပ်, *n.* a sot.

—ချိုး, *n.* an intoxicating drug or liquor.

- ယဇ်, *n.* a sacrifice,—ဇာ, *n.* sacrificial food.
 —ပရောဟိတ်, *n.* a priest,—ပတ္ထင်, *n.* an altar.
 —ပူဇော်, *v.* to offer a sacrifice.
 ယဉ်မင်း, *n.* a doll.
 ယဉ် ၂, *v.* to be tame; to be civilized.
 —ကျေး, *v.* to be well-bred.
 —ဇံ, *v.* to be polite in speech.
 ယနေ့, *an abbreviation of* ယခုနေ့, *to-day.*
 ယန္တရား,—စက်, *n.* any engine, or machinery.
 ယပ်, *n.* a fan, a punkah.
 —ခတ်, *v.* to fan,—တောင်, *n.* a fan.
 ယမန်, *n.* time recently passed.
 —နေ့, ယမနေ့, *n.* the other day.
 —နှစ်, or ယမနှစ်, *n.* a year lately passed.
 ယမား, *n.* a punkah, suspended fan.
 ယမ်း ၁, *n.* gunpowder,—မိမ်း, saltpeter.
 —တောင့်, *n.* a cartridge.
 —ဇော်, *v.* to make gunpowder.
 ယမ်း ၂, *v.* to strike right and left.
 —ဆ, *v.* to guess, conjecture.
 —တမ်းယမ်းတမ်း, *adv.* at random.
 —ယော်, *v.* to guess at random. [side.
 ယံ, *n.* a period of night. a watch, the out-
 ယာ, *n.* a cultivated spot of ground.
 ယာယီ, *a.* temporary.
 —ထဲ, *n.* building for temporary residence.
 ယား, *v.* to itch,—နာ, *n.* the itch.
 ယိ, *v.* to run as matter from a sore.
 ယိမ်း, *v.* to lean, be inclined, တိမ်း
 ယုတ်နု, *n.* suspicion, doubt.
 —ကင်း, *v.* to be free from suspicion.
 ယုတ်,—ညံ့, *v.* to be inferior, mean.
 —မာ, *v.* to be vile, depraved.

- ယုတ္တိတွက်, *n.* to parse. in grammar.
 ယုတ်ပတ်, *v.* to suspect, think ill of.
 ယုဒ, *n.* a Jew, ယဟူဒီး။
 ယုန်, *n.* a hare; သင်္ဘောယုန်, a rabbit.
 ယုံ, *v.* to believe, have confidence in.
 —ဏှံ, *v.* to have great confidence in.
 —ကြည်, *v.* to believe cordially.
 —ထောက်တန်, *v.* to be probably true.
 ဂုဏ်, *a.* credible. —မှား, *v.* to doubt.
 ယုံ့, *v.* to be contracted.
 ယူ, *v.* to take; be of opinion, —ခွဲ, to bring.
 —ဆောင်, to take, carry, bring, —ဝ, to
 ယူဇနာ, *n.* 13½ English miles. [complain.
 ယွဲ, *v.* to be loose, flimsy, as cloth.
 ယော 1, *n.* one of the race of Yaus.
 ယော 2, *int.* there now!
 ယောက် 1, —ချို, *n.* a ladle.
 —မ, *n.* a pudding-stick.
 ယောက် 2, *num. aux.* applied to mankind.
 ယောက်မ, *n.* a father-in-law, mother-in-law.
 ယောက်မ, *n.* a wife's brother.
 ယောက်မ, *n.* a husband's sister.
 ယောက်သား, ယောက်ျား, *n.* a inan.
 —ကောင်း, *n.* a man of strength.
 —ဖြဲ, *v.* to be bold, fearless.
 —လှာ, *n.* a hermaphrodite.
 ယောက်သွား, *n.* a bivalvular shell-fish.
 ယောင် 1, *n.* knot of hair worn by men.
 —ပန်း, *n.* a charm against evil.
 ယောင် 2, —ယမ်း, *v.* to make a mistake.
 ယောင်ယောင်, *n.* the large horn-bill.
 ယော့, *int.* here! take it!
 ယို 1, *n.* preserves, sweetmeats.

- ကြို,—ထိုး, *v.* to make confections.
 ယို 2, *v.* to leak; to weep. to be injured.
 —ယွင်း, *v.* to be damaged.
 ယိုင်, *v.* to lean, to go aside.
 ယိုး, *v.* to suspect of a crime.
 —စွပ်, *v.* accuse on suspicion.
 ယိုးခရာ, *n.* a Siamese.
 ယွင်း, *v.* to deteriorate.
 ယွဲ, *v.* to be distorted, to be one-sided.
 —စောင်းစောင်း, *a.* one-sided, distorted, awry.

ရ

- ရ 1, *v.* to get, obtain, ဝိ.
 —တတ်, *v.* to know how to get; to be rich.
 ရ 2, *verb affix* must; frequently euphonic.
 —အောင်, *verb affix, infinitive mood.*
 —မည်အကြောင်း, *verb affix; ရအောင်*
 ရက် 1, *n.* a natural day of 24 hours.
 —ကြို, *v.* the day before worship day.
 —ချန်,—ခြာ,—ခြား, *n.* every other day.
 —စွဲ, *n.* the date of an event, နေ့စွဲ
 —ဆက်, *adv.* daily, နေ့တိုင်း
 —ဒို, *n.* the day after worship day.
 ရက် 2, *n.* water flying off.
 —ကြောင်း, *n.* the wake of a vessel.
 —ထ, *v.* the water flies off, or dashes.
 —ဝန်းစား, *v.* to rush through the water,
 ရက် 3, *v.* to weave. [as a boat.
 ရက် 4, ရက်စက်, *v.* to be severe, cruel.
 —ဘေ, *v.* same as ရက်စက်; to be careless.
 ရက် 5, *verb affix*, to be capable of, (in
 ရက်ကန်း, *n.* weaving. [feeling.)
 —စင်, *n.* a loom.

- ပင်, *n.* the warp, အတိုင်။
- ဖောက်, *n.* the woof, အဖောက်။
- ရှယ်, *v.* to extend the thread lengthwise preparatory to weaving.
- ရက်မ, *n.* a summer, a bar in a rail-fence.
- ရခိုင်, *n.* an Arracanese.
- ရင်, *n.* the breast, ရင်ပတ်။
- အင့်, *v.* to be uneasy in the stomach.
- ဇုတ်, *n.* the breast (of a brute animal).
- တန်ဆာ, *n.* a breast-plate.
- အုံ, *n.* the protuberance of the breasts.
- ကား, *v.* to be broad in the chest.
- ကျဉ်း, —ကျိ, *v.* to be narrow in the chest.
- ကျပ်, *v.* to feel of tight in the chest.
- ကျပ်အင်္ကျီ, *n.* a girl's close jacket.
- ခုန်, *v.* to palpitate, —ခေါင်း, *n.* the chest.
- ချင်းအပ်, *v.* to place breast to breast.
- ချောင်, *v.* to feel natural in the chest.
- ခွင်, *n.* the bosom, —ခွင်ပိုက်, a guardian.
- ဆာ, *v.* to be uneasy from unnatural
- ဆိုင်, *adv.* breast to breast. [appetite.
- ဆိုင်ရှက်, *v.* to close with (an enemy).
- ဆို့, *v.* to breathe with difficulty.
- ညှို့, *v.* the pit of the stomach.
- တား, *n.* palisade outside a fortification.
- တောင်, *n.* gore in sides of jackets.
- ပတ်, *n.* the breast of a man.
- ပတ်နာ, *v.* to have pain in the stomach.
- ဝ, *n.* the breadth of the breast.
- သား, *n.* the breast of a female.
- သိုင်း, *n.* a shoulder-belt.
- သွေး, one's own child.
- ရင့်, —မာ, *v.* to be mature, firm.

- ရင်း, *v.* to be deep seated. [ting.
 —နှိုး, *v.* to place for sake of accumula-
 ရင်းဆွဲ, *n.* a short ladder. [a tan tree.
 —တောင်, *n.* a ladder used in ascending
 ရစ် 1, *n.* a pheasant.
 ရစ် 2, *n.* a spinning-wheel, frame, etc.
 —ပေါင်း, *n.* any wheel in a machine. စက်။
 ရစ် 3, *v.* to wind round, encircle, ဝတ်။
 ရစ် 4, *verb affix*, remaining behind.
 ရည်, —စူး, *v.* to aim at, have reference to.
 —ရော်, *v.* to allude to at a venture.
 ရည်တူ, *v.* to be equal, on a par.
 ရည်းစား, *n.* a lover of either sex.
 —ထား, *v.* to indulge in mutual love.
 —ဖျက်, *n.* a faithless lover.
 ရတနာ, *n.* any thing precious.
 —သုံးပါး, *n.* the deity, law, and priesthood.
 ရထု, *n.* a season of two months.
 ရထား, *n.* any wheel-carriage superior to a
 —ထိန်း, *n.* a carriage driver. [cart.
 —ပေါင်း, *n.* the top of a carriage.
 —ပေါင်းချုပ်, *n.* a top which may be shut
 —သန်, *n.* a thill or shaft. [down.
 ရန် 1, *n.* a quarrel; enmity; an enemy.
 —ခံ, *v.* to resist (an assault.) [ber, rebel.
 —ငြိမ်း, *v.* to be settled, —ငြောင့်, *n.* a rob-
 —ငြိုးထား, —ငြိုးဖွဲ့, *v.* to harbor resentment.
 —စ, *n.* the beginning of a quarrel.
 —စစ်, *n.* war, —စပြု, *v.* to aggress.
 —ဆူး, a robber, rebel.
 —တုံပြု, —တုံ့မူ, *v.* to retaliate evil for evil.
 —တိုက်, *v.* to provoke a quarrel between
 —တွေ့, *v.* to quarrel. [others

- ဝိ, *v.* to come to a great quarrel.
- ပြဲ, *v.* to continue in a quarrel.
- မြေ, *v.* to be settled, as a quarrel.
- ဖြဲ, *v.* to come to an end.
- ဖက်, *n.* party in a quarrel,—ဖြစ်, *v.* to
- ဆက်, *adv.* at enmity. [quarrel.
- မာန်, *n.* an evil, calamity.
- မူ, *v.* to resolve on making resistance.
- ရှာ, *v.* to pick a quarrel.
- ရှား,—ရှောင်, *v.* to keep aloof.
- လို, *v.* to be quarrelsome.
- လွင့်, *v.* to be dissipated, as a cause of
- လွတ်, *r.* to escape danger. [fear.
- ဝေး, *v.* to be safe,—သူ, *n.* an enemy.
- ရန် 2, *v.* to appropriate, set apart for some
- ရန် 3, *verb formative*, see အရန်. [purpose.
- ရနယ်, *n.* a rafter of wood.
- ရပ်, *v.* to stand; to halt,—ခံ, *v.* to hold out.
- ဆွေရပ်မျိုး, *n.* a fellow-countryman.
- တန့်, *v.* to withstand (an enemy).
- ရမ်းကား, *v.* to be haughty, insolent.
- ရယ်, *v.* to laugh.—မော, *v.* to laugh loud.
- ရွှင်, *v.* to laugh and be merry.
- ရသော, *n.* a devotee, ascetic.
- ရဟတ်, *n.* any thing that turns on an axis.
- ရဟန်း, *n.* a priest of Boodh, ပုတ္တင်း။
- ရံ, *v.* to surround,—တပ်, *n.* an outpost.
- ရံခါ, ရံဖန်, *adv.* sometimes.
- ရာ 1, *v.* to be fit, proper, right.
- ရာ 2, *verb formative*, place or object.
- ရာဂ, *n.* strong passion, *particularly lust.*
- ရာဇ, see ရာဇာ, a king.
- ဂိုဏ်းသင့်, *v.* to be guilty of disloyalty.

- ထိုင်, *n.* the stern-post of a boat or ship.
- မိက်, *n.* a beating, scourging, etc.
- ဌိတ်, *n.* a sceptre, —ဝင်, *n.* civil history.
- ဝတ်, *n.* heavy penalty or fine.
- ဝတ်ထိန်း, *n.* a petty constable, cutwal.
- ဝတ်မှု, *n.* a grave civil offence.
- ဝတ်ရုံး, *n.* a criminal court. [penalty.
- ဝတ်သင့်, *v.* to become subject to a heavy
- သတ်, *n.* a fresh enactment of government.
- ရာဇာ, *n.* a king, မင်းကြီး။
- ရာထူး, *n.* an office under government.
- ရာမြတ်, *n.* a government appraiser.
- ရာသီ, *n.* a sign of the Zodiac.
- စက်, *n.* the Zodiac.
- ရိက္ခာ, *n.* provision for a journey.
- ထောက်ကျိ, *n.* a commissariat granary.
- ရိတ်, *to v.* reap, mow, shave.
- ရိပ်, —မိ, *v.* to get a hint of, recognize.
- ရုက္ခ, *n.* a tree, —စိုး, a sylvan deity.
- မူ, *n.* an ascetic who lives under a tree.
- ရုန့်, *v.* to be coarse, as thread.
- ကြမ်း, *v.* to be coarse, of coarse grain.
- ရုန်း 1, *v.* to pull, draw, to pull contrarily.
- ရုန်း 2, *v.* to be tumultuous.
- ရင်း, *v.* to be tumultuous, as a mob.
- ရင်းခတ်, —ရင်းခတ်မျှ, *adv.* tumultuously.
- ရုပ် 1, *n.* that which appears, viz. matter.
- ဆောင်, *v.* to assume an appearance.
- တု, *n.* an image, idol.
- တွက်, *v.* to compute by algebraic signs.
- ပုံ, *n.* a painted or sculptured represen-
- ပွားဆင်းတု, images, idols. [tation.
- ရှောက်, *adv.* privately, —သေး, *n.* puppet.

- ရုပ် 3,—သိမ်း, *v.* to take in.
 ရုပ်ခနဲ,—ချင်း,—တရက်, *adv.* instantly, ချက်ချင်း
 ရုပ်ရုပ်သဲသဲ, *adv.* noisily, clamorously.
 ရုံ 1, *v.* to spring up in a cluster.
 ရုံ 2, *n.* a booth, shed.
 ရုံး, *n.* a court-house.
 —အရာရှိ, *n.* a member of a court.
 —စာရေး, *n.* a clerk of a court.
 --ဓေ, *n.* a constable, bumbailiff.
 —ထက်မှတ်, *n.* a decree of a court.
 ရူပ, *n.* visibility, appearance.
 --ကဝေ, *n.* the body collectively.
 ရူပါရုံ, *n.* appearance seen.
 ရူး, *v.* to be mad, insane.
 —တူးတူး, *a.* partially deranged.
 —နှိုးနှိုး,—သွပ်, *v.* to be partially deranged.
 ရေ 1, *n.* water,—အိမ်, a water-closet.
 —အိုင်, *n.* a natural pool, pond or lake.
 —အိုး, *n.* a water-pot,—အိုးစင်, stand for
 —ဥဖောင်း, *n.* a bubble. [same.
 —ကင်း, *n.* a guard stationed on the water.
 —ကန်, *n.* an artificial pond, a pool, tank.
 —ကမိုး, *n.* water set apart for drinking.
 —ကူး, *v.* to swim,—ကျ, *n.* the ebb-tide.
 —ကျင်း, *n.* a watering-trough.
 —ကြက်, *n.* a rail or coot. [channel.
 —ကြော,—ကြောင်း, *n.* a water-course, the
 —ကြောင်း, *adv.* by water.
 —ကြောင်းမာလိန်, *n.* a pilot.
 —ခပ်, *v.* to draw water,—ခဲ, *n.* ice.
 —ချမ်းအိုးစင်, *n.* a water-stand.
 —ရှို, *n.* fresh water, as opposed to salt.
 —ရှိုး, *v.* to bathe,—ငန့်, *n.* salt water.

- ငုံ၊ *n.* a species of snipe.
- စက်၊ *n.* a drop of water, ရေပေါက်။
- စက်ချ၊ *v.* to pour out water.
- စင် 1, *n.* a priest's water dipper.
- စင် 2, *n.* the lowest of the ebb-tide.
- စည်၊ *n.* a water cask.
- စပ်၊ *n.* the edge of the water.
- စမ်း၊ *v.* to sound water; *n.* a leadsman.
- စာ၊ *n.* food, eatables and drinkables.
- မိပ်၊ *v.* to put into water to soak.
- မိမ့်၊ *v.* to be saturated with water.
- စီး၊ *n.* a current.
- စွတ်၊ *v.* to be wet with water.
- ဆန့်၊ *n.* the opposing current.
- ဆိပ်၊ *n.* a landing-place.
- ဆွတ်၊ *v.* to wet with water.
- ညှိ၊ *n.* moss, —တက်၊ *n.* the flood tide.
- တရောက်၊ *n.* an eaves-trough.
- တံခွန်၊ *n.* a cascade, water-fall, cataract.
- တုံတုံ၊ *a.* thin, watery, washy.
- တိုင်၊ *n.* a ship's log, line, and reel.
- တွင်း၊ *n.* a well, —ဝ၊ *n.* the spring tide.
- နစ်၊ *v.* to sink in water, —နီ၊ *n.* earth oil.
- နီဆီ၊ *n.* kerosene oil, —နီတွင်း၊ *n.* an oil well.
- နွေး၊ *n.* warm water.
- နှစ်မင်္ဂလာ၊ *n.* the ordinance of baptism.
- ပက်ကနီ၊ *n.* the water-well in a Burman
- ပန်း၊ *n.* a spray. [boat.
- ပူဆိုင်, —ပူကနီ၊ *n.* a hot spring.
- ပုံ၊ *n.* a water bucket, —ပေါက်၊ *n.* a drop
- ပြင်း၊ *n.* a strong current. [of water.
- ပြည့်၊ *n.* the highest of the flood tide.
- မြန်၊ *n.* a water pipe.

- ဇယား, *n.* a drinking cup.
- ဇောင်း, *n.* a bubble,—ဗျဉ်းနာ, *n.* dropsy.
- ဇြန်း, *a.* sprinkling; *n.* a sprinkler.
- ဘူး, *n.* a calabash,—ဘွေ, *n.* water-spout.
- ဗေင်, *n.* a rapid in a river.
- မြုပ်, *v.* to be submerged in water.
- မွန်း, *v.* to be suffocated with water.
- မှုတ်, *n.* a water dipper,—မှို, *n.* sponge
- မျောထင်း, *n.* drift-wood.
- ယို, *v.* to leak,—ရာ, *n.* a water-mark.
- လယ်သံ, *n.* the sound of a boat song.
- သောင်း, *v.* to pour water upon.
- လဲ, *n.* a bathing garment.
- လုံ, *v.* to be water-tight. [rents.
- ဝေ, *n.* division of a stream into two cur-
- သန့်ပိ, *n.* bathing garment.
- သိကြီး, *n.* a tack (rope).
- သိနား, *n.* the lower border of a petticoat.
- သူ, *n.* a mermaid,—သေ, *n.* neap tide.
- သွန်, *n.* a privy,—ဟောင်း, *n.* urine.
- ဟောင်းအိမ်, *n.* the bladder.
- ရေ 2, *v.* to count, enumerate.
- တွက်, *v.* to count and sum up.
- ရ, *v.* to be worthy of being reckoned.
- ရွက်ဆဲရေး, *v.* to revile.
- ရေး, *v.* to write; to delineate, paint.
- ကူး, *v.* to copy.
- စား, *n.* a government writer's fee.
- ထား, *v.* to write, compose a writing.
- မှတ်, *v.* to write, put on record.
- သား, *v.* to mark in letters, or characters.
- ရေးရေးသားသား, *adv.* cleverly.
- ရဲ 1,—ရင့်, *v.* to be bold courageous.

- စွမ်း, —စွမ်းသတ္တိ, *n.* courage and strength.
- ထင်း 1, *n.* a broad-axe, a battle-axe.
- ထင်း 2, *v.* to be bold to excess.
- တိုက်, *n.* a castle, tower.
- တော်ဖွဲ့, *v.* to form a company of soldiers.
- မက်, *n.* a soldier.
- ထံ, *n.* a war-flag, —ဇွဲ, *n.* a war-boat.
- သား, *n.* a soldier enlisted; a policeman.
- ရဲ 2, *v.* to be of a bright red color.
- ရဲနီ, *r.* to be fiery red.
- ရာ 1, *v.* to mix, mingle, ရှော့, ပြင်း။
- ရိုးရာရာ, *adv.* promiscuously.
- ရောက်, —ပေါက်, —လာ, *v.* to arrive.
- မဆိုက်, *adv.* instantly on arriving.
- ရောဂါကာလ, *n.* a period of pestilence.
- ရောဂါ, *n.* disease, အနာ။
- ရောင် 1, —ဖြည့်, *n.* a ray of light, lustre.
- တော်, *n.* divine effulgence.
- ရောင် 2, —ရမ်း, *r.* to swell, be swollen.
- ရောင့်, *v.* to long for.
- ရောင့်ရဲ, *v.* to be contented.
- ရောင်း, —ချ, —ထုတ်, *v.* to sell.
- ရေ့, *verb affix*, denoting disapprobation or
- ရော်, *v.* to scream as a fowl. [*regret.*]
- ရိုသေ, *v.* to respect or reverence.
- ရိုက်, *v.* to strike, ပုတ်။
- သတ်, *v.* to kill or execute with a club.
- ရိုင်း, —စိုင်း, —ပြ, *v.* to be wild, uncivilized.
- ရိုဟ်, *an exclamation used by boatmen.*
- ရိုး 1, ရိုးကြီးရင်းကြီး, *a.* large, bulky, corpulent.
- စဉ်ထွန်, *n.* a serf, —ပြတ်, *n.* stubble.
- မ, *n.* a ridge of high mountains.
- ရာ, *n.* hereditary succession.

—ထား, *verb affix*, used as a strong negative.

မိုး 2, *v.* to be plain, unadorned; honest.

မိုးရက်, *v.* to glitter, မြိုးပြတ်း

မွ 1, *n.* a mite, very small insect.

မွ 2, *v.* to be friable; to prance; to be vain.

မွ 3, *v.* to be soft, as တရွရွသွား, to go softly.

ရွက် 1, *n.* a leaf; a sail.

—စပ်, *adv.* incessantly, —တင်ကြိုး, *n.* hal-

—တိုက်, *v.* to sail, —တိုင်, *n.* a mast. [liards.

—နီ, *n.* silver with a slight alloy.

—ရှင်, *n.* a studding-sail.

—ထက်, *n.* the yard of a sail.

ရွက် 2, *v.* to carry on the head; to carry on.

ရွတ်, *v.* to recite, repeat from memory.

—ဖတ်, *v.* to read audibly, ဖတ်ရွတ်း

ရွန့်, *v.* to move spirally, curvingly, ကွန့်

ရွပ်, *v.* to be quick in temper, rough.

—ကြွပ်, —ဆတ်, *v.* to be petulant. [ripe.

ရွမ်း, *v.* to be nearly ripe, —ပြင်း, *a.* nearly

ရွယ်, *v.* to aim; have reference; intend.

ရွံ့, —ရှာ, *v.* to be disgusted with, စက်ဆုပ်း

ရွံ့, *v.* to quail.

ရွာ, *n.* a town, village, not a city.

—ဆုတ်, *n.* a chief of temporary appointment.

—စား, *n.* one who receives the town re-

—ဆော်, *n.* a village crier. [venue.

—ပုံကြေး, *n.* a fine imposed on a village.

—သူ, *n.* a villager, —သူကြီး, head villager.

ရွှေ 1, *v.* to hew, —စင်, *a.* already hewn.

—ပေါ်, *n.* a carpenter's plane.

—ပေါ်အိမ်, *n.* the plane without the iron.

—ပေါ်သွား, *n.* a plane-iron.

—ဖျင်း, *v.* to hew away useless parts.

ရွေ 2, *v.* to associate with familiarly.

ရွေ 1, *v.* to move from one's place.

—လျော့, *v.* to fall from, degenerate.

—လျှော, *v.* to fall from a situation, office.

ရွေ 2, *written* ရှိ, *verb affix*, and.

ရွေး 1, —ကောက်, *v.* to select, choose.

ရွေး 2, —ခွတ်, *v.* to redeem.

ရွဲ, *n.* a kind of bead.

—ကုံး, *n.* a string of beads.

ရှု, —ခု, *v.* to wound, by a slight cut, accident-

ရှက် 1, *v.* to be ashamed. [ally.

—ကြောက်, *v.* to be much ashamed.

ရှက် 2, *v.* to be united by intersecting.

—စပ်, *v.* to associate, be in partnership.

—တင်, *v.* to be closely connected.

ရှင် 1, *n.* a probationer for the priesthood.

—ပြု, *v.* to enter as probationer.

ရှင် 2, *n.* *title prefixed to names of holy or inspired men*; Sir, Madam, *a term of*

—ဘုရင်, *n.* a king. [compellation.

ရှင် 3, *v.* to live, be alive, ရှင်သံ, *n.* platinum.

ရှင်း, —ထင်း, *v.* to be clear, plain, free from,

ရှစ်, *a.* eight, ဝး [to make clear.

ရှည်, (*pron.* ရှေ့,) —လျှား, *v.* to be long, in space or time.

—ဝေး, *v.* to be long, as a road.

ရှည်, *v.* to put together side by side.

ရှည်, *n.* a squirrel.

ရှပ်, *v.* to pass over slightly touching.

—ထိုက်, *v.* to shuffle with the feet.

—ပူထိုက်, *v.* to apply the hand warmed by

ရှမ်း, *n.* one of the Shan race. [rubbing.

ရှယ်, *v.* to extend lengthwise.

ရှံ, *v.* to pass over rapidly without touching.

ရှာ, —ရှေ့, *v.* to seek, search for.

—ကြံ, *v.* to contrive to obtain.

—မှီး, *v.* to seek and store up.

ရှား 1, —ခေး, *n.* the catch.

ရှား 2, —ပါး, *v.* to be scarce.

ရှား 3, *v.* to remove out of the way.

ရှားစောင်း, *n.* the prickly pear.

—ထက်ဝါး, *n.* the cactus.

ရှိ, *v.* to be (in some place, or belonging to.)

ရှိမှီး, *v.* to raise the hands, in respectful obeisance; to worship.

ရှိန်, *v.* to be hot; to have velocity; to be

ရှိန်းမို, *n.* asafoetida. [powerful.

ရှိထိုး, *v.* to hiss, —ရှိရှိ, *adv.* hissingly.

ရှု, *v.* to look, look at; to consider.

ရှုတ်, *v.* to put down, —ချု, *v.* to degrade.

ရှုပ် 1, *v.* to snuff up; to sip, sup.

ရှုပ် 2, —ထွေး, —ရှက်, *v.* to be tangled, intermixed.

—ရှက်ခတ်, *adv.* confusedly, in confusion.

ရှုပ် 3, *v.* to clew (a sail;) to close (an umbrella).

ရှုံ, —ထုံ, *v.* to be wrinkled, shrivelled.

—ခွက်ခွက်, *a.* wrinkled and hollow.

ရှုံး, *v.* to fail, be defeated; to lose.

ရှူ, *v.* to breathe, —ထိုး, *v.* to hiss.

—နာ, *n.* the asthma, ပန်းနာ

ရှူး 1, *n.* a flying-squirrel, ရှူးပျံ

ရှူး 2, *int.* poh!

ရှေ့, *v.* to be long, *see* ရှည်

ရှေ့, *n.* the forepart, space before; future time, *adv.* before, in front.

—ဦး, —ဦးစွာ, *adv.* before, first.

- က, *adv.* before, in front.
- စွန်း, *n.* futurity.
- ဆက်နောက်ဆက်, *adv.* in company, one
- ဆုံး, *a.* foremost. [after the other.
- ဆောင်, *v.* to be initial, take the lead.
- တည်, *v.* to take the lead, —တိုး, to advance.
- တိုးနောက်ဆုတ်, *adv.* alternately advancing and retreating. [by.
- ထား, *v.* to place before, as a mark to go
- ထိုး, *n.* the mark (°), —နေ, *n.* a lawyer.
- နောက်, *adv.* one after the other.
- နှောင်း, *adv.* a little while ago.
- ပေါက်, *n.* the heavy accent (း).
- ပြေး, *n.* a forerunner, —မဆွ, *adv.* before,
- မှောင်, *n.* space before, presence. [first.
- ရှု, *adv.* straight forward, ရူးရူး
- ရှေး, *n.* former time.
- ဦးစွာ, —မဆွက, *adv.* formerly.
- ရှု, —ခွာ, *v.* to make an opening through a
- ရှောက် 1, *n.* a kind of tree. [crowd.
- ခါး, *n.* bitter citron, —ချဉ်း, *n.* lemon.
- ချို, *n.* sweet citron.
- လိမ္မော်, *n.* sweet lime.
- သခွာ, *n.* the common citron.
- ရှောက်, 2, *v.* to pass lengthwise.
- ရှောင်, *v.* to avoid, shun.
- ရှောင်တခင်, *adv.* instantly, ချက်ချင်း, ရုပ်ခနဲ
- ရှိုက်, *v.* to draw into the lungs.
- ကြီးတငင်, *adv.* gaspingly.
- ရှို့, *v.* to set on fire, burn, မီးရှို့
- ရွှင်, —ထန်း, *v.* to be free; rejoice, be joyful.
- မြူး, *v.* to be jubilant.
- ရွန်း, *v.* to be clear, shining; to be joyful.

- ရွှေ, *v.* to be succulent, juicy; to be brilliant, as a diamond; to be rich, ornate.
 ရွှေ, —ညှန်, *n.* mud, mire, —ဆိုင်း, *n.* a slough.
 —ဇေး, *n.* tenacious mud, —ပုတ်, *n.* filth.
 —ပွတ်, *n.* a mud puddle.
 ရွှေခဲ, *adv.* whizzingly, —ရွှေရွှေ whistlingly.
 ရွှေ 1, *n.*, *a.* gold; golden; royal.
 —ကျင်း, *v.* to sift gold, —ချ, *v.* to gild.
 —ချဆေး, *n.* gold size.
 —ချယ်, *v.* to embellish with gold.
 —ဆိုင်း, *n.* packet of gold-leaf, —ချာ, gold-
 —တိုက်မိုး, *n.* the royal treasurer. [lace.
 —ပွင့်, *n.* a gold spangle, —ခရုံ, a pumpkin.
 —ပြွေ, *n.* platina, —ဇေး ရှင်သံ
 —မ, *n.* pure gold-leaf, —မျက်ပါး, gold-leaf.
 —မျှည်း, *n.* a golden rule, —ပွန်, fine grains
 —ရည်ပွတ်, *v.* to wash with gold. [of gold.
 —ထင်းတ, *n.* the eagle; the red headed vul-
 ရွှေ 2, *v.* to slant, be oblique. [ture.
 ရွှေ, *v.* to move (a thing) out of its place.
 ရွှေ, *v.* to be soaking wet.

လဆုတ်

- လ 1, *n.* the moon; a lunar month.
 —အိပ်စွဲ, *n.* a halo of the moon.
 —ကူး, *v.* to come in, as a new month.
 —ကြတ်, *v.* to be eclipsed.
 —ကွယ်, *n.* the change of the moon.
 —ခ, *n.* monthly salary, —ချေး, talc, mica.
 —ခြင်း, *n.* a half-moon.
 —ဆန်း, *n.* the waxing of the moon.
 —ဆန်းပုံ, *n.* a crescent. [to wane.
 —ဆုတ်, *n.* the waning of the moon; *v.*

- ထပ်, *v.* to intercalate a month.
- ထွက်, *v.* the moon rises.
- ပုတ်, *v.* to be lost, as a month for work.
- ပြည့်, *n.* the full moon.
- ပြည့်ကျော်, *n.* the waning of the moon.
- မိုက်, *v.* to be dark, —ဝန်း, *v.* to be full-orbed.
- သာ, *v.* to be bright with moonlight.
- ထ 2, —ဥ, *n.* the scrotum.
- မြိတ်, *n.* the private parts of man.
- ထက် 1, *n.* an arm or hand.
- ဆုပ်, *n.* the hands joined as in worship.
- ဆောက်, *n.* an attendant.
- ဆောက်တပည့်, *n.* an attendant and pupil.
- ဆိုး, *n.* the arm-hole of a sleeve.
- ဦး, —ဦးစွာ, *adv.* at first.
- ကတီး, —ကတီးကြား, *n.* the arm-pit.
- ကတော့, *adv.* over one shoulder, and under the other arm.
- ကောက်, *n.* a bracelet.
- ကောက်ဝတ်, *n.* the wrist.
- ကောင်း, *v.* to be a good marksman.
- ကိုင်, *n.* a handle.
- ကိုင်ထီး, *n.* the common Chinese um-
- ကိုင်ပတ်, *n.* handkerchief. [brella.
- ကိုင်, *n.* the arm; handiwork.
- ကျပ်, *a.* tight-sleeved.
- ကြပ်, *n.* a flat bracelet.
- ကြား, *n.* space between the fingers; a chan-
- ကြားထမ်း, *n.* a lane. [nel; strait.
- ကြီး, *v.* to be open-handed, profuse.
- ခ, *n.* wages (for work done.)
- ခတ်, *n.* a drumstick. [the hand.
- ခမောင်းခတ်, *v.* to slap the arm with

- ခံ, *v.* to second, to entertain, listen to:
n. an accessory; a copy.
- ခံခန်း, *n.* a veranda.
- ခုတ်တီး, *v.* to clap the hands.
- ခုတ်သီး, *n.* a Burmese cartridge-box.
- ခုတ်သီးစက်, *n.* the block of a pulley.
- ခေါက်, *n.* a knuckle.
- ချ, *v.* to give up further effort.
- ချည်း, *adv.* empty-handed.
- ချိတ်, *a.* wove with spiral or serpentine
- ချောင်း, *n.* a finger. [curves.
- ချိုး, *v.* to crack the knuckles.
- ငွေ, *adv.* with ready money.
- စ, *n.* a work commenced. [work.
- စဆက်, *v.* to recommence an unfinished
- စသတ်, —စသိမ်း, *v.* to finish a work.
- စသေ, *v.* to be settled, —စားချေ, *v.* to re-
- စုံကျ, *v.* to accord in sentiment. [taliat.
- စောင်း, *n.* edge of hand; wing of army.
- စောင်းတတ်, *v.* to advance, as an army.
- စွပ်, *n.* a finger ring; a thimble; a glove.
- စွဲ, *n.* any thing used by the hand, daily.
- စွဲစာ, *n.* a manual.
- စွဲသား, *n.* one of a body-guard.
- ဆင့်ကမ်း, *v.* to give from hand to hand.
- ဆစ်, *n.* a joint of the finger, or of the
- ဆုပ်, *v.* to clinch or clutch the hand. [wrist.
- ဆောင်, *n.* a present, —ဆောင်ထိုး, *v.* to
- ဆေး, *v.* to wash the hands. [bribe.
- ဆော့, *v.* to be light-fingered.
- ဆွဲအိတ်, *n.* a carpet-bag, —ညှိုး, the fore-
- တင်မင်္ဂလာ, *n.* ordination. [finger.
- တတ်ပညာ, *n.* an art; skill, dexterity.

- ထတ်, *n.* an artifice.
- ထံ, *n.* an arm; the barrel of a gun.
- ထိုင်း, *adv.* at every shot.
- ထက်, *n.* the time during which a per.
- ထပ်, *v.* to marry. [son is, or reigns.
- ထပ်မင်္ဂလာ, *n.* the marriage ceremony.
- ထိတ်, *n.* manacles; the pillory.
- ထိပ်, *n.* the tip of a finger.
- ထောက်, *n.* an assistant; *v.* to assist.
- နှီး, *n.* a holder. [and cease effort.
- ပန်းကျ, *v.* to be fatigued in the arms
- ပန်းပြ, *v.* to spear,—ပါးစေ, *n.* a waiter.
- ပူးထက်ကြပ်, *adv.* in the hand, on the
- ပိုက်, *adv.* with folded arms. [person.
- ပျက်, *v.* to lose skill of hand.
- ပြင်မိုး, *n.* the shoulder-blade.
- ပြစ်ကူး, *v.* to swim by thrusting.
- ပြန်, *adv.* with the hands behind.
- ပွတ်စူး, *n.* a borer, drill. [to box.
- ပွေ့ပွဲ, *n.* a boxing match,—ပွေ့သတ်, *v.*
- ဖောင့်, *n.* the heel of the hand.
- ဖမ်း, *n.* the back of the hand.
- ဖဝါး, *n.* the palm of the hand.
- ဖျံ့မိုး, *n.* the bones of the fore-arm.
- ဖျား, *n.* the ends of the fingers.
- ဖြစ်တီး, *v.* to snap the finger.
- ဖြောင့်, *v.* to be true in aim.
- ဖွား, *v.* to be prodigal in giving.
- ဖွဲ, *n.* an amulet, *v.* to endow, give a
- ဖွဲ့စမ်း, *v.* to test a charm. [dowry.
- ဖွဲ့ထိုး, *v.* to prepare an amulet.
- မ, *n.* the thumb; an inch.
- မတင်, *n.* the breadth of the thumb.

- မရှုံ, *n.* an executioner. [*merus.*
- မောင်း, *n.* the arm,—မောင်းရိုး, the *hu-*
- မှတ်, *n.* a signature, certificate; a ticket.
- မှတ်ထိုး, *v.* to affix a signature.
- မှုပညာ, *n.* a craft,—မှုပညာသည်, a manu-
- မှုပညာသည်ရုံ, *n.* a manufactory. [*facturer.*
- မှိုင့်ကျ, *v.* to be in a desponding attitude.
- မှိုင့်ချ, *v.* to give up in despair.
- ယပ်, *v.* to beckon with the hand.
- ယာ, ထက်ညာ, *a.* right.
- ရ, *a.* obtained in war,—ရဥစ္စာ, *n.* spoil.
- ရပြု, *v.* to treat as a captive, or as plunder.
- ရဖမ်း, *v.* to take captive,—ရလူ, *n.* a
- ရင်း, *n.* a favorite. [*captive.*
- ရန်း, *n.* a balustrade or other railing.
- ရာ, *n.* a work, handiwork.
- ရိပ်ပြ, *v.* to give a sign with the hand.
- ရုံး, *n.* the arm, ထက်မောင်း
- ရုံးထက်မောင်း, *n.* a right-hand man.
- ရေး, *n.* handwriting.
- ရေးခံ, *v.* to learn to write from a copy.
- ရေးရွှမ်း, *v.* to write a handsome hand.
- ရေးသော့, *v.* to write rapidly.
- ရိုက်, *n.* a mallet,—ရှက်, *a.* dove-tailed.
- ထယ်, *n.* the middle finger,—လိမ့် a rolling-
- လီ, *adv.* by retail, little by little. [*pin.*
- လိမိတ်, *v.* to retail,—လှည့်, *n.* a crank.
- လှန်, *n.* the length (of a musket or gun.)
- လှုပ်, *n.* the trigger of a musket.
- လွတ်, *v.* to cease taking care of.
- လွှဲ, *n.* a sling.
- ဝင်နည်း, *v.* to require little work.
- ဝင်များ, *v.* to require much work.

- ဝါး, *n.* the open part of the hand.
- ဝါးကပ်,—ဝါးကပ်တိုင်, *n.* a cross.
- ဝါးရိုက်, *v.* to strike hands as a bond.
- ဝဲ, *a.* left,—ဝဲထက်, *n.* the left side.
- သစ်, *n.* a finger breadth; *a.* new-fash-
- သည့်, *n.* a midwife. [ioned.
- သည့်, *n.* the finger nail,—သည့်စွယ်, *a.*
- သန်း, *n.* the little finger. [hang-nail.
- သပ်ငွေ, *v.* to treat tenderly
- သမား, *n.* a carpenter.
- သား, *n.* an apprentice,—သိပ်ထိုး, *v.* to
- သီး,—သီးဆုပ် *n.* the fist. [bribe secretly.
- သူကြွယ်, *n.* the ring-finger.
- ဟောင်း, *a.* old-fashioned.
- ထက်ထက်, *adv.* glitteringly, glisteningly.
- ထက္ကော, *n.* a sign, token.
- ထက်ခြား, *n.* borax.
- ထက်နက်, *n.* a weapon,—ကိုင်း, *n.* a soldier.
- စုံ, *n.* complete armor.
- ထက်ပုံ, *n.* the cotton tree.
- ထက်ဖက်, *n.* the tea-plant.
- အိုး, *n.* a teapot.
- ရည်, *n.* an infusion of the tea plant.
- ရည်ကုဏ္ဍ, *n.* a tea-pot,—ရည်ခွန်း, *a.* tea-
- ရည်ပုကန်, *n.* a tea-cup. [spoon.
- ရည်ပုကန်ပြား, *n.* a saucer.
- ရည်ကန်ထုံး, *n.* a tea-cup.
- ထင်, *n.* a husband,—ငယ်, *n.* an adulterer.
- စုံမယားဖက်, *n.* husband and wife.
- တရူး, *n.* the green sickness.
- နေ, *v.* to have a husband.
- ပါသား, *n.* a husband's son by a former
- မယား, *n.* husband and wife. [wife-

ထင်္ကာ, *n.* poetry,—စပ်, *v.* to write poetry.

—ဆရာ, *n.* a poet.

ထင်ပန်း, *n.* a tray.

ထင့် 1,—စင်, *n.* a stage, scaffold.

ထင့် 2, *v.* tarry, wait for

ထင့် 3, *verb affix neg. imperative*, ရှင့်

ထင်း, *v.* to be light,—အားကြီး, *v.* to dawn.

—တင်းတင်း, *a.* a little light.

ထင်းကွင်း, *n.* a pair of brass bowls.

ထင်းဆွဲ, *n.* a large species of bat.

ထင်းတ, *n.* a vulture.

ထင်းနှို့, *n.* the common bat.

ထင်းမြွေ, *n.* the rat snake.

ထင်းယုန်, *n.* a species of hawk.

ထင်းလေ, *n.* a common bow.

ထင်းသက်, *n.* a black squirrel. [ed.

ထပ်,—တင်း *v.* to be a little open; neglect-

ထပ်ထပ်, တထပ်ထပ်, *a.* or *adv.* fluttering,

ထည် 1, *n.* the neck. [waving.

—ကုပ်, *n.* nape of the neck,—ခြောင်း, *n.* throat.

—ခွံ, *n.* collar of a garment,—စည်း, *a.* cravat.

—ဇေ့,—ဆံ, *n.* Adam's apple.

—ဆွဲ, *n.* a necklace.

—ဆွဲချ, *v.* to suspend by the neck.

—ဆွဲချတိုင်, *n.* a gallows,—ထိတ်, *a.* poke.

—ပင်း, *n.* the neck,—ပတ်, *n.* a collar.

—ပွို, *n.* hump between a cow's shoulders.

—ပျဉ်း, *n.* the dewlap,—ခွဲတန်ဆာ, neck-

ထည် 2, *v.* to revolve; to ramble. [lace.

ထည်း 1, or ထဲ, *v.* to fall, to lie down.

ထည်း 2, *adv.* also.

—ကောင်း, *written* ငှင် or ငို, *adv.* both—and,

—*pron.* *a.* this, ditto.

- ကောင်းနည်း, *pron. a. ditto; adv. more-*
- ကောင်းပြင်, *adv. moreover.* [over.
- လတ် 1, *v. to be fresh, not stale.*
- လတ် 2, *verb affix, euphonic.*
- လတ်, or လတ္တန့်, *verb affix, shall, will.*
- လှန်, *v. to be turned back.*
- လှန့်, *v. to be startled, frightened.*
- လန်း, *v. to be fresh, verdant; fresh in coun-*
- ထပ် 1, *n. a present, gift.* [tenance.
- ထပ် 2, *n. a quotient.*
- ထပ် 3, *v. to be uncovered; to be empty.*
- ခန်း, *n. a spare room for company.*
- လမ်း, *n. a path, road, —လူး, n. a cross-road.*
- ကြား, *n. a lane. —ကြောင်း, n. a road.*
- ခရီး, *n. way, distance.*
- စရိတ်, *n. travelling expenses.*
- ဆစ်, *v. to be dangerous, as a road.*
- ဆုံ, *n. a junction of roads.*
- ထွင်, *v. to be much travelled.*
- ထိုးသွား, *v. to trot, as a horse.*
- ထွင်, *v. to make a (new) road.*
- ပြ, *n. a guide, —မ, n. a main-road.*
- မြောင်, *n. a narrow road, —မှား, v. to*
miss the road. [aside.
- လေးခွ, *n. four corners, —ထွဲ, v. to turn*
- ထမင်းရှင်မ, *n. goddess, patroness of boat-*
- လယ်, —တာ, *n. a field of rice.* [men.
- ကွက်, *n. a division of a rice field.*
- ဂနန်း, *n. a fresh-water crab.*
- တော, *n. rice fields generally.*
- ပြင်, *n. an extensive rice field.*
- သည့်, *n. a cultivator of rice.*
- လဟာ, —ပြင်, *n. a campaign; vacant space.*

ထူ, *a.* light, not heavy.

ထံ ၁, *v.* to measure by the arms extended.

ထံ ၂, *v.* to tether,—ကြီး, *n.* a tether.

ထာ, *v.* to come; to be contained in writing.

ထား ၁, *n.* a mule.

ထား ၂, *verb affix, direct interrogative.*

ထား ၃, *int.* come!

ထားထား ၁, *int.* of threatening.

ထားထား ၂, *adv.* negative intensive.

လိက္ခာ, *n.* a minute, the 60th part of a de-

လိန့်, [or လိင်,] *n.* the private parts. [gree.

—ဉ, *n.* the scrotum.

လိပ် ၁, *n.* title of a book or writing; any

လိပ် ၂, *n.* a tortoise, turtle. [label.

—ခေါင်း, *n.* turtle's head.

—ချို, *n.* the upper shell of a turtle.

—သည်းကျောက်, *n.* flint.

လိပ် ၃, *v.* to roll up, to curl.

လိပ်ပြာ, *n.* a butterfly,—ကြီး, *n.* atlas moth.

လိမ်, *v.* to twist or be twisted; to wind round; to be deceitful.

—ကောက်, *v.* to be crooked; to be deceitful.

—ကော့, *v.* to be warped out of shape.

—တိမ်တိမ်, *adv.* trickishly.

—ပတ်, *v.* to involve.

—ဖယ်, *v.* to distort,—ဖဲ့, *v.* to wrench off.

—ထစ်, *v.* to twist; to be deceitful.

—ထည်, *v.* to circumvent.

လိမ္မာ, *v.* to be clever in management.

လိမ္မော်, *n.* the orange.

လိမ့် ၁, *v.* to roll along over and over.

လိမ့် ၂, *verb affix.*

လိမ်း,—ကျံ, *v.* to smear.

- လီး, *n.* the penis, (*vulgar*,) သို
 —ဈောင်း, *n.* the yard,—ဇို, *n.* the head.
 —ဇေ, *n.* the testicles,—ရည်, *n.* semen, သုတ်
 လူ 1,—ယူ,—ရက်, *v.* take by force.
 လူ 2, *verb affix*, about to.
 —မတတ်, *adv.* almost.
 လှင်, *an abbreviation of* လှဝင်း
 လှတ်လှတ်, *adv.* feebly and slowly.
 လုပ် 1,—ကျင်း,—ဆေး, *v.* to gargle the mouth.
 လုပ် 2, *v.* to work; make; do; to assume
 the character of.
 —ကိုင်း, *v.* to perform work.
 —ကြံ, *v.* to devise and execute; to assault.
 —ကျွေး, *v.* to feed; to support.
 —ဆောင်, *v.* to do, perform.
 —ဗော်ဆောင်ဗက်, *n.* a coadjutor.
 —လုပ်စားစား, *adv.* living from hand to
 —သား, *n.* a hired workman. [mouth.
 လှဝင်း, *n.* a young man.
 —ပြန်, *n.* about 10 o'clock, in the evening.
 လုံ, *v.* to be tight (as a vessel,) safe, clear,
 full (as sound),—ချုံ, *v.* same, 1st def.
 —ထောက်, *v.* to be ample.
 လုံချည်, *n.* a close petticoat.
 လုံမကလေး, *n.* a little girl.
 လုံ့လ, or လှလှ, *n.* diligence, industry.
 —ထုတ်,—ပြု, *v.* to be diligent.
 လုံး, *v.* to make or be round, or rounded.
 —ထွေး, *v.* to be mixed together, to wrestle.
 —ပတ်, *n.* the girth.
 လူ, *n.* a rational being, man, nat or brah-
 —မ, *n.* a dumb person. [mah.
 —မဏ္ဍင်း, *n.* a useless, inefficient fellow.

- ကောက်, *n.* a cheat,—ကောင်ရေ, *n.* a cen-
- ကျော်, *n.* a famous man. [aus.
- ခွန်, *n.* a poll-tax,—မိမ်း, *n.* a stranger.
- ဆိုးလူပါး, *n.* a condemned outcast.
- တတ်, *n.* a learned man,—တေ, *n.* a vile
- ထု, *n.* a crowd. [fellow.
- ထွက်, *v.* to leave the priesthood.
- မိန်း, *n.* a simple-minded person.
- ဗွတ်, *n.* a buffoon,—ဗွင်း, *n.* a lazy fel-
- ပျို, *n.* a young unmarried man. [low.
- ပျိုကြီး,—ပျိုဟိုင်း, *n.* an old bachelor.
- ပျိုခင်, *n.* a lad of the age of puberty.
- ပျို့နာ, *n.* the venereal disease.
- မာ, *n.* a healthy, vigorous man.
- ဝံ, *n.* an orange-outang,—ဝါ, a braggart.
- ထားခြောက်, *v.* to come to maturity.
- လူတစ်, *v.* to cry thief! thief! [ple.
- သတ်, *n.* a murderer,—သူ, persons, peo-
- သေ, *n.* a dead person,—သန်, a robust
- လူး 1, *v.* to smear, besmear. [man.
- လူး 2,—လည်း, *v.* to roll from side to side.
- လာ, *adv.* backwards and forwards.
- လူတား, *n.* a kind of verse, lullaby.
- လေ 1, *n.* air; wind,—ဆန်, *v.* to retch.
- လောက်, *adv.* with the wind.
- ကူ, *v.* to blow hard,—ကျောက်ချ, to lie to.
- ကြပ်, *v.* to suffer from wind in the stomach.
- ကြမ်း, *v.* to blow violently.
- ကြော, *n.* a muscle,—ကြောသေနာ, the palsy.
- ခံ, *v.* to suffer from flatulency.
- ခို, *v.* to be sheltered from the wind.
- ချပ်, *v.* to suffer from wind in the stomach.
- ခွန်, *v.* to whistle.

- မြေ, *n.* point from which wind blows.
- စုန်, *v.* to pass wind.
- စောင်း, *n.* edge of the wind,—ဆန်, head-
- ဆေး, *n.* medicine to expel wind [wind.
- ညာ, *adv.* against the wind.
- ညှင်း, *n.* a gentle breeze, ထေးမြေ
- တက်, *v.* to raise wind from the stomach.
- တင်, *adv.* against the wind. [kite.
- တံကျင်, *n.* the pleurisy,—တံခွန်, a paper
- တာကျ, *v.* to be in a draught of wind.
- တိတ်, *v.* to be calm,—တိုက်, to blow hard.
- တိုင်း, *n.* a dog-vane.
- ဝုန်းတိုး, *v.* to blow a sudden gust.
- ပူတက်, *v.* to have the heart-burn.
- ရှို, *v.* to be disposed to vomit. [breeze.
- မြင်း, *n.* a violent wind,—မြေ, *n.* a gentle
- မြန်, *n.* a ventilating pipe,—ရှည်နာ, tym-
- ဘွေ, *n.* a whirlwind. [pany.
- ထည်, *v.* to pass wind.
- ထဟာ, *n.* the atmosphere.
- ထာ, *v.* the wind blows.
- လူရာ, *n.* a kind of muslin.
- လှည့်, *v.* to be relieved of wind.
- ဝေ, *v.* *n.* the wind veers.—ဝေ, a side-squall.
- သာ, *v.* to blow pleasantly; to be airy.
- ထေး, *verb affix, euphonic, etc.*
- ထေးထံ, *n.* an auction.
- မြစ်, *v.* to put up at auction.
- ထေး 1, *v.* to practise.
- ကျက်, *v.* to devote one's self to.
- ထာ, to be skilled in.
- ထေး 2,—လွင့်, to fly away as chaff.
- ထေး 1, *n.* a bow,—ကိုင်း, the bow itself.

- ဇွဲ**, *n.* a bow-string,—**ဇွဲရာ**, *v.* to unbend
 —**တင်**, *v.* to bend a bow. [a bow.
 —**ပြစ်**, *v.* to shoot an arrow from a bow.
ထေး 2, *a.* four, **၄**—**ထောင့်**, four-cornered.
 —**ပေါင်ဖျက်**, *n.* expression used by women
     in quarrelling, may you be quartered.
 —**ရှက်ခွာ**, *n.* the four points of the compass.
 —**ထုံးပြောက်**, *a.* twilled.
ထေး 3, *v.* to be heavy, not light; to be slow.
 —**ကန့်**, *v.* to be slow.
 —**နက်**, *v.* to be strong, as flavor; weighty,
ထေး 4.—**မြတ်**, *v.* to respect. [as words.
ထေးညှင်း, *n.* the clove plant.
ထဲ 1,—**ဝါ**, *n.* the product of the cotton tree.
ထဲ 2, *v.* to exchange; to rejoin, (in law
 —**ဆို**, *v.* to speak in return. [pleading.)
ထဲ 4, *verb affix, indirect interrogative.*
ထဲထုံးပြောက်, *a.* twilled.
ထော 1, *verb affix, interrogative.*
ထော 2, *n.* one of the race of Laos.
ထောက် 1, *n.* a maggot,—**ထမ်း**, a wriggler.
ထောက် 2,—**စာ**, *n.* a pellet for a bow.
 —**စာအိမ်**, *n.* the bed for the pellet.
 —**ထေး**, *n.* a pellet bow,—**ထွေ**, a kind of sling.
 —**ထောက် 3**, *v.* to be enough, sufficient.
ထောက်လီးထောက်ထက်, *adv.* up and down.
ထောက, *n.* a state of mortal existence.
 —**ထံ**, or **မံ**, *n.* fortune, a lot incident to
 —**ဓာတ်**, *n.* a world. [mortals.
 —**နိမိ**, a book of proverbs.
 —**ဝတ်**, *n.* courteous behaviour.
 —**ဝတ်ပြု**, *v.* to be courteous.
ထောက်, *used adjectively*, worldly.

- သား, *n.* a worldling.
 လောကုတ္တရာ, *n.* a future state.
 လောင်, *v.* to burn (a thing) as fire; to cald.
 —ကျမ်း, *v.* to be burnt up.
 —စာ, *n.* tinder,—မီး, *n.* blistering plaster.
 —မီးတင်, *v.* to apply such a plaster.
 လောင်း 1, *n.* a canoe.
 လောင်း 2, *v.* to pour into or upon; to add
 —စွက်, *v.* to add to. [more to.
 —ရိပ်ခံသီး, *n.* fruit ripened in the shade.
 လောင်း 3,—စား, *v.* to bet.
 —တမ်းကစား, *v.* to gamble.
 လောဗနီ, *n.* frankincense.
 လောဘ, *n.* cupidity,—ကြီး, *v.* to be avaricious.
 —တကျာ, *n.* cupidity.
 လော့, *verb affix, imperative.*
 လို 1,—ချင်, *v.* to desire; to need.
 —ရင်း, *n.* a prime want.
 —ထား, *v.* to be litigious.
 လို 2, *n.* and *v. affix*, as, like as.
 —လို, *v.* and *n. affix*, a little like as.
 လိုက် 1, *v.* to follow; pursue; take effect.
 —စား, *v.* to comply with.
 —ထံ, *v.* to pursue, in order to find.
 —လျော့, *v.* to conform to.
 လိုက် 2, *verb affix euphonic.*
 လို့, *verb. affix, colloquial*, and.
 လိုး, *v.* to pierce, penetrate *in actu coitus.*
 လျက် 1, *v.* to lick (with the tongue.)
 လျက် 2,—နှင့်, *verb affix, continuative.*
 လျင်,—တန်, *v.* to be quick, swift.
 —ထန်, *v.* to be violently swift.
 လျှပ်လျှပ်, *v.* to be in a neutral state of mind.

ယျဉ်, *v.* to circumcise.

ယျား, *v.* to be oblong; to be extended in

ယျောက် 1, *n.* plate, (in a building). [time.

ယျောက်,—ပတ်, *v.* to be meet, fit.

—ယျား, *adv.* of one's own accord.

ယျောင်း, *v.* to recline.

ယျော့, *v.* to be lax; to be wanting; to sub-

—ပါး, *v.* to grow less. [side.

ယျော် 1, *v.* to agree with.

ယျော် 2, *v.* to forfeit.

—ငွေ,—ဒါဏ်,—ပြစ်, *n.* a forfeit, fine.

ယွင် 1, *n.* an unoccupied space beyond houses.

—ကွက်, *n.* a glade,—တီးခေါင်, *n.* a savanna.

—ပြင်, *n.* campaign,—ပြင်လှေတာ, *n.* a pra-

—လှေတာ, *n.* an extensive waste. [irie.

ယွင် 2,—မှုန့်, *n.* a powder rubbed on the face.

ယွင့်,—ပါး, *v.* blown away; scattered, faded.

ယွတ်, *v.* to be at liberty; to be free from.

—လပ်, *v.* to be disengaged, vacant.

ယွန် 1,—ပူ, *n.* a gimlet; *v.* to bore.

ယွန် 2, *n.* a rope drawn by contending parties to procure rain.

ယွန် 3,—ကဲ, *v.* to be or go beyond, exceed, to pass away, die.

ယွန့်, *v.* to writhe, to move as a serpent.

ယွန်း 1, *n.* a weaver's shuttle.

ယွန်း 2, *v.* to twist a strand.

—ပေါင်းတင်, *v.* to unite several strands.

ယွမ်း,—ကျင်,—ဆွတ်, *v.* to regret the loss of.

ယွယ် 1,—ကူ, *v.* to be easy.

ယွယ် 2, *v.* to suspend from the shoulder: to carry (in the womb).

—ဒိတ်, *n.* wallet hung from the shoulder.

- ခိုး**, *v.* to suspend from the head and carry on the back, as the Karens.
- ထွေ**, *v.* to be out of the way; to err.
- ထွေ** 1,—**ဝ**, *v.* to be handsome.
- ထွေ** 2, *verb affix*, very.
- ထွေ**, *v.* to open.
- ထွေ**, *v.* to go round; to make revolve, to
- ခူး**,—**ပတ်**, *v.* to deceive. [court, woo.
- ထွေ** 1, *n.* a cart,—**ခိပ်**, *n.* body of a cart.
- ခင်တိတ်**, *n.* a drag, truck.
- ခိုင်း**, *n.* a circular encampment of carts.
- သန်**, *n.* the thill or shaft of a cart.
- ထွေ** 2, *v.* to throw down, to overset.
- ထွေ** 3, (*pron.* ထွေ,) *v.* to sweep.
- ထွေ**, *v.* to turn back, throw back; repeat,
- ထွေ**, *v.* to frighten. [do in return.
- ထွေ**, *v.* to lay out in the sun.
- ထွေ**, *v.* to uncover; to neglect.
- ထွေ**, *v.* to stretch out (the hand); to step;
- ထွေ**, *n.* a spear. [to call to.
- စွပ်သေနတ်**, *n.* musket with a bayonet.
- တံ**, *n.* a rod or staff of authority.
- ထိုး**, *v.* to thrust at with a spear.
- သင်္ဂြိုဟ်**, *n.* a dart.
- ထွေ**, *v.* to roll over and over.
- ထွေ**, *v.* to cut with a sliding motion.
- ထွေ**, *v.* to stir, move, to work as a machine.
- တုလားထိုင်**, *n.* a rocking-chair.
- ဝုခတ်**, *n.* a cradle,—**ရှက်**, *i. v.* to move
- ရှား**, *v.* same as **ထွေ**, (*intrans.*) [gently.
- ထွေ**, *v.* to get warm by a fire; adhere to.
- ထွေ**, *v.* to heat again; to re-excite.
- ထွေ**,—**တန်း**, *v.* to give for religious purpose.

ဇေ့, *n.* a boat, သူကြီး, *n.* a boat owner.

ဇေ့ကာ, *n.* stairs, a ladder.

—ထပ်, *n.* one step, or stair, or round.

—ပေါင်, *n.* a balustrade,—ရှင်, *n.* a ladder.

—သေ, *n.* a flight of stairs.

ဇေ့ဝင်, *v.* to put into and shut up.

ဇေ့ဝင်း, *v.* to line a chest.

ဇေ့ဝ်, *v.* to stir; to paddle,—တက်, *a* paddle.

ထိုင်, *v.* to excavate; *n.* a nich in a pagoda.

ထိုင်း 1 *n.* a wave, billow, တံပိုး။

—အိ, *n.* the swell of the sea.

—အိထ, *v.* to swell, as the sea.

—ခေါင်းဖြူ, *n.* the white crest of a wave.

ထိုင်း 2, *v.* to bind into a sheaf, *n.* a sheaf.

လျှင်, *verb affix, continuative.*

လျှပ် 1, *n.* lightning,—ပြက်, *v.* to lighten.

လျှပ် 2, *v.* to be very thin; to be light, rapid;
to glitter.

လျှပ် 3, *v.* to extort money under a false

လျှမ်း, *v.* to be brimming full. [pretence.

လျှံ, *v.* to run over, (as water); be brilliant.

လျှာ, —ရှာ, *n.* the tongue.

—ခင်, *n.* the uvula.

—ထိုးစပ်, *v.* to match (boards.)

—ပါး, *v.* be thin-tongued, loquacious.

—ရင်း, *n.* the root of the tongue.

လျှော့, *v.* to slide down.

—လျှော့, *adv.* slopingly.

လျှောက်, *v.* to address a superior.

—ချက်, *n.* an address.

—စာ,—လွှာ, *n.* a written petition.

လျှော့, *v.* to loosen; to lessen.

—ပေး, *v.* to yield; to slacken, (as a rope.)

လျှော် 1, *n.* a kind of tree; the fibrous, inner bark of tree.

—တေ, *n.* coarse cloth, worn by ascetics.

လျှော် 2, *v.* to wash (clothes or the hair.)

လှို, *v.* to thrust through.

လှို, *v.* to do secretly under a guise.

—ဝှက်, *v.* to be hypocritical.

လှို, *v.* to stoop and enter, ငုံ့၍ဝင်။

လှ, *n.* a saw,—စင်, *n.* frame for saw logs.

—စာ, *n.* saw-dust,—စား, *v.* the saw cuts.

—စွတ်, *n.* tooth of a saw.

—ဆိုင်း, *n.* pair of sawyers.

တိုက်, *v.* to saw,—တွင်း, *n.* a saw-pit.

—ထောင်, *n.* proprietor of a sawing establish-

—ပတ်, *v.* to saw crookedly. [ment.

ထွင့်, *v.* to blow away; disseminate; to sail.

ထွတ် 1, *n.* king's supreme court building.

—တော်, *n.* the royal court.

ထွတ် 2, *v.* to free, deliver; to send.

—လိုက်, *v.* to send away; to diemiss from

ထွန်,—ကဲ, *v.* to excel. [service.

—ကျူး, *v.* to trangress; to be in excess.

ထွင်း,—မိုး, *v.* to overspread, overwhelm.

ထွာ, *v.* to be very thin; to slice.

ထွား 1, *n.* a shield, oblong and convex.

ထွား 2, *v.* to leap upon or over.

ထွဲ, *v.* to go out of the way; divert; to transfer (to another); to swing.

—ဆတ်, *v.* to dispose of, transfer (to another).

ဝ။

ဝ 1, *n.* a cipher, သုည။

—ကွက်,—ကွင်း, *v.* to mark with a cipher, passing sentence of death.

ဝ ၂; *v.* to be full, satisfied with food.

—ပြော, *v.* same; to abound in.

ဝ ၃,—ဗူး, *v.* to be corpulent.

ဝက် ၁, *n.* a hog,—အူ, *n.* a screw.

—အူကျပ်, *v.* to braid,—အူကျော်, *n.* sausage.

—အူလိပ်ဆွဲမြောက်, *n.* a rifled cannon.

—အူလိပ်သေနတ်, *n.* a rifle.

—အူလှည့်, *n.* a screw-driver.

—ခေါင်း ၁, *n.* a bastion, bulwark.

—ခြံ *n.* a pig-sty,—စာအရည်, *n.* swill.

—စွယ်, *n.* a hog's tusk,—ဆီ, *n.* lard.

—တုပ်, *v.* to tie hand and foot.

—ပေါင်, *n.* ham.

—မှင်, *n.* the bristles on a hog's back.

—မှင်ဘီး, *n.* a brush made of bristles.

—ဝံ, *n.* a bear,—သစ်ချ, *n.* the oak.

—သား, *n.* pork,—သားမြောက်, *n.* bacon.

—သိုး, *n.* a boar.

ဝက် ၃, (*pron.* ဝက်က), *n.* three poles set apart
at the bottom, and united at the top.

—တုံးဆွဲ, *n.* a battering-ram.

ဝက်ဇူး, *n.* epilepsy, apoplexy.

ဝက်သက်, *n.* the measles.

ဝင် ၁, *n.* a race, descent; a history.

ဝင် ၂, *v.* to enter, to set, go down.

—ငွေ, *n.* income.

—ဝေး, *v.* to enter and enjoy, go over to
another party.

—ဝ, *n.* an entrance.

ဝင်ပါ, Burmese walls of Troy, a labyrinth.

ဝင်ရိုး, *n.* a spindle; an axle-tree; axis.

ဝင့်,—ဝါ, *v.* to spin, make boastful pretensions.

ဝင်း ၁, *n.* a fence forming an enclosure.

- ဝင်း 2, *v.* to be brightly yellow.
 ဝစီကံ, *n.* a deed performed in words.
 ဝတ် 1, *n.* duty, service due.
 —ကျောင်း, *n.* a movable privy.
 —နေ, *v.* to perform extra duties.
 —ပြု, *v.* to perform duty; to worship.
 —ပြေ, *v.* to have discharged one's duty.
 —မြေ, *v.* to discharge obligations to superiors.
 —မြေ, *n.* sacred ground. [eriors.
 ဝတ် 2, *v.* to dress; to wear.
 —စား, —ဆင်, *v.* to array with.
 —စားတန်ဆာ, *n.* ornamental dress.
 —လုံ, *n.* a great coat or cloak.
 —ထဲ, *n.* clothes worn on special occasions.
 ဝတ်စွပ်လုံး, *n.* the heavy accent (း).
 ဝတ်ဆံ, *n.* the stamen, anther and pollen.
 —တိုင်, *n.* the stamen, —ပွင့်, *n.* the anther.
 ဝတ္ထု 1, *n.* property, goods.
 ဝတ္ထု 2, *n.* a pattern; a narrative.
 ဝတ်ပန်း, *a.* light bay in color.
 ဝန် 1, *n.* a burden.
 —ကင်း, *v.* to be free from responsibility.
 —ခံ, *v.* to assent to; to engage for.
 —ချ, *v.* to yield: to confess.
 —စည်, —စယ်, *n.* a burden.
 —တင်, *v.* to load, —တင်ခြင်း, *n.* a pannier.
 —တင်ခွား, *n.* an ox that carries panniers.
 —တို, *v.* to be cross, disobliging.
 —ထုပ်, *n.* a pack, package.
 —ပိုး, *n.* a load carried on the back.
 ဝန် 2, *n.* the head of a department of government.
 —ကြီး, *n.* a prime minister. [ernment.
 —ချုပ်, *n.* a chief over other governors.

- စာရေး, *n.* governor's chief secretary.
- ထောက်, *n.* an Assistant Commissioner.
- ရှင်ထောင်မင်းကြီး, *n.* the Commissioner of a division of British Burma.
- ဝန်း, *v.* to be round, circular; to surround.
- ကျပ်, *n.* the space round about.
- ဝပ်, *v.* to kneel; to sit as a fowl; to crouch.
- ထွေး, *v.* to be prostrate on the face.
- ဝမ်း, *n.* the abdomen; the hold of a vessel;
- ကိုက်, *v.* to have the dysentery. [ordure.
- ကျ, *v.* to be loose in the bowels.
- ကြက်ကြက်, *n.* a swelled belly.
- ကြုတ်, *v.* to rumble in the bowels.
- ခိုင်း, *v.* to be constive.—ချ, *v.* to purge.
- ချပ်, *v.* to have no motion of the bowels.
- စာ, *n.* food; ballast,—ဆွေ, *n.* a midwife.
- တွေ, *v.* to have constant diarrhoea.
- နည်း, *v.* to be sorry.
- နာ, *v.* to have pain in the abdomen.
- နှုတ်, *v.* to purge,—ပူ, *n.* a swelled abdo-
- ပိုက်, *n.* the outside of the belly. [men.
- ပိုက်တွဲကြီး, *n.* a big belly.
- ပိုး, *n.* the *fœtus* (of animals,) မီး
- ပျက်, *v.* to be subject to chronic diarrhoea.
- ပျော့, *v.* to be a little loose in the bowels.
- ပြော, *v.* to be relaxed,—ပြောင့်, *see* ဝမ်းမှန်
- ပြောက်, *v.* to rejoice
- မှန်, *v.* to be regular in the bowels.
- ရွှင်, *v.* to have free motions of the bowels.
- လျှော့, *v.* to be very loose in the bowels.
- သာ, *v.* to rejoice.
- သွေး, *v.* to evacuate the bowels.
- ဝမ်းဘဲ, *n.* an duck,—ဥဝုံ, *n.* a ellipse.

ဝယ် 1, — ချမ်း, *v.* to purchase.

ဝယ် 2, *n.* affix locative, in, တွင်, ဌ်, မှာ။

ဝံ, *n.* a bear, — *comp.* ဝက်ဝံ။

ဝံလွေ, *n.* a wolf, ဝံပို့, *n.* a pelican.

ဝံလက်, *n.* an osprey, ဝံလို့, *n.* an eagle.

ဝံ, *v.* to dare (to do), — စား, *v.* to be bold.

ဝါ, *n.* the cotton-plant : undressed cotton.

— ဂွမ်း, *n.* dressed cotton, — ခင်း, *n.* cotton

ဝါ 2, *n.* the Buddhist lent. [field.

— တွတ်, *n.* to come to the end of lent.

— ခေါင်း, *n.* fifth month in the year.

— ဆို, *v.* to keep lent ; *n.* the fourth month.

— တွင်း, *n.* the season comprised within lent.

— ထပ်, *v.* to intercalate a month after ဝါဆို။

— ရှောင်, *v.* to keep lent.

ဝါ 3, *v.* to be yellow ; to be boastful.

— ကြန့်ကြန့်, *adv.* pale yellow.

— ဝင့်, *v.* to make boastful pretensions.

ဝါဒ, *n.* an opinion, အယူ။

ဝါရန်း, — စာ, (Eng.) *n.* a warrant.

— ကပ်, *v.* to attach.

— ထုတ်, *v.* to issue a warrant.

— ပြေး, *n.* a fugitive from justice.

ဝါသနာ, *n.* natural bent.

ဝါး 1, *n.* the bamboo, — ကပ်, *n.* bamboo

— ခြမ်း, *n.* split bamboo. [shingles.

— ညှပ်, *n.* bamboo stocks, — ပိုး, *n.* elephant

— ရုံ, *n.* clump of bamboos. [bamboo.

— ရောင်းပို့, *n.* a species of edible mushroom.

ဝါး 2, *v.* to chew, — ဇတ်, *n.* chewings.

ဝိပြုတ်, *n.* an explanation, foot-note.

ဝိစိန္တာ, *n.* doubt, indecision of mind.

ဝိဇ္ဇာ, *n.* knowledge, wisdom, ပညာ။

- မိညဉ်း, *n.* the soul, မိညာဏ။
 မိနည်း, *n.* rules, (for the conduct of priests.)
 မိထက်, *n.* the result of any deed.
 မိမိလ, *n.* diligence, industry, လှူ။
 —ထုတ်, *v.* to be diligent, industrious.
 ဝုတ်ဝုတ်မြည်, *v.* to grunt, as a hog.
 ဝေ 1, *v.* to be misty, dusky, to be giddy.
 —လိဝေထင်း, *n.* dawn of day.
 ဝေ 2, —ချင်း, —ခွဲ, *v.* to distribute.
 —ငှ, —မျှ, *v.* to distribute equally.
 —စု, —ပုံ, *n.* a share.
 —စုကျ, —ပုံကျ, *v.* to fall to one's share.
 ဝေဒနာ, *n.* sensation, ခံစားခြင်း။
 ဝေနေယျ, *n.* a rational being.
 ဝေး, —ကွာ, *v.* to be distant.
 ဝဲ 1, *n.* whirlpool, eddy, —ဩစ, *n.* large
 —ပြေး, *n.* a rapid eddy. [eddy.
 ဝဲ 2, —ပုံ, —ထင်း, *n.* a roof, one side lapping
 ဝဲ 3, *n.* the itch, the mange. [the other.
 —ခြောက်, *n.* common itch, —ပူ, *n.* mange in
 ဝဲ 4, *v.* to sail round as a bird. [horses.
 ဝဲ 5, *v.* to speak with a foreign accent.
 ဝေါဟာရ, —စကား, *n.* common parlance.
 —ဒေသနာ, *n.* common-place religious in-
 ဝိုက်, *v.* to curve round. [struction.
 —ကျီ, *v.* to come round one coaxingly.
 ဝိုင်း, *see* ဝန်း; to do jointly; *n.* a circle
 of people; a fair.
 —ဖွဲ့, *v.* to form a circle of people, tents, etc.
 ဝှက်, —ထား, *v.* to hide, secrete.
 ဝှမ်း, *v.* to be low and level.
 ငွေ, *v.* to push with the head, horn, or tusk.
 ငွေ, *commonly* ငွေ, —စေ့, *n.* the testicles.

—ဒိတ်, *n.* the scrotum.

—ထုတ်,—လှီး, *v.* to castrate.

ပွဲ,—ချီး, *v.* to praise, extol.

ဝ

သက် 1, *v.* to descend; to take place, as pity.

—ရောက်, *v.* to befall, as a calamity.

သက် 2, *v.* to be moderate.

—သ, *v.* to moderate, (*intrans.*,) be re-

သက် 3, —သက်, *a.* mere. [lieved.

သက်ကယ်, *n.* a kind of grass.

—ပြစ်, *v.* to weave grass, *n.* grass thatch.

သက္ကရာဇ်, *n.* an era, date; obligatory writing.

သက္ကထတ်, (*Eng.*) *n.* woollen cloth.

—ကြွက်နား, *n.* fine woollen cloth.

သက်တံ, *n.* a rainbow.

သက်လုံ, *n.* strength of lungs.

—ကောင်း, *v.* to be long-winded.

—ကွဲ, *v.* to be broken-winded.

—ဖို့, *v.* to be out of breath.

သက်သေ, *n.* a standard; witness, illustration.

—ခံ, *v.* to bear witness; *n.* a witness.

—ထား, *v.* to appoint to be a witness.

—ထုတ်,—ပေး,—ပြ, *v.* to produce evidence.

—သာဓက, *n.* a witness; evidence.

သကာ, *n.* unrefined sugar.

သကြား 1, *n.* a superior order of Nats.

သကြား 2, *n.* sugar,—ခဲ, *n.* sugar-candy.

—ချက်, *v.* to make sugar,—မုန့်, *n.* sugar-cake.

သခင်,—ဘုရား, *n.* a master, lord. [melon.

သခွား, *n.* the cucumber,—မ, *n.* the musk-

သင် 1, *pron.* thou, you, *masc. or fem.*

သင် 2, —ကြား, *v.* to learn.

—ချ, —ပေး,—ပို့, *v.* to teach.

- မှီး, *v.* to learn and store up.
သင် ၃,—ထွင်, *v.* to clear, disentangle.
သငယ်, *n.* the young of a animals.
သင်္ကန်း ၁, *n.* the *Hopea* tree.
သင်္ကန်း ၂, *n.* the garment of a priest of
—မှီး, *n.* a species of mushroom. [Boodh.
သင်္ကာ, —မှီး, *n.* doubt, suspicion; *v.* to
doubt, be suspicious of.
သင်္ခါ, *n.* a shady retreat, a grove.
သင်္ချာ, *n.* computing,—သတတ်, arithmetic.
သင်းပြုတ်, *v.* to help to perform funeral rites.
သင်္ဃာ, *n.* a Buddhist priest; the clergy.
—စဉ်, *adv.* one after another.
—သနာ, *n.* a concert of primitive priests.
—သနာတင်, *v.* to hold such a concert.
သင်တုန်း, *n.* a razor.
သင်တိုင်း, *n.* a frock with short sleeves.
သင်ပုံး, *n.* a board used by scholars to
—ကားကြီး, *n.* a wall blackboard. [write on.
—ကြီး, *n.* a spelling-book. [papaya.
သင်္ဘော, သင်းဘော, *n.* any sailing vessel, the
—ကြက်ဆူ, *n.* the physic-nut.
—ကြမ်း, *n.* a garret.
—ဆိပ်, *n.* a harbor,—တမာခါး, *n.* neem tree.
—နာနတ်, *n.* century plant.
—နှယ်ချို, *n.* liquorice.
—ပုံသာ, *n.* the turnip; cabbage.
—လဲ, *n.* the product of the white cotton tree.
—သခွား, *n.* the papaya,—သမန်း, *n.* the fig.
သင်္သကရိုက်, *n.* the Sanscrit language.
သင့် ၁, *modification of the pron.* သင်.
သင့် ၂, *v.* to be suitable, agree with; be on
—တင့်,—မြတ်, *v.* to be becoming. [good terms.

သင့် 3, *v.* to befall; to take, as poison.

—ရောက်, *v.* to befall.

သင်း 1, *pron. a.* that (thing.)

သင်း 2, *v.* to unite, associate.

—အုပ်, *n.* the chief of a society, pastor of

—ခွဲ, *v.* to make a schism. [a church.

—စာရေး, *n.* a church clerk.

—ထောက်, *n.* an assistant, deacon.

—ဖွဲ့, *v.* to associate, form a society.

—ဝင်သူ, *n.* a member of a society.

သင်း 3, *v.* to geld, castrate, (man or beast).

သင်းချော, *n.* the earth lizard, the skink.

သင်းရှိုင်း, *n.* a place for funeral rites.

—တွင်း, *n.* a grave. [jasper.

သင်းတွဲ, *n.* verdigris, —စိန်ကျောက်, *n.* green

သစ် 1, *n.* wood, timber, —စယ်, *n.* chestnut.

—ဆောင်း, *v.* to draw timber with elephants.

—ကိုင်း, *n.* a large branch of a tree.

—ကျား, *n.* the walnut, —ကြံပိုး, *n.* cinnamon.

—ကြောင်ဝင်, *n.* hollow timber.

—ခက်, *n.* a small branch of a tree.

—ခေါက်, —ခွံ, *n.* the bark of trees.

—ခေါင်း 1, *n.* a subordinate in charge of tim-

—ခေါင်း 2, *n.* the inside of a hollow tree. [ber.

—ခွံ, *n.* crotch in a tree, —ခွန်, *n.* duty on

—ခေး, *n.* a kind of gun. [timber.

—ခေးရိုင်း, *n.* the wild black-varnish tree.

—စွပ်, *v.* to drag timber with buffaloes.

—ဆွေး, *n.* touch-wood, spunk.

—တာ, *n.* a box, chest, —တော, *n.* a forest.

—တောအရေးပိုင်, *n.* Deputy Conservator.

—တောမင်းကြီး, *n.* Conservator of Forests.

—တောဝန်ထောက်, *n.* Assistant Conservator.

- ထောက်, *n.* wood-pecker.
- နဂါး, *n.* twisted timber.
- ပင်, *n.* a tree,—ဘီလူး, *n.* creaking timber.
- ရည်, *n.* the sap of trees.
- သား, *n.* wood,—သေ့, *n.* an apple.
- သစ် 2, *n.* a small animal of the tiger genus.
- ကြပ်, *n.* Nepaul tiger-cat.
- ကြောင်,—ဆင်, *n.* leopard cat.
- သစ် 3, *v.* to measure with the breadth of
- သစ် 4, *v.* to be new, not old. [a finger.
- သစ် 5, *v.* to wash (the face.)
- သစ္စာ, *n.* truth, promise, vow.
- ခံ, *v.* to enter into an engagement.
- ဝတီ, *n.* a promise.
- ဝတီရှိ, *v.* to be under an engagement.
- စောင့်, *v.* to be faithful.
- တိုက်, *v.* to administer an oath.
- ထား, *v.* to resolve, vow.
- ပန်နက်, *v.* to imprecate evil on one's self.
- ပန်း, *n.* the tiger-lily,—ပေး, *v.* to charge
- ပြု, *v.* to affirm solemnly. [solemnly.
- ဖျတ်, *v.* to break an engagement.
- ရေ, *n.* water drank on taking an oath.
- ရှိ, *v.* to be faithful.
- သည် 1, *pron. a.* this, ဤ။
- ကထောက်, *adv.* so, to such an extent.
- မှာ, *adv.* here,—လို, *adv.* thus.
- သည် 2, —ကား, *n.* affix nominative
- သည် 3, *verb affix assertive*, ၏; *participial*,
သော; *connective particle*.
- လို, *verb affix continuative*, though.
- သည့်နည်း, *n. adv.* in this manner, thus.
- သည်း 1, —ခြေ, *n.* the gall, bile.

- ခြေထိတ်, *n.* the gall bladder.
- သည်း 2, *v.* to be strong, violent; be very ill.
- ခံ, *v.* to bear patiently,—ထန်, *v.* to be
- သဌေး, *n.* a rich man, *see* သူဌေး။ [violent.
- သဏ္ဌာန်, *n.* shape, form, ပုံ။
- သတ် 1,—ညှစ်,—ဖြတ်, *v.* to kill, etc.
- သတ်, *adv.* distinctly, by itself.
- သတ် 2, *v.* to mark a final consonant with င်.
- သင်း,—ပုံ, *n.* a table of final consonants.
- သတင်းကျွတ်, *n.* seventh month in the year.
- သတိ, *n.* heed, caution.
- ထား,—ပြု, *v.* to take heed; be cautious.
- ပေး, *v.* to warn, caution.
- မြဲ, *v.* to have presence of mind.
- ရ, *v.* to recollect, call to mind.
- ရှိ, *v.* to be aware, to take heed.
- ထစ်, *v.* to be off one's guard, careless.
- သထိုသား, သထိုသွီး, *n.* son, daughter.
- သတ္တမ, *a.* the seventh.
- သတ္တဝါ, *n.* a rational being, ပုဂ္ဂိုလ်။
- သတ္တိ, *n.* ability to accomplish; an attribute.
- သတ္တု, *n.* metal extracted from ore.
- ကျောက်, *n.* ore.
- နှုတ်, *v.* to extract metal from ore.
- မှိုင်း, *n.* a fossil, ကျောက်မှိုင်း။
- သဒ္ဒါ, (*pron.* သဒါ,) *n.* a sound, a word.
- ကျမ်း,—ရေး, *n.* grammar.
- သဒ္ဓါ, *n.* to feel kind; to feel complacence.
- သန်, *v.* to be strong, vigorous, thrifty.
- စွမ်း, *v.* to be strong,—မာ, *v.* to be robust.
- မြန်, *v.* to be vigorous and rapid.
- သနပ် *n.* pickles conserved with spices.
- သနား, *v.* to pity; to give from pity.

သန့်ချောင်, *a.* addled, as an egg.

သန္တာ, *n.* coral.

သန့်ဝက်, *n.* the day after the morrow.

သန့်လျက်, *n.* a two-edged sword.

—စွန်း, *n.* a sharp projection of land.

သန္တတ်, *n.* a kind of harpoon.

သန့်, *v.* to be clear from; to be clean, pure.

—ပြန့်, —ရှင်း, *v.* to be ceremonially clean.

—သန့်, *a/v.* distinctly, separately.

သန်း 1, *n.* a louse, —ဥ, *n.* a nit.

—ချေး, *n.* body louse, —ဗျ, *n.* young louse.

—မ, *n.* a large louse.

သန်း 2, *v.* to cross (a path, river, etc).

သန်းခေါင်, *n.* midnight, —ကျော်, *n.* A. M.

—သန်းထွေ, *n.* about midnight and after.

သပ် 1, *n.* a wedge.

—နှက်, —ရိုက်, *v.* to drive a wedge.

သပ် 2, *n.* to stroke with the hand.

သပိတ်, *n.* an open-mouthed pot.

—မှောက်, *v.* to invert the pot, i. e. excom-

သွယ်, *n.* affix, as, like as. [municate.

သဗ္ဗညုတ, *n.* omniscience, သဗ္ဗညုတညာဏ်

သဘင်, *n.* a festival of any kind.

—သည်, *n.* a stage-player. [meaning.

သဘော, *n.* nature, character; disposition:

—ကောက်, —ကြောင်, *v.* to be deceitful.

—ကောင်း, *v.* to be of a good disposition.

—ကျ, *v.* to be settled in opinion.

—ညာဏ်ကောင်း, *v.* to have a good intellect.

—တူ, *v.* to be of one mind, agree.

—တွေ့, *v.* to like, approve.

—ထား, *v.* to determine (to do).

—ပေါက်, *v.* to be intelligent.

—ပြည့်ဝ, *v.* to be upright, wise, patient.

—ရောက်, *v.* to be inclined.

—လွယ်, *v.* to be of an easy disposition.

—ဝင်, *v.* to come to the same opinion.

—သန့်, *v.* to be firm in purpose.

သမ, *v.* to coalesce into one substance.

သမတ်, *n.* a son-in-law.

သမ်း, *v.* to yawn.

သမင် ၁, *n.* a deer with branching horns.

သမင် ၂, *n.* a cutaneous disease.

သမတ် *v.* to be upright, to be uniform: *n.*

a subordinate, *adv.* uniformly.

သမတ, *adv.* all together, unanimously.

—မင်း, *n.* president of a republic.

သမတ်, *adv.* long in time.

သမသတ်, *a.* diagonal; *adv.* right before.

သမာဓိ, *n.* steadiness in a good cause.

သမား, *n.* one skilled in some work.

သမီး, or သို့မီး, *n.* a daughter.

—ကညာ, *n.* a virgin daughter.

—ခင်ပွန်း, *n.* husband and wife.

—ဗ္ဗား, *n.* a daughter, niece, adopted daughter.

—မောင်နှံ, *n.* same as သို့မီးခင်ပွန်း [ter.

—မြောက်သား, *n.* a cousin.

—ရင်း, *n.* an own daughter.

သမုတ်, *v.* to name, give a name.

သမုတ်နတ်, *n.* a monarch.

သရဋ္ဌရာ, *n.* the sea, ocean, ပင်လယ်.

သမိုင်း, *n.* a history of a pagoda.

သမ္ပန်, *v.* to connect; to give a meaning.

သမ္ပန်,—စာ, (Eng.) *n.* a summons.

—ရ, *v.* to summon.

သမ္မာ, *n.* truth; right; *v.* to be right.

သယ် 1,—ယူ, *v.* to carry from place to place.

—ရီး, *v.* to remove, to transact business.

သယ် 2, *int.* wonderful! rather ironical.

သရ, *n.* a vowel.

သရက်, *n.* the mango.

—ဆင်ပေါင်, *n.* a choice variety of the mango.

—(ထည်,) *n.* chintz,—ရွတ်, *n.* the spleen,

သရဇ္ဇတ်, *n.* a priest's cook house. [*milt.*

သရဇ္ဇ, *n.* a crown, royal crown, မင်္ဂလိန္ဒ

သရုပ်, *n.* form, character, meaning.

—ဆောင်, *v.* to assume an appearance.

—ပေါ်, *v.* to have an appearance of.

—သကောင်, *n.* substance.

သရဲ, *v.* to be petulantly wilful.

သရော်, *v.* to treat with irony, insult.

သရောင်ထား, *v.* to commit adultery, (as

သရွတ်, *n.* mortar. [*woman.*

သထင်း, *n.* crystal, ကျောက်သထင်း

သထာ, *n.* a film on the eye.

သလိပ်, *n.* phlegm, ရွှဲခန်း

သလုံး, *n.* leg from the knee to the ancle.

—သား, *n.* the calf of the leg.

သဏ 1, *n.* the pomegranate.

သဏ 2, sand, သဲ

သဝက်, *n.* one who plunders from a thief.

သဝေ, *n.* the name of the symbol င

—ထိုး, *n.* same; *v.* to make the said sym-

သတာယ, *n.* associating. [*bol.*

—ပြု,—ဖွဲ့, *v.* to associate with.

သံ 1, *n.* iron; an iron nail.

—ကောင်း, *n.* superior iron, steel.

—ကျောက်, *n.* iron ore.

—ကြိုး, *n.* a chain; telegraph wire.

- ကြိုးစက်, *n.* a telegraphic instrument.
- ကြိုးစာ, *n.* a telegram.
- ကြိုးရိုက်, *n.* to telegraph.
- ကြိုးရုံ, *n.* an electric telegraph station.
- ကွန်ဗြာ,—ကွန်ရက်, *n.* iron net-work.
- ကွပ်, *a.* iron-clad.
- ခနောက်, *n.* a three-legged iron stand.
- ခမောက်, *n.* a helmet.
- ခမောက်ထုံး, *n.* a crowned one.
- ခဲတင်, *v.* to point or edge with steel.
- ချွတ်, *v.* to smelt iron.
- ချပ်ထင်္ဂီ, *n.* a coat of mail.—ချိတ်, *n.* iron
- ချေး, *n.* the rust of iron. [hook.
- ချောင်း, *n.* an iron bar.—ချွန်, *n.* an iron
- မိမ်း, *n.* unwrought iron. [nail.
- ညွပ်, *n.* a blacksmith's tongs.
- တုံး, *n.* a heavy bar of iron.
- တူ, *n.* a hammer,—တူးခွင်း, *n.* a crow-
- ပူဆပ်,—ပူကပ်, *v.* to cauterize. [bar.
- ပူခတ်, *v.* to apply a hot iron.
- ပူတိုက်, *v.* to smooth with a hot flatiron.
- ဖို, *n.* a furnace for smelting iron.
- ပြဲ, *n.* a plate of iron covered with tin.
- ပြဲစည်ပုံး, *n.* a tin pail.
- ပြဲပုံး, *n.* a tin canister,—မဏိ, *n.* steel.
- မီးကျည်, *n.* a bomb-shell,—မီးဖို, *n.* a stove.
- မို, *n.* iron nail with a large flat head.
- ထုံး, *n.* an iron wire nail.
- ထိုက်ကျောက်, *n.* the lodestone, magnet.
- ထိုက်ချောင်း, *n.* a magnetic needle.
- သံ 2,—ထထက်, *n.* a high sound or note.
- ထော့, *n.* a low, bass sound.
- ကောက်, *n.* one who leads the chorus.

- နံဆောင်း**, *n.* a piano-forte.
- နံသင်တာ**, *n.* an organ, music box.
- ညောင်း**, *n.* a soft, gentle sound.
- ထိုင်**, *n.* a chorister. [lines equal.
- ပေါက်**,—**ပေါက်ခြင်း**, *n.* verse, the alternate
- မြိုင်ဆို**, *v.* to sing together.
- ဆေး**, *n.* gentle sound,—**တွင်**, *n.* shrill
- သံ 3**,—**တမန်**, *n.* an ambassador. [sound.
- သံ 4**, *n.* a worm bred in the body.
- ချွေး**,—**ဆေး**, *n.* a verminifuge.
- သံဌာ**, *n.* one of the race of Tha-tongs.
- သံတာင်** *n.* the standard cubit, 19½ inches.
- သံတော်**, *n.* the royal voice.
- ဦးတင်**, *v.* to speak to a king.
- ဆဋ္ဌ**, *n.* officer who transmits the king's
- သံဝုရာ**, *n.* the lime,—**ခွံ**, *n.* skull cap. [order.
- သံဆန်**, (Chinese,) *n.* a small boat.
- သံလွင်**, *n.* the olive.
- သံဝါသပြု**, *v.* to have sexual intercourse.
- သံဝေဂ**, *n.* fear.—**ရ**, *v.* to fear.
- သံသရာ**, *n.* future existence, futurity.
- သံသေ့**, *n.* thin woolen cloth.
- သုံသုံ**, *adv.* softly, in low sound.
- သာ 1**, *v.* to bear a great proportion, exceed.
- သာ 2**, —**သာ**, *v.* to be clear, pleasant.
- ကြည်**, *v.* to be gentle.
- ခြင်း**, *n.* a kind of song.
- သာ 3**, *adv.* only.
- သာဂူ**, (Eng.) *n.* sago.
- သာခု**, *int.* well done!—**ခေါ်**, *v.* to commend.
- သာညာညီမျှ**, *adv.* impartially.
- သာမည**, *a.* middling, ordinary, common.
- သာဇိကာ**, *n.* the large mina bird.

သာလွန်, *n.* a kind of bedstead.

သာသနာ, *n.* instruction, discipline, a system of religion, mission.

—ပလူ, *n.* a heathen.

—ပိုင်, *n.* a sovereign pontiff, or pope.

—ပြု, *v.* to promote, propagate religion.

—ပြုဆရာ, *n.* a foreign missionary.

—ပွင့်ထင်း, *v.* the religion flourishes.

—ဗျက်, *n.* an opposer of a religious system.

—မှေး, *v.* the religion declines.

သား 1, —ညှင်း, *n.* slice of dried flesh.

—ခြံတ်, (*pron.* သခြံတ်,) *n.* breast of female.

—ထိုးထား, *n.* a table-knife. [bitant.

သား 2, *n.* a son, offspring; native, inha-

—အိမ်, *n.* the womb, —ဦး, *n.* first-born son.

—ချင်း, *n.* a person of the same family.

—တင်, *v.* to have children that live and

—ထွေး, *n.* the youngest child. [grow up.

—ပေါက်, —ပေါက်ကျွန်, *n.* child of a slave.

—ဖျား, *n.* son by affinity, —မယား, *n.* wife

—မိမ္မ, *n.* a daughter. [and children.

—မြေးဖျား, *n.* children and grand-children.

—ယောက်ျား, *n.* a son, —ရင်း, *n.* an own son.

—လျှော, *v.* to be an abortion.

သား 3, *n.* a beast, quadruped.

—ထိုး, *v.* to butcher; *n.* a butcher.

—ယဉ်, *n.* a domestic animal.

—ရေ, (*pron.* သရေ,) *n.* skin of animals.

—ရေခြေစွပ်, *n.* a boot, —ရေစာ, *n.* a luncheon.

—ရေနယ်, *n.* leather, —ရေလုပ်သမား, *n.* a

—ရေလွန်း, *n.* a twisted thong. [tanner.

—ရဲ, *n.* beast of prey. —ရိုင်း, *n.* wild animal.

—ရိုး, *n.* a mixture used as putty.

- မိုးကိုင်, *v.* to smear with said mixture.
- တင်းမျိုး, *n.* eatable animals.
- သား 4, *v.* to draw a line, mark.
- သိ, *v.* to know, —ကြား, *v.* know by hearing.
- ကြားသက်သေ, *n.* an ear-witness.
- ကျွမ်း, *v.* to be acquainted with.
- မြင်, *v.* to know by seeing. [duty-day.
- သိတင်း 1, *n.* religious duty, —နေ့, *n.* a
- သုံး, *v.* to live, applied to priests.
- သိတင်း 2, *n.* news, character, reputation.
- စကား, *n.* report, rumor. [rumor.
- ပုဂ္ဂိုလ်, *v.* to be the subject of discreditable
- လွှင့်, *v.* to spread news.
- သိန္ဓေသား, *n.* rock-salt. [ing it.
- သိပ် 1, *v.* to put to sleep, as a child by lull-
- သိပ် 2, —သည်း, *v.* to compress, make dense.
- သိပ်သည်းသည်း, *adv.* carefully arranged.
- သိပ္ပံ, *n.* knowledge of arts and sciences.
- သိမ်, *v.* to be diminutive.
- မွေ့, *v.* to be fine, delicate, gentle.
- သိမ်း 1, *n.* the falcon.
- သိမ်း 2, *v.* to gather in; to take possession of-
- ဆည်း, *v.* to gather in and deposit.
- ထား, *v.* to attach (property).
- ခိုက်, *v.* to take to one's self.
- မြန်း, *v.* to take possession of.
- ယူ, *v.* to confiscate.
- သိသိ, —ညက်ညက်, *adv.* small, powder-like.
- သိ 1, to go by, near; to drag the feet.
- သိ 2, *v.* to string as beads; to baste.
- ဆတ်, *n.* a bodkin, —ကိုး, *v.* see သိ, 1st def.
- သိ 3, *v.* to sing, chant, —ခြင်း, *n.* a song.
- ခြင်းစာ, *n.* a song-book, —ခြင်းဆို, *v.* to sing.

သီ 4, *v.* to be dim, as the eye from age.

—တိတိ, *adv.* obscurely, dimly.

သီဝ, *n.* a religious duty.

—သည, *n.* a person devoted to celibacy.

သီဟိုဠ်, *n.* a Ceylonese.

—မိန့်, *n.* Ceylon diamonds, zircon, etc.

—နီလာ, *n.* amethyst, —သရက်, *n.* cashew-

သီး 2, *v.* to bear fruit. [nut tree.

သီး 3, *v.* to put a space between, separate.

သု 1, *a modification of the pron.* သု။

သုခ, *n.* happiness, ချမ်းသာ။

သုခမိန့်, *n.* a distinguished wise man,

သုဂတိ, *n.* transition to happy state of

သုစရိတ်, *n.* a good deed. [existence.

သုည, *n.* emptiness, a cipher.

သုတ် 1, a rule, in grammar.

သုတ် 2, *v.* to wipe; to smear.

—သင်, *v.* to clear, make clear.

သုတ, *n.* quicksilver, ပြတား။ [scriptures.

သုတ္တန်, *n.* grand division of the Buddhist

သုဓမ္မာဇရပ်, *n.* house of public worship.

သုန့်, *v.* to fall short of the mark.

—ဗျင်း, *v.* to fall short of a perfect state,

—မာန့်, *v.* to be sullen. [as fruit.

သုံခန့်, *adv.* twangingly.

သုံး 1, —ဆောင်, *v.* to use, make use of,

—စွဲ, *v.* to use habitually. [employ.

—သပ်, *v.* to stroke with hand.

သုံး 2, *a.* three, သုံး

သူ, *n.* a person; another person, *pron.* he,

—ကောင်း, *n.* a respectable person. [she.

—ကြီး, —ကြီးကလန်, *n.* a sub-collector.

—ကြွယ်, *n.* a rich man, —မိုး, *n.* a thief

- ငယ်, *n.* a child,—ငယ်မိမိ. *n.* the womb.
- ငယ်ချင်း, *n.* a companion of childhood.
- ငယ်နာ, *n.* disease peculiar to children.
- ငယ်ရွှံ့ရွှံ့, *n.* a suckling.
- ငယ်ပြန်. *r.* to be in second childhood.
- ဌေး, *n.* a rich man.
- တထူး.—တပါး, *n.* another person.
- တောင်းစား. *n.* a mendicant, beggar.
- တော်ကောင်း, *n.* an upright person.
- နာ, *n.* a sick person.—နွဲ့, *n.* a leper
- ပုန်, *n.* rebel.—ပြု, *n.* a wizard, witch.
- ပုန်းစား, *n.* a mendicant, beggar.
- မိုက်, *n.* an ignorant, foolish person.
- ရဲ, *n.* a soldier,—ရဲကောင်း, *n.* a champion.
- ရဲရိ, *n.* a covert on a fortification.
- ရဲဘော, *n.* valor,—ရဲသူခက်, *n.* a soldier.
- ဏှိ, *n.* a spy, တံဏှိ.
- သေ 1, *n.* an intoxicating liquor, or drug.
- မိုး, *n.* ardent spirit.
- မ, *n.* intoxicating liquor of a lighter
- မူး,—ယစ်, *v.* to be intoxicated. [kind.
- မျိုးစေ့, *n.* the ferment used in making
- ရည်သေရက်, *n.* liquor. [liquor.
- သောက်ကြူး, *n.* drunkard,—သောက်ပွဲ,
- သေ 2, *v.* to die; to lose force. [carousal.
- ကြေ, *v.* to perish.
- ခါနီး, *v.* to be near death.
- ချာ, *v.* to be well finished.
- ငယ်သေ, *v.* to faint away,—တန်းစာ, *n.* a
- မင်း, *n.* the king of death. [will.
- မင်းထယ်စိုက်, *v.* to have gray hairs.
- မင်းတမန်, *n.* messenger of death.
- ထုသေချင်, *adv.* near death.

- လွန်, *n.* to die,—ဝ, *n.* death's door.
- ဝပါးနီး, *v.* to be near death.
- သေချာချာ, *adv.* with precision: definitely.
- သေနတ်, *n.* a musket, fowling-piece.
- ဒိမ်, *n.* a gunstock.
- ကိုင်း,—စွဲ, *n.* musketeer.
- ခါးချိုး, *n.* a breech-loader.
- ခြောက်လုံးပြွဲ, *n.* a six-shooter,—စွပ်လုံ, *n.*
- စွပ်ထား, *n.* a sword-bayonet. [a bayonet.
- ဆန်, *n.* a bullet.
- ဒင်, *n.* the breech of a musket.
- နှစ်လုံးပြွဲ, *n.* a double-barrelled gun.
- ပြီး, *v.* to be proof against a musket ball.
- ပြောင်း, *n.* gun-barrel,—မီး, *n.* gun-lock.
- မောင်း, *n.* hammer of a gunlock.
- မေးပြဲ, *v.* to practise with the musket.
- ရေးသင်, *v.* to learn the use of the musket.
- ထွဲ, *v.* a charm against a musket-ball.
- သေနာဓိပတိ, *n.* a generalissimo.
- သေနာပတိ, *n.* a general.
- သေထောဒက, *n.* any powerful acid.
- သေသ, *n.* a remainder, in division.
- သေး 1, *n.* urine, (vulgar,)—ပေါက်, *v.* to piss.
- သေး 2, *v.* to be small, slender.
- ကွေး, *v.* to be small and curious.
- နှုတ်, *v.* to be small, minute, tiny.
- သေး,—သေးတင်, *n.* the character(°).
- သေး 3, *verb affix*, still, yet, in addition.
- သဲ 1, *v.* to skim, take off by skimming.
- သဲ 2, *int. of praise or irony.*
- သဲ 1, *n.* sand, သဲ။
- ကန္တာရ, *n.* a sandy desert.
- ခုံ, *n.* a sand-bank,—နာရီ, *n.* an hour-glass.

—မြင်, *n* a sandy plain,—စုတ်မြေ, *n.* sandy

—ထုံး, *n.* a grain of sand. [ground.

သဲသဲ, *adv.* noisily, loudly.

သော, *verb affix*, —*participial connective*

သောက်, *v.* to drink; to smoke. [*particle.*

သောက, *n.* anxiety, စိုးရိမ်ခြင်း။

သောက်ကြာ, *n.* Friday.

သောက်ရှု, *n.* a brilliant star.

သောင် 1,—ခုံ, *n.* a sand-bank, a shoal.

—တိမ်, *n.* a shoal, —မြင်, *n.* a sand-flat.

သောင် 2, *v.* to be stunted, dwarfish.

သောင်း,—ကျန်း, to be rough, (in speech.)

—ပြောင်း, *adv.* all together, in the lump.

—သောင်း, —သောင်းသဲသဲ, *adv.* noisily, in

သောဌသ, *a.* sixteen. [crowds.

—ပြည်, *n.* 16 countries in ancient India.

သော့ 1, *n.* a key ; a lock,—ဒိမ်, *n.* a lock.

—ကိုင်း, *n.* a door-keeper.

—ကျင်း, *n.* the bolt of a lock.

—ခတ်, *v.* to lock,—ခတ်၍ဖွင့်, *v.* to unlock.

—ခလောက်, *n.* a padlock,—ပေါက်, *n.* a key-

—မျောက်မြီး, *n.* a kind of spring bolt. [hole.

သော့,—သွပ်သွပ်, *adv.* foolishly.

သော်, *verb affix continuative*.—ကား, *n.* *affix.*

—ထည်း, *verb affix*, though.

—ထည်းကောင်း, *commonly written* သော် ၎င်း,
either—or.

သို 1, *n.* the penis, (polite,) လီး။

သို 2,—ထား,—မှီး, *v.* to lay up, treasure up.

သိုက် 2, *n.* a secret depository indicated in

—တူး, *v.* to dig for treasure. [writing.

—လိုက်, *v.* to search for treasure.

သိုင်း,—က,—ကစား *v.* to fence.

—တတ်, *v.* to be skilled in fencing.

သိုလင်းအင်္ကျီ, *n.* a full-sleeved gown.

သို့ 1, *pron. a.* such.

—ရာတွင်,—သော်လည်း, yet, nevertheless.

သို့ 2, *n. affix*, toward, unto; according to.

သိုး 1, *n.* a sheep; a hat, —ကျောင်း, *n.* a shepherd.

—ခမောက်, *n.* a hat, —စင်, *n.* a wether.

—ထိန်း, *n.* a shepherd, —မွေး, *n.* wool.

သိုး 2, *v.* to be stale, rancid; to be sullen.

—ကျားကျား, *adv.* sullenly.

သိုးသိုးသန့်သန့်, *adv.* indistinctly heard.

သိုးသိုးသီးသီး, *adv.* nearly, not quite.

သွက်, *v.* to be thin, fluent, voluble.

—သွက်, *adv.* thinly, rarely, gurglingly.

သွင်သွင်, *adv.* limpidly.

သွင်း, *v.* to put into, cause to enter.

—ခဲ့, *v.* to bring in.

—ဆက်, *v.* to present to a ruler.

—ပေး, *v.* to introduce.

သွတ်,—သွင်း, *v.* to put into.

သွန်, *v.* to pour out, spill, shed.

—သင်, *v.* to instruct.

သွန်း 1,—ထောင်း, *v.* to pour upon.

သွန်း 2, *v.* to cast.

သွပ် 1, *n.* zinc,—ကျောက်, *n.* zinc ore.

—ပြား, *n.* corrugated galvanized iron.

သွပ် 2, *v.* to be slightly deranged.

သွမ်း, *v.* to be unsteady, dissolute.

သွယ်, *v.* to be slender and tapering.

—ပိုက်, to draw out long, as conversation.

—သပ်, *v.* to be neat and slender.

သွား 1, *n.* a tooth; a cog.

- ကြားထိုး, *n.* a tooth-pick: *v.* to pick the
- စိုက်ဆရာ, *n.* a dentist. [teeth.
- ပိုးထ, *v.* to have the tooth-ache.
- ဖုံး, *n.* a gum,—ရည်ယို, *v.* to drivel, dreul.
- သွား 2, to go.
- သွေ, *v.* to deviate, go aside from.
- သွေ,—ခြောက်, *v.* to become dry.
- သွေး 1, *n.* blood.
- ကြီး, *n.* a subordinate officer.
- ကြော, *n.* a blood-vessel, vein, artery.
- ခုတ်, *v.* to sacrifice,—ခုန်, *v.* to beat, as
- ခဲ, *n.* clotted blood. [the pulse.
- စိမ်း, *n.* fresh blood,—စုနာ, *n.* a boil.
- စုံ, *v.* to come to maturity.
- ဆော့, *v.* to be quick and unsteady.
- တိတ်, *v.* to stop, cease flowing.
- တိုး, *v.* to beat, as the pulse.
- ထ, *v.* to be strong and rapid in pulsation.
- ဖြူ, *v.* to have a hemorrhage.
- ဖောက်, *v.* to bleed,—ဇူးသွေးတန်း, *a.* deliri-
- သောက်, *n.* a band of fifty men. [ous.
- သောက်ကြီး, *n.* the chief of a band.
- သောက်ဖွဲ့, *v.* to band together.
- သွေး 2, *v.* to rub in order to sharpen, etc.
- သွေး 3,—ဆောင်, *v.* to persuade to accompany.

ဟ

- ဟ, *v.* to open the mouth; to gape open.
- ဟက်, *v.* to hawk, raise phlegm.
- ဟက်ဟက်ပက်ပက်ရယ်, *v.* to laugh loudly.
- ဟင့်, *v.* to make a whining noise.
- ဟင်း 1, *n.* any cooked condiment, curry.
- ခင်း, *n.* a kitchen garden.

- ချို, *n.* a cup-like ladle.
- ရည်, *n.* broth.
- သွာ, *n.* any material for curry.
- လေး, *n.* a hotch-potch curry.
- တင်း 2, *v.* to lie open, uncovered.
- လင်း, *a.* or *adv.* open, unclosed.
- တင်းသပတာ, *n.* vermilion.
- တသီ, *n.* a species of wild duck.
- လေး, *n.* a duck-shaped weight.
- တစ်, —ကြွပ်, *v.* to call loudly, to shout.
- တည်း, *v.* to whine as an elephant. [scream.
- တန့်, *v.* to appear, *n.* appearance. [airs.
- ချို, —ယူ, *v.* to put on vain and boasting
- ဆောင်, *v.* to assume an appearance.
- ထုံး, *n.* personal appearance and bearing.
- တန့်, —တာ, *v.* to stop, prevent progress.
- တပ်, *v.* to bite at.
- တယ်, *pron.* you, *mas.* or *fem.* တန့်, *plur.*
- တဟ, *adv.* laughingly, တဟတဟ
- တာ 1, *n.* a thing, အရာ, ဥစ္စာ
- တာ 2, *v.* to lie open, uninclosed, တင်း
- လာတင်း, *adv.* uninclosed.
- တာ 3, *int.* prohibitive.
- တာ, *int.* expressive of wonder or joy.
- တိတ်, *n.* prestige, the power of a name.
- တိန္ဒူ, *n.* a Hindoo.
- တိန်း, *v.* to growl, roar, as the wind.
- တိ, *v.* to neigh, to laugh rudely.
- တိတာတာ, *adv.* with shameless laughter.
- တီးရီးဟူးရူး, *adv.* headlong, recklessly.
- ယု, *verb affix*, that, namely.
- ယုတ်, *v.* to be true—ကဲ့, *adv.* yes, it is so.
- မှန်, *v.* to be certain, true.

ယုတ်ချည်း, *adv.* instantly.

ယုန်, *v.* to be quick and violent.

ယုန်း, *v.* to roar, as a tiger; a storm, etc.

ဟူ 1, *v.* to say, declare; to mean.

ဟူ 2, *v.* to sound, as a buzzing noise.

ဟေ, *int. vocative*, calling at a distance.

ထေဗြီ, *n.* a Hebrew.

ထေဿ, *n.* a Greek.

ဟေ့, *int. vocative*.

ထဲ့, *int. censuring, threatening*.

ဟော 1, —ကြား, —ပြော, *v.* to utter formally, to preach.

ဟော 2, *int. indicative*, there!

ဟောဟော, *adv.* freely, all at once.

—တိုင်းတိုင်း, *adv.* frankly, unreservedly.

ဟောက် 1, *v.* to be low, hollow.

ဟောက် 2, *v.* to snore; to roar as a lion.

ဟောင် 1, —စပ်, —ဝှပ်, *v.* to be rancid.

ဟောင် 2, *v.* to bark.

ဟောင်း, —နှိုင်း, *v.* to be old.

—မြိုင်း, *v.* to be very old and crumbling.

ဟောင်းထောင်း, *adv.* hollow throughout.

—ပေါက်, *v.* to be tubular.

ဟို, *pron.* that, (colloquial,) ထို; yon.

—မှာ, *adv.* yonder, over there.

ဟိုက် 1, *v.* to be slightly concave.

ဟိုက် 2, *v.* to pant, to be out of breath.

ဟိုင်း, *v.* tuskless, without wife or husband.

EPITOME OF JUDSON'S BURMAN GRAMMAR,

FOR REFERENCE.

THE BURMESE ALPHABET.

10 Vowels.

က,	a short, as in <i>America</i> .
ကာ,	a long, as in <i>father</i> .
ဧ,	ee, short, as i in <i>pin</i> .
ဧါ,	ee, long, as i in <i>machine</i> .
ဥ, ဦ,	oo, as in <i>good</i> , or u, as in <i>full</i> .
ဦ,	oo, as in <i>food</i> , or u, as in <i>rule</i> .
ဇ,	aa, as a in <i>fate</i> .
ဆဲ,	ai, as in <i>hair</i> , [as <i>eh!</i>]
ဩ, ဩဝ,	au, short, as in <i>taught</i> .
ဩဝ်,	au, long, as in <i>audience</i> .

32 Consonants.

Gutturals,	က	ခ	ဂ	ဃ	င
Palatals,	စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
Cerebrals,	တ	ထ	ဒ	ဓ	ဏ
Dentals,	တ	ထ	ဒ	ဓ	န
Labials,	ပ	ဖ	ဗ	မ	မ
	ယ	ရ	လ	ဝ	သ
	ဟ	ဥ	°		

Of the above five classes the second and fourth letters are the aspirates of the first and third. The Burmans make no distinctions in pronouncing the third and fourth letters of each class, nor between the cerebral and dental classes.

Name.	Power.
ကကြီး, great ka,	k,
ခခွေ, curved hka,	hk,

ဂငယ်,	small ga,	g,
စကြီး,	great ga,	g,
င,	nga,	ng,
စထုံး,	round tsa,	ts,
ဆင်မိ,	twisted htsa,	hts
ခွဲ,	divided dza,	dz,
ချင်းဆွဲ,	bridle dza,	dz,
ဥ or ည,	nya,	ny,
သံလျှင်ချိတ်,	bier-hook ta,	t,
ငှက်တံ,	duck hta,	ht,
မူရင်ကောက်,	crooked breast da,	d,
ပရေမှုတ်,	water-dipper da,	d,
ကကြီး,	great na,	n,
တဝမ်းပု,	abdominous ta,	t,
ထဆင်ထူး,	elephant-fetter hta,	ht,
ဒေထွေး,	confused da,	d,
ခေါက်ချိတ်,	bottom-indented da,	d,
နငယ်,	small na,	n,
ပခောက်,	steep or deep pa,	p,
မဦးထုပ်,	capped hpa,	hp,
မထက်ချိတ်,	top-indented ba,	b,
ဘကုန်း,	hump-backed ba,	b,
မ,	ma,	m,
ယပက်ထက်,	supine ya,	y,
ရကောက်,	crooked ra,	r, or y,
လ,	la,	l,
ဝ,	wa,	w,
သ,	tha,	th,
တ,	ha,	h,
ခွကြီး,	great la,	l,
သေးသေးတင်း	small thing put on,	n.

Table of Compound Consonants.

Letter, Symbol, Name,			With ဝ, Power.
ယ	၂	ယပင်း	မျှ mya.
ရ	၆	ရရစ်	မြ mra or mya.
ဝ	ဝ	ဝဆွဲ	မွ mwa.
ယ, ဝ	၂	ယပင်းဝဆွဲ	မျှ mywa.
ရ, ဝ	၆	ရရစ်ဝဆွဲ	မြ mrwa or mywa.
ယ	၂	ယထိုး	မှ hma.
ယ, ဟ	၂	ယထိုးယပင်း	မျှ hmya.
ရ, ဟ	၆	ဟထိုးရရစ်	မြ hinra or hmya.
ဝ, ဟ	၂	ဟထိုးဝဆွဲ	မှ hmwa.
ရ, ဝ, ဟ	၆	ရရစ်ဝဆွဲဟထိုး	မြ hinywa.

အှ, ဂှ, ဟှ, =sh. ငှ=ည, ယှ=ယ.

Vowels Combined with Consonants.

Vowels, Symbol, Name,			With က, Power.
ကာ	၁ or ၂	ချ	ကာ, ဂါ ka, ga.
ကီ	ဝ	ထိုးကြီးတင်	ကီ kee.
ကျီ	ဝ	ထိုးကြီးတင်ဆန့်ဝတ်	ကီ kee.
ကု	၂	တချောင်းငင်	ကု koo.
ကူ	၂	နှစ်ချောင်းငင်	ကူ koo.
ကာ	၆	သဝေထိုး	ကော kaa.
ကေ	၂	နောက်သို့ပြစ်	ကေ keh.
ကော	၆	သဝေထိုးချ	ကော kaw.
ကော	၆	သဝေထိုးချးရှုထိုး	ကော kau.
ကို	၂	ထိုးကြီးတင်တချောင်းငင်	ကို ko.

Final Consonants

Are indicated in Burman words by the [း], called *that*, as ကက်, *ket*, and in words of Pali origin by having the following consonant subjoined, as ဥစ္စာ=ဥစ္စာန

Table of Final Consonants.

စ	ဩ	ဆို
စက် et.	စောက် ouk.	ဆိုက် aik.
စင် en, in.	စောင် oung.	ဆိုင် aing.
စစ် eet, it.	ဇူ	ဉ
စည် een, ee.		
စတ် at.	အိတ် eik.	အုတ် ok.
စန် an.	အိန် eing.	အုန် ong.
စပ် at.	အိပ် eik.	အုပ် ok.
စမ် an.	အိမ် eing.	အုပ် ong.
စယ် eh.		
စံ an.	အုံ ong.	

ei as in vein, ai as in aisle, o as in no.

Any simple or compound consonant may be substituted for the vowel စ, as ကက်, *ket*, ကျင်, *kyeen*. ဝ frequently changes in sound from *a* to *o*, as, ဝပ်, *wot*.

For mute final consonants and combinations of Pali origin see Grammar, § 30 ff.

Accents.

The *short light accent*, ဖောက်မြှ်, is placed under the letter, ကန်. It is used with the vowels ဇ, အ, ဩ, and ဆို, and the nasal consonants.

The *short heavy accent* ၊, ဝတ်စွန်လုံး or ရှေ့ပေါက်, is placed after the letter, ကန်. It is used with the vowels စာ, ဤ, ဦ, ဇ and ဆို, and the nasal consonants.

Abbreviations.

၏ for ဧည့်   ကျွန်ုပ် for ကျွန်ုပ်
 ဌ “ နှိုက်   ၎င်း or ငို “ လည်းကောင်း
 ဋ “ ရှေ့   (over ဘ) က်
 လောကုပ္ပာ for လောကယာ, လက္ခာ for လက်ယာ.
 သင်္ဂဟံ for သင်းတော, etc.

Punctuation.

- , ဝိတ်, is equivalent to the period, and sometimes to other stops.
- • is used to divide into paragraphs.
- introduced by the English, comma.

PARTS OF SPEECH

Are six, *Nouns, Pronouns, Adjectives, Verbs, Adverbs, Interjections.*

NOUNS.

Simple nouns, as လူ, a man.

Simple derivatives, mostly formed from verbal roots, as, ထင်း, to be light, ထထင်း, light. The ထ is dropped in combinations, as ထစာ, food, ညစာ, supper.

Reduplicative derivatives, denoting generality, as, ထမျိုး, a race, ထမျိုးမျိုးတို့, all races.

Verbal nouns, (1) in ဖြင်း denote action or being in the abstract, as သွားခြင်း, a going, ကောင်းခြင်း, being good; (2) in ရာ denote an object or place, as, နှစ်သက်ရာ, an object of love, နေရာ, a remaining place; (3) in စရာ, ရာ, မှီ, သို့, ရန်, all denote the purpose for which, as, စားစရာ, for eating, food, ပြုရာ, to be done; (4) ဖွယ်, ဘွယ်, ချင့်ဘွယ်, denote fitness, as, စားဘွယ်, what is good to eat. For other verbals see Grammar, § 125.

Number.

The plural is formed by adding the affix တို့, the adjective များ, or both, to the singular; လူ, a man, လူတို့, လူများ, လူများတို့, men.

Gender

Is only recognized in distinguishing the sexes; (1) by different words, as, လောကံရှား, *a man*, မိမ္မ, *a woman*; (2) by affixing *မ* to masculine nouns to form the feminine, as ရဟန်း, *priest*, ရဟန်းမ, *priestess*; (3) by affixing ထီး, *မ*, or မိ, for the masculine, and *မ* for the feminine, as, ခွေးထီး, *dog*, ခွေးမ, *bitch*.

Case.

The relations of nouns expressed in most languages by prepositions or inflections, are here expressed by particles affixed to the uninflected noun.

Nominative Affixes.

သည် denotes the agent or subject of the verb; ကား, သည်ကား, မူကား, မူ, the same, also expressing *as to*, *concerning*, *in regard to*; sometimes adversative. These are omitted in participial clauses, and frequently in conversation.

Objective Affixes.

ကို, denotes the object on which an action terminates; to which a thing is given, or motion is directed; for which a thing is done.

သို့, *towards*, *unto*; *according to*; *at*.

These affixes are sometimes understood.

Possessive Affix.

၏, *of*, denoting possession; very frequently understood, the noun, if possible, taking the short light accent.

Dative Affixes.

ဘူး, *to*; sometimes objective.

ငါ, *for, in order to*; chiefly used with verbal nouns, and verbs used substantively.

Causative Affixes.

ကြောင့်, *because of, on account of*; sometimes instrumentive; နှင့်, is colloquial only.

Instrumentive Affix.

ဖြင့်, *by, by means of*.

Connegative Affix.

နှင့်, *with, together with*; sometimes instrumentive, *by means of*; sometimes causative, *on account of*.

Locative Affixes.

တွင်, ၌, မှာ, *in, at, among*; sometimes possessive; ဝယ်, *in, (nouns of place and time.)*

Ablative.

က, *from, out of*; မှ, *from, out of, besides*; sometimes nominative or locative.

The Vocative

Is expressed by the simple noun, sometimes with အို prefixed.

Secondary Nouns

Take some of the preceding affixes, and are connected with the principal nouns by ခ် expressed or understood (omitting အ); as, အပေါ်, အထက်, *an upper part*, အိမ်၏အပေါ်မှာ or အိမ်ပေါ်မှာ, *above or upon the house*; အောက်, *an under part*, as, ခြေ, *a fore part*; နောက်, *a hind part*; အဝ, အပြင်

an outside; **အထဲ**, *an inside*; **အနား**, *a side*; **အနီး**, *nearness*; **အထံ**, *presence*; **အညာ**, *an upper part*; **အခြေ**, *a lower part*; **အတွက်**, *account, sake*.

The following secondary nouns are commonly used without an affix: sometimes connected by **နှင့်** instead of **၏**:

အပို, *a part, portion*, as, **အိမ်ပို** or **အို**, *for the house*; **အထက်ဆုံး**, *extremity*, as, **အသက်ထက်ဆုံး**, *to the end of life*; **ပတ်စည်**, **ဝန်းကျင်**, **ထက်ဝန်းကျင်**, *a circuit, around*; **ပတ်လုံး**, *a whole circuit, during*; **အညီ**, *evenness, according to*; **အတူ**, *likeness*; **အတိုင်း**, *measurement, according to*; **အညှောက်**, *an agreeing with*; **အမျှ**, *as much as*; **အတူ**, **အကွ**, *a being with*.

PRONOUNS.

ငါ, *I*, is used in addressing inferiors.

ကျွန်ုပ်, **ကျွန်ုပ်**, or **ကျုပ်**, *I*, used in addressing equals and in addressing inferiors politely.

ကျွန်တော်, *a servant*, **ကျွန်တော်မ**, **ကျွန်မ**, or **ကျမ**, *a female servant*, **တပည့်တော်**, *a disciple*, and **တပည့်တော်မ**, *a female disciple*, are used as first personals in addressing superiors.

The plural affix **တို့** is sometimes used for the plural of the first person.

ကိုယ်တော်, *thou*, is used to superiors; **မင်း**, *you, m. to equals or inferiors*; **မောင်မင်း**, *you, m. to inferiors*; **မင်းမာ**, *you, m. to inferiors*, **ညည်း** or **ညဲ**, *you, f. to equals or*

inferiors ; and နင့်, *you*, to children or persons very inferior.

သင်, *thou*, or *you*, is used chiefly in writing, and is irrespective of the relative rank of the parties. ချင်း, *you*, is used in judicial language.

ကွယ်, *you*, familiar, and ဟယ်, *you*, disrespectful, are vocative only. ကွယ်, makes ကရှီ, and ဟယ်, ဟရှီ, in the plural.

သူ, *a person*, supplies the place of the third personals, *he* and *she*.

သင်း, *that (person or thing)*, may also be regarded as a third personal.

ကိုယ်, ကိုယ်တိုင်, *one's self*, is of either person, as the connection requires.

မိမိ, *one's self*, is second or third person.

ငါ, သင်, and သူ, in the singular number, not preceded or followed by any adjective or participial adjunct, become င, သင့်, and သု before the oblique, unaspirated affixes (except သို့), viz. ကို, ဆား, ကြောင့်, တွင်, and ၍ understood ; but when used nominatively, or followed by သို့, or by ၍ expressed, or by an aspirated affix, မြင့်, နှင့်, ဌ်, မှာ, or မှ, they retain their proper form. Other pronouns ending in a nasal are similarly inflected.

ADJECTIVES

Are of three kinds, *pronominal*, *verbal*, *numeral* ; and are generally prefixed to their nouns by means of the connective သည် or သော, if singular, and the same, or ကုန်သည်, or ကုန်သော, if plural, or are directly affixed.

Pronominal Adjectives.

The following are generally prefixed without a connective: **ဤ**, **သည်**, *this*, **ထို**, **ဟို**, *that*, **ဘယ်**, **ဘယ်**, **ဘာ**, *what?* **အကြင်**, *whatever*, **မည်**, *what? whatever*, **ဤမည်**, *such*; the following with the usual connectives: **ထို**, *such*. **ဤသို့**, **သည်သို့**, *this sort*, **ထိုသို့**, **ယင်း**, **သို့**, *that sort*, **ဘယ်သို့**, **ဘယ်သို့**, **မည်သို့**, *of what sort*, **အကြင်သို့**, *of whatever sort*, **ကဲ့သို့** and compounds, *such as*. **ဘယ်နှစ်**, *how many?* is directly prefixed to numeral auxiliaries and words of quantity. Others are combined regularly. *So much* is expressed by **ဤမျှ**, and *how much?* by **ဘယ်မျှထောက်**, **ဘယ်ထောက်**.

Verbal Adjectives

Are made by joining verbal roots to nouns according to the general rule, as, **မြတ်သောလူ**, or **လူမြတ်**, *an excellent man*; also by prefixing **အ**, as, **အသစ်** *new*, and by reduplicating the root, as, **ကောင်းကောင်း**, *good*. Such adjectives, except **စေ့စေ့**, *many*, are commonly affixed to their nouns.

Comparison.

The *imperfect degree* is made by shortening and reduplicating the verbal root, as, **ချို**, *sweet*. **ချိုချို**, *sweetish*, **ခါး**, *bitter*, **ခါးခါး**, *bitterish*; by prefixing **ခပ်** to the root reduplicated, as, **ခပ်ဆိုးဆိုး**, *rather bad*, and by shortening the root and affixing reduplicated chiming increments, as, **ချိုထိုထို**, *sweetish*, **ငန့်တန့်တန့်**, *saltish*.

The *comparative degree* is made by means of the secondary noun **ထက်**, or **ထက်**, and a verb, as, **အိမ်ထက်ကြီးသည်**, *to be greater than the house*, or by a circumlocution of verbs, as **သာ၍ကြီးသည်**, *to exceed in greatness*.

The *superlative degree* is made by prefixing **အ** and affixing **ဆုံး** to the verbal root, as, **အမြတ်ဆုံး**, *most excellent*, and is joined to nouns according to rule.

Numeral Adjectives.

Numerals are generally combined with a word descriptive of some quality in the noun to which they belong, and in that state are joined to nouns according to the general rule, as, **ခွက်နှစ်လုံး**, or **နှစ်လုံးသောခွက်**, *two cups*, from **ခွက်**, *a cup*, **နှစ်**, *two*, and **လုံး**, *round*; if it is a capital number, as ten, twenty, two hundred, etc., the auxiliary is prefixed to it, as, **ခွက်အလုံးနှစ်ဆယ်**, or **အလုံးနှစ်ဆယ်သောခွက်**, *twenty cups*; and if it is a numeral intervening between the capitals, the auxiliary is both prefixed and affixed, as, **ခွက်အလုံးနှစ်ဆယ်နှစ်လုံး**, or **အလုံးနှစ်ဆယ်နှစ်လုံးသောခွက်**, *twenty two cups*. But in this case the auxiliary need not be affixed, as, **ဆရာအပါးနှစ်ဆယ်**, or **အပါးနှစ်ဆယ်သောဆရာ**, *twenty teachers*, and **ဆရာအပါးနှစ်ဆယ်နှစ်ပါး**, **အပါးနှစ်ဆယ်နှစ်ပါးသောဆရာ**, **ဆရာနှစ်ဆယ်နှစ်ပါး**, or **နှစ်ဆယ်နှစ်ပါးသောဆရာ**, *twenty-two teachers*.

List of Numeral Auxiliaries.

- သတိ. Rational beings.
 သကေ င. Brute animals.
 သကြောင်း, Things extended in a line,
 roads. etc.
 သကွင်း, Rings, nooses, etc.
 သရ. Things which admit no other word
 more descriptive. Frequently used also
 instead of a more appropriate word
 သချပ်, Things flat and thin.
 သချောင်း, Things long and straight.
 သွန်း, Words, speech.
 သစင်း, Things long and straight.
 သမီး, Beasts of burden, vehicles, etc.
 သစောင်, Writings.
 သဆူ, Deities, pagodas, etc.
 သဆောင်. Buildings.
 သတန်, Whatever occurs, at intervals.
 သထည်, Wearing apparel.
 သပင်, Trees, plants, thread, hair, etc.
 သပါး, Deities, ecclesiastics, persons in
 power, any respectable characters, things
 immaterial.
 သပြား, Things which are flat.
 သဖက်, Things naturally in pairs.
 သထက်, Whatever is used by the hand.
 သလုံး, Things round or cubical.
 သသွယ်, Things slender, rivers, etc.
 သယောက်, Rational beings.
 Sometimes the noun itself is substituted
 for a descriptive word.
 Words denoting some part or quantity of
 a thing are combined with numerals, as,
 ရေနှစ်ခွက်, *two cups of water.*

Such combinations as တခုခု denote *some one of several*; တခုတခု, *one after another*; တခုတထေ, *here and there one*; တစုံတခု, *some one*.

Ordinal numerals are of Pali origin and are prefixed to their nouns; or are made by affixing မြှောက်, *to raise*, to cardinal numerals modified as above, as, နှစ်ရက်မြှောက်သောနေ့, *the second day*.

Names of races of men, countries, towns, plants, etc., and common nouns qualifying a following noun are used as adjectives, directly prefixed to their nouns.

VERBS

Are of two kinds, *transitive* and *intransitive*. Many intransitive verbs are made transitive by aspirating the initial letter, as, ကျသည်, *to fall*, ချသည်, *to throw down*; လွတ်သည်, *to be free*, လွှတ်သည်, *to make free*.

Accidents of Verbs.

The accidents of verbs, expressed in most languages by inflections or auxiliary verbs, are here expressed by particles affixed to the verb, without any inflection of the verb itself. The verbal affixes are as follows:

Assertive Affixes.

သည်, ၏, simply assertive, သူ့, negative, as, သွားသည်, *he goes*, မသွားဘူး, *he goes not*.

ပြီ, past, သွားပြီ, *he went* or *has gone*.

ဆံ့, မည်, ထဆံ့, or လတ္တံ့, future, သွားမည်, *he will go*.

When followed by other affixes, ပြီ becomes ပြီး.

Continuative Affixes.

ထွက်, as, သွားထွက်စားသည်, *he eats as he goes*; ထွက်နှင့်, as, သွားထွက်နှင့် စားသည်, *though going he eats*.

က၊ as, စုန်ခါဆန်ခါ, *going up and down*.

လျှင်, သော်, (မူ, မူကား, ရကား, တမူကား, တပြီးကား,) as, (1) သွားလျှင်သေသည်, *having gone he died*; (2) သွားလျှင်သေမည်, *if he go, he will die*.

မှ, as စားပြီးမှသွားသည်, *having finished eating, he went*.

ကတည်းက, as, သွားကတည်းက, *from the first of his going*.

သော်လည်း (မချည်း, ကတည်း), as, သွားသော်လည်းမသေ, *though he go, he will not die*.

အောင်, as, သေအောင်သွားသည်, *he went so that he died, or, that he might die*.

၍, (လှို) *and*.

Interrogative Affixes.

ထား (formal ထော), in direct questions.

လဲ, ထည်း (formal, နည်း, colloquial, တုံး) in indirect questions. These all generally follow သည် or သ.

Imperative Affixes.

ရှိ, မိ၏, (also, ကြကုန်အံ့) 1st per. pl.

လော့ (ထည့်) 2d per. sing. or pl.

မ—နှင့်, (ထင့်) prohibitory.

The verbal root is used as an imperative, also, with ပါ, တော့, လေ, လော, ချေ, ခဲ့, ဘိ, လိုက်, စေ, ရော့, ဦး (အုံး), ရစ်, စမ်း, etc., variously combined.

Precative Affixes.

ဧဝော, (ဧသတည်း, ဧသလို), as, သွားပါ
ဧဝော, *may he go.*

Participial Affixes.

သော, သည်, (see Verbal Adjectives.)

Auxiliary Affixes of Tense.

သေး, present continuence, as, သွားသေး
သည်, *he still goes*; မသွားသေး, *he is not yet gone*; sometimes denoting *besides*.

ခဲ့, ကဲ့, as, သွားခဲ့သည်. *he has just gone.*

ဘူး, မ—စဖူး, (စသီး, စတောင်း), past indefinite, as, သွားဘူးသည်, *he went*, မသွားစဖူး, *he never went*.

နှင့် (ထင့်, ခင်,), prior-past or future, as, သွားနှင့်မြီ, *he had gone*, သွားနှင့်မည်, *he will go, before—*.

လှ, near future—*about to, almost*, with other affixes added, as, သွားလှမြီ, *he is near going*.

Affixes of Number.

ကြ, ကုန်, ကြကုန်. denoting the plural, as, သွားကြသည်, *they go*, are frequently omitted.

Qualifying Affixes.

ဦး, (ဇိုး), *more, again*, as သောက်ဦးမည်, *he will drink again*; မသောက်နှင့်ဦး, *do not drink yet*.

ကုန်, *wholly*, သေကုန်မြီ, *they are all dead*.
ကောင်း, *probably*, သေကောင်းသေမည်, *he will probably die*.

ခင်, see ဇိုး.

ချင်, optative, as ပြုချင်သည်, *to wish to do* ; also as, ဖျားချင်သည်, *to be disposed to fever*.

ချင်း, တိုင်, *until*, as မသွားမချင်းတိုင်သော, *until he went*.

စေ. causal, as ပြုစေသည်, *he makes [him] do*, ဖြစ်စေ, *let it be*; လွှတ်စေသည်, *to make free*.

စွ, slightly emphatic, as ကြီးထွေးစွ, *it is great indeed*.

စွာ, intensive, as, မြတ်စွာသောသူ, *a very excellent person*.

ဆန်း, *merely*, as ကြီးဆန်းကြီးသည်, *to be large merely*.

တုံ, as, ငုတ်တုံပေါ်တုံရှိသည်, *to be sinking and appearing by turns*.

တော့, denoting a slight necessity.

တည့်, *at once, directly*.

နိုင်, *be able*, သွားနိုင်သည်, *to be able to go*.

ပြန်, *again*, as, ပြုပြန်သည်, *to do again*.

မ—ဘဲ, *without*, as မစားဘဲသွားသည်, *he went without eating*.

မိ, implying carelessness or fault, as ပြောမိပြီ, *he has said it*.

မ—မှီ, *before*, as မသွားမှီစားသည်, *he ate before going*; with တိုင်သော, *until*, as သွားမှီတိုင်သော, *until he went* ; sometimes as, မသွားမှီ၌, *before going*.

ရ, *must*, as သွားရမည်, *he must go*.

ရက်, *to bear to*, သတ်ရက်သည်, *to be unfeeling enough to kill*.

ရပ်, *remaining behind*, နေရပ်သည်, *to stay behind*.

ရော့, disapprobation, regret ; sometimes euphonic.

ရှာ, as သွားရှာသည်, *he goes, alas!*

လွန်း, *excess*, as, ကောင်းလွန်းသည်, *to be too good.*

လှ, *very*, as ကြီးလှသည်, *to be very great.*

To these may be added a number of verbs, which are occasionally used to qualify a principal verb, as:—

အပ်, *to be right, proper*, as, သွားအပ်သည်, *it is right to go*, အား, *to be at leisure*, ကောင်း, *to be good*, ခဲ, *to be difficult to obtain*, စမ်း, *to try, make trial*, တတ်, *to know how, be skilled in*, sometimes denoting custom, usual course, တန်, *to be suitable*. ထိုက်, *to be worthy, deserving of*, နေ, *to remain, continue*, ပျင်း, *to be reluctant*, ဖြစ်, *to be practicable*, ဖွယ်, *to be suitable, fit for*, ရ, similar to အပ်; လောက်, *to be enough*, လို, *to desire*, လွယ်, *to be easy*, ဝံ့, *to dare*, သင့်, *to be suitable, becoming*, သာ, *to be easy, pleasant.*

Euphonic Affixes.

ရှေ့, (with အံ့, ချိန်) similar to တုံ, p. 376.

ငြား or ညား, mostly used before သော် ထည်း, and အံ့ when used for လျှင်.

စ, noticed in certain combinations.

ထ, mostly used before သော, when several successive participial clauses precede a noun, in commendatory discourse.

ဝါ, conciliatory, polite, respectful.

လေ, when combined with အံ့, ဝိန့်.

ဘိ, as သွားဘိသကဲ့သို့, *like as he went*; also as, ရှားဘိချင်း, *there are very many.*

ထပ်, mostly used before သော်.

လေ, (with ဝံ့, လိမ့်,) used before မည်; also as ထိုက်လေငြိလေ, as (one) pursues, (the other) runs.

ထိုက်, mostly used with transitive verbs.

Closing Affixes.

ဟု, that, as, သိသည်ဟုပြောသည်, he says that he knows, also as, မင်းရှင်စောယုခွဲကို ပေးသည်, he gave (him) the title of *Menshenzau*.

တည်း, at the close of a simple sentence, equivalent to ရှိသည်, to be, as, အမည်ကား မောင်လောက်တည်း, his name is *Moung Louk*, also, at the close of a parenthetical sentence or distinct paragraph.

တတ်, at the close of a parenthesis or paragraph.

တကား, ရကား, emphatic, or indicative of some emotion, မသွားပါတကား, he goes not indeed.

ချင်း, expressive of regret, as ဖြစ်ရလေချင်း, it is so, alas!

တောင်း, intensive, as ကြီးပေတောင်း, it is great indeed!

The following are colloquial only:—

နော်, soliciting acquiescence, as သွားတော့မည်နော်, I will go, shall I?

လေ, or ထားလေ, slightly emphatic, ရှိသည်ထားလေ, it is certainly.

ဝ, or ပေါ့, ကော, or ကောလေ, familiar,—after the assertive affixes.

တည့်, (*pron. ဒဲ*) denoting that the words to which it is affixed, are repeated from

the mouth of another person, as **မှီသည်** **တည့်**, *is is, he says.*

Negation.

The simple negative is made by prefixing **မ** to the verb, which may or may not be followed by the negative assertive affix.

Verbs used Substantively.

Verbs terminating in the assertive affix **သည်**, (**သ**, **သော**, **သော့**,) are frequently used substantively, and admit noun affixes; as, **သွားသည်ကိုသိသည်**, *he knows that he goes*; **သွားသည်တိုင်အောင်**, *until he goes.*

When a verb thus used substantively is connected by **၏** to a following noun in **စာ**, all particles are dropped and the verb and noun roots joined, as, **သွားသည်၏စာခါ** becomes **သွားခါ**, *the time of going.*

ADVERBS.

1. Adverbs proper, as, **တကန်**, *certainly.*
2. Pronominal adjectives used adverbially, **ထောင့်သို့နေသနည်း**, *how does he remain?*
3. a. From simple verbs: by prefixing **စေ**, as, **စေလျှင်သွား**, *go quickly*; by affixing **စွာ**, as, **ကောင်းစွာ**, *well*; by reduplication, as **ကောင်းကောင်း**, *well*; by reduplication with **စေ** or **တ** prefixed, as, **စေပြားပြား**, *variously*; by reduplication with **စေ** prefixed to each member, as, **စေသီးစေသီး**, *separately.*
 b. From compound verbs: by affixing **စွာ**, as **ကောင်းမြတ်စွာ**, *excellently*; by prefixing **စေ** to each member, as, **စေကွပ်စေညှပ်**, *penally*; by prefixing **စေ** to the first member

and တ to the latter, as, **အဆောတလျှင်**, *quickly*; by prefixing အ or တ to the first, and reduplicating the latter, as, **အလျှင်မြန်မြန်**, *fast*; by prefixing အ to the first, and တ to the latter reduplicated, as, **အမွှေးတကြိုင်ကြိုင်**, *fragrantly*; by reduplicating the second verb to make a diminutive, as, **နက်ကျပ်ကျပ်**, *rather black*; by reduplicating both members, as, **ထူးထူးဆန်းဆန်း**, *extraordinarily*; by prefixing အ or တ to each member reduplicated, as, **အထူးထူးအဆန်းဆန်း**, ditto; by prefixing က or ဝ to each member, as, **ကရောက်ကရက်**, *disorderly*.

Similarly, **အမှတ်တမဲ့**, *without notice*; and a few from negatives with chiming increments, as, **မလှတမ**, *not handsome*.

4. From verbal roots, by reduplication with မ and တ, both affirming and denying, **မထောက်တထောက်**, *just enough and hardly that*.

5. By reduplicating nouns, as, **အခါခါ**, *repeatedly*. Adverbs from nouns and verbs are sometimes used adjectively.

6. From nouns, in အ, by dropping အ, prefixing တ and affixing တည်း (*only*), as, **တညီတည်း**, *evenly*.

7. Incomplete clauses, **အကယ်(မြင်)၍**, *certainly*.

8. Adverbial affixes, as:—

ကဲ့သို့, *as, like as*; ချည်း, တစ်, *only, nearly*; ခင်, ပင်, *even, slightly emphatic*; မိ, *each*; တည်း, denoting particularity, when following successive phrases or clauses,

adversative ; မှ, negative intensive ; ထည်း, *also* ; ထည်းကောင်း, ငှင်, ငို, repeated after successive clauses, *both—and* ; alone, equivalent to ထို, *that* ; လျှင်, distributive, *as*, တထလျှင်တတင်း, *a bushel a month* ; သော်ငှင်, ဖြစ်စေ, used as ငှင်, *either—or* ; သာ, *only*.

9. Verbal affixes are used adverbially, when following an adverbial or noun affix ; noun affixes are also so used when following a verbal or adverbial affix.

INTERJECTIONS.

A few most common are as follows:—

အစာ, အစာစာ, *fie !*

အည်, *eh !* expressive of pain.

အမယ်, အမယ်လေး, အမယ်ကြီးလေး, *mother !* surprise or distress.

အထယ်, အထယ်လေး, *alas !* pain.

အလို, အလိုလေး, *oh ! alas !* pain.

အိမ်း, (*pron. အဲ*) *yes !* assent.

အေ, *don't*, disapprobatory, prohibitive.

အေ့လော, *aha !* contemptuous.

အေး, အေးအေး, *yes !*

အဲ, အဲအဲ, *that's right*.

အော, *O !* of various applications.

အောအော, *O !* expressive of satisfaction.

အော်, *ah ! oh !*

အို, *O !* vocative, or indicative of pain.

ယော, *there now !* disapprobation.

ယော့, *here ! take it !*

ယားယား, threatening.

သယ်, *wonderful !* rather ironical.

သာဓု, *well done !*

ယေ့, *hey !* familiar vocative, disrespectful.

ယော, *there !* pointing to an object.

NUMERALS.

Cardinal.		Ordinal.
1	၁ တစ်	ပဌမ
2	၂ နှစ်	ဒုတိယ
3	၃ သုံး	တတိယ
4	၄ ထေး	စတုတ္ထ
5	၅ ငါး	ပဉ္စမ
6	၆ ခြောက်	ဆဌမ
7	၇ ခုနှစ်	သတ္တမ
8	၈ ရှစ်	အဋ္ဌမ
9	၉ ကိုး	နဝမ
10	၁၀ တဆယ်	ဒသမ
11	၁၁ တဆယ်တစ်	ဧကဒသမ
20	၂၀ နှစ်ဆယ်	ဝိသတိမ
21	၂၁ နှစ်ဆယ်တစ်	
100	၁၀၀ တရာ	
200	၂၀၀ နှစ်ရာ	
1000	၁၀၀၀ တထောင်	
10000	၁၀၀၀၀ တသောင်း	
100000	၁၀၀၀၀၀ တသိန်း	
1000000	၁၀၀၀၀၀၀ တသန်း	
10000000	၁၀၀၀၀၀၀၀ တကုဋေ	
၁, တဝက်	၁၂, တ(ရ)ခွဲ	၁၃, တ(ရ)နှစ်တမိတ်

NOTE. For Burman divisions of time, and tables of weights and measures, see Grammar §130 ff.; for English days and months, see p. 146, this work.

BUILDING
USE ONLY

UNIVERSITY OF MICHIGAN

3 9015 00884 5250

BUILDING
USE ONLY

BUILDING
USE ONLY

